160628

Yıldız Teknik Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü
Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Eski Türk Dili Tezli Yüksek Lisans Programı

Yüksek Lisans Tezi

VELAYETNAME'DE EYLEM YAPIMI

ADNAN DEMİR
02718005

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Zühal Kargı Ölmez

İstanbul, 2005

ÖZET

Bu çalışmada, Hacı Bektaş-ı Veli'nin hayatını ve kerametlerini anlatan *Velāyetnāme-i Hacı Bektaş Velī* adlı eserdeki Eski Anadolu Türkçesi dönemine ait eylem yapımı incelenmektedir. Çalışmada ayrıca, eserin yazıçevrimi ile çözümlemeli dizini yer almaktadır.

Çalışma için *Velāyetnāme-i Hacı Bektaş-ı Velī* adlı eserin Nevşehir ili Hacıbektaş İlçesi Halk Kütüphanesi'ndeki 120 numaralı nüshası kullanılmıştır. Giriş bölümünde kısaca eser ve yazıldığı dönem, eser üzerine daha önce yapılmış çalışmalar, eserin içeriği ve eserdeki eylem yapımını incelerken kullanılacak yöntem üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde, metinde geçen addan eylem ve eylemden eylem yapım ekleriyle birleşik eylemler ele alınmıştır.

Üçüncü bölümde metnin yazı çevrimi, dördüncü bölümde çözümlemeli dizin ile kaynakça bulunmaktadır. Son bölümde ise metnin 108 – 215 varak arası tıpkıbasımı yer almaktadır.

ABSTRACT

This study, consists of the formation of denominal and deverbal verbs, which belongs to the Old Anatolian Turkish Period, in the book of *Velāyetnāme-i Hacı Bektaş-ı Velī* in which the marvelleus stories of Hacı Bektaş-ı Veli's life was narrated. Apart from this, the transcription of the text and analytical index have been presented.

For this study, the copy of the book which is recorded as number 120 and present in the public library of the town of Hacıbektaş, was used. In the introduction part it is shortly mentioned about the book's content, the period in which it had been written and the way used while studying on the formation of denominal and deverbal verbs and compound verbs.

In the third chapter, the transcription of the text, in the fourth chapter the analytical index and bibliography have been given. In the last part, the facsimile of 108 – 215 leaves have been located.

ÖNSÖZ

Bektaşilik tarikatının kurucusu Hacı Bektaş Veli'nin hayatını ve kerametlerini anlatan *Velāyetnāme-i Hacı Bektaş Velī* adlı eserdeki eylem yapımının incelendiği bu tez iki yıllık bir çalışmanın ürünüdür.

Bu iki yıl süresince benden yardımlarını esirgemeyen birçok insan oldu. Öncelikle çalışmalarımı birebir takip eden ve doğru bir metnin ortaya çıkmasında bana büyük yardımları dokunan değerli hocam Prof. Dr. Zühal Kargı Ölmez'e teşekkürü bir borç bilirim. Yine kıymetli zamanını bana ayırarak, yardımcı olan Sayın Prof. Dr. Mehmet Ölmez'e teşekkür ediyorum. Bu çalışmayı birlikte hazırladığımız sevgili arkadaşım Gökmen Boztilki ve değerli eşi Zeliha Boztilki'ye şükranlarımı sunuyorum. Ayrıca, dizini ve kaynakçayı hazırlamamda bana çok büyük yardımları dokunan sevgili arkadaşım Özlem Civelek'e, engin Arapça bilgisiyle yazmadaki Arapça kısımların okunmasına yardım eden ev arkadaşım Muhammet Çelik'e, Farsça sözcüklerin doğru okunuşunda ve anlamlandırılmasında bana yardımcı olan Babek Cevanşir'e, stresli günlerimde bana anlayış gösteren çalışma arkadaşlarıma ve manevi desteğini hiçbir zaman benden esirgemeyen aileme teşekkürlerimi sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana emeği geçen bütün hocalarıma tekrar tekrar teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET..... ii

ABSTRACT.....iii

ÖNSÖZ.....iv

İÇİNDEKİLER.....v

GİRİŞ.....1

1.Hacı Bektaş-ı Veli'nin Hayatı.....2

2.Hacı Bektaş-ı Veli'nin Eserleri.....2

3. Velayetname Türü ve Hacı Bektaş Velayetnamesi.....3

3.1. Eserin Nüshaları.....4

4. Çalışmada İzlenen Yöntem.....6

5.ADDAN EYLEM YAPIM EKLERİ.....8

5.1 +A.....8

5.2. +U-.....9

5.3. +(X)k-.....9

5.4. +(X)(r)gA-.....10

5.5. +kIr-.....10

5.6. +l-.....11

5.7. +(A)l..... 11

5.8. +lA.....12

5.9. +lAn.....15

5.10.+lAş-.....17

5.11. +(A)r-.....17

5.12. +(A)t-.....18

5.13. +rA-.....19

5.14. +sA-.....19

5.15. +tA-.....20

6. EYLEMDEN EYLEM YAPIM EKLERİ 20

6.1. -AlA- 20

6.2. -Ar-.....21

6.3. -dUr-.....22

6.4. -gUr-.....24

6.5. –(X)k-.....24

6.6. -(X)l-.....26

6.7. -lA-.....28

6.8. –(X)n-.....28

6.9. -rA-.....32

6.10. -(U)r-.....32

6.11. -(X)ş-.....34

6.12. -y-.....39

6.13. -mA-.....40

7. BİRLEŞİK EYLEMLER.....49

7.1. Yardımcı Eylemlerle.....49

7.1.1. Birleştiği Sözcükten Ayrı Yazıldığı ekiller.....49

7.1.2. Ses Aşınmasıyla Oluşan ve Birleşik Yazılan Şekiller.50

7.2. Kurallı Birleşik Eylemler.....50

7.2.1. Yeterlik (-abil-).....50

7.2.1.1. Yeterlik – Olumlu Şekli.....50

7.2.1.2. Yeterlik – Olumsuz Şekli.....51

7.2.2. Tezlik (-uvèr-).....52

7.2.3. Sürerlik (-adur- ~ -atur-, -agel-).....52

8. KAYNAKÇA.....53
9. KISALTMALAR.....59
10. METİN.....61
11. DİZİN.....136
12. TIPKIBASIM.....322

GİRİŞ

HACI BEKTAŞ-I VELİ'NİN HAYATI ve ESERLERİ

1. Hacı Bektaş-ı Veli'nin Hayatı

Hacı Bektaş-ı Veli'nin doğum ve ölüm tarihi kesin olarak bilinmemektedir. Velayetname'nin Hacıbektaş İlçe Kütüphanesi 119 numaralı nüshasında *Velādet-i şerifleri sene 606; Müddet-i ʿömrleri 62; raḥmete naklleri 669* bilgileri yer almaktadır.

Hacı Bektaş-ı Veli'den bahseden birincil kaynak sayısı azdır ve bu kaynaklar epey sonra yazılmış kaynaklardır.[1] Bu kaynaklar: 14. yüzyılda yazılmış olan Elvan Çelebi'nin *Menakıbü'l-Kudsiyye*'si, Ahmed Eflaki'nin Menākibü'l ʿĀrifin adlı eserleri, Āli'nin Künhü'l-Ahbar'ıdır.[2] Bu eserlerdeki bilgiler de Hacı Bektaş hakkında ayrıntılı bilgi edinmemizi sağlayacak bilgiler değildir. Hamiye Duran, Velayetname'de geçen tanınmış şahıslardan ve onların yaşadığı dönemden yola çıkarak, Hacı Bektaş-ı Veli'nin 13. yüzyılda yaşadığını iddia etmektedir.[3]

Velayetname'ye göre; Hacı Bektaş-ı Veli, 13. yüzyılda Moğol istilasının ardından Anadolu'ya gelmiştir. Buradaki bir başka etken ise, Hacı Bektaş-ı Veli'nin Ahmed Yesevi tarafından Anadolu'ya gitmekle görevlendirilmesidir. Buna göre; Hacı Bektaş-ı Veli Ahmet Yesevi'nin müritlerindendir ve onun görevlendirmesiyle Anadolu'ya gelir ve Sulucakaraöyük'e, bugünkü

---

1 OCAK, A. Yaşar, "Hacı Bektāş-ı Veli" *İslam Ansiklopedisi*, Cilt:14, s.455.

2 OCAK, *a.g.m.* s. 455.

3 DURAN, Hamiye, Hacı Bektâş-ı Veli'nin Mâkâlatında Din Ve Tasavvuf,Gazi Üniversitesi, SBE, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,1987, s.12

Hacıbektaş İlçesi, yerleşir. Burada, büyük kerametler göstererek hem Anadolu'da İslam'ın güçlenmesi hem de Hıristiyanların İslam dinine girmesi için çaba gösterir. Hacı Bektaş-ı Veli, Sulucakaraöyük'te vefat etmiştir. A. Yaşar Ocak 691 (1292) tarihli bir kayıtta Hacı Bektaş'tan "merhum" diye bahsedildiğini belirterek, bu tarihten önce Hacı Bektaş'ın ölmüş olduğunu söyler. Genel kanı Hacı Bektaş'ın 1271 tarihinde vefat etmiş olduğu şeklindedir.[4]

2. Hacı Bektaş-ı Veli'nin Eserleri

Hacı Bektaş'ın bilinen üç eseri vardır. Bunlar:

1. Makalat

2. Kitābü'l-Fevāid

3. Şerh-i Besmele

Bu eserlerden "Makalat" üzerine Mahmut Esat Çoşan'ın bir çalışması vardır.[5] Bunun dışında Hacı Bektaş-ı Veli'ye atfedilen ama ona ait olup olmadığı kesin olmayan eserler de vardır. Bunlar: "Tefsir-i Fatiha", "Şathiyye"dir.

3. Velayetname Türü ve Hacı Bektaş Velayetnamesi

Velayetnameler genel olarak büyük evliyaların, alimlerin yaşamlarını ve gösterdikleri kerametleri anlatan eserlerdir. Hacı Bektaş Velayetnamesi de bu özellikleri taşımaktadır. Velayetname'de Hacı Bektaş-ı Veli'nin doğumundan ölümüne hayatı ve gösterdiği kerametler ile kendisinden sonra gelen halifelerinin gösterdiği kerametler anlatılır. A. Yaşar Ocak, Hacı Bektaş

---

4 OCAK , *a.g.m.* s. 456.

5 COŞAN, Mahmut Esat, *Makalat*, Ankara, 1986, s. XL.

Velayetnamesinin 15. yüzyılın son çeyreği ile 16.yüzyılın ilk yarısında kaleme alınmış olduğunu belirtir.[6] Ancak, elimizde bu dönemde kaleme alınmış orijinal bir nüsha bulunmamaktadır.

3.1 Velayetname'nin Nüshaları

Hacı Bektaş-ı Veli Velayetnamesi çok defa kaleme alınmış Velayetnamelerden biridir. Bektaşilik geleneğinin Anadolu'dan Balkanlar'a kadar geniş bir alanda etkin olması bu durumun başlıca sebebidir. İşte bu yüzden Hacı Bektaş Velayetnamesinin gerek kütüphanelerde gerekse şahıs elinde olmak üzere bir çok nüshası bulunmaktadır. Ancak bilinen nüshalardan hiçbiri orijinal nüsha değildir. Hepsi daha sonraki dönemlerde başka müstensihler tarafından kaleme alınmıştır. Ahmet Yaşar Ocak bu nüshaların en eskisinin 16. yüzyılda yazıldığını ve bu eserin manzum olduğunu belirtmektedir.[7] Günümüzde bilinen nüshalar; nazım, nesir ya da nazım- nesir karışık biçimde yazılmıştır. Genel kanı eseri ilk kez kaleme alanın Uzun Firdevsi olduğu yönündedir.[8]

Bu çalışmada incelenen nüsha Hacıbektaş İlçesi Kültür Merkezine bağlı olan İlçe Kütüphanesinin yazma eserler bölümünde bulunan 120 numaralı nüshadır.

Bu nüsha 215 varaktan oluşmaktadır. Bu 215 varağın dışında, metne sonradan eklenmiş ve Velayetname'nin Hacı Bektaş Dergahı'ndan çalınmasını, Mısır'a götürülmesini, daha sonra tekrar dergaha getirilmesini anlatan, sekiz satırdan oluşan bir bölüm vardır. Bu bölüm, *216a* varak numarasıyla çalışmaya

---

6 OCAK, Ahmet Yaşar, "Hacı Bektaş Vilāyetnāmesi", İslam Ansiklopedisi, C: 14, s.471.

7 OCAK, Ahmet Yaşar, "Hacı Bektaş Vilāyetnāmesi", İslam Ansiklopedisi, C: 14, Diyanet Yay., s.471

8 OCAK, Ahmet Yaşar, *a.g.m.* s.472

alınmıştır. Metne sonradan eklenen bu kısmın yazılış tarihi, asıl metnin yazılış tarihinden yaklaşık 230 yıl sonrasına rastlamaktadır. Velāyetnāme'nin yazılış tarihi Hicri 1034 (1624-25) iken, bu bölümün altına düşülen tarih 1263'tür (1846-47). Bu kısım şöyledir:

[216a] *bu velāyet-nāme ḥażret-i pīr efendimüze vaḳf imiş lākin bir müddetden ṣoŋra yezīd ʿaleyhi'l-laʿnenüŋ biri dergāhdan refʿ ėdüp mıṣr ḳāhireye götürüp anda bir çoḳ vaḳtler ḳalmış ṣoŋra ḫarpuṭ sancaḳında palulı mıṣr tüccārlarından el-ḥācı memīş aġa ve memlūkī muḥammed sūzī mıṣrdan her nereden bulmışlar ise aḫz ėdüp gene ḥażret-i pīr efendimüze göndürüp anlar daḫı vaḳfıŋ sebebi olup gene dergāha göndürdükleri içün anları daḫı oḳudukça ḫayr duʿā ile yād eylemek içün bu resme taḥrīr olunmışdur sene 1263*

Bu nüshanın müstensihi ve yazım yılı ile ilgili bilgiler kitabın şu bölümünden anlaşılmaktadır:

[215b] *ḳādir olduġumuz ḳadar yazup taḥrīr eyledük siz erenlerden ricā ėderüz ki ʿalī çelebi bendeŋüzeḫ ḥaḳḳ teʿālā ʿāḳıbet ḫayrlıġı rūzī ḳılup cümle mü'min ḳardaş ile īmān müyesser ėdeḫ dėyüp duʿā-yı ḫayrıla yād ėdeḫ fātiḥā muḥammedeḫ ṣalavāt allāhümme ṣalli ʿalā seyyidinā muḥammedin ve ālihi'ṭ-ṭayyibīn eṭ-ṭāhirīn ve'l-ḥamdu lillāhi rabbü'l-ʿālemīn taḥrīren māh-ı rebīʿü'l-evvel sene 1034 bāḳī bād bi-rabbi'l-ʿibād ʿazīzüm sulṭān ḥācı bekṭaş-ı velī ḥażretlerinüŋ türbe-i şerīflerine bu kitābı vaḳf eyledüm allāhuŋ laʿneti üzerine olsun her kim ḳaldurup żāyiʿ ėderse ve ḥażret-i resūl-i ekremüŋ şefāʿatinden maḥrūm olsun*

Buradan da anlaşıldığı gibi bu nüsha Ali Çelebi adlı bir kişi tarafından yazılmıştır, eserin müstensihi hakkında bunun dışında herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Eserin yazım yılı olarak da Hicri 1034 yılı verilmektedir.

4. Çalışmada İzlenen Yöntem

Velayetname 215 varaktan oluşan bir eserdir. Bu çalışmada, 108a – 215b arasındaki metnin yazı çevrimi ve bu bölümün dizini yer almaktadır. Eserin ilk bölümü, 1a – 107b arası, arkadaşım Gökmen Boztilki tarafından metin ve dizin olarak hazırlanmıştır. Ancak, Eylem Yapım Ekleri bölümünde metnin tamamı göz önüne alınmış ve 1a-107b arasındaki kısımda geçen eylem yapım ekleri de incelenmiştir.

Velayetname'de geçen addan eylem ve eylemden eylem yapım ekleri işlenirken; amaç yapım eklerinin tarih boyunca nasıl bir değişim geçirdiğini göz önüne sermektir. Bunun için de eklerin ET döneminden EAT dönemine kadarki dönemlerde geçirdikleri değişimler, her dönemden örnekler verilerek ortaya konulmuştur. Eylem türeten ekler, *Addan Eylem* ve *Eylemden Eylemden* yapım ekleri olmak üzere iki grupta incelenmiştir. Bu gruplara ait yapım ekleri sıralandıktan sonra metinde bu eklerle yapılmış eylemler alfabetik olarak verilmiş, bu adların cümle içerisindeki kullanımı hemen karşılarında gösterilmiş ve metinde hangi satırda yer aldığı parantez içerisinde belirtilmiştir.

Örneği verilmek istenen ekten sonra başka bir yapım eki gelmişse ve belirtilmek istenen ek gövde yapısının içinde kalmışsa, bu tür sözcükler parantez içerisinde verilmiştir. Bunun dışında yapım eki almış olan ama günümüzde kökü net olarak çözümlenemeyen örnekler köşeli parantez içerisinde verilmiştir. Bunun dışında birleşik yapılı eylemlere de ayrı bir bölüm ayrılmıştır.

İncelenen nüsha, anlaşıldığı kadarıyla harekeli bir nüshadan kopya edilmiştir. Bu yüzden bazı sözcüklerde, özellikle yönelme ve bulunma durum eki almış sözcüklerde, sondaki a ve e sesleri ile göstermek için kullanılan 'güzel he' harfi kullanılmamıştır. Bu gibi durumlarda, cümlenin anlamı göz önüne alınarak, sözcüğün sonuna bir a veya e harfi eklenmiş ve eklenen bu harfin altı çizilerek gösterilmiştir. Nadiren de olsa, belirtme durum eki olan ı, i, u, ü seslerinde de bu durum söz konusudur.

Dizin bölümünde her sözcüğün hangi dilden geldiği gösterildiği gibi, yabancı kökenli bir sözcüğe Türkçe bir ekin gelmesiyle oluşan gövdelerin ne şekilde oluştuğu da çözümlemeli olarak verilmiştir. Türkçe kökenli sözcüklerde ise kök durumundaki sözcüğün Eski Türkçe şekli hemen yanında verilmiştir, eğer sözcük türemiş ise çözümlemesi yapılmış ardından ET'deki biçimi verilmiştir. Türkçe sözcüklerin ET biçimleri için Clauson'un okuyuşu dikkate alınmış ve bu sözcüklerin ET biçimleri ile ilgili tartışmalar göz önüne alınmamış, sözcüğün Clauson'un sözlüğünde hangi sayfada bulunduğu parantez içerisinde belirtilmiştir.

EYLEM YAPIMI

5. ADDAN EYLEM YAPIM EKLERİ

5.1. +A- < ET +A-

Erdal V.II. 418.s., Tekin 87. s., Gabain 48. s. Gülsevin 119. s.

Adlardan hem geçişli hem de geçişsiz eylemler türeten bu ek, olma veya yapma anlamı taşıyan eylemler türetir. Erdal, bu ekin sadece tek veya iki heceli sessiz harfle biten adlara eklendiğini, bunun tek istisnasının *mayaka-n-* örneği olduğunu belirtmektedir. *mayaka-n-* örneğinin istisna olmasının sebebi ise *+A-* ekinin çoğunlukla ikinci hecesinde dar ünlü bulunan adlara gelmesi ve ünsüz düşmesine (*bediz-e-* > *beze-* örneğinde olduğu gibi) yol açmasıdır. *mayaka-n-* eyleminde ise bütün ünlüler geniş ünlüdür.[9]

ada-: ḫünkārlıġum adın saŋa bağışladum senüŋ z̲ürriyetüŋ adın *adayalar* (3744)

ağna-: rāḥat olmayup rumūz *ağnarıdım* (445).

beŋze-: mübārek yüzinüŋ nūrı berḳ urur ayuŋ on dördine *beŋzer* (161)

(*boşan-*): mübārek nefesinden eyle geldi kim mecmūʿayı tevellādan *boşanan* bizüm tevellāmuzda eglene (961)

dile-: bu kerre yaḳamı dutdum *diledi* ki yėŋümden çıḳa (1186)

ḫarca-: dervīş naẓarımuzdan ḳurı gėtme bu biŋ altunı sen *ḫarcan* dėdi (3921)

(*ḳanat-*): öküzlerüŋ birisiniŋ gövdesine ḳatıraḳ dürtdi *ḳanatdı* (2185)

oyna- : gördiler oğlancuḳ dirilmiş kalḳdı birbiriyle görüşdiler

---

[9] Marcel Erdal, *Old Turkic Word Formation*, V. II, Wiesbaden 1991, s. 428.

oynamaġa gėtdiler (3314)

uġra- : ittifāk yolı maʿrūf ṭuz köyine *uġradı* (2689)

(*utan-*) : keşīş daḫı begler ḳatında yoḳ dėmege *utandı* (1921)

yayḳa- : kendü eliyle alup bıŋara vardı maşrapayı bir nice kerre *yayḳadı* (1329)

5.2. +U- < ET +U-

Erdal V.II. 474.s., Tekin 89. s., Gabain 48. s. Gülsevin s. 121.

Bugün işlekliğini yitirmiş ve sadece bazı eylemlerde kalıplaşmış olarak bulunan bu ek de olma, yapma anlamı katan bir ektir. Velāyetnāme'de sadece *berkit-* eyleminde kullanılmıştır. Erdal bu ekin de addan eylem yapan *+A-* eki gibi sadece sessiz harfle biten adlara eklendiğini belirtmektedir.[10] Gülsevin ise bu ek hakkında "Bu ekin varlığı, mukayese yolu ile çıkarılabilir."[11] demekte ve *ögüt* (*<ög+ü-t*) örneğini vermektedir.

(*berkit-*): dervīşi aldı kiliseye geldi içinden kilisenüŋ ḳapusın muḥḳem *berkitdi* (2672)

5.3. +(X)k- < ET +(X)k-

Erdal V.II. 492.s., Tekin 88. s., Gabain 49. s. Gülsevin s. 120.

Adlardan geçişsiz eylemler türeten bu ek, işlek bir ek değildir. Olma anlamı ifade eder. Metnimizde de iki eylemde geçmektedir: *gėcik-*, *gözük-*. Hem sesli hem de sessiz harflerle biten adlara gelen bu ek, her zaman bir ya da iki heceli köklere eklenmektedir.[12]

---

10 Erdal, a.g.e., s. 474.
11 Gürer Gülsevin, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, Ankara, 1997, s. 121.
12 Erdal, *a.g.e.*, s. 497.

gėcik-: ol vaḳt gėce zemān oldı bir kimseye daḫı varacaḳ mecāl ḳalmadı *gėcikdi* (4331)

gözük-: eytdiler ol ṭoġan şeklinde *gözüken* ṭoġan degülmiş (4084)

5.4. +(X)(r)gA- < ET +(X)(r)kA-

Erdal V.II. 458.s., Tekin 89. s., Gabain 50. s. Gülsevin s. 120.

Velāyetnāme'de sadece *esirge-* eyleminde örneğine rastladığımız bu ek hakkında Erdal, bu ekle yapılan bütün eylemlerin anlam bakımından duygularla ilgili olduğunu söylemektedir. Bu ekle yapılan eylemleri *–(X)n-* ekiyle genişletildiği zaman bile geçişli olduğunu belirten Erdal, bu durumun ekin duygularla ilgili eylemler yapmasına bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Erdal *esirge-* eylemini *esiz* kökünden getirir. *esiz* kökünün sonundaki */z/* sesi, aynen *+sXz, +s(I)ra-* eklerinde görüldüğü gibi, */r/*'ye dönüşmüştür.[13] Tekin de *esirge-* eylemini *esiz* kökünden getirmektedir. Ancak Tekin, bu eylemi addan eylem yapan *+kA-* eki altında vermiştir.[14] Erdal bu ekin bazı örneklerde (*tuy-urka-, kıs-ırkan-* vb.) eylemden eylem türeten bir ek olarak da kullanıldığını belirtmektedir. Bu ise bir analojidir.[15]

esirge- : erenler iki bükülüp burçaḳ yoldıġına *esirgediler* (1722)

5.5. +kIr- < ET +kIr-

Erdal V.II. 465.s., Gabain 49. s., Deny 489. s.

Genellikle yansıma sözcüklere ya da ünlemlere eklenerek onlardan eylem türeten bir ektir. Erdal bu ekin addan eylem yapan *+kI-* ve eylemden eylem

---

13 Erdal, a.g.e., s. 458-459.
14 Talat Tekin, *Orhon Türkçesi Grameri*, Ankara, 2000, s. 88.
15 Erdal, *a.g.e.*, s. 463.

yapan *-(I)r-* eklerinin birleşmesiyle meydana geldiği görüşündedir.[16]

çaġır: ṣaru ṣaltuḳ ḥażret-i ḥünkārı *çaġırdı* (2150)

ḥayḳır- : bunları görüp bir kerre ile dem urup *ḥayḳırdı* (2427)

ḳıcġır-: ṣaru saltuḳ pādişāhuŋ naʿrası āvāzın ejderhā èşidüp başın getürüp ol ejderhā dem urdı *ḳıcġırdı* (2146)

ḳıġır-: ṭurdı ḫalvetine vardı ol hümām ṣarı ismāʿīl özin *ḳıġırdı* (4454)

ḳıjġır-: ejderhā ḫaşmın gördi aġzın açdı *ḳıjġırdı* (4299)

5.6. +l- < ET +l-

Gabain 49. s., Gülsevin 120 s., Deny 483 s.

+l- eki, işlevi ve kattığı anlam bakımından *+(A)l-* ekinden farksızdır. Deny'nin yaptığı gibi, bazı kaynaklarda bu eke ayrı bir ek olarak değil, *+(A)l-* eki içerisinde yer verilir.[17] Sonu sesli harf ile biten sıfatlardan olma anlamı taşıyan geçişsiz eylemler türetir. Sık kullanılmayan bir ektir. Velāyetnāme'de de sadece üç örnekte karşımıza çıkmaktadır:

ḳocal- : yigirmi yıldur issimüŋ çiftin sürerim *ḳocaldum* gücüm ḳuvvetüm ḳalmadı (4107)

ṭoġrul-: daʿvete icābet gösterdiler *ṭoġrulup* āḫī evrān pādişāhıŋ āsitānesine vardılar (2475)

yèynil-: bu kerre dilediler ki bu buġdayı deŋize dökeler gemi *yèynile* ḳurtulalar (3494)

5.7. +(A)l- < ET +(A)l-

Gabain 49. s., Gülsevin 120 s., Deny 483 s.

---

16 Erdal, *a.g.e.*, s. 468.

17 Jean Deny, *Türk Dili Grameri (Osmanlı Lehçesi)*, Çev. Ali Ulvi Elöve, İstanbul, 1941 s. 483.

+(A)l- eki, yukarıda da belirtildiği gibi *+l-* eki ile işlevi ve eklendiği köke kattığı anlam bakımından aynıdır. Tek farkları; *+(A)l-* eki sessizle biten sözcüklere eklenir, *+l-* eki sesliyle biten sözcüklere eklenir. *+(A)l-* eki sıfatlardan ve adlardan geçişsiz eylemler türetir. Sık kullanılmayan bir ektir. Velāyetnāme'de de sadece üç örnekte görülür.

5.7.1. Sıfatlardan geçişsiz eylemler türetir.

çoġal-: erüŋ nefesiyle ol ṭaġuŋ odunı bitüp gün be gün *çoġaldı* (1671)

ṣaġal-: ol almadan ḳanḳı ṣayru ve kim yėdi şifā buldı *ṣaġaldı* (1499)

5.7.2. Adlardan geçişsiz eylemler türetir.

buŋal-: ne miḳdār ḫānçe getürürseŋüz ṭa'āmlara ṭuz ḳomaŋ anuŋ çünkim ṭuzsuzluḳdan *buŋalupdur* (2761)

5.8. +lA- < ET +lA-

Erdal V.II. 429. s., Tekin 88. s., Gabain 49. s.

Adlardan hem geçişli hem geçişsiz eylemler türeten *+lA-* eki en işlek yapım eklerinden biridir. Velāyetnāme'de de oldukça fazla kullanılan bu ek hemen hemen her türlü ada gelmekte ve yapma veya olma ifade etmektedir. Gabain bu ek hakkında: " Sınırsız kullanma imkanı vardır."[18] der. Bu ekin bir diğer özelliği de yabancı kökenli kelimelere de kolaylıkla eklenebilmesidir. Metnimizdeki *'aceble-*,*'ayblama-*, *ḥażırla-*, *ışmarla-*, *pārele-* vb. örneklerde olduğu gibi.

'aceble-: bu ḳız bunuŋ ḫālin gördi *'acebledi* (3928)

[*aġla-*] : gözlerinden yaş revān oldı *aġladı* (99)

---

18 A. von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, Çev. Mehmet Akalın, 3. baskı, TDK, Ankara, 2000, s. 49.

aŋla- : eytdi saʿīd saŋa dėrüm diŋle ve *aŋla* (2796)

arala- : ördiler ki bir kimse selām ü ṣabāḥü'l-ʿaşḳ dėyüp eliyle cümle varı *aralayup* oturdı (758)

avuçla-: ḫünkār mübārek elin seccādeleri altına ṣoḳdı *avuçlayup* avcıyla bir niçe avuç altun ḳoydı (3144)

ayaḳla- : ḳayanuŋ üzerine çıḳdı dizleri ile ol ḳayayı dizledi ve ayaḳları ile *ayaḳladı* (1531)

ʿ*ayblama-* : ʿ*ayblama* çavdar biter hele ṣun dėdi (1092)

azarla- : anda fikr daʿvet ėtdi ne ki var rühbānları ḫışm ėdüp *azarladı* (482)

baġışla-: eytdi ilāhī ikisin alduŋ birin bize *baġışla* dėdi (4435)

baġla-: āḫī evrān pādişāhuŋ şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī meyānın *baġladı* (2414)

baŋla-: andan ṣoŋra bilā-iḫtiyār bu bir nefes inşāč ėdüp söyledi neṣr aŋladı (2982)

başla-: her ṭarafdan mürīd muhibb gelüp aḫtarılmaġa *başladı* (978)

bekle-: öldükden ṣoŋra daḫı mezāruŋ *beklesüŋ* (968)

beliŋle-: idris eytdi ne ḳatı *beliŋledüŋ* ḳadıncuḳ dėdi (1182)

besle-: bir gün ṣaru idris eytdi utanmaz mısın şol dervīş evüŋde *besleyüp* turursın (1283)

boġazla-: andan ulu meclis olup ol söyleyen öküzi getürüp *boġazladılar* (2201)

çoḳla-: meyyitüm defn ėdüben üstüm düzüŋ sizden artuḳ *çoḳlaya* ḫalḳ (4680)

derle-: gördiler kim ḳara ṭonlu cān baba ḳazanuŋ içinde baġdaşın ḳurmış burçaḳ burçaḳ *derlemiş* oturur (1902)

diŋle-: ṣarı ismāʿīl *diŋle* sözüm ḫāṣ ḫalīfemsin benüm (4455)

dizle- : şol ḳaya üzerine çıḳasın ayaḳlayasın *dizleyesin* (1526)

[*dükenle-*] : bu günlük ben ṣığıruŋ *dükenleyin* inşā'allāh ẓarār gelmeye dėdi (1406)

esenle-: biribirin *esenleyüp* ayrıldılar (2538)

gizle-: kāfir ocaġından cümle od *gizledi* odını hem kāfirlerüŋ pişmez oldı

(597)

gözle-: kerem ėt işbu buzaġucuḳları *gözle* varup emişmesün dėdi (1382)

gürle-: hemān ol ḳaya şol ḳuş uçar gibi *gürleyüp* ʿalīler ṣırtına toġru revān oldı (2303)

ḥażırla- : eger bu remz olur ise kefen *ḥāẓırlarlarıdı* (1493)

[*ışmarla-*]: gemideki esbābını yoldaşlarından bir iªtimād ėtdügi kimseye *ışmarladı* (3526)

işle-: ol kimesne eytdi köyümüzde bir kimesne bir fesād *işledi* (2628)

ḳapla-: nure'd-dīn ḫ^{v}ocayı muḥkem bend ėtdiler yaş gön *ḳaplayup* esir alup gėtdiler (1351)

ḳarşula- : birbirin *ḳarşulayup* āheng ėtdiler (323)

ḳıçla-: hevā yüzinden pençesin açup *ḳıçlayup* ḥünkār ululuġınuŋ üzerine ėndi (904)

ḳışla-: ḳışın ėnüp ḳışlalarında *ḳışladılar* (1995)

ḳonaḳla-: bir niçe gün bunı *ḳonaḳladı* ḥizmet gösterdi (2660)

ḳutlula-: şeyḫ perrendeye ḥacc *ḳutlulayı* geldiler (247)

mele-: hem ol ḳoyuncuḳları *meleyi* ḳomayavuz dėdi (3566)

mezīdle-: ḥażret-i ḥünkāra *mezīdleyüp* tekbīr ėdüp başlarına tevellāyı ėndürdi(956)

muştula-: muştucı geldi sancaḳ *muştuladı* (3763)

otla-: bir yėrde bir altundan ṣıġın geyik yöriyüp *otlar* (4366)

pārele- : gördi kim bir ḳurt merkebin ol sāªat *pārelemiş* (4032)

ṣaḳla- : ḥażret-i ḥünkār ol kitābları *ṣaḳladı* (2906)

[*söyle-*] : ismāʿīlüm göŋlüŋdekin dile getür *söyle* ėşidelüm (3085)

ṭaġla- : ḥasret odın ciger *ṭaġladı* şāh (4636)

taŋla- : hep bedeḫşān ḫalḳı görüp *ṭaŋladı* bilmeyen de bildi erdür aŋladı (639)

tekbīrle- : ḥācı kisvesin *tekbīrleyüp* başın urdı (915)

[*tükenle-*] :başına el urdı er duʿā ḳılduġını bildi kendü kendözin *tükenledi*

(4341)

uyuḳla- : andan orada *uyuḳlayup* vaḥdet vardılar mecmūʿı yatdılar uyudılar (1219)

üründile- : vezīrler pādişāh emri mūcibince iʿtimād ėtdügi beglere bir kitāb *üründileyüp* çıḳarup vėrdiler (3709)

yayla- : ol vaḳt ėl *yaylamışıdı* köy daḫı isiz idi (2744)

yėgle-: çünki ḳuṭbü'd-dīn ḥaydar ol aṣl-ı kerre-nāyu çaldurup oturdı nefīr leşkerin *yėgledi* ḥaydar gėtdi (318)

yuvaġla-: eytdi çıḳ şu mescidi *yuvaġla* ṭamlamasun (3000)

(*yüklet-*): bu kerre bir öküze bir yük aluç *yükletdi* (2225)

(*yüzleme-*) : hiç kimse ʿaybın görüp *yüzlemedi* (168)

5.9. +lAn- < ET +lAn-

Erdal V.II. 509. s., Gülsevin 121. s., Deny 482. s.

Bu ek açık bir şekilde görülmektedir ki addan eylem yapan *+lA-* ile eylemden eylem yapan *–(X)n-* ekinin birleşmesiyle oluşan bir ektir. Gülsevin, "Bu ekin *+lA-*'lı şekilleri kullanılmaz."[19] demektedir. Erdal ise bu ekle yapılan eylemlerin Karahanlı Türkçesi'nde karşımıza çıktığını ve bu örneklerin şaşırtıcı bir şekilde hapax olduğunu belirtir. Kaşgarlı Mahmut'un bu ekle ilgili yaptığı semantik gruplandırmaya da değinen Erdal, dört gruptan bahseder:

1. Kökteki ada sahip olma.
2. Kökteki adla birlikte olma, onunla kaplanma.
3. Kökte belirtilen ada benzeme.
4. Kökte belirtilen addan sayma, farzetme.[20]

arlan-: gönlinden eytdi ḳardaşum ėlüŋ sözinden *arlanmaz* (1292)

atlan-: andan ʿoṣmān beg *atlanup* sulṭān ʿalā'e-d-dīn pādişāha geldi (3766)

---

19 Gülsevin, *a.g.e.*, s.121.

20 Erdal, *a.g.e.*, s. 517.

bağlan-: ermeni derbendinden şınur kesdiler uçlar *bağlandı* (3672)

(*evlendür-*) : ḥabīb büyüyüp kemāle erişicek erenler ḥabībi *evlendürmek* istediler (3190)

çiçeklen- : ol ağaç derḥāl yaşardı tāze yapraḳlandı ṭomurcuḳlandı *çiçeklendi* çiçegi bitdi (1471)

ġayretlen-: siz eyle ėtdüginüz içün ḫorasān erenleri *ġayretlenüp* getürmişler dėdi (1085)

göŋüllen-: eger bizüm ḳatumuza gelmek dilerlerse oġlan ṣūretiyle ṣūretlensünler oġlan göŋli ile *göŋüllensünler* (2932)

ḫizmetlen-: işbu maḥallde bir bınar olaydı dest-namāz ėtmege ve içmege ve *ḫizmetlenmege* gāyet maḥalli idi (2447)

işlen-: ḳaraca aḥmed āsitanesinde işlenen remz oldur kim bu günden *işlenür* (969)

ṣūretlen-: eger bizüm ḳatumuza gelmek dilerlerse oġlan ṣūretiyle *ṣūretlensünler* (2932)

teferrüclen-: gāh gāh ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz anda *teferrüclenüp* seyr ėderdi (3232)

ṭomurcuḳlan-: ol ağaç derḥāl yaşardı tāze yapraḳlandı *ṭomurcuḳlandı* (1471)

yapraḳlan- : ol ağaç derḥāl yaşardı tāze *yapraḳlandı* ṭomurcuḳlandı (1471)

yėrlen-: artuḳ vilāyetlerine varmadılar *yėrlendiler* ve yurtlandılar (1995)

yurtlan-: artuḳ vilāyetlerine varmadılar yėrlendiler ve *yurtlandılar* (1995)

yuvalan-: ol iki öküz bir ḫoş dutup yėrlerin eyle yumuşaḳ ėderdi ki çıplaḳ ol yėr *yuvalanurdı* (2183)

5.10. +lAş- < ET +lAş-

+lAş- eki de *+lAn-* ekinde olduğu gibi iki ekin birleşmesiyle oluşmuştur. Addan eylem yapan *+lA-* eki ile eylemden eylem yapan *-(X)ş-* eki birleşmiştir. Genellikle kaynaklarda bu şekilde yer verilmeyen bu eke, burada bu şekilde yer verilmiştir.

ayırtlaş- : çepni boyından *ayırtlaşup* ḳaraöyügüŋ yaḳınında mikā'il nām maḳāma gelüp ḳarār ėtdi (1155)

esenleş-: kendüler daḫı ḥażret-i ḥünkāra ḳarşu vardı buluşdılar *esenleşdiler* (2471)

merḥabālaş- : mezārı bekleyen ẓāhir erenleri daḫı istiḳbāl ėtdiler buluşdılar *merḥabālaşdılar* (3582)

selāmlaş-: ol ırmaġuŋ balçıḳları ol ırmaḳdan fi'l-cümle çıḳup faṣiḥ diliyle ḥünkār ululuġın selām durup *selāmlaşdılar* (820)

[*yaḳlaş-*] : tā kim gürcistān ḳarasına *yaḳlaşdı* (2105)

5.11. +(A)r- < ET +(A)r-

Erdal V.II. 499. s., Tekin 87. s., Gabain 50. s., Gülsevin 120. s.

Çoğunlukla renk adlarına gelen *+(A)r-* eki, onlardan olma anlamı ifade eden geçişsiz eylemler türetir. Bazen diğer adlardan de olma ve yapma anlamı taşıyan eylemler türetir. Bunun yanında Eski Türkçe'de addan eylem yapan *+gAr-* eki de vardır. Bu ek, geçişli eylemler yapar ve *+(A)r-* ekinden ayrı bir ektir.Yalnız, Eski Türkçe'de *+gAr-* şeklinde olan bu ek, Eski Anadolu Türkçesi'nde ek başındaki */g-/* sesinin düşmesiyle *+(A)r-* ekiyle şekil bakımından aynı olmuştur. Velayetname'de *+gAr-* eki ile yapılmış bir eyleme rastlıyoruz: *şuvar-*. Bu eylem de *+(A)r-* eki almış gibi göründüğü için bu eyleme burada yer verilmiştir. Ancak, belirtildiği gibi bu eylemin *+gAr-* eki ile türetilmiş bir eylem olduğunu söylemeliyiz.

5.11.1. Renk adlarından eylemler türetir.

ağar-: ḫalḳ ėşigi başuban ayaḳlaya ḫalḳ ayaḳlayınca sinümde özüm var ümīḏüm *ağara* (4681)

bozar-: ol kireçli eve baḳa baḳa gözleri *bozarurdı* (1356)

ḳarar-: ne ḳadar dürlü ḫasta ve maraża mübtelā olsa ölmezler ölür olıcaḳ yanı *ḳararur* ölür (1518)

[*ṣarar-*]: beŋzi *ṣarardı* gövdesine ditremeler dutdı (3421)

yaşar-: gördi kim ol erenler vėrdügi ḳuru ağaç *yaşarmış* bildi kim tevbesi ḳabūl oldı (2636)

yeşer-: ağaç derḥāl *yeşerdi* yėmiş vėrdi (1478)

5.11.2. Diğer adlardan olma ve yapma anlamı taşıyan eylemler türetir.

belür-: gördügi maḳāmda mezār daḫı *belürdi* 3543

Metinde Eski Türkçe *+gAr-* ekiyle türetilmiş bir örnek mevcuttur:

ṣuvar-: bir avuç arpa ile biraz ṭoprak getürdüp *ṣuvaravuz* bite yeşil renk ola (1362)

5.12. +(A)t- < ET +(A)d-

Erdal V.II. 485. s., Tekin 87. s., Gabain 48. s., Gülsevin 120. s.

Adlardan geçişsiz eylemler türeten bu ekin Eski Türkçe'deki şekli *+(A)d-* 'dır. Eski Anadolu Türkçesi'nde çok az kullanılan bu ek Velāyetnāme'de de sadece *gözet-* eyleminde görülmektedir. Erdal, bu ekin tek veya iki heceli köklere geldiğini belirtmekte ve iki heceli köklerin genellikle ünsüzle bittiğini,

bunun tek istisnasının *yagı+t-, yuvga+t-* eylemleri olduğunu söylemektedir.[21]

gözet-: taḳdīr emrėder oŋdan saŋa *gözėdüben* ḥaydar emr-i ḫudā vėrdi (332)

5.13. +rA- < ET +rA-

Erdal V.II. 469. s., Tekin 88. s., Gabain 50. s., Gülsevin 121. s.

+rA- eki de az kullanılan bir ektir. Tekin, bu ek hakkında "Yansıma eylemler türetir."[22] demektedir. Velāyetnāme'de bu ek sadece bir eylemde geçmektedir: *kükre-*. Erdal, bu eylem hakkında, Clauson'un EDPT'de yaptığı etimolojinin yanlış olduğunu belirtmektedir. Erdal, *kükre-* eyleminin *kök* kökünden gelemeyeceğini, çünkü *kök* "gökyüzü" anlamındaki sözcüğün uzun "ö" ile olduğunu, ancak *kükre-* eylemindeki "ü"nün kısa olduğunu söyler.[23]

kükre-: muḫālif yėl çıḳdı deŋiz *kükredi* mevc gelüp gemiyi helāk ėtmelü oldı (3454)

5.14. +sA- < ET +sA-

Erdal V.II. 528. s., Tekin 88. s., Gabain 50. s., Gülsevin 121. s.

Kullanımı sınırlı olan bu ek, eklendiği isme arzulama, istek duyma anlamı katar. Erdal bu ekin yaklaşık 15 sözcükte beslenmekle ilgili eylemler türettiğini belirtmektedir. *susa-* da bu gruptandır. Erdal'a göre; *evse-, biligse-* ve *ulugsa-* eylemleri dışında *+sa-* eki, eklendiği sözcüğe yemek istemek, beslenmeyi arzulamak anlamı katar.[24] Velayetname'de de sadece *susa-* eyleminde görülmektedir.

---

21 Erdal, *a.g.e.*, s. 499.
22 Tekin, *a.g.e.*, s. 88.
23 Erdal, *a.g.e.*, s. 470.
24 Erdal, a.g.e., s. 528.

ṣusa- : ṣaru saltuḳ sulṭān eytdi ulu abdāl ve kiçi abdāl ejderhānuŋ cenginden be- ġāyet *ṣuṣadum* dėdi (2166)

5.15. +tA- < ET +tA-

Erdal V.II. 455. s., Gabain 50. s., Gülsevin 120. s.

Adlardan ve yansıma sözcüklerden geçişli ve geçişsiz eylemler türeten bu ek Velāyetnāme'de sadece *iste-* (*iz+de-*) eyleminde görülmektedir. Erdal, bu ekin *üze+te-* > *üste-* eylemi dışında her zaman tek heceli köklere geldiğini söyler. Bunun yanında bu ekin Moğolca *+da-* ekiyle benzerlik gösterdiğini belirten Erdal, *+dA-* ekinin Eski Türkçe'de sonu /l/, /n/, /z/ ile biten köklere geldiğini söyler.[25] Gabain de bu ek için "Moğolca'da da aynıdır."[26] demektedir.Günümüzde bu ek genellikle yansıma sözcüklere eklenerek onlardan olma anlamı taşıyan eylemler türetmekte kullanılır. (*mırıl+da-, şırıl+da-* vb.)

[*iste-*] : saʿīdüm biz daḫı ʿālemde bir kimse *isterüz* tā kim erüŋ bıyıġın ve ṭırnaġın kesebile (2785)

6. EYLEMDEN EYLEM YAPIM EKLERI

6.1. -AlA- < ET -AlA-

Deny 357. s., Gülsevin 142 s.

Çok az kullanılan *-AlA-* eki kattığı anlam bakımından yine eylemlere eklenerek sıkça yapma anlamı katan *-lA-* eki ile karşılaştırılabilir. Gülsevin, bu

[25] Erdal, a.g..e., s. 458.
[26] Gabain, *a.g.e.*, s. 50.

ekin kattığı anlamlar için; "Bir fiili belirli aralıklarla ve sık sık yapmayı bildirir."[27] demektedir. Deny ise bu ekle yapılmış eylemler için; *kovala-, ovala-, tepele-, gevele-, eşele-* örneklerini verir.[28] Velāyetnāme'de bu ekle yapılan iki eylem vardır:

depele-: ejderhāyı *depeleyüp* ol vilāyetleri ma'mūr ḳıldı (3604)

ḳovala-: neylersün dėyüp ḳapucılar hūy atayı *ḳovaladılar* (2044)

6.2. <u>-Ar-</u> < ET <u>-(A)r-</u>

Erdal V.II. 734. s., Tekin 96. s., Gabain 60. s., Gülsevin 139. s.

Çok işlek olmayan çatı eklerinden biridir. Gabain, *-Ar-* ve *-Ur-* yapım eklerini birlikte almakta ve "Yaptırma eki, çok kere basitinin (Simplex) manasını verir. Ekseriya *u*, nadiren *a*, çok az da *ı* ünlüsü alır."[29] demektedir. Erdal ise iki eki farklı alır. Erdal, Eski Türkçe'de *-Ar-* eki alan bütün köklerin iki heceli olduğunu söyler. Erdal, her iki ekin de kattıkları anlam bakımından farklarının olmadığına değinir. Bu eklerin hangisinin hangi köke geleceğine dair kesin bir kural olmadığını da söyler.[30] Erdal, *aḫtar-* eyleminin *aġ-(ı)t-ar-* şeklinden geldiğini, /ġ/ sesinin, yanındaki /t/ sesinin etkisiyle /ḫ/' ye dönüştüğünü belirtir.[31]

aḫtar- : her ṭarafdan mürīd muhibb gelüp *aḫtarılmaġa* başladı

ḳopar-: ikisin kökünden *ḳoparup* getürdi (1042)

[*ḳurtar-*]: ṣaḳalın merkeb ḳuyruġından *ḳurtardı* (3023)

çıḳar-: ol maḥpūs olan yigidi ḥapisden *çıḳardılar* (3434)

gėder-: buġdāyı ṣavurdı çevirdi ṣamanın tozın ṭopraġın *gėderdi* (2669)

---

27 Gülsevin, *a.g.e.*, s. 142.
28 Deny, *a.g.e.*, s. 357.
29 Gabain, *a.g.e.*, s. 60.
30 Erdal, *a.g.e.*, s. 740.
31 Erdal, *a.g.e.*, s. 734.

6.3. -dUr- < ET –tUr-

Erdal V.II. 799. s., Tekin 97. s., Gabain 60. s., Gülsevin 139. s.

En işlek ettirgenlik eklerinden biridir. Oldurma ve yaptırma anlamları katar. İstisnaları olsa da *-dUr-* eki çogunlukla sonu /l/, /r/ ile biten ve ünlü ile bitmeyen eylemlere gelmektedir.[32] Erdal, bu ekin iki ettirgenlik eki *-(X)t-* ve *-Ur-* eklerinin birleşmesiyle oluştuğunu belirtir. Erdal'a göre *-dUr-* eki, sonu /v/ ile biten eylemler dışında bütün eylemlere gelebilir. Ünlü ile biten eylemlere ise nadiren gelir. *-dUr-* eki *-(X)l-*, *-(X)n-* eklerinden sonra da ettirgenlik eki olarak kullanılır. Bu kullanım en çok *-(X)n-* ekinden sonra gerçekleşmekte, *-(X)l-* ekinden sonra daha az görülmektedir. İşteşlik eki *-(X)ş-*'de ise eski metinlerde çok az görülmektedir.[33]

bildür-: bu ḥāli şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī ḥażretlerine *bildürdi* (2367)

bindür-: ḳaṭırı ṭutdılar monlā saʿde'd-dīni *bindürdiler* (2914)

bulandurma-: eytdi ḫünkār ululuġı bir deryādur ki degme nesne *bulandurmaz* (3844)

buluşdur-: murādları bu idi kim ḥācum sulṭānı ejderhā ile *buluşduralar* (4297)

çaldur-: hemān ḳudümler *çaldurdılar* semāʿ ḳıldurdılar (4269)

degüşdür-: evliyā ölmez *degüşdürür* ṣüretin öldi (4505)

doldur-: andan bir ulu şölen ḳazanın getürdiler için ṣu ile *doldurdılar* (1868)

döndür-: ne ṭurursın ḳoyunuŋ şu öŋin *döndür* (3279)

evlendür- : ḥabīb büyüyüp kemāle erişicek erenler ḥabībi *evlendürmek* istediler (3190)

ėndür-: çıḳ şu alma aġacından yėmiş *ėndür* yėyelüm dėdi (1465)

ėrişdür-: gene ḳırḳ adımda ol ḳatır bunları şeyḫüŋ āsitānesine

---

32 Gülsevin, *a.g.e.*, s. 139.
33 Erdal, *a.g.e.*, s. 831.

ėrişdürdi (2391)

ėtdür-: cümlesin terk *ėtdürüp* beni kendüye ḳul ėdindi (3005)

getür- : andan ḥünkār ululuġı eytdi bir legençe *getürdiler* (3035)

gėydür-: kendü başındaġı tāc gibi ėdüp anlara *gėydürdi* (3770)

göndür- : ol eytdi beni begüm şimdi *göndürdi* daḫı ḳatından şimdi geldüm dėdi (3410)

ılışdur-: anuŋ şuyın *ılışdururum* dėdi (1895)

ḳaldur- : bir ṭaş *ḳaldurdı* içinden bir maḳām açıldı (2673)

ḳarışdurma-: ol bir süri ḳuzunuŋ başın ve derisin *ḳarışdurmadılar* (3567)

kesdüreme-: ne ḳadar çalışursaŋ bunları daḫı *kesdüremezsin* (2797)

ḳıldur- : hemān ḳudümler çaldurdılar semāʿ *ḳıldurdılar* (4269)

ḳızdur- : tennūrı *ḳızdurdılar* olan demür āletin dükeli ol tennūra bıraḳdılar (4276)

ḳondur- : kāvus ḫān emr ėtdi göçi *ḳondurdılar* (1847)

öldür-: biri ḳılıç ṣıyırup ḳażā ve ḳudret ol birin *öldürdi* (3367)

silkdür-: ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz ṣaruya remz ile aġaçdan alma *silkdürdügin* ʿayān ve beyān ėder (1455)

söndür-: içinde ol ḳadar çarḫ urdı ki tennūruŋ odın *söndürdi* (4281)

sürdür-: ol dört yüz dörder boynuzlı ḳoç ḳurbānın *sürdürüp* tekyeḳaya ḳatında ḥünkār ululuġınuŋ naẓarına geldiler (3348)

ṭoldur-: bıŋara vardı maşrapayı bir nice kerre yayḳadı daḫı şu *ṭoldurdı* (1330)

ulaşdur-: ben eytdüm rūma bunca nezriŋüzi nice *ulaşduram* dėdüm (3913)

uydur- : ṣarı ismāʿīl pādişāhı *uydurdı* fi'l-ḥāl ḫırḳa ṭaġınuŋ üzerine yėtişdiler (3219)

üleşdür-: ḳadıncuḳ ol almaruŋ birazın köyli ḫālḳına *üleşdürdi* (1498)

[*yaġdurma-*]: dėdi kim *yaġdurmaya* gökden maṭar yaġmaya yaġmur (577)

yaḳdur-: göŋlüŋ dilerse gėt yoḫsa ėrte ola seni bu arada gördügümleyin

ocaġa *yaḳdurayın* (1334)

yandur-: emreyle leşkerüŋ bir yazıya odunı yıġsunlar ulu od *yandursunlar* içüne girsün (1905)

yapdur-: meger bayram beg nām bir devletlü meẕkūr banaz ırmaġına bir kārgīr köpri *yapdurdı* (4211)

yėdür-: her yıl ol būstānı ekerdi bitdügi vaḳtin gelene gėdene *yėdürüridi* (2620)

yėtişdür-: erenler bize ṣafā naẓar himmet ėtsün biz faḳīrlere erkān *yėtişdürsün* dėdiler (2525)

yondur-: bir dā'ire çizelüm aŋa yėtecek mikdārı ṭaş getürsün dėdi *yondursun* dėdi (1688)

yörindür-: bir zemāndan ṣoŋra ḥaḳḳ teʿālā bunuŋ ḳalbine inṣāf *yörindürdi* (2598)

yöritdür-: seccādeyi deŋiz yüzinde *yöritdüren* erenlerdür (2103)

yükletdür-: ḥaẓret-i ḥünkār emr ėtdi yunusuŋ öküzin buġday ile *yükletdürdi* (2237)

6.4. -gUr- < ET -gUr-

Erdal V.II. 748. s., Tekin 95. s., Gabain 59. s., Gülsevin 140. s.

Çok az örneğine rastlanan bir ettirgenlik ekidir. Velayetname'de de sadece *ėrgür-* eyleminde görülmektedir. Erdal, ek başındaki /g/ sesinin birkaç istisna dışında bütün örneklerde ön damaksıl /g/ olduğunu belirtir. Erdal, bu ekin *-(X)k-* ve *-Ur-* eklerinin birleşmesinden meydana gelmediğini, bunun da *-(X)k-* eki ile *-gUr-* eki arasında anlamsal bir bağ olmamasından kaynaklandığını vurgular.[34]

ėrgür-: baŋa dermān eyle luṭf eyle vaṭanuma *ėrgür* dėdi (3251)

6.5. -(X)k- < ET -(X)k-

[34] Erdal, *a.g.e.*, s. 756.

Erdal V.II. 748. s., Tekin 95. s., Gabain 59. s., Gülsevin 139. s.

-(X)k- eki, eylemlere gelerek onlara kuvvetlendirme anlamı katar. Çok işlek olmayan bu ek, geçişsiz eylemler türetir. Erdal, bu ekle yapılan eylemlerin ne edilgenlik ne de dönüşlülük (*-(X)l- -(X)n-*) eklerini almadığını söylemektedir.[35] Ayrıca bu ekle yapılan eylemlerin ettirgen çatısı da çoğunlukla *-(A)r-* eki ile olmaktadır.[36] Velāyetnāme'de üç eylemde bu eke rastlamaktayız:

[*gerekme-*]: baŋa himmet olunan naṣīḥaṯ vėrsünler buġday *gerekmez* dėdi (2243)

ḳorḳ- : *ḳorḳaram* senüŋ gibi müslīmān olam emānete ḫıyānet ḳılam (2665)

[*yavuḳma-*]: ḳaymanası yaġ azdur yaġa *yavuḳma* dėdi (1117)

6.6. -(X)l- < ET –(X)l-

Erdal V.II. 748. s., Tekin 95. s., Gabain 59. s., Gülsevin 140. s.

Edilgenlik, dönüşlülük eki olan *-(X)l-* eki hakkında Gülsevin, "Asıl edilgenlik eki budur. Hem *I* hem de *U* ünlüleri ile kullanılabilmektedir."[37] demektedir. *-(X)l-* eki hem ünlü hem ünsüzle biten eylemlerden sonra kullanılabilmektedir. Bu yüzden kullanım alanı oldukça geniştir. Gabain, bu ek için; "Dönüşlülük yahut edilgenlik ve meçhullük bildirir."[38] demektedir. Erdal ise, bu ekin *-(X)t-* ekiyle birleşerek *–tXl-* şeklinde bir yapı oluşturduğunu ve *-(X)l-* ekinin, *-lXş-* ve *-lXn-* şekillerinin ilk ögesi olduğunu vurgular.[39]

açıl-: bir ṭaş ḳaldurdı içinden bir maḳām *açıldı*

---

35 Erdal, *a.g.e.*, s. 650.
36 Erdal, *a.g.e.*, s. 649.
37 Gülsevin, *a.g.e.*, s. 140.
38 Gabain, *a.g.e.*, s. 59.
39 Erdal, *a.g.e.*, s.690.

aḫ(ḳ)tarıl-: bir kimse ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāna gelüp *aḫtarıldı* derv̄iş oldı (4173)

aŋul- : ḥünkār ismiyle anlar daḫı *aŋulurlardı* (3466)

atıl-: oḳ *atıldı* şimdengėrü aŋa çāre yoḳdur (3110)

ayrıl- : oşda bugün *ayrıldılar* anlar öteye gėtdiler (3224)

bükül-: gördiler kim aḳçaḳoca iki *bükülüp* burçaḳ yolar (1721)

çekil-: mübārek ḳademleri altından şu *çekildi* ḳupḳurı oldı (4040)

daġıl- : musā-yı-kāzım evlādı nevāḥ̄isinden eṭrāf-ı ʿāleme *daġıldılar* (50)

dėril-: anuŋ heybetinden kāfir *dėrilüp* bir dürlü yaramaz iş ėtmeyeler (3627)

dėvşüril- : cümle ʿulemā *dėvşürilüp* ḳonyada sulṭān ʿalāe'd-d̄in key-ḫüsrev ibn-i ḳılıçarslan ibn-i selīm ḫān ġāz̄iye gelüp eytdiler (2350)

dikil-: būstan *dikildügi* vaḳtin gördüm ḳavun bite (1048)

diril- : allāhuŋ ḳudreti ve erüŋ velāyeti ile ol oġlancuḳ *dirildi* (4437)

dökül-: gördi kim maşrapa içinde *dökülen* ḳan olmış müteḥayyir oldı (2961)

dutul-: beŋzi uçdı levni müteġayyir oldı gövdesine lerze düşdi dili *dutuldı* (2890)

düzil-: çār ʿunṣurdan olan terkīb̄i ḳor mā u menden *düzilen* tertīb̄i ḳor (4510)

egil-: ol evüŋ divārı *egildi* yıḳılmaġa geldi (1274)

ekil-: çavdar *ekilüp* buġday olmazıdı (1098)

eksilme-: ḫarcı *eksilmez* erüŋ sen ḳorḳma (4490)

ėşidil-: nāgāh idrisüŋ bu cevābın ḥünkār ululuġınuŋ ḳulaġına *ėşidildi* (1405)

gömül-: şöyle kim mübārek barmaḳları ol ṭaşa *gömüldi* (3009)

götürül-: yėmek yėdiler duʿā ve s̱enā oldı ṣofra *götürüldi* (2692)

güdül-: benüm öküzlerüm bu köyli ṣığırı ile *güdülmek* gerekdür dėdi (1421)

içil-: yėnildi içildi duʿā ve ṣenā oldı ṣofra *götürüldi* (3127)

ḳatıl-: ġayrı cinse *ḳatılmaḳ* revā deġüldür dėdiler (2356)

kesil-: şimdi ülemā ile iḫtilāṭ etmekden *kesildi* fuḳara ile iḫtilāṭ ėder oldı (2354)

ḳırıl-: ḳuyı ṣuyı çıḳmadı ṣuyı hiç ṣusuzın ḫalḳ *ḳırılur* (609)

ḳonul-: ḥaḳḳ teʿālā ḥażretlerinüŋ ḳullarına maḥall-i şiddetden ḫalāṣından ötüri *ḳonulmışdur* (3819)

ḳotarul-: yā aş pişerken yāḫūḏ *ḳotarulurken* çığır (4395)

ḳurtul-: tā kim ḫalāṣ kenārına ėrişdi ṣaġ ve selāmet *ḳurtuldı* (3525)

ṣaġıl-: meger ol vaḳt ḳoyun gelüp *ṣaġılmışıdı* (3571)

ṣavrul-: gördi kim köylünüŋ ḫarmanları *ṣavrulup* çeç olmışıdı (1552)

sökül-: ne degülmiş ne *sökülmiş* yoḳ yėri (4553)

ṣunul- : çehār ʿalāmet icāzet inābet ṣunulmış ḫalīfelerdi (4002)

süzül-: çaġıruban ḥācı bekṭaş dostına *süzülüp* ėner (410)

ṭaġıl- : cemāʿat gelüp aḫşām namāzın ḳıldılar ḳamusı evlü evine *ṭaġıldılar* (1204)

ṭutul-: aŋa andan ġayrı ol ḳanuŋ *ṭutulmasına* çāre dermān yoḳdur dėdi (2814)

ulal- : iki oġlancuḳlar ẓuhūra geldi ölmediler büyüdiler *ulaldı* (1583)

üzül-: derḥāl ol ḳaṭıruŋ beli *üzüldi* ortasından iki pāre oldı (4134)

varıl-: bu arada ṣu yoḳdur bāġ u bāġçe ḫoḏ ṣu *varılmaḳ* gerekdür (4099)

vėril-: aḫşām namāzı vaḳti oldı dest-namāz ėtdiler eẕān *vėrildi* (1508)

yapıl-: ol geyik yeŋi *yapılan* kilisenüŋ dibine geldi (4372)

yarıl-: derḥāl divār *yarıldı* bir el çıḳdı (3949)

yayıl-: naḳldür kim ṣofra *yayılup* ṭaʿāma el ṣunmadın içerü girdiler

(2392)

yazıl-: ol sevāb anlarun divānına *yazılup* sābit olupdur dėdi (1704)

yėnil-: yėnildi içildi du'ā ve senā oldı sofra *götürüldi* (3127)

(*yıġlın-*): ḫ^{v}ocaya 'itiḳādları bir iken biŋ oldı ayruk eyle iş ėtmekden *yıġlındılar* (679)

yıḳıl-: az zemānda ol kimesne öldi ol ev daḫı *yıḳıldı* (2463)

yorul-: ol cemā'at -i zenān ḳırḳ gün tamām ol teknenüŋ ḫamırın etmek pişürdiler *yoruldılar* (1618)

6.7. -lA- < ET –lA-

Tekin 95. s.

-lA- eki, sıklık çatısı ekidir. Eklendiği eyleme o işi çok yapma anlamı katar. Adlardan eylem yapan *+lA-* ekinden farklıdır. Eylemlere gelen bu ek, kattığı anlam bakımından daha önce bahsettiğimiz *–AlA-* ekine benzetilebilir. Çok fazla örneğine rastlamadığımız bu ek hakkında Tekin, *kunla-* "sürekli çalmak, yağmalamak" örneğini vermektedir.[40] Velayetname'de bu ekle yapılmış iki eylem görülmektedir:

ṣalla- : imdi müslimān müslimāna ḳılıç *ṣallamaḳ* revā degüldür (1956)

ṭamla- : ḫażret-i ḫünkār yüregin ṣıḳdı şöyle kim üç ṭamla ḳan seki altına *ṭamladı* (2726)

6.8. –(X)n- < ET –(X)n-

Erdal V.II. 584. s., Tekin 95. s., Gabain 59. s., Gülsevin 140. s.

-(X)l- eki gibi edilgenlik ve dönüşlülük ekidir. Ancak, *-(X)l-* eki

[40] Tekin, *a.g.e.*, s. 95.

çoğunlukla edilgenlik için kullanılırken, *-(X)n-* eki çoğunlukla dönüşlülük için kullanılır. Gülsevin, bu ek hakkında; "Asıl dönüşlülük eki budur." demekte ve " Ünlü veya *l* ile biten fiillere gelince edilgenlik görevini bu ek üstlenebilmektedir." [41] diye eklemektedir. Gabain de; " *l* son sesli fiil tabanlarının dönüşlülüğü de *-n-* ile yapılır. Mana bazan basitiyle (Simplex) aynıdır."[42] demektedir. Erdal ise bu ekin addan eylem yapım eki *+lA-* eki ile birlikte kullanımının sık görüldüğünü, işteşlik eki *-(X)ş-*'den sonra gelmesinin ise sınırlı sayıda örnekte görüldüğünü belirtir. Erdal, ayrıca *-(X)n-* ekindeki bağlama ünlüsünün çoğu örnekte */U/* olduğunu, ancak başka bağlama ünlülerinin de görüldüğünü belirtir.[43]

bilin-: başlarına ol tācdan gėydiler kendü ḫalḳı ile yabandan gelen *bilinmedi* (3776)

boşan-: mecmūʿayı tevellādan *boşanan* bizüm tevellāmuzda eglene (961)

(*bulandurma-*): ḫünkār ululuġı bir deryādur ki degme nesne *bulandurmaz* (3844)

bulun-: ṣaru ismāʿīl pādişāh anda ḥāżır *bulundı* (3790)

çalın-: ʿoṣmān beg daḫı sevincile çādırından ṭaşra çıḳdı sancaḳ daḫı geldi ṭabl-ḫāne *çalındı* (3764)

çalḳan-: bir ḳatı rüzgār oldı deŋiz *çalḳandı* mevc ṭalġa oldı (3492)

[*çegzin-*]: ol dikdügi būstanı *çegzindi* gördi bir ucında bir ḳavun köki bitmiş (1041)

daḳın-: elli biŋ kāfir cemʿ olup ḳatına ḥacc *daḳınup* bindi tekvur atına (510)

dėn-: bėş ḳarış *dėnmesine* sebeb budur (4362)

delin-: dünyada eksüklügüŋ her kim diler bağrı *delinsün* (4498)

dilen-: ḥavālet eyleŋ *dilenüp* ḥasenāt-ı müslimīn getürelüm muḥibbleriŋe ve sevicilerüŋe ḫarc ėdelüm dėdiler (1267)

doḳun- : içinden gėyesiler çıḳdı kim hīç gözler görmemiş ve ṣanasın

---

41 Gülsevin, *a.g.e.*, s. 140.
42 Gabain, *a.g.e.*, s. 59.
43 Erdal, *a.g.e.*, s. 632 – 633.

el *dokunmamış* (3139)

dolan-: ulu abdāl ve kiçi abdāl ol ḳal'anuŋ ḳapusından *dolanup* érişigeldiler (2163)

döşen-: alem daḫı kendü gele başı üzere diŋele ve seccāde daḫı kendü gele altına *döşene* (753)

dükenme- : tā ḳıyāmetdek yād-gār olup yene hergiz *dükenmeye* (2829)

eglen- : erenlerüŋ üzerine lā-teklif girdi erenler ḳatında *eglendi* (3796)

eylen-: ḥażret-i ḥünkāruŋ üzerine girdi bir laḥẓa *eylendi* (3792)

édin- : bir dem bir dervīş cümlesin terk étdürüp beni kendüye ḳul *édindi* (3005)

gezin-: eyle déme erenlerüŋ sözini döndürme var büstanı *gezin* dédi (1039)

görün-: nāgāh ḳarşudan bir kilise *göründi* (3245)

göyün-: cān u ciger ṭaġladuġın gördi özi *göyünüp* eytdi (134)

[*inan-*] : yüz sürüp 'aşḳıla barmaḳ götürür ere *inanup* ḥaḳḳa īmān getürür (4665)

incin-: anlaruŋ ötdügi ḫayli bī-ḥużūrluḳ vérdi *incindiler* (2587)

[*ḳaşan-*]: ejderhā dem urduġından eşek ḳan *ḳaşandı* (4301)

ḳaşın-: ḫāli şöyle ola kim *ḳaşınacak* tırnaḳ daḫı bulmaya dédiler (962)

ḳılın- : andan sünnet *ḳılındı* iḳāmet olundı (2972)

ḳon- : ol ḳāḍı ḳırşehrin āḫī evrān pādişāhıŋ āsitānesine *ḳondı* (2481)

olun-: ḳayşeride zikr *olunan* kimseyi ziyāret étmeklige gédérdi (2689)

oyan- : bir tenhā yérde yatdılar çün *oyandılar* gördiler ṣabāḥ olmış (3959)

[*ögren-*]: bekṭaş-el- ḫorasānīyi aŋa 'ilm *ögrenmege* vérseŋüz maḥalldür dédiler (176)

ögün-: bugün degirmene taḫıl göndürdük *ögünüp* gelmedi (1606)

ṣaḳın-: *ṣaḳın* ġāfil olmaŋ kāfir ḳılur aḳın (320)

ṣalın-: tökelcikde ṭaʿām olurıdı naẓara ṣofra *ṣalınurdı* (4387)

ṣan- : öŋlerinde ṭuran evren ġā'ib oldı *ṣanasın* ki evrenüŋ hīç vücūdı yoġıdı (2922)

ṣarun-: bir ḳara külāh üzerine bir ḳara miʿz̲ār *ṣarunurıdı* (1831)

sevin-: bu kelāmı èşitdi *sevindüginden* kendüye muḥabbet ġalebe ètdi (4087)

ṣıġın-: oġlan daḫı ḳaçdı öyüge çıḳup ḥażret-i ḥünkāra *ṣıġındı* (3298)

ṣın-: ten ḳafesdür bu ḳafesde murġ-ı cān çün ḳafes *ṣınsa* uçar murġ hemān (4512)

silkin-: böyle dèyüp *silkinüben* anda er bir gögercin olubanı açar per (637)

soyun-: ṣuya gireyin dèdi tā kim monlā saªde'd-dīn ve ol otuz dānişmend hep *ṣoyundılar* (2873)

söylen- : ṣofra götürüldi yèmekden ṣoŋra söz geleci *söylendi* (2692)

ṭoḳun- : bizden destūrsuz ḥavāletsüz bir iş ètmeyesin dèdi yoḫsa saŋa ziyānum *ṭoḳunur* dèdi (4131)

ṭolan- : ikinci ḳademde üstüne gün ile bile *ṭolandı* (3811)

tüken- : dört bezdirme eyleŋ pişürüŋ teknenüŋ ḫamırı *tükensün* dèdi (1624)

urun-: andan ṣarı ismāʿīl pādişāh bir ṣarı ṭoġan şeklin *urundı* (4070)

[*utan-*] : keşīş daḫı begler ḳatında yoḳ dèmege *utandı* (1921)

yalan-: ḳalan arslanlar anları gördiler yüz urup her birisi ḥünkār ululuġın *yalandılar* (812)

yayḳan-: dānişmendler murādlarınca ṣuya yundılar *yayḳandılar* (2884)

yıġlın-: ḫ^{v}ocaya ʿitiḳādları bir iken biŋ oldı ayruk eyle iş ètmekden *yıġlındılar* (679)

yèn-: ṣofra gelüp ṭaʿām *yènse* duʿā ve s̲enā olsa ḳadıncuḳ ol gelen cemāʿate varup ṣafā geldüŋüz dèrdi (3128)

yörin-: ḫünkār ululuġınuŋ naẓarından buŋa bir ḥālet *yörindi* (2492)

yun-: dānişmendler murādlarınca şuya *yundılar* yayḳandılar (2884)

6.9. -rA- < ET –rA-

Erdal V.II. 471.

Velāyetnāme'de sadece bir eylemde geçen bu ek *şıçra-* eyleminde görülmektedir. Erdal bu eylemin *şaç-* eylemiyle anlam bakımından ilişkili olduğunu, dolayısıyla bu eylemin kökünün *şaç-* eylemi olabileceğini belirtir.

şıçra- : velāyet ile *şıçradı* arş-ı ʿaẓīmüŋ şaḳfına yėtişdi (884)

6.10. -(U)r- < ET -(U)r-

Erdal V.II. 710. s., Tekin 97. s., Gabain 60. s., Gülsevin 139. s.

Ettirgenlik eklerinin en işlek olanlarından biri de *-(U)r-* ekidir. Erdal, ettirgenlik eklerini sınıflandırırken *-(U)r-* ekini; *-gUr-*, *-(X)t-*, *-(X)z-* ekleriyle birlikte basit yapılı (başka bir ekle birleşmemiş) ekler içinde değerlendirir. Bunun yanında, *-tUr-* eki çok önceki bir dönemde *-(X)t-* ve *-(U)r-* eklerinin birleşmesiyle oluşmuş birleşik yapılı bir ektir der.[44] Erdal, bu ekle yapılan bütün eylemlerin iki heceli olduğunu belirtir. *-(U)r-* eki, iki heceli köklere geldiğindeyse hece düşmesi olmakta ve eylem yine iki heceli olarak kalmaktadır. (*tegşür-* < *tegiş-ür-* vb.) Erdal bu ekin sonu /n/ ve /z/ ile biten eylemlere gelmediğini, /r/ ile bitenlerde de çok nadir görüldüğünü söyler.[45]

---

[44] A.e., s. 709.
[45] A.e., s. 733

artur-: pādişāh vaḳfını *arturuban* ābād eder (4721)

[*ayır-*] : dostı dostdan *ayıran* illā çörekmiş dėdi (3870)

bişür-: odunı devşürdiler yaḳup āteş çiglerini *bişürdiler* (605)

bitür-: ol altunı ḫarc ėdüp ol devletlü diledügini vėrdiler işi *bitürdiler* (3201)

degür-: naḳīb ile görüşdi naḳīb bāġbāna şeyḫüŋ selāmın *degürdi* (2383)

degşür-: gerçi ölmez bil ḥaḳīḳat evliyā *degşürür* ṣūret ḳabūl eyler beḳā (4515)

[*dėvşür-*]: pes ḥünkār ululuġı aġaç silkdi almaları döküldi ṣaru aşağıdan dėrdi *dėvşürdi* (1479)

duyur- : bir kimesne bir fesād işledi anı beg ḥażretlerine *duyurmaġa* gėderem (2628)

geçür-: dervīşler boġazlayup puḫte ėdüp ḫor *geçürdiler* (3839)

gėyür-: būstāncıya tırāş bi'at ėtdiler tāc-ı kisvet *gėyürdiler* (2639)

içür- : ol vilāyetüŋ ḫalḳın cem' ėtdi ni'metler pişürüp yėdürüp *içürdi* (4233)

ḳavşur-: ṣarı ismā'īl pādişāh gelüp ḥażret-i ḥünkāruŋ ḳarşusına el *ḳavşurup* ṭurdı (3176)

[*ḳayırma-*] : eytdi idris sen *ḳayırma* var ol mühim maṣlaḥatunı gör (1405)

pişür-: hemėyle ėtdiler ol ḫamırları eyle ėtdiler erenlerüŋ dėdügi gibi *pişürdiler* (1625)

ṣavur-: rāhib ḳalḳup gėtdi çuvalları ṭaşra çıḳardı buġdāyı *ṣavurdı* (2669)

[*ṣıyır-*]: bu mezkūrların oġulları bir ḫuṣūṣ üzerinde biribiriyle çekişdiler biri ḳılıç *ṣıyırup* ḳażā ve ḳudret ol birin öldürdi (3367)

şaşır-: nice gėdem dėdim üze ḳader yolum yolda kāfir *şaşıru* 'aḳlım bilüm dėdi (453)

ṭapşur-: eytdi dervīş bu biŋ altunı erenlere *ṭapşurġıl* erenlerüŋ nezridür dėdi (3918)

ṭoġur-: ḥażret-i ḥünkār ol nefes ėtdügi buġdayı eger bir kimse yudsa erkek *ṭoġurur* (1575)

yėtür-: gemüciler çün bu ulu kerāmeti gördiler fi'l-ḥāl gemiyi *yėtürdiler* (4042)

6.11. -(X)ş- < ET -(X)ş-

Erdal V.II. 552. s., Tekin 96. s., Gabain 60. s., Gülsevin 141. s.

Bu ek de eskiden beri işlekliğini kaybetmemiş bir ektir. Eylemin karşılıklı ya da birlikte yapıldığını bildirdiği gibi, eyleme oluş anlamı da katabilir. Gabain, bu ek için "Karşılıklılık ve tekerrür bildirir. *–ma-* hariç, daima, bu bahiste zikredilen yapım unsurlarından sonra gelir."[46] demektedir. Erdal, bu ekin hem ünlü hem de ünsüzlerden sonra gelebildiğini, addan eylem yapan *+A-* ve *+lA-* ile birlikte kullanımının çokça görüldüğünü belirtir. Addan eylem yapan *+kIr-* ekinden sonra da sadece *-(X)ş-* eki gelebilmektedir. Erdal, Gabain'in "*-ma-* hariç, daima, bu bahiste zikredilen yapım unsurlarından sonra gelir." yargısının doğru olmadığını, bunun tersini ispatlayan birçok örneğin olduğunu (*tegşil-, yapşın-* vb.) belirtir.[47]

aġlaş-: ol atına binüp gėdiser vėr ḫaber abdāllara *aġlaşmasun* ḥaşret odına ciger ṭaġlaşmasun (4471)

atış-: ėtdiler birbirine ḳarışup ḳatışdılar tīġ çeküp oḳlarıyla *atışdılar* (324)

barış- : biz senüŋle ʿahd ü emān ėtdük *barışduḳ* bilürüz (3683)

---

46 Gabain, *a.g.e.*, s. 60.
47 Erdal, *a.g.e.*, s. 575.

biliş-: birbirile şoruşdılar *bilişdiler* (90)

bulaş-: ammā yolda gelürken keklik şikārın ėtdükdi anuŋ ḳanından maşrapaya *bulaşup* durur (1327)

buluş-: tā kim ol depenüŋ üzerine varduḳda birbirine *buluşdılar* (2439)

çaġrış-: çün tekvur rūhbānlara ėtdi ġażab *çaġrışup* aġlaşdılar (526)

çalış-: monlā saʿde'd-dīn ol dımışḳī ḳalem-tırāş ile bir ṭırnaġa şol mertebe *çalışdı* kim vasfa gelmez (2791)

çekiş-: bir gün bu meẕkūrların oġulları bir ḫuṣūṣ üzerinde biribiriyle *çekişdiler* (3366)

çıġrış-: baŋa inanmaz iseŋüz çıḳalum ḳarşusında varalum yā ḫünkār dėyü *çıġrışalum* (2914)

danış- : ḫāllerin varup tekvura ʿarz ḳılur ʿāciz olup begleri ile tekvur *danışup* böyle ḳılur anda fikr (481)

(*degşür-*): gerçi ölmez bil ḥaḳīḳat evliyā *degşürür* şūret ḳabūl eyler beḳā (4515)

dolaş-: sen ḳandan anlar ḳandan kim senüŋ gibi kimesne anlaruŋ gibi ḳuṭb-ı cihān velīye *dolaşursın* (3248)

emiş-: gördiler kim ol bir süri ḳuzı dirilmiş çıḳup meleşüp ḳoyuna vardılar *emişdiler* (3572)

ėriş-: çün peş-rev *ėrişdi* erenlerüŋ selāmın yėtişdürdi (1713)

görüş-: bāġbān bāġ ḳapusın açdı naḳīb ile *görüşdi* (2383)

gülüş-: bunlar daḫı bunı görüp *gülüşdiler* andan revān oldılar (2513)

(*ılışdur-*): ḳara tonlu cān babayı kāvus ḫān ḳazana ḳoyup ḳaynadurlar anuŋ şuyın *ılışdururum* dėdi (1895)

ḳamaş-: mübārek yüzi nūrından yüzine baḳmaġa gözler *ḳamaşur* (77)

ḳarış-: ammā bir ḫāli var köylü cemāʿatine *ḳarışup* mescidlerine varup anlaruŋla bile namāz ḳılmaz (2700)

ḳatış-: birbirin ḳarşulayup āheng ėtdiler birbirine ḳarışup *ḳatışdılar* (323)

ḳavuş-: eger ol z̲ikr ėtdügin gėce ay dutulursa oġluma leşker vėrüp sa ŋa *ḳavuşam*
dėdi (1807)

ḳuçuş-: gözin açuban baḳup görür tekyede babası öŋünde durur babasıyla *ḳuçuşuban* görişür (498)

meleş-: gördiler kim ol bir süri ḳuzı dirilmiş çıḳup *meleşüp* ḳoyuna vardılar emişdiler (3572)

oturuş-: āteş daḫı yanup tamām oldı otdan hiç eser ḳalmadı *oturuşup* kül oldı (1665)

öpüş-: fi'l-ḥāl ḳalḳup segirtdi ol oġlancuḳ ḳatına varup görüşdiler birbiriyle *öpüşüp* gėrü oynamaġa gėtdiler (3307)

segirdiş- : birbirine küymeyüp *segirdişüp* ḥażret-i ḥünkāru ŋ ardına düşdiler (995)

ṣoruş-: mülk issi geldi dėyüp görüşür ʿizzet ėdüp ḫātırın hem *ṣoruşur* (3749

söyleş- : bir gün ḥācı bekṭaş-ı velī meclisinde daḫı rūzgār mużāyaḳasından *söyleşdiler* (3835)

ṭaġlaş- : vėr ḫaber abdāllara aġlaşmasun ḥaṣret odına ciger *ṭaġlaşmasun* (4472)

ṭanış- : sözine iʿtimād ėtmedüm āḫir keşīşüme *ṭanışdum* (1967)

(*ṭapşur-*): sen vardugınlayın taʿallül ėtmedi tamām nez̲rimüzi sa ŋa *ṭapşurdı* (3977)

tidreş-: dervīşler yoḳuşu ŋ dibine gelmiş ḳorḳularından *tidreşüp* ṭururlar (4310)

ṭolaş- : bir tuc mili alup ḳubbeye bennā çıḳar ṣaġ ayaġı *ṭolaşup* öŋce ḳaḳar (4650)

ṭutuş- : ḥaḳḳ teʿālā ḥācetin ḳıldı revā od yandı hem *ṭutuşdı* (604)

uġraş- : kāvus ḫāna beraber geldi *uġraşdılar* (1823)

(*ulaşdur-*): ben eytdüm rūma bunca nez̲riŋüzi nice *ulaşduram* dėdüm (3913)

uruş-: babasıyla ḳuçuşuban görişür cān ü dilden ḳalbine cān *uruşur* (498)

(*üleşdür-*): ḳadıncuḳ ol almaları̧ birazın köyli ḫālḳına *üleşdürdi* (1498)

yapış-: erenler şāhı gelüp namāz ḳılup tamām ėtdügi gibi sa'īd fi'l-ḥāl etegine *yapışdı* (3066)

yėtiş-: tökelcikde ṭa'ām olurıdı naẓara ṣofra ṣalınurdı daḫı resūl baba gel *yėtiş* dėrdi (4387)

6.12. -(X)t- < ET -(X)t-

Erdal V.II. 760. s., Tekin 96. s., Gabain 60. s., Gülsevin 139. s.

En işlek ettirgenlik eklerinden biridir. Gülsevin bu ek hakkında; "Ünlü veya *l* ile *r*'den biri ile biten çok heceli fiillere getirilir."[48] demektedir. Erdal, bu ekin bağlama ünlüsünün zaman içerisinde /I/'dan /U/'ya dönüştüğünü belirtir. Bu ekin genellikle ünlü ile ve /r/ ile biten eylemlere gelmesi sebebiyle bağlama ünlüsünün çoğu örnekte düştüğüne değinir. *-(X)t-* eki, tek heceli ve son sesi /r/ olan eylemlere geldiğindeyse çoğunlukla bağlama ünlüsü korunmakta, (*turıt-* gibi) bazı örneklerde ise düşmektedir(*kırt-* gibi). *-(X)t-* eki; *-tXl-, -tUr-,* ve *–tXz-* yapılarının da ilk ögesi durumundadır.[49]

aġlat-: eytdi ciger köşem allāh *aġlatmasun* seni ne içün aġlarsun dėdi (134)

(*ayırtlaş-*) : çepni boyından *ayırtlaşup* ḳaraöyügüŋ yaḳınında mikā'il nām maḳāma gelüp ḳarār ėtdi (1155)

beliŋlet-: ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī eytdi ḫıżırım ṣaru ṣaltuġı ejderhā *beliŋletdi* (2152)

berkit-: dervīşi aldı kiliseye geldi içinden kilisenüŋ ḳapusın muḥḳem *berkitdi* (2672)

çaġırt-: āḫir adın zülḳādirli içinde ibrāhīm ḥācı *çaġırtdı* (1013)

çıġırt-: tā ölünce adın ḳara abdāl *çıġırtdı* erenler naẓarında meşhūr

[48] Gülsevin, *a.g.e.*, s. 139.
[49] Erdal, *a.g.e.*, s. 799.

söylenen ḳara abdāl oldur (3538)

çıḳart-: āḫir adın bahāėeddīn būstancı çelebi *çıḳartdı* daḫı bu gündek maʿrūf ve meşhūrdur (1069)

depret-: ittifāḳ kāvus ḫān baġdād pādişāhuŋ ṣıdı *depretdi* (1824)

dirilt- : rivāyetdür ki ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ölen oġlanı *diriltdügin* ʿayān ve beyān ėder (3290)

eyt- : ol ḳan issileri daḫı oġlanuŋ ardınca geldiler *eytdiler* ey gerçek er luṭf ėt ol ḳan ėden oġlanı bize vėr (3302)

getürt- : ol muḥibb eytdi ben bennā getürdüp ṭaş *getürtdüm* yondurdum tā kim yapduram ol ṣevāb benüm ola küllī dėdi (1696)

göstert- : var ol yėrüŋ begine selāmumuz degüresin aŋa yüz *gösterdevüz* oturup dilüŋde söyleyevüz (2533)

ılıt- : ṣarı ismāʿīl pādişāh eytdi siziŋiçün tenhā odada ṣucaġuz *ılıtdum* luṭf ėdüp gelseŋüz dėdi (2270)

incit-: ol gördügüŋ kimesne bir ulu ḫ^{v}ācegī ḳızıdur şāyed senüŋ bu ḥālüŋi ḳul ḳaravaş ṭuyalar seni *incideler* (3939)

işlet- : adına ḳara re'is dėrlerdi dāčimā ḳaradeŋizde yörirdi gemi *işledürdi* (3490)

ḳanat-: nāgāh ögeŋdire nodulıyla eçek öküzlerüŋ birisiniŋ gövdesine ḳatıraḳ dürtdi *ḳanatdı* (2185)

ḳaynat-: siz. daḫı beni imtiḥān ėtmek içün bir kerre ḳazan ḳoyup üç gün üçgėce *ḳaynatduŋuz* nesne olmadum (1915)

ḳışlat-: bir niçe gün ḳarār ėdüp tedbīr tedārük görince ḳış ėrişdi sulṭān ʿalāe'd-dīn leşkerin ėlde *ḳışlatdı* (3619)

ḳurut-: yolda bir yėrde yudı *ḳurutdı* aldı tā kim ān-ı vāḥidde firengistāna ėrdi (3269)

ḳuşat-: kendülerin muḥkem erenlere ṭapşurdı erenler daḫı mıḳrāżın aldı ḳuşaḳ *ḳuşatdı* (3552)

oḳut-: ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz saʿīdi *oḳudup* getürtdi (3032)

oynat-: bunı ḳoġıl belki senüŋ öŋiŋde cān u baş *oynatsun* dīn ʿaşḳına kāfirlere ḳılıç ursun dėdiler (3697)

ögret- : ḥattā bir gün loḳmān-ı perrende bekṭaş-el- ḫorasānīye ʿilm *ögretmege* ṭaşradan içerüye mekteb ḫāneye geldi (179)

pişürt- : vardı un aldı vardı gene nefīs aḳ buġdāy unından yaġlı bādemli zaʿferānlı çörekler *pişürtdi* anasına (3864)

ṣıçrat-: atın oradan *ṣıçratdı* ṣıçratduġı yėrden bir ḳademde ḳaraöyük üstüne başdı (3810)

söylet- : ḥünkār ululuġı eytdi aḳ bınarum dėyü niçün üç kerre *söyletdüŋ* (1882)

segirt- : ürküp yazıya yabana perākende olup ḳaçdılar çocuḳ daḫı artlarına düşüp *segirtdi* (2513)

[*ṭaġıt-*] : bildi kim tevbesi ḳabūl oldı büstānı *ṭaġıtdı* sürdi andan gėrü ṣulucaḳaraöyüge ḥünkār ululuġına geldi (2637)

uzat- : çünkim dervīş seki üstine oturdı oturduġı yėrden elin *uzatdı* (2734)

yarat- : rabbına ḳıldı duʿā dėdi yā rabb ḥażretüŋdür ḥaḳḳ ḫudā ol demiçün ḫālḳ ėdüpsin ʿālemi ol gün içün *yaratduŋ* 470

yörit- : erenler anlar daḫı ol vilāyetlerde erenlerden gördükleri gibi ṭarīḳ sülūk erkānın *yörüdürler* idi (4003)

yüklet-: emr ėtdi bir niçe yük buġdāy eylediler ṭavarların *yükletdi* (2649)

6.13. -y- < ET -d-

Tekin 95. s., Gabain 58. s.

Bugün canlılığını yitirmiş ve bazı eylemlerde kalıplaşmış olarak bulunan bu ek, eklendiği eyleme pekiştirme anlamı katar. Tekin, bu ek hakkında

"Pekiştirme çatıları eki" demekte ve *ıd-, kod-, tod-* ve *küt-* örneklerini vermektedir.[50] Batı Türkçesi'nde söz içi ve söz sonu /d/ > /y/ değişimiyle birlikte bu ek de /y/ biçimini almıştır. Gabain de bu ek hakkında; "Artık canlı değildir, muhtemelen kuvvetlendirme bildirir."[51] demektedir.

ḳoy-: bir ḳatıra süvār olup bir hegbe içine birḳaç muʿteber kitāblar *ḳoydılar* (2857)

ḳüy-: bu ḳoyuncuḳlar ḥażret-i ḥünkārdan velāyet ḳoḳısın aldılar birbirine *küymeyüp* segirdişüp ḥażret-i ḥünkāruŋ ardına düşdiler (995)

ṭoy-: ol ḳadar dāne pişür vāfir ṭaʿām kim pilāv etle *ṭoya* ḫāṣ ʿām (4489)

6.14. -mA- < ET -mA-

Tekin 212. s., Gabain 59. s.

Bütün eylemlere gelen ve olumsuzluk bildiren ektir. Eskiden beri hiçbir değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiştir. Bu ek çoğu kaynakta ayrı bir yapım eki gibi alınmamakta ve yapım ekleri içerisinde bu eke yer verilmemektedir. Örneğin Tekin, bu eke "Cümle Yapısı" içerisinde "Olumsuzluk" başlığı altında yer verirken; Gabain, bu eke yapım ekleri içerisinde yer verir. Gabain bu ek için; "Olumsuzluk bildirir; bu bahiste zikredilen bütün ekler, bu *-ma-* ekinin önüne gelir; bundan sonra, sadece, isim-fiil yahut zarf-fiil teşkil eden ekler gelebilir."[52] demektedir.

ağlama- : anlar *ağlamasun* ḥasret odına cān u ciger ṭaġlamasun (4491)

ağlatma-: eytdi ciger köşem allāh *ağlatmasun* seni ne içün aġlarsun dėdi (134)

aḳma- : fi'l-ḥāl ol ayırtlaşup düşen ḳılı monlā saʿde'd-dīn alup yėrine

---

50 Tekin, *a.g.e.*, s. 95.
51 Gabain, *a.g.e.*, s. 58.
52 Gabain, *a.g.e.*, s. 59.

ḳodugı gibi dutulup ḳan *aḳmaz* oldı (2816)

alma- : hīç birisi ḥünkār ululuġınuŋ selāmın *almadılar* (2720)

aŋlama- : bu küpçügin yaġıla ṭolu olduġı ol dervīşüŋ ḫayr duʿāsı berekātındadur evvelden *aŋlamaduḳ* (1125)

aŋma-: dānişmendler eytdiler niçe adın aŋalum kim anuŋ adın *aŋmamaga* cümlemüzden ṭalāḳa and içmişüzdür dėdiler (2911)

arlanma- : göŋlinden eytdi ḳardaşum ėlüŋ sözinden *arlanmaz* evinden gėtmege ol dervīş destūr vėrmez (1292)

ʿ*ayblama-* : ʿayb olmasun yėrimüzde buġday bitmez ʿ*ayblama* çavdar biter hele ṣun dėdi (1092)

ayırma- : bugün üç gün üç gėcedür ki yėmez içmez yatmaz uyumaz gözini *ayırmaz* pencereye baḳup ṭurur dėdi (3933)

ayrılma- : baŋa meded eyle senden *ayrılmazam* dėdi (3066)

baġlama- : efġān zārī ḳılup aġlama gözlerüŋ yaşıyla yolum *baġlama* (4591)

baḳma- : ḫācı bekṭaş maġārdan çıḳmadı kimsenüŋ rızḳın ḳaṭʿā *baḳmadı* (617)

basma- : hergiz ṭahāretsiz ābdestsiz yėre ayaḳ *başmadı* ve hergiz ʿibādetden ve ṭāʿatdan bir dem ve bir sāʿat ḫālī olmadı (169)

başlama- : sāʿati ṭāḳati ṭāḳ olsun iş işlemesün gün yüzin görüp işe *başlamasun* (474)

batma- : ḳızılırmaġuŋ bulanuḳ olup ṭaşdugı vaḳtin bu vilāyetüŋ ḫalḳı anuŋ adın bilenler ẕikr ėdeler geçerken gėderken hīç *batmazlar* (2698)

becerme- : türküŋ eri siḫrile gösterdi bize ejderi böyle dėyüp oldı kāfir niçesi ḳaḳıyup *becermedi* (574)

begenme- : gerçi bennā geldi ġāyet ki cihān hīç *begenmedi* birin şāh-ı cihān (4639)

belürme- : ḳarşudan ḥızıruŋ atınuŋ naʿlı şuʿāʿın göründi ayruḳ eşeri *belürmedi* (3812)

beŋzeme- : bunuŋ gibi niçe ʿacāyib ve ġarāyib velāyetler ve kerāmetler iẓhār olup durur hīç biri birine *beŋzemez* (2700)

bilinme- : başlarına ol tācdan gėydiler kendü ḫalḳı ile yabandan gelen *bilinmedi* (3776)

bilme- : āḫī evrān pādişāh ol dėdügüŋ aşma nereded̈ür ben *bilmezüm* dėdi (2387)

binme- : anlarıla bile gėtmege yüz dutdı atlarına teklīf ėtdiler *binmedi* (2119)

bitme- : ol aġaç ise *bitmedi* ve yeşermedi (2621)

bulma- : aşaġa yoḳarı ḫayli segirtdi hiç anlardan nām nişān *bulmadı* (4613)

bulandurma- : ḥünkār ululuġı bir deryādur ki degme nesne *bulandurmaz* (3844)

bulunma- : bu kerre şimdiki ḥālde köy ḫalḳından hīç kimsede ṭuz *bulunmadı* (2823)

buyurma- : ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün hīç bir kişi nesne *buyurmadı* illā anı yėrine getürdük (3322)

çaġırma-: ḳılıç ḫāṭırumdan gėtdi yoḫsa saŋa zaḥmet ėdüp *çaġırmazıdum* dėdi (2160)

çaḳma- : kāfir ocaġından cümle od gizledi odını hem kāfirleriŋ pişmez oldı çigleri kāfirleriŋ ḳırḳ gün oldı *çaḳmadı* (598)

çekme- : bu vuṣlalar anuŋ ve öyle kimsenüŋ ḥaḳḳıdur ammā siz hiç zaḥmet *çekmeŋ* ol vuṣlalaruŋ issi vardur (754)

çıḳarma-: deriŋ zindānı varıdı ʿādeti eyle idi kim ġāyet ḫışm ėtdügi kimesneyi aŋa ḳoydururdı daḫı üç yıla degin *çıḳarmazıdı* (1354)

çıḳma- : hiç anlaruŋ eyle başına *çıḳmayup* ṭururlar (1803)

degme- : ṣanasın el doḳunmamış ve el *degmemiş* (3140)

derleme- : ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün hīçbir yėrde alnumuz *derlemedi* (2520)

dėme- : neẕrimüz ḳanḳı şehrdedür ve ḳanḳı kimesnedür *dėmedi* (3881)

doḳunma- : ṣanasın el *doḳunmamış* ve el degmemiş (3139)

dökme- : cümlesi hep dėdiler ey tekvurbānımuz ʿācizüz bu işde *dökme* ḳanımuz (527)

dökülme- : artsun eksilmesün taşsun *dökülmesün* dėyü ḫayr duʿā ėtdi (1215)

döndürme- : eytdi eyle dėme erenlerüŋ sözini *döndürme* var būstanı gezin dėdi (1039)

dönme- : atam bizüm dīnimüze dönmez biz daḫı hem-çünān anuŋ dīnine *dönmezüz* (1957)

durma- : ḳaraṣi begi biraz leşker ile ḳarşu *durmadı* ol diyārı balıkesiri tevābiʿile feṯḥ ėtdi (2005)

dutma- : ol vaḳtin kim başuŋdaġı tācumuzı kāfirler başuŋda göreler tācumuza ḳarşu ḳılıçların muḥkem *dutamayalar* (3741)

duyma- : üç günden ṣoŋra fikr ėtdi ki bunı ḫalḳ *duymasun* söz ola dėyü (3930)

dükenme-: tā ḳıyāmetdek yād-gār olup yene hergiz *dükenmeye* (2829)

düşme- : ḫayf ėtdim anlaruŋ gibi ʿazīzlerüŋ ellerin öpüp ayaḳların *düşmedüm* (1050)

eglenme- : ḫalīfeler ṣafā naẓar tırāş bīʿat ėtdiler *eglenmeyüp* gėrü yėrlerine göndürdiler (2568)

eksilme- : ḫarcı *eksilmez* erüŋ sen ḳorḳma (4490)

emişme- : inekleri dutdılar buzaġuları ṣalıvėrdiler tā kim eme buzaġular *emişmedi* (1391)

emme- : ol gün yarındası yarındası bārī üç gün tamām *emmedi* (1392)

esleme- : yā yėr ṣalıvėr dėdi yėr gėrü ṣalıvėrdi gene *eslemediler* (2400)

eylenme- : ol şaḫṣ daḫı erenler nefesiyle *eylenmeyüp* ḳayṣeriden ṭarafa

teveccüh eyledi (3326)

ènme- : bugün ikindi vaḳti idi gètdügüŋüz henüz gün *ènmeyüp* ṭurur dèdiler (3227)

èrme- : andan ilerü anı kimse bilmezidi ve sırrına *èrmezidi* (2340)

ètdürme- : bu zemzemi *ètdürmeden* şeyḫüŋ murādı pādişāhı oyarup sözünüŋ gerçekligin bildürmekdi (1814)

ètme- : bir kişi bir öküz ḳurbān getürdi emir cem ḳabūl *ètmedi* (3837)

geçme- : *geçmeyince* fānī ṣüretden bir er bāḳī mülke ètmeyince ol sefer (4515)

gelme- : sen eyü ètmedüŋ kesdüŋ saŋa ḫayr *gelmez* oşda göresin dèdiler (2462)

gerekme- : dervīş olan kimesne hīç yaradulmışa ezā èdici incidici ve mu'zī olmaḳ *gerekmez* dèdi (2530)

getürme- : ol ḥāl eri eytdi erenlerüŋ teberrükin size kirli *getürmesin* revā görmedüm dèdi (3273)

gèderme- : ammā başlarındaki keçeden ḥüseynī miṣāl tācı *gèdermediler* (2129)

gètme- : çün ḳara re'is ayruḳ *gètmedi* erenler ḫizmetinde oldı (3537)

gèyme- : oğlan ḳatında fāḫir gèyesiler *gèymekle* gèymemek yanında birdür (2945)

girme- : ikisinden ġayrı kimse *girmedi* ḳaraca aḥmed kimseye yol vèrmedi (4550)

göndürme- : oğlum *göndürmezüm* ol iş olmaz dèdi (1803)

görme- : ʿaḳlı başına geldi dört yaŋa baḳdı ḥażret-i ḥünkārı *görmedi* (2729)

görünme- : legençenüŋ örtüsin gèderdiler saʿīd legençenüŋ içinde *görünmedi* (3037)

gösterme- : hīç birisi ḥünkār ululuġınuŋ selāmın almadılar yèr *göstermediler* (2720)

gözleme- : ben senüŋ ṣıġıruŋ *gözlemeyince* ḳurt yèse yāḫūḏ bir ẓarār

olsa benden degüldür (1414)

gözükme- : bir yazıya ʿaẕīm odun yıġdılar şöyle kim bir yanından bir yanına atlu *gözükmezidi* (1910)

gütme- : bugün ben senüŋ öküzlerüŋ *gütmem* (1448)

içme- : bugün üç gün üç gėcedür ki yėmez *içmez* yatmaz uyumaz (3933)

inanma- : baŋa *inanmaz* iseŋüz çıḳalum ḳarşusında varalum yā ḫünkār dėyü çıġrışalum (2913)

işleme- : eger ḥaḳḳ teʿālā ėtdügüm günāhlarumı ʿafv ėderse tevbe ėdem daḫı şimdengėrü eyle işi *işlemeyem* dėdi (2610)

ḳaldurma- : şeyṭān gibi kendözini görmesün yatur itin kimsenüŋ *ḳaldurmasun* (4483)

ḳalma- : kāfirüŋ mecāli *ḳalmadı* ki anuŋ zemānında güninde bir iş veyā bir hareket göstere (3668)

ḳarışdurma-: ol bir süri ḳuzunuŋ başın ve derisin *ḳarışdurmadılar* (3567)

ḳarşulama- : kim ki ḫünkār ululuġını ve yāḫuḏ cemāʿatini göre segirdi segirdi varup *ḳarşulamaya* ʿavratı anuŋ boş olsun dėdiler (3358)

ḳayırma-: ḫażret-i ḫünkār eytdi *ḳayırmaz* iligüm nefesimüz zinde ḳıl var begiŋi gör de yene gel dėdi (3411)

kesdüreme-: ne ḳadar çalışursaŋ bunları daḫı *kesdüremezsin* (2797)

keseme- : bārī ṭırnaġın cehd ėdüp *kesemedi* (2793)

kesilme- : dutulup ḳan aḳmaz oldı ḳıl gėrü *kesilmedük* gibi oldı (2816)

kesme- : monlā saʿīd daḫı mıḳrāṣ eline aldı ḫażret-i ḫünkāruŋ bıyıḳların dutup dururaḳ hemān bir dāne ḳıl *kesmedi* (2810)

ḳılma- : dėdi ḫayfā çıḳdı elden bilmedüm erlikle ḫiẕmet *ḳılmadum* (4584)

ḳımıldama-: iki rekʿat namāz ḳıla hiç ṭaru yėrinden *ḳımıldamaya* (750)

ḳırma-: işbu küpçükde yaġ ḫoḏ az ḳalmışdur ammā *ḳırmaz* ʿivāżın allāh vėrür (1116)

ḳıyma-: imdi erenlerden temennā ėderem ki oġlancuġıma *ḳıymaya* ṣafā naẓar eyleyeler (4287)

ḳoma- : ol gün ne miḳdār ol köyde ṭaªām pişdi ise hem ṭuzsuz ėtdiler içine ṭuz *ḳomadılar* (2766)

ḳondurma-: nereye varurısa varsunlar hele ben *ḳondurmazam* (4329)

ḳonma- : ḥażret-i ḥünkār eytdi emir cem server bir şāhindür kim degme nesneye *ḳonmaz* dėdi (3841)

ḳoyma-: ḳadıncuḳ eytdi kimseden yaġ alup küpçüge *ḳoymaduḳ* (1212)

ḳoyuvėrme- :ziyāde ʿizzet ėdüp ḫiẕmet gösterdi erenleri bir niçe gün *ḳoyuvėrmedi* ḫiẕmet ḳıldı (3551)

ḳurtulama-: beni kendüye ḳul ėdindi hīçbir vechile elinden *ḳurtulamazın* (3005)

ḳurtulma- : ʿabes yėre ġavġā ġalebeden *ḳurtulmasunlar* dėdi 1109

küyme- : bu ḳoyuncuḳlar ḥażret-i ḥünkārdan velāyet ḳoḳısın aldılar birbirine *küymeyüp* segirdişüp ḥażret-i ḥünkāruŋ ardına düşdiler (995)

olma- : ḫiẕmetlü ḫiẕmetinde oldılar cumʿa fevt *olmadı* namāzın ḳıldılar (2413)

olunma-: inegöl iznik ve bursa tevābiʿleriyle feṯḥ *olunmadı* kāfir elinde ḳaldı (3608)

oŋma-: ḳanḳı yoḫsul yėdi ise bay oldı ve ḳanḳı işi *oŋmaz* ol almadan yėdi işi oŋdı (1500)

oturma-: ṭabl-ḫāne çalındı ṭabl-ḫāne tamām olunca *oturmadı* ayaḳ üstine ṭurdı (3765)

oynama-: bunuŋ gibi ḳutlu er eger bu yėrde ḳarār ėderse bunda bizüm demümüz *oynamaz* dėdiler (780)

ölme- : sizden baŋa yoldaş olmaduġıŋuz taḳdīrce elbette ben aŋa varuramvarmayınca *ölmezem* (2852)

ötme-: ırmaġuŋ aşaġa yanınuŋ ve yoḳarı yanınuŋ ḳurbaġacuḳları

öterler ol aranuŋ *ötmezler* (2590)

pişme-: çaḳmaḳdan od *pişmedi* çigi çıḳmadı ocaḳda dūd yanmadı (598)

ṣanma-: *ṣanma* ismāʿīl ölürüz biz de hem kisvetümüz degişdürürüz (4512)

seçme-: cismini maḥv ėtmeyen bulmaz ḥaḳḳı nefse uyan *seçmeye* bāṭıl ḥaḳḳı (4614)

segirtme- : ol vilāyetüŋ aḳıncısı aḳına *segirtmez* oldı (3673)

ṣıġma-: ḥünkār ululuġı eytdi iki ḳılıç bir ḳında *ṣıġmaz* varuŋ görüŋ dėdi (3207)

ṣıma- : dėdiler ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān daḫı erenlerüŋ nefeslerin *ṣımayup* ḳabūl ėtdi (4223)

silme- : er yalan olmaz mübārek nefesi yėrde ḳalmaz cāhiller göŋüller pasını *silmez* (3785)

ṣolma- : bu alma *ṣolmadan* tāze iken erenler naẓarına ėletebilsevüz dėdüŋ (2550)

ṣorma- : ol neẕriŋüz olan mal ne yėrdedür ve ne kimesnedür adı nedür dėyü *ṣormadı* (3882)

söyleme-: keşīşüŋ kimidigin bildi başın aşaġa ėtdi daḫı söz *söylemedi* (2668)

ṣunma-: ne ḳadar kim taʿām getürdiler *ṣunmadı* (1250)

ṭaġlama- : ḳıla naṣīḥat anlar aġlamasun ḥasret odına cān u ciger *ṭaġlamasun* (4492)

ṭaġlaşma- : gėdiser vėr ḫaber abdāllara aġlaşmasun ḥaṣret odına ciger *ṭaġlaşmasun* (4472)

ṭamlama- : eytdi çıḳ şu mescidi yuvaġla *ṭamlamasun* yaġmur yaġup ṭurur dėdi (3000)

ṭınma- : ḥünkār ululuġınuŋ naẓarına geldiler daḫı el ḳavşurup ḳarşularına hīç *ṭınmayup* ṭurdılar (3350)

ṭurma-: ḥālleri ġāyet darlıḳdadur saŋa çaġırdılar anlara tėz *ṭurma*

meded ėde gör (3803)

ṭutma-: pencşenbe güni kim bugündurur ben ölürem *ṭutma* yās dügündurur (4456)

uġrama-: yol kesilüp ṭururıdı kimse anuŋ ḳorḳusından ol yola *uġramazıdı* (4294)

unutma- : duruban ḥaydara vėrdi selām ḫasta olup ḥaydar *unutmamış* özin (417)

utanma-: bir gün şaru idris eytdi *utanmaz* mısın şol dervīş evüŋde besleyüp tursın (1283)

uyuma- : bugün üç gün üç gėcedür ki yėmez içmez yatmaz *uyumaz* (3933)

uzama-: bu līki çıḳup gėtmedi ve ırāḳ *uzamadı* ola yöri köyüŋ ṭaşrasın görelüm ola kim bulavuz safā naẓarın alavuz dėdi (1127)

varma- : diledi ki sulṭān ʿalāe'd-dīne *varmadın* ḥünkār ululuġına vara ṣafā naẓarın ve ḫayr duªāsın ala 3642

varılma-: bu arada şu yoḳdur bāġ u bāġçe ḫoḍ şu varılmaḳ gerekdür şu *varılmayınca* olmaz dėdiler (4099)

vėrilme- : ʿālimler ittifāḳ ile bu gėce şehrden gėtmişler bu ṣabāḥa ḳonya gibi şehrde hīçbir yėrde eẕān *vėrilmedi* dėdiler (2366)

vėrme-: tā kim dört yüz dānişmendden otuz dānişmend gėder oldı mā-bāḳīsi bile gėtmege rıżā *vėrmediler* (2855)

yaġdurma-: dėdi kim *yaġdurmaya* gökden maṭar yaġmaya yaġmur hem ekin bitmeye (577)

yaġma-: evliyā rabbine ėtdi münācāt bī-rīyā *yaġmadı* yaġmur ve bitmedi ekin (579)

yanma- : her kim bu ṣudan yayḳansa cehennem odına *yanmaya* dėdi (1890)

yapdurma-: eytdi ismā'īlüm ol muḥibb bir āḫir kimesne ẓāhirden gelüp bir gėcede bunı *yapdurmadı* (1702)

yarama- : anuŋ heybetinden kāfir dėrilüp bir dürlü *yaramaz* iş

ėtmeyeler (3615)

yatma-: bugün üç gün üç gėcedür ki yėmez içmez *yatmaz* uyumaz (3933)

yavuḳma-: ḳayınanası yaġ azdur yaġa *yavuḳma* dėdi (1117)

yeşerme-: ol aġaç ise bitmedi ve *yeşermedi* (2621)

yėme- : bugün üç gün üç gėcedür ki *yėmez* içmez yatmaz uyumaz gözini ayırmaz pencereye baḳup ṭurur dėdi (3933)

yėtme-: eytdi ben bir żaʿif kimesneyüm eyle ėtmege benüm ṭāḳatüm *yėtmez* dėdi (2033)

yıḳılma-: erenler nefesiyle henüz ol divār ṭurur *yıḳılmadı* yıḳılası degüldür (1279)

yörime-: bunda kāfir ḳorḳusından her zemān ḳuş uçup ḳulan *yörimez* (475)

yutma-: monlā eytdi ḳaṭırı yutmış mı yoḫsa ḳaṭır ṭurur mı dėdi dānişmend ḳaṭırı *yutmamış* ṭurur dėdi (2901)

yüzleme-: hiç kimse ʿaybın görüp *yüzlemedi* (168)

7. BİRLEŞİK EYLEMLER

Velayetname'de birleşik eylem yapımı iki şekilde karşımıza çıkmaktadır. 1. Yardımcı eylemlerle 2. Kurallı birleşik eylemlerle.

7.1. Yardımcı Eylemlerle

Bu eylemler *ėt-, eyle-, ol-, kıl-, buyur-* eylemleriyle oluşturulmuş birleşik şekillerdir. Velayetname'de birçok yerde karşımıza çıkmaktadır.

7.1.1. Birleştiği Sözcükten Ayrı Yazıldığı Şekiller

buyur-: çoḳ dürlü muḥaḳīḳāne müteʿallik nefesler *buyurdı* (2991)

ėt- : sulṭānlıġı aŋa ʿarż eylediler *ḳabūl ėtmedi.* (289)

eyle- : çün müslimānlıḳ şikāyet *eyledi* kāfiriŋ ẓulmin ḥikāyet eyledi (311)

ḳıl- : yā ḥācı bekṭaş ḥünkār milke vālī *ḳıldı* seni girdigār (378)

ol- : yėdi yıl ḥabs *oldı.* (311)

7.1.2. Ses Aşınmasıyla Oluşan ve Birleşik Yazılan Şekiller

n'ėt- ḥünkār ululuġı bunlara baḳup eytdi size *nėtdi* ol ḳara cānavarcuḳlar (2517)

n'eyle- bir mübtedi‘ kimesneye velī dėyüp ṭurursız anda velāyet *neyler* dėdiler (2842)

n'ol- : erenler şāhı *nolaydı* işbu maḥallde bir bıŋar olaydı (2447)

7.2. Kurallı Birleşik Eylemler

Kurallı birleşik eylemler; *bil-, gel-, dur- ~ṭur-, gör-, vėr-* eylemleriyle yapılan ve yeterlik, sürerlik ve tezlik gibi anlamlar katan eylemlerdir.

7.2.1. Yeterlik (-Abil-)

7.2.1.1. Yeterlik – Olumlu Şekli

ėdebil- : nola sen *ėdebilürseŋ* sen ėt dėdi (2971)

ėrebil- : oşda ḳaba ḳuşluḳ oldı biz ḳanda şehre *ėrebilürüz* dėdiler (2410)

ėletebil- : işbu almayı tāze iken ṣolmadın ol gerçek erüŋ naẓarına *ėletebilsem* dėdi (2546)

getürebil- : eger ḳavundan ve eger ḳarpuzdan *getürebildügi* ḳadar vėrüridi (2618)

kesebil- : tā kim erüŋ bıyığın ve ṭırnağın *kesebile* (2785)

yeşerebil- bu aġacı ol büstānuŋ kenārına dike ḳo her ḳaçan kim bu aġaç bitüp *yeşerebilsün* (2613)

7.2.1.2. Yeterlik – Olumsuz Şekli

ayıra- : bu aradan meni hiç kimse *ayıramaz* (1304)

baġlayama- :elbette ol er rūma geldi yolın *baġlayamaduḳ* dėdiler (890)

bulama- bir duʿāsı müstecāb er *bulamadum* (4328)

döndüreme- :nicekim cedd ve cehd eyledi ḳoyuncuḳları *döndüremedi* (998)

dutama- : tācumuza ḳarşu ḳılıçların muḥkem *dutamayalar* (3741)

ėdeme- : hiç birisi ben ėderin dėyüp iḳdām *ėdemedi* (757)

geçeme- : geldiler ırmaġı ṭaşġun buldılar *geçemediler* (4191)

ġėdereme- : dişüŋ ḳovuġından mürekkeb ḳarasın *ġėderemedüm* (3013)

göreme- : bunca vaḳtin ėdevüz er ḫizmetin *göremedük* (395)

keseme- : ṭırnaġın cehd ėdüp *kesemedi* (2793)

kesdüreme- : gerekdür ne ḳadar çalışursaŋ bunları daḫı *kesdüremezsin* (2797)

ḳılama- : hiçbir vechile rūşen *ḳılamadılar* (929)

ḳurtulama- : hīçbir vechile elinden *ḳurtulamazın* (3005)

olama- : eytdi kerem ehli biz sizsüz *olamazuz* (1168)

varama- : erenler naẓarına vara eli ḳurı *varamadı* (3861)

7.2.2. Tezlik (-Uvėr-)

alıvėr- : ol kimseden aldugı nesnenüŋ bahāsın alıvėrüp hebgeye *bıraġurlarıdı* (663)

arıvėr- : mübārek arḳaŋuzın kircegizini *arıvėrsem* dėdüm (2279)

dėrivėr- : bu gelen kimseye şol fulān aşmadan üzüm *dėrivėr* yėsün dėdi (2386)

dėyüvėr- : erenler şāhı adıŋuz nedür luṭf ėdüŋ *dėyüvėrüŋ* dėdi (3459)

eydivėr- : ol daḫı erenlerüŋ ḫayr duʿā ėtdügin *eydivėrdi* (1122)

ėdivėr- : nedür ve ne dėmekdür bize beyān *ėdivėrüŋ* (3878)

gėdivėr- : erenlerden ṣafā naẓarın himmetin almaġa *gėdivėrürüz* (2507)

gelivėr- : anlar daḫı ṭurna ṭonına girüp *gelivėrürler* (691)

getürivėr- : dervīşlere hiç yėyecek var mı dėdi eger varısa *getürivėr* dėdi (1113)

gösterivėr- : ḫünkār ululuġı daḫı ol bėşṭaşı *gösterivėrdi* (1438)

ḳoyuvėr- : ol kimesneyi bayamlu deresine *ḳoyuvėr* dėdi (3266)

ḳurtarıvėr- : beginden dilek eyle oġlumı *ḳurtarıvėr* dėdi (3319)

ṣalıvėr- : yėre dėgil bizi *ṣalıvėrsün* dėdi (2400)

silkivėr- : ḫünkār ululuġı mübārek yėŋlerin *silkivėrdi* 3450

ṣunuvėr- : göŋlegin çıḳardı tennūr içinden ṣaru ismāʿīl pādişāha *ṣunuvėrdi* (3124)

yapuvėr- : anda murāduŋ üzere maḳām *yapuvėrelüm* dėdiler (4095)

7.2.3. Sürerlik (-Adur- ~ -Aṭur-, -Agel-)

baḳadur- : monlā saʿde'd-dīn *baḳadururken* gördi kim ḫünkār ululuġı seki altından velāyet elin ṣundı (2723)

çıḳagel- : gördi kim yėdi neferi mevzūn beg kişiler *çıḳageldiler* (1345)

ėneṭur- : ḳızılca ḫalvete geldüklerinde ikindü idi gün *ėneṭururdı* (3809)

göredur- : ḳadıncuḳ eytdi ismāʿīlüm oşda *göredururs*ın nesnem ḳalmadı (3132)

göregel- : erenleri *göregelen* cemāʿatlere şol ḳadar mal ḫarc ėtdi kim hīç nesnesi ḳalmadı (3117)

göreṭur- : ismāʿīlüm oşda *göreṭururs*ın nesnem ḳalmadı (3122)

KAYNAKÇA

AHMET VEFİKPAŞA

2000 *Lehçe-i Osmānī*
Yayına haz. RecepToparlı
TDK yay.

AKKUŞ, Muzaffer

1995 *Kitab-ı Ġunya*
TDK yayınları
Ankara

ATA, Aysu

2004 *Türkçe İlk Kuran Tercümesi (Ryladns Nüshası) Karahanlı Türkçesi Giriş-Metin-Notlar-Dizin*
TDK
Ankara

BANGUOĞLU, Tahsin

1957 "Türkçede Benzerlik Sıfatları",
Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten: 13-27
Ankara.

CANPOLAT, Mustafa

1992 *Mecmū'ātün-nezā'ir Metin-Dizin-Tıpkıbasım*
TDK yayınları
Ankara

CLAUSON, Sir Gerard

1971 *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth Century Turkish*
Oxford University Press
Oxford

DANKOFF, Robert

2004 *Evliya Çelebi Seyahatnamesi Okuma Sözlüğü* : Katkılarla İngilizceden
Çeviren Semih Tezcan
TDAD:37
İstanbul

DENY, Jean

1921 *Grammaire de la langue turque (dialecte osmanli)*
Paris.

DEVELLİOĞLU, Ferit

1993, *Osmanlıca Türkçe Lügat*
Ankara

DİLÇİN, Cem

1983 *Yeni Tarama Sözlüğü*
TDK yayınları
Ankara

DURAN, Hamiye

1987 *Hacı Bektâş-ı Veli'nin Mâkâlatında Din Ve Tasavvuf*
Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi

1995 *Hacı Bektâş-ı Veli Velâyet-nâmesi ve Velâyet-nâme'de Geçen Kerâmet Motifleri*
Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yayınlanmamış Doktora Tezi

ERDAL, Marcel

1991 *Old Turkic Word Formation: A Functional Approach to the Lexicon Vol. II* Otto Harrassowitz-Wiesbaden

ERSOYLU, Halil

1989 *Cem Sultan'ın Türkçe Divanı.*
TDK yayınları
Ankara

GABAİN, Annemarie von

2000 *Eski Türkçenin Grameri*: Çeviren Mehmet Akalın
TDK yayınları
Ankara

GROß, Erich

1927 *Das Vilâjet-nâme des Hâggî Bektasch: ein türkisches Dervischevangelium*
Mayer und Müller
Leipzig

GÖLPINARLI, Abdülbaki

1993 *Vilâyet-nâme*
İnkılap
İstanbul

KANAR, Mehmet

2000 *Farsça-Türkçe Sözlük.*
Deniz Kitabevi
İstanbul

MANSUROĞLU, Mecdut

1996 "Eski Osmanlıca",
Tarihi Türk Şiveleri: 247-276
TKAE:161 Seri :IV- Sayı:A.43
Ankara

MEYER, Gustav

1998 *Türkische Studien. Die griechischen und romanischen Bestandteile imWortschatze des Osmanisch-Türkischen /*

Türkçe İncelemeleri. Osmanlı Türkçesinin Sözvarlığındaki Yunanca ve Latince Ödünçlemeler, Giriş ve Dizinle Birlikte YayınaHazırlayan Mehmet Ölmez
Kebikeç
Ankara

MENINSKI, Francis á Mesgnien
2000 *Thesaurus Linguarum Orientalium/ Turcicae-Arabicae-Persicae/ Lexicon Turcico-Arabico-Persicum I-IV*
TDAD: 27-32
Tıpkı basımını yayıma haz. Mehmet Ölmez
İstanbul

NAZÎMÂ, Ali- REŞAD, Faik
2001 *Mükemmel Osmanlı Lügati*
TDK. yayınları
Ankara

OCAK, Ahmet Yaşar
1980 *XIII. Yüzyılda Anadolu'da Baba Resul (Babailer) İsyanı ve Anadolu'nun İslamlaşması Tarihindeki Yeri.*
Dergah
İstanbul.
1983 *Bektaşi Menakıbnamelerinde İslam Öncesi İnanç Motifleri.*
Enderun
İstanbul.
1996 a *Babailer İsyanı: Aleviliğin Tarihsel Altyapısı Yahut Anadolu.*
Dergah
İstanbul.
1996 b "Hacı Bektāş-ı Veli"
TDV İslam Ansiklopedisi:14, s. 455-458
İstanbul
1996 c "Hacı Bektāş Vilāyetnāmesi"
TDV İslam Ansiklopedisi:14, s. 471-472
İstanbul
2000 *Alevi ve Bektaşi İnançlarının İslam Öncesi Temelleri.*
İstanbul.

ÖLMEZ, Mehmet
1998 "Eski Uygurca odug-sak İkilemesi Üzerine"
Türk Dilleri Araştırmaları 8, 1998: 35-47

ÖLMEZ, Zühal
2004 "EAT'de Geniş ve Geçmiş Zaman I.Tekil Kişi Çekimi Üzerine Gözlemler", *Journal of Turkish Studies Türklük Bilgisi Araştırmaları: 28/1*: 225-239
Harvard University Press

ÖZTÜRK, Mürsel-ÖRS, Derya

2000 *Burhān-ı Katı*
TDK yayınları
Ankara

ÖZKAN, Mustafa
1992 *Gülistan Tercümesi Giriş-İnceleme- Metin-Sözlük*
TDK yayınları
Ankara
1995 *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi,*
Filiz Kitabevi
İstanbul

SÜMER, Faruk
1993 *Çepniler: Anadolu'daki Türk yerleşmesinde önemli rol oynayan bir Oğuz Boyu*
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
İstanbul
1999 *Türk Devletleri Tarihinde Şahıs Adları*
Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı
İstanbul

STEİNGASS, F.
1947 *Persian-English Dictionary.*
London

ŞAHİN, Hatice
2003 *Eski Anadolu Türkçesi*
Akçağ Yay. Ankara.

ŞARDAĞ, Rüştü
1984 *Her Yönü ile Hacı Bektāş-ı Veli ve En Yeni Eseri Şerh-i Besmele*
İzmir

ŞÇERBAK, A. M.
1996 "Tarihi Bakımdan Türkçe Kelimelerin Şekil Yapısı",
Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, 1994: 123-130
Ankara.

TEKİN, Talat
1992 "Notes on Old Turkic Word Formation",
Central Asiatic Journal 38/2: 244-281
2000 *Orhon Türkçesi Grameri*
TDAD: 9
Ankara

TIETZE, Andreas
1999 *Wörterbuch der griechischen, slavischen, arabischen und persischen Lehnwörter im Anatolischen türkisch :*Derleyen: Mehmet Ölmez
TDAD:26
İstanbul
2001 *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügatı*

Simurg
İstanbul.

TSCHUDİ, Rudolf

1914 *Das Vilâjet-nâme des Hâdschim Sultan: eine türkische Heilegenlegende/Zum ersten Male herausgegeben und ins Deutsche übertragen von Dr. Rudolf Tschudi*
Mayer und Müller
Berlin

TÜRK DİL KURUMU

1993 *Derleme Sözlüğü (I)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (II)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (III)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (IV)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (V)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (VI)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (VII)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (VIII)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (IX)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (X)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (XI)*
TDK yayınları
Ankara

1993 *Derleme Sözlüğü (Ek-I)*

TDK yayınları
Ankara

1996 *Tarama Sözlüğü(1)*
TDK yayınları
Ankara

1996 Tarama Sözlüğü(II)
TDK yayınları
Ankara

1996 Tarama Sözlüğü(1II)
TDK yayınları
Ankara

1996 Tarama Sözlüğü(1V)
TDK yayınları
Ankara

1996 Tarama Sözlüğü(V)
TDK yayınları
Ankara

1996 Tarama Sözlüğü(VI)
TDK yayınları
Ankara

1996 *Tarama Sözlüğü (Ekler)*
TDK yayınları
Ankara

1996 *Tarama Sözlüğü (Dizin)*
TDK yayınları
Ankara

UÇ, Tayyibe

1986 *Anadolu Türkçesinin Başlangıç Döneminde Türk Söz Varlığı.*
Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi
Ankara

KISALTMALAR

a.e.	aynı eser
a.g.e.	adı geçen eser
Ar.	Arapça
bağ.	Bağlaç
Bak.	Bakınız
b.i.	birleşik isim
b.s.	birleşik sıfat
c.	Cümle
Çev.	Çeviren
ç.i.	çoğul isim
Deny	Jean Deny, *Türk Dili Grameri* (*Osmanlı Lehçesi*), Çev. Ali Ulvi Elöve, İstanbul, 1941/ 1921 *Grammaire de la langue turque (dialecte osmanli) Paris,* 1921
DLT	Divān ü Luġati't-Türk
e.	edat
EAT	Eski Anadolu Türkçesi
ED	Sir Gerard Clauson, *An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish*, Oxford, 1972
Erdal V. I	Marcel Erdal, *Old Turkic Word Formation, A Functional Approach to the Lexicon* V. I
Erm.	Ermenice
ET	Eski Türkçe
Far.	Farsça
hapax.	Hapax legamenon
Gabain	A. von Gabain, *Eski Türkçenin Grameri*, Çev. Mehmet Akalın, 3. baskı, TDK, Ankara, 2000
Gülsevin	Gürer Gülsevin, *Eski Anadolu Türkçesinde Ekler*, TDK, Ankara, 1997
i.	isim
Kononov	"İsimlerin ve Sıfatların Küçültme Şekilleri ve Söz Yapımı", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten* 1968, Ankara, 1969, s. 81-88
KB	Kutadgu Bilig
krş.	Karşılaştır
mec.	Mecaz
OT	Orhon Türkçesi

Pomorska	Marzanna Pomorska, Middle Chulym Noun Formation Studia Turcologica Cracovensia:9, Kraków 2004
s.	sayfa
s.	sıfat
Soğd.	Soğdça
T.	Türkçe
Tekin	Talat Tekin, *Orhon Türkçesi Grameri*, Ankara, 2000
TDBUÜ	Talat Tekin, *Türk Dillerinde Birincil Uzun Ünlüler*, Ankara, 1995
t.	terkip
ünl.	Ünlem
V.	Cilt
Yun.	Yunanca
z.	zarf
zm.	zamir
<	-den gelir
~	nöbetleşme

METİN

(2365) [108a]1. ʿalāe'd-dīne bu ḥāli bildürdiler ʿālimler ittifāḳ ile bu gėce şehrden gėtmişler bu ṣabāḥa (2366) 2. ḳonya gibi şehrde hīçbir yėrde ezān vėrilmedi dėdiler vardı sulṭān ʿalāe'd-dīn (2367) 3. bir ādem göndürdi bu ḥāli şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī ḥażretlerine bildürdi daḫı (2368) 4. eytdi meded gerek ʿulemā ṭā'ifesin gėrü şehre döndürmege çāre ėtsün anlarsuz (2369) 5. olunmaz yalvarsın dėdi ol kimse daḫı gelüp pādişāhuŋ sözin şeyḫ (2370) 6. ṣadre'd-dīn-i ḳonevī ḥażretlerine bildürdi daḫı meger şeyḫ ṣadre'd-dīn ḥażretlerinüŋ āsitānesinde (2371) 7. bir müheyyā iḥyā tedārüki varıdı andan ötüri ėrken ḳalḳup dāne ve zerde ve dürlü (2372) 8. niʿmetler pişürüp dururlardı pādişāh ādemīsi gelince ol niʿmet pişüp ḳazanlar (2373) 9. ėnmişidi ḳonyada ne ḳadar fuḳarā varısa anda cemʿ olmışıdı çünkim şeyḫ ṣadre' (2374) 10. d-dīn-i ḳonevī pādişāhuŋ bu sözin ėşitdi naḳīb ḳatına oḳudı tėz ṭur (2375) 11. benüm ḳatıruma bin deŋizlüye var bāġda bir bāġbān var şu şekllü şu ṣüretlü (2376) [108b]1. kimsedür varup aŋa bizden selāmumuzı degür şeyḫ sizi daʿvet ėtdi gelüŋ (2377) 2. dėgil gene iki gözde ḳatır binüp ėrişüŋ dėdi naḳib daḫı şeyḫüŋ ḳaṭırına (2378) 3. eyer ṣaldı bindi deŋizlüden yaŋa revān oldı şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī naḳībe eytdi (2379) 4. ol gelicek kimselerdin ġayb baḫş ḳaldur tėz döne ṭaʿāmı çek dėdi naḳīb daḫı (2380) 5. ol ṭaʿāmlardan bir ġayb baḫş alıḳodı daḫı ṣofrasın düzüp yėmek çekdi bu yaŋa (2381) 6. naḳīb daḫı çünkim şeyḫüŋ ḳaṭırın binüp revān oldı ḳatır ḳırḳ adımda deŋizlüye ėrişdi (2382) 7. ol bāġuŋ ḳapusı öŋinde ṭurup ḳatırdan ėninçe bāġbān bāġ ḳapusın açdı naḳīb (2383) 8. ile görüşdi naḳīb bāġbāna şeyḫüŋ selāmın degürdi ve buyruġın bildürdi meger bu (2384) 9. bāġbān āḫī evrān pādişāh idi tėz bāġ issine vardı gel bāġıŋa timār ėt (2385) 10. bize sefer düşdi dėdi biz gėderüz dėdi bāġ issi eytdi bu gelen kimseye şol (2386) 11. fulān aşmadan üzüm dėrivėr yėsün dėdi āḫī evrān pādişāh ol dėdügüŋ aşma (2387) [109a]1. nereddedür ben bilmezüm dėdi bāġ issi eytdi bir nice vaḳtdür bu bāġuŋ bāġbānısın (2388) 2. aşmayı bilmez misin dėdi āḫī evrān pādişāh eytdi ben bāġı beklemege ḳavl ėtdüm aşmaŋı (2389) 3. dikmege beklemege ḳavl ėtmedüm dėdi andan bāġ issi kendü varup ol aşmadan bir niçe (2390) 4. ṣalḳım üzüm getürdi yėdiler gėrü ikisi ḳatır binüp revān oldılar gene ḳırḳ (2391) 5. adımda ol ḳatır bunları şeyḫüŋ āsitānesine ėrişdürdi naḳldür kim ṣofra (2392) 6. yayılup ṭaʿāma el ṣunmadın içerü girdiler şeyḫüŋ ellerin öpdi daḫı ol ṭaʿāmı (2393) 7. bile yėdiler andan şeyḫ āḫī evrān pādişāha eytdi tėz var ol dānişmendleri gėrü (2394) 8. döndür cumʿa vaḳti geçmeden ėrgür gelsünler dėdi hemān oradan āḫī evrān pādi (2395) 9. şāh şeyḫ ḥażretlerinüŋ

ḥavāletiyle revān oldı üç adımdą çarşanba şuyınuŋ üstine (2396) 10. ʿulemānuŋ göçine yétişdi göçüŋ öŋine geçdi dönüŋ gérü bundan böyle gétmege (2397) 11. sizę yol yoḳdur dédi dānişmendler āḫī evrān pādişāhuŋ sözin eslemediler (2398) [109b]1. āḫī evrān pādişāh eytdi ey yér bunları ṭut dédi yér bunlaruŋ atın devesin (2399) 2. ḳatırın atlusın yayasın dizine dek yutdı bunlar eytdiler dönelüm yérę dégil (2400) 3. bizi şalıvérsün dédi yér bunları şalıvérdi āḫī evrān pādişāh eslemediler gérü (2401) 4. yöridiler gene āḫī evrān pādişāh yā yér ṭut dédi yér gérü bunları atları ile (2402) 5. kendülerin dizine dek yutdı ol dānişmendler āḫī evrān pādişāhą eytdiler söyle (2403) 6. bizi şalıvérsün sözüŋ ṭutalum dédiler āḫī evrān pādişāh eytdi gérü yā yér şalıvér (2404) 7. dédi yér gérü şalıvérdi gene eslemediler bu kerrę āḫī evrān pādişāh ġażābıla ḳatı āvāzıla (2405) 8. çaġırup yā yér ṭut bunları dédi bu kerrę yér bunları atı ve devesini ve cemiʿ ṭavarların (2406) 9. tā ḳarınlarına varınca yutdı gérü ʿözr étdiler ayruḳ ʿinād étmeyelüm sözüŋ ṭutalum (2407) 10. dédiler gérü āḫī evrān pādişāh yā yér şalıvér bunları dédi yér bunları şalıvérdi (2408) 11. çār u nā-çār döndiler andan āḫī evrān pādişāh bunlarą dönüŋ şehre ḥizmetlü (2409) [110a]1. ḥizmetüŋüzę érüŋ cumʿa fevt olmasun ḳılınsun dédi bunlar eytdiler oşdą ḳaba ḳuşluḳ (2410) 2. oldı biz ḳandą şehrę érebilürüz dédiler tā ki cumʿa ḳılavuz dédiler āḫī evrān pādişāh (2411) 3. eytdi gözlü gözüŋüz hep yumuŋuz dédi mecmūʿı gözlerin yumdılar gérü açuŋ (2412) 4. dédi açdılar kendülerin şehr öŋindę buldılar her birisi maḳāmlu maḳāmına vardılar (2413) 5. ḥizmetlü ḥizmetindę oldılar cumʿa fevt olmadı namāzın ḳıldılar andan āḫī evrān pādi (2414) 6. şāhuŋ şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī meyānın baġladı icāzet inābet vérdi andan āḫī (2415) 7. evrān pādişāhuŋ bir zemān ḳonyadą ḳarār étdi andan ḳayşeriyye diyārındą ṭurdı meger (2416) 8. āḫī evrān pādişāh ḥażretlerinüŋ tekden hem yédi saḫtiyānı varıdı varıdı bir kimse (2417) 9. gelse kendülerden saḫtiyān istese ne ḳadar yüz saḫtiyān isterse barışurdı (2418) 10. bahāsın alurdı ol üsti örtüli saḫtiyāndan bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm dérdi (2419) 11. ol zemāndą ʿādet bu idi kim her ḫırfetden ve her dükkāndan her gün yevm'ül-ḳıṣṭ alur (2420) [110b]1. alurlardı gelüp ġammāzlar ḳayşeriyyenüŋ sancaġı begine eytdiler bundą bir ulu üstāẕ-ı (2421) 2. ṭabbāḳ gelüp ṭurur ziyādę işçileri ve şākirdleri var her gün ne ḳadar olurısa saḫtiyān (2422) 3. ṣatar malı çoḳdur andan daḫı yevm-ül ḳıṣṭ alsaŋuz maḥalldür dédiler ḳayşeri begi bir ādem gönd- (2423) 4. -ürdi varuŋ ol şu ḳadar mal vérsün yoḳdur dérse günlük yevm'ül-ḳıştı ol bu (2424) 5. şehrę geleli işler anı vérsün dédi ol ḳullar gelüp gördiler kim ṭabbāḳ-ḫānenüŋ ḳapusı (2425) 6. yapuḳ kimse görünmez ḳapuyı açup içerü naẓar ṣaldılar gördiler kim bir evren ṭabbāḳ- (2426) 7. ḫāneye ṭoptolu olmış yatur gözleri külḫān demi gibi yanar

bunları görüp bir kerre (2427) 8. ile dem urup ḫayḳırdı kim ol çıġrımdan şöyle kim bunlaruŋ ʿaḳlı serāsime oldı (2428) 9. ḳaçaraḳ bege geldiler gördikleri ḫāli iʿlām ėtdiler bildiler kim velāyet eridür andan soŋra (2429) 10. āḫī evrān pādişāh sürüp ḳırşehrine gelüp ḳarār ėtdi ḳırşehrinde āḫī evrān (2430) 11. pādişāhuŋ velāyet ve kerāmeti çoḳ izhār olupdur isteyen āḫī evrān pādişāhuŋ (2431) [111a]1. ḥużūrında ḫünkār ululuġınuŋ evṣāf-ı ḥamīdelerin çoḳ zikr ėtdiler pes velāyetlerin (2432) 2. ve kerāmetlerin fevka'l-ḥadd tebeyyün ėtdiler pes ol vechile güş ėdicek āḫī evrān pādişāh (2433) 3. ḫünkār ululuġınuŋ müşāhedesine yėtişmege ḳaṣd ėtdi āḫī evrān pādişāhuŋ kendüleri (2434) 4. görmege ḳaṣd ėdüp teveccüh ėtdügi ḫünkār ululuġına maʿlūm oldı ḫünkār ululuġı (2435) 5. daḫı āḫī evrān pādişāhı görüp buluşmaġa ḳırşehrine ʿazm ėtdi ḳıhşehrinden (2436) 6. daḫı āḫī evrān pādişāh ḫünkār ululuġın görmeklüge ḳaraöyüge ʿazm ėtdi ėrden revān (2437) 7. oldı ḫünkār ululuġı bir iki depe ḳaldı ki ḳırşehrine yaḳın gözükür yėre vardı (2438) 8. öteden āḫī evrān pādişāh ḫünkār ululuġın görmeklüge ʿazm ėtmişidi tā kim ol depenüŋ (2439) 9. üzerine varduḳda birbirine buluşdılar erenler birbirin bildiler görüşdiler daḫı öyügüŋ (2440) 10. altı yanına çekilüp oturdılar murādlarınca biraz ṣoḥbet ėtdiler vedaʿlaşup ḫażret-i (2441) 11. ḫünkar ḳaraöyüge āḫī evrān ḳırşehrine revān olup döndüler rivāyetdür ḫażret-i (2442) [111b]1. ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī āḫī evrān pādişāhıla tekrār buluşduġın beyān ėder (2443) 2. çünkim ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz āḫī evrān pādi – (2444) 3. şāhı görmeklüge ḳırşehrine ʿazm ėtdi ve āḫī evrān pādişāha maʿlūm oldı (2445) 4. andan gelüp ol maḳāmda ḫażret-i ḫünkārile buluşdılar oturup ṣoḥbet ėtmege meşġūl (2446) 5. oldılar ṣoḥbet esnāsında āḫī evrān pādişāh eytdi erenler şāhı nolaydı işbu (2447) 6. maḥallde bir bıŋar olaydı dest-namāz ėtmege ve içmege ve ḫizmetlenmege gāyet maḥalli idi (2448) 7. āḫī evrān pādişāh nola buyuruŋ ḫünkārım dėdi andan ḫażret-i ḫünkār mübārek eliyle (2449) 8. işāret ėdüp bir yėri eşdi bir zülāl gibi bıŋar çıḳup revān oldı aḳdı (2450) 9. āḫī evrān pādişāh eytdi erenler şāhı buyurduġıŋuz gibi bıŋar oldı ammā (2451) 10. bir gölgelik aġaç daḫı olsa ıssı günlerde bir gölgeli aġaçdan ḫazz olunurıdı dėdi (2452) 11. ḫażret-i ḫünkār ululuġı nola āḫīm dėdi meger āḫī evrān pādişāhıŋ bir ʿaṣāları (2453) [112a]1. varıdı ḳavaḳ aġacından fi'l-ḥāl elleri ile bir yėri ḳazup ol aġacı dike ḳodı hemān (2454) 2. ān-ı vāḥidde ol daḫı yeşerüp bitdi biraz gene ṣoḥbet ėtdiler andan vedāʿ ėdüp (2455) 3. maḳāmına döndiler andan soŋra ṣafāları olduġı vaḳtin biribiriyle buluşup ol (2456) 4. maḳāmda ṣoḥbet ėderleridi rivāyetdür kim ol aġacıla ol bıŋar ol maḳāmda çoḳ (2457) 5. zemānlar ṭurdılar ol ḳavaḳ aġacı böyüdi bir ʿālī gölgeli yüce aġaç oldı ol (2458) 6. bıŋar anda aḳdı niçe

rūzgār-ı āḫir bir kimesne ḳırşehrinde hizen ėdeyin dėyü ol aġacı (2459) 7. geldi kesdi evine hizen ėtdi āḫī evrān oġulları āgah olup ol kimesneye (2460) 8. eyü ėtmedüŋ saŋa ḫayr olmaz ol maḳām āḫī evrān pādişāhı ile ḫażret-i ḫünkār ḥācı (2461) 9. bekṭaş-ı velī oturup ṣoḥbet ėtdükleri maḳāmdur ol maḳām muḥibblerüŋ ziyāret- (2462) 10. -gāhı idi sen eyü ėtmedüŋ kesdüŋ saŋa ḫayr gelmez oşda göresin dėdiler hem (2463) 11. eyle oldı az zemānda ol kimesne öldi ol ev daḫı yıḳıldı ve daḫı kim ki ol (2464) [112b]1. aġacı bile kesdi ise aŋa daḫı eyü olmadı başına ḫayr gelmedi az zemāndan ṣoŋra (2465) 2. ol bıŋar daḫı oradan batdı nā-bedīd oldı şimdi daḫı gene ol maḳām (2466) 3. ol yėrde muʿayyendür rivāyetdür ḫażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el-ḫorasānī ḳaddes (2467) 4. allāhu sırrehü'l- ʿazīz tekrār āḫī evrān pādişāh buluşdugın beyān ėder (2468) 5. bir gün ḫażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz āḫī evrān (2469) 6. pādişāhı görmeklüge ḳırşehrinden yaŋa ʿazm ėtdi ḫażret-i ḫünkār kendülerin (2470) 7. görmege ḳırşehrine ʿazm ėtdügi āḫī evrān pādişāha maʿlūm oldı kendüler (2471) 8. daḫı ḫażret-i ḫünkāra ḳarşu vardı buluşdılar esenleşdiler ḫażret-i ḫünkār (2472) 9. ol araya oturmaḳ diledi āḫī evrān pādişāh ḫażret-i ḫünkāra niyāz ėdüp (2473) 10. ėdüp eytdi şehā luṭf eyle bu gün gölgelige varalum ḫizmetde olalum (2474) 11. ne ḳadar zaḥmet ise mürüvvet eyle buyur dėdi ḫażret-i ḫünkār daḫı kemāl-i luṭfından (2475) [113a]1. daʿvete icābet gösterdiler ṭoġrulup āḫī evrān pādişāhıŋ āsitānesine vardılar (2476) 2. bütün ḳırşehrinüŋ ḫalḳına maʿlūm oldı mecmūʿı gelüp ḫünkār ululuġınuŋ (2477) 3. mübārek dīdār-ı şerīflerin müşāhede ḳıldılar elin ayaġın öpdiler ṣafā naẓarına (2478) 4. himmetin aldılar bu ṣoḥbet bu meclis esnāsında meger ḳırşehrinde bir ḳażiyye olmışıdı (2479) 5. ol ḳażiyyeyi teftiş ėtmekçün pādişāhdan ḳalʿacuḳ ḳāḍısına emr olmışıdı kim (2480) 6. vara ḳırşehrinde anı teftiş ėde meger ol maḥallidi kim ol ḳāḍı ḳırşehrin āḫī evrān (2481) 7. pādişāhıŋ āsitānesine ḳondı gördi kim erenler cemʿ olmış bir ʿālī meclis olmış (2482) 8. ilerü gelüp ḫünkār ululuġınuŋ mübārek elin öpdi daḫı yėr gösterdiler oturdı (2483) 9. andan ḫażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ḳāḍıya (2484) 10. ne maṣlaḥata geldiŋüz iligüm dėdi andan ḳāḍı eytdi bunda bir ḳażiyye vāḳiʿ oldı (2485) 11. ol ḳażiyyeyi teftiş ėtmekçün pādişāhdan emr oldı anuŋiçün geldüm dėdi (2486) [113b]1. andan ḳāḍıya ḫünkār ululuġı eytdi bārī oŋat teftiş ėdebilür misin dėdi (2487) 2. andan ḳāḍı eytdi oŋat ėdebilmesevüz ol ḳażiyyeye bizi irsāl ėde (2488) 3. mezlerdi dėdi ḫażret-i ḫünkār daḫı eytdi eyi bārī siz oŋat teftiş (2489) 4. ėdebilürmişsiz biz bunca zemāndur ol fikrdeyüz hīç tamām teftiş ėdemedük (2490) 5. ḫayretde ḳalduḳ anuŋ künhüne ėrmedük dėdi ḳāḍı ḫünkār ululuġından bu ḫaberi (2491) 6. ėşitdi bu

muḥaḳīḳāne ḫaberüŋ netīcesi kendüye te'sīr ėtdi bu ḫayretde iken nā-gāh (2492) 7. ḥünkār dīdārlarına naẓar ėtdi ḥünkār ululuġınuŋ naẓarından buŋa bir ḥālet yörindi (2493) 8. düşdi o ḥāletden fi'l-ḥāl cūşa geldi ve'l-ḥāṣıl üç gün esīrdi lā-yaʿḳıl oldı (2494) 9. üç günden ṣoŋra kendüye geldi āḫir raḫt esbābı ḳādılıġı teftiş terk ėdüp ḥünkār (2495) 10. ululuġınuŋ ayaġına düşdi aḫtarıldı biz faḳīre himmet eyle erenler şāhı dėdi teslīm (2496) 11. irādet-i cüz'īsin erenlerüŋ irādet-i küllīsine vėrdi ve dervīş olmaḳ diledi (2497) [114a]1. andan ḥażret-i ḥünkār naẓarında olan ḫalīfeye emr ėtdi ḳādıya ṣoyup erkān ėtdiler tıraş (2498) 2. bīʿat tāc-ı kisvet ėrişdürdiler dervīş ėdüp gėrü yollarına göndürdi ḳādı (2499) 3. daḫı ḳalʿecikde maḳāmına meskenine geldi ol diyārda ḥünkār ululuġınuŋ velāyetin (2500) 4. ve kerāmetin ve ḥālin söylemege başladı tā kim ol vilāyetüŋ ḫalḳından bir niçesin (2501) 5. muḥibb ėtdi daḫı öŋlerine düşdi tā kim ḥünkār ululuġına gelür yolda gelürken nā-gāh (2502) 6. bir otlu sazlu araya geldiler gördiler kim bir bölük ḳara cānavarcuḳlar yatur aŋsuz- (2503) 7. -dan bunlaruŋ birisi varup ḳara cānavar çocuġınuŋ birisin dutdı bunı görüp (2504) 8. ol ḳalan ḳara cānavarcuḳlar ürküp ḳaçdılar meger bunlaruŋ birisinde bir çaŋ (2505) 9. varımış diledi ki bu dutduġı ḳara cānavar çocuġınuŋ boynına ṭaḳa ṣalıvėre (2506) 10. bu kerre bunı eyle görüp ḳādılıġından dönen dervīş bunlara eytdi gelüŋ eyle ėtmeŋ (2507) 11. epsem oluŋ erenler ziyāretine ve daḫı erenlerden ṣafā naẓarın himmetin almaġa gėdivėrürüz (2508) [114b]1. nola ḳara cānavarsa şimdi bu çocuġa daḳasız çaŋuŋuŋ āvāzın ol gėden cānavarlar (2509) 2. ėşidürlerse kendü kendülerin segirtmekden helāk ėderler eyle revā degüldür dėdi (2510) 3. sözin eslemediler ol ṭutduḳları çocuġuŋ boġazına ol kendülerde olan (2511) 4. çaŋı ṭaḳdılar ṣalıvėrdiler çünkim ol ḳara cānavarlar bu çocuġa ṭaḳduḳları çaŋuŋ (2512) 5. āvāzına ėşitdiler ürküp yazıya yabana perākende olup ḳaçdılar çocuḳ daḫı artlarına (2513) 6. düşüp segirtdi bunlar daḫı bunı görüp gülüşdiler andan revān oldılar tā kim (2514) 7. ḳırşehrine geldiler meger ol vaḳt ḥünkār ululuġı ḳaraöyüge gelüp gėrü ḳırşehrine (2515) 8. varmışlarıdı āḫī evrān pādişāh ile gülbıŋar nām bıŋarda ṣoḥbet ėderleridi (2516) 9. ol idi kim bunlar daḫı erenlerüŋ orada ṣalığın alup gülbıŋara geldiler elin (2517) 10. ve ayaġın öpdiler ḥünkār ululuġı bunlara baḳup eytdi size nėtdi ol ḳara cānavarcuḳlar (2518) 11. tā kim çocuġın dutup boynına çaŋ ṭaḳup ṣalıvėresiz ol ḳara cānvārcuḳlar ol (2519) [115a]1. çaŋuŋ āvāzın ėşidüp ürke ḳaça ḳaça kimisi helāk ola ve kimisi helāk mertebesin (2520) 2. berāber ola ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün hīçbir yėrde alnumuz derlemedi illā ol ço- (2521) 3. cuġuŋ ardından yėtişüp boynından ol ṭaḳduġuŋ çaŋı alınca alnumuz derledi oşda- (2522) 4. -ha ol çocuġa ṭaḳduġuŋuz çaŋ dėyü çıḳarup gösterdi ḫayrān ḳaldılar (2523) 5. andan

anlar ḫünkār ululuġınuŋ elin ve ayaġın öpüp eksüklük ėtdük eksüklügümüzę ḳalma (2524) 6. erenler şāhı dėyüp niyāz ėtdiler cümlesin naẓara getürüp peymānçe yėrine ṭurdılar (2525) 7. erenler bizę ṣafā naẓar himmet ėtsün biz faḳīrlerę erkān yėtişdürsün dėdiler anlar daḫı (2526) 8. murād- baḫşlıḳ ėdüp günāhlarından geçdiler yanındaġı ḫalīfelerę emr ėtdi bunlara erkān-ı faḳīr (2527) (9) yėtişdür dėdiler andan ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz (2528) 10. ḳāḍılıḳdan dönen dervīş senden ol maḥallde daḫı dervīşān ḫaber geldi dervīşlik (2529) 11. ḳoḳusı gelür senden dėdi dervīş olan kimesne hīç yaradulmışa ezā ėdici (2530) [115b]1. incidici ve mu'zī olmaḳ gerekmez dėdi tekrār ḳāḍıya ṣafā naẓar himmet ėdüp cihāz-ı fuḳarā (2531) 2. cihāz-ı ʿalāmet ṣundılar meyān-ı maḳardın baġlayup çerāḳ ṣofra ʿilm-i icāzet inābet ṣu- (2532) 3. -ndılar gėrü yėrlerin göndürdiler daḫı eytdiler var ol yėrüŋ begine selāmumuz degüresin (2533) 4. aŋa yüz gösterdevüz oturup dilüŋde söyleyevüz ol oldıġı ḳarye vaḳf olsun (2534) 5. dėdi andan ḳalḳup erenleri ziyāret ėdüp revān oldılar tā kim erenler buyruġı gibi (2535) 6. ol yėrüŋ begine vardı erenlerüŋ selāmın degürdi erenler remz ėtdügi gibi ol (2536) 7. yėri aŋa vaḳf ėtdiler ḳaldı şimdi ḳalʿecük çevresinde anuŋ nesline ʿālimler (2537) 8. şeyḫ oġulları dėmekle meşhūrdur andan ḫünkār ululuġı āḫī evrān pādişāhıla gül – (2538) 9. -bınar üstünden ḳalḳdılar biribirin esenleyüp ayrıldılar āḫī evrān pādişāh (2539) 10. ḳırşehrinę gėtdiler ḥażret-i ḫünkār ululuġı daḫı ḳaraöyüge gelüp ḳarār ėtdiler (2540) 11. rivāyetdür bir kişi ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velīye ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz bir yük alma getürüp o kimseye (2541) [116a]1. gösterdügi remz ʿayān ve beyān ėder zikr olunur çünkim ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı (2542) 2. velīnüŋ velāyetleri ve kerāmetleri ve menḳabād-ı ḫüsnleri eṭrāf-ı ʿāleme münteşir olup meger (2543) 3. ḳalʿacuḳ çevresinde çerāḳ nām bir şaḫş bir yük alma alup ḫünkār ululuġın görmege (2544) 4. ve naẓarın ve himmetin almaġa ʿazm ėtdi tā kim ḳızılırmaġıŋ beri geçesinde armutlu (2545) 5. nām bir yėre ėrişdi ėndürüp ṭavarın otlamaġa şaldı daḫı fikrinden bu geçdi kim (2546) 6. işbu almayı tāze iken ṣolmadın ol gerçek erüŋ naẓarına ėletebilsem dėdi yėg (2547) 7. idi dėdi daḫı yatdı biraz uyudı çünkim oyandı gördi kim alma yüki ile (2548) 8. ġayb olmış ʿacaba ben uyurken bu almayı yük ile kim aldı ola dėyü ġuṣṣaya batdı (2549) 9. fikr ėtdi kim gėrü döne geldügünden yaŋa gėde nā-gāh gene gözine uyḳu yörindi düşünde (2550) (10) ḥażret-i ḫünkār eytdi çerāġum gönlüŋden böyle geçdi kim bu alma ṣolmadan tāze iken (2551) 11. erenler naẓarına ėletebilsevüz dėdüŋ saŋa zaḫmet olmasun dėyü biz anı senden evvel (2552) [116b]1. naẓara getürdük yatup uyuduŋ sen daḫı ṭur naẓara gel dėdi hemān çerāḳ daḫı (2553) 2. uyḳudan oyanı geldi gönlünden ġam ve ġuṣṣayı

gėderüp atına bindi daḫı revān (2554) 3. oldı erenlerden yaŋa rivāyetdür ol vaḳt ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī (2555) 4. ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz gėrü ḳaraöyüge gelüp āḫī evrān pādişāhıla ḳırşehrinden (2556) 5. beri gülbıŋar nām bir bıŋaruŋ kenārında ṣoḥbet ėderleridi oldı kim çerāḳ nām şaḫṣ (2557) 6. daḫı ėrişdi geldi gördi kim ḥażret-i ḥünkār āḫī evrān pādişāhıla ḫalīfeler ve dervīşler (2558) 7. gülbıŋaruŋ kenārında ṣoḥbet ėderleridi alma daḫı yükle naẓarlarında ṭurur degmemişler (2559) 8. ḥażret-i ḥünkār çerāġı görüp eytdi ṣafā geldüŋ çerāġum ḳadem getürdüŋ sen (2560) 9. gelmezden ilerü almayı biz naẓara getürdük saŋa zaḥmet olmasun dėyü dėdi andan (2561) 10. çerāḳ daḫı ilerü gelüp ḥażret-i ḥünkāruŋ ve āḫī evrān pādişāhıŋ ellerin öpdi (2562) 11. andan yėr gösterdiler oturdı nā-gāh üç dervīş ėrişigeldiler ilerü gelüp (2563) [117a]1. birer birer ḥażret-i ḥünkāruŋ elin öpdiler ḥażret-i ḥünkāra ḫorasān erenlerinüŋ selāmın (2564) 2. degürdiler erenlerden ḥażret-i ḥünkār su'āl ėtdiler kim ḫorasāndan ne vaḳt gėtdüŋüz (2565) 3. dėdiler anlar eytdiler dün ṭaŋlacaḳ gėtdük dėdiler andan ol erenlere ol almadan (2566) 4. her birisine yėdişer alma vėrdiler ḫorasān erenleri naẓarına bu almaları degürüŋ dėdi (2567) 5. eyle olsun dėyüben niyāz ėdüp revān oldılar andan ḥażret emr ėtdi ḫalīfeler (2568) 6. ṣafā naẓar tıraş bīʿat ėtdiler eglenmeyüp gėrü yėrlerine göndürdiler rivāyetdür (2569) 7. çerāḳ gėrü yėrlerine varıcaḳ meger anuŋ köyinde bir sipāhī varıdı çerāḳ nereye (2570) 8. varduŋ dėyü su'āl ėtdi çerāḳ daḫı ḳażiyyeyi ḫaber vėrdi ol sipāhī taṣdīḳ (2571) 9. ėtmeyüp çerāġı masḫaraya aldı hemān oturduġı yėrden başı üzere yıḳılup (2572) 10. düşdi lā-yaʿḳıl yatdı çün gene ʿaḳlı başına geldi eytdi çerāḳ ol (2573) 11. ẕikrin ėtdüğüŋ er ne şekllü kimsedür dėdi çerāḳ daḫı şalıvėrdi sipāhī (2574) [117b]1. eytdi seni masḫaraya alurken ol şüretlü bir kimse yüzüme bir ṭabança urdı daḫı (2575) 2. yaḳama yapışup oturṭuġum yėrden beni aşaġa atdı dėdi sipāhīlıġı terk (2576) 3. terk ėdüp çerāġı öŋine ḳatdı ḳaraöyüge erenler naẓarına geldiler pişkeşlerin (2577) 4. ʿarz ėdüp erenler naẓarında ṭıraş ve bīʿat ėdüp tāc-ı kisvet gėyüp dervīşlik (2578) 5. iḫtiyār ėtdi daḫı ḥavālet alup gėrü vaṭanına revān oldı rivāyetdür ki ḥācı (2579) 6. bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ṣāliḥ adlu ʿazīz ile mülāḳāt olduġın (2580) 7. ʿayān ve beyān ėder bir vaḳt sulṭān ḥācı bekṭaş-ı velī ḳırşehrine varmışlarıdı (2581) 8. ol vaḳt ḳırşehrinde seyyid ṣāliḥ adlu bir er varıdı ol seyyid ṣāliḥ (2582) 9. mezārı yaḳınında bir tekye daḫı var meşhūrdur ḳaya tekyesi dėrler bekṭāşī-ḫāne- (2583) 10. -dür ḥażret-i ḥünkār ve āḫī evrān pādişāh şeyḫ süleymān ve ʿīsā-yı mücerred ve (2584) 11. seyyid ṣāliḥ mezārı yėrindeki ḫalvetde oturup sırr ṣoḥbetin ėderken meger (2585) [118a]1. ol aradan bir ırmaḳ geçerdi ol ırmaġuŋ ḳurbaġaları ötmege başladılar (2586) 2. şöyle kim

erenlerüŋ ṣoḥbetin anlaruŋ ötdügi ḫayli bī-ḥuẓūrluḳ vėrdi (2587) 3. incindiler hemān dem ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz (2588) 4. eytdi ey ḳurbaġacuḳlar yā biz söyleşelüm siz diŋleŋ yā siz söyleşüŋ biz (2589) 5. diŋleyelüm dėdi hemān dem velāyet-i ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ol dā- (2590) 6. ʾirenüŋ ḳurbaġacuḳları bir oḳ atımı miḳdārı aşaġa yoḳarı diŋdiler hīçe ötmediler (2591) 7. andan erenler ṣoḥbeti tamām ėdüp menzilli menziline revān oldılar rivāyetdür (2592) 8. erenlerüŋ nefesiyle daḫı bu güne dek ẕikr olunan gibi ol dāʾirenüŋ ḳurbaġacuḳları (2593) 9. ötmediler ırmaġuŋ aşaġa yanınuŋ ve yoḳarı yanınuŋ ḳurbaġacuḳları ö- (2594) 10. -terler ol aranuŋ ötmezler ḥażret-i ḥünkār ululuġınuŋ bu velayeti ḳırşehrinde (2595) 11. meşhūrdur ve meẕkūrdurur ḥażret-i ḥünkār ululuġınuŋ bir bāḳī velāyetleri daḫı (2596) [118b]1. budur rivāyetdür meger germiyānda deŋizlü vilāyetinde bir ḥarāmī varıdı niçe ḥarā- (2597) 2. mīlıḳlar ėdüp yollar urup ādemler öldürüp ḳanlar döküp yollar almış (2598) 3. idi vardı bir zemāndan ṣoŋra ḥaḳḳ teʿālā bunuŋ ḳalbine inṣāf yörindürdi (2599) 4. dėdi kim ḥaḳḳ teʿālā ḳatında günāhlarumı ʿafv ėdecegin bilsem yatlu ḥālümden tevbe (2600) 5. ėderdüm dėdi ammā baŋa ḥaḳḳ teʿālā ḳatında nāzı niyāzı geçer bir kimse olmaḳ gerek- (2601) 6. -dür günāhlarumı ʿafv ėdecegin baŋa bildüre ben daḫı yatlu ḥālümden dönem tevbe ḳılam (2602) 7. velī ḥaḳḳ teʿālā ḳatında nāzı niyāzı geçer kim ola dėdi ėllerden ṣordı ḥażret-i (2603) 8. ḥünkārı ṣalıvėrdiler ol istedüğüŋ murād-baḫş ol sulṭāndur aŋa var (2604) 9. dėdiler rivāyetdür ol ḫarāmī daḫı ʿazm ėdüp dergāhına yüz süriyü gelüp ḥālin (2605) 10. ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz ḥażretlerine ʿarż-ı ḥācāt ėdüp bildürdigin (2606) 11. beyān ėder meger ol ḫarāmī deŋizlüden ḳalḳdı ḳaraöyüge gelüp ḥünkār ululuġına (2607) [119a]1. ḥālin iʿlām ėtdi ben germiyāndan deŋizlü vilāyetinde niçe ḫarāmīlıḳlar ėdüp yollar (2608) 2. kesüp niçe ḳanlar döküp başlar kesmişem bu kez göŋlüme bir inṣāf yörindi ḫaberiŋüz (2609) 3. aldum oş ṭurdum size geldüm eger ḥaḳḳ teʿālā ėtdügüm günāhlarumı ʿafv ėderse (2610) 4. tevbe ėdem daḫı şimdengėrü eyle işi işlemeyem dėdi ḥażret-i ḥünkār ululuġı vardı (2611) 5. buŋa bir ḳurı aġaç pāresi vėrdi ve buyurdı bir ulu yoluŋ aġzında bir büstān (2612) 6. ek gelene gėdene vėr ol büstānuŋdan diriġ ėtme ve bu aġacı ol büstānuŋ (2613) 7. kenārına dike ḳo her ḳaçan kim bu aġaç bitüp yeşerebilsün kim taḥḳīḳ ḥaḳḳ teʿālā senüŋ (2614) 8. günāhlaruŋı ʿafv eylemişdür dėdi ol daḫı ol ḳurı aġaç pāresin alup sürüp (2615) 9. memleketlerine geldi erenler buyurduġı gibi bir ulu yoluŋ üstine büstān ekdi (2616) 10. bitdi gelenüŋ gėdenüŋ öŋine varup ėndürürdi öŋine diledügi büstā- (2617) 11. -nuŋ ḳavunından ve ḳarpuzından getürüp keseridi yėdürüridi ve murād olduġını

(2618) [119b]1. eger ḳavundan ve eger ḳarpuzdan getürebildügi ḳadar vėrüridi ve erenler vėrdügi aġacı (2619) 2. dike ḳodı tā kim bunuŋ üzerine niçe zemān geçdi her yıl ol būstānı ekerdi (2620) 3. bitdügi vaḳtin gelene gėdene yėdürüridi dā'im gözleri ol ḳuru aġaçda idi (2621) 4. ne vaḳt yeşere dėyü ol aġaç ise bitmedi ve yeşermedi bir yıl yene ʿādetince būstān (2622) 5. eyledi būstān daḫı bitüp kemālin buldı gelene gėdene anuŋ ḳavunından ve ḳarpu- (2623) 6. -zından yėdürüridi ve murād ėdenine istedügi ḳadar vėrüridi bir gün gördi bir kimse (2624) 7. yoldan sürʿatile yėlüp gėder yoluna vardı eytdi ḳardaş gėtme işbu būstā- (2625) 8. -nuŋ ḳavunından ve ḳarpuzından getüreyin yėyüp andan gėdesin dėdi ol kimesne (2626) 9. eytdi becid işüm var ne yėmişüŋ ḳayusı degüldür gėderüm dėdi būstāncı eytdi böyle taʿcīle (2627) 10. işüŋ nedür kim yėmiş yėmezsin gėtmege iversin dėdi ol kimesne eytdi köyümüzde (2628) 11. bir kimesne bir fesād işledi anı beg ḥażretlerine duyurmaġa gėderem becid işüm oldur (2629) [120a]1. dėdi būstāncı eytdi öyleyse şimdi ġammāzlıḳ ėtmege gėdermişsin hemi dėdi (2630) 2. ol eytdi belī dėdi būstāncı göŋlinden eytdi oşda erenler dėdügi gibi bir niçe (2631) 3. yıldur olmadı ol aġaç daḫı bitüp yeşermedi tün bütün ne olurısa olsun (2632) 4. işbu melʿūn ġammāzı daḫı öldüreyin dėdi daḫı yaraġın eline alup ardınca (2633) 5. vardı anı daḫı öldürdi diledi kim būstānı ḳoyup gėde gėrü evvelki gibi (2634) 6. ḥarāmīlıḳ ėde gene eytdi hele bir varayın ol būstān kenārına dikdigüm aġacı (2635) 7. göreyin andan gėdeyin dėdi sürüp ol dikdügi aġaca geldi gördi kim (2636) 8. ol erenler vėrdügi ḳuru aġaç yaşarmış bildi kim tevbesi ḳabūl oldı būstānı (2637) 9. ṭaġıtdı sürdi andan gėrü şulucaḳaraöyüge ḫünkār ululuġına geldi (2638) 10. ḥāli iʿlām ėtdi erenler mezīdleyüp ḫalīfelere emr ėtdi būstāncıya tırāş (2639) 11. bīʿat ėtdiler tāc-ı kisvet gėyürdiler dervīş ėtdiler sürüp mekānına geldi (2640) [120b]1. şimdi deŋizlü tevābiʿinde tekkesi ve maḳāmı ve nesli andadur būstāncı baba (2641) 2. oġulları dėrler rivāyetdür aḳṣā-yı memleketde islām feth olmaduḳ vilāyetlerde bir keşīş (2642) 3. selīkinde velāyet mertebesine ėrmiş ḥażret-i ḫünkāruŋ bir muṣāḥibi varıdı bir (2643) 4. vaḳt vilāyetlerinde ġāyet ḳaḥṭlıḳ ḳızlıḳ düşdi ve ḳaḥṭlıḳdan bu keşīş ṣüret (2644) 5. ʿazīze bir mużāyaḳa ve bir incinme ḥāṣıl oldı bir gün fikrinden eytdi ʿacaba bizüm bu (2645) 6. mużāyaḳamuzı ve bu ḳaḥṭ elinden ḳızlıḳdan incinmemüzi ḥażret-i ḫünkār ululuġına maʿlūm (2646) 7. oldu mı kim bize bir luṭf ėde idi biraz buġdāy göndüre idi tā bu çekdügümüz (2647) 8. mużāyaḳadan ḫalāṣ bulayduḳ dėyü ḫātırlarından ḫuṭūr ėtdügi şulucaḳaraöyükde (2648) 9. ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ye maʿlūm oldı tėz emr ėtdi bir niçe yük (2649) 10. buġdāy eylediler ṭavarların yükletdi bir iʿtimād ėtdügi dervīşe vėrdi ve (2650) 11. buyurdı kim bu buġdāy fulān memleketde

fulān keşīşe yüklet daḫı élet dégil ḥażret-i (2651) [121a]1. ḥünkār size bu ḳadar buġdāy göndürdi kendüler kefāf ḳılsunlar dégil dédi ol (2652) 2. kimesne daḫı ol buġdāyı alup ṭavarların yükledüp erenler remz étdügi vilāyete (2653) 3. sürüp revān oldı meger gétdügi yollar ve ol yérler ḳaḥṭlıḳ idi bu gelen buġdāy (2654) 4. yüklerin gördiler bu buġdāydan bize ṣatġıl dédiler ziyāde dünyā gösterdiler (2655) 5. ol kimesne dünyelige ṭamaʿ étdi her yükden bir miḳdār çıḳarup ṣatdı daḫı (2656) 6. içine ol géden miḳdār ṣaman ve toz ḳatdı gene ṭavarına urup yola revān (2657) 7. oldı tā kim ol vilāyete vardı ṣora ṣora ol keşīşi buldı görüşdi (2658) 8. daḫı eytdi işbu ḳadar yük buġdāyı size ḥācı bekṭaş ḥünkār göndürdi kendüler (2659) 9. kefāf étsünler dédiler dédi ol daḫı ḳabūl étdi yüklerin éndürdiler pes (2660) 10. ol erenlerden gelen dervīşi menziline ḳondurdılar bir niçe gün bunı ḳonaḳladı (2661) 11. ḥizmet gösterdi ʿizzet-i ikrām édüp ġāyet ḫoş dutdı erenlerden vardı (2662) [121b]1. dervīş bunı gördi ki muḥibb şeklli kişi velī keşīş ṭonında eytdi nola idi bunuŋ (2663) 2. gibi kimesne müslīmān ola idi dédi bunuŋ bu nevʿ ẓamīrinden endīşe geçürdügi (2664) 3. keşīşe maʿlūm oldı eytdi ey dervīş ben daḫı müslīmān olurdum ḳorḳaram senüŋ (2665) 4. gibi müslīmān olam emānete ḥıyānet ḳılam erenler bize göndürdügi buġdāydan fulān yérde (2666) 5. bu ḳadarın ṣatduŋ içine ol ḳadar ṣamandan ve tozdan ḳatup oşda getürdüŋ dédi (2667) 6. dervīş gördi kim keşīş dekin kimesne degül kendünüŋ étdügin yüzine urdı (2668) 7. keşīşüŋ kimidigin bildi başın aşaġa étdi daḫı söz söylemedi rāhib ḳalḳup (2669) 8. gétdi çuvalları ṭaşra çıḳardı buġdāyı ṣavurdı çevirdi ṣamanın tozın ṭoprāġın géderdi (2670) 9. içerü evine ḳoydı sürüp gene dervīş ḳatına geldi ol ṭaşranuŋ ẕımmīleri (2671) 10. geldiler dervīşi aldılar ʿādet neyse ḳıldılar bunları ṣavdı maḳāmına geldi (2672) 11. dervīşi aldı kiliseye geldi içinden kilisenüŋ ḳapusın muḥḳem berkitdi daḫı (2673) [122a]1. dervīşi alup kilisenüŋ depesine vardı bir ṭaş ḳaldurdı içinden bir maḳām açıldı (2674) 2. ol maḳāma girdiler yér altından bir ḫūb maḳām nāzük libāslar boġçasıyla ḳonmış üstünde (2675) 3. bir ḳubbe-yi elif tāc miḥrāb içinde raḥleyle muṣḥaf-ı şerīf téz egininden ol libāsları çıḳardı (2676) 4. ol boġçadaki nefīs dervīşān ʿabāları çıḳarup géydi ḳubbe-yi elif tācı başına géyüp (2677) 5. ḳıbleye ḳarşu miḥrāpda oturup namāz ḳıldılar namāzdan fāriġ olıcaḳ raḥleyle muṣḥaf-ı şerīfi (2678) 6. öŋine alup kelāmu'llāh bir bir oḳudı tilāvet-i ḳur'ān étdi daḫı fāriġ olup eytdi dervīş (2679) 7. biz daḫı ḥünkār ululuġınuŋ bir dervīşiyüz şöyle bilesiz dédi gene ol libāsları (2680) 8. çıḳardı ol boġçayı baġladı ve tācı üstine ḳodı gene keşīş libāsların géydi dervīşi (2681) 9. aldı ṭaşra geldi dervīşe teberrük armaġan neyse vérdi daḫı vedāʿ édüp göndürdi (2682) 10. rivāyetdür ki mollā saʿde'd-dīn ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el-

ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü (2683) 11. 'l-ʿazīz ṭuz köyinde gösterdügi rumūzı ʿayān ve beyān eder ki ẕikr olunur (2684) [122b]1. meger aḳsarāy şehrinde bir fāżıl kāmil müftī fetvāsı yörür müderris varıdı adına (2685) 2. monlā saʿde'd-dīn derlerdi bir ʿālim varıdı muttaṣıl her dā'im naẓarında dört yüz ehl-i (2686) 3. ʿilm yanında ders alurdı meger ol zemānda ḳayṣeride taṣdīḳ ehlinden bir kimse varıdı (2687) 4. monlā saʿde'd-dīn ana muḥibb olmışıdı her yıl bir kerre anı ziyāret etmege varurıdı ittifāḳ (2688) 5. bir yıl monlā saʿde'd-dīn ol dört yüz dānişmend ile ḳalḳup ḳayṣeride ẕikr olunan (2689) 6. kimseyi ziyāret etmeklige gederdi ittifāk yolı maʿrūf ṭuz köyine uġradı meẕkūr (2690) 7. ḳaryenüŋ bir ketḫudāsı varıdı monlā saʿde'd-dīnüŋ dā'im ḳonacaḳ menzili yene evvelki (2691) 8. ʿādet üzerinde ḳondı yanındaġı muʿteḳidleri daḫı yerlü yerine geçüp oturdılar (2692) 9. şofra geldi yemek yediler duʿā ve şenā oldı şofra götürüldi yemekden şoŋra söz geleci söylendi (2693) 10. esnā-yı kelāmda ḳarye ḫalḳından biri monlā saʿde'd-dīne eytdi ḫ[v]oca ḥażretleri bu yere bir (2694) 11. dervīş geldi ḫayli çoḳ dürlü ḥālleri ẓāhir olmışdur dedi monlā saʿde'd-dīn (2695) [123a]1. ana eytdi ne vechile ḥāli ẓāhir olmışdur dedi monlā saʿde'd-dīne eytdi ol kimse (2696) 2. şöyle ki bir kimseye bir müşkil ḥāl vāḳiʿ olsa adın çaġırsa ol müşkilden ḫalāṣ bulur (2697) 3. ve daḫı bu ḳızılırmaḳ ki yaḳınumuzdadur ḳızılırmaġuŋ bulanuḳ olup ṭaşdugı (2698) 4. vaḳtin bu vilāyetüŋ ḫalḳı anuŋ adın bilenler ẕikr edeler geçerken gederken hīç batmazlar (2699) 5. ayaḳları daḫı yaş olmazlar daḫı bunuŋ gibi niçe ʿacāyib ve ġarāyib velāyetler ve kerāmetler (2700) 6. iẓhār olup durur hīç biri birine beŋzemez ammā bir ḥāli var köylü cemāʿatine ḳarışup (2701) 7. mescidlerine varup anlaruŋla bile namāz ḳılmaz hemān kendü dervīşleri ile ḳılar (2702) 8. dediler ammā bu köyüŋ baʿżı faḳıları anlaruŋ cümlesi namāz ḳılmayup kendü dervīşleri (2703) 9. ile tenhā ḳılduġından terk-i cemāʿatdür deyü her biri ṭaʿn ederler imdi nola luṭf ed- (2704) 10. -seŋüz anlara bir kimse göndürseŋüz tā kim geleler siz daḫı göreydüŋüz ḥaḳḳında ne dersiz (2705) 11. biz daḫı işidelüm dediler monlā saʿde'd-dīn çünkim ol şaḫṣdan buncılayın kelām (2706) [123b]1. işitdi ol ẕikr etdügüŋ kimsenüŋ mekānı ḳandadur ol şaḫṣ eytdi şulucaḳara- (2707) 2. öyükde olur ḫırḳa ṭaġı üzerinde bir arduca varıdı anda olur bu köy yaḳınında (2708) 3. bir yer vardur anda olur dedi monlā saʿde'd-dīn bir dānişmend göndürdi ve köyli ḫalḳından (2709) 4. daḫı bir kimse ḳoşalar tā varalar ḥażret-i ḫünkārı ḳanda bulursa daʿvet edeler alalar geleler (2710) 5. monlā saʿde'd-dīn ḳatına yetüreler ammā bu yaŋa monlā saʿde'd-dīne eytdiler bir kimse terk-i cemāʿat (2711) 6. olsa anuŋ selāmın alup ʿizzet-i ikrām etmek var mıdur dediler monlā eytdi anuŋ (2712) 7. gibi kimsenüŋ selāmın alup ʿizzeti ikrām etmek yoḳdur dedi andan ol dānişmendlerüŋ

(2713) 8. küllīsi ittifāḳ ėtdiler vaḳtā kim ḥażret-i ḥünkār ululuġı ṣorup eyle ḫaber aldılar ki musluḳ (2714) 9. yanında bulursız dėdiler fi'l-vāḳiʿ varup ol arada buldılar rivāyetdür ḥażret-i (2715) 10. ḥünkār ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ol vaḳtden ilerü gāh gāh gelüridi ol arada (2716) 11. eglenürdi eglenecek yėrleri ol idi bu kerre anda bulup selām ėtdiler luṭf ėdüŋ (2717) [124a]1. ėdüŋ gelüŋ dėdiler ḥażret-i ḥünkār eytdi ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün daʿvete icā (2718) 2. betdür hīçbir yėre daʿvet olunmadum illā vardum siz varuŋ oşda biz daḫı varduḳ dėdi (2719) 3. bunlar daḫı gelüp oşda dervīşi bulduḳ geleyorur dėyü bildürdiler gördiler kim ḥażret-i ḥünkār (2720) 4. geldi selām vėrdi hīç birisi ḥünkār ululuġınuŋ selāmın almadılar yėr göstermediler (2721) 5. ʿizzet ü ikrām ėtmediler ḥażret-i ḥünkār hemān sekinüŋ üstine geçüp oturdı mübārek (2722) 6. elini oturduḳları sekinüŋ altından uzadup ol velāyet eli monlā saʿde'd-dīne (2723) 7. ėrişdi elin aġzından soḳdı ciger bendin çıḳardı monlā saʿde'd-dīn baḳadururken gör (2724) 8. di kim ḥünkār ululuġı seki altından velāyet elin şundı şöyle kim ėrişdi elin şoḳup (2725) 9. aġzı içind(en) ciger bendin çeküp çıḳardı ḳaldurup yėrinden seki kenarına muʿallaḳ yıḳıldı (2726) 10. ḥażret-i ḥünkār yüregin şıḳdı şöyle kim üç ṭamla ḳan seki altına ṭamladı monlā saʿde'd-dīn (2727) 11. ol ḥālle uşı gėtdi başı aşaġa seki altına düşdi hey monlāya noldı dėyü (2728) [124b]1. başına üşdiler elin ayaġın ovdılar yüzine güllāb şaçdılar soŋra ʿaḳlı başına geldi dört (2729) 2. yaŋa baḳdı ḥażret-i ḥünkārı görmedi ḳanı dervīş dėyü şordı eytdiler dervīşi n'ėdersün (2730) 3. ḳanı senüŋle ʿahdümüz dervīşe dürlü dürlü su'āl şorayduḳ ʿilm yüzinden bu kerre (2731) 4. ne su'āl şorduŋ ne gördüŋ hemīn bir laḥẓa ḳarşusında aġız açduŋ seki ḳatına (2732) 5. gelüp başı aşaġa düşdüŋ uşuŋ gėtdi biz saŋa çalışurken dervīş daḫı ġā'ib (2733) 6. oldı anı gördük anı bilürüz andan artuḳ nesne bilmezüz dėdiler monlā saʿde'd-dīn eytdi (2734) 7. çünkim dervīş seki üstine oturdı oturduġı yėrden elin uzatdı şöyle kim (2735) 8. eli aġzuma ėrişdi şoḳup ciger bendümi çeküp çıḳardı beni tā ki seki ḳatına vardum (2736) 9. hemīn yüregüm şıḳdı anı gördüm ki üç ṭamla ḳan ṭamdı hemīn seki altına düşdüm (2737) 10. uşum gėtmiş gelüŋ görelüm seki altında ḳan var mı dėdi gördiler kim dėdügi gibi (2738) 11. ol seki altında üç ṭamla ḳan var andan hey dervīşi görüŋ dėdiler dört yaŋa dānişmendler (2739) [125a]1. aşaġa yoḳarı biraz segirtdiler bulamadılar monlāya bulamaduḳ dėdiler baʿzılar eydürler kim saʿd' (2740) 2. ed-dīn ṭuz köyine gelicek keṯudā evine ḳonıcaḳ ḥażret-i ḥünkār mezkür keṯudā evinde monlā saʿde'd-dīn (2741) 3. oturduġı sekinüŋ ḳarşusındaġı ṣadrda otururıdı ḥażret-i ḥünkār ile söz geleci (2742) 4. ʿizzet-i ikrām ėtmediler andan ḥażret-i ḥünkār zikr olunan velayeti anda gösterdi dėrler bu cihetde (2743) 5. rivāyetdür ki ėrtesi yıl yene

ʿādet üzere ḳayṣeri şehrinde meẕkūr şeyḫi ziyāret ėtmege gėderken (2744) 6. açuḳsarāy nām bir köye ḳonmışdı ol vaḳt ėl yaylamışıdı köy daḫı isiz idi (2745) 7. dünle tenhā ḳonduġı yėrden tėz tėz ṭaşra çıḳdı gördi ki ḳonduġı yėrden yoḳarı yanında (2746) 8. bir aydınlıḳ gelür eytdi bunda ḫod aydınlıḳ neyki dėdi tenhā ilerü vardı (2747) 9. gördi ki bir kimesne ṭurup namāz ḳılur başı üzerinde bir ḳandil yanar muʿallaḳ aṣılu (2748) 10. bildi kim ol ḳandilüñ żiyāsıdur velāyet erenlerindendür ilerü varup elin öpdi (2749) 11. daḫı dönüp yėrine geldi yoldaşlarına ḫaber vėrdi yoldaşları daḫı vardılar bulamadılar (2750) [125b]1. ikincisi bu idi kim ṭuz köyinde buluşdı ammā ol maḥallde bulmadı ṣoñra fikr ėderek bildi ki (2751) 2. bu er geçen yıl yaylada iken açuḳsarāyda gördügim erdür dėyü ʿaḳlına geldi vallāhu aʿlem (2752) 3. rivāyetdür ki monlā saʿde'd-dīn tekrār ṭuz köyinde ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddes (2753) 4. allāhu sırrehü'l- ʿazīz ile mülāḳāt olduġını ʿayān ėder ẕikr olunur raḥmeten vāsiʿaten (2754) 5. bir vaḳt bir yıl evvelki üslūb-ı ṣābıḳ üzere monlā saʿde'd-dīn ḳayṣeriye ʿazm ėtdi ol (2755) 6. murād ėtdügi ʿazīze buluşup ziyāretleşüp tėz gėrü döndi andan gene tekrār ṭuz (2756) 7. köy ḳaryesine geldi gėrü evvelki maḳāma ḳondı ammā ḫażret-i ḫünkāruñ ol ẕikr olunan (2757) 8. velāyetin görmişidi yüregi ḳorḳup er er dėyü bir iʿtiḳād baġlamışdı gėrü ādem göndürüp (2758) 9. ḫażret-i ḫünkārı tekrār istediler çünkim ḫażret-i ḫünkārı daʿvet olunmasına ādem (2759) 10. ṣaldılar meẕkūr ḳaryenüñ ketḫudāsı köylinüñ ḫalḳın bir yėre cemʿ ėtdi çünkim (2760) 11. dervīş daʿvet ėtmege ādem ṣaldılar gelse gerek imdi bugün monlā saʿde'd-dīn naẓarına (2761) [126a]1. ne miḳdār ḫānçe getürürseñüz ṭaʿāmlara ṭuz ḳomañ anuñ çünkim ṭuzsuzluḳdan buña- (2762) 2. -lupdur ikinci bu velāyet ehlidür evliyāya yėr altında gizlü nesne ḳalmaz mecmūʿı maʿlūm (2763) 3. olur imdi gerçek evliyāu'llāhdan ise ėtdügümüz rumūzı göstersün tā ki (2764) 4. iʿtiḳād ėdüp inanavuz ve bilevüz kim şekksüz evliyāu'llāhdandur hem eyle (2765) 5. ėtdiler ol gün ne miḳdār ol köyde ṭaʿām pişdi ise hem ṭuzsuz ėtdiler (2766) 6. içine ṭuz ḳomadılar geldük bu yaña ḫażret-i ḫünkārı daʿvet ėtmege gėden kimseler (2767) 7. gėrü ṣābıḳan bulduḳları yėrde buldılar selām vėrüp eytdiler monlā saʿde'd-dīn (2768) 8. ḫażretüñüzi oḳur luṭf ėdüp ne ḳadar zaḥmet ise buyuruñ dėyü daʿvet ėtdiler (2769) 9. ḫażret-i ḫünkār eyle olsun iligüm dėdi imdi siz varuñ oşda biz daḫı varduḳ (2770) 10. dėdiler andan ol daʿvete varan kimesneler döndiler geldiler monlā saʿde'd-dīne dervīşi (2771) 11. bulduḳ oşda geleyorur dėdiler andan anı gördiler kim ḫażret-i ḫünkār geldi selām (2772) [126b]1. vėrdi gėrü evvelki yėrde oturmaḳ diledi monlā saʿde'd-dīn mübārek yüzine baḳdı (2773) 2. yüregi ditremege başladı çünkim ḫażret-i ḫünkāruñ bir ṭapancasın yėmişidi andan monlā (2774) 3. saʿde'd-dīn

yanındaġı muʿteḳidleре ṭur şundan yėr eyle dėdi dānişmendüŋ yėrine (2775) 4. kendüsi oturdı kendü yėrine ḥażret-i ḥünkārı teklīf ėtdi şol mertebe luṭf (2776) 5. ėdüp buyuruŋ kerem ėdüŋ dėdi ḥażret-i ḥünkār monlā saʿde'd-dīnüŋ geçüp (2777) 6. yėrine oturdı andan gördi ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu (2778) 7. sırrehü'l-ʿazīzüŋ mübārek ṭırnaḳları ve bıyıḳları uzamış ammā bundan böyle ḥażret-i ḥünkāruŋ (2779) 8. bıyıḳları ve ṭırnaḳları uzatmaḳ ʿādetleri degül idi belki ol vaḳt uzadduḳları (2780) 9. murād-ı şerīfleri monlā saʿde'd-dīne velāyet ve kerāmet iẓhār ėtmek eceliçün idi gėrü (2781) 10. sözümüze gelelüm çünkim monlā saʿde'd-dīn ẕikr ėtdügümüz gibi gördi kim ḥażret-i ḥünkār (2782) 11. ululuġınuŋ bıyıḳları ve ṭırnaḳları uzamış göŋlinden eytdi ben ḫoḏ dėmezem bir kimse (2783) [127a]1. olsa bu reh-nümālıġı ėtse gel bıyıġuŋ ve ṭırnaġuŋ keselüm dėse dėdi monlā saʿd' (2784) 2. ed-dīn fikrinden ol vechile nesne geçdügi ḥünkār ululuġına maʿlūm oldı eytdi (2785) 3. saʿīdüm biz daḫı ʿālemde bir kimse isterüz tā kim erüŋ bıyıġın ve ṭırnaġın kesebile (2786) 4. çünkim sen eyle dėrsin ėdebilürseŋ nola ėdüŋ dėdi andan monlā saʿde'd-dīn (2787) 5. işāret ėtdi bir dımışḳī ḳalem-tırāş ile bir ṭımışḳī mıḳrāş getürdiler monlānuŋ (2788) 6. öŋinde ḳodılar andan monlā saʿde'd-dīn daḫı ḳalem-tırāş eline aldı diledi kim ḥażret-i ḥünkāruŋ (2789) 7. mübārek ṭırnaḳların kese ḥażret-i ḥünkār ellerin uzatdı imdi ṭırnaḳlarımuz kes kese- (2790) 8. bilürseŋ saʿīdüm dėdi andan monlā saʿde'd-dīn ol dımışḳī ḳalem-tırāş ile (2791) 9. bir ṭırnaġa şol mertebe çalışdı kim vasfa gelmez şöyle kim çaḳmaġı ṭaşa çalsalar ne (2792) 10. vechile od çıḳarsa ol dımışḳī ḳalem-tırāş ile ṭırnaġuŋ arasından şol (2793) 11. vechile od çıḳardı bārī ṭırnaġın cehd ėdüp kesemedi āḫir gördi kim dermān (2794) [127b]1. yoḳ kesilmesine bu kerre ḳalem-tırāşı ḳoyup mıḳrāş eline aldı ḥażret-i ḥünkāruŋ mübārek (2795) 2. bıyıḳların kesmege cehd eyledi anı daḫı kesemedi andan ḥażret-i ḥünkār eytdi saʿīd (2796) 3. saŋa dėrüm diŋle ve aŋla erüŋ vuṣlasını kesmege er gerekdür ne ḳadar çalışursaŋ (2797) 4. bunları daḫı kesdüremezsin andan dönüp ṣaru ismāʿīl pādişāh rivāyetdür ki (2798) 5. ol ẕikr olunan gibi idi erüŋ birisi ṣaru ismāʿīl pādişāh idi ḥażret-i (2799) 6. ḥünkāruŋ ıbrıḳ-dārı idi ve ḫalīfelerüŋ ulusı idi ve hem ḥażret-i ḥünkāruŋ (2800) 7. andan muḳarreb sırrtaş sırr-dār kimsesi yoḳ idi bu defʿa anlar daḫı bile idi (2801) 8. bu kerre eytdi ismāʿīl ḳanı mıḳrāş kim bize türkistān erenleri naẓarında tekbīr ile (2802) 9. vėrilen çerāġuŋ mıḳrāşıydı erenlerüŋ aŋa tekbīri siŋdi bıyıḳlarumı keserse ol keser (2803) 10. yoḳsa bunlaruŋ gibi nesnelerden aŋa dermān yoḳdur dėdi andan ṣaru ismāʿīl (2804) 11. pādişāh ḥażret-i ḥünkāruŋ işāreti ile mıḳrāş getürüp naẓarında ḳodı ḥażret-i ḥünkāruŋ (2805) [128a]1. velāyetündendür ki bu defʿa ṣaru ismāʿīl pādişāh ol mıḳrāş bilece alup

getürmişidi (2806) 2. erenlerüŋ nefesiyle ol mıḳrāṣ naẓarlarında ḳodı andan ḥażret-i ḥünkär ḥācı bekṭaş (2807) 3. -el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz monlā saʿīde yene eytdi saʿīdüm ol maḳṣūdı (2808) 4. bu mıḳrāṣ ile gör dermān olurısa bundan olur yoḫsa ġayrıdan dermān yoḳdur (2809) 5. dėdi monlā saʿīd daḫı mıḳrāṣ eline aldı ḥażret-i ḥünkāruŋ bıyıḳların dutup duru (2810) 6. raḳ hemān bir dāne ḳıl kesmedi vaktā kim kesdi ḳıl dibinden ayrıldı hemān bir lüle gibi (2811) 7. ḳan revān oldı aḳdı şöyle kim vaṣf ḳābil degüldür saʿīd bunı böyle görüp (2812) 8. müteḥayyir olup mıḳrāṣı elinden bıraḳdı erenler gėrü ṣarı ismāʿīl pādişāha işāret (2813) 9. eyledi mıḳrāṣı alup ṣaḳladı andan ḥünkār ululuġı saʿīde eytdi yā saʿīd tėz dut (2814) 10. kesdügüŋ ḳılı gėrü yėrine ḳo aŋa andan ġayrı ol ḳanuŋ ṭutulmasına çāre dermān (2815) 11. yoḳdur dėdi fi'l-ḥāl ol ayırtlaşup düşen ḳılı monlā saʿde'd-dīn alup yėrine (2816) [128b]1. ḳoduġı gibi dutulup ḳan aḳmaz oldı ḳıl gėrü kesilmedük gibi oldı bu ṣoḥbet esnāsında (2817) 2. köyli ḳavminden ṭaʿām ve niʿmet geldi ṣofra yayıldı ṭaʿāma ṣalā ėtdiler ḥażret-i ḥünkār (2818) 3. ve monlā saʿde'd-dīn ol cemāʿatüŋ niʿmetin bi'l-cümle bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm (2819) 4. dėyüp ṭaʿāma el ṣundılar gördiler kim ne ḳadar ṭaʿām varısa küllīsinüŋ ṭuzı yoḳ (2820) 5. yėmekden el çekdiler andan ḥażret-i ḥünkār ve monlā saʿde'd-dīn ol cemāʿate ḳarye ḫalḳına (2821) 6. bu ṭaʿāmlaruŋ ṭuzı yoḳdur dėdi ol ḳarye ḳavmi eytdiler erenler şahı bizüm (2822) 7. yėrimüzde ṭuz maʿdeni yoḳdur ve hem ṭuzumuz daḫı ırāḳ yėrden gelür bu kerre şimdiki (2823) 8. ḥālde köy ḫalḳından hīç kimsede ṭuz bulunmadı ol ecelden hep ṭaʿāmları ṭuzsuz (2824) 9. oldı luṭfuŋuzdan bu żaʿīflere bir himmet ėdüp işāret ėdesüŋüz bir yėrde ṭuz maʿdeni (2825) 10. açılaydı anuŋla rāḥat olsavuz dėdiler ḥażret-i ḥünkār bunlardan bu ḫaberi (2826) 11. ėşidicek eytdi ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün ol yėr ki bizi buldı ger (2827) [129a]1. anuŋ altında bir ṭuz maʿdeni vardur bizümle ḫorasāndan bile gelüp ṭurur varuŋ fulān (2828) 2. yėri ḳazuŋ andan bir ṭuz maʿdeni çıḳa size ve memleketüŋüze yėter ve biz gėtdükden ṣoŋra gelenlere (2829) 3. tā ḳıyāmetdek yād-gār olup yene hergiz dükenmeye ve içinde bizüm teberrükümüz çıḳa bizi (2830) 4. sevenlere yād-gār ola ve andan çerāḳ ėdeler her çerāġuŋ dibinde gölgesi ola anuŋ olmaya (2831) 5. dėdi ol işāret olan ṭarafa bir tėz ayaḳlı ādem varup fi'l-ḥāl ḳazup biraz ṭuz (2832) 6. getürdi ol ṭaʿāmlara ḳatup ekl ėtdiler andan duʿā ve şenā oldı ṣofra götürüldi monlā (2833) 7. saʿde'd-dīnüŋ yanında ṭururken fi'l-ḥāl hemān ġayb oldı rivāyetdür ki monlā (2834) 8. saʿde'd-dīn aḳsarāydan gelüp ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddes (2835) 9. allāhu sırrehü'l- ʿazīz ḥażretleriyle mülāḳāt olduġın ʿayān ve beyān ėder ki żikr (2836) 10. çünkim monlā saʿde'd-dīn aḳsarāya geldi biraz vaḳt aḳsarāyda ḳarār ėtdi ammā

(2837) 11. ḥażret-i ḥünkāruŋ muḥabbeti ḳalplerine müstevlī olmışıdı kim bir laḥẓa ḥayālleri gözlerinden (2838) [129b]1. gėtmezdi her dem fikri ol gördügi velāyetleriŋ aṣlı ve fer'i idi ḥattā bir gün muḥabbet (2839) 2. ġalebe ėdüp diledi kim ḥażret-i ḥünkāra tekrār gėrü vara bu kerre dānişmendleri cem' ėdüp (2840) 3. ėdüp eytdi ben gėrü remzin gördügüm eri görmege gėderin ḳanḳıŋuz gelür benümle (2841) 4. bile dėdi dānişmendler eytdi ey ḫoca ḳoy şol olmaz işi niçün ėdersiz bir mübtedi' (2842) 5. kimesneye velī dėyüp ṭurursız anda velāyet neyler dėdiler monlā sa'de'd-dīn dānişmendlerden (2843) 6. bu resme kelām ėşidicek eytdi siz ne bilürsiz ol velāyet ki ben anda gördüm (2844) 7. velī olmayanuŋ öyle ėtmek elinden gelür mi velāyet degül midür ki oturṭuġı yėrden el (2845) 8. uzadup aġzuma elin şoḳdı daḫı ciger bendümi çekdi çıḳardı tā yüregüm şıḳdı (2846) 9. tā kim üç ṭamla ḳan ṭamladı uşum gėtdi daḫı tekrār geldügümüz vaḳt gördüŋüz ol dımışḳī (2847) 10. pulād mıḳrāş bıyıḳların kesmedi tā kim mıḳrāş bir dāne ḳılın kesdi ol ḳıluŋ dibinden (2848) 11. ḳan revān oldı ḳıldan lüle gibi ḳan aḳdugın bu cihānda kim görmişdür ve daḫı ṭuz (2849) [130a]1. ma'denin köyli ḫalḳına şalıvėrdi vardılar buldılar ve yanumuzda otururken ġā'ib oldı (2850) 2. bilmedük noldugın küllī ẕikr ėtdügüm velāyet ve kerāmet degül midür ḳanḳıŋuz eyle ėtmek elinden (2851) 3. gelür imdi sizden baŋa yoldaş olmadugıŋuz taḳdīrce elbette ben aŋa varuram varmayınca (2852) 4. ölmezem dėdi çünkim dānişmendler gördiler kim monlā sa'de'd-dīn ḥażretleri elbette gėder (2853) 5. çāre yoḳdur içlerinden birisi ḳalḳup eytdi ben monlā ḥażretleriyle ol 'azīze bile gėderin dėdi (2854) 6. daḫı biri ben de gėderin dėdi biri daḫı ben de gėderin dėdi tā kim dört yüz dānişmendden (2855) 7. otuz dānişmend gėder oldı mā-bāḳīsi bile gėtmege rıżā vėrmediler gėdecekler yat u yaraḳ (2856) 8. görüp aḳsarāydan çıḳup ḥażret-i ḥünkāra revān oldılar monlā sa'de'd-dīn bir ḳatıra (2857) 9. süvār olup bir hegbe içine birḳaç mu'teber kitāblar ḳoydılar tā maḥalli düşdügi va- (2858) 10. -ḳtin erenler naẓarında muṣāḥabet ėdeler monlā sa'de'd-dīn ol ḳatıra bindi ol otuz (2859) 11. dānişmend daḫı piyāde gėtdiler tā kim yolda bir şaḫṣa uġradılar ḥażret-i ḥünkārı şordılar (2860) [130b]1. ol şaḫṣ eytdi ol ẕikr ėtdügüŋ dervīş ḳırşehrinde bir dervīş daḫı vardur (2861) 2. adına āḫī evrān dėrler ekser evḳātda anuŋla mülāḳāt olur dėrler dėyü ḫaber vėrdi (2862) 3. monlā sa'de'd-dīn uġurlayın birbirine eytdiler monlāyı yaluŋuz olmasun dėyü hem-rāh o- (2863) 4. -lduḳ yoḫsa ol mübtedi'ler kim biz anlara varup yā adların aŋavuz dėdiler birisi eytdi (2864) 5. 'avratuma ṭalāḳ vāḳi' olsun eger ben ol mübtedī'üŋ adın aŋarsam dėdi biri daḫı eyle (2865) 6. dėdi mā-ḥaṣal tā kim otuzı daḫı eyle dėdiler tā kim erenleriŋ adın aŋmayalar andan gėceye degin (2866) 7. gėtdiler gėce olduġı yėrde yatdılar

ittifāḳ erenlerüŋ remzi ile ol ṭalāḳ lafẓın (2867) 8. aŋan dānişmendlerüŋ otuzı daḫı iḫtilām oldılar çün ṣabāḥ oldı ḳalḳdılar (2868) 9. gėrü yollarına revān oldılar tā kim ḳızılırmaġuŋ kenārına ėrdiler dānişmendüŋ (2869) 10. birisi ṣuyı görüp eytdi bu gėce ben iḫtilām oldum ṣuya gireyin dėdi birisi daḫı (2870) 11. ben daḫı ṣuya gireyin iḫtilām oldum dėyüp bir bir ṣuya girmege ṣoyunı başladılar gördi ki gördi ki (2871) [131a]1. otuz dānişmend hep muvāfaḳat ėdüp ṣuya girmeli olmışlar dėyü ṭaŋladı muvāfaḳat (2872) 2. mürüvvetdendür dėyü ḳaṭırdan ėndi emrėtdi ḳaṭırı baġlı ḳodılar ben daḫı sizüŋle bile (2873) 3. ṣuya gireyin dėdi tā kim monlā sa'de'd-dīn ve ol otuz dānişmend hep ṣoyundılar gėyesü (2874) 4. lerin bir yėre bıraġup yıġdılar ṣuya girdiler geldük bu yaŋa rivāyetdür ol vaḳtin ḥażret-i (2875) 5. ḫünkār ḥācı bekṭaş-el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- 'azīz ve āḫī evrān pādişāh (2876) 6. ile raḥmetu'llāhi 'aleyh meẕkūr aġaç dibinde bıŋar kenarında oturup ṣoḥbet ėderleridi (2877) 7. andan esnā-yı ṣoḥbetde ḥażret-i ḫünkār eytdi āḫī evrān pādişāha āḫīm ol dānişmendler (2878) 8. ṭalāḳ andın içdiler tā kim bizüm adımuz aŋmayalar oşda ṣuya girüp yunıyorurlar (2879) 9. ṭur yėrüŋden ol bizüm muḥibb donumuzı gėy var ol dānişmendlere bizüm adımuz aŋmayınca (2880) 10. ṣudan çıḳmaġa yol vėrme dėdi rivāyetdür ki āḫī evrān pādişāha evren (2881) 11. ṭonın ol vaḳt ḫünkār ululuġı ṣunup durur dėrler bārī ān-ı vāḥidde āḫī (2882) [131b]1. āḫī evrān pādişāh dānişmendler ṣu içinde iken evren ṭonın urunup geldi bu- (2883) 2. -nlaruŋ mecmū'ı libāsların çevre aldı ḳapladı daḫı ḳuyruġı üzere başın ḳodı (2884) 3. daḫı ṭurdı bu yaŋa dānişmendler murādlarınca ṣuya yundılar yayḳandılar çıḳmalu (2885) 4. oldılar dānişmendüŋ birine birisi eytdi çıḳ ṣudan monlānuŋ göŋlegin getür (2886) 5. gėysünler dėdi dānişmend ṣudan çıḳduġı gibi gördi kim mecmū'ı gėyesülerin bir (2887) 6. evren ortaya alup çevre ḳaplayup başın ḳuyruġı üzere ḳoyup yatur gözleri (2888) 7. ṣanki külḫān demidür şöyle yalbar bir heybetlü tuḥfe nesne kim dėmekçe degül çün (2889) 8. dānişmend bu heybeti gördi ḳorḳusından fi'l-ḥāl gėrü ḳaçup ṣu içine düşdi (2890) 9. beŋzi uçdı levni müteġayyir oldı gövdesine lerze düşdi dili dutuldı (2891) 10. 'aḳlı serāsime oldı çünkim ḳalan dānişmendler bunı bu ḥālce gördiler hey (2892) 11. nedür ne ḥāl olduŋ dėdiler bir laḥẓa ṣu içinde yatup 'aḳlı başına gelüp (2893) [132a]1. eytdi ne olsun kim bir evren gėyesümüzi ortaya almış başın ḳuyruġı üzerine ḳomış (2894) 2. yatur iki gözleri ṣankim külḫān demidür şöyle pāre pāre yanar külḫān ocaġı gibi şu (2895) 3. vechile heybetlü nesnedür kim vaṣf ḳābil degüldür dėdi çünkim dānişmendler bundan bu- (2896) 4. -ndan bu vechile kelām ėşitdiler her birinüŋ levni müteġayyir oldı nefesi nuṭḳı ṭutuldı (2897) 5. monlā sa'de'd-dīnüŋ yüzine baḳdılar bu ne ḥāldür dėdiler monlā sa'd çünkim bu ḥaberi

èşitdi (2898) 6. fikrinden eytdi bu ne evren olacaḳ yèrdür dā'iresi èl iḳlīm köy kend ekinci çiftçi ḳoyun ḳuzı (2899) 7. var evren bir isiz yèrdȩ olur varısa işbu iş gèrü erenlerüŋdür andan artuḳ degüldür (2900) 8. dèdi ol gören dānişmendȩ monlā eytdi ḳatırı yutmış mı yoḫsa ḳatır ṭurur mı dèdi (2901) (9) dānişmend ḳatırı yutmamış ṭurur dèdi monlā sa'de'd-dīn fikr ètdügin ṣaḥiḥ bilüp bu (2902) 10. ḳuvvet gèrü andandur ben daḫı çıḳayın göreyin ne ḥāldür dèdi monlā sa'de'd-dīn ṣudan ṭaşrȧ (2903) 11. çıḳdı ẕikr olunan gibi evreni gördükleyin evren daḫı başın ḳaldurdı monlāya ḳarşu (2904) [132b]1. dem urdı eyle çıġırdı kim dèmekçe degül monlā sa'de'd-dīn daḫı ḳorḳusından götürdi (2905) 2. kendüyi ṣuya atdı meger ḳatıruŋ üstindȩ bir hegbe varıdı getürmişleridi tā kim (2906) 3. ḥażret-i ḥünkār ol kitābları ṣaḳladı ol hegbe ṣuya gètdi ḳatır ṣudan öte (2907) 4. çıḳdı andan monlā sa'de'd-dīnȩ hīç bilür misiz ḥāl nedür dèdiler eytdi ben eyle (2908) 5. ẓann èderem ki ol siz ẓann ètdügüŋüz gibi degüldür belki bu daḫı ol varalum (2909) 6. dèdigüm erüŋ velāyetidür imdi gèrü ol erüŋ adın aŋup andan isti'ānet ummaḳ (2910) 7. gerekdür tā kim bu şiddetden ḫalāṣ bulavuz dèdi dānişmendler eytdiler niçe adın (2911) 8. aŋalum kim anuŋ adın aŋmamaga cümlemüzden ṭalāḳȧ and içmişüzdür dèdiler bunlar (2912) 9. eyle dèyicek monlā sa'de'd-dīnüŋ hīç şekk şübhesi ḳalmadı andan eytdi hey nā-dā- (2913) 10. nlar hīç şekk yoḳdur ki bu remz and içdügüŋüzden oldı baŋa inanmaz iseŋüz çıḳa- (2914) 11. lum ḳarşusındȧ varalum yā ḥünkār dèyü çıġrışalum meded isteyelüm görelüm niçe (2915) [133a]1. eydür i'tiḳādım budur ki biz ol velī adın çıġırtmaḳdan ötüri ètti hīç (2916) 2. şekk yoḳdur ki biz adın çıġırduġumuzlayın evren ġayb olur zīrā muḥaḳḳaḳ siz ẓann (2917) 3. ètdüginüzleyin evren imişse geldügünleyin ḳatırı yutmaz mıydı yā bundȧ köy kend (2918) 4. keçi ḳoyun ḳuzı ḳor mıydı gelüŋ imdi çıḳalum ṣaf baġlayup bir uġurdan (2919) 5. yā ḥünkār dèyelüm dèdi andan monlā sa'de'd-dīn ve bāḳī dānişmend bir uġurdan çıḳup (2920) 6. evrenȩ ḳarşu ṣāf baġladılar ṭurdılar yüce āvāz ile bir kerrȩ yā ḥünkār dèdiler hemān kim cümlesi (2921) 7. bir uġurdan evrenȩ ḳarşu yā ḥünkār dèdiler anı gördiler kim öŋlerindȩ ṭuran evren ġā'ib (2922) 8. oldı ṣanasın ki evrenüŋ hīç vücūdı yoġıdı monlā dānişmendlerȩ eytdi sizȩ ben (2923) 9. dèmedüm mi bu daḫı erenlerüŋ velāyetidür dèdi gèyesilerin gèyüp ırmaġı geçdiler (2924) 10. ḳatırı ṭutdılar monlā sa'de'd-dīnį bindürdiler ḳalan dānişmendler monlānuŋ öŋince (2925) 11. piyādȩ ḳaraöyükden yaŋa revān oldılar gèderek 'alīler ṣırtı nām bir yèrȩ yaḳın geldiler (2926) [133b]1. gördiler kim ḳarşudan bir dervīş gelür bu ol erenlerden mi gelür görelüm ne ḫaber (2927) 2. getürdi dèdiler ilerü geldi gördiler meger bu gelen ṣarı ismā'īl pādişāh (2928) 3. idi ḥażret-i ḥünkār göndürmişidi ol vaḳtin kim āḫī evrān

pādişāh ile (2929) 4. ol yerde ki şoḥbet ederleridi āḫī evrān pādişāh olan remz içün gö- (2930) 5. -ndürüp ṭururıdı andan ḳalḳup ḳaraöyüge yaḳın geldiler var dėyü ṣaru ismā- (2931) 6. -ʿīl pādişāha eytdi ol dānişmendler geleyorurlar var eyt bu defʿa eger bizüm ḳatumuza (2932) 7. gelmek dilerlerse oġlan ṣüretiyle ṣüretlensünler oġlan gönli ile gönüllensünler (2933) 8. eger bu dėdügim gibi olmazlarısa dönüp geldügi yere gėtsünler yoḫsa kendülere ziyānum (2934) 9. ṭoḳunur dėgil dėdi olaydı kim ṣarı ismāʿīl pādişāh ʿalīler ṣırtı nām (2935) 10. yerüñ öte yanındaġı deredeki ṣuya geldükleyin otuz ʿaded dānişmend ile (2936) 11. monlāyı gördi monlā daḫı ṣarı ismāʿīl pādişāhı gördi ḳatırdan ėnüp (2937) [134a]1. görüşdi nedür ne ḥāldür erenler ne buyurdılar dėdi ṣaru ismāʿīl pādişāh (2938) 2. daḫı ḥażret-i ḥünkār ululuġınuñ ol ḫaberin dėdi monlāya daḫı dönüp gėtdi bu yaña (2939) 3. monlā yārenlerine eytdi hīç sizde bir futa var mıdur dėdi vardur dėyüp ṣunu- (2940) 4. vėrdiler andan monlā saʿde'd-dīn gėyesilerin çıḳardı ve dülbendin çıḳarup ḳodı (2941) 5. daḫı futayı beline baġladı pā-bürehne ʿüryān oldı dānişmendler daḫı bu ne ḥāldür ki (2942) 6. dėdiler monlā saʿd eytdi ḥażret-i ḥünkāruñ remzidür ki yėrine getürüñ zīrā dėmişler (2943) 7. oġlan gönliyle gönüllenüp ve oġlan ṣüretiyle ṣüretlenüp gelsün dėmişler imdi (2944) 8. ol remz oldur ki oġlan oġlanlıḳ ʿālemińde ṭondan ve gėyesiden pervāsı yoḳdur (2945) 9. oġlan ḳatında fāḫir gėyesiler gėymekle gėymemek yanında birdür oġlan gönli ile (2946) 10. gönüllenmek daḫı budur ammā oġlan ṣüretiyle ṣüretlenmesi oldur kim oġlanlıḳ ʿālemińde (2947) 11. ser ü pā-bürehne gelür baş yalın ayaḳ gelür biz daḫı ol vechile varalum ümīddür (2948) [134b]1. ḥālimüz ıṣlāḥa vara dėdi andan orad(an) revān oldılar tā kim zāviye yaḳınında tekye- (2949) 2. ḳaya dėmekle maʿrūfdur ol araya gelicek gėrü ṣarı ismāʿīl pādişāh ḥażret-i ḥünkār (2950) 3. ḥācı bekṭaş-ı velīden monlāya gelüp eytdi erenler şāhı sizlere buyurdılar ki hemān (2951) 4. saʿd ile remzümüz tamām oldı andan gėrü gėyesilerin gėyüp gelsün dėdi andan (2952) 5. monlā saʿde'd-dīn libāsın gėydi daḫı revān oldı tā kim geldiler ḥażret-i ḥünkār öñinde (2953) 6. yüz yere sürdiler ellerin öpdiler yėr gösterdiler monlā ol otuz dānişmend ile (2954) 7. oturdılar bir zemān ṣoḥbet oldı fi'l-ḥāl namāz vaḳti oldı monlā ayaḳ üzerine (2955) 8. ḳalḳdı ḥażret-i ḥünkār eytdi saʿde'd-dīn niçün ayaḳ üzerine ḳalḳduñ ḥażret-i (2956) 9. ḥünkāra monlā eytdi namāz vaḳti oldı dest-namāz ėdelüm dėdi ḥażret-i ḥünkār (2957) 10. ḥācı bekṭaş-ı velī el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz eytdi ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum (2958) 11. ḥaḳḳıyçün biz ol abdesti almayup dururuz kim ammā sen alur olsañ revādur dėdi (2959) [135a]1. andan ḳalḳup ırıġın bir dānişmende vėrdi var şu maşrapa ile şu getür dėdi abdest (2960) 2. alalum dėdi dānişmend maşrapa ile bınara vardı şu getürdi monlā saʿd ṣuyı

avcına (2961) 3. aldı gördi kim maşrapa içinde dökülen ḳan olmış müteḥayyir oldı bu nesne ḥażret-i ḥünkāra (2962) 4. maʿlūm oldı monlā saʿdüm nedür dėdi avcuŋa baḳup müteḥayyir olduŋ dėdi saʿde'd-dīn (2963) 5. eytdi erenler şāhı ırıġıla getürdükleri şu ḳan olmış hīç bu abdest revā (2964) 6. olmaya dėdi ḥażret-i ḥünkār olmaz saʿīdüm dėdi andan birisine andan birine daḫı (2965) 7. mā-ḥaṣal tamām dānişmendlerüŋ otuzı daḫı getürdügi ḳan oldı andan ṣarı (2966) 8. ismāʿīl pādişāha ḥünkār ululuġı eytdi ismāʿīlüm saʿīde bizüm ırıġumuzı vėr (2967) 9. abdest alsun dėdi andan saʿīd ḥażret-i ḥünkāruŋ ırıġın alup dest-namāza (2968) 10. teklīf ėtdi andan ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz (2969) 11. monlā saʿīde eytdi saʿīdüm ilerü geçüp bėş vaḳt namāzlıḳ istersin hemi ḥaḳḳa gėden (2970) [135b]1. ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün bu mülke geldük erüŋ öŋine geçüp bėş vaḳt namāzlıḳ ėder (2971) 2. er görmedük nola sen ėdebilürseŋ sen ėt dėdi biz daḫı iḳtidā ėdelüm dėdi (2972) 3. andan sünnet ḳılındı iḳāmet olundı monlā ilerü gelüp bėş namāzuŋ farżına niyyet (2973) 4. olundı hemān tekbīr getürdi allāhu ekber dėdi monlā saʿde'd-dīn ḥażretlerinüŋ gözinden (2974) 5. perde götürüldi kaʿbeyedek perde mürtefīʿ oldı gördi ḳarşusında ḥażret-i ḥünkār (2975) 6. ṭoptolu ṣaġına baḳdı gördi ḥażret-i ḥünkār ṭoptolu yoḳaru baḳdı ʿarşdek (2976) 7. perde mürtefīʿ oldı gördi ḥażret-i ḥünkār ṭoptolu saʿde bu nevʿ ḥālet yö- (2977) 8. rindi yüzini ḳoyu secdeye vardı rivāyetdür meşhūrdur ki monlā saʿde'd-dīn bir (2978) 9. rekʿatda yėdi gün ḳıyāmda ṭurdı tamām ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī (2979) 10. ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz monlāya eytdi saʿīdüm yėdi günden berü ḳıyāmda niçe (2980) 11. ṭurursın ėn rükūʿa dėdi saʿde'd-dīn hemān secdeye düşdi ḳırḳ gün (2981) [136a]1. tamām ol secdeye vardugınlayın mest-i lā-yaʿḳıl yatdı andan ṣoŋra bilā-iḫtiyār (2982) 2. bu bir nefes inşā' ėdüp söyledi neṣr baŋladı şol mü'ezzin geldi ḳāmet eyledi (2983) 3. ḳıbleye ḳarşu münācāt eyledi secdeye ėndi yüzüm bir dīdār gördi gözüm (2984) 4. ṭaġıldı ʿaḳlum belüm ṭāʿatum māt eyledi ne ṭāʿat ḳaldı ne selām ne duʿā (2985) 5. tesbīḥ kelām bu bėş vaḳt namāzum ʿaşḳıŋ ġāret eyledi şol benüm secde- (2986) 6. gāhum ṭūr ṭaġı durur meger müsāleyin gözlerim ṭūra münācāt eyledi (2987) 7. baŋladı bir kez zāhid estaġfuru'llāh dėdi sözleri ḫaṭāsına ḫoş kefāret (2988) 8. eyledi andan saʿīd malı mülkin ḥażret-i ḥünkāruŋ naẓarına getürdi dervīş o- (2989) 9. –ldı faḳrı iḫtiyār ėtdi andan ḥünkār ululuġı emr ėtdi ḫalīfeler monlā saʿde'd-dīn i (2990) 10. tıraş ve bīʿat ėtdiler tāc-ı kisvet erkān-ı faḳr ėtdiler daḫı saʿīd ḫoş ḥālet (2991) 11. vėrdi defʿa-i şevḳe uġradı çoḳ dürlü muḥaḳīḳāne müteʿallik nefesler buyurdı (2992) [136b]1. ol dānişmendler monlayı bu ḥālde gördiler baʿżısı bilā-faḳīr iḫtiyār ėtdiler ammā baʿżısı (2993) 2. ḳoyup gėtdiler ve's-selām

rivāyetdür ki ḥācı bekṭaş-ı velī ḥażretlerinüŋ başına (2994) 3. saʿde'd-dīn ṭaş bıraḳdugını ʿayān ve beyān eder ẕikr olunur (2995) 4. ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḥizmetinde monlā saʿde'd-dīn on sekiz yıl ḳaldı (2996) 5. bir gün meẕkūr ṣulucaḳaraöyük ki ẕikr olunmışdur ḳadīmī mescidi varıdı ol (2997) 6. mescidüŋ öŋinde bir ḳara ṭaş varıdı dā'imā ḥażret-i ḥünkār ol ṭaşıŋ üzerinde (2998) 7. gāh gāh otururıdı ve gāh yaturdı bir gün yaġmur yaġup gene açıldı çoġaç oldı (2999) 8. ḥażret-i ḥünkār ol ṭaşıŋ üzerine çıḳup yatdı monlā saʿde'd-dīne çaġırup (3000) 9. eytdi çıḳ şu mescidi yuvaġla ṭamlamasun yaġmur yaġup ṭurur dėdi monlā (3001) 10. saʿde'd-dīn daḫı mescid üzerine çıḳup yuvaġı eline aldı yuvaġlamaġa başladı (3002) 11. monlānuŋ ḳalbine şeyṭān fiʿli yörindi ẓāhir bāṭın ḥażret-i ḥünkāruŋ (3003) [137a]1. bundan evvel niçe kerāmetin ve velāyetin gördükden ṣoŋra kendü kendüye eytdi (3004) 2. bunca ʿilmüm ve bunca hünerim varıdı şu bir dem bir dervīş cümlesin terk (3005) 3. ėtdürüp beni kendüye ḳul ėdindi hīçbir vechile elinden ḳurtulamazın (3006) 4. bārī işbu yuvaġı ḥünkār ululuġınuŋ helākın ḳaṣd ėdüp ḳurtulayın dėyüp (3007) 5. getürüp yuvaġı ḥünkār ululuġınuŋ üstüne bıraḳdı ḥażret-i ḥünkār ululuġı (3008) 6. daḫı yā allāh dėyüp üstüne ėnerken eliyle ol ṭaşı dutup yėre ḳodı (3009) 7. şöyle kim mübārek barmaḳları ol ṭaşa gömüldi şol ḫamıra gömülür gibi gömüldi (3010) 8. iz eyledi andan ṭaşı yėre ḳodı yoḳaru baḳdı gördi monlā mescid ṭamı üstinde (3011) 9. turur eytdi saʿīd yüzüŋ ḳara olsun göŋlümdekin dile getürdüŋ dėdi (3012) 10. senüŋ sinüŋ ziyāret ṭoprāġuŋ kefāret olmasun dėdi yėtmiş kerre seni (3013) 11. raḥmet ṣuyı ile yudum dişüŋ ḳovuġından mürekkeb ḳarasın gėderemedüm gel ėn gėt (3014) [137b]1. hergiz ıṣlāḥ olmazsın hey merdek hey dėdi saʿīdi sürdiler teke tenhā tā kim ḳızıl- (3015) 2. -ırmaġuŋ aḳsarāydan geçesine sürdiler tā kim ṣuṣadı nām bir yėre vardı (3016) 3. ėtdügi işe peşīmān oldı ḥażreti ḥünkāra ḳarşu tenhā bir yėrde bir ayaḳ üzerine (3017) 4. ḳırḳ gün peymānçeye ṭurdı ḳırḳ yėdinci gün gördi ki bir niçe kimseler gėderler ne yėre gėderler (3018) 5. dėyü ṣordı ṣulucaḳaraöyüge gėderüz dėdiler pes monlā anlara and vėrüp eytdi (3019) 6. billāh mürüvvet eyleŋ ṣaḳalum merkebüŋüz ḳuyruġına bağlaŋ beni daḫı bile aluŋ gėdüŋ (3020) 7. dėdi anlar daḫı eyle ėtdiler tā kim ḳaraöyüge geldiler ḫalīfeler ṣaru ismāʿīl pādişāha (3021) 8. ḫaber vėrdiler eytdiler monlā ṣaḳalın merkeb ḳuyruġına bağlayup oşda geleyorur (3022) 9. dėdiler ṣaru ismāʿīl pādişāh ḳarşu vardı monlāya ṣaḳalın merkeb ḳuyruġından (3023) 10. ḳurtardı ne var ne ḫāldür dėdi monlā eytdi meded ėt ne murād bilürseŋ ėt teke (3024) 11. erenler beni gene ḳabūl ėtsünler dėdi ṣaru ismāʿīl pādişāh saʿīde eytdi bu gėce ḳızılca (3025) [138a]1. ḫalvet öŋinde yüzüŋ yoḳaru yat ola kim erenler dünle ṭaşra çıḳalar daḫı ümīddür ki (3026) 2. üzerine başalar

ṣorup bileler gėrü ḳabūl eyleyeler dėdi monlā daḫı eyle ėtdi (3027) 3. dünle gelüp ḥażret-i ḥünkār ṭaşra çıḳarken mübārek ayaġıyla monlānuŋ yüzine başdı (3028) 4. ilerü varup kimdür bu başduġum dėdi ṣarı ismāʿīl pādişāh eytdi saʿīd (3029) 5. ḳuluŋuzdur pādişāhum dėdi andan ḥażret-i ḥünkār eytdi bizüm saʿīdümüz midür (3030) 6. dėdi andan ṣarı ismāʿīl pādişāh eytdi ḳabūl olduŋ erenler saŋa (3031) 7. bizüm lafẓın eyledi dėdiler ol gėce geçdi tā kim yarındası ṣabāḥ oldı ḥażret-i (3032) 8. ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz saʿīdi oḳudup getürtdi (3033) 9. saʿīd peymānçe yėrine ṭurdı ḥażret-i ḥünkār eytdi saʿīd ḳuruda bir erbaʿīn çıḳarduŋ (3034) 10. üç erbaʿīn daḫı ṣuda çıḳarmaḳ gereksin ta ėtdügüŋ günāh ʿafv ola dėdiler andan ḥünkār (3035) 11. ululuġı eytdi bir legençe getürdiler içine ṣu ḳoyup saʿīd gir ṣuya dėyü emr ėtdi saʿīd (3036) [138b]1. ṣoyundı legençenüŋ içinde ḳaldı ḳırḳ günden ṣoŋra ḥażret-i ḥünkār emr ėtdi legençenüŋ (3037) 2. örtüsin gėderdiler saʿīd legençenüŋ içinde görünmedi ḥażret-i ḥünkār gene emr ėtdi (3038) 3. legençenüŋ örtüsin örtdiler tā kim ḳırḳ gün tamām oldı ḥażret-i ḥünkār ululuġı buyurdı (3039) 4. legençeniŋ üzerinden örtüsin götürdiler saʿīd bir ṭıfl oġlan miṣāl olmış ḥażret-i (3040) 5. ḥünkār emr ėtdi gėrü gene legençenüŋ üzerin örtdiler tā kim yene ḳırḳ gün geçdi ḳırḳ (3041) 6. birinci gün yene ḥażret-i ḥünkār emr ėtdi legençeniŋ üzerinden örtüyi götürdiler gördiler kim (3042) 7. saʿīd gene bayaġı gibi olmış ḥażret-i ḥünkār emr ėtdi saʿīdi legençeniŋ içinden ṭaşra (3043) 8. getürdiler andan saʿīde ḫoş ḥāl yörindi ḥażret-i ḥünkāruŋ maḳālātın türkīye tercüme (3044) 9. ėtdi daḫı bundan ġayrı niçe nefesler buyurdılar anca esrār iẓhār eyledi allāhu aʿlem (3045) 10. rivāyet olunur ki ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī monlā saʿde'd-dīn ile kaʿbede (3046) 11. mülāḳāt oldugını ʿayān ve beyān ėder zikr olunur bir gün ḥażret-i ḥünkār tekyeḳayada (3047) [139a]1. iḫtiyārlar ile oturup ṣoḥbet ėderlerken ḳarşularında fuḳarā dīdār-ı şerīfleri müşāhede (3048) 2. sinde ġanī olmışlarıdı tā kim öyle namāzı vaḳti oldı yaḳın idi monlānıŋ göŋlinden (3049) 3. geçdi kim ḥażret-i ḥünkār her namāz vaḳtinde ġayb olurlar bilmezüz kim ḳancaru varurlar dėdi (3050) 4. saʿīdüŋ ol vechile ẓamīrinden geçdügi ḥażret-i ḥünkār ululuġına maʿlūm oldı eytdi (3051) 5. saʿīd ilerü gel elüŋ elüme vėr ayaġuŋ ayaġum üstine ḳo gözüŋ yum dėdi (3052) 6. saʿīd ilerü gelüp ḥünkār ululuġı nice dėdi ise eyle ėtdi daḫı gözüŋ aç (3053) 7. dėdi açdı gördi kim kendözin kaʿbetu'llāhda şol maḥallidi kim ḫalḳ sünnet ḳılmaġa (3054) 8. ṭurmışlarıdı erenler daḫı ṭurup sünnet namāzın ḳıldılar ḳāmet olundı farża ṭur- (3055) 9. dılar saʿīd daḫı anlaruŋ yanında ṭurup namāzı bile ḳıldılar tamām olup duʿā (3056) 10. senā oldı andan ḥażret-i ḥünkār saʿīdüŋ yanında ṭururken ġā'ib oldı saʿīd (3057) 11. mekkede ḳaldı çün bir vaḳt daḫı oldı saʿīd

mekkede ḳaldı çün bir vaḳt daḫı oldı (3058) [139b]1. saʿīd gördi kim yene ḥażret-i ḫünkār ululuġı gelüp namāzı cemāʿatile ḳıldılar tamām olduġı (3059) 2. gibi yene ġāʾib oldı saʿīd yene mekkede ḳaldı fikr ėtdi kim bu kerre erenleri gördügümleyin (3060) 3. namāzı ḳılduġumlayın etegine yapışayum bile gėdeyin dėdi bu kerre namāzı ḳılınup duʿā o- (3061) 4. -lunup el yüz silindügünleyin etegine yapışmaḳ ėtdügi gibi derḥāl ḥażret-i ḫünkār yene ġāʾib (3062) 5. oldı bu kerre orada namāz ḳılanlara eytdi hīç şu yanumda namāz ḳılan eri bu arada daḫı (3063) 6. gördügüñüz var mıdur dėdi bunlar eytdiler belī her vaḳt bunda namāz ḳılur dėdiler (3064) 7. saʿd eytdi bunlarıñ mekānı rūmdadur dėdi ḥālin bunlara iʿlām ėtdi bārī tā kim (3065) 8. ḳırḳ gün tamām oldı ḳırḳ birinci gün yene erenler şāhı gelüp namāz ḳılup tamām ėtdügi (3066) 9. gibi saʿīd fi'l-ḥāl etegine yapışdı baña meded eyle senden ayrılmazum dėdi erenler eytdi (3067) 10. imdi elüñ elüme vėr ayaġuñ ayaġum üstüne ḳo gözüñ yum dėdi erenlerüñ (3068) 11. emri üzere olup gözin yumdı erenler gözüñ aç dėdi saʿīd gözlerin açdı (3069) [140a]1. gėrü kendüyi tekyeḳaya yanında gördi erenler oturmışlar ḫalīfeler ve dervīşler (3070) 2. fuḳarā iḫtiyār erenler dīdār müşāhededе ṭururlar şükr ėdüp yüz yėre sürdiler (3071) 3. rivāyetdür ki ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī tekrār monlāya gösterdügi remzi beyān ėder (3072) 4. çünkim monlā bir nefes ėtdi maṭlaʿ beyt budur gene bir ün ėşitdüm ḫudā bilür (3073) 5. üninden şoru ḥesāb yoġımış ʿāşıḳlarıñ cānından taŋrı ḥāẓır (3074) 6. er ḥāẓır dėyüp ṭuran ʿāşıḳlar ṭalcınmadı geçdiler siyāset meydā- (3075) 7. -nından tā ki maḥlaşında adım saʿīd degülken buyurdı ki cümle müşkil ḥāl- (3076) 8. -iken bir āyet oḳumışam ḫünkārım esrārından ol vaḳte dek ḫünkār ululuġı- (3077) 9. -nuñ naẓarında üç yüz altmış ḫalīfe rāst olmışıdı tamām ḳavāʿid-i (3078) 10. fuḳarā icrā olunurıdı şol aşıl şöhret bulmışdı ki vaṣf ḳābil degül (3079) 11. çünki saʿīd ẕikr olunan gibi ol beyti söyledi ḫalīfeler ėşitdi gėrü (3080) [140b]1. meclis olup ḫalīfeler merātib üzere yėrlü yėrinde oturmışıdı ḥażret-i ḫünkār (3081) 2. daḫı meclis ṣadrında otururıdı oldı ki ṣarı ismāʿīl pādişāh ṭaşra (3082) 3. çıḳdı iki yeşil yapraḳ aldı içerü girdi birin ḥażret-i ḫünkār naẓarında ḳodı (3083) 4. ve birin monlā öñinde ḳodı daḫı varup peymānçe yėrine geçdi miskīnlik ėtdi (3084) 5. niteki erkāndur andan ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü' (3085) 6. l- ʿazīz nedür ismāʿīlüm gönlüñdekin dile getür söyle ėşidelüm iligüm (3086) 7. dėdi andan ṣaru ismāʿīl pādişāh eytdi pādişāhum monlāya bir ṭarīḳ (3087) 8. ḫaberin söylerin söylemege ḥavālet ėderseñüz söyleyeyin dėdi andan ṣarı (3088) 9. ismāʿīl pādişāh eytdi pādişāhum monlā saʿdīye sözüm budur ki (3089) 10. bugün ėtdügi nefesüñ maḥlaşında buyurdı ki adum saʿīd degül iken cümle (3090) 11. müşkil ḥāl iken bir

āyet oḳumışam ḫünkāruŋ esrārından dėdi çünkim (3091) [141a]1. naṣīb-i ezelī idügin bilicek bunca tecrübe ve bunca imtiḥān ve bunca ḳ'il u ḳāl (3092) 2. ėtmek nedendür dėdi ṣarı ismā'īl pādişāh eyle dėyicek monlā sa'd'- (3093) (3) -ed-dīn ṭurıgeldi peymānçe yėrine geçdi daḫı miskīnlik ėtdi erkānca cevāb (3094) 4. vėrdi kim ben eyle ėtmesem ḫünkāruŋ ḫünkārlıġı neden ma'lūm olurıdı ey (3095) 5. niçe velāyetler ve kerāmetler benüm sebebüm ile ma'lūm oldı ben eyle ėtmesem (3096) 6. ol velāyetler neden iẓhār olurıdı andan ötüri eyle ėtdüm ki ol (3097) 7. velāyetler ẓāhir ola 'ālemlerde söylene ḫünkāruŋ ḫünkārlıġı ḳamu 'ālem ḫalḳı (3098) 8. içinde ma'lūm olup bileler püşīdelü ḳalmaya dėdi eyle dėyicek ḫażret-i (3099) 9. ḫünkār ululuġı eytdi eyü söyledi sa'īd dėdi andan gėrü ikisi daḫı (3100) 10. miskīnlik ėdüp yėrlü yėrine geçüp oturdılar rivāyet olunur ki ḫācı (3101) 11. bekṭaş-ı velī monlā sa'de'd-dīne tekrār gösterdügi remzi 'ayān ėder (3102) [141b]1. bir gün ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l- 'azīz bir yėrde otururıdı (3103) 2. monlā sa'de'd-dīn ḳarşularında ṭururıdı nā-gāh ḳarşularından bir erkek eşek bir dişi (3104) 3. eşegi ḳovaraḳ getürüp ḫażret-i ḫünkāra ḳarşu dişi eşege erkegi binüp ṭurdı eyle (3105) 4. olsa ḫażret-i ḫünkār monlāya eytdi sa'de'd-dīn altındaġı mısın yoḫsa üstündeki mi- (3106) 5. -sin dėdi monlā sa'd eytdi üstündekiyüm dėdi ḫażret-i ḫünkār eytdi toḫumuŋ ḳu- (3107) 6. -rusın sa'īd henüz dānişmendlik göŋlin ḳomamışsın dėdi altındaġıyum dėyüp (3108) 7. vėricilerden olsaŋ nolaydı dėdi andan sa'īd ilerü gelüp ḫażret-i ḫünkāruŋ (3109) 8. ayaġına düşüp zārlıḳ ėdüp sulṭānum eyle nefes ėtme dėdi ḫünkār ululuġı (3110) 9. eytdi erenler naẓarında sözüŋ pişürüp söyleyeydüŋ oḳ atıldı şimdengėrü (3111) 10. aŋa çāre yoḳdur ammā ma'nāsı ḫaberin senden ṣoŋra yād-gār evüŋ ola dėdi (3112) 11. andan ṣoŋra monlāya ḫoş ḥāl yörindi çoḳ çoḳ ma'nā iẓhār olup söyledi (3113) [142a]1. ḥattā bir mu'teber dīvān oldı rivāyetdür ki ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī ḳaddes (3114) 2. allāhu sırrehü'l- 'azīz ḳadıncuḳ anaya gösterdügi rumūzı beyān ėder rivāyetdür (3115) 3. ḳadıncuġa atasından çoḳ mal mīrās degmişdi ve hem malı ġāyet çoḳ idi ḫażret-i (3116) 4. ḫünkār ḳaraöyükde ḳarār ėdicek rıżā-yı ḥaḳḳ içün erenler 'aşḳına gelene gėdene erenlerüŋ (3117) 5. muḥibblerine ve sevicilerine erenleri göregelen cemā'atlere şol ḳadar mal ḫarc ėtdi kim hīç (3118) 6. nesnesi ḳalmadı hemān eginińde bir göŋlek ḳaldı bir gün ittifāḳ ḫorasān ṭarafından (3119) 7. bir bölük ḳalender cemā'ati geldi ḫażret-i ḫünkār ṣaru ismā'īl pādişāhı göndürdi (3120) 8. var ḳadıncuġa dėgil bu gelen cemā'ate pervāzī ṣofra vėrsün al gel bu gelen erenler (3121) 9. ḫor geçürsünler dėdi andan ṣarı ismā'īl pādişāh daḫı sürüp ḳadıncuġa (3122) 10. vardı ḥāl i'lām eyledi ḳadıncuḳ daḫı eytdi ismā'īlüm oşda göreṭursın

(3123) 11. nesnem ḳalmadı hemān arḳamdą bir gömlek ḳaldı dėyüp kendüsi tennūr içinę girüp (3124) [142b]1. gönlegin çıḳardı tennūr içinden ṣaru ismāʿīl pādişāhą ṣunuvėrdi al bu gönlegi (3125) 2. ṣat bahāsına ṭaʿām al tėz ol gelen cemāʿate pervāzī ṣofrą ėlet dėdi ḫor geçürsünler (3126) 3. ṣarı ismāʿīl pādişāh daḫı gönlegi alup ėletüp ṣatdı bahāsıną ṭaʿām aldı (3127) 4. ol gelen cemāʿate pervāz ṣofrą ėletdi yėnildi içildi duʿā ve ṣenā oldı ṣofrą götü- (3128) 5. rüldi meger ʿādet eyleydi kim her cemāʿat gelse pervāz ṣofrą gelüp ṭaʿām yėnse duʿā (3129) 6. ve ṣenā olsa ḳadıncuḳ ol gelen cemāʿatę varup ṣafā geldüŋüz dėrdi eyle olsa (3130) 7. ḫażret-i ḫünkār ṣarı ismāʿīl pādişāhą eytdi ismāʿīlüm var ḳadıncuġa eyt gelsün (3131) 8. ol cemāʿate ṣafā geldüŋüz dėsün dėdi ṣaru ismāʿīl pādişāh daḫı varup ḫażret-i (3132) 9. ḳadıncuġa erenlerüŋ ḫaberin iʿlām eyledi ḳadıncuḳ eytdi ismāʿīlüm oşdą göredurur (3133) 10. sın nesnem ḳalmadı gėyesim yoḳ çıplaġum tennūr içindeyüm dėdi ṣarı ismāʿīl pādişāh (3134) 11. varup ḫażret-i ḫünkārą iʿlām eyledi ḫażret-i ḫünkāruŋ yanındą bir ṭolab varıdı dönüp (3135) [143a]1. ol ṭolabı bism'illāh dėdi el urdı içinden bir boġça çıḳardı ṣarı (3136) 2. ismāʿīl pādişāhą vėrdi al boġçayı ḳadıncuġa ėlet içindeki gėyesiyi gėysün daḫı gelsün (3137) 3. bu ḫorasān erenlerine ṣafā geldüŋ dėsün dėdi ismāʿīl pādişāh daḫı boġçayı alup (3138) 4. ḳadıncuġa getürdi erenler buyurduġın ḫaber vėrdi ḳadıncuḳ daḫı tennūrdan çıḳdı bo- (3139) 5. -ġçayı açdı içinden gėyesiler çıḳdı kim hīç gözler görmemiş ve ṣanasın el doḳunmamış (3140) 6. ve el degmemiş ṣol vechile laṭīf ve maḥbūbdur ki dėmekçe degül taʿbīr mümkin degüldür ol fāḫir (3141) 7. laṭīf libāsları gėydi daḫı ḫażret-i ḫünkāruŋ gelüp mübārek elin öpdi andan ol cemāʿatę (3142) 8. ṣafā geldüŋüz dėdi andan ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş- el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz (3143) 9. eytdi ilerü gel etegüŋ aç ḳadıncuḳ dėdi ḳadıncuḳ ilerü gelüp etegin açdı ḫażret-i (3144) 10. ḫünkār mübārek elin seccādeleri altına ṣoḳdı avuçlayup avcıyla bir niçe avuç altun (3145) 11. ḳoydı daḫı eytdi ḳadıncuḳ var bunı ḫarc ėt her gāh eksük ola gelesin isteyesin (3146) [143b]1. bu aṣıl nesne bu seccāde altından eksük olmaz dėdi daḫı ḳadıncuḳ bir altun oluḳ olduḳ (3147) 2. eviŋe aḳduḳ öŋin yėrsin soŋın itę yėdürürsin dėdi daḫı ḳadıncuḳ öŋüŋden (3148) 3. soŋuŋ gür gelsün dünyādą nesne eksüklügin görmeyesin dėdi ḳadıncuḳ altunı (3149) 4. ve erenlerüŋ ḫayr duʿāsın ve ṣafā naẓarın ve pend naṣīḥatin aldı miskīnlik eyledi (3150) 5. daḫı dönüp evine revān oldı gelüp ḳarār ḳıldı erenlerüŋ ḫizmetine meşġūl (3151) 6. oldı rivāyetdür ki ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī tekrār ḳadıncuġa naẓar ḳılup (3152) 7. veledi ḫāṣıl olduġını beyān ėder ḫażret-i ḫünkār ululuġı her gāh kim dest- (3153) 8. namāz ėtseler ve ṭaʿāmdan ṣoŋrą ellerin yusalar ḳadıncuġuŋ ʿādeti öyleydi kim (3154) 9. erenlerüŋ ol pāklik ṣuyın teberrüken

nūş ėderdi bir gün ittifāḳ ḥażret-i ḥünkār (3155) 10. ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz legençe getürtdi tā kim dest-namāz (3156) 11. ėdeler legençe içine burunları ṭomurdı biraz ḳan aḳdı tā kim sākin oldı ḥünkār (3157) [144a]1. ululuġı ḳadıncuġa eytdi işbu ḳanı bir ayaḳ degmezce yėre dök ḳadıncuḳ dėdi (3158) 2. ḳadıncuḳ daḫı legençeyi alup ev içine vardı fikr ėtdi kim anlaruŋ ol pāk (3159) 3. ṣuyın dā'imā nūş ėderdüm teberrüken bu kerre bunı niye yėre dökerin ḫayrlısı budur kim (3160) 4. ikrāh ėtmeyüp nūş ėdem dėdi hem eyle ėtdi anı daḫı nūş ėtdi (3161) 5. legençeyi ḥünkār ululuġınuŋ öŋine getürdi ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī (3162) 6. ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ḳadıncuġuŋ yüzine baḳdı ḥāl ḫoḏ kendülere (3163) 7. maʿlūm olmışıdı eytdi ḳadıncuḳ bu alup gėtdügüŋi daḫı içdüŋ mi dėdi ḳadıncuḳ (3164) 8. eytdi erenlere ne maʿlūm degül erenlerüŋ cürʿaların ḳoymaġa andan yėg yėr bulamadum (3165) 9. anda ḳodum dėdi andan ḥażret-i ḥünkār eytdi ḳadıncuḳ ol bizden umduġuŋ (3166) 10. naṣībi alduŋ dėdi senden iki oġlumuz gele bizüm adımuz ile erenler (3167) 11. yurdumuz oġlı ola halkuŋ yėtmiş yaşarı erenlerüŋ yėdi yaşarınuŋ (3168) [144b]1. elin öpeler ʿālem fesāda varup tūfān olıcaḳ anlar yaġrını üzere yatalar hīç zaḥmet (3169) 2. görmeyeler dėdi ḳadıncuġıŋ oġlı üç geldi velī birisi ḥünkār zemānında öldi (3170) 3. hemān yene erenlerüŋ nefesi ile ikisinüŋ nesli ḳaldı andan sehl müddetden ṣoŋra (3171) 4. rivāyetdür ḳadıncuḳ ḥāmile oldı ḥażret-i ḥünkār dėdi ki omuzum atası ḥabībüm (3172) 5. gele dėdiler hem ẓuhūra getürdükden ṣoŋra geldiler ḳadıncuġıŋ bir oġlı oldı dėyü (3173) 6. ḥünkār ululuġına ḫaber vėrdiler ḥażret-i ḥünkār omuzum atası ḥabībümdür dėdi (3174) 7. eyle olsa adın ḥabīb vėrdiler bir zemāndan ṣoŋra ḳadıncuḳ yene ḥāmile oldı çünkim (3175) 8. ẓuhūra getürdi gelüp ṣarı ismāʿīl pādişāha daḫı ḫaber vėrdiler ṣarı ismāʿīl (3176) 9. pādişāh gelüp ḥażret-i ḥünkāruŋ ḳarşusına el ḳavşurup ṭurdı ḥażret-i (3177) 10. ḥünkār daḫı nedür ismāʿīlüm göŋlüŋdekin dile gel söyle dėdi ṣaru ismāʿīl (3178) 11. pādişāh eytdi pādişāhum ḳadıncuḳ bir oġlan ẓuhūra getürmiş dėdi maḥmūddur (3179) [145a]1. ol iligüm dėdi ve hem adın maḥmūd vėrdiler bir zemāndan ṣoŋra ḳadıncuḳ yene ḥāmile (3180) 2. oldı bir oġlan daḫı ẓuhūra gelüp ṣarı ismāʿīl pādişāha ḫaber vėrdiler ṣarı (3181) 3. ismāʿīl pādişāh daḫı ḥażret-i ḥünkāruŋ naẓarına varup el ḳavşurup ṭurdı (3182) 4. ḥażret-i ḥünkār eytdi ismāʿīlüm göŋlüŋdekin dile gel söyle ėşidelüm dėdi (3183) 5. ṣaru ismāʿīl pādişāh eytdi ḳadıncuḳ bir oġlan ẓuhūra getürdi dėdi (3184) 6. ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz eytdi şimdi (3185) 7. ḳatumda ḳarındaşum varıdı ol daḫı eyle buyurdı anuŋ adı ḫıżır lāle olsun (3186) 8. dėdi andan kendü oḫşayup eytdi ḫıżır lālem gelmiş ḫıżır lālem gelmiş lālem (3187) 9. çiçegi gelmiş

dėdi ḳadıncuġa ol vechile erenlerüŋ kelāmın ḫaber vėrdiler ḳadıncuḳ (3188) 10. daḫı erenlerüŋ mübārek nefesin ol ṭoġan oġlan ḥaḳḳında ėşidüp be-ġāyet (3189) 11. şād oldı oġlanuŋ adın ḥıżır lāle vėrdiler rivāyetdür ḥabīb böyüyüp (3190) [145b]1. kemāle ėrişicek erenler ḥabībi evlendürmek istediler ḥātūnlar şalup malyada (3191) 2. bir ulunuŋ ḳızın begendiler erenlere gelüp ol ḳızı ḫaber vėrdiler erenler daḫı ḫalīfeler (3192) 3. den ve memleket ulularından ol ḳızı atasından dilemege ādem şaldılar varanlara (3193) 4. ol kimesne eytdi anlar dervīşlerdür ben memleketde bir meşhür kişiyüm anlardan ben çoḳ (3194) 5. nesne dilerüm vėrübilürler mi diledügim nesneyi dėdi ol kişinüŋ bu ḫaberin (3195) 6. gelüp erenlere dėdiler erenler eytdi allāh ġanīdür ne miḳdār nesne isteyübilürlerse (3196) 7. istesünler dėdi vardılar ḳız atasına erenlerüŋ bu vechile kelāmın ḫaber vėrdiler (3197) 8. ol daḫı çoḳ mübālaġa nesne istediler ya'ni kim istedigi nesneyi vėrmeyeler (3198) 9. ol daḫı ḳızın vėrmeye ol ḳız atasınuŋ ḫaberin ḥażret-i ḥünkār ululuġına (3199) 10. ḫaber vėrdiler erenler daḫı ṭolaba bism'illāh dėyüp el urdı bir hemyān altun (3200) 11. çıḳardı varuŋ ol devletlü diledügin bu altunı vėrüŋ dėdi pes varup (3201) [146a]1. ol altunı ḫarc ėdüp ol devletlü diledügini vėrdiler işi bitürdiler dügün (3202) 2. ėtdiler ḥażret-i ḥünkār ululuġı eytdi omuzum atasınuŋ gelini almaġa ben de bile varayum (3203) 3. dėdi hem eyle ėtdi ol cemā'at ile ḫalīfeler ve dervīşler ile bile vardı ḥabībe (3204) (4) gelini bile getürdi andan vücūda gelen oġlanuŋ adın omuz vėrdiler ammā maḥmūd (3205) 5. budalā oldı nefesi geçkin er oldı her neye nefes ėderse fi'l-ḥāl öldi ve ba'żı (3206) 6. kimesneler gelüp ḥażret-i ḥünkār ululuġına maḥmūduŋ nefesi geçkinliginden şikāyet ėtdiler (3207) 7. ḥünkār ululuġı eytdi iki ḳılıç bir ḳında ṣıġmaz varuŋ görüŋ dėdi vardılar (3208) 8. gördiler geçmiş āḫirete intiḳāl ėtmiş ta'cīl kefen ėtdiler namāzın ḳılup defn ėtdiler (3209) 9. erenlerüŋ nefesiyle hemān yurt oġlı ḥabīb ile ḥıżır lāle ḳaldı raḥmetu'llāhi 'aleyh (3210) 10. rivāyetdür ki ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- 'azīz (3211) 11. ġā'ib erenleri ile ḫırḳa ṭaġında mülāḳāt olduġını 'ayān ve beyān ėder zikr olunur (3212) [146b]1. bir gün ikindü vaḳtinde şaru ismā'īl pādişāha eytdiler ḫırḳa ṭaġınuŋ üzerinde (3213) 2. iki çerāḳ yandı dėyü ḫaber vėrdiler şarı ismā'īl pādişāh daḫı ḥażret-i ḥünkāruŋ (3214) 3. ḳarşusına gelüp el ḳavşurup ṭurdı ḥünkār ululuġı eytdi nedür ismā'īlüm (3215) 4. göŋlüŋdekin dile gel söyle ėşidelüm dėdi söyleye iligüm dėdi ismā'īl pādişāh (3216) 5. eytdi erenler şāhı ḫırḳa ṭaġınuŋ üzerinde iki çerāḳ yanar görmişler ḫaber vėrdiler (3217) 6. dėdi ḥażret-i ḥünkār eytdi anlar ġayb erenleridür bizi göregeldiler anlar maḳāmlarından (3218) 7. bu araya biz daḫı varsavuz anlara cā'izdür dėdi andan ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı (3219) 8. velī şarı

ismāʿīl pādişāhı uydurdı fi'l-ḥāl ḫırḳa ṭaġınuŋ üzerine yėtişdiler (3220) 9. ol gelen ġā'ib erenleri ile buluşup bir yėrde oturdılar üç gėce ṣoḥbet ėtdiler (3221) 10. andan vedāʿlaşup erenler maḳāmlarına gėtdiler ḥażret-i ḫünkār ululuġı ṣarı ismāʿīl (3222) 11. pādişāh ile dönüp gėrü ḳaraöyüge geldiler ḫalīfeler ṣarı ismāʿīl pādişāha eytdiler (3223) [147a]1. niçe vardıŋuz ne tėz geldüŋüz dėdiler ṣaru ismāʿīl pādişāh eytdi niçe tėz gelmedür üç (3224) 2. gün üç gėcedür erenler ile bir yėrde ṣoḥbet ėderleridi oṣda bugün ayrıldılar anlar (3225) 3. öteye gėtdiler ḥażret-i ḫünkār ululuġıyla beri geldük dėdi ḫalīfeler eytdiler niçe (3226) 4. üç gündür ve üç gėcedür bugün ikindi vaḳti idi gėtdügüŋüz henüz gün (3227) 5. ėnmeyüp ṭurur dėdiler ṣaru ismāʿīl pādişāh bildi ki bu daḫı ḥażret-i sulṭānuŋ (3228) 6. velāyet remzinden bir remzdür ḥāli bilüp sükūta vardı rivāyetdür ki ḥażret-i (3229) 7. ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī velāyet eliyle çobānı firengistāna atup gėrü (3230) 8. getürdügini ʿayān ve beyān ėder ḳaraöyük ḳırağında bayamlu nām bir dere var (3231) 9. dur gāh gāh ḥażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz anda (3232) 10. teferrüclenüp seyr ėderdi bu kerre ol bayamlu nām derenüŋ ḳarşuluġında ḳızaġıl (3233) 11. nām bir ḳışla varıdı ol ḳışlanuŋ içinde ḳoyun güder bir münkir kimesne varıdı (3234) [147b]1. ḥażret-i ḫünkār gāh gāh seyrāna geldükçe mezkūr kimesne gāh ḳoyun güderek ve gāh (3235) 2. şöyle gezerek erenleri anda gördükçe bī-ḥużūr ėderdi incidürdi ḥażret-i ḫünkār (3236) 3. eyle ėtme bizden giŋ yöri dėrdi eslemeyüp gene eyle ėderdi her gāh erenler geldükçe (3237) 4. ol kişi ḫünkār ululuġın gördükçe eyle ėderdi tā kim bir gün daḫı ḥażret-i ḫünkār (3238) 5. mezkūr bayamlu deresine seyrāna varmışıdı ol ḳızaġılında olan ḳoyun eri münkir (3239) 6. ḳoyunın güderek anda gelmişidi yene ʿādet üzere ḥażret-i ḫünkārı masḫaraya aldı hemān (3240) 7. erenler ġażaba gelüp ṭurduġı yėrden ol münkiri velāyet eliyle götürdi daḫı atdı (3241) 8. rivāyetdür ol münkir firengistānda bir cezīreye düşdi mezkūr ʿaḳlın başına (3242) 9. dėvşürüp kendözin gördi kim bir ulu deryā kenārında tek tenhā ṭurur hīç deyyār (3243) 10. kimesne yoḳ kendözin çünkim bu ḥālde gördi āh eyledi bildi kim başına bu aṣıl ḥāl (3244) 11. geldügini erenleri incitdüginden olduġını bilüp efġān ėtdi aġlayu aġlayu cezīre (3245) [148a]1. içine yöridi gėderek nā-gāh ḳarşudan bir kilise göründi bu kilisenüŋ ḳapusına (3246) 2. varınca kilisenüŋ içinden bir keşīş çıḳa geldi çünkim keşīş bunı gördi eytdi (3247) 3. hey miskīn sen ḳandan anlar ḳandan kim senüŋ gibi kimesne anlaruŋ gibi ḳuṭb-ı cihān velīye (3248) 4. dolaşursın bu iş saŋa anlardan oldı çāre hem gene anlardan olur dėdi çünkim (3249) 5. ol münkīr gördi kim ol rāhib ḥālinden ḫaberdār başına gelen ḥāli buŋa remz ėder bildi kim (3250) 6. keşīş tekin keşīş degüldür sırrı vardur derḥāl rāhibüŋ eline ve ayaġına düşdi (3251) 7. zārlıḳ eyledi

baŋa dermān eyle luṭf eyle vaṭanuma ėrgür dėdi aġladı ol keşīş eytdi (3252) 8. ol er yılda bir kerre bu araya seyrān ėtmege gelür tā yıl başına dek bunda ḫizmetde olmaḳ gereksin (3253) 9. yıl tamām olup ol er bunda gele ḳalḳam seni anlardan dilek ėdem gene vatanuŋa (3254) 10. varasın dėdi mezkür münkir firengistānda tamām bir yıl ḳarār eyledi ol keşīşüŋ bir süri (3255) 11. ḳara cānavarın gütdi yıl tamām oldugı gibi oldı kim ḥażret-i ḥünkār ser çeşme-i (3256) [148b]1. evliyā ḳuṭb-ı cihān sulṭān ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz (3257) 2. ėrişdi keşīş ḳarşu çıḳdı erile görüşdi ḥünkār ululuġıyla biraz ṣoḥbet ėtdiler (3258) 3. āḫir oldugı vaḳtin ayaḳ üzerine ḳalḳdı erenlerden ol kimesneyi dilek eyledi (3259) 4. erenler eytdi şimdi ben ḳaraöyükden yaŋa gėtmezin bil ki ḳaṣdum ṭoġrı kaʿbetu'llāha gėtmege (3260) 5. niyyetüm vardur anda varduġumlayın bir kimesne göndürem aŋa vėresiz alup gele dėdi (3261) 6. andan keşīş eytdi erenlerüŋ kemāl-i kereminden ve luṭfından dilek ėderem ki gelen kimesne (3262) 7. ile bir teberrükiŋüz göndüresiz gele tā kim iştiyāḳa ġālib ola dėdi andan ḥażret-i (3263) 8. ḥünkār eyle olsun iligüm dėdi daḫı ḳalḳup revān oldı tā kim oradan velāyetle (3264) 9. beytu'llāh ṭavāf ėtdi gėrü ṣulucaḳaraöyüge geldi derḥāl erenlerden birin (3265) 10. çaġırup meleflerin egininden çıḳarup vėrdi bu melefümüzi ol keşīşe ėlet ve ol (3266) 11. kimesneyi bayamlu deresine ḳoyuvėr dėdi andan ol ḥāl eri erenlerüŋ meleflerin (3267) [149a]1. alup firengistāna revān oldı yolda gördi kim erenlerüŋ meleflerin biraz gėderek (3268) 2. eytdi erenlerüŋ teberrükidür ne revādur ki bunı kirli ėletem yuyayın pāk ėdeyin ḳuru- (3269) 3. -dayum tertemiz olsun andan ėleteyin dėdi yolda bir yėrde yudı ḳurutdı aldı tā kim ān-ı (3270) 4. vāḥidde firengistāna ėrdi ol cezīreye ėrişdi andan çıḳarup erenlerüŋ meleflerin (3271) 5. keşīşüŋ öŋinde ḳodı bu melefi erenler şāhı size teberrük göndürdi dėdi keşīş (3272) 6. melefi eline aldı gördi kim yunmış eytdi niçün erenlerüŋ meleflerin erenlerüŋ (3273) 7. vėrdügi gibi bize getürmedüŋ dėdi ol ḥāl eri eytdi erenlerüŋ teberrükin size kirli (3274) 8. getürmesin revā görmedüm dėdi rāhib eytdi bizüm maḳṣūdumuz ol teberrükden erenlerüŋ (3275) 9. ḳoḳusı idi yoḫsa iḫtiyācdan degüldi dėdi andan erenlerden varan kimesneye (3276) 10. ol kimseyi vėrdiler ān-ı vāḥidde getürüp bayamlu deresinde ḳoyuvėrdi bıraḳdı (3277) 11. gördi kim ḳoyunı çevre yanın otlar kendü sergüzeştinüŋ fikrinde müstaġraḳ iken (3278) [149b]1. gördi kim ḳardaşı ḳızaġılı ḳışlasından ėrişigeldi eytdi hey ne ṭurursın ḳoyunuŋ (3279) 2. şu öŋin döndür ḳoyun yataġına dönecek vaḳt oldı yayılı yayılı ancaḳ ėrişür (3280) 3. yėr daḫı yoḳuşdur dėdi ol kimesne ḳardaşınuŋ bu ḫaberin èşitdi aġladı eytdi (3281) 4. ḳardaş baŋa ne ḳoyun ḳayusı her gāh ḳaraöyükde olan dervīş şunda geldügi vaḳtin (3282) 5. leṭā'if ėderdüm ḫaberüm yoḳ incinmiş bu

kerre gene eyle eder gibi oldum götürdi (3283) 6. beni firengistānda bir adaya atdı bir yıl tamām bir keşīşüŋ ḳara cānavarın gütdüm ḥālüm şöyle (3284) 7. oldı işbu sāʿat beni bunda getürdiler işbu dereye ṣalıvèrdiler başından (3285) 8. geçen sergüzeştin bir bir külliyen ḳardaşına ḫaber vèrdiler ḳardaşı çünkim anuŋ ḫaberin (3286) 9. èşitdi eytdi ḳardaş delü olmışsın işbu gün evden gètdüŋ deminde ben seni (3287) 10. bu arada gözlerdüm dèdi ol kişi bildi kim kendüye velāyet ile bir oyun oy- (3288) 11. -natdı sözi muḫtaṣar ḳılup ḳoyunın gütmege başladı erenlerüŋ cān u göŋülden muḥibbi oldı (3289) [150a]1. rivāyetdür ki ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ölen (3290) 2. oġlanı diriltdügin ʿayān ve beyān èder bir gün ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı (3291) 3. velī malyada ṣamṣam nām öyük ki maʿrūfdur ol mevżiʿde varup (3292) 4. öyüge çıḳup oturdılar öyük üstinden dört yanın temāşā èdüp (3293) 5. otururken meger ol öyük dibinde biraz tatar evleri varıdı bir ululer- (3294) 6. -ınuŋ oġlı ile bir faḳīrüŋ oġlı oynarlarıdı nā-gāh ol ulu tataruŋ oġlını (3295) 7. bu faḳīrüŋ oġlı bir ḳoz ḳadar ṭaş atup aġduḳ yèrine ṭoḳundı hemān (3296) 8. sāʿat başı üzere yıḳıldı cān teslīm ètdi bu obanuŋ ulusı ve kiçisi (3297) 9. bunı gördiler üzerine düşdiler dilediler ki bu öldüren oġlanı ṭutalar (3298) 10. oġlan daḫı ḳaçdı öyüge çıḳup ḥażret-i ḥünkāra sıġındı dèdi kim gerçek (3299) 11. er ḥālüm şöyle oldı elümden bir ḫaṭā çıḳdı bu gelen ḳavm beni dutup öldürmek (3300) [150b]1. dilerler er baŋa naẓar eyle saŋa sıġını geldüm dèdi yanına geçüp oturdı andan (3301) 2. ol ḳan issileri daḫı oġlanuŋ ardınca geldiler eytdiler ey gerçek er luṭf (3302) 3. èt ol ḳan èden oġlanı bize vèr ne gerekse èdelüm dèdiler ḥażret-i ḥünkār (3303) 4. ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ol ölen maʿṣūmı naẓara (3304) 5. getürüŋ dèdi ol ṭıfluŋ meyyitin ḥünkār ululuġınuŋ naẓarına getürdiler (3305) 6. ḥażret-i ḥünkār ḫırḳaları içine çekdi el götürdi duʿā ḳıldı el yüz sildi (3306) 7. ḫırḳaların açdılar gördiler kim ol oġlancuḳ dirilmiş fi'l-ḥāl ḳalḳup (3307) 8. segirtdi ol oġlancuḳ ḳatına varup görüşdiler birbiriyle öpüşüp gèrü (3308) 9. oynamaġa gètdiler bu rivāyetçe hemān ḥażret-i ḥünkār yaluŋuz kendü idi ammā baʿżılar (3309) 10. eydür ṣarı ismāʿīl pādişāh bile idi dèrler ḥażret-i ḥünkār ṣarı ismāʿīl (3310) 11. pādişāha eytdi ol mürde olan ṭıflı ḫırḳaŋ içine al oġlancuḳ ḳalḳsun (3311) [151a]1. dirilsün varsun gètsün dèdi ṣarı ismāʿīl pādişāh ol mürde olan ṭıflı (3312) (2. ḫırḳa içine çekdi ḫünkār ululuġı el götürdi duʿā eyledi el yüz sildi ṣaru (3313) 3. ismāʿīl pādişāh işāret eyledi etegin ḳaldurdı gördiler oġlancuḳ dirilmiş (3314) 4. kalḳdı birbiriyle görüşdiler oynamaġa gètdiler ammā eṣaḥḥ rivāyet ṣoḥbetüŋ evvelinde (3315) 5. mesṭūr olandur andan ol ṣamṣam öyüginde olan tatar ululaı ve devletlüleri (3316) 6. gelüp ḥażret-i ḥünkār ululuġına dèdiler ki erenler

şāhı işbu devletlünüŋ bir oğlı (3317) 7. var ḳayşeride maḥbūsdur kemāl-i keremiŋüzden luṭf eyle mürüvvet kānısın oğlumuŋ (3318) 8. ḫalāṣından ötüri ḳayşeriyyeye bizüm ile bile varalum beginden dilek eyle oğlumı (3319) 9. ḳurtarıvėr dėdi erenlerüŋ ʿādetleri aḫlāḳ-ı ḥamīdeleri bu idi kim her kim ne dėrse (3320) 10. elbette anuŋ ḳalbine riʿāyet ėtmekçün sözine iṭāʿat gösterürürdi andan ḥażret-i (3321) 11. ḫünkār ser-çeşme-i evliyā ḳuṭb-ı cihān sulṭān ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu (3322) [151b]1. sırrehü'l- ʿazīz eytdi ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġurum ḥaḳḳıyçün hīç bir kişi nesne buyurmadı (3323) 2. illā anı yėrine getürdük yöri var şehre sen yaḳın yėrde ṭur ben daḫı hemān arduŋdan (3324) 3. ėrişürin senüŋle bile varalum oğluŋı senüŋ begden dilek ėdelüm ölmeye (3325) 4. illā ḫayr dėdi andan ḳurbānı dervīşler alup pişürmege gėtdiler ol şaḫṣ daḫı erenler (3326) 5. nefesiyle eylenmeyüp ḳayşeriden ṭarafa teveccüh eyledi çünkim ḳayşeriye yaḳın vardı gördi kim (3327) 6. ḥażret-i ḫünkār yoluŋ kenārında oturmış ne gėç geldiŋüz eglendiŋüz dėdi andan şehr-i (3328) 7. ḳayşeriyyeye ḫaber oldı ḳaraöyükden ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu (3329) 8. sırrehü'l- ʿazīz geldi dėyü büstāncı çelebi ve şehrüŋ ululları ve cemīʿ ḫalḳı külliyen o- (3330) 9. ḳuyup fi'l-cümle ḥażret-i ḫünkāra ḳarşu çıḳdılar ḫāṣ ʿām ulu ve kiçi ḥażret-i ḫünkāruŋ (3331) 10. mübārek ellerin öpüp ayaḳlarına düşdiler taʿẓīm ve ikrām ile alup şehre geldiler (3332) 11. ṭoġrı büstāncı çelebinüŋ evine ḳondılar meger ol gün yekşenbe güni idi öyle (3333) [152a]1. vaḳtinde ḥażret-i ḫünkār eytdi ḳalḳuŋ ḫizmete geldük ol geldügümüz nesneyi begden (3334) 2. dilek ėdelüm dėdi andan ḳalḳup ḳayşeri beginüŋ dīvān-ḫānesine vardılar (3335) 3. ḳatl olan kimsenüŋ babası bundan muḳaddem ḫayli söz ėdüp ḳanlumı ḳışāṣ (3336) 4. ėt saŋa on at on deve ve on biŋ akçe vėreyin dėmişdi ḳayşeri begi (3337) 5. eytdi ben bu iş içün pādişāha ulaḳ şalayum pādişāh ne buyurursa eyle (3338) 6. ėderem dėdi ol kimseyi öldüren yigidi daḫı ḫapisden ıṭlāḳ ėtmeyüp maḥpūs (3339) 7. yigidüŋ atası daḫı gėrü malyaya evine vardı bir gün yārānlarına eytdi şu (3340) 8. oğlumuŋ ḫalāṣına bir dermān ėdüŋ ben yaluŋuzın ne tedbīr ėdersiz ne buyurursuz (3341) 9. dėdi anlar daḫı cevāb eytdiler ki varup şunda bunda yalvarmaḳdan ise (3342) 10. ḥażret-i ḫünkāra var yalvar anlardan himmet iste ṣāḥib-i velāyetdür mürüvvet kānıdur (3343) 11. sen niyāz ėdüp yalvarıcaḳ senüŋle ol bile varur senüŋle ḳayşeriye varıcaḳ (3344) [152b]1. şekk ėtmeŋ elbette oğluŋı ḫalāṣ ėder dėdiler ol kişi ḳoyunından dört yüz (3345) (2) dörder boynuzlı ḳoçı üründileyüp çıḳardı aldı daḫı sürdürüp ḥażret-i (3346) 3. ḫünkāra geldi naḳldür ki ol vaḳt ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī el-ḫorasānī ḳaddes (3347) 4. allāhu sırrehü'l- ʿazīz tekyeḳaya ḳatında ḫünkār ululuġınuŋ tenhā otururıdı ol (3348) 5. şaḫṣ daḫı ol dört

yüz dörder boynuzlı ḳoç ḳurbānın sürdürüp (3349) 6. tekyeḳaya ḳatında ḫünkār ululuġınuŋ naẓarına geldiler daḫı el ḳavşurup ḳarşularına (3350) 7. hīç ṭınmayup ṭurdılar ḥażret-i ḫünkār daḫı bunuŋ yüzine baḳup göŋüldekin (3351) 8. dile gele söyleye èşidelüm dèdi rivāyetdür ol şaḫş gelüp ḥażret-i ḫünkāruŋ (3352) 9. ḳarşusına el ḳavşurup ṭurıcaḳ ol tekyeḳayadan bir āvāz geldi kim ey kişi (3353) 10. erenler naẓarında göŋlüŋdeki nesneyi dile gel ḥālüŋi ʿarż eyle dèdi andan ol (3354) 11. tatar devletlüsi yaʿni ol ḳan èden yigidüŋ atası ol ḳurbān getüren (3355) [153a]1. eytdi anca ḥālüm şu vechile oldı ol velāyeti gördiler cümlesi bir uġurdan (3356) 2. geldiler ḫünkāruŋ eline ve ayaġına düşdiler andan tatar cemāʿati and içdiler (3357) 3. kim ki ḫünkār ululuġını ve yāḫuḍ cemāʿatini göre segirdi segirdi varup (3358) 4. ḳarşulamaya ʿavratı anuŋ boş olsun dèdiler andan ṣoŋra tataruŋ muḥibbligi (3359) 5. ḫünkār ululuġına be-ġāyet ziyāde oldı her vaḳt ki ḥażret-i ḫünkārı göreleridi (3360) 6. yā ḫalīfelerinden göreleridi ve yā dervīşlerinden segirdi segirdi ḳarşu varurlardı (3361) 7. andan ḥażret-i ḫünkār ṣamṣam öyüginden ḳalḳup ḳaraöyüge gelüp ḳarār èdtiler (3362) 8. rivāyetdür ki ḥażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz ḳayṣeriye varduḳda gösterdügi (3363) 9. rumūzı ʿayān èder rivāyetdür malyada iki tatar devletlüsi varıdı (3364) 10. eger yuntdan ve saybe deveden ve eger ḳoyunından ve ṣıġırından mübālaġa nesnesi (3365) 11. varıdı ikisinüŋ daḫı birer yigit yaluŋuz oġulları varıdı bir gün (3366) [153b]1. bu mezkūrların oġulları bir ḫuṣūṣ üzerinde biribiriyle çekişdiler biri ḳılıç (3367) 2. ṣıyırup ḳażā ve ḳudret ol birin öldürdi ol ölen yigidüŋ atası (3368) 3. öyügi ile bu öldürenüŋ obası bunı böyle gördiler anlara el vèr- (3369) 4. -mediler andan ol yigidüŋ atası ḳayṣeri begine varup şikāyet èdti ḳavl (3370) 5. getürdi ol öldüren yigidi ṭutdı getürüp ḳayṣeri ḳalʿasına zindāna (3371) 6. urdılar meger ol vaḳt ḳayṣeride bir sancaḳ begi varıdı sulṭān ʿalā'e- (3372) 7. -d-dīn ṭarafından ḳātilüŋ atası mezkūr ḳayṣeri begine gelüp eytdi oġlumı (3373) 8. aẓād èt ḳan isteyenüŋ diyetinden ġayrı on at ve on deve ve on (3374) 9. biŋ akçe vèreyin dèdi maḳtūlüŋ atası eytdi baŋa diyet gerekmez dèyüp (3375) 10. buluşup oturdılar andan ḥażret-i ḫünkār oturdugı gibi olan ḥāli (3376) 11. buŋa ʿarż èdtiler maḥbūs yigidi begden dilek èdtiler bunuŋ yaḳınındaġı ulular (3377) [154a]1. ḥażret-i ḫünkāruŋ esrārın bilenler ve vāḳıf olanlar bu dervīş ṣāḥib-i velāyet (3378) 2. ve kerāmet iẓhār èdmiş ʿazīzdür meger ol vaḳt ḥażret-i ḫünkāruŋ başlar- (3379) 3. -ında ḳızıl zemīt gèyeridi ol beg eytdi ẕikr èdtdügüŋüz gibi gerçek er ise (3380) 4. baŋa şol başlarındaġı zemīti vèrsünler ben daḫı sözlerin ḳabūl èdeyin ol (3381) 5. maḥbūs yigidi aŋa bağışlayup ṣalıvèreyüm dèdi beg eyle dèyicek ḥażret-i ḫünkār (3382) 6. ser-çeşme-i evliyā ḳuṭb-ı cihān sulṭān ḫācı bekṭaş-

el- ḫorasānī ḳaddesallāhu (3383) 7. sırrehü'l- ʿazīz eytdi ḥaḳḳa gėden ḥaḳḳ uġūrum ḥaḳḳıyçün biz başsuz gövdeye (3384) 8. başumuzdaġı zemīti vėrmezüz dėdi ḥażret-i ḫünkārdan ḳayṣeri begi bu ḫaberi (3385) 9. ėşidicek be-ġāyet incindi eytdi benüm gövdemüŋ başı yoḳ mıdur dėdi ḫünkār (3386) 10. ululuġı eytdi yarın göresin geleler başıŋı alalar dėdi beg daḫı eytdi yarın (3387) 11. öyleyedek saŋa mühlet eger yarın öyleyedek benüm başuma nesne olmayacaḳ (3388) [154b]1. olurısa göreler ben daḫı saŋa ne ėtdigüm dėdi andan diledi kim ḥażret-i ḫünkārı (3389) 2. kefīle vėreler eytdiler nefesi ḳılıçdur velāyeti meşhūr olmışdur varsun (3390) 3. ḳondugı yėrde otursun dėdiler andan ḥażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī el-ḫora (3391) 4. sānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz oradan ḳalḳup būstāncı çelebinüŋ evine geldiler (3392) 5. ol gėce ḳayṣeri şehrinüŋ ululaı erenlerüŋ muḥibbleri anda cemʿ oldılar yėme içme (3393) 6. dem-i semāʿ ṣafā muḥaḳīḳāne ilāhī maʿrifet ṣoḥbetlerin ėtdiler tā ėrteye degin bir ulu (3394) 7. meclis oldı kim vaṣf ḳābil degüldür çünkim ṣabāḥ oldı ḳalḳdılar ṣubḥ namāzın (3395) 8. edā ėtdiler duʿā ve ṣenā zikr ve tesbīḥ ėtdiler cumʿa vaḳtine degin tā kim cumʿa ṣalā- (3396) 9. -sın vėrdiler andan dest-namāz ėdüp ḥażret-i ḫünkār bunca muḥibble ḳayṣerinüŋ (3397) 10. ulu cāmiʿine vardılar rivāyetdür ḳayṣerinüŋ ulu cāmiʿinüŋ ṣarḳī ḳapusından (3398) 11. ḳayṣeri begi bir niçe ḫadem ü ḫaşemile ve bir niçe nökeri ile cāmiʿe girdi ve mezkūr cāmiʿüŋ (3399) [155a]1. ġarbī ḳapusından ḥażret-i ḫünkār girdi ve bir niçe mürīd ve muḥibb ile bir köşede beg (3400) 2. namāza ṭurdı ve bir köşede ḥażret-i ḫünkār namāza ṭurdı tā kim cumʿa namāzı ḳılındı (3401) 3. andan ḳayṣeri begi cumʿadan ṭaşra çıḳdı eytdi ol dervīş ile ḳavlimüz öyleyedek (3402) 4. idi oşda cumʿa ḳılındı öyle geçdi çıḳuŋ şehr içinde münādī ḳıluŋ (3403) 5. çaġıruŋ her kişi bir arḳa yüki odun getürsün ṭaşra meydāna döksünler (3404) 6. ol ṣālusı oda yaḳayum dėdi ol vechile şehre münādī gėtdi kendü (3405) 7. ṭoġrı meydān ḳapusından yaŋa yöridi daḫı bir ḳulına buyurdı kim var ol (3406) 8. dervīşi ṭaşra meydāna getür dėdi beginüŋ ḥükmi ile ol ḳul daḫı (3407) 9. ulu cāmiʿe ḥażret-i ḫünkāra geldi gel seni beg oḳur ṭur yoḳaru (3408) 10. gėdelüm dėdi ḫünkār ululuġı eytdi hey miskīn cānına bir laḥẓa mühlet (3409) 11. ister dėdi dönüp ol ḳula eytdi var begiŋi gör de gene gel dėdi (3410) [155b]1. ol eytdi beni begüm şimdi göndürdi daḫı ḳatından şimdi geldüm dėdi (3411) 2. ḥażret-i ḫünkār eytdi ḳayırmaz iligüm nefesimüz zinde ḳıl var begiŋi gör de yene (3412) 3. gel dėdi erenlerüŋ yanındaġı muḥibbleri eytdiler ḳula ḳayırmaz var begiŋi gör (3413) 4. erenlerüŋ nefesin ḳabūl ėt dėdiler ḳul daḫı çıḳdı geldügi ṭarafa gėtdi (3414) 5. geldük bu yaŋa begüŋ ḥāline çün mezkūr ḳula ḥażret-i ḫünkārı zikr olunan gibi (3415) 6. ışmarlayup göndürdi kendü ṭoġrı meydāndan yaŋa yöridi idi çünkim

(3416) 7. ḳapuya vardı hemān ḳapuya vardūġı gibi gördi kim ḳarşudan ḳırḳ muḥteşem (3417) 8. müzeyyen müretteb beg yigidler çıḳa geldiler birisi eytdi bu şehrüŋ begi misiz (3418) 9. dėdi beg daḫı eytdi eytdi belī bizüz ne buyurdıŋuz dėdi andan birisi (3419) 10. başından bir mührlü mektūb çıḳarup şunuvėrdi pādişāh ḥükmidür görüŋ (3420) 11. dėdi ol ḥükmi elinden aldı mührin götürdi açup içine naẓar şaldı (3421) [156a]1. beŋzi şarardı gövdesine ditremeler dutdı ol mektūbı şunan pādişāh ḥükmine (3422) 2. muṭīʿ misin dėdi beg bir lafẓıla muṭīʿüm dėdi ol mektūbı şunan eytdi (3423) 3. pādişāhuŋ ḥükmi oldur ki görüŋ dėdi bitiyi açup naẓar şaldı baḳdūġı (3424) 4. demde beŋzi şararup gövdesine lerze düşdi mektūbı şunan eytdi (3425) 5. sulṭān ʿalāe'd-dīnüŋ ḥükmi oldur ki seni her nerede arayup bulurşaḳ amān (3426) 6. vėrmeyüp başuŋı alup gėdevüz dėdi ve daḫı ḳılıcını şıyırup ān-ı vāḥidde begüŋ (3427) 7. başını kesüp cıdalarına diküp atlarınuŋ başını ters yüzine döndürüp (3428) 8. revān oldılar bu yaŋadan ḥünkār ululuġına varan ḳul hemān sāʿat gėrüsine (3429) 9. dönüp [sarāya geldi][53] meydān ḳapusına yėtişdi gördi kim beginüŋ başı yoḳ (3430) 10. gövdesi yatur efġān ėdüp fi'l-ḥāl gėrüsine dönüp sarāya geldi ḫaberi (3431) 11. bildürdi geldiler bu ḥāli gördiler bunlar daḫı fiġān şīvān ėtdiler başların (3432) [156b]1. dögdiler āḫir gėrü sarāyına getürdiler kefenleyüp defn ėtdiler bütün şehr ḫalḳı (3433) 2. bu ḥāli görüp ḥażret-i ḥünkāruŋ hāk-pāyına yüzler sürdiler varup ol maḥpūs (3434) 3. olan yigidi ḥapisden çıḳardılar erenlere varup eytdiler luṭf eyle bizüm ėtdigümüze (3435) 4. ḳalma gerçegüm er bizüm şehrimüze şafā naẓar eyleŋüz dėdiler ḥażret-i ḥünkār daḫı (3436) 5. duʿā ėdüp ḳayşeriden ḳalḳup gėrü şulucaḳaraöyüge gelüp devlet ile (3437) 6. ḳarār ėtdiler raḥmetu'llāhi ʿaleyh rivāyetdür ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī (3438) 7. ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz deryāda ṭūfāndan gemiyi ḫalāṣ ėtdügi kerāmetini ʿayān (3439) 8. ve beyān ėder ki zikr olunur bir gün ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḫalīfelere (3440) 9. eytdi tīġı getürüŋ müyımuzı ėndürüŋ dėdi andan ṭaşı tīġı getürdiler (3441) 10. erenleri tıraş ėtmege başladılar tamām yarusındaḳ başları tıraş oldu- (3442) 11. ġınlayın ser-tıraş mübārek eliyle işāret eyledi pesdür dėdi ser- tıraş (3443) [157a]1. tıraş ėtmekden elin çekdi oldı kim ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddes (3444) 2. allāhu sırrehü'l-ʿazīz mübārek başların ḫırḳalarına çekdi bir laḥẓa murāḳabeye var (3445) 3. dılar bir laḥẓadan soŋra murāḳabeden başların ḳaldurdılar yanında nāzı niyāzı (3446) 4. geçen ḫalīfeler nedür ne ḥāldür erenler şāhı dėdiler ḥażret-i ḥünkār eytdi ḳaradeŋizde (3447) 5. bir gemi ġarḳa vardı rūm erenleri dėyü çaġırdılar gemiyi cemiʿ ḫalḳı ile

[53] Yazılmış ve sonra üstü çizilmiş.

varduḳ (3448) 6. ḳurtarduḳ bėş yüz altun neẕr vardur gelse gerekdür dėdi erenlerden bu (3449) 7. bu kelāmı ėşidicek ol şoran ḫalīfeler nişān istediler anlar eyle dėyicek (3450) 8. ḥünkār ululuġı mübārek yėŋlerin silkivėrdi üç diri balıḳ düşdi andan (3451) 9. işāret eyledi yene mübārek başların tıraş ėtdiler geldük bu yaŋa meger bir bāzirgān (3452) 10. ticāret ėtmekçün ḳaradeŋizdė bir gemiye ḳumaş ḳoyup deŋizüŋ öte yanına gėderdi (3453) 11. ittifāḳ deŋizüŋ ortasında gėderken bu bāzirgānuŋ gemüsine muḫālif yėl çıḳdı (3454) [157b]1. deŋiz kükredi mevc gelüp gemiyi helāk ėtmelü oldı ol bāzirgān yüz urup (3455) 2. bārī teʿālā ḥażretlerinė niyāz ėtdi daḫı eytdi gerçek rūm erenleri mülk ev- (3456) 3. -liyāları bėş yüz altun neẕrim olsun beni helākdan ve bu girdābdan ḳurtaruŋ (3457) 4. dėdi hemān oldı kim ḥażret-i ḥünkār ėrişdi velāyet eliyle ol gemiyi çekdi ḫalāṣa (3458) 5. ėrişdürdi bāzirgān erenlerüŋ eyle ėtdügin görüp eytdi erenler şāhı adıŋuz (3459) 6. nedür luṭf ėdüŋ dėyüvėrüŋ dėdi erenler eytdi adum ḥācı bekṭaş ḥünkār- ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz (3460) 7. -dur dėdi hemān ġayb oldı ol bāzirgān çün selāmet yėrine çıḳdı (3461) 8. gemiden çıḳup bir at aldı bėş yüz altunı ḳoynına ḳoydı erenleri isteyü revān (3462) 9. oldı ammā erenlerüŋ ismin unutdı hemān ḫāṭırında ḥünkār ḳaldı gėtdügi yėrlerdė (3463) 10. ḥażret-i ḥünkār kimdür dėyü şorarıdı şora şora gėderdi ve anuŋ mekānı ne (3464) 11. yėrdedür dėrdi meger ol vaḳt sulṭān ʿalāeʾd-dīn key-ḫüsrev ibn-i ḳılıçarslan (3465) [158a]1. devriydi velāyet ve kerāmet erenlerinden ḳonyada monlā celāle'd-dīn belhī söylenü- (3466) 2. –ridi ḥünkār ismiyle anlar daḫı aŋulurlardı bāzirgān ḥünkār dėdüginden (3467) 3. meẕkūr monlā ḥünkārı şalıvėrdiler bāzirgān daḫı ol neẕr ėtdügi altunı (3468) 4. alup ḳoynuna ḳoyup monlā ḥünkāruŋ ḥużūrına varup gördi kim bu kimesne (3469) 5. ol deŋizdė gemisin ḳurtaran kimse degül ilerü varup monlā ḥażretlerinüŋ ellerin (3470) 6. öpdi müteḥayyir oldı andan geçüp ḳarşularında ṭurdı monlā ḥünkār bāzirgānı gördi ve- (3471) 7. -lāyet ehlidür ḥāl maʿlūm oldı eytdi iligüm senüŋ istedügüŋ ḳardaşumuz (3472) 8. ḥācı bekṭaş ḥünkārdur biz degülüz anlar şulucaḳaraöyükdė olurlar andа (3473) 9. var dėdi çün bāzirgān monlā ḥünkārdan bu resme kelāmı ėşitdi şuluca- (3474) 10. ḳaraöyük ḳandadur dėyü şora şora gėtdi tā kim yaḳın geldi rivāyetdür (3475) 11. bir gün ḥażret-i ḥünkār şarı ismāʿīl pādişāha eytdi ismāʿīlüm geçendė ol dėdügüm (3476) [158b]1. ol bāzirgān geldi neẕrimüzi getürdi var anı naẓara getür dėdi şarı (3477) 2. ismāʿīl pādişāh ṭaşra çıḳdı gördi kim bir kimse gelür ilerü varup selām (3478) 3. vėrdi daḫı eytdi erenlerüŋ neẕrin getüren bāzirgān siz misiz dėdi (3479) 4. ol daḫı belī benin dėdi andan bāzirgānuŋ öŋine düşdi ḥünkār ulu- (3480) 5. -luġınuŋ naẓarına yėtişdürdi bāzirgān ḳarşudan erenleri gördi bildi fi'l-ḥāl (3481) 6. ilerü

gelüp ḫünkār ululuġınuŋ elin öpdi ayaḳlarına yüzin sürdi ol bėş yüz (3482) 7. altını keseyle ḫażret-i ḫünkāruŋ naẓarına ḳodı bir ḫayr duʿāların aldı daḫı erenler (3483) 8. ile bir niçe gün dīdār müşāhedesinde oldı bāzirgāna ḫālin şordılar eytdi (3484) 9. ḫālüm ḳażiyyem şöyle oldı erenler gemisin ne vechile girdāpdan ḳurtarup helā- (3485) 10. -kdan ḫalāṣ ėtdügin bir bir ẕikr olunan gibi ẕikr ėtdi ḥesāb ėtdiler gördiler ki (3486) 11. rāst ol tārīḫe münāsib geldi andan ol bāzirgān erenlerden himmet istiʿānet (3487) [159a]1. ṭaleb ėdüp ḫayr duʿā ve destūr alup gėrü maḳāmından yaŋa revān oldı (3488) 2. rivāyetdür ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velī tekrār deryāda ṭūfāndan gemiyi ḫalāṣ (3489) 3. ėtdügini ʿayān ve beyān ėder ki ẕikr olunur rivāyetdür bir reʾis varıdı adına (3490) 4. ḳara reʾis dėrlerdi dāʾimā ḳaradeŋizde yörirdi gemi işledürdi meger ol vaḳtde (3491) 5. gemiyi buġdāya yükledüp ṭururıdı deŋizi geçmesine ʿazm ėtdi gemi tamām deŋizüŋ (3492) 6. orta yėrine yėtişicek bir ḳatı rüzgār oldı deŋiz çalḳandı mevc ṭalġa oldı (3493) 7. az ḳaldı kim gemi helāk ola bu kerre şöyle ḫāle yėtişdiler ki başları ḳurtuldugına (3494) 8. rāżı oldılar bu kerre dilediler ki bu buġdāyı deŋize dökeler gemi yėynile ḳurtulalar (3495) 9. bunlar bu fikrde iken nā-gāh gördiler ki deŋizden bir ʿüryān abdāl çıḳdı geminüŋ üstüne (3496) 10. reʾis yanına oturdı reʾise eytdi ne fikrdesin dėdi reʾis gördi ki bunuŋ (3497) 11. gibi muẓāyaḳa zemānında bir ʿüryān abdāl peydāh oldı kendünüŋ ḫālinden ḫaberdār (3498) [159b]1. bildi ki er yėtişdi ilerü gelüp abdāluŋ elin öpdi eytdi gerçegüm er himmet eyle (3499) 2. bu miskīnlerüŋi bu müşkilden ḳurtar dėdi abdāl eytdi Reʾisüm ġam yėme beni saŋa (3500) 3. erenler göndürdiler daḫı buyurdılar ki reʾis varacaḳları yėrde ne ḳadar bahāya ṣatarlarsa (3501) 4. vėrelüm bu arada buġdāyı döksün biz alalum ḳıymetin her ne ise daḫı vėrelüm dėdi (3502) 5. andan ol abdāl gösterdügi yėre ol bir gemi buġdāyı küllī deŋize dökdiler tā kim tamām oldı (3503) 6. andan abdāl reʾisüŋ eline yapışdı gel seni reʾisüm erenler naẓarına ėleteyüm ṣafā naẓarların (3504) 7. al hem daḫı buġdāyuŋ ḳıymeti ne ise aḳçesin al dėdi andan ikisi daḫı deŋize ṭal- (3505) 8. -dılar tā kim deŋizüŋ dibine yėtişdiler reʾis gördi kim deŋizüŋ dibinde bir ulu (3506) 9. yüce ʿālī ḳaṣr binā olmış ki dilile vaṣf ḳābil degül ve bu ḳaṣruŋ ṭaşra dāʾiresi (3507) 10. bir ʿālī ḫavlı çekilmiş ol bir gemi buġdāy ki dökdilerdi küllīsi ol ḫavlınuŋ içinde (3508) 11. çeç olmış gördi andan abdāl ile köşküŋ içine girdiler reʾis gördi kim ol köşküŋ (3509) [160a]1. içine bir ʿālī şoffa bağlamışlar üstüne envāʿ renkli döşekler döşemişler ve (3510) 2. şoffanuŋ ṣadrında iki er oturur yüzlerinüŋ nūrı ol köşküŋ (3511) 3. içini münevver ḳılmış pür-nūr ziyāʿ ile ṭolmış abdāl ilerü varup miskīnlik (3512) 4. eyledi eytdi oşda reʾisi naẓara getürdüm emr olunan ḫizmeti yėtürdüm dėdi (3513) 5. reʾis daḫı ilerü geldi

miskīnlik eyledi eytdi erenler şāhı biz faḳīre ṣafā (3514) 6. ṣafā naẓar ėdüŋ himmet ėdüŋ dėdi ol oturan erenler eytdiler ṣafā geldüŋ (3515) 7. ḳadem getürdüŋ saŋa himmet ṣafā naẓar ol vaḳt oldı kim bunuŋ gibi yėrde naẓara (3516) 8. yėtişdüŋ ve hem buġdāyıŋuŋ ḳıymetin vėrsünler al bile gėt dėdiler abdāl daḫı (3517) 9. bir hemyān altun getürüp ḳara re'isüŋ naẓarına ḳodı niçe gemi buġdāy bahā- (3518) 10. sınca idi daḫı destūr vėrüp var işiŋe dėdiler gėrü yüz yėre ḳodı (3519) 11. eytdi kerem luṭf ėdüŋ kendüŋüzi biz faḳīre bildürüŋ sizi istemelü olıcaḳ (3520) [160b]1. ne yėrde isteyelüm dėdi ḳara re'is eyle dėyicek ol oturan erenlerüŋ biri cevāb (3521) 2. vėrüp eytdi baŋa ḥācı bekṭaş ḥünkār dėrler maḳāmum ḳırşehri yaḳınında ṣuluca- (3522) 3. ḳaraöyükde oluruz isterisen anda bulasın dėdi ammā bu ʿazīz ḫıżır nebīdür (3523) 4. dėdi andan abdāla işāret eyledi abdāl re'isüŋ elin aldı gemisine çıḳardı (3524) 5. gemisinüŋ başın rūmdan yaŋa döndürdi gemi revān oldı tā kim ḫalāş kenārına (3525) 6. ėrişdi ṣaġ ve selāmet ḳurtuldı ḳara re'is gemiden çıḳduġı gibi gemideki esbābını (3526) 7. yoldaşlarından bir iʿtimād ėtdügi kimseye ışmarladı bir at aldı hemyānı ḳoynına (3527) 8. ḳodı ṣulucaḳaraöyük ḳandadur dėyüp revān oldı tā kim ḳaraöyüge yaḳın (3528) 9. geldi ḳara re'isüŋ geldügi ḥażret-i ḥünkāra maʿlūm oldı ṣarı ismāʿīl pādişāha (3529) 10. eytdi ismāʿīlüm ṭaşra bir muḥibbümüz geldi al anı naẓara getür dėdi ṣarı ismāʿīl (3530) 11. pādişāh köyden ṭaşra yol üzerine çıḳdı gördi kim bir kimse gelür erenler ziyāretine (3531) [161a]1. gelen siz misiz dėdi ḳara re'is eytdi belī dėdi ṣarı ismāʿīl pādişāh ḳara re'isi (3532) 2. alup getürdi abdāllar atını at-ḫāneye ėletüp ṣarı ismāʿīl pādişāh ḳara re'isi ḥażret-i (3533) 3. ḥünkāruŋ naẓarına ėletdi ḳara re'is ḥünkār ululuġın görüp bildi ilerü gelüp (3534) 4. ḥażret-i ḥünkāruŋ ellerin öpdi ayaḳlarına yüzin sürdi ol hemyānla altunı (3535) 5. çıḳarup ḥażret-i ḥünkāruŋ naẓarına ḳodı ḫayr duʿāların aldı teslīm-i irādet (3536) 6. gösterdi ḥünkār ululuġı ḫalīfelere emr ėtdi ḳara re'isi tıraş ve bīʿat ėtdiler adın (3537) 7. ḳara abdāl ḳodılar çün ḳara re'is ayruḳ gėtmedi erenler ḫizmetinde oldı tā ölünce adın (3538) 8. ḳara abdāl çıġırtdı erenler naẓarında meşhūr söylenen ḳara abdāl oldur yaḳın dervīşler- (3539) 9. -dendür rivāyetdür ki ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz (3540) 10. bir vaḳtin diledi kim sulṭān seyyid-i ġāzīnüŋ mezār-ı şerīfin ziyāret ėtmege (3541) 11. niyyet ėtdiler sulṭān seyyid-i ġāzīnüŋ ol vaḳtin mezār-ı şerīfi muʿayyen degüldi (3542) [161b]1. sebeb daḫı muʿayyen olmasına oldur kim sulṭān ʿalāe'd-dīnüŋ vālidesi ʿālem-i rü' (3543) 2. yāda gördi emr eyledi gördügi maḳāmda mezār daḫı belürdi üzerine ʿālī binālar (3544) 3. eyledi andan ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz tenhā (3545) 4. ḳaraöyükden çıḳup sulṭān seyyid-i ġāzī ziyāret ėtmekçün teveccüh ėtdi

ḥażret-i (3546) 5. seyyid-i ġāzīnüŋ mezārına ḥünkār ululuġı ziyārete varṭuġı vaḳtin baʿżısı taṣdīḳ (3547) 6. baʿżısı tekẕīb ėdüp ṭururlar idi çünkim ḥācı bekṭaş-ı velī ḳadem-i rencīde ḳılup (3548) 7. ziyārete vardı pes şekk şübhe ḳalmayup ṭarḥ oldı sübūt buldı tā kim ḥünkār (3549) 8. ululuġı ziyārete yėtişdiler teveccüh ėderken nökerlerinden birinüŋ evine yėtişdiler birḳaç (3550) 9. gün evinde ʿazīm żiyāfet eylediler aldı evine ḳondurdı ziyāde ʿizzet ėdüp (3551) 10. ḫizmet gösterdi erenleri bir niçe gün ḳoyuvėrmedi ḫizmet ḳıldı irādet gö- (3552) 11. -sterdi kendülerin muḥkem erenlere ṭapşurdı erenler daḫı mıḳrāżın aldı ḳuşaḳ ḳuşatdı (3553) [162a]1. ṣafā naẓar eyledi daḫı erenler gėder olıcaḳ eytdiler erenler şāhı biz bu ḳadar nesneye sizden (3554) 2. rāżı olmaduḳ dilerüz ki erenlerüŋ kemāl-i kereminden vāṣılasından bir teberrük yād-gārların (3555) 3. iḥsān ėdeler dėdi başlarından bir zemīti meyānlarından bir kemerlerin ayaḳlarından bir cümcümelerin (3556) 4. ṣundı bu vāṣılalar bizden size yād-gārumuz olsun dėdi daḫı devlet ile ḳalḳup (3557) 5. oradan revān oldı bacı vilāyetine ėrişdiler daḫı bir muḥibbe ṣataşdılar ol kimesne (3558) 6. erenlere ḫayli muḥabbet ḳıldı evine ḳondurdı erenlere irādet getürdi teslīm oldı erenler (3559) 7. daḫı ṣafā naẓar ėdüp tırāş bīʿat ėdüp tāc-ı kisvet ėrişdürdi dervīş ėtdi (3560) 8. meger ol kimesne ḳoyunlu kişiydi şöyle bir süri ḳoyunı varıdı ve bir süri ḳuzusı (3561) 9. varıdı ol şevḳile müheyyā ve iḥyā ėtdi ėli oḳudı ol bir süri ḳuzuya bıçaḳ (3562) 10. çaldı ḫünkār ululuġı eytdi bu ḳuzunuŋ birḳaçı yėter ne lāzım küllīsin boġazlamaḳ (3563) 11. dėdi ol eytdi ḳayırmaz erenler şāhı ḳuzı ne nesnedür ben ḳuzı degül cānum (3564) [162b]1. yoluŋa nisār olsun dėdi erenlere anuŋ eyle ėtdügi ḫoş geldi eytdi sen erlik (3565) 2. ėtdüŋ ʿaşḳımuza bir süri ḳuzı ḳurbān eyledüŋ daḫı yėgregi oldur ki (3566) 3. seni ziyānlu ėtmeyevüz hem ol ḳoyuncuḳları meleyi ḳomayavuz dėdi ol bir süri ḳuzu- (3567) 4. -nuŋ başın ve derisin ḳarışdurmadılar her pişüp yėnen ḳuzunuŋ kemigin gėrü derisine (3568) 5. ḳoydılar başın ayaġın gėrü yėrine ḳoydılar tā kim tamām oldı bir ṭamuŋ içine ḳodılar (3569) 6. ḳapuyı yapdılar ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz iki (3570) 7. rekʿat namāz ḳıldı el götürüp duʿā ḳıldı el yüz sildükleri gibi emr ėtdi ḳapuyı (3571) 8. açdılar meger ol vaḳt ḳoyun gelüp ṣaġılmışıdı emişecek maḥalle gelmişidi ḳapuyı açdıġı (3572) 9. gibi gördiler kim ol bir süri ḳuzı dirilmiş çıḳup meleşüp ḳoyuna vardılar emişdiler (3573) 10. ve ol müheyyāya cemʿ olan ḫalḳ ol ulu velāyeti gördiler bir uġurdan gelüp ḥażret-i (3574) 11. ḫünkāruŋ elin öpüp ayaġına döküldiler bu velāyete ḫayrān ḳaldılar vardılar ol (3575) [163a]1. dervīşüŋ adın ḳuzu ḳıran dėyü ad vėrdiler andan ḥażret-i ḫünkār ḳuzu ḳıran der- (3576) 2. -vīşe vedāʿ ėdüp seyyid ġāzīden yaŋa teveccüh ėtdi şimdi bacı vilāyetinde (3577) 3.

ol dervīşüŋ evlādına ḳuzu ḳıran oġulları dėmekle meşhūrdur (3578) 4. ḥażret-i ḫünkār seyyid ġāzīnüŋ mezār-ı şerīflerine yaḳın geldiler anda bir bınar (3579) 5. vardur adına bınarı dėrler seyyid ġāzīnüŋ ol vilāyetde olan velāyet erenleri- (3580) 6. -nüŋ bāṭınları ḫünkār ululuġın anda istiḳbāl ėtdiler buluşdılar ṣafā geldüŋ (3581) 7. ḳadem getürdüŋ gelmeklügüŋ mübārek olsun ziyāretüŋ ḥācetüŋ ḳabūl olsun (3582) 8. dėdiler ve mezārı bekleyen ẓāhir erenleri daḫı istiḳbāl ėtdiler buluşdılar merḥabālaşdılar (3583) 9. ʿizzet ü ikrām ile alup ḫünkār ululuġın ḥażret-i seyyidüŋ mezār-ı şerīflerine geldiler (3584) 10. rivāyetdür ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz çünkim (3585) 11. seyyid ġāzīnüŋ mezārı şerīflerine yėtişdügi vaḳtin andan ḥāżır olan (3586) [163b]1. erenlerden rivāyetdür ki ḫünkār ululuġı es-selāmu ʿaleyküm ṣuyum başı dėdi (3587) 2. ḥażret-i seyyidüŋ mezār-ı şerīfinden cevāb geldi kim ʿaleyküm es-selām ėlüm şehrim (3588) 3. dėdi andan ḥażret-i ḫünkār bir ḥadsüz deryā oldı ḥażret-i seyyidüŋ mezār-ı (3589) 4. şerīfi bir ḳayıḳ miṣālinde ol deryānuŋ içinde yüzdi yöridi andan gėrü ḥāllerine (3590) 5. geldiler andan seyyid ġāzīnüŋ mezār-ı şerīfleri bir ḥadsüz deryā oldı ḥażret-i (3591) 6. ḫünkār ol deryā içinde bir geştī oldı ol deryāda yüzdi yöridi pes bir zemān (3592) 7. ḥażret-i seyyid ile bu resme mülāḳāt oldılar andan gėrü ḥāllerine vardılar andan (3593) 8. ḥażret-i ḫünkār ḥażret-i seyyidüŋ mezārı ḳapusında bir ṭaşı ışırdı daḫı şimdiyedek (3594) 9. maʿlūm ve meşhūrdur andan ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü' (3595) 10. l- ʿazīz ziyāret remzin ėtdüginden ṣoŋra bir yėrden ḳaraöyüge geldiler devlet ile (3596) 11. ḳarār ėtdiler ammā ḥażret-i ḫünkāruŋ zemīti ve cümcümeleri ve kemerleri anda ḳaldı daḫı şimdi ṭurur (3597) [164a]1. rivāyetdür ki ḥażret-i sulṭān ḥācı bekṭaş-ı velī ol ḳuṭb-ı cihān ser-çeşme-i (3598) 2. evliyā ḳaddesallāhu sırrehü'l- ʿazīz ʿoṣmāncıġa naẓar ėtdügini beyān ėder ẕikr olunur (3599) 3. naḳldür çünkim oġuz cemāʿati tefrīḳa buldılar oġuzuŋ pādişāhı bayındır ḫān (3600) 4. aḫiretе intiḳāl eyledi oġuzuŋ beglerbegisi ḳazan öldi ve ḳorḳut ata öldi (3601) 5. oġuz cemāʿati tefrīḳa buldı salṭanat āl-i selçükden sulṭān selīm ḥān-ı ġāzīye (3602) 6. degdi diyār-ı ʿacemi külliyen kendüye musaḫḫar ėtdi daḫı leşkerile sürüp rūma geldi ḳayṣeriyi (3603) 7. feṭḥ eyledi oġlı ḳılıçarslan pādişāh oldı aksarāy vilāyetinde ḥasan ṭaġı ḳurbında (3604) 8. ejderhāyı depeleyüp ol vilāyetleri maʿmūr ḳıldı andan sulṭān ʿalāe'd-dīn key-ḫüsrev ibn-i (3605) 9. ḳılıca degdi salṭanat niçe rūzgār ber-ḳarār ṭurdı andan germiyān ḥamīd aydın (3606) 10. ve ḳarasi ve isfendiyār ḫıżır beg sulṭān ʿalāe'd-dīn key-ḫüsrevüŋ ulu begleridür (3607) 11. her birisi bu ẕikr olunan yėrleri feṭḥ ėdüp beg olup içinde ḳarār ėtdiler hemān (3608) [164b]1. inegöl iznik ve bursa tevābiʿleriyle feṭḥ olunmadı kāfir elinde ḳaldı bir

vaḳt sulṭān (3609) 2. ʿalāeʾd-dīn key-ḫüsrev niyyet ėtdi ki ulu ʿasker cemʿ ėdüp gele bursayı tevābiʿiyle feṯḥ (3610) 3. ėde ẕikr olunan kāvus ḫān tatar ṭāʾifesiyle malyadā ve nevāḥīsinde mekān ṭutup (3611) 4. ḳarār ėtmişleridi ol vaḳte dek kāvus ḫān vefāt ėtmişidi oġlı yėrine ḫān (3612) 5. olmışıdı gāh gāh sulṭān ʿalāeʾd-dīne azacuḳ yaġılıḳ ėderleridi memleketin çaparlar (3613) 6. ururlarıdı sulṭān ʿalāeʾd-dīn ulu leşker cemʿ eyleyüp bursaya ʿazm ėtmelü oldı (3614) 7. kāvus ḫānuŋ oġlına elçi göndürdi ben bursa feṯḥine kāfire ġazā ėtmege gėderin zinhār (3615) 8. bir dürlü yaramaz ḥareket ėtmeyüp vilāyetümeʿ ʿaḳın ėtmeyüp ġāret ėtmeyesiz tataruŋ öŋin (3616) 9. żabṭ ėtsün dėdi kāvus ḫān oġlı eytdi ḥāṣā pādişāhuŋ memleketine yavuz (3617) 10. ḳaṣd ėdevüz dėdi aralıḳda ʿahd-i emān olup barışıḳlıḳ eylediler sulṭān ʿalāeʾd-dīn (3618) 11. daḫı ʿaskerin çeküp ʿazm ḳıldı çünkim sulṭān öŋine vardı bir niçe gün ḳarār ėdüp (3619) [165a]1. tedbīr tedārük görince ḳış ėrişdi sulṭān ʿalāeʾd-dīn leşkerin ėlde ḳışlatdı (3620) 2. ḳaṣd ėtdi kim yaz olıcaḳ sulṭānöŋinden ėne bursayı feṯḥ ėde çün ḳışlayup (3621) 3. evvel bahār geldi ḫaber oldı kim tatar ʿahd ü emānı şıdı memleketi çapdı ġāret (3622) 4. eyledi dėdi sulṭān bu ḫaberi ėşidicek ḳaṣd ėtdi kim gėrü döne ḫānları ulu (3623) 5. begleri cemʿ eyledi dėdi kim begler maʿlūmuŋuzdur ben bundā leşker ile geldüm ki bursayı feṯḥ (3624) 6. ėdem bu kerre feryādçı geldi ki tatar ʿahdi şıdı memleketi çapdı dėyü eger ben dınmayıcaḳ (3625) 7. olurısam tatar memleketi ḫarāb vīrān ėder işbu aġız kāfirüŋ ulu aġzıdur baŋa bir (3626) 8. ḳuvvetlü arḳalı ṣāḥib-i şecāʿat kimse gerekdür bu sancaġı aŋa vėrem ve bu aġızdā anı (3627) 9. ḳoyam anuŋ heybetinden kāfir dėrilüp bir dürlü yaramaz iş ėtmeyeler memleket emīn ola (3628) 10. ola dėdi ol ḥāżır olan ulu begler eytdiler şimdi içümüzde oġuzdan (3629) 11. ḳaya oġlanlarından üç ḳardaş vardur ulusınā ay ṭoġmış alp ortancasınā erṭoġdı (3630) [165b]1. alp dėrler ve kiçisine gündüz alp dėrler ġāyet şecāʿat ṣāḥibi bahādur yigidler (3631) 2. dür leşkerüŋde andan bahādur anlaruŋ aḳrānı yoḳdur şecāʿat ehilleri yoḳdur ḳaya cemāʿatiyle (3632) 3. gözelce ḳalʿayı kāfir elinden alup dururlar buyurṭuġuŋuz gibi anlar maḥalldür anlardan ġayrı (3633) 4. bu aġızdā ḳomaġa maḥall kimse yoḳdur dėdiler vardı sulṭān ʿalāeʾd-dīn ay ṭoġmış (3634) 5. alpe ḳılıç ḳuşatdı sulṭānöŋi sancaġın aŋa vėrdi ol iḳlīme anı beg dikdi (3635) 6. kendü tatar ḫavfından leşkerin alup gėrü ḳonyaya geldi taḫtında ḳarār ėtdi tataruŋ (3636) 7. mutīʿ olmayanın bir bir dutup ḳatl eyledi mā-bāḳīsi kendüye mutīʿ oldılar bu yaŋa ay (3637) 8. ṭoġmış alp bir iki yıl sulṭānöŋi sancaġındā beg oldı anuŋ ḳılıcı ḳor (3638) 9. ḳusından kāfirüŋ liyāḳati olmadı ki bir dürlü işe ėdebile pes az zemāndan ṣoŋrā (3639) 10. ay ṭoġmış alp vefāt eyledi anuŋ yėrine er ṭoġdı alp beglik ṭaleb ėtmek (3640) 11. diledi ḳaṣd ėtdi ki sulṭān ʿalāeʾd-dīne varā ḳardaşınuŋ yėrin

ṭaleb ėdę yolda (3641) [166a]1. gelürken ḥażret-i ḥünkāruŋ evṣāf-ı ḥamīdesin ve velāyetin ve kerāmetin ėşitdi erenlerüŋ muḥabbeti (3642) 2. ḳalbine ṭoldı diledi ki sulṭān ʿalāeʾd-dīne varmadın ḥünkār ululuġına vara ṣafā naẓarın (3643) 3. ve ḫayr duʿāsın ala andan ẓāhir pādişāhına vara manṣūb ṭaleb ėdę pes oradan (3644) 4. ʿazm ėdüp sürüp şulucaḳaraöyüge geldi erenleri ḫırḳa ṭaġında ėşitdi (3645) 5. ḫırḳadan yaŋa revān oldı meger ḥünkār ululuġı ol gün ḫırḳa ṭaġında arduca (3646) 6. dibinde otururıdı er ṭoġdı ḫaberi anda aldı sürüp anda geldi ḥünkār (3647) 7. ulugına anda buldı el ḳavşurup ḳarşularına ṭurdı ḥünkār ululuġı eytdi (3648) 8. dile gel söylegil iligüm dėdi er ṭoġdı alp eytdi erenler şāhı ḥālüm şöyle (3649) 9. oldı ḥażretüŋden ṣafā naẓarın ve ḫayr duʿāŋuz almaġa geldüm dėdi daḫı ilerü gelüp (3650) 10. ḥünkār ulugınuŋ elin öpdi ve ayaġına düşdi ḥünkāruŋ mübārek lafẓından eyle (3651) 11. geldi kim ṣafā geldüŋ ḳadem getürdüŋ ey ḳābder ʿānī böyük er ṭoġdı alpüm dėdi (3652) [166b]1. yėdi yıldur āl-i selçükden salṭanat ḥükmi götürüldi rūm erenlerinüŋ her biri bu seccādeye (3653) 2. nişīn olmaġa bir kimseyi maḥall gördiler ben senüŋ ve evlādıŋuŋ rūḥların velāyet ḳabża- (3654) 3. sında ṣaḳlayup ṭururın yöri ẓāhir pādişāhına var göŋlüŋdekin söyle göŋlüŋde (3655) 4. oturavuz dilüŋde söyleyevüz aŋa seni yüzlü gösterevüz murāduŋ alasın ḳardaşuŋ (3656) 5. sancaġı aluŋ gėrü atuŋ yügrük ḳılıcuŋ keskin ola öŋüŋden şoŋuŋ gür gele (3657) 6. dėdi rivāyetdür ḥünkār ululuġı er ṭoġdı alpe bu nefes ol rumūzı ėtdügi vaḳt (3658) 7. teveccühleri rūm vilāyetinden yaŋa idi iki mübārek ellerin rūmdan yaŋa ṣalup (3659) 8. evvel gelin ol tīġı er ṭoġdı alpe ḳılıcın ḳuşatdı arḳasın yapdı ṣafā (3660) 9. naẓar eyledi ḫayr duʿā ḳıldı kimesne senüŋ ve senüŋ zürriyetüŋ arḳasın yėre (3661) 10. getürmesin dėdi andan er ṭoġdı ḥünkār ululuġınuŋ ṣafā naẓarın ve himmetin ḫayr (3662) 11. duʿāsın alup vedāʿ ėdüp gėrü döndi ḳonyadan yaŋa revān oldı tā kim (3663) [167a]1. ḳonyada sulṭān ʿalāeʾd-dīn naẓarına geldi erenler remz ėtdügi gibi er ṭoġdı alpüŋ (3664) 2. cemāli ve kemāli sözi ve gelecisi ḫoş geldi sancaḳ vėrdi ḳılıç ḳuşatdı (3665) 3. ḳardaş yėrin aŋa vėrdi andan döndi sulṭānöŋine geldi erenler remz ėtdügi (3666) 4. gibi her ne yėre vardı ise feṭḥ nuṣret ile gėrü geldi bir niçe yıl ol sancaḳda ol (3667) 5. aġızda ġāyet bahādurluḳ ve şecāʿat gösterdi ve ol aġzı muḥkem ṣaḳladı kāfirüŋ mecāli (3668) 6. ḳalmadı ki anuŋ zemānında güninde bir iş veyā bir hareket göstere bir niçe yıldan şoŋra er ṭoġdı (3669) 7. alp āḫirete rıḥlet ėtdi sulṭān ʿalāeʾd-dīn sulṭānöŋi sancaġın küçük ḳardaşı (3670) 8. gündüz alpe vėrdi ammā bu ertuġruluŋ ʿosmān nām bir oġlı varıdı ertuġrul alp (3671) 9. öldügi zemānda küçük idi babası yėrin varup ṭalep ėdemedi bu esnāda sulṭān (3672) 10. ʿalāeʾd-dīn bursa tekvurıyla barışdı ermeni derbendinden şınur kesdiler uçlar baġlandı (3673) 11. ol vilāyetüŋ

aḳıncısı aḳına segirtmez oldı tā kim bir niçe vaḳt aradan geçdi ertuġrul (3674) [167b]1. alpüŋ oġlı ʿoṣmān beg ḳadd ü ḳāmet ḳuvvet-i ṣalābet issisi yigit ḳopdı vardı ḳaya (3675) 2. cemāʿatinüŋ yigidleri ʿoṣmān begüŋ ḳatına cemʿ oldılar ezelden begümüz oġlı begümüzsin dėdiler (3676) 3. ne zebūn olup otursın genc olmaġın sancaġını pādişāh ʿammuŋa vėrdi ḳalḳ (3677) 4. öŋümüze düş kāfire aḳın ėdelüm öŋüŋde ölelüm ġazā ḳılalum dīn ʿaşḳına kāfire ḳılıç (3678) 5. uralum dėdiler ʿoṣmān beg daḫı bunlaruŋ sözin ḳabūl ėtdi vardı ḥāżır olan (3679) 6. ḳaya yigidlerin ḳatına cemʿ ėtdi yarḥiṣār ṭarafına bilecik ṭarafına inegöl ṭarafına ve şehr-i (3680) 7. iznik eṭrāfına bir niçe defʿa segirtdi ġazā ėtdi kāfirüŋ malın ġāret eyledi ve hem kendü (3681) 8. ve hem yanındaġı yigitleri ṭoyum eyledi bursa tekvurına ʿoṣmān begden feryādçı vardı (3682) 9. tekvur daḫı sulṭān ʿalāeʾd-dīne elçi ṣaldı ʿoṣmān begden şikāyet ėtdi biz senüŋle (3683) 10. ʿahd ü emān ėtdük barışduḳ bilürüz bu nedür kim bir kimseyi üzerimüze ḥavāle ḳılmış- (3684) 11. -sız dėdi ėlüm memleketüm ġāret ėdüp ḫarāb ḳıldı yā ṭut anuŋ ḥaḳḳından gel (3685) [168a]1. yoḫsa barışıḳlıġı bozaruz yaġılıḳ ėderüz dėdi çün elçi sulṭān ʿalāeʾd-dīne (3686) 2. vardı bu vechile bildürdi sulṭān ʿalāeʾd-dīn ġażab ėtdi ʿoṣmān begüŋ ʿammusı (3687) 3. gündüz alpe bir ḥükūm göndürdi ḳardaşuŋ oġlı ʿoṣmānı ṭut baŋa göndür emrüme (3688) 4. imtiṣāl ėt yoḫsa aŋa ėdecegüm saŋa ėderin dėdi gündüz alp daḫı ʿoṣmānı (3689) 5. tecessüs ėtdi bir köyde ġāfil yaturken aŋsuzdan üstün başdı ʿoṣmānı (3690) 6. yoldaşlarıyla ele getürdi ṭutdı bend ėtdi sulṭān ʿalāeʾd-dīne göndürdi (3691) 7. çünkim ʿoṣmān begi sulṭān ʿalāeʾd-dīnüŋ vezīrleri gördiler kim bir civān yigitdür (3692) 8. ḳadd ü ḳāmet ḳuvvet ü ṣalābet issi bir maḥbūb yigitdür kim dėmekçe degül vezīrler (3693) 9. eytdiler ḥayfdur ki bunuŋ gibi maḥbūb yigidi bir bī-dīn melʿūn kāfir söziyle pādişāh (3694) 10. helāk ėde dėdiler vardılar sulṭān ʿalāeʾd-dīne eytdiler pādişāhum ḥayfdur kim (3695) 11. bunuŋ gibi yāl (ü) bāl ḳadd ü ḳāmet ḳuvvet ü ṣalābet ve şecāʿat issi bir maḥbūb (3696) [168b]1. yigidi bir mühmel kāfirüŋ sözinden ötüri helāk ėdesin bunı ḳoġıl belki senüŋ (3697) 2. öŋiŋde cān u baş oynatsun dīn ʿaşḳına kāfirlere ḳılıç ursun dėdiler sulṭān (3698) 3. ʿalāeʾd-dīn vezīrlerinden ʿoṣmān beg ḥaḳḳında bu resme kelāmların ėşidicek ḳalbine (3699) 4. bir ḥālet yörindi eytdi varuŋ ol yigidi ḳatuma getürüŋ ben daḫı göreyin dėdi (3700) 5. vardılar ʿoṣmān begi sulṭān ʿalāeʾd-dīn naẓarına getürdiler gördi kim dėdükleri (3701) 6. gibi bir ḳadd ü ḳāmet ḳuvvet ü şecāʿat issi bir maḥbūb yigitdür kim taʿbīr olmaz sulṭān (3702) 7. vezīrlerine eytdi dėdügüŋüz gibi imiş imdi şeyḫümüz ʿazīzümüz āl-i resūl ḥācı (3703) 8. bekṭaş ḥünkāra ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz bir niçe iʿtimād ėtdügümüz kimesneler ile bunı göndürüŋ varsun (3704) 9. görelüm bunuŋ ḥaḳḳında

ve ne kelām ve ne remz ėderler yazsunlar teẕkereē ėtsünler bile (3705) 10. getürsünler aŋa göreē biz daḫı tedārük ėdelüm dėdi hem ḥünkār ululuġı kāvus ḫānı (3706) 11. velāyetle müslimān ėdeliden berü sulṭān ʿalāeʾd-dīn ḥażret-i ḥünkāraā be-ġāyet muḥibb olmışıdı (3707) [169a]1. her ne ḥāli olsa ḥażret-i ḥünkāraā bildürürdi meşveret ėderdi erenler her ne kim remz (3708) 2. ėder aŋa göreē ʿamel ėderdi pes vezīrler pādişāh emri mücibince iʿtimād ėtdügi beglereē (3709) 3. bir kitāb üründileyüp çıḳarup vėrdiler daḫı ʿoṣmān begi bunlaraā ḳoşup ḥünkār ulu- (3710) 4. -luġına göndürdiler bunlar bu yaŋa gelmekdē biz bu yaŋa ḥażret-i ḥünkāruŋ rumūzına geldük (3711) 5. meger ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz şuluca- (3712) 6. ḳaraöyükdē ḳarār ṭutıcaḳ ṭāliblerine ḳubbe-yi elif tāc gėyürürleridi pes ol eṭrāfuŋ (3713) 7.ol eṭrāfuŋ ḥallācları her biri her biri ḳubbe-yi elif tāc miṣālindē yüŋden döküp (3714) 8. pişürüp tāc ėdüp erenlereē getürdiler ola ki erenler biz düzdügümüzi gėyeler (3715) 9. duʿā alavuz dėyü meger bir ḥallāc bir uzun tāc ėdüp dururıdı bir gün (3716) 10. anı alup ḥünkār ululuġına getürdi naẓarına ḳodı erenler daḫı gördi kim ol (3717) 11. ḥallāc getürüp naẓarına ḳoduġı tāc be-ġāyet uzun ol vechile sivri ki (3718) [169b]1. başa gėymege ḳābil degül erenler daḫı ol tācı ortasından bükdi o tāca kendü (3719) 2. kendü yanından elleri ile gėrü kendüye dikdi şimdi daḫı fuḳarā ortasındaā ol (3720) 3. yėr ẕiyādeē taʿẓīm olunur anuŋiçün kim erenler orayı kendü eliyle dikdi pes ḥünkār (3721) 4. ululuġı ẕikr olunan gibi ol tācı dikdiler daḫı yanındaā bir pencereē varıdı anuŋ (3722) 5. içine ḳoydı bunuŋ issi vardur gelür dėdi buyurdılar bu eṣnādaā iken ʿoṣmān (3723) 6. beg ile sulṭān ʿalāeʾd-dīn ḥażretlerinüŋ muʿtemed begleri ve kātibleri geldiler ḫalīfeler (3724) 7. ilerü gelüp ḥażret-i ḥünkāruŋ ḥuẓūrına girüp bunlaruŋ geldüklerin iʿlām (3725) 8. ėtdiler emr ėtdi bunları ḳondurdılar daḫı biʾl-külliyen ṭurup erenleri ziyāreteē va- (3726) 9. -rdılar dest-būs ėdüp işāret oldı erenlerüŋ ḳarşusına oturdılar (3727) 10. andan eytdiler oġluŋuz sulṭān ʿalāeʾd-dīn pādişāh mübārek elüŋüz öpdiler bendeŋüzi (3728) 11. ḥuẓur-ı ʿālīŋüzeē göndürdiler bu yigit ḳaya beg oġlı ʿoṣmān begdür ḥāli işbu vechile (3729) [170a]1. oldı dėyü sizlereē göndürdi ḥaḳḳındaā bunuŋ nesl-i resūl şeyḫümüz seyyidümüz (3730) 2. ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz ne buyururlar ve ne remz ėderlerse biz daḫı aŋa göreē iş ėdevüz (3731) 3. dėdiler andan ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü' (3732) 4. l-ʿazīz ʿoṣmān begüŋ yüzine baḳdı ʿoṣmān begeē naẓar ṣaldı daḫı eytdi ṣafā (3733) 5. geldüŋ ʿoṣmānum ḳadem getürdüŋ dülbendüŋi çıḳar ḳo daḫı mücevvezeŋle ilerü gel naẓarı- (3734) 6. -muzaā dėdi ʿoṣmān beg daḫı dülbendin çıḳardı mücevvezesiyle ḥünkār ululuġınuŋ (3735) 7. naẓarına geldi dizin çökdi ḥünkār ululuġı daḫı yanlarındaġı

pencereden mezkūr tācı (3736) 8. çıḳardı eline aldı daḫı tekbīrle ol tācı ʿoṡmān begüŋ başına urdı andan mübārek (3737) 9. belinden kemerlerin çıḳardı tekbīr (ile) ʿoṡmān begüŋ belineḳ ḳuşatdı gėrü naẓarlarındaḳ yanan çerāġı (3738) 10. şuʿlelendürüp talḳın ile tekbīr ile pend naṡīḥat ile eline ṡundı andan yene naẓarlarından (3739) 11. yayılan ṡofrayı öŋindeḳ ḳodı eytdi al imdi bu naṡībleri bu vaṡılları var imdi dīn-i muḥammedī ṡalla'l-lāhu ʿaleyhi vesellem (3740) [170b]1. ėr dīn düşmenlerine kāfirleręḳ seni ḥavāleḳ ḳılduḳ ol vaḳtin kim başuŋdaġı tācumuzı (3741) 2. kāfirler başuŋdaḳ göreler tācumuzaḳ ḳarşu ḳılıçların muḥkem dutamayalar senüŋ ḳılıcuŋ anları (3742) 3. kese anlaruŋ ḳılıcı seni kesmeye ḳandaḳ varursaŋ feṯḥ-i nuṡret ile gelesin öŋüŋden ṡoŋuŋ (3743) 4. gür gele kimse senüŋ ẓürriyetüŋ arḳasın yėreḳ getürmeye ḥünkārlıġum adın saŋa bağışladum (3744) 5. senüŋ ẓürriyetüŋ adın adayalar gün ṭoġısından gün batısınaḳ çerāġuŋ yana (3745) 6. rūm erenleri bu manṡūb bir kimseyi istediler her birisi bir kimseyi dutdılar ben yėdi (3746) 7. yıldan beri senüŋ ve ẓürriyetlerüŋ ervāḥın velāyet ḳabżasındaḳ ṡaḳlayup ṭururın (3747) 8. oşdaḳ geldüŋ naṡībüŋ alduŋ bizden naṡībüŋ oldı kim degdi varuŋ oġlumuz (3748) 9. sulṭān ʿalāe'd-dīn pādişāhaḳ eydüŋ buŋa bir ʿālī manṡūb vėrsün biz ḫavālet ḳılduġumuz (3749) 10. gibi bunı kendüler daḫı dīn düşmānları üzereḳ ḫavāleḳ ḳılsun kāfirleręḳ ġazā ḳılsun (3750) 11. ḳılıç ursun dėdi andan ol bile gelen kātibler erenlerüŋ bu remzlerin yazdılar (3751) [171a]1. bir ulu teẓkereḳ ėtdiler andan erenlerden ṡafā naẓar ve ḫayr duʿā alup erenlereḳ vedāʿ (3752) 2. ėdüp döndiler gėrü ḳonyadan yaŋa teveccüh ėtdiler tā kim ḳonyaya varup sulṭān (3753) 3. ʿalāe'd-dīn ḥużūrına yėtdiler sulṭān ʿalāe'd-dīn pādişāh gördi kim muʿtemedleri naẓarına (3754) 4. girdiler çerāḳdur ṡofradur ve ʿoṡmān begüŋ başındaḳ bir mehīb yüce ulu tācdur (3755) 5. belindeḳ kemerdür nedür ne ḥāldür noldı dėyü istifsār ėtdi bunlar daḫı teẓkereyi naẓarına (3756) 6. ḳodılar olan ḳażiyyeyi bir bir pādişāhaḳ iʿlām ėtdiler erenler ėtdügi remzi hep (3757) 7. bir bir bildürdiler pādişāh daḫı ol teẓkereye baḳup vāḳiʿ olan ḥāli bildi eytdi (3758) 8. çün şeyḫümüz ʿazīzümüz ve senedümüz nesl-i resūl ḥācı bekṭaş ḫünkār ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz bu ve- (3759) 9. -chile himmet ėdüp ṡafā naẓar ėdicek pes bizeḳ daḫı lāzım geldi kim buŋa bir ulu (3760) 10. manṡūb vėrüp kāfire ḥavāleḳ ḳılavuz pes ʿoṡmān begüŋ çādırına sulṭān- (3761) 11. -öŋi sancaġın vėrüp altun sancaḳ ḳaldurup ṭabl-ḫāne ile göndürdi meger (3762) [171b]1. ʿoṡmān beg daḫı ol gün çādırındaḳ otururıdı nā-gāh ḳulaġına ṭabl-ḫāne āvāzı (3763) 2. geldi bu ne āvāzdur dėyince muştucı geldi sancaḳ muştuladı ʿoṡmān beg daḫı sevincile (3764) 3. çādırından ṭaşraḳ çıḳdı sancaḳ daḫı geldi ṭabl-ḫāne çalındı ṭabl-ḫāne tamām (3765) 4. olunca oturmadı ayaḳ üstine ṭurdı öri ṭurmaḳ ṭabl-ḫāne nevbeti çalınınca (3766) 5. ʿoṡmān oġulları ḳatındaḳ ʿādet

oldı andan ʿoṣmān beg atlanup sulṭān ʿalā'e- (3767) 6. -d-dīn pādişāha geldi el öpdi ḫilʿat gėydi destūr aldı daḫı sancaḳ ḳaldurup (3768) 7. kendü ḫalḳıyla sulṭānöŋine revān oldı tā kim sancaġına gelüp sulṭānöŋinde (3769) 8. leşkerin cemʿ ėdüp kāfire ġazā ėtmege başladı erenler remzin ėşiden kendüye müteʿallik (3770) (9) olanlar ḳullarından ve leşkerinden kendü başındaġı tāc gibi ėdüp anlara gėydürdi (3771) 10. baʿżı güci yėticileri ol tācuŋ üstüne biraz altun üsküf ėtdiler tā kim (3772) 11. dīn düşmanları kāfirlere heybetlü ve ṣalābetlü görüneler hem eyle ėtdiler küffāra aḳın ėtdiler (3773) [172a]1. ġazālar ḳıldılar tā kim ʿoṣmān begüŋ ucı açup kāfire aḳın ėdüp ġazālar ėtdükleri (3774) 2. eṭrāf-ı rūma münteşir oldı ġazādan ṣafāsı olanlar her ṭarafdan sürüp ʿoṣmān (3775) 3. begüŋ ḳatına cemʿ oldılar tā kim ʿasker çoġaldı başlarına ol tācdan gėydiler kendü (3776) 4. ḫalḳı ile yabandan gelen bilinmedi ʿoṣmān bege bu ḥāli dėdiler emr ėtdi yabandan gelenler (3777) 5. börklerinüŋ keçesin ḳızıla boyadılar ḳızıl börk gėydiler kendü ḳulları ḳapusı (3778) 6. ḫalḳı aḳ börk gėydiler anuŋla muʿayyen oldılar ol diyārları feṯḥ ėtdiler ḳılıç u- (3779) 7. rdılar kāfirin ḳırdılar vilāyetleri müslimānlara vėrdiler müslimānlıḳ eylediler bilecigi (3780) 8. ermeniyi ve yarḥiṣār inegöl iznik ve bursaya degin feṯḥ ėtdiler ḫażret-i ḫünkār (3781) 9. ḫācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz remz ėtdügi gibi öŋüŋden ṣoŋı gür geldi ve ġazā ėtmek bunlara (3782) 10. naṣīb oldı erenler remz ėtdügi gibi daḫı āl-i ʿoṣmān içinde olan ʿaskere şikest- (3783) 11. lik vāḳiʿ olmadı daḫı olmayısardur erenler remz ėtdügi kimi geldi ve kimi geliserdür şekksüz (3784) [172b]1. ṣāḥib-i kemāl eydür er yalan olmaz mübārek nefesi yėrde ḳalmaz cāhiller göŋüller (3785) 2. pasını silmez yā gerçegüm pīrüm ḫācı bekṭaş ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz ḫünkār ṣafā naẓarın himmetüŋ yoldaş eyle (3786) 3. rivāyet olunur ki ḫıżır nebī ʿaleyhi's-selām ḫażret-i ḫünkār ḫācı bekṭaş-ı velīye ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l- ʿazīz (3787) 4 ziyārete gelüp mülāḳāt olduġını ʿayān ėder raḥmetu'llāhü'l- vāsiʿa (3788) 5. ḫażret-i ḫünkār bir vaḳt ikindü zemānında bir maḥbūb ḫoş ṣūretlü nefesi sīretlü (3789) 6. ʿalevī ṣaçlu yeşil ṭonlu bir ʿazīz kimesne bir boz ata binmiş erenlerüŋ āsitānesi (3790) 7. ḳapusına geldi ṣaru ismāʿīl pādişāh anda ḥāżır bulundı ḳarşu varup ʿizzet (3791) 8. ėtdi atın ṭutdı erenler daḫı ėndiler lā-teklif ḳızılca ḫalvetden yaŋa teveccüh ėtdi (3792) 9. ḫażret-i ḫünkāruŋ üzerine girdi bir laḥẓa eylendi ṣaru ismāʿīl pādişāhıŋ (3793) 10. fikrinden bu geçdi kim ʿacaba şu atın dutduġum ʿazīz ne kimesnedür hīç buncılayın nūrānī (3794) 11. şekli merġūb maḥbūb ṣıfatlu ḫaşmetlü ṣalābetlü buŋa beŋzer kimesne gördigüm yoḳdur ʿacaba (3795) [173a]1. kim ki ne mekāndan idi ki erenlerden ne maḳṣūda geldi ki erenler ile ne ṣoḥbet ėder ki erenlerüŋ (3796) 2. üzerine lā-teklif girdi erenler ḳatında eglendi bir

görsem ve bilsem dėyü bu fikrde (3797) 3. iken nā-gāh ḫalīfelerden birisi ėrişigeldi atı aŋa vėrdi bu atı ṭut ṭur oşda (3798) 4. geldüm dėdi daḫı ḳızılca ḫalvetüŋ öŋine geldi gördi kim ol ʿazīz ḥażret-i ḥünkāruŋ (3799) 5. ḳarşusında oturmış ṣarı ismāʿīl pādişāh daḫı şol kelāma ėrişdi kim (3800) 6. ḥażret-i ḥünkār aŋa eydür ḥıżırım nice ėdelüm ḥaḳḳ teʿālā seni bu ḫizmete ḳomış (3801) 7. ḥaḳḳ teʿālānuŋ ḳullarına maḥall-i şiddetden ḫalāṣ ėdersin müşkillerin āsān (3802) 8. ṣoḥbetüŋe ġāyet ile iştiyāḳumuz vardur illā nice ėdelüm ḳaradeŋizde bir gemi girdāba (3803) 9. düşdi ḥālleri ġāyet darlıḳdadur saŋa çaġırdılar anlara tėz ṭurma meded ėde gör in- (3804) 10. şā'allāh dīdāruŋla yene müşerref olavuz dėdi ḥıżır nebī ʿaleyhi'ṣ-ṣalātu ve's-selām daḫı hemān ḳalḳdı (3805) 11. ḥıżır nebī ʿaleyhi'ṣ-ṣalātu ve's-selām ḳalḳduġınlayın ṣarı ismāʿīl pādişāh ṭaşra geldi atı gene alup ṭutdı (3806) [173b]1. ḥıżır nebī daḫı ėrişdi ṣaru ismāʿīl pādişāh ḥıżıruŋ üzengüsin (3807) 2. ḥıżır nebī ʿa.s. bindi ṣarı ismāʿīl pādişāh ḥıżıruŋ rikābın öpdi vedāʿ ėdüp (3808) 3. ḥıżır nebī ʿa.s. revān oldı tā kim ḳızılca ḫalvete geldüklerinde ikindü idi gün (3809) 4. ėneṭururdı ṣarı ismāʿīl pādişāh gördi ki ḥażret-i ḥıżır nebī ʿa.s. atın oradan (3810) 5. ṣıçratdı ṣıçratduġı yėrden bir ḳademde ḳaraöyük üstüne başdı ikinci ḳademde (3811) 6. üstüne gün ile bile ṭolandı ḳarşudan ḥıżıruŋ atınuŋ naʿlı şuʿāʿın göründi (3812) 7. ayruḳ eşeri belürmedi gėrü döndi ḥażret-i ḥünkāruŋ üzerine girdi erenlerden (3813) 8. şordı eytdi erenler şāhı bu gėden ʿazīze kim dėrler bundan ṭaşrada bir ʿaceb ḥāl (3814) 9. gördüm dėdi ḥażret-i ḥünkār eytdi ne gördüŋ gördügüm budur ki atına bindigi (3815) 10. gibi atın ṣıçratdı bir ḳademin ḳaraöyügüŋ üstüne başdı ikinci ḳademinde gün ile bile (3816) 11. ṭolandı öte ġayb oldı ḳarşuda atın naʿlınınuŋ şuʿāʿın gördüm daḫı eşeri (3817) [174a]1. belürmedi ġayb oldı dėdi ḥażret-i ḥünkār ḫācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü' (3818) 2. l-ʿazīz eytdi belī ismāʿīlüm ḥıżır ḳarındaşumuzdur bir laḥẓa bizümle ṣoḥbet ėtmekçün gelmişidi (3819) 3. bu kerre ḥaḳḳ teʿālā ḥażretlerinüŋ ḳullarına maḥall-i şiddetden ḫalāṣından ötüri ḳonulmışdur (3820) 4. meded dėyenlere meded ėrişicidür ḳaradeŋizde bir gemi ṭūfāndan ġarḳa varmalu oldı kendüye (3821) 5. çaġırdılar anı dėdüm ḥıżırım nice ėdelüm seni ḥaḳḳ teʿālā bu ḫizmete ḳomışdur (3822) 6. ḳullarınuŋ şiddet-i maḥallinde meded ėrişicisin müşkiller āsān ėdicisin ṣoḥbetüŋe (3823) 7. ġāyet iştiyāḳum varıdı illā nice ėdelüm ḳaradeŋizde bir gemi girdāba düşdi ḥāli (3824) 8. ġāyet ṭarlıḳdur saŋa çaġırdılar anlara tėz meded ėrgil dėdüm anuŋçün gėtdi hem (3825) 9. anuŋ yöriyişi eyledür ismāʿīlüm dėdi andan ṣaru ismāʿīl pādişāh ḥāli (3826) 10. bilüp sükūta vardı ve ḥıżır nebī ʿaleyhi's-selām müşāhedesine ėrişdi yene (3827) 11. be-ġāyet şād oldı rivāyetdür ḥażret-i ḥünkār ḫācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu (3828) [174b]1. sırrehü'l-

ʿazīz ḥażretlerinüŋ emir cem sulṭān ile geçen rumūzların beyān ėder ẕikr (3829) 2. rivāyetdür ḳaraöyük şimālī ṭarafından yaŋada emir cem sulṭān dėrler bir er varıdı gelüp (3830) 3. anda mekān ṭutmışıdı ḥażret-i ḥünkār ḳaraöyükde gelüp ḳarār ėtdüginden şoŋra anlar (3831) 4. daḫı vaṭan ṭutmışıdı mekān ėdüp bir ʿālī āsitāne ėtmişleridi ḥünkār ululuġıyla ġāyet (3832) 5. muḥabbetleri varıdı ḥattā bir gün emir cem sulṭān meclisinde rūzgār mużāyaḳasından (3833) 6. ẕikr ėtdiler emir cem sulṭān eytdi ne derdimüz vardur ki ḳıble ṭarafında ḥünkār gibi er (3834) 7. vardur dėdi gene hem-çünān bir gün ḥācı bekṭaş-ı velī meclisinde daḫı rūzgār mużā- (3835) 8. -yaḳasından söyleşdiler ḥünkār ululuġı bunlaruŋ bu vechile sözlerin ėşitdi eytdi (3836) 9. ne derdimüz vardur şimālimüzde emir cem gibi er vardur dėdi bir kişi bir öküz ḳurbān (3837) 10. getürdi emir cem ḳabūl ėtmedi ol kimesne eytdi varayum ḥażret-i ḥünkāra ėleteyüm dėyüp (3838) 11. öküzi sürdi ḥünkār ululuġına getürdi ḥünkār eytdi ḳurbānuŋuz ḳabūl ėtdük (3839) [175a]1. ėtdük dėdi dervīşler boġazlayup puḫte ėdüp ḫor geçürdiler ol kimesne ḥünkāra (3840) 2. eytdi ḳabūl ėtdügüŋüz ḳurbānı emir cem ḳabūl ėtmedi dėdi siz ḳabūl ėtdüŋüz dėdi (3841) 3. ḥażret-i ḥünkār eytdi emir cem server bir şāhindür kim degme nesneye ḳonmaz dėdi ol kişi (3842) 4. sürüp gene emir cem sulṭāna geldi eytdi ol siz ḳabūl ėtmedügüŋüz ḳurbānı ḥācı (3843) 5. bekṭaş ḥünkāra ėletdüm ḳabūl ėtdi dėdi emir cem sulṭān eytdi ḥünkār ululuġı bir (3844) 6. deryādur ki degme nesne bulandurmaz ol deryāda maḥv olur dėdi raḥmetu'l-lāhi ʿaleyh (3845) 7. rivāyetdür ki ḥażret-i ḥünkār ol ḳuṭb-ı cihān ser-çeşme-i evliyā ḥācı bekṭaş-ı velī el-ḫora- (3846) 8. -sānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīzüŋ velāyetleri ve kerāmetlerinden bir rumūz daḫı budur ki (3847) 9. deryāda ḳaṭresinden güneşde ẕerresinden ẕikr ėderüz ki taḥrīr ḳābil olunup beyān oluna (3848) 10. meger aḳsarāy yaḳınında bir köy vardı adına dīndiken dėrlerdi çünkim ḥācı bekṭaş (3849) 11. ḥünkār şulucaḳaraöyüge geldi şöhret ṭutdı bu ẕikr olunan velāyetleri iẓhār eyledi (3850) [175b]1. her ṭarafdan evliyā muḥibbleri aḳup her gāh erenleri görmege ṣafā naẓarların ve ḫayr duʿāların almaġa (3851) 2. geldiler meger ẕikr ėtdügümüz aḳsarāy ḳurbındaki dīndiken nām köyde bir naṣīblü cān varıdı (3852) 3. ol daḫı sürüp ḥünkār ululuġınuŋ naẓarına geldi aḳtarıldı erenler emr ėtdi (3853) 4. tırāş bīʿat tāc u kisvet başına urup dervīş ėtdiler bir zemān erenler ḫiẓmetinde (3854) 5. ṭurdı bir zemāndan ṣoŋra gėrü yėrlerine vardı anda ṭurdı meger ʿādet oldı kim (3855) 6. her gāh mekānında yaʿni dīndiken köyinde erenleri göresi gelse şevḳ ėtse bir anası (3856) 7. ḳarıcuḳ vardı nefīs maḥbūb buġdāy unından yaġıla bādemile zaʿferānile anasına (3857) 8. laṭīf çörekler ėtdürüridi daḫı erenler ḥużūrına getürüridi erenler ḥiẓmetlerinde bir zemān (3858) 9. ṭururıdı gėrü

dīndikene gėderdi gėrü erenleri göresi gelüp iştiyāḳı ġālib oldı (3859) 10. gelmege ḳaṣd eyledi evvelki gibi erenleri ziyāret ėdę bir vaḳt rüzgār bir ḳaḥṭ ṣüretin (3860) 11. bağladı ol kimse fuḳarādan idi çöreklik una ṭāḳati yėtmezidi tā kim çörek ėtdüre gene (3861) [176a]1. ḳaraöyügę erenler naẓarına varą eli ḳurı varamadı eglendi nā-gāh bir gün ḥaḳḳ teʿālā (3862) 2. ġayb ḫazīnesinden buŋa dünyelik cihetinden bir feṯḥ-i bāb açıldı vardı un (3863) 3. aldı vardı gene nefīs aḳ buġdāy unından yaġlı bādemli zaʿferānlı çörekler (3864) 4. pişürtdi anasına ol çörekleri getürdi ṣulucaḳaraöyügę erenler naẓarına (3865) 5. geldi çün destūr oldı içerü girdi elindeki çörekleri naẓarą ḳodı vardı (3866) 6. erenlerüŋ ellerin öpdi ayaḳlarıną yüz sürdi ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı (3867) 7. velī el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz bu yigidüŋ yüzine naẓar ṣaldı ve ol çör- (3868) 8. -eklerę naẓar ėtdi niçün böyle ėdersin tekellüfledür göresin hemān ḥāżır ne bu- (3869) 9. lursaŋ az çoḳ dėmeseŋ alsaŋ naẓarą yėtişseŋ olurıdı ve hem dostı dostdan (3870) 10. ayıran illā çörekmiş dėdi çünkim ol kişi erenlerden bu sözi ėşitdi miskīn- (3871) 11. lik ėdüp yüz yėrę ḳodı belī erenler şāhı dėdi raḥmetu'llāhi ʿaleyh raḥmeten vāsiʿaten (3872) [176b]1. rivāyetdür ki güvenç abdāl ḥażret-i sulṭān ḥācı bekṭaş-ı velīye ėtdügi su'ālį (3873) 2. beyān ėder erenler daḫı aŋa gösterdügi rumūzları ʿayān olunur ki ẓikr ėderüz (3874) 3. rivāyetdür ḥażret-i ḫünkāruŋ ḳademindę ve ḫizmetindę güvenç nām bir dervīş varıdı (3875) 4. ḫayli er terbiyyesin yėmiş kimesne idi bir gün erenlerę eytdi erenler şāhı gönlümdę (3876) 5. bir fikrim var ḥavālet olurısa söyleyeyüm dėdi ḥażret-i ḫünkār eytdi ḥavāletdür söyle (3877) 6. ėşidelüm dėdi güvenç dervīş eytdi ʿaceb şeyḫ muḥibb ve mürīd ve ʿāşıḳ dėmek (3878) 7. nedür ve ne dėmekdür bize beyān ėdivėrüŋ erenler şāhı dėdi hemān ol maḥall ḥażret-i (3879) 8. ḫünkār eytdi güvenç abdāl ḳalḳ yėrüŋden tėz var bir ṣarrāfdą biŋ altun nęẓrimüz (3880) 9. vardur al gel dėdi [ḥażret-i ḫünkār eytdi göŋlin][54] ol güvenç abdālą nęẓrimüz ḳankı (3881) 10. şehrdedür ve ḳankı kimesnedür dėmedi güvenç daḫı erenlerden ol nęẓriŋüz olan mal (3882) 11. ne yėrdedür ve ne kimesnedür adı nedür dėyü ṣormadı hemān erenlerüŋ nefesin ėşitdüginleyin (3883) [177a]1. güvenç dervīş meyānın çüst ḳıldı pervāzın gėydi ve daḫı erenlerüŋ ellerin öpdi daḫı (3884) 2. revān oldı erenlerüŋ velāyetiyle bir gün iki gün üç gün gėtdi üçünci gün bir şehrę (3885) 3. yėtişdi baḳdı gördi kim bir muʿaẓẓam şehrdür kim vaṣf ḳābil degüldür yüce ʿālī ḳalʿa içindę (3886) 4. ādemīler bī-nihāyet güvenç gördi çünkim bu şehri ki taʿaccüb ėtdi kendü kendüye eytdi (3887) 5. hīç ben bu vilāyetümüzdę bu aṣıl ulu şehristān gördügüm yoḳ ve ne ėşitdüm ʿaceb

[54] Yazılmış sonra üstü çizilmiş.

(3888) 6. bu yėr ne yėr ki ve bu şehr ne şehr ki adına ne şehr dėrler ola dėdi ilerü vardı (3889) 7. bir kimseye ṣordı eytdi ḳardaş bu vilāyet ne vilāyetdür ve bu şehr ne şehrdür baŋa (3890) 8. ḫaber vėrüŋ dėdi ol kimesne eytdi bu vilāyet hindustān mülkidür ve bu şehre (3891) 9. şehr-i delli dėrler dėdi çün güvenç bu sözi ėşitdi kendü kendüye taʿaccüb (3892) 10. ėtdi ḳandaġı rūm ḳandaġı hindustān dėdi daḫı şehr içinin revān oldı (3893) 11. ṣoḳaḳ-ber-ṣoḳaḳ gėderek bāzāra yėtişdi içinde gezerek şehrüŋ bezistānı öŋine (3894) [177b]1. uġradı ol yaŋa bu yaŋa baḳdı gezerek temāşā ėderdi geçüp gėde ṭururken ḳarşuda gör- (3895) 2. -di bir ṣarrāf oturur bunuŋ naẓarı ṣarrāfa düşdi ṣarrāfuŋ naẓarı daḫı buŋa (3896) 3. düşdi baḳdı gördi hemān görünce el ṣaldı berü gel dervīş dėdi güvenç daḫı (3897) 4. ilerü varup selām vėrdi ṣarrāf dükkāndan güvence ḳarşu vardı görüşdi (3898) 5. yanına aldı ʿizzet-i ikrām eyledi eytdi dervīş bu yėrden degülsin ne yėrdensin (3899) 6. dėdi güvenç eytdi rūm vilāyetindenüm dėdi ṣarrāf eytdi rūmda kimüŋ ḫizmetinde (3900) 7. olurduŋ dėdi güvenç eytdi rūmda sulṭān ḥācı bekṭaş ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz ḫünkār ḫizmetinde (3901) 8. olurdum bir gün baŋa eytdi bir ṣarrāfuŋ kendüsinde biŋ altun nezrimüz var- (3902) 9. dur anı var al gel dėdi ve buyurdı üç gündür bu şehre ėrişdüm geldüm dėdi çün (3903) 10. ṣarrāf ḥācı bekṭaş ḫünkāruŋ ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz nām-ı şerīfin ėşidicek miskīnlik ėtdi (3904) 11. ṭurdı dükkānın dėvşürdi güvenç abdālı aldı evine geldi güvence yėr gösterdi (3905) [178a]1. ʿizzet ü ikrām eyledi oturdılar üç gün envāʿ dürlü ṭaʿāmlarıla güvenci ziyāfet (3906) 2. ėtdi andan dönüp eytdi dervīş ol nezrüme var dėyüp seni göndürenüŋ (3907) 3. ṣarrāfı benüm dėdi benüm ḳażiyyem şöyle oldı kim bu hindustān deryāsında bir vaḳt (3908) 4. ticārete gėderken bir yavuz muḫālif yėl çıḳdı ol muḫālif rūzgār az ḳaldı kim gemimüz (3909) 5. ġarḳ ola cümlemüz helāk olavuz hemān ol maḥallde velāyet erenlerine çaġırdum beni (3910) 6. bu helākdan ḫalāṣ ėdüŋ biŋ altun nezrim olsun dėdüm hemān sāʿat erenler (3911) 7. yėtişdi gemiyi mübārek eliyle dutdı ḫalāṣ kenārına çıḳardı andan adın meskenin (3912) 8. ṣordum adum ḥācı bekṭaş ḫünkārdur meskenüm rūmda olur dėdi ben eytdüm (3913) 9. rūma bunca nezriŋüzi nice ulaşduram dėdüm ḥażret-i ḫünkār eytdi ben bir kimesne (3914) 10. göndürem aŋa vėresiz dėdi ben eytdüm ol göndürecegüŋ kimesne ne şekllü şemā'illü (3915) 11. kimseler olsa gerekdür hemān senüŋ ṣūretüŋ şeklüŋ şemā'ilüŋ ṣalıḳ vėrdi (3916) [178b]1. dükkānda ol gün otururken seni gördüm sezdüm çaġırup el ṣaldum oldı kim hele (3917) 2. bi-ḥamdi'llāh ḫaṭā ėtmemişem dėyüp hemān bir ulu hemyān çıḳardı biŋ altunı ṣaydı daḫı (3918) 3. eytdi dervīş bu biŋ altunı erenlere ṭapşurġıl erenlerüŋ nezridür dėdi andan biŋ (3919) 4. altun daḫı ṣaydı eytdi bu biŋ altun daḫı vaḳtā kim

erenler naẓarına ėresin fuḳarā-i (3920) 5. bābu'l-lāḥa teslīm ėdesin ḫor geçüreler dėdi andan biŋ altun daḫı ṣaydı eytdi (3921) 6. dervīş naẓarımuzdan ḳurı gėtme bu biŋ altunı sen ḫarcan dėdi andan güvenç (3922) 7. abdāl ol üç biŋ altunı bir hemyāna ḳoyup ḳoynına ṣaldı erenlerüŋ ḫiẓmetin (3923) 8. bitürdi daḫı ṣarrāfıla vedā'laşup andan gene yola revān oldı şehr içinde (3924) 9. gėderken nāgā(h) bir çarṭaġa güvencüŋ gözi ṭuş oldı güvenç ol çarṭaġa naẓar ṣaldı (3925) 10. gördi kim ol çarṭaġuŋ penceresinden bir maḥbūb āf-tāb cemāl ḳız ṭurur hemān kim güvenç (3926) 11. abdāl ol ḳızı gördi naẓar ṣaldı bir göŋül biŋ cānile 'āşıḳ oldı şöyle kim (3927) [179a]1. ṣabrı ḳarārı ḳalmadı hemān lā-ya'ḳıl oldı bu çarṭaġuŋ penceresine ḳarşu gözin (3928) 2. dikdi baḳdı üç gün üç gėce ḳaldı bu ḳız bunuŋ ḥālin gördi 'acebledi meger (3929) 3. bu ḳız bir ulu ḫ^{v}ācegī ḳızı idi atası ulu bāzirgānıdı ticārete gėtmişidi (3930) 4. üç günden ṣoŋra fikr ėtdi ki bunı ḫalḳ duymasun söz ola dėyü sū-i ẓann (3931) 5. ėdeler dėdi meger bunuŋ bir hem-rāzı cāriyesi varıdı çaġırdı eytdi baḳa (3932) 6. gör şol çarṭaġuŋ penceresine ḳarşu ṭuran sersemi dėdi bugün üç gün (3933) 7. üç gėcedür ki yėmez içmez yatmaz uyumaz gözini ayırmaz pencereye baḳup ṭurur dėdi (3934) 8. bir müflis zelīl kimesnedür bir müşkil daḫı bu ki baŋa 'āşıḳ oldı varup gėtmez var (3935) 9. aŋa naṣīḥat eyle varsun işine revān olsun başda hem şāyed bu ḥāli yād kimesne (3936) 10. göre ḥaḳḳımuzda sū-i ẓann ėdeler dėdi vardı cāriye güvence eytdi hey dervīş (3937) 11. üç gün üç gėcedür bu pencereye baḳup ḥayrān olmışsın yoluŋa gėtmezsin (3938) [179b]1. imdi ol umduġuŋ olmaz ol murād saŋa el vėrmez ol gördügüŋ kimesne (3939) 2. bir ulu ḫ^{v}ācegī ḳızıdur şāyed senüŋ bu ḥālüŋi ḳul ḳaravaş ṭuyalar seni incideler (3940) 3. imdi anuŋ gibi ulu zādeyi ṣayda getüreyüm dėyen kimesnenüŋ bol altunı gerekdür (3941) 4. tā ki maḳṣūdına yol bula yoḫsa ol olmaz işüŋ var dėdi güvenç abdāl çün (3942) 5. cāriyeden bu ḫaberi ėşidicek altunuma noldı dėdi üç biŋ altunı ḳoynından (3943) 6. kese ile çıḳarup cāriyeye gösterdi daḫı cāriye altunı görüp sürdi (3944) 7. ḳıza geldi eytdi dervīş tehī kimse degül ḳoynından keseyle üç biŋ altunı (3945) 8. çıḳardı baŋa gösterdi dėdi muḥaṣṣal-ı kelām üç biŋ altuna ṭama' ėtdiler (3946) 9. güvenci bir vechile ḳız naẓarına getürdiler hemān kim güvenç abdāl ma'şūḳınuŋ naẓarına (3947) 10. girdi çıḳarup ḳoynından üç biŋ altunı öŋine ḳodı ḳız daḫı altunı aldı (3948) 11. ḳabūl ėtdi muḥaṣṣal-ı kelām şeyṭān 'aleyhi'l-la'ne yolına gėtmek diledi hemān şol (3949) [180a]1. ayaġı ucına oturṭuġınlayın derḥāl divār yarıldı bir el çıḳdı güvenci (3950) 2. gögsind(en) ḳaḳdı güvenç yıḳıldı uşı gėtdi ḳız bu ḥāli görüp ses ėtdi (3951) 3. ḳalḳdı oturdı tā kim güvencüŋ 'aḳlı başına geldi ḳız güvence şordı bu nedür (3952) 4. ne ḥāldür dėdi güvenç abdāl eytdi şeyḫümüz ḫācı bekṭaş ḫünkārdur rūm (3953) 5.

vilāyetinde olur beni şu vechile ḫizmete göndürdi ḥāl-i ḳażiyye nice oldıysa (3954) 6. ve sergüzeştin kendüye buluşıncaya dek bir bir ʿale't-tafṣīl taḳrīr eyledi çün ḳız (3955) 7. güvençden bu ḫaberi èşitdi ve bu velāyeti göziyle gördi erenlere ʿāşıḳ oldı (3956) 8. erenleri görmeklüge ḳaṣd èdti ittifāḳ èdüp ol üç biŋ altunı aldılar (3957) 9. aḫşamın güvencile şehrden çıḳup erenleri görmeklüge ʿazm èdtiler tā kim (3958) 10. dün yarusındaḳ gèdüp yorulup bir tenhā yèrde yatdılar çün oyandılar (3959) 11. gördiler ṣabāḥ olmış ammā yatduḳları yèr kekükli yavşanlı yèrdür güvenç taʿaccüb (3960) [180b]1. èdti zīrā kim hindustān mülkinüŋ yèri eyle degüldi ilerü geldi ḳızılca (3961) 2. ḫalvet ve ḳaraöyük āşikār oldı gördi ve bildi yatduḳları yèr ʿarafāt (3962) 3. ṭaġı yanında ḳızılcaözden gelen yoluŋ yanında yatmışlar sürüp āsitāne-yi (3963) 4. şerīfe geldiler ḫalīfeler güvenci görüp istiḳbāl èdtiler görüşdiler alup ḫünkār (3964) 5. ululuġınuŋ naẓarına getürdiler güvenç abdāl gelüp erenlerüŋ ellerin öpüp (3965) 6. mübārek ayaḳlarına yüz sürdi ol neẓr malın kese ile çıḳarup erenlerüŋ (3966) 7. naẓarına ḳodı olan ḳażiyyeyi bir bir tafṣīlen zikr èdti andan ol ḳız daḫı gelüp (3967) 8. erenlerüŋ elin öpdi ayaḳlarına düşdi yüzin sürdi andan ḥażret-i ḫünkār (3968) 9. ḫācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz güvenç abdāla eytdi hīç ḫikmet (3969) 10. ne'dügin bildüŋ mi dèdi güvenç eytdi buyuruŋ erenler şāhı dèdi erenler eytdi (3970) 11. sen bizden şeyḫ nedür mürīd nedür muḥibb nedür ʿāşıḳ nedür dèyü ṣorduŋ (3971) [181a]1. biz daḫı sana cevāb vèrdük ki mürīdlik sen ètdügüŋdür ki biz seni ḫizmete gö- (3972) 2. ndürdük nereye gèdeyin kime varayın dèmedüŋ hemān revān olduŋ muḥibbligi ol (3973) 3. ṣarrāf ètdügidür bir kerre deŋiz yüzinde anuŋ bir gemi esbābı raḫtı cümle ġarḳa (3974) 4. varmaḳ maḥallinde iken erenler dèyü çaġırdı biŋ altun neẓr ètdi varduḳ mededine (3975) 5. èrdük gemisin girdāpdan ḳurtarduḳ ḫalāṣ ètdük anda adımuz mekānumuz ṣordı (3976) 6. ḫaber vèrüp seni göndüreceğüm dèdük sen varduġınlayın taʿallül ètmedi tamām neẓrimüzi (3977) 7. saŋa ṭapşurdı ammā şeyḫlıġı biz ètdük ki gètmekde ve gelmekde seni asānlıġıla èletdük (3978) 8. getürdük ve hem seni ol yüz ḳaralıġından ḳurtarduḳ ve ʿāşıḳlıġı ol ḳız ètdi ki bizden (3979) 9. bu remz velāyet görmekle bize ʿāşıḳ oldı tā kim naẓara gelmeyince ḳarār ètmedi andan (3980) 10. erenler emr ètdi ḳızı güvenç dervīşe nikāḥ èdüp vèrdiler erüŋ velāyetiyle murād- (3981) 11. larına ve maḳṣūdlarına èrişdiler şād oldılar rivāyetdür ki ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz (3982) 12. ḫʷoca aḥmed-i yesevī ḥavāletiyle ḳalḳup rūma geldügin beyān èder zikr olunur (3983) [181b]1. naḳldür ki çünkim ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz (3984) 2. sulṭānü'l-ʿārifīn ḳuṭbu'l-aḳṭāb fī'l-ʿālemīn ser-çeşme-i nevednuh hezār pīrān-ı türkistān (3985) 3. sulṭān ḫoca

aḥmed-i yesevī nesl-i muḥammedī ḥanefī rūḥu'llāh rūḥu'l-ʿazīz izniyle (3986) 4. ḥavāletiyle türkistān ḫorasāndan ḳalḳdı beytu'llāh ṭarafından nitekim ẕikr olunmışdur (3987) 5. ḳaraöyükdę ḳadıncuḳ evine geldi ḳarār ėtdi otuz altı yıl ḥayātdą oldılar dürlü (3988) 6. dürlü velāyetler ve kerāmetler iẓhār eyledi ol velāyetleri görenler eṭrāf-ı ʿālemdę vaṣf (3989) 7. ėtdiler ol ḫaberi ėşiden erenler muḥibbleri her ṭarafdan aḳup geldiler erenlerüŋ mübārek (3990) 8. cemālin görüp ṣafā naẓarın ve himmetin aldılar baʿżısı daḫı erenlerüŋ ṣafā naẓarın aldu- (3991) 9. ḳlarından ṣoŋrą gėrü memleketlerinę vardılar baʿżısın ẓāhirden ve bāṭından nice dürlü (3992) 10. rumūzlar görüp niçe dürlü ḥālatę yėtişdiler cāzibe-i velāyetiyle baʿżısın çeküp (3993) 11. kendüye getürdi ẓāhiri ve bāṭını açılup dürlü dürlü ḥālleri ḥāṣıl olup (3994) 12. irādet-i cüz'īsin erenlerüŋ irādet-i küllīsinę ṭapşurup faḫr-i silkine münselik (3995) [182a]1. olup erenler ḫizmetindę ḳalurıdı erenler daḫı aŋa naẓar himmet ėdüp icāzet (3996) 2. inābet ṣunup naṣīb vėrüp bir memleketę ḫalīfe diküp göndürüridi baʿżısın (3997) 3. maḳām-ı meskenlerine ve baʿżısın bir ġayrı vilāyete erenlerden nice nefes gelürse eyle ėderdi (3998) 4. anlar daḫı varup ol vilāyetlerdę ġarāyib velāyetler ve kerāmetler iẓhār ėderler idi (3999) 5. ol vilāyetüŋ ḫalḳın kendüye mürīd ve muḥibb ėdinürlerdi bu ẕikr olan otuz altı (4000) 6. yıluŋ içindę ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş- el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz (4001) 7. otuz altı biŋ çerāḳ uyardı ve otuz altı biŋ ḫalīfe dikdi mecmūʿısı (4002) 8. müferred maʿlūm çehār ʿalāmet icāzet inābet ṣunulmış ḫalīfelerdi erenler anlar daḫı (4003) 9. ol vilāyetlerde erenlerden gördükleri gibi ṭarīḳ sülūk erkānın yörüdürler (4004) 10. idi ammā muttaṣıl leylen ve nehāran ḥażret-i ḫünkāruŋ ḫizmetindę müdām üç yüz altmış (4005) 11. ḫalīfe varıdı tā ḫünkār ululuġı āḫirętę intiḳāl ėdince erenlerüŋ her birin bir vilāyetę (4006) [182b]1. göndürüridi imdi bunlaruŋ her birin tafṣīl üzerę ẕikr ėdersevüz be-ġāyet muṭavvel olur (4007) 2. ammā baʿżı bu üç yüz ḫalīfeden meşhūrlardur ismleri daḫı bugüne dek maʿlūmdur evvel (4008) 3. cemāl seyyiddür andan ṣarı ismāʿīl pādişāhdur andan ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāndur (4009) 4. andan baba resūl ḥażretleridür pīr-āb sulṭāndur receb seyyidī andan ṣaru ḳāḍı (4010) 5. andan ʿalī baba andan baraḳ baba andan yaḥyā paşa andan sulṭān bahāe''d-dīn andan aṭlas- (4011) 6. pūş sulṭān andan dost-ı ḫudā ḫıżır ṣāmet ammā bu ẕikr olunan erenlerüŋ ʿale'- (4012) 7. t-tafṣīl her birisinüŋ aṣıl ve neseb ve erenlerę ne vechile ėrdüklerin ẕikr ėdersevüz (4013) 8. beyānındą vaḳt sāʿat yoḳdur velī icmālen ẕikr ėdelüm ḫoş ola rivāyetdür ki (4014) 9. ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz cemāl seyyid sulṭāną (4015) 10. ėtdügi rumūzı beyān ėder ammā cemāl seyyidi ḥażret-i ḫünkār cümle ḫalīfelerden (4016) 11. pek severidi ve aŋa ʿizzet ėderdi ve ḫalīfeler daḫı aŋa ʿizzet ü ikrām

taʿẓīm ėderleridi (4017) [183a]1. ve daḫı taʿẓīm ėtmege işāret ėderdi bir niçe kerre ḥażret-i ḥünkāruŋ maḥall-i naẓarı vāḳiʿ olmışıdı (4018) 2. niçe kerre cemāl seyyid sulṭānuŋ mübārek eliyle arḳasın yapup cemālümdür cemālüm cemālümdür (4019) 3. cemālüm cemālümdür cemālüm dėmişdi ve hem bu seyyid daḫı mecmūʿından yoḳaru otururıdı (4020) 4. bir gün erenler naẓarında otururken ʿacabā biz faḳīre erenler ne yėr yurt gösterür ki ve (4021) 5. ne yėri remz ėderler ki biz daḫı dem yum oynadavuz dėyü fikrinden geçdi cemāl seyyidüŋ (4022) 6. ḫāṭırından ḫuṭūr ėtdügi nesne erenlere maʿlūm oldı hemān ḥażret-i ḥünkār (4023) 7. ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz eytdi cemālüm bizi dār-ı (4024) 8. beḳāya göndür daḫı bir merkeb alup revān olġıl merkebüŋ ḳurt yėdügi yėri (4025) 9. saŋa yurt vėrdük anda varasın demüŋ yumuŋ oynadasın daḫı senden (4026) 10. bizüm oġlumuz gele aḳdeŋize yol eyleye dėdi hem cemāl seyyidüŋ ḥāli şöyle oldı ki (4027) 11. çünkim erenler dār-ı beḳāya intiḳāl ėtdi ḥabīb emir cemi seccādeye geçürdi cemāl (4028) [183b]1. seyyid sulṭān ḥażret-i erenlerden ḥavāletile vedāʿ ėdüp bir merkeb alup sefer tedārükin (4029) 2. ėtdi daḫı revān oldı tā kim altunṭaş tevābiʿine gelicek görse kim āb-revān (4030) 3. çayır çemen bir rūşen dil-güşā maḳām ki dėmekçe degül merkebinden ėndi öte şaldı (4031) 4. kendüsi biraz uyudı çünkim oyandı vardı merkebin yoḳladı gördi kim bir (4032) 5. ḳurt merkebin ol sāʿat pārelemiş bildi kim ḥünkār ululuġı remz ėtdügi kendüye (4033) 6. maḳām vėrilen yurt ol yėrdür hemān ayruḳ gėtmedi ol yėrde maḳām baġladı niçe (4034) 7. dürlü velāyetler ve kerāmetler iẓhār eyledi eger cemālī seyyid sulṭānuŋ gösterdügi (4035) 8. velāyetleri ve kerāmetleri ile ol vilāyetüŋ ḫalḳın kendüye muḥibb ėtdi erenlerüŋ remzi (4036) 9. ile cemāl seyyid sulṭānuŋ bir oġlı oldı adı aṣıl ṭoġan pādişāh idi erenler (4037) 10. remz ėtdügi gibi ġāyet ḳuvvetlü ve heybetlü ʿazīz ḳopdı şöyle kim velāyetleri ve kerāmetleri (4038) 11. dilile şerḥ olmaz tā ki bir vaḳt rūm ėline ʿazm ėtdi gelibolı boġazına vardı (4039) [184a]1. vardı gemi ṭaleb ḳıldı gemiciler teʾḫīr ėtdiler hemān aṣıl ṭoġan pādişāh deŋize yöriyi (4040) 2. vardı deŋizi geçmege erüŋ velāyetiyle mübārek ḳademleri altından şu çekildi ḳupḳurı (4041) 3. oldı tā ki öte geçmege sehl ḳaldı gemüciler çün bu ulu kerāmeti gördiler fi'l-ḥāl (4042) 4. gemiyi yėtürdiler incindükleri cihetden gemilerine girmemek diledi ṭolayu ṭolayu yör- (4043) 5. –idi āḫir niyāz ėtdiler yalvardılar andan gemilerine girdiler deŋizi geçdiler ve cemāl (4044) 6. seyyid raḥmetu'llāhi ʿaleyh tökelcikde intiḳāl ėtdi şimdi mezār-ı şerīfleri altun- (4045) 7. -ṭaş tevābiʿinde tökelcikde olur ol eṭrāfda muḥibbleri be-ġāyet çoḳdur ammā ikinci ulu (4046) 8. ḫalīfesi şarı ismāʿīl pādişāhdur ḥażret-i ḥünkāruŋ anlar daḫı ulu ḫalīfeler- (4047) 9. inden hem erenlerüŋ ḫāṣ ḫizmeti aŋa maḫṣūṣıdı

olar ile ḥażret-i ḫünkāruŋ (4048) 10. arasındaki muḥabbet sırrı esrārı rumūz ki varıdı hīç kimesne ḫalīfelerinden (4049) 11. ol mertebeye ėrmemişdi ve hem ḥażret-i ḫünkāruŋ ıbrıḳ-dārı idi hem daḫı (4050) [184b]1. ḳaraöyükden bir ṭarafa gėtmelü olsa ekṣer ancaḳ anları hem-rāh ėdinüridi hem naẓar almış (4051) 2. velāyet ve kerāmet erenlerinden idi ve hem tamām naṣībin almış ʿazīz idi bir gün (4052) 3. erenlerüŋ ḥużūrında iken ṣarı ismāʿīl pādişāhuŋ ḫāṭırından geçdi kim ʿaceb biz (4053) 4. faḳīre daḫı erenler ne velāyet remz ėderler ki ne yėrden baŋa yurt vėre mekān göstere (4054) 5. tā biz daḫı dem yum oynadavuz dėyü fikrinden geçdi bu nesne erenlere maʿlūm oldı andan (4055) 6. ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz eytdi ismāʿīlüm biz (4056) 7. dār-ı beḳāya intiḳāl ėdince bunda ṭur andan ṣoŋra çıḳasın elüŋdeki ʿaṣāŋı atasın (4057) 8. ʿaṣāŋ ḳarār ṭutduġı yėri saŋa yurt vėrdük dėdi daḫı eytdi ismāʿīlüm (4058) 9. yeşil fermānı al sende ṭursun emānet olsun bir vaḳt ola kim bunda ol (4059) 10. yeşil fermān gerek ola ol vaḳt bundan saŋa varalar ṭaleb ėdeler anlara ṭapşurasın (4060) 11. dėdi ol vaḳt kim erenler intiḳāl ėtdi ḥabīb emir cemi seccādeye geçürdiler ṣarı (4061) [185a]1. ismāʿīl pādişāh erenlerden ḥavālet alup sefer ʿazmin ėtdi yola çıḳdı ʿaṣā- (4062) 2. -sın atdı erdür bāṭından naẓar ėtdi gördi kim ʿaṣāsı ṭoġrı menteşe ėlinde (4063) 3. ṭavazda bir kilisenüŋ ḳubbesine ṭoḳundı ḳubbesin deldi aşaġa ėndi meger (4064) 4. ol kilisede bir keşīş otururıdı incīl oḳurıdı rāst ʿaṣā buŋa evren (4065) 5. ṭonında gözükdi tā kim bunuŋ üzerine gėce yėtişdi ol rāhib ṣarı ismāʿīl (4066) 6. pādişāha ḳarşu gėtdi buluşdı elin öpdi ayaġına yüz sürdi öŋine düşüp (4067) 7. alup kiliseye getürdi kiliseyi yıḳup ḫoş āsitāne eyledi ṣarı ismāʿīl pādişāh (4068) 8. müslimān eyledi rāhibi ismāʿīl pādişāh rāhibe eytdi ben ṭavazda mekān ṭutısarın (4069) 9. sen de bunda ḳarār eyle senüŋle ḳoŋşılar olalum dėdi andan ṣarı ismāʿīl pādişāh (4070) 10. bir ṣarı ṭoġan şeklin urundı daḫı gelüp ṭavazda bir yėrde ḳondı boynında (4071) 11. çalġısı ayaġında çınḳıraġı bile ol zemānda ol şehrüŋ zepūn nām bir kāfir begi varıdı (4072) [185b]1. gelüp aŋa dėdiler ki fulān yėrde bir ṣaru ṭoġan geldi ḳondı boynında çalġısı (4073) 2. ayaġında çınḳıraġı var eyle ṭoġan gördügümüz yoḳdur dėdiler zepūn eytdi ol vaṣf (4074) 3. ėtdügüŋüz ṭoġan yā türk pādişāhından ḳaçmışdur yāḫuḏ kāfir pādişāhından (4075) 4. ḳaçmışdur oşda sürüp hele bunda geldi imdi anı ṭutmaġa cehd ėtmek (4076) 5. gerekdür dėdi imdi aŋa iki kimse gerekdür biri müslimān ṭonında ve biri kāfir ṭonında (4077) 6. ola dėdi eger müslimāndan ḳaçup geldiyse müslimāna ṭutula ve eger kāfirden ḳaçup geldi (4078) 7. ise kāfire dutula dėdi pes bu vechile iki ādem düzdi biri müslimān ṭonında (4079) 8. ve birisi kāfir ṭonında sürüp ol ṭoġanı ṭutmaġa geldiler bunlar gelince ṣarı (4080) 9. ismāʿīl pādişāh

gėrü ādem donına girdi ėnüp ḳonduġı yėrüŋ altında oturdı (4081) 10. bunlar daḫı sürüp ol ṭoġan ḳonduġı yėre geldiler gördiler kim ol yėrüŋ altı (4082) 11. yanında bir ṣaruşın ḫūb ṣūretlü heybetlü ve ṣalābetlü ʿazīz oturur ayruḳ ṭoġan (4083) [186a]1. nesne yoḳ bunlar daḫı ilerü geldiler ṣarı ismāʿīl pādişāh ḥażretlerinüŋ (4084) 2. elin ayaġın öpdiler daḫı zepūn bege geldiler eytdiler ol ṭoġan şeklinde gözüken (4085) 3. ṭoġan degülmiş ḥażret-i ʿīsā imiş saŋa himmet ėtmege gelmiş ādem ṭonına girmiş (4086) 4. ol ṭoġan şeklinde ḳonduġı yėrüŋ altında oturur dėdiler zepūn çün bu kelāmı (4087) 5. ėşitdi sevindüginden kendüye muḥabbet ġalebe ėtdi ʿaḳlı gėtdi tėz yėrinden ṭuru (4088) 6. geldi ḳavminüŋ ulunların cemʿ ėdüp aldı yüzi üzere niyāz ėde sürüp ol (4089) 7. yėre geldi gördi kim ṣarı ismāʿīl pādişāh oturur ilerü gelüp elin öpüp (4090) 8. ayaġına yüzler sürdiler ṣafā geldüŋ ḳadem getürdüŋ gelmeklügüŋ mübārekdür mübārek (4091) 9. olsun dėdiler andan ṣarı ismāʿīl pādişāh bunları islām dīnine daʿvet eyledi (4092) 10. zepūn beg ḳavmiyle ve memleketüŋ ḳavmi hep müslimān oldılar ṣarı ismāʿīl pādişāh (4093) 11. bunlara ḫācı bekṭaş ḫünkāruŋ selāmın degürdi daḫı eytdi baŋa bunda yurt (4094) [186b]1. vėrdi dėdi anlar eytdiler ṣafā geldüŋ bu ṭavaz şehrinde her ne yėri begenürseŋ senüŋçün (4095) (2) anda murāduŋ üzere maḳām yapuvėrelüm dėdiler ṣarı ismāʿīl pādişāh eytdi (4096) 3. dervīşüŋ yėri tevażżuʿ meskenet alçaḳlıḳdur şehrüŋ alt ucında iki nil uġrağı (4097) 4. arası yėre vardı ol arayı iḫtiyār ėtdi ol yėri kendüye maḳām mesken yapu- (4098) 5. vėrdiler andan beri yėri daḫı yapmaḳ içün iḫtiyār ėtdiler bu arada ṣu yoḳdur bāġ u (4099) 6. bāġçe ḫoḏ ṣu varılmaḳ gerekdür ṣu varılmayınca olmaz dėdiler ol yėrüŋ üsti yanında (4100) 7. bir yėre naẓar ėtdi derḥāl bir laṭīf ṣu çıḳdı ol bāġa ve bāġçelere kifāyet ėder idi (4101) 8. ol velāyet ve kerāmet ile çıḳan ṣu ol yėrde meşhūrdur daḫı nice dürlü dürlü (4102) 9. velāyetler ve kerāmetler iẓhār eyledi ol vilāyet ḫalḳından çoḳ kimse aḫtarılup (4103) 10. kendüler dervīş oldı ḥattā bir gün cemāʿatiyle ol diyārı seyr ėderken bir çiftçinüŋ (4104) 11. yanına uġradı ol iki öküzüŋ birisi nuṭḳa geldi eytdi ey erenler şāhı ṣarı (4105) [187a]1. ismāʿīl pādişāh dėdi ṣarı ismāʿīl pādişāh daḫı sürüp yanına (4106) 2. geldi nedür ḥālüŋ nolduŋ ḳara öküz dėdi ol öküz eytdi yigirmi yıldur issimüŋ (4107) 3. çiftin sürerim ḳocaldum gücüm ḳuvvetüm ḳalmadı bu kerre göndüreler ki beni boġazlayalar luṭf (4108) 4. ėt er ḥaḳḳ ʿaşḳına beni bunuŋ elinden ḳurtar ḫalāṣ eyle dėdi andan ṣarı (4109) 5. ismāʿīl pādişāh ḥażretleri ol öküzi issinden ṣatun alup azād (4110) 6. eyledi bu kerre ol vilāyetde adın öküz söyleden ṣarı ismāʿīl pādişāh ḳodılar (4111) 7. andan ṣoŋra ṣarı ismāʿīl pādişāh ol vilāyetde çoḳ velāyetler ve kerāmetler iẓhār (4112) 8. eyledi diller anuŋ şerḥinde ʿāciz ḳalur ol diyāruŋ ḫalḳın kendüye muḥibb ėtdiler (4113) 9. niçeler

velāyetin görüp erenlere irādet getürüp mürīd oldılar niçe zemān dem yum (4114) 10. oynatdı āḫir intiḳāl ėtdükleri vaḳtin erenler remz ėtdügi yeşil fermānı kendü (4115) 11. ile bile defn ėtdiler tā aŋa degin ṭurdı kim ḥācı bekṭaş ḥünkāruŋ ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz oġullarınuŋ (4116) [187b]1. biri icāzet ḫuṣūṣında sivriḥiṣāruŋ gün yüzinden ṭarafında seyyid aḥmed oġullarıyla (4117) 2. ṭarīḳ ḫaberin söyleşdiler erenlerüŋ remzin aŋup vardılar menteşe ėlinde ṭavazda (4118) 3. şaru ismāʿīl pādişāhuŋ mezār-ı şerīflerine geldiler eytdiler yā şarı ismāʿīl (4119) 4. pādişāh ol sizde emānet olan yeşil fermāna ḥācet oldı anı bize ṭapşurġıl (4120) 5. dėdiler hemān şarı ismāʿīl pādişāhuŋ mezār-ı şerīfleri yarıldı mübārek (4121) 6. elin çıḳarup yeşil fermānı şunuvėrdi erenlerüŋ ol remzi daḫı yėrine (4122) 7. geldi anuŋla varup ol ṭarīḳ ḫaberin yėrine yėtürdiler maḳṣūdları her ne ise (4123) 8. bitürdiler tamām ḳıldılar rivāyet olunur ki ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī (4124) 9. ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāna naẓar ėtdügini kerāmātı ve (4125) 10. velāyetlerin beyān ėder ammā üçünci ulu ḫalīfeleri ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān idi (4126) 11. tekrār tekrār erenlerüŋ ṣafā naẓarın himmetin almış ʿazīz idi ġāyet ḳuvvetlü er idi (4127) [188a]1. gerçek yegāne serveridi ḥālin ṭuymış menāzil ve merātib olmış ḳaṭʿ-ı menāzil (4128) 2. ėtmiş keşf-i kerāmet ve maḳām-ı velāyete yėtişmiş ʿazīz idi tā kim bir gün erenler naẓar (4129) 3. ėtdi bāṭın ḳılıcın şundı eytdi bu meydānuŋ cellādlıġın saŋa şunduk lākin (4130) 4. bizden destūrsuz ḥavāletsüz bir iş ėtmeyesin dėdi yoḫsa saŋa ziyānum ṭoḳunur (4131) 5. dėdi ol daḫı ḳabūl ėtdi miskīnlik ėtdi ṭaşra geldi gördi meydān şaḳḳasın (4132) 6. bir ḳaṭıra meşk urup maṭbaḫa şu götürürdi göŋlinden geçdi kim bu baŋa erenler şu- (4133) 7. -nduġı bāṭın ḳılıcı bu ḳatırda şınayayum dėdi andan ol ḳılıcı ḳatıra ḳarşu şaldı derḥāl (4134) 8. ol ḳaṭıruŋ beli üzüldi ortasından iki pāre oldı iki yaŋa düşdi ḫalīfelerden (4135) 9. baʿżısı görüp bu ḥāli ḥażret-i ḥünkāra ḫaber vėrdiler hemān ḥażret-i ḥünkāruŋ nefesinden (4136) 10. eyle geldi kim ḳolaḳ olsun dėdi hemān sāʿat ḳolları ḳolaḳ oldı ḥācum sulṭān (4137) 11. ėtdügi işe peşīmān oldı ḫalīfelere yalvardı luṭf ėdüŋ beni erenlerden dilek (4138) [188b]1. ėdüŋ bu ḥālden ḫalāṣ bulam dėdi cemāl seyyid sulṭān şarı ismāʿīl (4139) 2. pādişāh ve baba resūl ve pīr-āb sulṭān ve receb ḫalīfe ve ḥāżır olan ḫalīfeler (4140) 3. ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān içün ayaḳ üzere ḳalḳup cümlesi ḥünkār ululuġından (4141) 4. dilek ėtdiler dėdiler ki erenler şāhı ḥācumuŋ ėtdügi eksüklügin ʿafv ėdüŋ (4142) 5. gene ḳolları açılsun ol ḥālle ḳalmasun dėdiler mürüvvetinden kemāl-i kereminden ḥünkār (4143) 6. ululuġı ḫalīfelerüŋ ḳolı açuḳ sulṭān ḥaḳḳında ėtdükleri dilegi ḳabūl ėtdi mübārek (4144) 7. nefesinden eyle geldi kim ḫalīfeler ėtdügi kej dilegi ḳabūl ėtdük ḥācumuŋ ḳolı açuḳ (4145) 8. olsun ol

olan ʿillet andan zā'il olsun dėdi hemān sāʿat ḳolı açuḳ ḥācum (4146) 9. sulṭānuŋ ḳolları açıldı ḫoş oldı bayaġı gibi oldı ammā erenler ol vėrdügi (4147) 10. naṣībi almadılar elinde bāḳī ḳodılar bir gün ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān ḥażret-i ḫünkāruŋ naẓarında (4148) 11. otururken mübārek ḫāṭırından ḫuṭūr ėtdi ki ʿacaba erenler bize ne yėrde yurt maḳām vėrürler ki (4149) [189a]1. tā biz daḫı dem yum oynadavuz dėdi ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān bu vechile ḫāṭırından (4150) 2. ḫuṭūr ėtdügi ḥażret-i ḫünkāruŋ kendülerine maʿlūm oldı eytdi ḳolı açuḳ (4151) 3. ḥācum saŋa şol oġul cānavarı diledügüŋ yėri saŋa yurt vėrdük anda (4152) 4. demüŋ yumuŋ oynad dėdi mezāruŋ daḫı anda olsun dėdi erenler remz (4153) 5. ėtdügi gibi ḫünkār ululuġı dār-ı beḳāya gėdinceye dek anda ṭurur ḥażret-i ḫünkār (4154) 6. erenlerine vedāʿ ėdüp sefer ėtdi sürdi germiyān begine geldi anlardan (4155) 7. yurt istedi germiyān begi daḫı ʿuşşāḳ tevābiʿinde ṣusuz nām bir isiz yėr vėrdi (4156) 8. meger ol ṣusuz nām maḳāmuŋ yaḳınında bir ejderhā düreyüpdururıdı ol vilāyeti (4157) 9. ḫarāba vėrüp ṭururıdı hīç aŋa ẓafer bulunmaz idi beg eytdi var ejderhāyı (4158) 10. ermişsen helāk eyle ol yėr senüŋ olsun maḳām mesken eyle ḳarār ėt dėdi (4159) 11. ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān daḫı germiyān beginüŋ emriyle ʿuşşāḳ tevābiʿinde ṣusuz nām (4160) [189b]1. maḳāma gelüp ḳarār ėtdi meger anda ḥażret-i seyyid ġāzīnüŋ yārenleri ve evlādından (4161) 2. yėdi ġāzīnüŋ mezārı varıdı ol zemāna degin nā-maʿlūm idi ammā ḳolı açuḳ ḥācum (4162) 3. sulṭāndan menḳūldür ki anlar eyle buyurdılar ki bu mezārlardur birisi ḥażret-i seyyid (4163) 4. ġāzīnüŋ ḳız ḳardaşı oġlı idi bunlaruŋ bunda yatmalarına sebeb budur ki eski- (4164) 5. ḥiṣārda ceng ėderken bu yėdi ġāzīye anda zaḫm ėrişdi seyyid ġāzī bulara eytdi (4165) 6. siziŋ mezāruŋuz bu arada yaḳın yėrde olsa gerekdür dėdi āḫirü'l-emr bu rūmda imām-ı (4166) 7. heştum ʿalī ibn-i mūsāyü'r-rıżā naẓar-kerdelerinden ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz (4167) 8. adlu bir kimse gelse gerekdür hem anuŋ ḫalīfelerinden ḳolı açuḳ ḥācum nām bir velāyet (4168) 9. ehli ʿazīz bunda vaṭan ḳılup ḳarār ėtse gerekdür ben daḫı sizden ṣoŋra çoḳ eglen- (4169) 10. -meyüp bu rūmda intiḳāl ėtsem gerekdür size yaḳın yėrde defn oluram her cumʿa gėcesi (4170) 11. maʿnā ʿāleminden sizüŋle ṣoḥbetümüz olsa gerekdür pes ol yėdi ġāzī anda naḳl (4171) [190a]1. ėtdiler ḥażret-i seyyid ol ġāzīleri ṣusuza getürdi anda defn eyledi gėrü sözümüze (4172) 2. gelelüm çünkim ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān ṣusuz nām yėrde gelüp ḳarār eyledi ol (4173) 3. zemān bir kimse ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāna gelüp aḫtarıldı dervīş oldı dā'im (4174) 4. ḫizmetin ėderdi bir merkebleri varıdı ḥācum sulṭān ol merkebe binüp ol bur- (4175) 5. -hānile ol vilāyetde seyr ėderdi meger bir vaḳt ol vilāyetüŋ erenlerinden bekçe ve ḥabīb (4176) 6. ḥācum ḫayli ḳurbān cemʿ ėtdiler

ḥażret-i seyyidüŋ müheyyāsına vardılar naḳldür ḥażret-i (4177) 7. ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz ki rūma geldi ṣuluca- (4178) 8. ḳaraöyükde ḳarār ėtdi ḥācı bayramında müheyyā olmaḳ remz ėtdi ol müheyyā ḥācı (4179) 9. bekṭaş ḫünkār ḳaddesallāhu teʿālā sırrehü'l-ʿazīz āsitānesinde bir zemān ṭurdı ʿādet oldı ḳaldı çünkim sulṭān (4180) 10. ʿalāe'd-dīn zemānında seyyid ġāzīnüŋ mezārı şerīflerine rü'yā ile muʿayyen oldı (4181) 11. ʿalāe'd-dīnüŋ anası üzerine ʿālī binā yaṣadı aŋa kimi taṣdīḳ ve kimi tekẕīb ėtdiler (4182) [190b]1. tā kim ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş-el- ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz ẕikr olunan (4183) 2. gibi ḥażret-i seyyidüŋ mezār-ı şerīfleri ziyāretine vardılar ziyāret ėtdiler hīç (4184) 3. kimsenüŋ şekki ḳalmadı mecmūʿı ḫalḳ-ı ʿālem taṣdīḳ ėtdiler ḥażret-i ḫünkār daḫı kemāl-i kereminden (4185) 4. ḥācılar bayramında üzerlerinde olan müheyyā-yı iḥyāyı seyyid ġāzīnüŋ üzerinde ėtmege (4186) 5. remz ėtdi ʿāşürede mātem-i ḥüseyinde ol müheyyā iḥyā bizüm üzerimüze vācib oldı (4187) 6. çünkim ol vilāyetüŋ erenleri bekçe ve ḥabīb ḥācı çoḳluḳ ḳurbān cemʿ ėdüp (4188) 7. ḥażret-i seyyidüŋ müheyyāsına ʿazm ėtdiler işlerin bitürüp cemāʿatlerin alup ḳurbān- (4189) 8. -ların sürüp yörüdiler tā kim banaz ṣuyınuŋ kenārına ėrdiler meger evvel bahār idi (4190) 9. banaz ṣuyınuŋ ḳan bulanuḳ olup ṭaşdugı vaḳt idi çün banaz ṣuyınuŋ (4191) 10. kenārına geldiler ırmaġı ṭaşġun buldılar geçemediler niyyet ėtdiler ki dönüp ol (4192) 11. yaŋada bir köye varalar ol gėce anda ārām ėdeler eytdiler ṭaġlara yaġmur yaġmış ırmaġa seyl (4193) [191a]1. gelmiş bu gėce ṣabr ėdelüm bu yėrde yatalum ėrte şāyed ki seyl geçe ırmaġa ėne ṣuyı geçüp (4194) 2. yolumuza revān olavuz dėdiler bu niyyeti ėdüp ṭururlarıdı bunlaruŋ bu nesneleri (4195) 3. ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāna maʿlūm oldı fi'l-ḥāl merkebine bindi burhān abdāl uydurdı (4196) 4. derḥāl banaz ṣuyınuŋ geçidine vardı iḳlīm erenleri cemāʿat dervīşleri ḥabīb ḥācı (4197) 5. ve bekçe sulṭān banaz ṣuyınuŋ geçidinde ṭururlar ḳurbānları daḫı yanlarında ṣuyı geçemezler (4198) 6. ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān ėrişüp bunlara selām vėrdi ne ṭurursız dėdi bunlar (4199) 7. eytdiler cemāʿat cemʿ ḳılduḳ ḳurbān dėvşürdük ḥażret-i seyyid ġāzīnüŋ müheyyāsına (4200) 8. varmaġa ḳaṣd ėtdük bu kerre banaz ırmaġına seyl gelmiş geçemedük dilerüz kim bu gėce (4201) 9. bir yėrde yatsavuz ėrte seyl geçe ırmaġı öte geçevüz yolumuza revān olavuz dėdiler (4202) 10. ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān bekçeye eytdi ve ḥabīb ḥācıya eytdi germiyān vilāyetinüŋ ulu (4203) 11. ḥāmil mükemmel şeyḫleri geçersiz ulu ḫālıça üzerine oturursız ḳuzusı ḳuyruḳların (4204) [191b]1. yėrsiz el vėrürsiz ṭālibleri ḥaḳḳ yolına irşād ėdersiz bu ṣudan geçemezsiz yarın (4205) 2. ḳıyāmet güni bunca mürīd ve muḥibbi ṣırāt köprüsinden ve bunca ʿuḳbelerden nice ḳurta- (4206) 3. -rup ḫalāṣ ėdersiz dėdi ḳolı açuḳ sulṭān

başındaki ḳubbe-yi elif tācı (4207) 4. ḳademine çevirdi ilerü geldi ṣuya eytdi ey dīdār görmiş ṭabīb ṭāhir ṣu sen (4208) 5. dosta gėdersin biz daḫı dosta gėtmege dilerüz dosta gėtmege yol yoḳdur bize (4209) 6. yol el vėr geçelüm dėdi derḥāl ol ırmaḳ iki pāre oldı yoḳarudan ṣu çekildi (4210) 7. aşaġına aḳan ṣu aşaġına aḳdı ṣu ėndi derḥāl geçdiler ḳurbānların geçürdiler (4211) 8. meger bayram beg nām bir devletlü mezkūr banaz ırmaġına bir kārgīr köpri yapdurdı (4212) 9. çün ol ṣu gėrü yene ḳurudı ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān ol ṣuya eytdi bayram (4213) 10. begüŋ ḫayrı yėrine geldi yöri yoluŋa gėt dėdi meger bayram beg anda ḥāżır (4214) 11. idi döndi ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān eytdi ol saŋa maḳṣūd olunan ṣevāb (4215) [192a]1. saŋa müyesser oldı bu bizüm velāyetümüz nişān olsun ayruḳ ol köpri binā dutmaz (4216) 2. dėdi hemāndem ol gėrüye ḳalan ṣu aşaġa ırmaġa teveccüh ėtdi aḳdı yörüyi (4217) 3. gelüp ol köpriyi ḫarāb ėdüp yıḳdı ṣu geçüp revān oldı andan ṣoŋra ol köpriyi (4218) 4. ne ḳadar yapdılarsa ṭutmadı her yıl seyl geldikçe yıḳdı yöridi tā bu demdegin hemān (4219) 5. iki başı ḳaldı pes çün ol erenler bekçe sulṭān ve ḥabīb ḥācı ḳolı açuḳ ḥācum (4220) 6. sulṭāndan bu ulu velāyeti gördiler eksüklük ėtdük dėyüp tekrār görüşdiler (4221) 7. ʿöẕr dilediler tevażżuʿ eylediler bildiler ki nice ḳuvvetlü erdür ve kimden ṣafā naẓar himmet almışdur (4222) 8. eytdiler luṭf ėt bu defʿa ḥażret-i seyyidüŋ ziyāretine müheyyāsına bile varalum (4223) 9. dėdiler ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān daḫı erenlerüŋ nefeslerin ṣımayup ḳabūl ėtdi (4224) 10. ḥażret-i seyyidüŋ mezār-ı şerīfleri ziyāretine bile teveccüh ėtdi ḫizmetinde burhān (4225) 11. abdāl ve bir dervīş daḫı varıdı tā kim ḥażret-i seyyidüŋ mezārı yaḳınında bir maḳāma (4226) [192b]1. geldiler aŋa bulduḳ çayırı dėmekle meşhūrdur çün anda geldiler ḥażret-i seyyidüŋ (4227) 2. bāṭını bunları istiḳbāl ėtdi bir ḫūb şeklile ḥācum sulṭāna bir ḥālet el vėrdi (4228) 3. çün ol erenler ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāndan bu ḥāli gördiler ḥāl nedür dėyü suʾāl (4229) 4. ėtdiler biz maḳṣūda ėrdük ḥażret-i seyyidüŋ bāṭını bizi istiḳbāl ėtdi dėdi (4230) 5. yā biz görmedük dėdiler ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān yazıya baḳdı ṣol gėden nedür dėdi (4231) 6. gördiler ol yazıda bir ṣıġın gėder çünkim gördiler hemāndem gene ġayb oldı (4232) 7. ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān seyyid dergāhına bir peşrev göndürdi kendüsi ol arada (4233) 8. bir müheyyā ḳıldı ol vilāyetüŋ ḫalḳın cemʿ ėtdi niʿmetler pişürüp yėdürüp içürdi (4234) 9. semāʿ ṣafā ėtdi çünkim peşrev dergāha vardı germiyān erenlerinüŋ ḳolı açuḳ ḥācum (4235) 10. sulṭān ḥażretlerinüŋ selāmın degürdi yaḳın geldügin bildürdi meger ol zemān (4236) 11. ḥażret-i seyyid āsitānesinüŋ meşīḫatın ol vaḳt ibrāhīm nām kimesneye vėrmişidi (4237) [193a]1. ve ḥāżır olan dervīşler ḳolı açuḳ ḥācum sulṭānuŋ peşrev göndürdügin (4238) 2. revā görmediler peşrev ġāfillerdür bunuŋ gibi daḫı āsitāneye ne ḥācet peşrev göndürmek

(4239) 3. ve hem müheyyā geçdi keşkek yėndi bayram geldi bu ne vaḳtdür ve nicesine peşrev göndür- (4240) 4. -mekdür dėdiler peşrev daḫı dönüp gėrü ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāna geldi biz geldük (4241) 5. bu yaŋa çün ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān bulduḳ çayırından peşrev göndürdükden ṣoŋra (4242) 6. müheyyā ėtdi duʿā ve ṣenā oldı ṣoḥbet tamām oldı gördiler gördiler bir niçe kimseler (4243) 7. ile iki bacı ḫātūn geçüp gėderler ḥācum sulṭān bunlara eytdi ne yėre gėdersüz (4244) 8. dėdi maḳṣūdumuz vardur seyyid dergāhına gėderüz dėdiler murādıŋuz nedür dėdi (4245) 9. anlar eytdi oġlumuz olmaz ol dergāha ziyāret ėtmege isterüz tā kim erenlerüŋ (4246) 10. yüzi ṣuyına ḥaḳḳ teʿālā bize bir oġlan vėre dėdiler ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān (4247) 11. eytdi ḥācetüŋüz müyesser olacaḳ gėrü döner misiz dėdi ḥācetümüz bite gėrü dönevüz (4248) [193b]1. dėdiler ḥācum sulṭān eytdi varuŋ imdi şol giŋ yėrde ṭuruŋ dėdi ol ḫātūnlar (4249) 2. vardılar bir giŋ yėrde ṭurdılar hemān ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān örü ṭurdı aygır (4250) 3. gibi kişneyüp bunlaruŋ üzerine segirdim eyledi bu iki ʿavratuŋ birisi ṭurdı (4251) 4. birisi ḳaçdı ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān ol ṭuran ʿavratı yėtürüp arḳasın (4252) 5. eli ile bir kerre urdı döndi aŋa eytdi senden bizüm oġlanumuz gele adı ʿoṣmān (4253) 6. ola yigitlik ʿālemińde biraz yehuẓ yėrde yöriye āḫir yola gele andan daḫı bir oġul (4254) 7. gele ṣol köprücügi delik ola bizüm demümüz ol oynada dėdi ve ol ḳaçan ʿavrata (4255) 8. eytdi andan bir ṭaş gele meger ol ʿavrat germiyān vilāyetinden idi ol ḳaçan ʿavratdan (4256) 9. erenler dėdügi gibi bir ṭaş geldi ol ṭuran ʿavratdan bir oġlan geldi adın ʿoṣmān (4257) 10. vėrdiler böyüdi erliklü ḳuvvetlü şecāʿatlu yigit oldı ḥarāmī başı oldı niçe (4258) 11. yıl ol ḥālile ḳaldı yılda bir kerre ol ṭaġda müheyyā iḥyā ėderdi āḫir ḳolı açuḳ ḥācum (4259) [194a]1. sulṭān āḫirete intiḳāl ėtdi andan ṣoŋra erenlerden şevḳ ėrişdi ol yatlu ḥālinden (4260) 2. rücūʿ ėtdi gelüp ḥācum sulṭān āsitānesinde dervīş oldı andan bir oġlı (4261) 3. oldı adın çalap vėrdi ḳodılar erenler remz ėtdükleri gibi gördiler ki ol (4262) 4. ol oġlanuŋ ṣol köprücüginüŋ delügi var buyurdı anı erenlerüŋ seccādesine (4263) 5. geçürdiler erenlerüŋ nefesi yėrine geldi biz gėrü sözümüze gelelüm çün göndür- (4264) 6. dükleri peşrev geldi erenlere dėdüklerin dėmege ḥicāb ėtdi ammā ḥācum ḥażretine (4265) 7. maʿlūm oldı peşreve eytdi ṣafā geldüŋ ḳadem getürdüŋ dėdi ḥācum sulṭān (4266) 8. peşreve eytdi erenler dėdügin bize rāst dėmedüŋ yüzüŋ ardıŋa dönsün (4267) 9. dėdi derḥāl peşrevüŋ yüzi ardına döndi ėrtesi helāk oldı anda defn [oldı][55] (4268) 10. andan ḥācum sulṭān eytdi bir ḳudüm çaluŋ semāʿ ėdüŋ seyyid dergāhına teveccüh (4269) 11. ėdelüm dėdi hemān ḳudümler çaldurdılar

[55] Metinde yok.

semāʿ ḳıldurdılar ḥācum sulṭān semāʿ ėderek (4270) [194b]1. tā kim seyyid dergāhına ėrişdiler meger ikindü vaḳt idi evinüŋ cemāʿati cemʿ olup (4271) 2. semāʿ ėde ṭururlarıdı hemān ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān daḫı ėrişüp ol semāʿa (4272) 3. girdi çarḫ urdı seyyid evi cemāʿatinden etekleri ḳanḳı dervīşe ṭoḳundı (4273) 4. ise cān vėrdi rivāyetdür on yėdi kimesne düşüp cān vėrdi ḳadıncuḳ (4274) 5. ḥavlısında ḳodılar çün seyyid ġāzīnüŋ şeyḫi ḳara ibrāhīm ḥācum sulṭāndan bu ḥāli (4275) 6. gördi ġażaba geldi emr ėtdi ḥācum sulṭān cemāʿatinde ne miḳdār demür āleti (4276) 7. varısa buyurdı tennūr ḳızduralar tennūrı ḳızdurdılar olan demür āletin dükeli (4277) 8. ol tennūra bıraḳdılar ḳızdı ve ol demürler ol tennūruŋ içinde mūm gibi oldı (4278) 9. fi'l-ḥāl ḥācum sulṭān burhān abdāldan yaŋa baḳdı eytdi burhānum gir ol abdāllaruŋ (4279) 10. vaṣılların çıḳa(r) dėdi burhān abdāl ol sözi aŋladı bismi'llāh dėdi ol ḳızmış (4280) 11. tennūrdan ḳoduḳları abdāllaruŋ demür āletlerin tennūra girdi dükeli eliyle ṭaşra atdı (4281) [195a]1. içinde ol ḳadar çarḫ urdı ki tennūruŋ odın söndürdi andan ḥācum (4282) 2. sulṭān ḳara ibrāhīme eytdi siz bizi odıla ṣınaduŋuz biz sizi allāh celle celāluhu ḳaża- (4283) 3. -sıyla ṣınayalum dėdi hemān dem bir yıldırum gökden ėnüp ḳara ibrāhīme ṭoḳundı ḳarār (4284) 4. ṭutup yaḳdı ḳara ibrāhīmüŋ ḥasan adlu bir oġlı varıdı ibrāhīmüŋ ʿavratı (4285) 5. oġlınuŋ elin aldı sürüp ḳolı açuḳ ḥācum sulṭāna geldi elin öpüp ayaġına (4286) 6. düşdi eytdi gerçeklü er ibrāhīm saŋa körlük ėtdi inkārınuŋ cezāsın buldı (4287) 7. imdi erenlerden temennā ėderem ki oġlancuġıma ḳıymaya ṣafā naẓar eyleyeler ki bir dānemdür dėdi (4288) 8. andan ḥācum sulṭān burhān dervīşe eytdi burhānum bir nefes söyle dėdi fi'l-ḥāl (4289) 9. burhān söyledi āḫir mışraʿında eytdi naẓar eyle ḥasana ḥasandan murād ḳara ibrāhīm oġlı (4290) 10. ḥasan idi ki ḥācum sulṭān ṣafā naẓar himmet ėtdi vallāhu aʿlem andan ėrtesi (4291) 11. bayram oldı bayramı daḫı ėtdiler andan ḳalḳup burhān abdāl ile gėrü germiyān (4292) [195b]1. vilāyetine geldiler ṣusuz nām bir mevżiʿye yaḳın geldiler ol ṣusuz nām mevżiʿ (4293) 2. yaḳınında banaz ṣuyınuŋ ṣusuzdan yaŋasında ol yoḳuşda bir ejderhā türeyüpdururıdı (4294) 3. yol kesilüp ṭururıdı kimse anuŋ ḳorḳusından ol yola uġramazıdı çün banaz (4295) 4. ṣuyın geçdiler ḥācum sulṭān ol yola revān oldı ḳulaġuz olanlar eytdiler sen (4296) 5. öŋce yöri oşda biz de varduḳ dėdiler anlaruŋ ḫod murādları bu idi kim ḥācum (4297) 6. sulṭānı ejderhā ile buluşduralar kendüler gėrüde ḳaldılar ḥācum sulṭān merkebine (4298) 7. binüp burhān abdāl öŋce yöriyi vėrdi nā-gāh ejderhānuŋ üzerine geldiler baḳdı (4299) 8. ejderhā ḫaşmın gördi aġzın açdı ḳıjġırdı dem urdı ḥācum sulṭān (4300) 9. merkebinden ėndi burhān evren ḳorḳusından merkebüŋ ardına geçüp ḳuyruġına (4301) 10. yapışdı ejderhā dem urduġından eşek ḳan ḳaşandı ḥācum

sulṭān (4302) 11. ol ejderhāya ḳarşu vardı bir kerre naʿra urdı çaġırdı mübārek nefesinden bir (4303) [196a]1. bir od çıḳdı ejderhāya ṭoḳundı ṭurṭuġı yèrde ol ejderhāya ḳarār (4304) 2. ṭutdı yaḳdı kül oldı şimdi daḫı başı gövdesi ḳuyruġı ṭurduġı mekān (4305) 3. ḳaya üzerinde muʿayyen ṭurur çün iş tamām oldı ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān döndi (4306) 4. arda baḳdı gördi ki burhān abdāl ḳorḳusından eşegüŋ ardına geçüp ḳuyruġına (4307) 5. yapışmış merkeb daḫı ḳorḳusından ḳan ḳaşanmış burhān gel dèdi burhān ilerü (4308) 6. geldi gördi kim ejderhā helāk olmış kül olup yatur erüŋ mübārek ayaġına (4309) 7. yüz urdı ṭurdı gèrüye baḳdı gördi kim dervīşler yoḳuşuŋ dibine gelmiş (4310) 8. ḳorḳularından tidreşüp ṭururlar burhān bunlara çaġırdı ejderhānuŋ helāk (4311) 9. olduġın bildürdi bunlar daḫı geldiler ejderhā helāk olmış gördiler ḥācum (4312) 10. sulṭānuŋ ayaġına yüz sürdiler andan sürüp şusuza geldiler niçe gün bile (4313) 11. oldılar andan ḥācum sulṭāna vedāʿ èdüp bekçe sulṭān ve ḥabīb ḥācı cemāʿatleri (4314) [196b]1. ile mekānlu mekānlarına vardılar ḥācum sulṭān anda ḳaldı dört yaŋadan ejderhānuŋ (4315) 2. öldügin ve bu velāyetleri èşitdiler geldiler aḫtarıldılar tā kim naẓarında ḫizmetinde (4316) 3. çoḳ dervīş cemʿ oldı dem yum oynatdı bir gün ḥācum sulṭān cemāʿatiyle (4317) 4. ol şusuz nām maḳāmuŋ eṭrāfında seyr èderdi ol cemāʿat ve dervīşlere (4318) 5. şusuzluḳ ġalebe eyledi ḥācum sulṭāna iʿlām ètdiler derḥāl merkebinden èndi eliyle (4319) 6. ol yèri ḳazdı bir nefīs cüllāb gibi şu çıḳup revān oldı gelüp ol (4320) 7. cemāʿat dervīşleri ol şudan içdiler şimdi ol diyārda ol bıŋar ḥācum (4321) 8. sulṭān bıŋarı dèrler meşhūrdur rivāyetdür bir vaḳt ḥācum sulṭān ulu cemāʿat (4322) 9. ile menteşe vilāyetine seyrāna vardı bir gün gèce vaḳt idi bir köye geldi èrişdiler (4323) 10. aḫşam yaḳın idi ol köyüŋ bir devletlüsine peşrev göndürdi ol peşrev gelüp (4324) 11. ol devletlüye eytdi ḥācum sulṭān cemāʿatiyle geldi bu gèce dilerler ki ḳademünde rāḥat (4325) [197a]1. olup ḥużūr èdeler dèdi ol devletlü ev issi eytdi bunca zemāndur ʿömrüm (4326) 2. geçdi bir oġlum olmadı hemān bir ḳızım vardur dèdi bunca dervīşler er oġulları (4327) 3. geldiler her birine ḳurbān çerāḳ aḳçesi vèrdüm yalvardum bir oġlan istedüm ṭaleb ètdüm (4328) 4. duʿālar aldum bir duʿāsı müstecāb er bulamadum niçe ḳondurdum ve niçe malum rızḳum telef (4329) 5. ètdüm nereye varurısa varsunlar hele ben ḳondurmazam sizden ben yüz döndürdüm (4330) 6. dèdi siz ṭāʾifeye münkīr oldum dèdi peşrev bu ḫaberi geldi ḥācum sulṭāna ḫaber (4331) 7. vèrdi ol vaḳt gèce zemān oldı bir kimseye daḫı varacaḳ mecāl ḳalmadı gècikdi köyüŋ (4332) 8. ṭaşrasında ḳaldılar ḥācum sulṭān ol dervīşlere eytdi ben ol eve varuram dèdi (4333) 9. dervīşler eytdiler gèce vaḳt oldı şāyed ki bir müşkil ḥāl ola dèdiler ḥācum sulṭān (4334) 10. bunlaruŋ sözin eslemeyüp revān oldı

dervīşler daḫı tidreşüp anda ḳaldılar (4335) 11. ḥācum sulṭān sürüp ol kişinüŋ ḳapusı öŋine geldi bismi'llāh dėyüp ḳapuya (4336) [197b]1. el urdı derḥāl ḳapu açıldı içerü girdi yatduġı yėrde ol ḳızuŋ üstüne vardı (4337) 2. başın sıġadı du'ā ḳıldı el yüz sildi erüŋ velāyetiyle derḥāl ol ḳızdan dişilik (4338) 3. āleti gėtdi erlik āleti peydā oldı hemān ḥācum sulṭān gėrü dönüp cemā'atine geldi (4339) 4. nedür ne ḥāldür dėdiler eytdi ḥāl diger-gün oldı ḳaçmaḳ gerekdür fi'l-ḥāl yüklerin yükletdiler (4340) 5. daḫı ṭavarların öŋlerine ḳatup sürüp becid dutup ḳaçdılar geldük bu yaŋa çün ol (4341) 6. ḳız oyandı başına el urdı er du'ā ḳılduġını bildi kendü kendözin tükenledi (4342) 7. gördi kendüden dişilik āleti gėtmiş erlik āleti peydā olmış tėz anasın ve atasın uyardı (4343) 8. kendü ḥālin anlara bildürdi kendüden dişilik āleti gėdüp erlik āleti peydā olduġın külliyen (4344) 9. ḫaber vėrdi anlara daḫı gösterdi gördiler ġāyet şāḏ oldılar ḳavmin dėvşürüp (4345) 10. olan mācerāyı anlara ḫaber vėrdi anlar daḫı ėşidüp şāḏ oldılar erenlerüŋ ardına (4346) 11. düşdiler ėrişüp ḥācum sulṭānuŋ elin öpüp ayaġına yüzler sürdiler taẓarru' niyāz (4347) [198a]1. ėdüp erenleri döndürdiler getürüp ol devletlüniŋ evine ḳondurdılar ol ḳızdan (4348) 2. olan yigidi erenlerüŋ naẓarına getürdiler erenler daḫı ol yigidi tırāş bī'at ėtdiler (4349) 3. tāc-ı kisvet gėyürüp dervīş ėtdiler andan ol vilāyetüŋ ḫalḳından ḥācum sulṭāna (4350) 4. biŋ öküz ḳurbān cem' oldı andan sürüp gėrü mekānlarına geldiler ḥācum sulṭānuŋ (4351) 5. velāyetin ve kerāmetin biz bu ḳadar muḫtaṣar ḳılduḳ eger ḥācum sulṭānuŋ velāyetlerin ẕikr ėdersevüz (4352) 6. maḳṣūddan ḳaluruz āḫir ḳolı açuḳ ḥācum sulṭān anda vefāt ėdüp allāhuŋ raḥmetine (4353) 7. vāṣıl oldı rivāyet olunur ki resūl babanuŋ rumūzların beyān ėder ammā (4354) 8. dördinci ulu ḫalīfe resūl baba ḥażretleridür anlar daḫı erenlerüŋ ulu ḫalīfeleri (4355) 9. idi erenlerüŋ ṣafā naẓarın ve himmetin ve naṣībin almış ḳuvvetlü gürbüz er idi bir (4356) 10. gün baba resūl ḥażretleri ḫünkār ululuġınuŋ ḥużūr-ı şerīflerinde otururken (4357) 11. ḫāṭırından ḫuṭūr ėtdi ki 'acaba biz faḳīre erenler ne yėri mekān vėrürler ki tā kim biz daḫı dem yum (4358) [198b]1. dem yum oynadavuz dėdi bu nesne erenlere ma'lūm oldı eytdi resūlüm (4359) 2. seni bizden ḳalduralum bir yaŋa ḳonduralum ol ara saŋa mekān olsun anda (4360) 3. demüŋ yumuŋ oynad dėdi rivāyetdür baba resūl ḥażretleri ḫünkār ululuġı (4361) 4. āḫirete intiḳāl ėtdüginden ṣoŋra bir gėce yatdı ṣabāḥ kendüsin şimdiki mezārında (4362) 5. buldı ki ol yėr altunṭaş tevābi'inde bėş ḳarış dėmekle meşhūrdur bėş ḳarış dėnmesine (4363) 6. sebeb budur ki meger ol yėrde bir kāfir begi varıdı hem nefsü'l-emrde boyı anuŋ bėş (4364) 7. ḳarış idi daḫı ol yėr anuŋ ḫükminde idi hem ol esnāda ol yėre kilise yapdurmış (4365) 8. idi bir gün bu bėş ḳarış nām kāfir begi üst yanındaġı ṭaġa şikāra çıḳmışdı (4366) 9. tevābi'iyle gördiler bir yėrde bir altundan

ṣıġın geyik yöriyüp otlar giŋ yérden géder gibi (4367) 10. bunı temāşā étdiler ki ʿacéblediler béş ḳarış emr étdi dört yanın uladılar hem eyle (4368) 11. emr étdi dört yanın ulaŋ kim dört yanın ulamaḳ ile diri ṭutavuz dédi hīç (4369) [199a]1. kimse buncılayın tuḥaf altundan ṣıġın gördügi var mıdur dédi daḫı boġanuŋ dört (4370) 2. yanın aldılar ṣıġın bunlardan ürkdi béş ḳarış daḫı gérüsine ṭoġru varur (4371) 3. dönüp revān oldı bunlar daḫı ardınca sürdiler ol köye geldi ol geyik (4372) 4. yeŋi yapılan kilisenüŋ dibine geldi bunlaruŋ gözi öŋinde derḥāl bir gögercin (4373) 5. olup uçdı kilisenüŋ üzerine ḳondı béş ḳarış tevābiʿiyle bunı gör- (4374) 6. -diler ġāyet ʿacéblediler eytdiler görüŋüz ol geyik bir gögercin olup uçdı (4375) 7. kilisenüŋ üzerine ḳondı dédiler hemān gene ḳonduġı yérden yére énüp (4376) 8. gene derḥāl bir ādem oldı kilisenüŋ dibine oturdı bunlar bu ḥāli görüp (4377) 9. ilerü geldiler ayaġına yüz sürdiler ṣafā geldüŋ ḳadem getürdüŋ gelmeklügüŋ (4378) 10. mübārekdür mādem ki mübārek olsun dédiler kimsin ve ne kimsesin ki bugün senden (4379) 11. ʿacāyib ve ġarāyib ḥāller gördük dédiler eytdi adum baba resūldür ḥācı (4380) [199b]1. bekṭaş ḥünkāruŋ ḫalīfelerindenüm bu yéri baŋa yurt vérmişdür bu yapduġuŋ kilise (4381) 2. yéri benüm tayaġum olsa gerekdür dédi daḫı anları dīne daʿvet eyledi anlar bu velāyeti (4382) 3. görüp imāna geldiler andan iki günlük yol miḳdārı ḥiṣārcuḳ dérler bir yér vardur (4383) 4. anda geldi daḫı maḳām dutdı anuŋ ḫalḳın daḫı kendüye muḥibb eyledi gāh ḥiṣārcuḳda (4384) 5. olurıdı ve gāh béş ḳarışta olurıdı ikisinde daḫı iḫtiyār dervīşler ḫizmet éderleridi (4385) 6. ekṣer ḥiṣārcuḳda olurıdı ḥiṣārcuḳ tökelcikden ṭarafına idi tökelcikde cemālī seyyid (4386) 7. ḥażretleri olurıdı naḳldür ki cemāl seyyid sulṭān tökelcikde ṭaʿām olurıdı naẓara (4387) 8. ṣofra ṣalınurdı daḫı resūl baba gel yétiş dérdi ḥiṣārcuḳda resūl baba (4388) 9. ḥażretlerine maʿlūm olurıdı derḥāl yétişüridi ol ṭaʿāmı bile ḫor geçürürlerdi (4389) 10. niçe niçe böyle olmışdur tā kim resūl baba ḥażretlerine pīrlik ʿālemi ġalebe étdi (4390) 11. bir gün tökelcikde cemāl seyyid ḥażretleri ṭaʿām pişürdi ḳotardılar naẓara ṣofra (4391) [200a]1. yayıldı yétiş resūl baba déyüp cemāl seyyid ḥażretleri çaġırdı resūl babaya (4392) 2. maʿlūm oldı sürüp yétişdi evvel ṭaʿām ḫor geçürdiler andan resūl (4393) 3. baba cemāl seyyid sulṭāna eytdi kerem ehli luṭf ét öyle étme ṭaʿām pişürürsin (4394) 4. ḳotarursın andan naẓara ṣofra yayılduḳdan ṣoŋra çaġırursın yā aş pişerken yāḫūḏ (4395) 5. ḳotarulurken çıġır tā kim baŋa terceme olmasun zīrā pīr oldum dédi cemāl (4396) 6. seyyid sulṭān eytdi eger sendeki ḳuvvet bende olaydı ol maḥallde kim saŋa çaġırdum (4397) 7. dünyāyı başdan başa devr édeydüm bir dem gene érişeydüm dédi andan baba (4398) 8. resūl eytdi ol senüŋ ʿālī himmetüŋdür dédi biri birinüŋ menziletin şöyle (4399) 9. bilürlerdi andan ṣoŋra resūl baba ḥażretleri ol

vilāyetde niçe velāyetler ve kerāmetler (4400) 10. gösterdigi dilile şerḥ olmaz ol diyāruŋ ḫalḳın kendüye muḥibb eyledi āḫir (4401) 11. bèş ḳarış maḳāmında āḫirete intiḳāl eyledi şimdi altunṭaşda ayruḳlu çalınuŋ (4402) [200b]1. dibinde bèş ḳarış nām maḳāmdadur ḥażret-i ḥünkār ḥācı bekṭaş-ı velī ḳaddesallāhu (4403) 2. sırrehü'l-ʿazīzüŋ bèşinci ulu ḫalīfesi pīr-āb sulṭāndur ḥażret-i ḥünkāruŋ naẓarında (4404) 3. çerāḳçısıydı ve hem erenlerüŋ ṣafā naẓarın ve himmetin almış ʿazīz idi ve velāyet (4405) 4. ve kerāmet maḳāmına èrişmiş ḳuvvetlü er idi bir gün ḳonyada şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī (4406) 5. ḥażretleri ḥünkār ululuġına bir dervīş göndürdi eytdi biz ḥācı bekṭaş ḥünkāruŋ (4407) 6. ġāyet muḥibbiyüz dīdār-ı şerīfleri müşāhedesine ve ṣoḥbetlerine iştiyāḳumuz vardur (4408) 7. lākin bu olduġumuz yérde daḫı ḫizmetümüz var bu ḫizmet daḫı anlaruŋdur imdi erenlerden (4409) 8. dilek èderüz ki naẓarlarında sülük görmiş bir ḫalīfelerin göndüreler idi bunda aŋa (4410) 9. mekān göstereydük bizümle bile olaydı kendülerüŋ maʿnāsın anlardan bulavuz (4411) 10. kendülerüŋ ḳoḳusın anlardan alavuz dèdi çün ol gelen dervīş şeyḫ (4412) 11. ṣadre'd-dīn-i ḳonevī ḥażretleri bu nevʿ ḫaber göndürdi hemān ḥünkār ululuġı pīr-āb sulṭāndan (4413) [201a]1. yaŋa teveccüh èdüp eytdi çerāḳçı ol bizden istedükleri kimse sensin (4414) 2. yöri ḳonyaya var şeyḫ ṣadre'd-dīn ḥażretlerine her ne yèri ki seniŋçün maḥalle (4415) 3. görürlerse anı mekān èdinüp anda ḳarār eyle bizden gördügüŋ maʿnāyı göster (4416) 4. ḳonyayı saŋa yurt vèrdük demüŋ yumuŋ oynad kendüŋe mürīd muḥibb ḳazan (4417) 5. mezāruŋ daḫı onda olsun dèdi sinüŋ ziyāret ṭopraġuŋ kefāret olsun (4418) 6. dèdi meger pīr-āb sulṭān erenler naẓarında muḳābil olmışıdı üç oġlancuġı (4419) 7. varıdı hemān erenlerüŋ nefesin ḳabūl èdüp ayaḳ üzere ḳalḳup ḥavālet (4420) 8. alup evine vardı ḥāli ḥātūnına bildürdi evin oġlancuḳların aldı ḳonyaya (4421) 9. geldi ṭoġrı ḳonyada şeyḫ ṣadre'd-dīn-i ḳonevī naẓarına vardı ḥāli iʿlām èdti (4422) 10. dèdi ki erenlere şol vechile işāret èdmişsiz erenler daḫı ḫizmetüŋüze faḳīri göndürdi (4423) 11. ne yèri maḥall-i iḫtiyār görürseŋüz ol yèri mekān èdinelüm dèdi şeyḫ ṣadre'd-dīn (4424) [201b]1. ḥażretleri pīr-āb sulṭāna be-ġāyet ʿizzet ü ikrām èdti andan pīr-āb sulṭānıla (4425) 2. bir yérüŋ üstüne vardı eytdi işbu yèr ḳarşumuzdur ve hem yaḳınumuzdur bu yère (4426) 3. āsitāne bünyādın èdüŋ mekān baġlaŋ siz burada biz orada muṣāḥabetümüz eksük olmaz (4427) 4. dèdi andan pīr-āb sulṭān şeyḫ ṣadre'd-dīn ḥażretleri gösterdügi yère bir (4428) 5. āsitāne bünyād èdti ḳonya erenleri yanında niçe velāyetler ve kerāmetler gösterdi (4429) 6. niçelerin kendüye mürīd ve muḥibb èdindi rivāyetdür ki bir vaḳt ḳonyada bir ulu (4430) 7. ṭāʿūn geldi pīr-āb sulṭānuŋ kim dèdük üç oġlancuġı varıdı ikisi (4431) 8. ṭāʿūndan öldi defn èdtiler ve birisi daḫı dutuldı bir

niçe gün yatdı muḥaṣṣal (4432) 9. ol daḫı vefāt eyledi teneşir taḥtası üzerine çıḳardılar kendü evine girdi (4433) 10. gördi ki ḥātūnı ziyāde riḳḳat ėdüp aġlar derḥāl ṭaşra çıḳdı ol teneşir taḥtası (4434) 11. üzere yumaġa çıḳarduḳları oġlancuġuŋ üzerine vardı yüzin göge ṭutdı (4435) [202a]1. eytdi ilāhī ikisin alduŋ birin bize bağışla dėdi daḫı bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm (4436) 2. dėyüp oġlınuŋ eline yapışdı ḳalḳ oġul allāhuŋ emri ile dėdi allāhuŋ (4437) 3. ḳudreti ve erüŋ velāyeti ile ol oġlancuḳ dirildi ayaḳ üzere ḳalḳup eline (4438) 4. alup ʿavratına götürdi eytdi biz ḫoḏ ṣabr ėtdük idi senüŋ ṣabruŋ (4439) 5. olmaduġı içün ḥaḳḳa yalvarup niyāz ėtdük luṭfından ve kereminden niyāzumuzı (4440) 6. ḳabūl ėtdi oġlancuġa ḥayāt vėrdi gene bağışladı dėdi andan ḳonyanuŋ (4441) 7. ḫalḳı pīr-āb sulṭāndan bu velāyeti gördiler gelüp eline ayaġına düşdiler (4442) 8. ḫayr duʿāsın ve himmetin aldılar andan pīr-āb sulṭānuŋ ḳonya şehrinde ḳonya (4443) 9. erenleri naẓarında ʿizzeti ve ḥürmeti ziyāde oldı āḫir ol maḳāmda intiḳāl eyledi (4444) 10. mezār-ı şerīfleri ḳonyada lārende ḳapusından ṭaşrada olur raḥmetu'llāhi ʿaleyh (4445) 11. ol ḳuṭb-ı cihān ser-çeşme-i güzīde-i evliyā ḥażret-i ḥünkār sulṭān ḥācı (4446) [202b]1. bekṭaş-ı velī el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz ḥażretleri āḫirete intiḳāl ėtmelü (4447) 2. olıcaḳ ṣarı ismāʿīl pādişāha ėtdügi āh vaṣiyyet-i şerīflerin beyān ėder ki (4448) 3. ẕikr olunur el-firāḳ ey cihānuŋ varlığını terk ėden er muḥabbetin göŋlinde berk (4449) 4. ėden ey sevenler ḥācı bekṭaş ḥażretin ey gėyenler ṣıdḳıla ol şāh kisvetin (4450) 5. güş-ı ḫoş baŋa ṭutarsaŋ ʿaḳl diŋle nice ḳıldı dünyādan naḳl diŋle imdi (4451) 6. ḥācı bekṭaş daḫı pes nice pervāz urdı nüzūl ėtdi ḳafes bir gün ol (4452) 7. erenler şāhı ḥācı bekṭaş ḥünkār ḥaḳḳa ṭāʿat ėtdi bī-şumār evrādını oḳur ḳılur (4453) 8. namāz el duʿāya götürüp ėtdi niyāz çün duʿāyı oḳudı ėtdi tamām (4454) 9. ṭurdı ḫalvetine vardı ol hümām ṣarı ismāʿīl özin ḳıġırdı pes ḳıldı ḫalvet (4455) 10. bāḳīye gėtdi cümle keş dėdi ṣarı ismāʿīl diŋle sözüm ḫāṣ ḫalīfemsin (4456) 11. benüm kendü özüŋ pencşenbe güni kim bugündurur ben ölürem ṭutma yās düğündurur (4457) [203a]1. hep yaraġum neyse ḥāżır ḳılasın bu gėce yėrde dutarum bilesin ki ṣaḳın (4458) 2. öldügüme ėtme fiġān ki ölmez er ṣūret degişdürür hemān fānī (4459) 3. cismi bunda ḳoyup gėderüz rūḥumuzla bāḳīye ʿazm ėderüz ben (4460) 4. vaṣiyyet ne kim ėtdüm ṭut gör dū cihānuŋ varlığını öte gör ḥaḳḳa (4461) 5. cān ışmarlayınca ḥażretüm ḥalvetümde örtübeni meyyitüm ḳapumı muḥkem ḳıluban (4462) 6. ṭaşra çıḳuŋ çille ṭaġı cānibine siz baḳuŋ bir boz atlu geliser (4463) 7. ʿālī cenāb ṭonı yeşil yüzine ṭutar niḳāb defʿa atdan ėnüben ḳaza (4464) 8. ḳoya üstüme girüp yāsīn oḳuya atdan ėnüp vėrecek saŋa selām (4465) 9. sen ʿaleyke al ėdüben ʿizzet kirām ḥulle ṭonından gele baŋa kefen başum (4466) 10. ucında buluŋ ḥāżır hemīn ṣuyumı sen

ḳoyasın idrāk ėde ol (4467) 11. boz atlu yuya beni pāk ėdė ḳoz aġacından düzüp tābūtumı defn (4468) [203b]1. ėdüben ṭabuṭa ḳoyuŋ beni ol boz atlu ėdiserdür ḫizmetüm ḳoyısardur (4469) 2. ḥaḳḳına ol meyyitüm ḥażretine mānic olma ḳıl ḥazer hem aŋa söylemeŋ (4470) 3. ol vėrmez ḫaber ḫizmetümi çünki āḫir ėdiser sākin ol atına (4471) 4. binüp gėdiser vėr ḫaber abdāllara aġlaşmasun ḥaşret odına ciger (4472) 5. ṭaġlaşmasun fāṭıma ana oġlı ḥıżır lāle civān tekye-dār olsun (4473) 6. ėşikdė bir zemān elli yıl olup müseccel tekye-ṭār oġlı mürsel ḳala (4474) 7. andan yād-gār ḳırḳ sekiz yıl ol da devrānın süre oġlı yūsuf bālīye nevbet_ (4475) 8. ėre nevbeti ol daḫı otuz yıl ḫizmet eyleye ḥaḳḳa ṭācat ere ḫizmet cizzet (4476) 9. eyleye ḳurb-ı ḥaḳḳa ol daḫı bula vuṣūl cālemüŋ ḥāli budur olma melūl (4477) 10. ḳahr evidür şekksüzin dārü'l-fenā çekmeyen kimdür dünyāda renc-i canā her ki (4478) 11. geldi cāleme gėtse gerek eyü yavuz ėtdügin bulsa gerek ḫayra cehd ėt (4479) [204a]1. sen dė ṣarı ismācīl raḥmet ėdė tā saŋa rabb-i celīl erlügü mürüvvet (4480) 2. dilerseŋ ṣofra çek şeyḫ ėde himmet dilerseŋ ṣofra çek murtażā- (4481) 3. -dan erlik istedi cavām ḳanbere dėdi getür ṣofra ṭacām her mürīd kim (4482) 4. gėyse benden kisveti ḫoş ṭutup mihmāna ėtsün ḫizmeti hem-çü (4483) 5. şeyṭān gibi kendözini görmesün yatur itin kimsenüŋ ḳaldurmasun (4484) 6. kimseye kibrile ėtmesün ḥased kim ḥased gėtmez ten olmasa cesed kibr ü (4485) 7. kīn ṭutup mülḥid ü kāfir bī-dīn olur hem-çün yehūd bī-dīn bir vaṣiyyet (4486) 8. daḫı ėderem saŋa ṭut naṣīḥatüm ki raḥmet ėdė ḫudā gėdicek (4487) 9. dārü'l-fenādan ḥażretüm tekye içre ḥaḳḳına ḳo meyyitüm biŋ ḳoyunla yüz (4488) 10. ṣıġır ḳurbān ḳıl cümle ḫalḳı dacvet mihmān ḳıl ol ḳadar dāne (4489) 11. pişür vāfir ṭacām kim pilāv etle ṭoya ḫāş cām yėdime ḥelvā hem (4490) [204b]1. pişür hem ḳırḳıma ḫarcı eksilmez erüŋ sen ḳorḳma ne ḳadar varısa muḥibble (4491) 2. mürīd dacvet ėdüp ḳatuŋa getür becid ḳıla naṣīḥat anlar aġlamasun (4492) 3. ḥasret odına cān u ciger ṭaġlamasun bir ḫalīfem dė odur görüŋ yaḳīn gerçek (4493) 4. erdür ol daḫı cilme'l-yaḳīn dėyüŋ ḳarasi mülkine ėtsün sefer şehr-i balı- (4494) 5. -kesirdė ḳılsun maḳarr mā-ḥaṣal ėtmeyelüm sözi dıräz ne ḳadar varısa mürīd (4495) 6. onda çoġı az ismācīl cemc eyleyüben söyledi yėrlerin anuŋ mucayyen eyledi (4496) 7. çün bu sözi āḫir ėtdi ḫünkār ṣarı ismācīl ėdüp efġān zār (4497) 8. dėr ol güni görmeyem kim ḥażretüŋ gėdė dünyādan yuyavuz meyyitüŋ dünyada (4498) 9. eksüklügüŋ her kim diler baġrı delinsün olurısa dürr-i güher kim saŋa erzānī (4499) 10. görmeye ḥayāt yėre geçsün ger ola ābū-ḥayāt kim seni lāyıḳ göre gire yėre (4500) 11. gökdė daḫı olsa gün gire yėre böyle dėyüp ṣarı ismācīl hemān (4501) [205a]1. ėtdi alḳış ḫācı bekṭaşa cenān ḫācı bekṭaş èşidüp anuŋ sözin (4502) 2. ḳaldurup baş ṭutdı aŋa dur yüzin dėdi ṣarı ismācīl èşit sözüm (4503) 3. ḫāş

ḫalīfemsin benüm iki gözüm bu cihān köpridururgelen geçer yā kebüter- (4504) 4. ḫānedür ḳonan göçer pes cihān fānīdurur aŋla beḳā bāḳī ḥaḳḳdur ḥayy (4505) 5. ü'l-beḳā evliyā ölmez degüşdürür ṣüretin öldi ṣanmaŋuz görüp er (4506) 6. meyyitin rūḥ-ı insān ölmez ölür cesed nice ölür rūḥ ki ol- (4507) 7. -durur nūr-ı aḥad dervīş oldur yėrdė yüzin ḫāk ėdė ölicek (4508) 8. kendüyi yuyup pāk ėdė her kim allāh emriyle dirlik ḳılur pīr perver oluban (4509) 9. pīrlik ḳılur ėdicek dārü'l-fenādan ol güzer ḳılıcaḳ dārü'l-fenādan ol (4510) 10. sefer çār ʿunṣurdan olan terkībi ḳor mā u menden düzilen tertībi ḳor (4511) 11. ol ḥaḳḳuŋ varlığını alup gėder ol beḳā mülkindė ḫoş vaṭan ṭutar ten (4512) [205b]1. ḳafesdür bu ḳafesdė murġ-ı cān çün ḳafes ṣınsa uçar murġ hemān ṣanma (4513) 2. ismāʿīl ölürüz biz dė hem kisvetümüz degişdürürüz bīş ü kem çekme elem (4514) 3. ṣanma ben senden ayru olam çağırururısaŋ her ḳaçan ḥāżır olam gerçi (4515) 4. ölmez bil ḥaḳīḳat evliyā degşürür ṣüret ḳabūl eyler beḳā geçmeyince fānī (4516) 5. ṣüretden bir er bāḳī mülkė ėtmeyince ol sefer ḳurb-ı ḥaḳḳa bulmayısar (4517) 6. dest-res zīrā ḥaḳḳa lāyıḳ olmaz bu nefes er gerek kim cismi nefsi ėdė (4518) 7. terk nefsi öldür ölmedin ėr merg ölmedin ölmek gerek gerçek eren (4519) 8. ṣüretile ėrmedi ḥaḳḳa ėren sen dė terk ėt işbu fānī ṣüreti tā bulasın (4520) 9. ḥaḳḳa sen ḳurbiyyeti işbu fānī ṣüreti terk ėtmeyen ḥaḳḳ ḳuşaġın beline berk (4521) 10. ėtmeyen cān u dilden ėtmeyen ḥaḳḳa ṭāʿatın ėtmeyen tebdīl fānī ṣüretin (4522) 11. ol ne ḥaḳḳuŋ raḥmetinė eriser ne riyāż-ı cennet içrė giriser böyle (4523) [206a]1. dėyüp ḥācı bekṭaş ḥażret ismāʿīlė eyledi vaṣiyyeti dünyā sözin (4524) 2. āḫir ėdüp ol velī ḥażretė dutdı yüzini ol velī ḳıbleye ḳarşu (4525) 3. çeküp andą yüzin ṭoprağa sürübeni yüzin gözin ṣıdḳıla ḥaḳḳa münācāt (4526) 4. eyledi ḥażret ḳıldı niyāzın ʿarż-ı ḥācāt eyledi rivāyet budur (4527) 5. aŋla kām-kān şāh ḥażret-i ḫünkār ḥācı bekṭaş sulṭān ṣıdḳıla ėdincegüz (4528) 6. ḥaḳḳa niyāz ḥācetin maḳbūl ḳıldı kār u sāz zerrė deŋlü ėtmedi gerçi (4529) 7. er günāh olanından ʿafv ėder ammā ilāh ṣıdḳıla īmān şehādet getürür (4530) 8. tekbīr ėdüp ḫoş ṣalavāt getürür kendü oḳuyup kendüye yāsīn pes (4531) 9. ḥaḳḳa cān ışmarladı gėtdi nefes ṭutuban ṣarı ismāʿīl erüŋ sözin (4532) 10. örtdi erüŋ ḫırḳasıyla hem yüzin ḫalvetüŋ ḳapusını berkitdi ol ḳapu (4533) 11. öŋindė aġlayup yas ṭutdı ol fāṭıma bacı geldi erenler anası oḳuyup (4534) [206b]1. yāsīn ṭutar andą yası biŋ bir er kim rümdą yaḳan hep çerāḳ cümle ṭuyup (4535) 2. geldi atlu hem yayaḳ seyyid maḥmūd-ı ḥayrān geldi hem ḳaraca aḥmed hem (4536) 3. erenler bīş ü kem geldi meydāną ʿīsā ṣüretī baba ḳolı açuḳ ḥācum bile ki (4537) 4. oldur maḳām geldi umūrumla cemāl seyyidī bile aġlaşup zārī ve efġānlar ḳıla (4538) 5. öŋlerince bunlaruŋ sulṭān secāʿ ḳuṭb-ı ʿālem ol velīdür ne nizāʿ çün (4539) 6. ḫalīfeler

muḥibbler geldiler cümle mātem ṭutup efġān ḳıldılar kimi oturup kimi öri (4540) 7. durdılar çille ṭaġından yaŋa göz urdılar anı gördi ṣarı ismāʿīl ṭurdı (4541) 8. öri ẓāhir oldı er dėdügi kendözi çille ṭaġı cānibinden bir civān (4542) 9. ẓāhir oldı gün gibi ol bī-gümān ṭonı yeşil atı boz ʿālī cenān elde (4543) 10. yeşil gönderi yüzde niḳāb ḥıżır ṣandı anı ḫalḳ-ı cihān ḳarşu vardı (4544) 11. cümle erler pīr ü civān tekye ḳapusına ėrüp ol hümām vėrdi işāretle (4545) [207a]1. erenlere selām ḳarşu varup cümle taʿẓīm ėtdiler tekyeye dek atı öŋince gėtdiler (4546) 2. ėndi atdan ḳapu öŋinde hemān ṣançdı gönderin yėre ol zemān çılbırından bağlar (4547) 3. göndere atı var ḫalvet ḳapusına ḥażreti geldi tābūtunı neccār düzdi hem (4548) 4. ṭüzdi ḥaccār ṭaşa ṭārīḫ yazdı hem ḳıbleye ḳarşu aḳar ṣu aldılar ḳaynadup (4549) 5. ḳazanla ḥāżır ḳıldılar ḫalvete girdi er ile ismāʿīl geldi biŋ er ḳapuda bil (4550) 6. ikisinden ġayrı kimse girmedi ḳaraca aḥmed kimseye yol vėrmedi şāh ismāʿīl (4551) 7. ḳoyup ṣuyın tamām yudı ḥażret cismini hem ol hümām başı ucına (4552) 8. vardı andan er hemān ḥulle ṭonından görür ḥāżır kefen siŋmiş aŋa sekiz cennet (4553) 9. ḳoḳusı ʿālemi ėtmiş muʿaṭṭar ḫoş būsı ne degülmiş ne sökülmiş yoḳ yėri (4554) 10. kevsere batmış velī nem-gīn ṣuyı farż sünnet ḥükmi üzere yudılar ḥulle ṭonından (4555) 11. kefene ḳoydılar tābūt içre ḳoyuban getürdiler oḳuyup ḳurān tekbīr ėtdiler çün (4556) [207b]1. muṣallāya ėrüben yėtdiler ḳıbleye ḳarşu ḳoyup ol meyyiti ol boz atlu geçdi (4557) 2. imāmlıḳ ėtdi ol ḥażreti ṭurdı erenler yėtmiş ḳat ṣāf ṣāf ṭutuban (4558) 3. yüze niḳāb oldı imām buldı hep cümle ṣevāb çün erenlerle namāzı ḳıldılar pes cemāʿatle (4559) 4. mezāra geldiler ḳodı ol kendü eliyle ol erenler serveri defn ėdüp ḥaḳḳına ḳodı (4560) 5. ol eri çün tamām eyledi ne ise ḫizmetin ḳodı geçdin erüŋ ol meyyitin (4561) 6. çıḳdı ḫalvetden öpüp ėşigi hümām vėrdi oturan ṭuran erenlere selām (4562) 7. geldi andan gönderinüŋ ḳatına çözdi çılbırın bindi atına ṣarı ismāʿīl (4563) 8. ėrüp ṭutdı rikāb yörüdi atı öŋince kām-yāb gėtdi fersaḫ öŋince (4564) 9. serverüŋ vėrmege yaʿni tesellīsin erüŋ göŋli içinde böyle dutdı (4565) 10. niyyetin ṣora kimdür bile anuŋ ḥażretin ḥażret-i ḫıżırı görünce bilürem kim muṣāḥib (4566) 11. olmışam farḳ ḳıluram bu ḫıżır-ṣūret velī kim bilmedüm burḳuʿı var yüzde anı (4567) [208a]1. farḳ ḳılmadum niyyetin böyle ṭutup göŋlinde ol gėtdi öŋce aldı bir ferseng (4568) 2. yol öpdi andan atuŋ ayaġını ḳodı baş dögdi andan gözlerinden (4569) 3. ḳanlu yaş dėdi erenler şāhı luṭf ėt ḳıl kerem aç niḳābuŋ tā cemālüŋ (4570) 4. ben görem ḥażretüŋ çün vaṣiyyet ėtdi bir şeyḫ gelür naḳl ėdince ḥażretüm ol (4571) 5. ṣaḫṣ gelür mānīʿ olma neylerise ol bilür ol erenler şāhı ḥaḳḳı (4572) 6. ey hümām yuyuban ḳılup namāz olduŋ imām ol namāzın ḳılduġuŋ (4573) 7. server ḥaḳḳı ol niyāz ėtdügüŋ gözler ḥaḳḳı ol ulu dīvānda olan (4574) 8. ḥürmet ḥaḳḳı aŋa ṣunulan

dem-i ʿizzet ḥaḳḳı ḫiẕmet ėtdüŋ yėrüme ḳılduŋ (4575) 9. kerem dėye bi'llāh kimsin aç yüzüŋ görem böyle dėdi ṣarı ismāʿīl (4576) 10. pes ṭutdı sözin ṣaçdı ol nefes çekdi atı başın ol ʿālī (4577) 11. cenān el urup gėderdi yüzinden niḳāb bildi ismāʿīl anı nice er ṭurur (4578) [208b]1. ḥācı bekṭaş ḥażret-i serverdurur otuz üç yıl ḫiẕmet ėtdügi erdurur (4579) 2. ḥācı bekṭaş ḥażret-i ḥünkārdurur bilüp öpdi ayaġını sürdi yüz (4580) 3. dėdi nedür sırrı esrārı rumūz şöyle nice görevüz erdür ḥażretüŋ kendü (4581) 4. elüŋle pāk ḳılduŋ meyyitüŋ bu ne ḳuvvet ne velāyet nice sırr kim muḥibbüŋ ėdemez (4582) 5. ḳalbi fikr böyle dėyüp çoḳ temellüḳ eyledi çün tevażżuʿ taş u ḫalḳ eyledi (4583) 6. aġlayuban istiʿānet diledi derdine erden kefāret diledi dėdi ḥayfā (4584) 7. çıḳdı elden bilmedüm erlikle ḫiẕmet ḳılmadum çoḳ ḫaṭā ḳıldum temennāsuz n'ėdem (4585) 8. sehvümi bağışlayup eyle kerem ḫiẕmetüŋde ėtmişem bī-ḥad günāh ḥażretüŋde olmışamdur (4586) 9. rū-siyāh ėtdügüme ḳalma benüm ḳıl kerem himmet ėt basam velāyete ḳadem (4587) 10. çün mürīd oldum gėyüben kisvetüŋ otuz üç yıl ḳılmışamdur ḫiẕmetüŋ (4588) 11. himmet ėt ki ben de bulam mertebe velāyete miṣli ėrem manṣūba böyle dėyüp anda (4589) [209a]1. ṣarı ismāʿīl aġlayup yaş dökdi hem-çü nil er görüp ismāʿīlüŋ gözi (4590) 2. yaşın bir zemān ṭurup çekdi atı başın dėdi efġān zārī ḳılup (4591) 3. aġlama gözlerüŋ yaşıyla yolum bağlama ḥaḳḳa lāyıḳ ėtmeyince er işi aṣṣı (4592) 4. ḳılmaz aġlayup dökmek yaşı er gerek dirlik ėde dünyāda kendü kendüsin (4593) 5. yuyup ol pāk ėde ḳalbüŋi pāk ʿimāret eylegil nefis ʿammāruŋ ʿavāmuŋı (4594) 6. ġāret eylegil ḳalbi ṣāfī olmayan ādem degüldür kāmil-i ekmele maʿnā maḥrem (4595) 7. degüldür ādemī olmaḳ gerek ki bir beşer ḫayra niyyet ėde olmaya beşer beheri ḫalḳ-ı (4596) 8. cihānda er mi ʿaḳl birle ṣayd ėderdür ʿālemi muʿtekifler terk ėdüp kibr ü (4597) 9. riyā istediler ẕü'l-celāl-i kibriyā bu ʿalā'iḳdan ḳılup ḳamil güzer ḫalḳı ėder (4598) 10. terk isteyüp ḥaḳḳdan naẓar çünki ḥaḳḳuŋ maẓharısın aç gözüŋ (4599) 11. ʿaḳluŋı başa dėrüp bil kendözüŋ mā u menden gėç bulasın ḳurb-ı ḥaḳḳ (4600) [209b]1. yoḫsa ḳalduŋ mā u gölde hem-çü ḫalḳ böyle dėyüp ḥācı bekṭaş ḥażret (4601) 2. ṣarı ismāʿīle ėder vaṣiyyeti çünki ismāʿīl ėşidür er sözin atınuŋ (4602) 3. ayaġına sürer yüzin bunuŋ miṣli dirlik kimde ey ʿazīz kimse ėtmez līki (4603) 4. erenler daḫı siz ṭāḳatümüz yoḳdur anı ėtmege er gerek ṭaḳvā yolına (4604) 5. gėtmege līki allāhı severseŋ ey ḥaḳḳ er eyle ḫayr duʿā ḳılup naẓar kim ḳabūldür (4605) 6. ḥaḳḳ ḳatında ḥācetüŋ ḳıl şefāʿat ėtmişem çoḳ ḫiẕmetüŋ böyle dėyüp (4606) 7. ṣarı ismāʿīl pes ḥācı bekṭaş ṣımayup anda nefes el götürüp (4607) 8. eyledi ḫayr duʿā ol duʿā oldı pes ol demde revā ḥaḳḳ saŋa bir (4608) 9. luṭf iḥsān eyledi hep günāhuŋ ʿafv ėdüp bağışladı böyle dėyüp (4609) 10. ġā'ib oldı hümām gör anı gör ne erdür ḥācı bekṭaş ḥażret

ṣaġlıġında (4610) 11. her kim özin ḥāk ėdė meyyitin kendü yuyup pāk ėdė her ki ḥaḳḳdan raḥmet (4611) [210a]1. ister kām-kān ʿuzleti ėtmek gerek iḫtiyār ḥaḳḳa ėrmek isterisen ey (4612) 2. hümām guft (u) güyı terk ėdüben baŋla maḳām nefs ümīdin maḥv ḳılġıl (4613) 3. eyle żāt ḳalmaya sendė beşer beşerlikden ṣıfāt cismini maḥv ėtmeyen bulmaz (4614) 4. ḥaḳḳı nefsė uyan seçmeye bāṭıl ḥaḳḳı āh elinden işbu nefsüŋ ṣad hezār (4615) 5. yoḳ ḫalāṣum ölmeyince ten-ḥiṣār nefs-i cāsid cānuma ėder ḥased terk (4616) 6. ėtmez ölmeyince bā-ḥased ölmedin ölmek gerek mü'min olan ki ölmedin ölen (4617) 7. durur raḥmet bulan bu vefāt-nāme dė ėrdi āḫirė vėr ṣalavāt ʿaşḳ ile (4618) 8. peyġāmberė ger severseŋ ḥācı bekṭaşı ey mürīd hū dėyelüm şāha kör ola (4619) 9. yezīd ey ḥaḳīḳatden ḫabīr olan faḳīr ḥācı bekṭaşuŋ muḥibbi merd pīr (4620) 10. çün vefātın serverüŋ ėtdüm beyān çoḳ velāyet naḳl ėdüp ḳıldum (4621) 11. ʿayān çoḳ velāyet gösterür devrindė er öldüginden ṣoŋra ʿaceb mi gösterse (4622) [210b]1. hüner dirliginde her şāhuŋ var ḳuvveti ölicek gėder çoġınuŋ ḥürmeti er (4623) 2. gerek ṣāḥib-i velāyet ola ol zīrā ḳalmaz ve ölmez diri ol degşürür (4624) 3. şu çürür etle deri terk ėdüp dārü'l-fenāyı ister beḳā ol beḳāyı (4625) 4. mülkindė ėrüp ḳu(l) ḥaḳḳa kim velāyet mülkine başşa ḳadem şanma kim anı olur āḫir ʿadem (4626) 5. diŋle imdi ḥācı bekṭaş ḥünkār öldügünden ṣoŋra ʿālemdė ʿāşikār nice (4627) 6. gösterdi velāyet diŋleye şerḥ ėdüben hem hikāyet diŋleye çünki sulṭān (4628) 7. dünyeden ėtdi güzer dünyā ḫalḳına ėrişdi bu ḫaber ol zemānda şāh (4629) 8. idi ġāzī murād taḫt-ı gāhı mülk-i rūmda ėderidi ʿadl dād edirneyi (4630) 9. almışıdı bursaya da gelüridi gāh gāh dilegince dād ėderdi māḥaṣal (4631) 10. devleti şems bulmışıdı ḫoş kemāl ḥācı bekṭaşuŋ muḥibbiydi ol (4632) 11. emīr şāh ʿoṣmān gėydi bekṭaş kisvetin şemʿ andan yaḳup aldı himmetin (4633) [211a]1. ḳaṣd ėderdi ḥażretine varadı ėşigin öpüp ziyāret ėdedi (4634) 2. līki mānīʿ olmaġın gun u fesād görmedi er dīḏārın ġāzī murād (4635) 3. bursada otururken pādişāh ḥācı bekṭaş öldüginden oldı āgāh (4636) 4. çoḳ te'essüf eyleyüp aġladı şāh ḥasret odın ciger ṭaġladı şāh (4637) 5. istedi ki türbesini yapa şāh varup andan ėşigini öpė şāh (4638) 6. ravżasın yapmaġa kim niyyet ėtdi şāh erė miʿmār olmaġa istedi (4639) (7) şāh gerçi bennā geldi ġāyet ki cihān hīç begenmedi birin şāh-ı cihān (4640) 8. ḳapluca miʿmārını ėtdi ḳabūl kāfiridi līki üstādıdı ol adı (4641) 9. yanḳu mādyān idi ol erüŋ şāh buyurdı varuban ol serverüŋ (4642) 10. ḳubbesini varvīn terek eyleye üstüni ammā sekiz terek eyleye ol imām-ı (4643) 11. heştumīnüŋ ʿaşḳına ḳubbeyi āḫir ėdė baḳa şāh ḳaṣdına daʿvet ėtdi (4644) [211b]1. ḫıżır lāle ḥażretin vėrdi altun aldı erüŋ himmetin vėrdi altun göndü- (4645) 2. -rüp miʿmārıla geldiler tedbīr içün dīnārıla ḫarc ėdüp altını gör- (4646) 3. -diler yaraḳ baġladılar ḳubbeyi

ėdüp ittifāḳ urdılar bünyādı muḥkem ḳatı (4647) 4. berk ėtdiler üstüni sekiz yėrde terek çünki ḳubbe yapusı oldı (4648) 5. tamām lī̈ki ġāyet yüksekdi ki be-nām diŋle er nice velāyet gösterür (4649) 6. şerḥ ėdeyin ne kerāmet gösterür çünki bennā türbeyi āḫir ėtdiler mili ḳubbeye (4650) 7. dikmek diler bir tuc mili alup ḳubbeye bennā çıḳar ṣaġ ayaġı ṭolaşup (4651) 8. öŋce ḳaḳar ṣol elinde mil ṣaġında keser ʿālemi ṭūfān ṭutup yėller eser (4652) 9. ayaġı sürçübeni ʿaḳlı şaşar ḳubbeden ėneriken miʿmār yėre ṭut yā bekṭaş (4653) 10. dėr çaġırur ol ere ḥaḳḳ dėyüp er çaġırınca dostına başdı kāfir ṣaġ (4654) 11. ayaġı üstüne çünki yanḳu mādyān miʿmār pes gördi erden velāyet ol (4655) [212a]1. nefes yüz sürüp ėşigine barmaḳ götürür ṣıdḳıla allāha īmān getürür (4656) 2. bir rivāyet budur diŋleye dėyeyin nedür ḥikāyet aŋlaya ol zemānki (4657) 3. ḳubbeye kāfir çıḳar ayaġı sürçüp kiremüdi yıḳar ṣol elinde (4658) 4. vardı barṭaḳla ṣu ṣaġ elinde maşarı ṭutar yā ʿamū çünki yüksek (4659) 5. ḳubbeden kāfir uçar göŋline ilhām ėrer gözin açar ersiŋ (4660) 6. ḥācı bekṭaş ḥażret ḳuşça cānum ḳurtar eyle himmeti ben saŋa kāfir- (4661) 7. lıġumca gelmişem gerçek ersin lī̈ki taḥḳīḳ bilmişüm ger bu dertden (4662) 8. ḳurtarursaŋ ṣaġ esen saŋa īmān getürem vallāh ben böyle dėyüp (4663) 9. ėtdi ere iḳrār hem ṣaġ selāmet başdı yėre ol ḳadem gördi (4664) 10. barṭaġı bütün ṣuyu ṭolu maşarası elinde rāst hem ey ʿamū yüz (4665) 11. sürüp ʿaşḳıla barmaḳ götürür ere inanup ḥaḳḳa īmān getürür (4666) [212b]1. her ne ḳadar mal kim ḳılmışıdı derc aş pişürüp er cāniçün ėtdi ḫarc (4667) 2. ismi kāfiridi yanḳu mādyān adı ṣādıḳ dervī̈ş oldı ol zemān (4668) 3. altı yıl ḫizmet ėdüp cān u ciger ėşigine yüz sürüp dizin çöker (4669) 4. küfr şirkden el çeküp miʿmār belī̈ kāfiriken oldı mü'min hem velī̈ ḫarc (4670) 5. ėdüp er yolına emvālini ḥaḳḳa lāyıḳ eyledi aʿmālini ḫizmet ėderken (4671) 6. türbeye el-ʿacel vaʿde yėtdi ėrüp aŋa ecel tekye-dārı ḫıżır (4672) 7. lāle ol zemān ḥażretiyle idi müşerref ḫāndān pes vaṣiyyet böyle (4673) 8. ḳıldı ol er yalvarup nāliş ḳılup ol server dėdi bilüŋ (4674) 9. ėrdi baŋa çünki mevt dirligümüŋ furṣatını ėtdi fevt çoḳ velāyet (4675) 10. gösterüpdür baŋa er ol cihetden mü'min oldum muʿteber iʿtiḳātum muḥkem (4676) 11. ėdüp ol ere altı yıldur ḫizmet ėtdüm servere ḥaḳḳa ṭāʿat ere taʿẓī̈m (4677) [213a]1. eyledüm kendü nefsüm aŋa teslī̈m eyledüm şimdi ʿömrümüŋ güni ėrdi āḫire (4678) 2. cān çıḳar cismüm girer ḳara yėre ey ḫıżır lāle budur senden dilek ṣımaya (4679) 3. sözüm yėmişüz nān nemek ėşigi altında erüŋ sinüm ḳazuŋ meyyitüm (4680) 4. defn ėdüben üstüm düzüŋ sizden artuḳ çoḳlaya ḫalḳ ėşigi (4681) 5. başuban ayaḳlaya ḫalḳ ayaḳlayınca sinümde özüm var ümī̈düm aġara ḳara (4682) 6. yüzüm ḥācı bekṭaş yüzi ṣuyına ilāh ʿafv ėdüp yarlıġaya (4683) 7. gėde günāh böyle dėyüp çoḳ vaṣiyyet eyledi ḥaḳḳa dönüp yüz münā- (4684) 8. -cāt eyledi

çünki ṣādıḳ ṣıdḳıla ėtdi niyāz ḳıbleye dönüp (4685) 9. yatup ol ser-firāz ol sāʿat şehādet barmaġını götürüp (4686) 10. ḳırḳ kezin īmāna şehādet getürür ḥaḳḳa er çünki taʿẓīm eyledi ṣoŋra (4687) 11. cānı ḥaḳḳa teslīm eyledi fānī dünyādan çevirüp ol yüzin ṭutdı (4688) [213b]1. dārü'l-beḳāya ol yüzin dünyāda bennā iken üstād ol ḫāke ururken (4689) 2. muḥkem bünyād ol cismüm bünyādın yıḳup mevt külüngi gömdi ṭābūt (4690) 3. ile cismin hem-çü keŋ böyle durur ʿādeti devrānı pīr her kişinüŋ (4691) 4. cismin eyler ḳara yėr kimse ḳalmaz dünyāda gelüp geçer ṭurmayup mevtüŋ (4692) 5. ol şarābını içer devlet anuŋ ėrmedin aŋa ecel ḥaḳḳa ṭāʿat ḳıla (4693) 6. ėdüp ṣāliḥ ʿamel nefsin öldüre kendü ölmedin ol beḳāyı bula (4694) 7. fānī olmadın ol kibr ü kīni ṭutmaya ėtmeye ʿinād ḫırṣı yoḫsulı (4695) 8. terk ėde ėtmeye fesād çünki miʿmār ėtdi dünyādan sefer ol beḳā (4696) 9. mülkine ėder çün güzer pes ḫıżır lāle ṭurup gördi yaraḳ (4697) 10. ḳazdılar ėşikde sin ittifāḳ arı şu ile cismin anuŋ yudılar (4698) 11. pāk kefen şarup yėrine ḳodılar meşhedin ėşik dibinde ḳazdılar (4699) [214a]1. ḥaḳḳına ḳoyup mezārın düzdiler ḥācı bekṭaş ėşigine gelse ḫalḳ sinine (4700) 2. başar anuŋ hep ayaḳ her gelen ayaḳlayup yüzine başar varmadın ėşige (4701) 3. anuŋ özine başar ḥaḳḳına derviş-i ṣādıḳ ḳondı çün ḫalḳ ėdüp (4702) 4. ḫayr ve duʿālar döndi çün ḫalḳ-ı ʿālem taḥsīn ėtdi fikrine ḫayr ile (4703) 5. meşġūl oldılar zikrine diler ki kāfiriken bu kişi ṭurup yapdı sevdi (4704) 6. ḥācı bekṭaşı ḳubbe üstinden uçunca nāgehān çaġırur ḥünkāra ėder (4705) 7. imtiḥān ḳurtarursaŋ bu ḫaṭādan dėmiş ol ḥaḳḳı bir bilem nebīyi ḥaḳḳ (4706) 8. resūl ḥaḳḳ teʿālā ṣaḳlayınca anı hem nesne olmayup başar yėre ḳadem (4707) 9. küfr şirki terk ėdüp göŋülden hemān ḥaḳḳa īmān getürüp defʿ-i (4708) 10. revān hem bilür ki ḥācı bekṭaş-ı velī gerçek erdür lā dėmez eydür belī (4709) 11. göŋli içinden sürüben kibr ü kīni eline alup ṭutdı erüŋ etegi tā ki (4710) [214b]1. mürşīd anı ḥaḳḳa ėrgürür ḳaṭre iken kendü ʿummāna varur söz budur (4711) 2. söyledüm ey merd pes ʿāḳiliseŋ dut naṣīḥat her nefes diŋle imdi (4712) 3. bir ḥikāyet daḫı hem şerḥ ėdeyüm aŋlarısaŋ bīş kem çünki ḳubbe (4713) 4. yapılup oldı tamām gėtdi miʿmār dünyeden ey nīk nām geçdi (4714) 5. tārīḫ üstine çoḳ sāl māh döndi devrān ḫān-ı muḥammed oldı (4715) 6. şāh niçe demden ṣoŋra mülk-i sulṭān oldı çünkim bayazıd ḫān muḥammed (4716) 7. taḫtı kim oldı mezīd devlet ile dutıcaḳ bu ʿālemi ʿadl ile żabṭ ėdicek hem (4717) 8. ādemī mülk-i rūma olıcaḳ ol pādişāh ʿimāret yapdı altı ḫān- (4718) 9. -ḳāh yapdı niçe köpri ve kārubān-sarāy ki rāḥat oldı anda yoḫsul (4719) 10. ile bay ḥācı bekṭaş türbesini daḫı şāh örtdi ḳurşun (4720) 11. birle anı ol āgāh ḥażret-i ḥünkāruŋ türbesini ėdüp ziyāret pādişāh (4721) [215a]1. vėrdi altını bī-ḥad ėtdi inʿām pādişāh vaḳfını arturuban ābād (4722) 2. ėder ḥācı bekṭaş rūḥını ol şād ėder ceddi ʿoşmān

gėydi (4723) 3. çün kisvetin ėtdi inʿām şāhid aldı himmetin turup ḳurşunını (4724) 4. örten bī-gümān şāh sulṭān bayazıddur sen inan ʿömri baḫtın (4725) 5. eylesün allāh ziyād tā ḳıyāmet devletile bāḳī bād ḥaḳḳa minnet āḫir (4726) 6. oldı bu kitāb işbu sözden var ümīdüm ḥāṣıl ola ṣevāb (4727) 7. çün erenler sözidür işbu kelām var ümīdüm bī-ḥad günāhum (4728) 8. ʿalī ḳulına cemīʿ ümmet-i muḥammed ḳardaşıla raḥmet ėdė rabbü'l-enām (4729) 9. evliyā-ı ḳuṭb-ı ʿālem ḥācı bekṭaş ḥażret isterüz ki (4730) 10. cümlemüzė ḥāżır ola himmeti sevenė raḥmet ėdė rabbü'l-enām bu velāyet- (4731) 11. nāme dė oldı tamām hū dėyüp ėre müzdine vėrgil selām allāh içün (4732) [215b]1. olsun ve resūl-i ekremė ḫürmet içün ḳādir olduġumuz ḳadar yazup taḥrīr eyledük (4733) 2. siz erenlerden ricā ėderüz ki ʿalī çelebi bendeŋüzė ḥaḳḳ teʿālā ʿāḳıbet (4734) 3. ḫayrlığı rūzī ḳılup cümle mü'min ḳardaş ile īmān müyesser ėdė dėyüp (4735) 4. duʿā-yı ḫayrıla yād ėdė fātiḥā muḥammedė ṣalavāt allāhümme ṣalli ʿalā (4736) 5. seyyidinā muḥammedin ve ālihi'ṭ-ṭayyibīn eṭ-ṭāhirīn ve'l-ḥamdulillāhi rabbü'l-ʿālemīn taḥrīren (4737) 6. māh-ı rebīüʿ'l-evvel sene 1034 bāḳī bād bi-rabbi'l-ʿibād (4738) 7. ʿazīzüm sulṭān ḥācı bekṭaş-ı velī ḥażretlerinüŋ türbe-i (4739) 8. şerīflerine bu kitābı vaḳf eyledüm allāhuŋ laʿneti üzerine olsun (4740) 9. her kim ḳaldurup żāyiʿ ėderse ve ḥażret-i resūl-i ekremüŋ şefāʿatinden (4741) 10. maḥrūm olsun ṭālib olan ʿāşıḳlar oḳuyup duʿādan ferāmūş ėtmeyeler (4742) 11. bu kitābı oḳuyanı yazanı raḥmetüŋle yarlıġaġıl ḥācı bekṭaş-ı velī el-ḫorasānī ḳaddesallāhu sırrehü'l-ʿazīz (4743) [216a]1. bu velāyet-nāme ḥażret-i pīr efendimüze vaḳf imiş lākin bir müddetden ṣoŋra (4744) 2. yezīd ʿaleyhi'l-laʿnenüŋ biri dergāhdan refʿ ėdüp mıṣr ḳāhireye (4745) 3. götürüp anda bir çoḳ vaḳtler ḳalmış ṣoŋra ḫarpuṭ sancaḳında (4746) 4. palulı mıṣr tüccārlarından el-ḥācı memīş aġa ve memlūkī muḥammed sūzī (4747) 5. mıṣrdan her nereden bulmışlar ise aḫz ėdüp gene ḥażret-i (4748) 6. pīr efendimüze göndürüp anlar daḫı vaḳfıŋ sebebi olup (4749) 7. gene dergāha göndürdükleri içün anları daḫı oḳudukça (4750) 8. ḫayr duʿā ile yād eylemek içün bu resme taḥrīr olunmışdur (4751) sene 1263

DİZİN

ābād < Far. *i.* mamur, abad
***ā.* (1):** 4721
ʿaba < Ar. *i.* kaba kumaş, aba
***a.+ları* (1):** 2676
abdāl < Ar. *i.* dünyayla ilgisini kesip tanrıya bağlanmış olan derviş, abdal
***a.* (26):** 3495, 3497, 3499, 3502, 3503, 3508, 3511, 3516, 3523, 3537, 3538, 3538, 3872, 3879, 3922, 3926, 3941, 3946, 3952, 3964, 4195, 4225, 4279, 4291, 4298, 4306
***a.+a* (3):** 3523, 3880, 3968
***a.+dan* (1):** 4278
***a.+ı* (1):** 3904
***a.+lar* (1):** 3532
***a.+lara* (1):** 4471
***a.+laruŋ* (2):** 4278, 4280
***a.+ uŋ* (1):** 3498
āb-dest < Far. *b. i.* abdest.
***ā.* (3):** 2959, 2963, 2967
***ā.+i* (1):** 2958
ʿacabā < Ar. *e.* acaba
***ʿa.* (7):** 2548, 2644, 3793, 3794, 4020, 4148, 4357
ʿaceb < Ar. *e.* acaba.
***ʿa.* (5):** 3877, 3813, 3887, 4052, 4621
ʿaceble- Ar. *ʿaceb* + *T.* + *le-* şaşırmak, hayret etmek.
***ʿa.-di* (1):** 3928
***ʿa.-diler* (2):** 4367, 4374
ʿacem < Ar. *i.* İran.
***diyār-ı ʿa.+i* (1):** 3602
ʿāciz < Ar. *i.* güçsüz, zayıf.
***ʿā.* (1):** 4112
aç tok olmayan, aç √ ET *a:ç* (ED 19a)
***a.* (6):** 3052, 3068, 3143, 4569, 4575, 4598
aç- açmak. √ ET *aç-* (ED 18b)
***a.-ar* (1):** 4659
***a.-dı* (5):** 2382, 3053, 3068, 3139, 3143,
***a.-dılar* (3):** 2412, 3306, 3571
***a.-duġı* (1):** 3571
***a.-duŋ* (1):** 2731
***a.-uŋ* (1):** 2411
***a.-up* (4):** 2425, 3420, 3423, 3773
açıl- açılmak. √ *aç-ıl-* krş. ET *açıl-* (ED 26b)
***a.-aydı* (1):** 2825
***a.-dı* (5):** 2673, 2998, 3862, 4146, 4336
***a.-sun* (1):** 4142
***a.-up* (1):** 3993
açuḳ açık √ *aç+uḳ* krş. ET *açuḳ* (ED 22b)
***a.* (39):** 4008, 4124, 4125, 4140, 4143, 4144, 4145, 4147, 4149, 4150, 4159, 4161, 4167, 4172, 4173, 4195, 4198, 4202, 4206, 4212, 4214, 4219, 4223, 4228, 4230, 4232, 4234, 4237, 4240, 4241, 4246, 4249, 4251, 4258, 4271, 4285, 4305, 4352, 4536
açuḳsaray özel ad, yer adı.
***a.* (1):** 2744
***a.+da* (1):** 2751
ad isim, ad. √ ET *a:t* (ED 32b)
***a.* (1):** 3575
***a.+ı* (6):** 3185, 3882, 4036, 4252, 4640, 4667
***a.+ım* (1):** 3075
***a.+ın* (22):** 2696, 2698, 2864, 2865, 2909, 2910, 2911, 2915, 2916, 3174,

3179, 3189, 3204, 3536, 3537, 3575, 3743, 3744, 3911, 4110, 4256, 4261
a.+ına **(6):** 2684, 2861, 3489, 3579, 3848, 3888
a.+ıŋuz **(1):** 3458
a.+ların **(1):** 2863
a.+um **(4):** 3089, 3459, 3912, 4379

ada ada.
a.+ya **(1):** 3283

ada- adamak. √ ET *ata:-* (ED 42a)
a.-yalar **(1):** 3744

adam < Ar. *i.* insan, adam
a.+ımuz **(4):** 2878, 2879, 3166, 3975

ʿaded < Ar. *i.* tane, adet.
ʿa. **(1):** 2935

ādem < Ar. *i.* adam, kişi.
ā. **(12):** 2367, 2422, 2757, 2758, 2760, 2831, 3192, 4078, 4080, 4085, 4376, 4594
ā.+ler **(1):** 2597

ʿadem < Ar. *i.* yokluk, bulunmama.
ʿa. **(1):** 4626

ādemī < Ar. *i.* insanoğlu, insana ait, insana dair
ā. **(2):** 4595, 4717
ā.+ler **(1):** 3886
ā.+si **(1):** 2372

ʿādet < Ar. *i.* gelenek, âdet.
ā. **(9):** 2419, 2671, 2691, 2743, 3128, 3239, 3766, 3854, 4179
ʿā+*i* **(2):** 3153, 4690
ʿā+*ince* **(1):** 2621
ʿā +*leri* **(2):** 2779, 3319

adım adım.
a+da **(3):** 2381, 2391, 2395

ʿadl < Ar. *i.* adalet.
ʿa. **(2):** 4629, 4716

adlu adlı. √ *ad+lu* krş. ET *a:tlıġ* (ED 54b)
a.+lu **(4):** 2579, 2581, 4167, 4284

āf-tāb < Far. *b. i.* güneş, güneş ışığı.
ā. **(1):** 3925

ʿafv < Ar. *i.* af.
ʿa. **(9):** 2599, 2601, 2609, 2614, 3034, 4141, 4529, 4608, 4682

aġa ağa.
a. **(1):** 4746

aġaç ağaç. √ ET *ıġaç* (ED 79b)
a. **(9):** 2451, 2457, 2611, 2613, 2614, 2621, 2631, 2636, 2876
a.+a **(1):** 2635
a.+da **(1):** 2620
a.+dan **(1):** 2451
a.+ı **(7):** 2453, 2457, 2458, 2464, 2612, 2618, 2634
a.+ıla **(1):** 2456
a.+ından **(2):** 2453, 4467

āġāh < Far. *s.* haberli, uyanık.
ā. **(3):** 2459, 4635, 4720

aġar- beyazlaşmak, beyaza dönmek. √ *aġ-ar-* krş. *ākar-* (TDBUÜ 171 s.)
a.+a **(1):** 4681

aġduḳ ters. √ ET *aġduḳ* (ED 80b)
a. **(1):** 3295

ağız 1. ağız 2. birkaç yolun kesiştiği yer, sınır. √ ET *aġız* (ED 98a)
a. **(2):** 2731, 3625
a.+da **(3):** 3626, 3633, 3667
a.+ı **(2):** 2725, 3667

***a.+ıdur* (1):** 3625
***a.+ın* (1):** 4299
***a.+ında* (1):** 2611
***a.+ından* (1):** 2723
***a.+uma* (2):** 2735, 2845

aġla- ağlamak. √ krş. ET *yıġla-* (ED 85b)
***a.-dı* (3):** 3251, 3280, 4636
***a.-ma* (1):** 4591
***a.-masun* (1):** 4491
***a.-r* (1):** 4433
***a.-yu* (2) :** 3244, 3244
***a.-yuban* (1) :** 4583
***a.-yup* (3) :** 4533, 4589, 4592

aġlaş- ağlaşmak. √ *aġla-ş-* krş. ET *yıġlaş-* (ED 86a)
***a.- masun* (1):** 4471
***a.-up* (1):** 4537

āh < Far. *ü.* yazık,ah
***ā.* (3):** 3243, 4447, 4614

aḥad < Ar. *i.* tek, bir, ilk sayı.
***a.* (1):** 4507

ʿahd < Ar. *i.* and, antlaşma
***ʿa.+i* (1):** 3624
***ʿa.+ümüz* (1):** 2730

ʿahd-i emān ~ ʿahd ü emān < Ar. *i.* barış antlaşması
***ʿa.* (2):** 3617, 3683
***ʿa.+ı* (1):** 3621

āḫī . < Ar. *i* kardeş, bir kimsenin sevdiği, yakını.
***ā.+m* (2):** 2452, 2877

āḫī evrān özel ad.
***ā.* (56) :** 2384, 2386, 2388, 2393, 2394, 2397, 2398, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2407, 2408, 2410, 2413, 2414, 2416, 2429, 2429, 2430, 2432, 2433, 2435,2436, 2438, 2441, 2442, 2443, 2444, 2446, 2448, 2450, 2452, 2459, 2460, 2467, 2468, 2470, 2472, 2475, 2480, 2515, 2537, 2538, 2555, 2557, 2561, 2583, 2861, 2875, 2877, 2880, 2882, 2928, 2929

āḫir < Ar. *s.* . nihayet, son.
***ā.* (20):** 2458, 2494, 2793, 3258, 3432, 4043, 4114, 4253, 4258, 4289, 4352, 4400, 4443, 4470, 4496, 4524, 4625, 4643, 4649, 4725
***ā.+e* (2):** 4617, 4677

āḫiret < Ar. *i.*ahiret.
***ā.+e* (8):** 3208, 3600, 3669, 4005, 4259, 4361, 4401, 4446

āḫirü'l-emr < Ar. *t.* sonunda, en sonunda.
***ā.* (1):** 4165

aḫlāḳ < Ar. *i.* ahlak.
***ā.+ı* (1):** 3319

aḥmed < Ar. *i.* özel ad, erkek adı.
***a.* (3):** 4116, 4535, 4550

aḥmed-i yesevī Ahmet Yesevi.
***a.* (2):** 3982, 3985

aḫşām < Soğd.?. *i.* akşam.
***a.* (5):** 4323
***a.+ın* (1):** 3957

aḫtarıl- ~ aḳtarıl- ulaştırılmak..
***a.+dı* (3):** 2495, 4173, 3852
***a.+dılar* (1):** 4315
***a.+up* (1):** 4102

aḫz ėt(d)- < *Ar. aḫz.* + *T. ėt-* almak
***a.-üp* (1):** 4747

aḳ beyaz. √ ET *aḳ* (ED 75a)
***a.* (2):** 3778, 3863

aḳ- akmak. √ ET *aḳ-* (ED 75a)
***a.-an* (1):** 4210
***a.-ar* (1):** 4548
***a.-dı* (6):** 2449, 2458, 2811, 3156, 4210, 4216

a.-duġın **(1):** 2848
a.-duḳ **(1):** 3147
a.-maz **(1):** 2816
a.-up **(2):** 3850, 3989
aḳçe < *ak+ça* para, eski para birimi, akçe.
a. **(2):** 3336, 3374
a. +si **(1):** 4327
a. +sin **(1):** 3504
aḳdeñiz *b.i. ak + deniz* akdeniz.
a.+e **(1):** 4026
ʿāḳıbet < Ar. *i.* son.
ʿā. **(1):** 4733
aḳın saldırı, akın √ *aḳ-ın* krş. ET *aḳın* (ED 87b)
a. **(4):** 3615, 3677, 3772, 3773
a.+a **(1):** 3673
aḳıncı <*aḳın + cı.* akıncı
a.+sı **(1):** 3673
ʿāḳil < Ar. *i.* akıl sahibi, akıllı.
ʿā.+ iseŋ **(1):** 4711
ʿaḳ(ı)l < Ar. *i.* akıl, us.
ʿa. **(1):** 4450, 4596
ʿa. +ı **(8):** 2427, 2572, 2728, 2891, 2892, 3951, 4087, 4652
ʿa. +ın **(1):** 3241
ʿa. +ına **(1):** 2751
ʿa. +um **(1):** 2984
ʿa. +uŋı **(1):** 4599
aḳrān < Ar. *i.* eşit, denk.
a.+ı **(1):** 3631
aḳṣā-yı memleket < Ar. *t.* memleketin en uzak noktası.
a.+de **(1):** 2641
aḳsaray yer adı.
a. **(4):** 2684, 3603, 3848, 3851
a.+a **(1):** 2836
a.+da **(1):** 2836
a.+dan **(3):** 2834, 2856, 3015
al- almak. √ ET *al-* (ED 124b)
a..! **(14):** 3120, 3124, 3125, 3136, 3310, 3504, 3504, 3516, 3529, 3739, 3880, 3902, 4058, 4465
a.-alum **(2):** 2960, 3501
a.-a **(1):** 3643
a.-alar **(2):** 2709, 3386
a.-asın **(1):** 3655
a.-avuz **(2):** 3715, 4411
a.-dı **(39):** 2548, 2571, 2672, 2681, 2788, 2794, 2809, 2883, 2961, 3001, 3082, 3126, 3149, 3239, 3269, 3272, 3345, 3420, 3461, 3482, 3523, 3526, 3535 3550, 3552, 3646, 3736, 3767, 3863, 3898, 3904, 3947, 4088, 4285, 4420, 4567, 4632, 4644, 4723
a-dılar **(8):** 2478, 2671, 2713, 3956, 3990, 4370, 4442, 4548
a.-duḳlarından **(1):** 3990
a.-dum **(2):** 2609, 4328
a.-duŋ **(3):** 3166, 3747, 4435
a.-ınca **(1):** 2521
a.-maġa **(5):** 2507, 2544, 3202, 3649, 3850
a.-mış **(7):** 2597, 2893, 4050, 4051, 4126, 4355, 4404
a.-mışdur **(1):** 4221
a.-mışıdı **(1):**4630
a.-saŋ **(1):** 3869
a.-saŋuz **(1):**2422
a.-sun **(2):** 2967
a.-uŋ **(2):** 3019, 3656
a.-up **(46):** 2516, 2543, 2578, 2614, 2632, 2652, 2673, 2678, 2711, 2712, 2805, 2813, 2815, 2887, 2967, 3126, 3137, 3158, 3163,

3260, 3267, 3325, 3331, 3426, 3468, 3487, 3532, 3583, 3632, 3635, 3662, 3716, 3751, 3805, 3963, 4024, 4028, 4061, 4067, 4109, 4188, 4420, 4438, 4511, 4650, 4709

a.-ur **(2):** 2419, 2958

a.-urdı **(2):** 2418, 2686

a.-urken **(1):** 2574

a.-urlardı **(1):** 2420

āl-i ʿoṣmān < Far. *t.* Osmanlı soyu, Osmanlılar

ā. **(1):** 3782

āl-i resūl < Far. *t.* Hz. Muhammed'in ailesi, soyu.

ā+i **(3):** 3702

āl-i selçük < Far. *t.*. Selçuklular, Selçuklu soyu.

ā.+den **(2):** 3601, 3652

ʿalā < Ar. *i.* üst, üzere.

ʿa. **(2):** 4735

ʿalāeʾd-dīn özel ad, erkek adı.

ʿa **(23):** 2366, 3371, 3464, 3606, 3609, 3613, 3617, 3619, 3633, 3663, 3669, 3672, 3686, 3698, 3700, 3706, 3723, 3727, 3748, 3753, 3753, 3766, 4180

ʿa.+e **(9):** 2365, 3604, 3612, 3640, 3642, 3682, 3685, 3690, 3694

a.+nüŋ **(4):** 3425, 3542, 3691, 4181

ʿalāʾiḳ < Ar. *ç.i.* Alakalar.

ʿa+dan **(1):** 4597

ʿalāmet < Ar. *i.* işaret, iz, nişan.

a. **(1):** 4002

alçaḳlıḳ alçak gönüllülük. √ *alçaḳ+lıḳ* krş. ET *alçaḳ+lıḳ* (ED 129b)

a.+dur **(1):** 4096

ʿālem < Ar. *i.* cihan, dünya.

ʿā. **(6):** 3097, 3168, 4184, 4538, 4702, 4729

ʿā.+de **(3):** 2785, 3988, 4626

ʿā.+e **(2):** 2542, 4478

ʿā.+i **(6):** 3542, 4389, 4553, 4596, 4651, 4716

ʿā.+inde **(3):** 2944, 2946, 4253

ʿā.+inden **(1):** 4170

ʿā.+lerde **(1):** 3097

ʿā.+üŋ **(1):** 4476

ālet < Ar. *i.* alet.

ā.+i **(7):** 4275, 4338, 4338, 4342, 4342, 4343, 4343

ā.+in **(1):** 4276

ā.+lerin **(1):** 4280

ʿaleʾt-tafṣīl < Ar. *t.* mufassal, uzun uzadıya.

ʿa. **(2):** 3954, 4012

ʿalevī <Ar. *i.* Aleviliğe bağlı kimse, alevi.

ʿa. **(1):** 3789

ʿaleyhi < Ar. *e.* onun üzerine.

ʿa **(1):** 3739

ʿaleyhi'l- laʿne < Ar. *c.* Ona lanet olsun anlamına gelen ve şeytan için kullanılan söz.

ʿa. **(1):** 3948

ʿa.+nüŋ **(1):** 4744

ʿaleyhi'ṣ-ṣalātu ve's-selām < Ar. *c.* ona salat ve selam olsun anlamına gelen . Hz.Muhammed'in adı anılınca söylenen söz.

ʿa. **(2):** 3804, 3805

ʿaleyhiʾs-selām < Ar. *c.* Ona selam olsun. Hz.Muhammed'in adı anılınca söylenen söz.

ʿa. **(2):** 3786, 3826

ʿaleyke < Ar. *e.* senin üzerine

ʿa **(1):** 4465

ʿaleyküm < Ar. *c.* sizin üzerinize. Bak. es-selāmu ʿaleyküm

***ʿa* (1):** 3587

ʿaleyküm-es-selām < Ar. *c.* Allah'ın rahmeti üzerinize olsun.

***ʿa.* (2):** 3587

alıḳo- alıkoymak

***a.-dı* (1):** 2380

al(ı)n alın. √ ET *alın* (ED 147b)

***a.+umuz* (2):** 2520, 2521

ʿalī < Ar. *i.* 1.özel ad, erkek adı. 2. Hz. Ali.

***ʿa* (4):** 4010, 4166, 4728, 4733

ʿālī < Ar. *s.* yüce, ulu, yüksek.

***ʿā.* (14):** 2457, 2481, 3506, 3507, 3509, 3543, 3748, 3831, 3885, 4181, 4398, 4463, 4542, 4576

***ʿā.+ŋüze* (1):** 3728

ālihi'ṭ-ṭayyibīn eṭ-ṭāhirīn < Ar. *c.* Onun temiz ve pak ailesi anlamına gelen ve Hz. Muhammed'in ailesi için kullanılan bir söz.

***ā.* (1):** 4736

ʿālim < Ar. *s.* bilgin, alim.

***ʿā.* (1):** 2685

***ā.+ler* (2):** 2365, 2536

ʿalīler şırtı yer adı.

***ʿā.* (2):** 2925, 2934

alḳış övme, övüş. √ *alḳa-ş* krş. ET *alḳış* (ED 137b)

***a.* (1):** 4501

allāh < Ar. *i.* Tanrı, Allah.

***a.* (6):** 3008, 3195, 4282, 4508, 4725, 4731

***a.+a* (1):** 4655

***a.+ı* (1):** 4604

***a.+ u* (7):** 2467, 2753, 2835, 3044, 3114, 3347, 3444

***a.+uŋ* (4):** 4352, 4436, 4436, 4739

allāhu aʿlem < Ar. *c.* Allah en iyisini bilir anlamına gelen söz.

***a.* (1):** 3044

allāhümme < Ar. *i.* Allahım anlamına gelen söz.

***a.* (1):** 4735

allāhu ekber < Ar. *t.* Allah en büyüktür anlamına gelen söz.

***a.* (1):** 2973

alma elma. √ ET *alma* (ED 146a)

***a.* (6):** 2540, 2543, 2547, 2550, 2558, 2566

***a.+dan* (1):** 2565

***a.+ları* (1):** 2566

***a.+yı* (3):** 2546, 2548, 2560

alma- almamak

***a.-dılar* (2):** 2720, 4147

***a.-yup* (1):** 2958

alp yiğit, kahraman. √ ET *alp* (ED 127b)

***a.* (10):** 3629, 3630, 3630, 3637, 3639, 3639, 3648, 3669, 3670, 3688

***a.+e* (5):** 3634, 3657, 3659, 3670, 3687

***a.+üm* (1):** 3651

***a.+üŋ* (2):** 3663, 3674

alt alt, bir şeyin yere yakın olan kısmı. √ ET *alt* (ED 131a)

***a.* (1) :** 4096

***a.+ı* (2) :** 2440, 4081

***a.+ına* (4):** 2726, 2727, 2736, 3144

***a.+ında* (7):** 2737, 2738, 2762, 2827, 4080, 4086, 4679

***a.+ındaġı* (1):** 3105

***a.+ındaġıyum* (1):** 3107

***a.+ından* (5):** 2674, 2722, 2724, 3146, 4040

altı altı. √ ET *altı* (ED 130b)

***a.* (7):** 3987, 3999, 4001, 4001, 4668,

4676, 4717

altmış altmış. √ ET *altmış* (ED 130 b)
***a.* (2):** 3077, 4004

altun altın √ ET *altun* (ED 131a)
***a.* (18):** 3144, 3146,3199, 3448, 3456, 3517, 3761, 3771, 3879, 3901, 3910, 3919, 3919, 3920, 3974, 4044, 4644, 4644
***a.+a* (1):** 3945
***a.+dan* (2):** 4366, 4369
***a.+ı* (20):** 3148, 3200, 3201, 3461, 3467, 3482, 3534, 3917, 3918, 3921, 3922, 3940, 3942, 3943, 3944, 3947, 3947, 3956, 4645, 4721
***a.+uma* (1):** 3942

altunṭaş yer adı.
***a.* (2):** 4029, 4362
***a.+da* (1):** 4401

ʿām < Ar. *i.* halk.
***ḫaṣṣ (ü) ʿā.* (2):** 3330, 4489

ama < Ar. *e.* fakat, ama.

aʿmāl < Ar. *ç.i.* işler.
***a.+ini* (1):** 4670

amān < Ar. *i.* bağışlama, af.
***a.* (1):** 3425

ʿamel < Ar. *i.* iş.
***ʿa.* (1):** 3708, 4693

ammā < Ar. *e.* fakat, lakin, ancak.
***a.* (34):** 2450, 2600, 2700, 2702, 2710, 2750, 2756, 2778, 2836, 2946, 2958, 2992, 3111, 3204, 3308, 3314, 3462, 3522, 3596, 3670, 3959, 3977, 4004, 4007, 4011, 4015, 4045, 4125, 4146, 4161, 4264, 4353, 4529, 4642

ʿammār bir sahabe ʿAmmar bin Yāsir.
***ʿa.+uŋ* (1):** 4593

ʿammu < Ar. *i.* Amca. Bak ʿamu.
***ʿa.+ŋa* (1):** 3676
***ʿa.+sı* (1):** 3686

ʿamu < Ar. *i.* amca.
***ʿa.* (2):** 4658, 4664

ān-ı vāḥid < Far. *t.* Bir an, çok kısa zaman dilimi.
***ā.+de* (5):** 2454, 2881, 3269, 3276, 3426

ana anne. √ ET *ana* (ED 131a.)
***a.* (1):** 4472
***a.+sı* (3):** 3855, 4181, 4533
***a.+sın* (1):** 4342
***a.+sına* (2):** 3856, 3864
***a.+ya* (1):** 3114

aŋ- yad etmek, anmak.
***a.-alum* (1):** 2911
***a.-an* (1):** 2867
***a.-arsam* (1):** 2864
***a.-avuz* (1):** 2863
***a.-up* (2):** 2909, 4117

aŋa ona. O zamirinin yönelme hal eki almış durumu. √ *ol+a* krş. ET *ol+a* (ED 123a)
***a.* (46):** 2376, 2464, 2533, 2536, 2603, 2687, 2695, 2802, 2803, 2814, 2851, 3111, 3260, 3381, 3626, 3634, 3655, 3665, 3688, 3705, 3708, 3730, 3797, 3800, 3873, 3914, 3935, 3995, 4016, 4016, 4047, 4072, 4076, 4115, 4157, 4181, 4226, 4252, 4409, 4469, 4502, 4552, 4574, 4671, 4677, 4692

anca anca, o kadar, öyle √ ET *anıça*

(ED 169b)

***a.* (1):** 3044, 3355

and yemin, söz, ant. √ ET *and* (ED 176a)

***a.* (4):** 2911, 2913, 3018, 3356

***a.+ın* (1) :** 2878

anda onda, orada. 3. tekil kişi zamirinin bulunma hali eki almış durumu. √ *ol+da* krş. ET *ol+da* (ED 123a)

***a.* (51):** 2373, 2458, 2707, 2708, 2716, 2742, 2842, 2843, 3165, 3231, 3235, 3239, 3260, 3392, 3472, 3522, 3578, 3580, 3596, 3646, 3646, 3647, 3790, 3830, 3854, 3975, 4025, 4095, 4151, 4152, 4153, 4160, 4164, 4170, 4171, 4192, 4213, 4226, 4267, 4314, 4334, 4352, 4359, 4383, 4415, 4525, 4534, 4588, 4606, 4718, 4745

***a.+dur* (1):** 2640

andan ondan, ondan sonra. 3. tekil kişi zamirinin ayrılma hal eki almış durumu. √ *an+dan* krş. ET *an+dın* (ED 177b)

***a.* (210):** 2371, 2389, 2393, 2408, 2413, 2414, 2415, 2422, 2428, 2445, 2448, 2454, 2455, 2483, 2484, 2486, 2487, 2497, 2513, 2523, 2527, 2534, 2537, 2560, 2562, 2565, 2567, 2591, 2625, 2635, 2637, 2712, 2733, 2738, 2742, 2755, 2770, 2771, 2773, 2777, 2786, 2788, 2790, 2795, 2797, 2800, 2803, 2806, 2813, 2814, 2820, 2828, 2830, 2832, 2865, 2877, 2899, 2907, 2909, 2912, 2919, 2930, 2940, 2948, 2951, 2951, 2959, 2964, 2964, 2965, 2967, 2968, 2972, 2981, 2988, 2989, 3010, 3029, 3030, 3034, 3043, 3056, 3084, 3086, 3087, 3096, 3099, 3108, 3112, 3121, 3141, 3142, 3164, 3165, 3170, 3186, 3204, 3218, 3221, 3261, 3262, 3266, 3269, 3270, 3275, 3300, 3315, 3320, 3325, 3327, 3334, 3353, 3356, 3358, 3361, 3369, 3375, 3388, 3390, 3396, 3401, 3418, 3440, 3450, 3470, 3479, 3486, 3502, 3503, 3504, 3508, 3523, 3544, 3575, 3585, 3588, 3589, 3590, 3592, 3592, 3594, 3604, 3605, 3631, 3643, 3661, 3665, 3727, 3731, 3736, 3738, 3750, 3751, 3766, 3825, 3906, 3911, 3918, 3920, 3921, 3923, 3966, 3967, 3979, 4008, 4008, 4009, 4009, 4010, 4010, 4010, 4010, 4010, 4011, 4043, 4054, 4056, 4069, 4091, 4098, 4108, 4111, 4133, 4145, 4217, 4253, 4255, 4259, 4260, 4268, 4281, 4288, 4290, 4291, 4312, 4313, 4349, 4350, 4382, 4392, 4394, 4397, 4399, 4424, 4427, 4440, 4442, 4474, 4552, 4562, 4568, 4568, 4632, 4637

***a.+dur* (1):** 2902

anı onu. O zamirinin belirtme hal eki almış durumu. √ *ol+ı* krş. ET *ol+ı* (ED 123a)
***a.* (35):** 2424, 2480, 2551, 2628, 2633, 2687, 2733, 2733, 2736, 2771, 2795, 2921, 3160, 3323, 3476, 3529, 3626, 3634, 3716, 3821, 3902, 4075, 4119, 4262, 4415, 4540, 4543, 4566, 4577, 4603, 4609, 4625, 4706, 4710, 4720

anlar onlar, O zamirinin çokluk eki almış durumu.
***a* (28):** 2523, 2525, 2565, 2800, 3020, 3168, 3193, 3217, 3217, 3224, 3247, 3341, 3449, 3466, 3472, 3632, 3830, 3998, 4002, 4046, 4094, 4162, 4245, 4345, 4354, 4381, 4491, 4748
***a.+a* (12):** 2704, 2863, 3018, 3218, 3368, 3770, 3803, 3824, 4059, 4343, 4344, 4345
***a.+dan* (9):** 3193, 3248, 3248, 3253, 3342, 3632, 4154, 4410, 4411
***a.+ı* (4):** 3741, 4050, 4381, 4749
***a.+suz* (1):** 2368
***a.+uŋ* (8):** 2586, 2702, 3055, 3158, 3247, 3631, 3742, 4296
a.+uŋla (1): 2701
***a.+uŋdur* (1):** 4408

aŋla- anlamak, sezmek. √ *aŋ+la-* krş. ET *aŋla-* (ED 193a)
***a..!* (3):** 2796, 4504, 4527
***a.-dı* (1):** 4279
***a.-rısaŋ* (1):** 4712
***a.-ya* (1):** 4656

aŋma- anmamak.
***a.-maġa* (1):** 2911
***a.-yalar* (2):** 2865, 2878
***a.-yınca* (1):** 2879

aŋsuz birdenbire. √ *aŋ+suz* krş. ET *aŋsuz* (ED 190b)
***a.+dan* (2):** 2502, 3689

aŋul- anılmak.
***a.-urlardı* (1):** 3466

anuŋ onun. O zamirinin ilgi eki almış durumu.
***a.* (39):** 2490, 2536, 2569, 2622, 2698, 2711, 2711, 2761, 2827, 2830, 2911, 3185, 3285, 3320, 3358, 3463, 3564, 3627, 3637, 3639, 3668, 3684, 3721, 3825, 3940, 3973, 4112, 4167, 4294, 4363, 4364, 4383, 4495, 4501, 4565, 4692, 4697, 4700, 4701
***a.+içün* (3):** 2485, 3720, 3824
***a.+la* (4):** 2825, 2861, 3778, 4122

ara 1.mesafe, yer 2. esna , vakit. 3. iç. √ ET *ara:* (ED 196 a)
***a.* (1):** 4359
***a.+da* (8):** 2714, 2715, 3062, 3287, 3501, 4098, 4165, 4232
***a.+dan* (2):** 2585, 3673
***a.+nuŋ* (1):** 2594
***a.+sı* (1):** 4097
***a.+sındaki* (1):** 4048
***a.+sından* (1):** 2792
***a.+ya* (5):** 2472, 2502, 2949, 3218, 3252
***a.+yı* (1):** 4097

ara- aramak
***a.-yup* (1):** 3425

ʿarafāt < Ar. *i.* Hacc'da kurban bayramı arefesinde vakfeye durulan

Mekke yakınındaki mukaddes dağ.

***ʿa* (1):** 3961

aralıḳ esna, sıra, vakit. √ *ara+lıḳ* krş. ET aralıḳ (ED 230b)

***a.+da* (1):** 3617

ārām < Far. *i.* durma, dinlenme.

***ā.* (1):** 4192

ard(t) arka, peş. √ *art* (ED 200b)

***a.+a* (1):** 4306

***a.+ına* (4):** 4267, 4300, 4306, 4345

***a.+ıŋa* (5):** 4266

***a.+ınca* (3):** 2632, 3301, 4371

***a.+ından* (1):** 2521

***a.+larına* (1):** 2512

***a.+uŋdan* (1):** 3323

arduca ardıç ağacı √ ET *artuç* (ED 204a)

***a.* (2):** 2707, 3645

arı saf, temiz √ *arıġ* (ED 213b)

***a.* (1):** 4697

arḳa arka, sırt. √ ET *arḳa* (ED 215b)

***a.* (1):** 3403

***a.+mda* (1):** 3123

***a.+sın* (5):** 3659, 3660, 3743, 4018, 4251

arḳalı < *arḳa+lı* koruyanı, koruyucusu, dayanağı olan

***a.* (1):** 3626

armaġan hediye √ ET *armaġa:n* (ED 232a)

***a.* (1):** 2681

armutlu özel ad, yer adı.

***a.* (1):** 2544

ʿarş dokuzuncu gök, arş.

***ʿa.+dek* (1):** 2975

ʿa.s. < Ar. *c.* ona selam olsun anlamına gelen sözün kısaltması

***ʿa.* (3):** 3807, 3808, 3809

artuḳ fazla, ziyade. √ *art+uḳ* krş. ET *artuḳ* (ED 204b)

***a.* (3):** 2733, 2899, 4680

artur- çoğaltmak, arttırmak. √ *art-ur-* krş. ET *artur-* (ED 210a)

***a.+uban* (1):** 4721

ʿarż < Ar. *i.* bir büyüğe sunma, bildirme.

***ʿa* (5):** 2577, 2605, 4526, 3353, 3376

***ʿa.-ı ḥācāt* (2):** 2605, 4526

ʿaṣā < Ar. *i.* baston, asa.

***ʿa.* (1):** 4064

***ʿa.+ları* (1):** 2452

***ʿa.+ŋ* (1):** 4057

***ʿa.+ŋı* (1):** 4056

***ʿa.+sı* (1):** 4062

***ʿa.+sın* (1):** 4061

āsān < Far. *s.* kolay.

***ā.* (2):** 3801, 3822

***ā.+lıġıla* (1):** 3977

aşılu asılı √ *aş+ılu* krş. ET *aşıġlıġ* (ED 247b)

***a.* (1):** 2747

āsitāne < Far. *i.* eşik, huzur.

***ā.* (4):** 3831, 4067, 4426, 4428

***ā.+si* (1):** 3789

***ā.+sinde* (3):** 2370, 4179, 4260

***ā.+sine* (3):** 2391, 2475, 2481

***ā.+sinüŋ* (1):** 4236

***ā.+ye* (1):** 4238

***ā.-yi şerīf* (1):** 3962

ʿasker < Ar. *i.* er, savaşçı.

***ʿa.* (2):** 3609, 3775

***ʿa.+e* (1):** 3782

***ʿa.+in* (1):** 3618

aṣ(ı)l < Ar. *i.* esas, asıl.

***a.* (5):** 3078, 3146, 3243, 3887, 4012

***a.+ı* (1):** 2838

aṣıl ṭoġan Özel ad.

***a.* (2):** 4036, 4039

aşma üzüm veren bitki, asma.

***a.* (1):** 2386

***a.+dan* (2):** 2386, 2389

***a.+ŋı* (1):** 2388
***a.+yı* (1):** 2388

aṣṣı fayda, yarar. √ ET *aşıġ* (ED 244b)
***a.* (1):** 4591

aş yemek. √ ET *aş* (ED 253b)
***a.* (2):** 4394, 4666

aşaġa aşağı. √ ET *asra* (ED 250a)
***a.* (9):** 2575, 2590, 2593, 2668, 2727, 2732, 2739, 4063, 4216
***a.+na* (2):** 4210, 4210

ʿāşıḳ < Ar. *s.* birine, bir şeye tutulmuş olan kişi, âşık.
ʿā (6): 3877, 3926, 3934, 3955, 3970, 3979
***ʿā.+lar* (2):** 3074, 4741
***ʿā.+laruŋ* (1):** 3073

ʿāşıḳlıḳ(ġ) < *Ar. ʿāşıḳ + T. +lıḳ.* aşıklık.
***ʿā.+ı* (1) :** 3978

āşikār belli, açık, meydanda.
***ā* (2):** 3961, 4626

ʿaşḳ < Ar. *i.* aşk.
***ʿa.* (1):** 4617
***ʿa.+ıla* (1):** 4665
***ʿa.+ımuza* (1):** 3565
***ʿa.+ına* (5):** 3116, 3677, 3697, 4108, 4643
***ʿa.+ıŋ* (1):** 2985

ʿāşūre < Ar. *i.* muharrem ayının onuncu günü.
***ʿā.+de* (1):** 4186

at binek hayvanı, at. √ ET *at* (ED 33b)
***a.* (4):** 3336, 3373, 3461, 3526,
***a.+dan* (3):** 4463, 4464, 4546
***a.+a* (1):** 3789
***a.+ı* (10):** 2405, 3797, 3797, 3805, 4542, 4545, 4547, 4563, 4576, 4590
***a.+ın* (6):** 2398, 3791, 3793, 3809, 3815, 3816
***a.+ına* (4):** 2553, 3814, 4470, 4562
***a.+ını* (1):** 3532
***a.+ınuŋ* (2):** 3811, 4601
***a.+ları* (1):** 2401
***a.+larınuŋ* (1):** 3427
***a.+lusın* (1):** 2399
***a.+uŋ* (2):** 3656, 4568
***a.+up* (2):** 3229, 3295

at- atmak, fırlatmak. √ ET *at-* (ED 33b)
***a.-sın* (1):** 4056
***a.-dı* (6):** 2575, 2905, 3240, 3283, 4062, 4280

ata 1.baba 2. Bektaşi şeyhi. √ ET *ata* (ED 40a)
***a.* (1):** 3600
***a.+sı* (9):** 3171, 3173, 3339, 3354, 3367, 3369, 3372, 3374, 3929
***a.+sın* (1):** 4342
***a.+sına* (1):** 3196
***a.+sından* (2):** 3115, 3192
***a.+sınuŋ* (2):** 3198, 3202

at-ḫāne < Far. T. *b.i.* At barınağı.
***a.+ye* (1):** 3532

atıl- atılmak, fırlatılmak. √ *at-ıl-* krş. ET *atıl-* (ED 56a)
***a.-dı* (1):** 3110

atım atılan bir nesnenin gidebildiği uzaklık. √ *at-ım* krş. ET *atım* (ED 59b)
***a.+ı* (1):** 2590

atlan- ata binmek. √ *at+lan-* krş. ET *atlan-* (ED 58a)
***a.-up* (1):** 3766

aṭlas- pūş sulṭān özel ad.
***a.* (1):** 4010

atlu atlı √ *at+lu* krş. ET *atlıġ* (ED 55a)
***a.* (5):** 4462, 4467, 4468, 4535, 4556

ʿavām < Ar. *i.* Halk, halkın aşağı tabakası
***ʿa.* (1):** 4481
***ʿa.+uŋı* (1):** 4593

āvāz < Far. *i.* ses.
***ā.* (2):** 2920, 3352
***ā.+dur* (1):** 3763
***ā.+ı* (1):** 3762
***ā.+ıla* (1):** 2404
***ā.+ın* (2):** 2508, 2519
***ā.+ına* (1):** 2512

avrat < Ar. *ç.i.* kadınlar.
***a.* (1):** 4255
***a.+a* (1):** 4254
***a.+dan* (2):** 4255, 4256
***a.+ı* (3):** 3358, 4251, 4284
***a.+ına* (1):** 4438
***a.+uma* (1):** 2864
***a.+uŋ* (1):** 4250

avuç avuç.√ ET *aḍut* (ED 6a)
***a.* (6):** 3144
***a.+ıyla* (1):** 3144
***a.+uŋa* (1):** 2962

avuçla- < *avuç+la-* avuçlamak.
***a.+yup* (1) :** 3144

ay ṭoġmış alp özel ad.
***a.* (3):** 3629, 3636, 3639
***a.+e* (1):** 3633

ayaḳ(ġ) ayak. √ ET *adaḳ* (ED 45a)
***a.* (11):** 2947, 2954, 2955, 3016, 3157, 3258, 3765, 4140, 4419, 4437, 4700
***a.+ı* (5):** 3949, 4650, 4652, 4654, 4657
***a.+ın* (6):** 2477, 2517, 2523, 2728, 3568, 4084
***a.+ına* (15):** 2495, 3109, 3250, 3356, 3574, 3650, 4066, 4090, 4285, 4308, 4312, 4346, 4377, 4441, 4602
***a.+ında* (2):** 4071, 4073
***a.+ını* (2):** 4568, 4579
***a.+ıyla* (1):** 3027
***a.+ları* (1):** 2699
***a.+larına* (6):** 3331, 3481, 3534, 3866, 3965, 3967
***a.+larından* (1):** 3555
***a.+um* (2):** 3051, 3067
***a.+uŋ* (2):** 3051, 3067

ayaḳla- çiğnemek, ayak altına almak. √ *ayaḳ+la-* krş. ET *adaḳla-* (ED 49b)
***a.-laya* (1):** 4681
***a.-layınca* (1):** 4681
***a.-layup* (1):** 4700

ayaḳlı Ayağı olan √ *ayaḳ+lı* krş. ET *adaḳlıġ* (ED 48b)
***a.* (1):** 2831

ayān < Far. *i.* açık , belli
***a.* (17):** 2541, 2580, 2683, 2753, 2835, 2994, 3046, 3101, 3211, 3230, 3290, 3363, 3438, 3489, 3787, 3873, 4621

aydın Yer adı. √ *ay+dın* krş. ET *aydıŋ* (ED 268b)
***a.* (1):** 3605

aydınlıḳ < *aydın+lıḳ* ışıklı, aydınlık.
***a.* (2):** 2746, 2746

āyet < Ar. *i.* ayet.
***ā.* (2):** 3076, 3090

aygır aygır. √ ET *adġır* (ED 47b)
***a.* (1):** 4249

ayır- seçmek, çıkarmak √ ET *adır-*(ED 66b)
***a.-maz* (1):** 3933
***a.-an* (1):** 3870

ayırdlaş- ~ ayırtlaş- ayrılmak. √ *ayırt+laş-* krş. ET *adırtlaş-*

(ED 70b)
a.-laşup **(1):** 2815
ayrıl- çıkmak, ayrılmak. √ *ayır-ıl-* krş. ET *adrıl-* (ED 68b)
a.-dı **(1):** 2810
a.-dılar **(2):** 2538, 3224
a.-mazum **(1):** 3066
ayru başka, öteki, diğer . √ *ayır-u* krş. ET *adruḳ* (ED 65a)
a. **(1):** 4514
ayruḳ 1.başka, farklı. 2. artık, bundan sonra, bir daha √ *ayır-uḳ* krş. ET *adruḳ* (ED 65a)
a. **(6):** 2406, 3537, 3812, 4033, 4082, 4215
ayruḳlu çalı özel ad, yer adı.
a.+nuŋ **(1):** 4401
az az √ ET *a:z* (ED 276b)
a. **(7):** 2463, 2464, 3493, 3638, 3869, 3908, 4495
a.+dur **(1):** 1117
azacuḳ çok az. √ *az+acuk* krş. ET *a:zkıya* (ED 284b)
a. **(1):** 3612
azād < Ar. *s.* özgür.
a. **(2):** 3373, 4109
ʿazīm < Ar. *s.* büyük, ulu, iri.
ʿa. **(1):** 3550
ʿazīz Ar. *s.* muhterem, sayın, sevgili.
ʿa. **(64):** 2443, 2467, 2468, 2483, 2527, 2555, 2579, 2579, 2587, 2605, 2715, 2753, 2807, 2835, 2875, 2957, 2968, 2979, 3032, 3085, 3102, 3114, 3142, 3155, 3162, 3184, 3210, 3231, 3256, 3289, 3303, 3322, 3329, 3347, 3362, 3383, 3391, 3438, 3444, 3459, 3522, 3539, 3544, 3569, 3584, 3595, 3598, 3703, 3730, 3758, 3781, 3785, 3786, 3789, 3793, 3798, 4037, 4051, 4082, 4126, 4128, 4168, 4404, 4602
ʿa.+dür **(2):** 3378
ʿa.+e **(4):** 2644, 2755, 2853, 3813
ʿa.+üm **(1):** 4738
ʿa.+ümüz **(2):** 3702, 3758
ʿazm < Ar. *i.* kasıt, niyet.
ʿa. **(17):** 2435, 2436, 2438, 2444, 2469, 2470, 2544, 2604, 2754, 3491, 3613, 3618, 3644, 3957, 4038, 4188, 4459
ʿa+in. **(1):** 4061
baba < Far. *i.* baba.
b. **(17):** 2640, 4009, 4010, 4010, 4139, 4354, 4356, 4360, 4379, 4387, 4387, 4389, 4391, 4393, 4397, 4399, 4536
b.+nuŋ **(3):** 4353
b.+sı **(2):** 3335, 3671
b.+ya **(1):** 4391
baba resūl özel ad, kişi adı.
b. **(5):** 4009, 4139, 4356, 4360, 4398,
b.+dür **(1):** 4379
babullah < Ar. *t.* Allah kapısı.
b.+a **(1):** 3920
bacı kız kardeş.
b. **(4):** 3557, 3576, 4243, 4533
bād < Far. *e.* olsun, ola.
bāḳī bād
b. **(2):** 4725, 4737
bādem < Far. *i.* badem.
b.+ile **(1):** 3856

bādemli < *Far. bādem +T. +li.* bademli.
***b.* (1):** 3863
bāġ < Far. *i.* büyük bahçe, bostan.
***b.* (6):** 2382, 2384, 2385, 2387, 2389, 4098
***b.+a* (1):** 4100
***b.+ı* (1):** 2388
***b.+ıŋa* (1):** 2394
***b.+uŋ* (2):** 2382, 2387
bāġ-bān < Far. *i.* Bahçıvan, bağcı.
***b.* (3):** 2375, 2382, 2384
***b.+a* (1):** 2383
***b.+ısın* (1):** 2387
***b.+da* (1):** 2375
baġçe < Far. *i.* bahçe, küçük bağ.
***b.+lere* (1):** 4100
baġ(ı)r göğüs, bağır. √ ET *baġır* (ED 317a)
***b.+ı* (1):** 4498
baġışla- bağışlamak. √ *baġış+la-* krş. ET *baġışla-* (ED 321b).
***b..!* (1):** 4435
***b.-dı* (2):** 4440, 4608
***b.-dum* (1):** 3743
***b.-yup* (1):** 3381, 4585
baġla- bağlamak. √ *baġ+la-* krş. ET *baġla-* (ED 314b)
***b.-dı* (5):** 2414, 2680, 2941, 3860, 4033
***b.-dılar* (2):** 2920, 4646
***b.-mışdı* (1):** 2757
***b.-mışlar* (1):** 3509
***b.-ŋ* (2):** 3019, 4426
***b.-r* (1):** 4546
***b.-yup* (3):** 2531, 2918, 3021
baġlama- bağlamamak.
***b..!* (1):** 4591
baġlan- bağlanmak. √ *baġla-n-* krş. ET *baġlan-* (ED 315a)
***b.-dı* (1):** 3672
baġlı bağlanmış olan, bağlı. √ *baġ+lı* krş. ET *baġlıġ* (ED 314b)
***b.* (1):** 2872
bahā < Far. *i.* değer, kıymet, paha.
***b.+sın* (1):** 2418
***b.+sına* (2):** 3125, 3126
***b.+sınca* (1):** 3517
***b.+ya* (1):** 3500
bahādur yiğit, cesur kimse, kahraman. √ ET *baġa:tu:r* (ED 313b)
***b.* (2):** 3630, 3631
bahādurluḳ < *Far. bahādur* + *T. +luḳ* kahramanlık.√ *bahadur+luḳ* krş. ET *baġa:tu:r* (ED 313b)
***b.* (1):** 3667
bahāe'ddin < Ar. *t* .özel ad, erkek adı.
***b.* (1):** 4010
baḥār < Far. *i.* kışla yaz arasındaki mevsim.
***b.* (2):** 3621, 4189
bā-ḥased < Far. Ar. *z.* kıskançlıkla,
***b.* (1):** 4616
baḫş < Far. *i.* bağış, verme, ihsan.
***b.* (2):** 2379, 2380
baḫt < Far. *i.* talih, kader.
***b.+ın* (1):** 4724
baḳ- bakmak √ ET *bak-* (ED 311a)
***b.-a* (3):** 2723, 3931, 4643
***b.-dı* (16):** 2729, 2772, 2975, 2975, 3010, 3162, 3732, 3885, 3894, 3896, 3928, 4230, 4278, 4298, 4306, 4309
***b.-dılar* (1):** 2897
***b.-dugı* (1):** 3423
***b.-uŋ* (2):** 4462
***b.-up* (6):** 2517, 2962, 3350, 3757, 3933, 3937
bāḳī < Ar. *s.* sonsuz, daimi, kalıcı.
***b.* (7):** 2595, 2919, 4147, 4504, 4516, 4725, 4737
***b.+ye* (2):** 4455, 4459

bal bal. √ ET ba:l (ED 330a)
b. **(1):** 3695
balık balık.
b. **(1):** 3450
balıkesir özel ad, yer adı.
b.+de **(1):** 4493
banaz özel ad, nehir adı.
b. **(9):** 4189, 4190, 4190, 4196, 4197, 4200, 4211, 4293, 4294
baŋa → Birinci tekil kişi zamirinin yönelme hal eki almış durumu..
b. **(26):** 2600, 2601, 2851, 2913, 3066, 3251, 3281, 3300, 3374, 3380, 3521, 3625, 3687, 3889, 3901, 3934, 3945, 4053, 4093, 4132, 4380, 4395, 4450, 4465, 4674, 4675
baŋla- yüksek sesle bağırmak.√ ET *maŋla-* (ED 770b), *baŋra-* (ED 351b)
b..! **(1):** 4612
b.-dı **(2):** 2982, 2987
barak baba kişi adı, özel ad.
b. **(1):** 4010
barış- barışmak. √ *bar-ış-* krş. ET *barış-* (ED 369b)
b.-dı **(1):** 3672
b.-duk **(1):** 3683
b.-urdı **(1):** 2417
barışıklık(ġ) barışık olma durumu. √ *barışık+lık* krş. ET *barışıklık* (ED 370a)
b. **(1):** 3617
b.-ı **(1):** 3685
bārī < Far. *e.* hiç olmazsa, bir kere.
b. **(7):** 2486, 2488, 2793, 2881, 3006, 3064, 3455
barmak(ġ) parmak.
b. **(2):** 4655, 4665
b.+ını **(1):** 4685
b.+ları **(1):** 3009
bartak(ġ) testi. √ *bart+ak* krş. ET bart (ED 358a)
b.+ı **(1):** 4664
b.+la **(1):** 4658
bas- yere basmak, ezmek. √ ET *bas-* (ED 370b)
b.-alar **(1):** 3026
b.-am **(1):** 4586
b.-ar **(4):** 4700, 4700, 4701, 4706
b-dı **(6):** 3027, 3689, 3810, 3815, 4653, 4663
b.-dıġum **(5):** 3028
b.-sa **(1):** 4625
b.-uban **(1):** 4681
baş 1.kafa 2. önder, lider. √ ET *baş* (ED 375a)
b. **(4):** 2947, 3697, 4502, 4568
b.+a **(3):** 3718, 4397, 4599
b.+da **(1):** 3935
b.+dan **(1):** 4397
b.+ı **(16):** 2571, 2727, 2732, 2747, 3296, 3385, 3429, 3586, 4219, 4257, 4304, 4551
b.+ın **(11):** 2668, 2883, 2887, 2893, 2903, 3524, 3567, 3568, 4337, 4576, 4590
b.+ına **(15):** 2464, 2572, 2676, 2728, 2728, 2892, 2993, 3241, 3243, 3249, 3252, 3736, 3853, 3951, 4341
b.+ında **(1):** 3754
b.+ındağı **(1):** 3770
b.+ındaki **(1):** 4206

b.+ından **(2):** 3284, 3419
b.+ını **(2):** 3427, 3427
b.+ıŋı **(1):** 3386
b.+lar **(1):** 2608
b.+ları **(2):** 3441, 3493
b.+ların **(4):** 3431, 3444, 3445, 3451
b.+larına **(1):** 3775
b.+larında **(1):** 3378
b.+larındağı **(1):** 3380
b.+larından **(1):** 3555
b.+um **(1):** 4465
b.+uma **(1):** 3387
b.+umuzdağı **(1):** 3384
b.+uŋda **(1):** 3741
b.+uŋdağı **(1):** 3740
b.+uŋı **(1):** 3426

başla- başlamak. √ *baş+la-* krş. ET *başla-* (ED 331a)
b.-dı **(5):** 2500, 2773, 3001, 3288, 3769
b.-dılar **(3):** 2585, 2870, 3441

başsuz < *baş+suz.* başı olmayan.
b. **(1):** 3383

bat- gömülmek, batmak. √ ET *bat-* (ED 296a)
b.-dı **(2):** 2465, 2548
b.-mış **(1):** 4554

batı batı.√ *bat-ı* krş. ET *batıġ* (ED 301b)
b.+sına **(1):** 3744

bāṭıl < Ar. *s.* boş, batıl.
b. **(1):** 4614

bāṭın < Ar *i.* iç, gizli olan görünmeyen kısım.
b. **(3):** 3002, 4129, 4133
b.+dan **(2):** 3991, 4062
b.+ı **(3):** 3993, 4227, 4229
b.+ları **(1):** 3580

batma- batmamak.
b.+zlar **(1):** 2698

bay zengin. √ ET *bay* (ED 384b)
b. **(1):** 4719

bayaġı 1. önceki, eski, eskisi 2. eskisi gibi. √ ET *bayaḳı* (ED 385b)
b. **(2):** 3042, 4146

bayamlu özel ad, yer adı.
b. **(5):** 3230, 3232, 3238, 3266, 3276

bayazıd özel ad, erkek adı.
b. **(1):** 4715
b.+dur **(1):** 4724

bayındır ḫān Özel ad, kişi adı.
b. **(1):** 3599

bayram bayram.
b. **(2):** 4239, 4291
b.+ı **(1):** 4291
b.+ında **(2):** 4178, 4185

bayram beg kişi adı, özel ad.
b. **(2):** 4211, 4213
b.+üŋ **(1):** 4212

bazār < Far. *i.* çarşı, pazar.
b.+a **(1):** 3893

baʿżı < Ar. *z.* birazı, kimi.
b. **(4):** 2702, 3205, 3771, 4007
b.+lar **(2):** 2739, 3308
b.+sı **(6):** 2992, 2992, 3546, 3547, 3990, 4135
b.+sın **(4):** 3991, 3992, 3996, 3997

bāzirgān < Far. *i.* tüccar,
b. **(11):** 3451, 3454, 3458, 3460, 3466, 3467, 3473, 3476, 3478, 3480, 3486
b.+a **(1):** 3783
b.+ı **(1):** 3470
b.+ıdı **(1):** 3929
b.+*uŋ* **(2):** 3453, 3479

becid < Far. *s.* çabuk, acele, ivedi.

b. **(4):** 2626, 2628, 4340, 4491

beg bey, √ ET *beg* (ED 322b)

b. **(26):** 2628, 3379, 3381, 3386, 3399, 3407, 3417, 3418, 3422, 3606, 3607, 3634, 3637, 3674, 3678, 3698, 3723, 3728, 3734, 3762, 3763, 3766, 4092, 4157, 4211, 4213

b.+den **(5):** 3324, 3333, 3376, 3681, 3682

b.+dür **(1):** 3728

b.+e **(4):** 2428, 3732, 3776, 4084

b.+i **(14):** 2422, 3336, 3371, 3384, 3398, 3401, 3417, 3691, 3700, 3709, 4071, 4155, 4363, 4365

b.+inden **(1):** 3318

b.+ine **(6):** 2420, 2532, 2535, 3369, 3372, 4154

b.+inüŋ **(4):** 3334, 3406, 3429, 4159

b.+ŋi **(3):** 3409, 3411, 3412

b.+ler **(2):** 3623, 3628

b.+lere **(1):** 3708

b.+leri **(2):** 3623, 3723

b.+leridür **(1):** 3606

b.+üm **(1):** 3410

b.+ümüz **(1):**3675

b.+ümüzsin **(1):** 3675

b.+üŋ **(12):** 3414, 3426, 3675, 3686, 3732, 3736, 3737, 3754, 3760, 3773, 3775, 4213

begen- beğenmek.

b.+diler **(1):** 3191

b.+ürseŋ **(1):** 4094

begenme- beğenmemek.

b.+medi **(1):** 4639

beglerbegi beylerbeyi.

b.+si **(1):** 3600

beglik(g) beylik √ *beg+lik* krş. ET *beglik* (ED 326a)

b. **(1):** 3639

be-ġāyet < Ar. *z.* son derece, aşırı.

b. **(9):** 3188, 3359, 3385, 3706, 3717, 3827, 4006, 4045, 4424

beheri < Far. *i.* herbiri.

b. **(1):** 4595

beḳā < Ar. *i.* kalıcılık, ölmezlik

b. **(5):** 4504, 4511, 4515, 4624, 4695

b.+yı **(2):** 4624, 4693

bekçe kişi adı, özel ad.

b. **(5):** 4175, 4187, 4197, 4219, 4313

b.+ye **(1):** 4202

bekle- beklemek. √ *bek+le-* krş. ET *bekle-* (ED 326b)

b.-mege **(2):** 2388,2389

b.-yen **(1):** 3582

bekṭaş özel ad. Hacı Bektaş Velī

b. **(47):** 2466, 2579, 2658, 2806, 3459, 3472, 3521, 3539, 3594, 3703, 3758, 3785, 3817, 3843, 3848, 3900, 3903, 3912, 3952, 4000, 4093, 4115, 4166, 4179, 4380, 4406, 4449, 4451, 4452, 4501, 4523, 4527, 4578, 4579, 4600, 4606, 4609, 4626, 4632, 4635, 4652, 4660, 4682, 4699, 4719, 4722, 4729

b.+a **(1):** 4501

b.+ı **(52):** 2442, 2443, 2461, 2540, 2541, 2580, 2589, 2605,

2950, 2957, 2993,
2995, 3045, 3071, 3101,
3102, 3113, 3151, 3218,
3229, 3289, 3290, 3321,
3328, 3346, 3362, 3390,
3439, 3443, 3488, 3547,
3584, 3597, 3730, 3731,
3781, 3786, 3827, 3834,
3845, 3866, 3872, 3981,
4014, 4055, 4402, 4446,
4618, 4704, 4708, 4738,
4742

***b.+uŋ* (2):** 4619, 4631

bektaş-el-ḫorasānī özel ad. .Hacı Bektaş Velī

***b.* (41):** 2466, 2468, 2483, 2527, 2554, 2579, 2587, 2682, 2752, 2777, 2806, 2834, 2875, 2968, 2978, 3032, 3084, 3142, 3155, 3161, 3184, 3210, 3231, 3256, 3303, 3346, 3382, 3437, 3539, 3544, 3569, 3594, 3711, 3817, 3968, 3983, 4000, 4023, 4123, 4177, 4182

***b.+ye* (1):** 2648

bekṭāşī-ḫāne < Ar. Far. *b.i.* Bektaşi tekkesi

***b.+dür* (1):** 2582

belḫī Celāl-e'd-dīn-i belḫī

***b.* (1):** 3465

belī < Far. *i.* evet.

***b.* (10):** 2630, 3063, 3418, 3479, 3531, 3818, 3871, 4134, 4669, 4708

bel bel. √ ET *bėl* (ED 330a)

***b.+inde* (1):** 3755

***b.+ine* (1):** 4520

***b.+inden* (1):** 3737

***b.+e* (2):** 2941, 3737

***b.+üm* (1):** 2984

belki < Far. *e.* ihtimal, umulur, olabilir.

***b.* (3):** 2779, 2908, 3696

belür- meydana çıkmak, belli olmak. √ ET *belgür-* (ED 341a)

***b.-di* (1):** 3543

belürme- meydana çıkmamak, belli olmamak.

***b.-di* (2):** 3812, 3817

ben 1.tekil kişi adılı.

***b.* (55):** 2387, 2388, 2548, 2601, 2607, 2664, 2782, 2840, 2843, 2851, 2853, 2854, 2854, 2864, 2869, 2870, 2872, 2902, 2907, 2922, 3094, 3095, 3193, 3193, 3202, 3259, 3286, 3323, 3337, 3340, 3380, 3388, 3563, 3614, 3623, 3624, 3653, 3699, 3745, 3887, 3912, 3913, 3914, 4068, 4168, 4329, 4329, 4332, 4456, 4459, 4514, 4570, 4588, 4660, 4662

***b.+de* (1):** 4396

***b.+den* (1):** 4482

***b.+i* (18):** 2575, 2735, 3005, 3019, 3024, 3283, 3284, 3299, 3410, 3456, 3499, 3909, 3953, 4107, 4108, 4137, 4467, 4468

***b.+in* (1):** 3479

***b.+üm* (11):** 2375, 2985, 3095, 3385, 3387, 3907, 3907, 4381, 4456, 4503, 4586

***b.+ümle* (1):** 2840

be-nām < Far. *s.* meşhur, namlı.

***b.* (1):** 4648

bend < Far. *i.* bağ, yular rabıta.

***b.* (1):** 3690

***b.+in* (2):** 2723, 2725
***b.+ümi* (2):** 2735, 2845

bende < Far. *i.* kul, köle birisine bağlı olan kişi.
***b.+üŋüze* (1):** 4733
***b.+üŋüzi* (1):** 3727

bennā < Ar. *i.* bina yapan mimar.
***b.* (4):** 4639, 4649, 4650, 4688

beŋ(i)z yüz rengi.
***b.+i* (3):** 2890, 3421, 3424

beŋze- benzemek. √ *beŋiz+e-* krş. ET *beŋze-* (ED 352b)
***b.-r* (1):** 3794

beŋzeme- benzememek.
***b.-mez* (1):** 2700

berāber < Far. *b. i.* birlikte, beraber.
***b.* (1):** 2520

beri bu taraf. √ **ber+ri* krş. ET *berü* (ED 355b)
***b.* (5) :** 2544, 2556, 3225, 3746, 4098

berk 1. sert, katı 2. sağlam √ ET *berk* (ED 323a)
***b.* (3):** 4448, 4520, 4647

ber-ḳarār < Far.Ar. *b.i.* kararlı, yerleşmiş devamlı.
***b.* (1):** 3605

berkit- sağlamlaştırmak. √ *berk+it-* krş. ET *berkit-* (ED 363a)
***b.-di* (2):** 2672, 4532

berü -den beri edat
***b.* (3):** 2979, 3706, 3896

bėş sayı, beş. √ ET *bėş* (ED 376a)
***b.* (8):** 2969, 2970, 2972, 2985, 3448, 3456, 3461, 3481

beşer < Ar. *i.* insanoğlu, insan
***b.* (3):** 4595, 4595, 4613

beşerlik < *Ar. beşer* + *T. +lik.* insanlık.
***b.+den* (1):** 4613

bėşinci beşinci √ *bėş+inci* ET krş. *bėşinç* (ED 383a)
***b.* (1):** 4403

bėş ḳarış özel ad 1. kişi adı 2. yer adı
***b.* (9):** 4362, 4362, 4363, 4365, 4367, 4370, 4373, 4401, 4402
***b.+ta* (1):** 4384

beyān < Ar. *i.* açıkça söyleme, beyan.
***b.* (28):** 2442, 2467, 2541, 2580, 2606, 2683, 2835, 2994, 3046, 3071, 3114, 3152, 3211, 3230, 3290, 3439, 3489, 3598, 3828, 3847, 3873, 3878, 3982, 4015, 4125, 4353, 4447, 4620
***b.+ında* (1):** 4013

beyt < Ar. *i.* iki mısradan oluşan nazım birimi, beyit.
***b.* (1):** 3072
***b.+i* (1):** 3079

beytu'llah < Ar. *t.* Allah'ın evi, Kabe.
***b.* (2):** 3264, 3986

bezistān < Far. *i.* bedesten, kapalı çarşı.
***b.+ı* (1):** 3893

bıçaḳ(ġ) bıçak √ *bıç+aḳ* ET *biçek* (ED 295a)
***b.* (1):** 3561

bıŋar pınar, çeşme. √ ET *bıŋar* (ED 351b)
***b.* (9):** 2447, 2449, 2450, 2456, 2458, 2465, 2876, 3578, 4320
***b.+a* (1):** 2960
***b.+da* (1):** 2515
***b.+ı* (2):** 3579, 4321
***b.+uŋ* (1):** 2556

bıraḳ(ġ) - bırakmak.
***b.-up* (1):** 2874
***b.-dı* (3):** 2812, 3007, 3276

b.-dılar **(1):** 4277
b.-duġını **(1):** 2994

bıyıḳ(ġ) bıyık. √ ET *bıḍık* (361 b)
b.-ın **(1):** 2785
b.-uŋ **(1):** 2783
b.-ları **(3):** 2778, 2779, 2782
b.-ların **(3):** 2795, 2809, 2847
b.-larumı **(1):** 2802

biʿat < Ar. *i.* kabul ve tasdik muamelesi.
b. **(9):** 2498, 2568, 2577, 2639, 2990, 3536, 3559, 3853, 4348

bī-dīn < Far.Ar. *b.s.* dinsiz.
b. **(3):** 3693, 4485, 4485

bī-gümān < Far. *b.z.* şüphesiz.
b. **(2):** 4542, 4724

bī-ḥadd < Far.Ar. *b.s.* sınırsız, pek çok.
b. **(3):** 4585, 4721, 4727

bi-ḥamdi'llāh < Ar. *b.z.* Allah'ı överek, O'na hamd ederek.
b. **(1):** 3917

bī-ḥużūr < Far.Ar. *b.s.* huzursuz, rahat olmayan.
b. **(1):** 3235

bī-ḥużūrluḳ < Far.Ar. *b.i.* huzursuz olma durumu.
b. **(1):** 2586

bil- bilmek. √ ET *bil-* (ED 330b)
b..! **(4):** 3259, 4515, 4549, 4599
b.-di **(16):** 2636, 2668, 2748, 2750, 3227, 3243, 3249, 3287, 3480, 3498, 3533, 3757, 3961, 4032, 4341, 4577
b.-diler **(3):** 2428, 2439, 4221
b.-düŋ **(1):** 3969
b.-eler **(2):** 3026, 3098
b.-em **(2):** 4705
b.-enler **(2):** 2698, 3377
b.-esin **(1):** 4457
b.-esiz **(1):** 2679
b.-evüz **(1):** 2764
b.-mişüm **(1):** 4661
b.-sem **(2):** 2599, 3796
b.-üŋ **(2):** 4673
b.-üp **(5):** 2901, 3228, 3244, 3826, 4579
b.-ür **(4):** 2907, 3072, 4571, 4708
b.-ürem **(1):** 4565
b.-ürlerdi **(1):** 4399
b.-ürseŋ **(2):** 2790, 3023
b.-ürsiz **(1):** 2843
b.-ürüz **(2):** 2733, 3683

bilā-faḳīr < Ar. *b.s.* ihtiyaç duymadan.
b. **(1):** 2992

bilā-iḫtiyār < Ar. *b.s.* elinde olmadan.
b. **(1):** 2981

bi'l-cümle < Ar. *b.z.* bütün, hepsi.
b. **(1):** 2818

bildür- bildirmek √ *bil-dür-* krş. ET *biltür-* (ED 334b)
b.-di **(9):** 2367, 2370, 2383, 3431, 3686, 4235, 4311, 4343, 4420
b.-digin **(1):** 2605
b.-diler **(3):** 2365, 2719, 3757
b.-e **(1):** 2601
b.-üŋ **(1):** 3519
b.-ürdi **(1):** 3707
b.-icek **(1):** 3091

bile birlikte, beraber √ ET *bir+le* (ED 332b)

b. **(34):** 2393, 2464, 2701, 2800, 2827, 2841, 2853, 2855, 2872, 3019, 3055, 3060, 3202, 3203, 3204, 3309, 3318, 3324, 3343, 3516, 3704, 3750, 3811, 3815, 4071, 4115, 4222, 4224, 4312, 4388, 4410, 4536, 4537, 4565

b.+ce **(1):** 2805

bilecik(g) özel ad, yer adı.

b. **(1):** 3679

b.+i **(1):** 3779

bilinme- bilinmemek.

b.-di **(1):** 3776

bi'l-külliyen < Ar. *b.z.* topluca, hep birlikte.

b. **(1):** 3725

billāh < Ar. *b. i.* Allah için.

b. **(2):** 3019, 4575

bilme- bilmemek

b.-dük **(1):** 2850

b.-düm **(2):** 4566, 4584

b.-z **(1):** 2388

b.-züm **(1):** 2387

b.-züz **(3):** 2733, 3049

bin- binmek. √ ET *bin-* (ED 348a)

b..! **(1):** 2375

b.-di **(6):** 3807, 2553, 2858, 2378, 4195, 4562

b.-digi **(1):** 3814

b.-miş **(1):** 3789

b.-üp **(7):** 2377, 2381, 2390, 3104, 4174, 4298, 4471

biŋ sayı, bin. √ ET *biŋ* (ED 766b)

b. **(25):** 3336, 3374, 3879, 3901, 3910, 3917, 3918, 3918, 3919, 3920, 3921, 3922, 3926, 3942, 3944, 3945, 3947, 3956, 3974, 4001, 4001, 4350, 4487, 4534, 4549

binā < Ar. *i.* yapı, bina.

b **(3):** 3506, 4181, 4215

b.+lar **(1):** 3543

bindür- bindirmek. √ ET *bintür-* (ED 350a)

b.+diler **(1):** 2924

bī-nihāyet < Far. Ar. *b.s.* sonsuz.

b. **(1):** 3886

bir 1. sayı, bir 2.belgisiz zamir, herhangi bir. √ ET *bir* (ED 353b)

b. **(521):** 2367, 2371, 2375, 2380, 2387, 2389, 2415, 2416, 2420, 2422, 2425, 2426, 2437, 2447, 2449, 2449, 2451, 2451, 2452, 2453, 2457, 2458, 2468, 2478, 2481, 2484, 2492, 2500, 2502, 2502, 2504, 2540, 2540, 2543, 2543, 2545, 2556, 2569, 2574, 2574, 2580, 2581, 2582, 2585, 2590, 2595, 2596, 2598, 2600, 2608, 2611, 2611, 2611, 2615, 2621, 2623, 2623, 2628, 2628, 2630, 2634, 2641, 2642, 2642, 2644, 2644, 2644, 2646, 2648, 2649, 2655, 2660, 2673, 2673, 2674, 2675, 2678, 2678, 2679, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2690, 2693, 2696, 2696, 2700, 2704, 2707, 2708, 2708, 2709, 2710, 2731, 2744, 2746, 2747, 2747, 2754, 2754, 2757, 2759, 2773, 2782, 2785, 2787, 2787, 2791, 2810, 2810, 2824, 2824, 2827, 2828, 2831, 2837,

2838, 2841, 2847, 2856,
2857, 2859, 2860, 2870,
2870, 2874, 2886, 2888,
2892, 2893, 2899, 2905,
2918, 2919, 2920, 2921,
2925, 2926, 2939, 2954,
2959, 2977, 2982, 2983,
2987, 2996, 2997, 2998,
3004, 3004, 3015, 3016,
3016, 3017, 3033, 3035,
3039, 3046, 3057, 3057,
3072, 3072, 3076, 3086,
3090, 3102, 3102, 3103,
3103, 3113, 3118, 3118,
3119, 3123, 3134, 3135,
3144, 3146, 3154, 3157,
3172, 3174, 3178, 3179,
3180, 3183, 3191, 3193,
3199, 3207, 3212, 3220,
3224, 3228, 3230, 3233,
3233, 3237, 3241, 3242,
3245, 3246, 3252, 3254,
3254, 3260, 3262, 3269,
3283, 3283, 3283, 3285,
3285, 3287, 3290, 3293,
3294, 3295, 3299, 3316,
3322, 3339, 3340, 3352,
3355, 3365, 3366, 3371,
3393, 3398, 3398, 3399,
3399, 3400, 3403, 3405,
3408, 3419, 3422, 3439,
3444, 3445, 3447, 3451,
3452, 3461, 3475, 3477,
3482, 3483, 3485, 3485,
3489, 3492, 3495, 3497,
3502, 3505, 3507, 3507,
3509, 3517, 3526, 3526,
3529, 3530, 3540, 3551,
3554, 3555, 3555, 3555,
3557, 3560, 3560, 3561,
3565, 3566, 3568, 3572,
3573, 3578, 3588, 3589,
3590, 3591, 3591, 3593,
3595, 3608, 3615, 3618,
3625, 3627, 3636, 3636,
3637, 3638, 3653, 3666,
3668, 3668, 3668, 3670,
3673, 3680, 3683, 3687,
3689, 3691, 3692, 3693,
3695, 3696, 3699, 3701,
3701, 3703, 3709, 3715,
3715, 3715, 3721, 3745,
3745, 3748, 3751, 3754,
3756, 3756, 3757, 3757,
3759, 3788, 3788, 3789,
3789, 3792, 3796, 3802,
3810, 3813, 3815, 3818,
3820, 3823, 3829, 3831,
3832, 3834, 3836, 3836,
3841, 3843, 3846, 3848,
3851, 3853, 3854, 3855,
3857, 3859, 3859, 3861,
3862, 3874, 3875, 3876,
3879, 3884, 3884, 3885,
3889, 3895, 3901, 3901,
3907, 3908, 3913, 3917,
3922, 3924, 3925, 3926,
3929, 3931, 3934, 3934,
3939, 3946, 3949, 3954,
3954, 3958, 3966, 3966,
3973, 3973, 3996, 3997,
4005, 4017, 4020, 4024,
4028, 4030, 4031, 4036,
4038, 4050, 4051, 4058,
4063, 4064, 4070, 4070,
4071, 4072, 4082, 4098,
4100, 4100, 4103, 4103,
4128, 4130, 4132, 4147,
4155, 4156, 4167, 4167,
4173, 4174, 4175, 4179,
4192, 4201, 4211, 4211,
4225, 4225, 4227, 4227,
4231, 4232, 4233, 4242,
4246, 4249, 4252, 4253,
4255, 4256, 4256, 4258,
4260, 4268, 4283, 4284,

4287, 4288, 4292, 4293, 4302, 4302, 4303, 4316, 4319, 4321, 4322, 4322, 4323, 4326, 4326, 4327, 4328, 4331, 4333, 4355, 4359, 4361, 4363, 4365, 4366, 4366, 4372, 4374, 4376, 4382, 4390, 4397, 4405, 4406, 4409, 4425, 4427, 4429, 4429, 4431, 4451, 4462, 4473, 4485, 4492, 4516, 4534, 4541, 4567, 4570, 4590, 4595, 4607, 4650, 4656, 4705, 4712, 4743, 4745

b.+dür **(1):** 2945

b.+er **(3):** 2563, 2563, 3365

b.+i **(17):** 2693, 2700, 2703, 2854, 2854, 2864, 3366, 3520, 3652, 3713, 3713, 4076, 4076, 4078, 4116, 4398, 4744

b.+in **(8):** 3082, 3083, 3264, 3367, 4005, 4006, 4435, 4639

b.+ine **(4):** 2700, 2885, 2964, 4327

b.+inüŋ **(3):** 2896, 3549, 4398

b.+isi **(21):** 2412, 2503, 2720, 2798, 2853, 2863, 2869, 2869, 2885, 3169, 3417, 3418, 3607, 3745, 3797, 4079, 4104, 4162, 4250, 4251, 4431

b.+isin **(1):** 2503

b.+isinde **(1):** 2504

b.+isine **(2):** 2566, 2964

b.+isinüŋ **(1):** 4012

bi-rabbi'l-ʿibād < Ar. *b.z.* Allah'ın kulları ile birlikte.

b. **(1):** 4737

biraz biraz

b. **(14):** 2440, 2454, 2547, 2646, 2739, 2831, 2836, 3156, 3257, 3267, 3293, 3771, 4031, 4253

bir(i)biri birbiri.

b.+n **(2):** 2439, 2538

b.+ne **(2):** 2439, 2862

b.+yle **(4):** 2455, 3307, 3314, 3366

birinci birinci √ *biri-nci* krş. ET *birinç* (ED 367a)

b. **(2):** 3041, 3065

birḳaç birkaç

b. **(2):** 2857, 3549

b.+ı **(1):** 3562

birle birlikte. √ *bir+le* krş. ET (ED *birle* 332b)

b. **(2):** 4596, 4720

bismi'llāh < Far. *b. i.* allahın adıyla.

b. **(4):** 3135, 3199, 4279, 4335

bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm < Ar. *b. i.* besmele, rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla.

b. **(3):** 2418, 2818, 4435

biş (ü) kem < Far. *b.z.* az çok.

b. **(3):** 4513, 4536, 4712

bī-şumār < Far. *s.* sayısız, pek çok.

b. **(1):** 4452

bit- **1.**bitmek. 2. (bitkiler için) yetişmek √ ET *büt-* (ED 298b)

b.-di **(2):** 2454, 2616

b.-dügi **(1):** 2620

b.-e **(1):** 4247

b.-üp **(3):** 2613, 2622, 2631

biti mektup √ ET *bit-iġ* (ED 301a)

b.-yi **(1):** 3423

bitme- (bitkiler için) yetişmemek.

b.-di **(1):** 2621

bitür- bitirmek. √ ET bitür- (ED 308b)

b.-di **(1):** 3923

b.-diler **(2):** 3201, 4123

b.-üp **(1):** 4188

biz Birinci çokluk kişi adılı. √ ET *biz* (ED 388a)

b. **(55):** 2385, 2410, 2489, 2495, 2525, 2551, 2560, 2588, 2588, 2679, 2705, 2718, 2732, 2769, 2785, 2828, 2863, 2915, 2916, 2947, 2958, 2971, 3218, 3383, 3472, 3501, 3513, 3519, 3553, 3682, 3705, 3710, 3714, 3730, 3748, 3971, 3971, 3977, 4020, 4021, 4052, 4054, 4055, 4149, 4208, 4229, 4230, 4240, 4263, 4282, 4296, 4351, 4357, 4357, 4406

b.+den **(11):** 2376, 3165, 3236, 3556, 3747, 3970, 3978, 4130, 4359, 4413, 4415

b.+e **(17):** 2385, 2525, 2646, 2654, 2665, 2801, 3273, 3302, 3759, 3878, 3979, 4119, 4148, 4208, 4246, 4266, 4435

b.+i **(9):** 2400, 2403, 2487, 2826, 2829, 3217, 4023, 4229, 4282

b.+üm **(20):** 2644, 2821, 2829, 2878, 2879, 2879, 2931, 2966, 3029, 3031, 3166, 3274, 3318, 3434, 3435, 4026, 4186, 4215, 4252, 4254

b.+ümle **(3):** 2827, 3818, 4410

b.+üz **(1):** 3418

boğa boğa √ ET *buḳa* (ED 312a)

b.+nuŋ **(1):** 4369

boğaz boğaz, gırtlak. √ ET *boġuz* (ED 322a)

b.+ına **(2):** 2510, 4038

boğazla- boğazını sıkmak, boğazını keserek öldürmek. √ *boġaz+la-* krş. ET *boġuzla-* (ED 322b)

b.-maḳ **(1):** 3562

b.-yalar **(1):** 4107

b.-yup **(1):** 3839

boğça bohça.

b. **(1):** 3135

b.+daki **(1):** 2676

b.+sıyla **(4):** 2674

b.+yı **(4):** 2680, 3136, 3137, 3138

bol bol.

b. **(1):** 3940

boş boş. √ ET *boş ~ booş* (ED 376a)

b. **(1):** 3358

boy boy √ ET *bod* (ED 306a)

b.+ı **(1):** 4363

boya- boyamak √ ET *bodu:-* (ED 302a)

b.+dılar **(1):** 3777

boy(ı)n boyun √ ET *boyun* (ED 836b)

b.+ına **(2):** 2505, 2518

b.+ında **(2):** 4070, 4072

b.+ından **(1):** 2521

boynuzlı boynuzlu. √ ET *büŋüz* (ED 352a)

b. **(2):** 3345, 3348

boz boz renk. √ ET *bo:z* (ED 388b)

b. **(6):** 3789, 4462, 4467, 4468, 4542, 4556

bölük parça, kısım. √ *böl-ük* krş. ET *bölük* (ED 339b)

b. **(2):** 2502, 3119

börk genellikle hayvan postundan yapılan başlık. √ ET *börk* (ED 362b)
***b.* (2):** 3777, 3778
***b.-lerinüŋ* (1):** 3777
böyle bu şekilde, böyle.
***b.* (23):** 2396, 2550, 2626, 2778, 2811, 3368, 3868, 4389, 4500, 4522, 4564, 4567, 4575, 4582, 4588, 4600, 4605, 4608, 4662, 4672, 4683, 4690, 2284
böyü- büyümek. √ ET *bedü-* (ED 299b)
***b.-di* (2):** 2457, 4257
***b.-yüp* (1):** 3189
böyük büyük. √ *böyü-k* krş. ET *bedük* (ED 302b)
***b.* (1):** 3651
bu işaret sıfatı ve zamiri. √ ET *bo* (ED 291a)
***b.* (316):** 2365, 2365, 2365, 2367, 2374, 2380, 2383, 2385, 2387, 2404, 2405, 2419, 2423, 2473, 2478, 2478, 2490, 2491, 2491, 2505, 2506, 2508, 2511, 2545, 2548, 2550, 2566, 2592, 2594, 2608, 2612, 2613, 2643, 2644, 2645, 2646, 2650, 2651, 2653, 2654, 2663, 2666, 2693, 2697, 2698, 2702, 2707, 2710, 2716, 2730, 2742, 2750, 2751, 2762, 2766, 2783, 2794, 2800, 2801, 2805, 2808, 2816, 2821, 2822, 2824, 2825, 2839, 2843, 2848, 2869, 2874, 2884, 2889, 2891, 2895, 2896, 2897, 2897, 2898, 2901, 2908, 2910, 2913, 2923, 2926, 2927, 2931, 2933, 2938, 2941, 2961, 2963, 2970, 2976, 2982, 2985, 2992, 3024, 3028, 3059, 3060, 3062, 3062, 3120, 3120, 3124, 3137, 3146, 3146, 3159, 3163, 3194, 3196, 3200, 3218, 3227, 3232, 3243, 3243, 3245, 3248, 3252, 3265, 3271, 3280, 3282, 3287, 3295, 3296, 3297, 3299, 3308, 3319, 3337, 3366, 3368, 3377, 3384, 3414, 3417, 3428, 3431, 3433, 3448, 3449, 3451, 3453, 3456, 3468, 3473, 3493, 3494, 3494, 3495, 3499, 3499, 3501, 3506, 3522, 3553, 3556, 3562, 3574, 3592, 3607, 3622, 3624, 3626, 3626, 3633, 3636, 3652, 3657, 3670, 3671, 3683, 3686, 3698, 3710, 3710, 3722, 3728, 3739, 3739, 3745, 3750, 3758, 3763, 3776, 3793, 3796, 3797, 3800, 3813, 3819, 3821, 3835, 3849, 3867, 3868, 3870, 3886, 3887, 3887, 3888, 3888, 3889, 3889, 3890, 3890, 3891, 3894, 3898, 3902, 3907, 3910, 3918, 3919, 3921, 3927, 3928, 3929, 3934, 3935, 3937, 3939, 3942, 3950, 3951, 3955, 3955, 3979, 3999, 4007, 4011, 4019, 4041, 4054, 4078, 4086, 4094, 4098, 4107, 4110, 4129, 4132, 4133, 4135,

4138, 4149, 4162, 4164, 4165, 4165, 4169, 4193, 4193, 4194, 4194, 4200, 4200, 4204, 4215, 4218, 4220, 4222, 4228, 4239, 4241, 4250, 4274, 4296, 4315, 4324, 4330, 4340, 4351, 4358, 4365, 4376, 4380, 4380, 4381, 4408, 4408, 4412, 4425, 4441, 4457, 4496, 4503, 4512, 4517, 4566, 4581, 4597, 4617, 4628, 4661, 4703, 4705, 4716, 4726, 4730, 4739, 4742, 4743, 4750

***b.+dur* (15):** 2596, 2915, 2946, 3072, 3088, 3159, 3814, 3846, 4163, 4363, 4476, 4526, 4656, 4678, 4710

***b.+lara* (1):** 4164

***b.+nda* (19):** 2420, 2484, 2746, 2917, 3063, 3252, 3253, 3284, 3341, 3623, 4056, 4058, 4069, 4075, 4093, 4163, 4168, 4409, 4459

***b.+ndan* (9) :** 2396, 2778, 2808, 2895, 3003, 3044, 3335, 3813, 4059

***b.+nı* (19):** 2503, 2506, 2513, 2660, 2662, 2811, 2891, 3145, 3159, 3246, 3268, 3297, 3368, 3696, 3703, 3749, 3930, 4367, 4373

***b.+nlar* (18):** 2399, 2409, 2513, 2516, 2719, 2911, 3063, 3431, 3495, 3710, 3755, 4079, 4081, 4083, 4198, 4311, 4371, 4376

***b.+nlara* (11):** 2408, 2506, 2517, 2526, 3064, 3709, 3781, 4093, 4198, 4243, 4310

***b.+nlardan* (2):** 2825, 4370

***b.+nları* (14):** 2391, 2398, 2400, 2401, 2405, 2405, 2407, 2407, 2426, 2671, 2797, 3725, 4091, 4227

***b.+nlarıŋ* (17):** 2398, 2427,2503, 2504, 2803, 2882, 3064, 3678, 3724, 3835, 4006, 4163, 4194, 4250, 4334, 4372, 4538

***b.+nuŋ* (21):** 2598, 2619, 2662, 2663, 2699, 3350, 3376, 3496, 3515, 3693, 3695, 3704, 3722, 3729, 3895, 3928, 3931, 4065, 4108, 4238, 4602

***b.+ŋa* (10):** 2492, 2611, 3249, 3376, 3748, 3759, 3794, 3862, 3895, 4064

bū < Far. *i.* koku.

***b.+sı* (1):** 4553

budalā < Far. *i.* Derviş, kendini Allah yoluna adamış kimse.

***b.* (1):** 3205

buġday buğday √ ET *buġday* (ED 312b)

***b.* (9):** 2646, 2649, 2650, 2651, 2653, 3507, 3517, 3856, 3863

***b.+a* (1):** 3491

***b.+dan* (2):** 2654, 2665

***b.+ı* (6):** 2652, 2658, 2669, 3494, 3501, 3502

b.+ıŋuŋ **(1):** 3516
b.+uŋ **(1):** 3504
bugün bugün. √ *bu+gün* krş. ET *bo* (ED 291a) + *kün* (ED 725a)
b. **(6):** 2760, 3089, 3224, 3226, 3932, 4378
b.+durur **(1):** 4456
b.+e **(1):** 4007
bul- bulmak. √ ET *bul-* (ED 332a)
b.-a **(3):** 3941, 4476, 4693
b.-am **(2):** 4138, 4588
b.-an **(1):** 4617
b.-asın **(3):** 3522, 4519, 4599
b.-avuz **(2):** 2910, 4410
b.-ayduḳ **(1):** 2647
b.-dı **(9):** 2622, 2657, 2826, 3548, 3601, 3647, 4286, 4362, 4558
b.-dılar **(6):** 2412, 2714, 2767, 2849, 3599, 4191
b.-duḳ **(4):** 2719, 2771, 4226, 4241
b.-duḳları **(1):**2767
b.-mışdı **(1):** 3078
b.-mışıdı **(1):** 4631
b.-mışlar **(1):** 4747
b.-sa **(1):** 4478
b.-up **(1):** 2716
b.-ur **(1):** 2696
b.-ursa **(1):** 2709
b.-ursaḳ **(1):** 3425
b.-ursaŋ **(1):** 3869
b.-ursız **(1):** 2714
bulamama- bulamamak.
b.- dılar **(2):** 2739, 2749
b.- duḳ **(1):** 2739
b.- dum **(2):** 3164, 4328
bulandurma- bulandırmamak.
b.+z **(1):** 3844
bulanuḳ bulanık.
b. **(2):** 2697, 4190
bulma- bulmamak.
b.-madı **(1):** 2750
b.-mayısar **(1):** 4516
b.-maz **(1):** 4613
bulun- hazır olmak, var olmak. √ *bul -un-* krş. ET *bulun-* (ED 344a)
b.-dı **(1):** 3790
b.-madı **(1):** 2823
b.-maz **(1):** 4157
b.-uŋ **(1):** 4466
buluş- karşılaşmak, rastlaşmak. √ *bul- uş-* krş. ET *buluş-* (ED 345b)
b.-dı **(1):** 4066
b.-dılar **(5):** 2439, 2445, 2471, 3580, 3582
b.-duġın **(2):**2442, 2467
b.-ıncaya **(1):** 3954
b.-maġa **(1):** 2435
b.-up **(3):** 2455, 3220, 3375
buluşdur- buluşturmak.
b.-alar **(1):** 4297
bunca **1.** bu denli √ ET *munça* (ED 349a)
b. **(13):** 2489, 3004, 3004, 3091, 3091, 3091, 3396, 3913, 4205, 4205, 4325, 4326
buncılayın 1. bu denli 2. böylesine.
b. **(3):** 2705, 3793, 4369
buŋal- bunalmak, sıkılmak.
b.-updur **(1):** 2761
bura bu yer, bura.
b.+da **(1):** 4426
burhān özel ad, kişi adı.
b. **(13):** 4195, 4224, 4278, 4279, 4288, 4289, 4291, 4298, 4300, 4306, 4307, 4307, 4310
b.+ile **(1):** 4174
b.+um **(2):** 4278, 4288

burḳu' < Ar. *i.* yüz örtüsü, peçe.
b.+ı **(1):** 4566
bursa özel ad, yer adı.
b. **(4):** 3608, 3614, 3672, 3681
b.+da **(1):** 4635
b.+ya **(3):** 3613, 3780, 4630
b.+yı **(3):** 3609, 3620, 3623
burun burun. √ ET *burun* (ED 366b)
b.+ları **(1):** 3156
būstān < Far. *i.* bostan.
b. **(5):** 2611, 2615, 2621, 2622, 2634
b.+ı **(3):** 2619, 2633, 2636
b.+uŋ **(3):** 2612, 2616, 2624
b.+uŋdan **(1):** 2612
būstāncı *Far. būstān* + *T. +cı* bostanla uğraşan kişi, bostancı.
b. **(7):** 2626, 2629, 2630, 2640, 3329, 3332, 3391
b.+ya **(1):** 2638
buyruḳ(ġ) emir, buyruk. √ *buy(u)r-uḳ* krş. ET *buyruḳ* (ED 387a)
b.+ı **(1):** 2534
b.+ın **(1):** 2383
buyur- emretmek, buyurmak. √ buyur- (ED 387b)
b.. ! **(1):** 2474
b.-dı **(12):** 2611, 2650, 2991, 3038, 3075, 3089, 3185, 3405, 3902, 4262, 4276, 4641
b.-dılar **(6):** 2937, 2950, 3044, 3500, 3722, 4162
b.-dıŋız **(1):** 3418
b.-duġı **(1):** 2615
b.-duġın **(1):** 3138
b.-duġıŋız **(1):** 2450
b.-ṭuġuŋuz **(1):** 3632
b.-uŋ **(4):** 2448, 2768, 2776, 3969
b.-urlar **(1):** 3730
b.-ursa **(1):** 3337
b.-ursuz **(1):** 3340
buyurma- emretmemek, buyurmamak.
b.-dı **(1):** 3322
bük- bükmek. √ ET *bük-* (ED 324a)
b.-di **(1):** 3718
bünyād < Far. *i.* temel, esas.
b. **(2):** 4428, 4689
b.+ı **(1):** 4646
b.+ın **(2):** 4426, 4689
bütün tam, tüm. √ *büt-ün* krş. ET *bütün* (ED 308b)
b. **(4):** 2476, 2631, 3432, 4664
cāhil < Ar. *s.* bilgisiz, cahil.
c.+ler **(1):** 3784
cā'iz < Ar. *i.* yapılmasında sakınca olmayan, mübah iş veya fiil.
c.+dür **(1):** 3218
cāmi' < Ar. *i.* cami.
c.+e **(2):** 3398, 3407
c.+ine **(1):** 3397
c.+inüŋ **(1):** 3397
c.+üŋ **(1):** 3398
cān < Far. *i.* can.
c. **(13):** 3288, 3296, 3697, 3851, 4273, 4273, 4461, 4492, 4512, 4521, 4531, 4668, 4678
c. +ile **(1):** 3926
c.+ı **(1):** 4687
c.+ına **(1):** 3408
c. +ından **(1):** 3073
c. +içün **(1):** 4666
c. +um **(2):** 3563, 4660
c. +uma **(1):** 4615
cānavar < Far. *i.* canavar.
c. **(2):** 2503, 2505
c.+ı **(1):** 4151
c.+ın **(2):** 3255, 3283
c. +lar **(2):** 2508, 2511

c.+sa **(1):** 2508

cānavarcuḳ < *Far. cānavar* + *T. +cuḳ* canavarcık.

c. +lar **(4):** 2502, 2504, 2517, 2518

cānib < Ar. *i.* yön taraf.

c.+inden **(1):**4541

c.+ine **(1):** 4462

cāriye < Ar. *i.* para ile satın alınan hizmetçi kız.

c. **(2):** 3936, 3943

c.+den **(1):** 3942

c.+si **(1):** 3931

cāsid < Ar. *s.* cesed halindeki insan.

c. **(1):** 4615

cāzibe < Ar. *i.* alım, alımlılık, albeni.

c.-i velāyet **(1) :** 3992

cedd < Ar. *i.* dede, büyükbaba.

c.+i **(1):** 4722

cehd < Ar. *i.* çalışma, çabalama.

c. **(4):** 2793, 2795, 4075, 4478

celāle'd-din < Ar. *t.* özel ad, erkek adı.

c. **(1):** 3465

celīl < Ar. *s.* mertebesi yüksek.

c. **(1):** 4479

cellādlıḳ < Ar. *cellād* + *T. +lıḳ.* cellatlık.

c.+ın **(1):** 4129

celle celāluhu < Ar. *c.* "Celil oldu, celilolsun" anlamında Allah ismi işitildiğinde söylenen söz.

c. **(1):** 4282

cemʿ < Ar. *i.* toplama, bir araya getirme.

c. **(32):** 2373, 2481, 2759, 2839, 3392, 3573, 3609, 3613, 3623, 3675, 3679, 3769, 3775, 3828, 3829, 3832, 3833, 3836, 3837, 3840, 3841, 3842, 3843, 4088, 4176, 4187, 4199, 4233, 4270, 4316, 4350, 4495

cemāʿat < Ar. *i.*1. insan topluluğu 2. imamın arkasında namaz kılanlar.

c. **(8):** 2710, 3128, 3203, 4196, 4199, 4317, 4320, 4321

c.+dür **(1):** 2703

c.+e **(7):** 2820, 3120, 3125, 3127, 3129, 3131, 3141

c.+i **(5):** 3119, 3356, 3599, 3601, 4270

c.+ile **(1):** 3058

c.+inde **(1):** 4275

c.+inden **(1):** 4272

c.+ine **(2):** 2700, 4338

c.+ini **(1):** 3357

c.+inüŋ **(1):** 3675

c.+iyle **(4):** 3631, 4103, 4316, 4324

c.+le **(1):** 4558

c.+lere **(1):** 3117

c.+leri **(1):** 4313

c.+lerin **(1):** 4188

c.+üŋ **(1):** 2818

cemāl < Ar. *i.* yüz güzelliği.

c. **(1):** 3925

c.+in **(1):** 3990

c.+üm **(4):** 4018, 4019, 4019, 4023

c.+ümdür **(3):** 4018, 4018, 4019

c.+üŋ **(1):** 4569

cemāl seyyid < Ar. *i.* özel ad, kişi adı.

c. **(14):** 4008, 4014, 4018, 4027, 4034, 4036,

4043, 4138, 4385, 4386, 4390, 4391, 4393, 4395

c.+üŋ **(1):** 4021, 4026

c.+i **(2):** 4015, 4537

cemiʿ < Ar. *i.*bütün, hep, cümle.

c. **(4):** 2405, 3329, 3447, 4728,

cenāb < Ar. *i.* hürmet sahibi, yüce.

c. **(1):** 4463

cenān < Ar. *i.* Gönül, ruh, can, kalp.

c. **(3):** 4501, 4542, 4577

ceng < Far *i.* savaş, vuruşma.

c. **(1):** 4164

cennet < Ar. *i.* cennet, uçmak

c. **(2):** 4522, 4552

cesed < Ar. *i.* ceset.

c. **(2):** 4484, 4506

cevāb < Ar. *i.* cevap.

c. **(5):** 3093, 3341, 3520, 3587, 3971

cezā < Ar. *i.* ceza.

c.+sın **(1):** 4286

cezīre < Ar. *i.* ada

c. **(1):** 3244

c.+ye **(2):** 3241, 3270

cıda süngü, mızrak, kargı.

c.+larına **(1):** 3427

ciger < Far. *i.* ciğer.

c. **(8):** 2723, 2725, 2735, 2845, 4471, 4492, 4636, 4668

cihān < Far. *i.* cihan.

c. **(14):** 3247, 3256, 3321, 3382, 3597, 3845, 4445, 4503, 4504, 4543, 4639, 4639

c.+da **(2):** 2848, 4596

c.+uŋ **(2):** 4448, 4460

çehār ʿalāmet < Far.Ar. *b.i.* dört iz, dört nişan.

c. **(1):** 4002

cihāz-ı ʿalāmet < Far. *t.* Bektaşilikle ilgili terim

c. **(1):** 2531

cihāz-ı fuḳarā < Far. *t.* . Bektaşilikle ilgili terim

c. **(1):** 2530

cihet < Ar. *i.* yön, taraf.

c.+de **(1):** 2742

c.+den **(2):** 4042, 4675

c.+inden **(1):** 3862

cism < Ar. *i.* beden.

c.+i **(2):** 4459, 4517

c.+in **(3):** 4690, 4691, 4697

c.+ini **(2):** 4551, 4613

c.+üm **(2):** 4678, 4689

civān < Far. *i.* genç, taze.

c. **(4):** 3691, 4472, 4541, 4544

cumʿa < Ar. *i.* 1. toplanma. 2. cuma günü.

c. **(9):** 2394, 2409, 2410, 2413, 3395, 3395, 3400, 3402, 4169

c.+dan **(1):** 3401

cūşa gel- < Far. T *b.f.* coşmak.

c. **(1):** 2493

cüllāb < Far. *i.* gül suyu.

c. **(1):** 4319

cümcüme < Far. *i.* bir çeşit ayakkabı.

c.+leri **(1):** 3596

c.+lerin **(1):** 3555

cümle < Ar. *i.* bütün, hep.

c. **(12):** 3075, 3089, 3973, 4015, 4455, 4488, 4534, 4539, 4544, 4545, 4558, 4734

c.+müz **(1):** 3909

c.+müzden **(1):** 2911

c.+müze **(1):** 4730

c.+si **(4):** 2702, 2920, 3355, 4140
c.+sin **(2):** 2524, 3004
cür'a < Ar. *i.* bir yudumluk su.
c.+ların **(1):** 3164
çādır < Far. *i.* çadır
c.+ına **(1):** 3760
c.+ında **(1):** 3762
c.+ından **(1):** 3764
çaġır- bağırmak, haykırmak. √ *çakır-* (ED 410a)
ç.-dı **(5):** 3931, 3974, 4302, 4310, 4391
ç.-dılar **(4):** 3447, 3803, 3821, 3824
ç.-dum **(2):** 3909, 4396
ç.-ınca **(1):** 4653
ç.-sa **(1):** 2696
ç.-uŋ **(1):** 3403
ç.-up **(4):** 2405, 2999, 3265, 3916
ç.-ur **(2):** 4653, 4704
ç.-ursın **(1):** 4394
ç.-ururısaŋ **(1):** 4514
çaḳmaḳ(ġ) ateş yakmak için kullanılan alet. √ ET *çakmaḳ* (ED 408b)
ç.+ı **(1):** 2791
çal- 1. çalmak. 2. vurmak. √ ET *çal-* (ED 417b)
ç.dı **(1):** 3562
ç.-salar **(1):** 2791
ç.-uŋ **(1):** 4268
çalap vėrdi özel ad, kişi adı.
ç. **(1):** 4261
çaldur- çalgı çaldırmak. √ *çal-dur-* krş. ET *çaltur-* (ED 419a)
ç.-dılar **(1):** 4269
çalġı küçük çan, çıngırak.
ç.+sı **(1):** 4071, 4072
çalın- çalınmak (müzik aleti). √ *çal-ın-* krş. ET *çalın-* (ED 421a)
ç.-dı **(1):** 3764
ç.-ınca **(1):** 3765
çalış- çalışmak, çabalamak, gayret göstermek. √ ET *çalış-* (ED 421b)
ç.-dı **(1):** 2791
ç.-urken **(1):** 2792
ç.-ursaŋ **(1):** 2796
çalḳan- sarsılmak, çalkanmak.
ç.-dı **(1):** 3492
çaŋ çan, çıngırak. √ ET *çaŋ* (ED 410a)
ç. **(3):** 2504, 2518, 2522
ç.+ı **(2):** 2511, 2521
ç.+uŋ **(2):** 2511, 2519
ç.+uŋ uŋ **(1):** 2508
çap- yağma etmek, saldırmak. √ ET *çap-* (ED 394a)
ç.-arlar **(1):** 3612
ç.-dı **(2):** 3621, 3624
çār < Far. *i.* çare.
ç. **(1):** 2408
çār < Far. *i.* dört
ç. **(1):** 4510
çāre < Far. *i.* yardım, tedbir.
ç. **(4):** 2814, 2853, 3111, 3248
çarḫ ur- *Far. çarḫ* + *T. ur-* dönme, sema etme.
ç.-dı **(2):** 4272, 4281
çarşanba şuyı özel ad , nehir adı.
ç.+nuŋ **(1):** 2395
çarṭaḳ(ġ) *Far. çār* + *Ar. ṭāḳ.* çardak.
ç.+a **(2):** 3924, 3924
ç.+uŋ **(3):** 3925, 3927, 3932
çayır çayır.
ç. **(1):** 4030
ç.+ı **(1):** 4226
ç.+ından **(1):** 4241
çeç < Far. *i.* samanından ayrılmış tahıl yığını

ç.. (1): 3508

çek- çekmek. √ ET *çek-* (ED 413b)

ç..!- (3): 2379, 4480, 4480

ç.-di (9): 2380, 2845, 3305, 3312, 3443, 3444, 3457, 4576, 4590

ç.-diler (1): 2820

ç.-dügümüz (1): 2646

ç.-üp (6): 2725, 2735, 3618, 3992, 4525, 4669

çekil- ~ çekül- çekilmek. √ ET *çek* (ED 415a)

ç.-di (2): 4040, 4209

ç.-miş (1): 3507

ç.-üp (1): 2440

çekiş- ağız kavgası etmek. √ *çek-iş-* krş. ET *çekiş-* (ED 417a)

ç.-diler (1): 3366

çekme- çekmemek.

ç..! (1): 4513

ç.-yen (1): 4477

çelebi < Görgülü, terbiyeli, olgun kimse.

ç. (2): 3329, 4733

ç.+nüŋ (2): 3332, 3391

çemen < Far. *i.* çimen.

ç. (1): 4030

çerāḳ < Far. *i.* 1. fitil, mum, meşale. 2. özel ad, kişi adı.

ç. (16): 2531, 2543, 2552, 2556, 2561, 2569, 2569, 2570, 2572, 2573, 2830, 3213, 3216, 4001, 4327, 4534

ç.+dur (1): 3754

ç.+ı (4): 2559, 2571, 2576, 3737

ç.+um (2): 2550, 2559

ç.+uŋ (3): 2802, 2830, 3744

çerāḳçı *Far. çerāḳ + T. +cı* mum, kandil taşıyan kişi.

ç. (1): 4413

ç.+sıydı (1): 4404

çeşme < Far. *i.* 1.musluklu su haznesi 2. pınar, su kaynağı.

ç.+i (1): 3255

çevir- çevirmek. √ ET *çevir-* (ED 485b)

ç.-di (2): 2669, 4207

ç.-üp (1): 4687

çevre çevre √ *çevir-e* krş. ET *çevir-* (ED 485b)

ç. (3): 2883, 2887, 3277

ç.+sinde (2): 2536, 2543

çıġır- 1.çağırmak, seslenmek. 2. davet etmek. √ ET *çıġır-* (ED 409b)

ç..! (1): 4395

ç.-dı (1): 2904

ç.-duġumuzlayın (1): 2916

çıġırt- çağırtmak.

ç.-dı (1): 3538

ç.-maḳdan (1): 2915

çıġrım bağırma, çığlık, feryat.

ç.+dan (1): 2427

çıġrış- hep birden bağırmak.

ç.-alum (1): 2914

çıḳ- çıkmak. √ ET *çık-* (ED 405a)

ç..! (2): 2885, 3000

ç.-a (5): 2565, 2828, 2829, 3246, 3417

ç.-alar (1): 3025

ç.-alum (2): 2913, 2918

ç.-an (1): 4101

ç.-ar (5): 3733, 4279, 4650, 4657, 4678

ç.-asın (1): 4056

ç.-ayın (1): 2902

ç.-dı (24): 2745, 2903, 2907, 3082, 3138, 3139, 3257, 3299, 3401, 3413, 3453, 3460, 3477, 3495, 3530, 3764, 3908, 3949, 4061,

4100, 4303, 4433, 4561, 4584
ç.-dılar **(1):** 3330
ç.duġı **(2):** 2886, 3525
ç.-maġa **(1):** 2880
ç.-mışdı **(1):** 4365
ç.-uŋ **(2):** 3402, 4462
ç.-up **(12):** 2449, 2856, 2919, 2999, 3001, 3292, 3298, 3461, 3545, 3572, 3957, 4319

çıkar- çıkarmak. √ *çık-ar-* krş. ET *çıḳar-* (ED 410b)
ç.-dı **(20):** 2669, 2675, 2680, 2723, 2725, 2735, 2793, 2845, 2940, 3124, 3135, 3200, 3345, 3523, 3734, 3736, 3737, 3911, 3917, 3945
ç.-dılar **(2):** 3434, 4432
ç.-duḳları **(1):** 4434
ç.-duŋ **(1):** 3033
ç.-ken **(1):** 3027
ç.-maḳ **(1):** 3034
ç.-sa **(1):** 2792
ç.-up **(13):** 2522, 2655, 2676, 2940, 3265, 3270, 3419, 3535, 3709, 3943, 3947, 3965, 4121

çıḳmalu ol- çıkacak olmak, çıkmak için harekete geçmek.
ç.-dılar **(1):** 2884

çılbır yulara takılan ip veya zincir.
ç.+ın **(1):** 4562
ç.+ından **(1):** 4546

çınḳıraḳ küçük çan, çıngırak. √ ET *çıŋra:ḳ* (ED 427b)
ç.+ı **(2):** 4071, 4073

çıplaḳ(ġ) çıplak.
ç.+um **(1):** 3133

çiçek çiçek. √ ET *çeçek* (ED 400b)
ç.+i **(1):** 3187

çift tarım.
ç.+in **(1):** 4107

çiftçi çiftçi.
ç. **(1):** 2898
ç.+nüŋ **(1):** 4103

çille ṭaġı özel ad , yer adı.
ç. **(2):** 4462, 4541
ç.+dan **(1):** 4540

çoban < Far. *i.* çoban.
ç.+ı **(1):** 3229

çocuk(ġ) çocuk. √ ET *çoçuk* (ED 400b)
ç. **(1):** 2512
ç.+a **(3):** 2508, 2511, 2522
ç.+ın **(1):** 2518
ç.+ınuŋ **(2):** 2503, 2505
ç.+uŋ **(2):** 2510, 2520

çoġaç güneş, gün ışığı.
ç. **(1):** 2998

çoġal- artmak, çoğalmak.
ç.-dı **(1):** 3775

çoḳ çok, az olmayan. √ ET *çoġ* (ED 405a)
ç. **(26):** 2430, 2431, 2456, 2694, 2991, 3112, 3112, 3115, 3115, 3193, 3197, 3869, 4102, 4111, 4168, 4316, 4582, 4584, 4605, 4620, 4621, 4636, 4674, 4683, 4714, 4745
ç.+dur **(2):** 2422, 4045
ç.+ı **(1):** 4495
ç.+ınuŋ **(1):** 4622

çoḳla- çoğalmak.
ç.-ya **(1):** 4680

çoḳluḳ çok, pek çok, bir çok.
ç. **(1):** 4187
ç.+dan **(1):** 2193

çök- çökmek. √ *çök-* (ED 413b)

ç.-di **(1):** 3735
ç.-er **(1):** 4668
çörek çörek. √ ET *çörek* (ED 429a)
ç. **(1):** 3860
ç.+ler **(2):** 3857, 3863
ç.+lere **(1):** 3867
ç.+leri **(2):** 3864, 3865
ç.+miş **(1):** 3870
çöreklik çörek yapmak için gereken malzeme.
ç. **(1):** 3860
çöz- çözmek. √ ET *çöj-* (ED 400a)
ç.-di **(1):** 4562
çuval < Far. *i.* çuval.
ç.+ları **(1):** 2669
çün < Far. *e.* 1. gibi, madem ki.2 . -dığında, -diğinde.
ç. **(48):** 2572, 2867, 2888, 3057, 3057, 3414, 3460, 3473, 3537, 3620, 3685, 3758, 3865, 3891, 3902, 3941, 3954, 3958, 4041, 4086, 4190, 4212, 4219, 4226, 4228, 4241, 4263, 4274, 4294, 4305, 4340, 4411, 4453, 4496, 4512, 4538, 4555, 4558, 4560, 4570, 4582, 4587, 4620, 4696, 4701, 4702, 4723, 4727
çünki < Far. *e.* -dığı zaman, -dığında.
ç. **(14):** 3079, 4470, 4598, 4601, 4627, 4647, 4649, 4654, 4658, 4674, 4684, 4686, 4695, 4712
çünkim < Far. *e.* -dığı zaman, -dığında.
ç. **(46):** 2373, 2381, 2443, 2511, 2541, 2547, 2705, 2734, 2758, 2759, 2761, 2773, 2781, 2786, 2836, 2852, 2891, 2895, 2897, 3072, 3090, 3174, 3243, 3246, 3248, 3285, 3326, 3394, 3415, 3547, 3584, 3599, 3618, 3691, 3848, 3870, 3886, 3983, 4027, 4031, 4172, 4179, 4187, 4231, 4234, 4715
çürü- çürümek.
ç.-r **(1):** 4624
çüst < Far. *i.* dar, sıkı.
ç. **(1):** 3883
da dahi anlamında bağlaç.
d. **(2):** 4474, 4630
dād < Far. *i.* adalet, hak, doğruluk.
d. **(2):** 4629, 4630
daḫı 1. daha 2. bundan başka, aynı zamanda. 3. yine, yine de √ ET *takı* (ED 466a)
d. **(355):** 2367, 2369, 2377, 2379, 2380, 2381, 2392, 2422, 2435, 2436, 2439, 2451, 2454, 2463, 2463, 2464, 2465, 2465, 2471, 2474, 2482, 2488, 2499, 2501, 2507, 2512, 2513, 2516, 2525, 2528, 2532, 2539, 2545, 2547, 2552, 2552, 2553, 2557, 2558, 2561, 2570, 2573, 2574, 2578, 2582, 2592, 2595, 2601, 2604, 2610, 2614, 2622, 2631, 2632, 2632, 2633, 2650, 2652, 2655, 2658, 2659, 2664, 2668, 2672, 2678, 2679, 2681, 2691, 2697, 2699, 2699, 2704, 2705, 2709, 2718, 2719, 2732, 2744, 2749, 2749, 2769, 2785, 2788, 2795, 2797, 2800, 2809, 2822, 2845, 2846, 2848, 2854, 2854, 2859,

2860, 2864, 2865, 2867, 2869, 2870, 2872, 2883, 2884, 2902, 2903, 2904, 2908, 2923, 2936, 2938, 2938, 2941, 2941, 2946, 2947, 2952, 2964, 2965, 2971, 2990, 3001, 3008, 3019, 3020, 3025, 3026, 3034, 3044, 3052, 3054, 3055, 3057, 3057, 3062, 3081, 3083, 3093, 3099, 3121, 3122, 3126, 3131, 3136, 3137, 3138, 3141, 3145, 3146, 3147, 3150, 3158, 3160, 3163, 3175, 3177, 3180, 3181, 3185, 3188, 3191, 3197, 3198, 3199, 3213, 3218, 3227, 3237, 3240, 3263, 3280, 3298, 3301, 3323, 3325, 3338, 3339, 3341, 3345, 3348, 3349, 3350, 3365, 3380, 3386, 3388, 3405, 3406, 3410, 3413, 3418, 3426, 3431, 3435, 3455, 3466, 3467, 3478, 3479, 3482, 3500, 3501, 3504, 3504, 3513, 3516, 3518, 3542, 3543, 3552, 3553, 3556, 3557, 3559, 3565, 3582, 3593, 3596, 3602, 3618, 3649, 3678, 3682, 3688, 3699, 3705, 3709, 3716, 3718, 3719, 3721, 3725, 3730, 3732, 3733, 3734, 3735, 3736, 3749, 3755, 3757, 3759, 3762, 3763, 3764, 3767, 3782, 3783, 3791, 3798, 3799, 3804, 3806, 3816, 3831, 3834, 3846, 3852, 3857, 3873, 3881, 3883, 3883, 3892, 3895, 3896, 3917, 3919, 3919, 3920, 3923, 3934, 3943, 3947, 3966, 3971, 3990, 3995, 3998, 4002, 4007, 4016, 4017, 4019, 4021, 4024, 4025, 4029, 4046, 4049, 4053, 4054, 4057, 4070, 4081, 4083, 4084, 4093, 4098, 4101, 4105, 4121, 4131, 4149, 4152, 4155, 4159, 4168, 4184, 4197, 4208, 4223, 4225, 4238, 4240, 4253, 4271, 4291, 4304, 4307, 4311, 4331, 4334, 4340, 4344, 4345, 4348, 4354, 4357, 4364, 4369, 4370, 4371, 4381, 4383, 4383, 4384, 4387, 4408, 4408, 4417, 4422, 4431, 4432, 4435, 4451, 4475, 4476, 4486, 4493, 4500, 4603, 4712, 4719, 4748, 4749

dā'im < Ar. *s.* devamlı, sürekli.
d. **(4):** 2620, 2685, 2690, 4173

dā'imā < Ar. *z.* bir düziye, bir vakit, devamlı.
d. **(3):** 2997, 3159, 3490

dā'ire < Ar. *i.* çember.
d.+nüŋ **(2):** 2589, 2592
d.+si **(2):** 2898, 3506

daḳ- takmak. √ ET *taḳ-* (ED 464b)
d.+asız **(1):** 2508

dāne **1.** tane. 2. çekirdek. √ ET *tana* (ED 5151a)
d. **(4):** 2371, 2810, 2847, 4488
d.+mdür **(1):** 4287

dānişmend < Far. *b.i.* bilgili kişi.
d. **(13):** 2688, 2708, 2855, 2859, 2871,

2873, 2886, 2889, 2901, 2919, 2935, 2953, 2960

d.+den **(1):** 2854

d.+e **(2):** 2900, 2959

d.+ler **(15):** 2397, 2402, 2738, 2841, 2852, 2877, 2882, 2884, 2891, 2895, 2910, 2924, 2931, 2941, 2992

d.+lerden **(1):** 2842

d.+lere **(2):** 2879, 2922

d.+leri **(2):** 2393, 2839

d.+lerüŋ **(3):** 2712, 2867, 2965

d.+üŋ **(3):** 2774, 2868, 2885

dānişmendlik < *Far. dānişmend T. +lik* bilgelik.

d. **(1):** 3107

dār-ı ~ darü'l bekā < *Far. ve Ar. t.* ahiret.

d.+ya **(5):** 4023, 4027, 4056, 4153, 4688

dārü'l-fenā < *Ar. t.* bu dünya.

d. **(1):** 4477

d.+dan **(3):** 4487, 4509, 4509

d.+yı **(1):** 4624

darlıḳ(ġ) zorluk, sıkıntı. √ *dar+lık* krş. ET *ta:r* (ED 528a)

d.+dadur **(1):** 3803

daʿvet < Ar. *i.* çağrı, çağırma.

d. **(12):** 2376, 2709, 2718, 2758, 2760, 2766, 2768, 4091, 4381, 4488, 4491, 4643

d.+e **(3):** 2475, 2717, 2770

de dahi anlamında bağlaç

d. **(14):** 2854, 2854, 3202, 3409, 3411, 4069, 4296, 4479, 4492, 4513, 4519, 4588, 4617, 4731

defʿ < Ar. *i.* savma, giderme, ortadan kaldırma.

d. **(1):** 4707

defʿa < Ar. *i.* kez, kere, yol.

d. **(7):** 2800, 2805, 2931, 2991, 3680, 4222, 4463

defn < Ar. *i.* gömme, gömülme.

d. **(10):** 3208, 3432, 4115, 4169, 4171, 4267, 4431, 4467, 4559, 4680

deg- deymek, dokunmak. √ ET *teg-* (ED 476a)

d.-di **(3):** 3602, 3605, 3747

d.-mişdi **(1):** 3115

degin kadar, dek, denli. √ ET *tegin* (ED 483a)

d. **(7):** 2865, 3393, 3395, 3780, 4115, 4161, 4218

degişdür- ~ degişdir- değiştirmek.

d.-ür **(1):** 4458, 4505

d.-ürüz **(1):** 4513

degme herhangi bir, sıradan.

d. **(2):** 3841, 3844

degme- dokunmamak, temas etmemek.

d.-miş **(1):** 3140

d.-mişler **(1):** 2558

degmezce değmeyecek biçimde.

d. **(1):** 3157

degşür- değiştirmek. √ *degiş-ür-* krş. ET *tegşür-* (ED 488a)

d.-ür **(2):** 4515, 4623

degül değil. √ ET *tegül* (ED 480a)

d. **(17):** 2667, 2779, 2844, 2850, 2888, 2904, 3078, 3089, 3140, 3164, 3469, 3506, 3563, 3692, 3718, 3944, 4030

d.+di **(3):** 3275, 3541, 3960

d.+dür **(12):** 2509, 2626, 2811, 2895, 2899, 2908, 3140, 3250, 3394, 3885, 4594, 4595
d.+ken **(1):** 3075
d.+miş **(2):** 4085, 4553
d.+sin **(1):** 3898
d.+üz **(1):** 3472

degür- dokundurmak, deydirmek. √ *deg-ür-* krş. ET *tegür-* (ED 485b)
d..! **(1):** 2376
d.-di **(4):** 2383, 2535, 4093, 4235
d.-diler **(1):** 2564
d.-esin **(1):** 2532
d.-üŋ **(1):** 2566

dek kadar, değin.
d. **(16):** 2399, 2402, 2592, 2829, 2975, 3076, 3252, 3387, 3387, 3401, 3593, 3611, 3954, 4007, 4153, 4545

dekin boş, beyhude.
d. **(1):** 2667

del- delmek. √ ET *tel-* (ED 490b)
d.-di **(1):** 4063

delik delik √ *del-ik* krş. ET *telük* (ED 498a)
d. **(1):** 4254
d.+i **(1):** 4262

delin- delinmek.√ *del-in-* krş ET *delin-* (ED 501a)
d.-sün **(1):** 4498

delli özel ad, yer adı, Delhi
d. **(1):** 3891

delü deli.
d. **(1):** 3286

dem < Far. *i.* an, vakit.
d. **(18):** 2427, 2587, 2589, 2838, 2904, 3004, 3264, 4021, 4054, 4113, 4149, 4283, 4299, 4301, 4316, 4357, 4358, 4397
d.+de **(2):** 3424, 4607
d.+den **(1):** 4715
d.+degin **(1):**4218
d.+i **(3):** 2426, 3393, 4574
d.+idür **(2):** 2888, 2894
d.+inde **(1):** 3286
d.+ümüz **(1):** 4254
d.+üŋ **(4):** 4025, 4152, 4360, 4416

demür demir. √ ET *temir* (ED 508b)
d. **(3):** 4275, 4276, 4280
d.+ler **(1):** 4277

deŋiz deniz.
d. **(3):** 3454, 3492, 3973
d.+de **(1):** 3469
d.+den **(1):** 3495
d.+e **(4):** 3494, 3502, 3504, 4039
d.+i **(3):** 3491, 4040, 4043
d.+üŋ **(5):** 3452, 3453, 3491, 3505, 3505

deŋizli ~ deŋizlü özel ad, yer adı.
d. **(3):** 2596, 2607, 2640
d.+den **(2):** 2378, 2606
d.+ye **(2):** 2375, 2381

deŋlü denli, kadar. √ *deŋ+lü* krş. ET *tenliġ* (ED 520b)
d. **(1):** 4528

depe tepe √ ET *töpü* (ED 436a)
d. **(1):** 2437
d.+nüŋ **(1):** 2438
d.+sine **(1):** 2673

depele- çiğnemek, ezmek, öldürmek. √ *depe+le-* krş. ET *töpüle-* (ED 436a)
d.-yüp **(1):** 3604

derbend < Far. *b.i.* iki dağ arasındaki

geçit yeri, boğaz.
d.+inden (1): 3672
derc < Ar. *i.* alma, toplama
d. (1): 4666
dert(d) < Far. *i.* sorun, dert.
d.+den (1): 4661
d.+imüz (2): 3833, 3836
d.+ine (1): 4583
dere akarsu, dere.
d. (2): 3230
d.+deki (1): 2935
d.+nüŋ (1): 3232
d.+sinde (1): 3276
d.+sine (2): 3238, 3266
d.+ye (1): 3284
dergāh < Far. *i.* tekke.
d.+a (3): 4234, 4245, 4749
d.+dan (1): 4744
d.+ına (5): 2604, 4232, 4244, 4268, 4270
derhāl < Far. *z.* hemen, şimdi
d. (16): 3061, 3250, 3264, 3949, 4100, 4133, 4196, 4209, 4210, 4267, 4318, 4336, 4337, 4372, 4376, 4388, 4433
deri deri.√ ET *teri* (ED 531a)
d. (1): 4624
d.+sin (3): 3567
d.+sine (1): 3567
derle- terlemek. √ *der+le* krş. ET *terle-* (ED 548a)
d.-di (1): 2521
derleme- terlememek.
d.-di (1): 2520
dermān < Far. *i.* şifa, çare.
d. (7): 2793, 2803, 2808, 2808, 2814, 3251, 3340
ders < Ar. *i.* ders
d. (1): 2686
dervīş < Far. *i.* derviş.
d. (47): 2496, 2498, 2506, 2528, 2529, 2562, 2639, 2662, 2664, 2667, 2670, 2678, 2694, 2729, 2732, 2734, 2760, 2860, 2860, 2926, 2988, 3004, 3281, 3377, 3401, 3559, 3853, 3874, 3877, 3883, 3896, 3898, 3906, 3918, 3921, 3936, 3944, 4103, 4173, 4225, 4260, 4316, 4349, 4406, 4411, 4507, 4667
d.+e (7): 2649, 2681, 2730, 3575, 3980, 4272, 4288
d.+i (11): 2660, 2671, 2672, 2673, 2680, 2719, 2729, 2738, 2770, 3406, 4701
d.+iyüz (1): 2679
d.+ler (12): 2557, 3069, 3203, 3325, 3538, 3839, 4237, 4309, 4326, 4333, 4334, 4384
d.+lerdendür (1): 3539
d.+lerdür (1): 3193
d.+lere (2): 4317, 4332
d.+leri (4): 2701, 2702, 4196, 4320
d.+lerinden (1): 3360
d.+üŋ (3): 3575, 3577, 4096
dervişān < Far. *ç.i.* dervişler.
d. (2): 2528, 2676
dervişlik *Far. derviş + T. +lik* dervişlik.
d. (2): 2528, 2577
deryā < Far. *i.* deniz.
d. (4): 3242, 3588, 3590, 3591
d.+da (5): 3438, 3488, 3591, 3844, 3847

d.+dur **(1):** 3844
d.+nuŋ **(1):** 3589
d.+sında **(1):**3907
dest-bus < Far. *b. i.* el öpme.
d. **(1):** 3726
dest-namāz < Far. *b. i.* abdest.
d. **(6):** 2447, 2956, 2967, 3152, 3155, 3396
dest-res < Far. *b. s.* isteğine ulaşan
d. **(1):** 4517
destür < Far. *i.* izin, müsaade, destur.
d. **(4):** 3487, 3518, 3767, 3865
destūrsuz < *Far. destūr +T. +suz* izinsiz.
d. **(1):** 4130
deve deve √ ET *teve* (ED 447b)
d. **(2):** 3336, 3373
d.+den **(1):** 3364
d.+sin **(1):** 2398
d.+sini **(1):** 2405
devlet < Ar. *i.* baht, talih, kut.
d. **(5):** 3436, 3556, 3595, 4692, 4716
d.+i **(1):** 4631
d.+ile **(1):** 4725
devletlü < *Ar. devlet + T. +lü* mutluluk ve refah içinde olan kimse.
d. **(4):** 3200, 3201, 4211, 4325
d.+leri **(1):** 3315
d.+lünüŋ **(2):** 3316, 4347
d.+si **(2):** 3354, 3363
d.+sine **(1):** 4323
d.+ye **(1):** 4324
devr < Ar. *i.* zaman, çağ, dönem.
d. **(1):** 4397
d.+inde **(1):** 4621
d.+iydi **(1):** 3465
devrān < Ar. *i.* 1. dünya 2. kader, talih
d. **(1):** 4714
d.+ı **(1):** 4690
d.+ın **(1):** 4474
deyyār < Ar. *i.* yurt sahibi.
d. **(1):** 3242
dė- söylemek, anlatmak. √ ET *tė-* (ED 433b)
d.-di **(399):** 2369, 2377, 2379, 2385, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2394, 2397, 2398, 2400,2401, 2404, 2405, 2407, 2409, 2411, 2412, 2424, 2448, 2451, 2452, 2474, 2484, 2485, 2486, 2488, 2490, 2495, 2509, 2529, 2530, 2534, 2546, 2547, 2552, 2560, 2566, 2573, 2575, 2589, 2599, 2600, 2602, 2610, 2614, 2625, 2626, 2627, 2629, 2629, 2630, 2632, 2635, 2651, 2659, 2663, 2666, 2679, 2694, 2695, 2708, 2712, 2718, 2737, 2746, 2769, 2774, 2776, 2783, 2786, 2790, 2803, 2809, 2815, 2821, 2831, 2841, 2852, 2853, 2854, 2854, 2864, 2865, 2869, 2873, 2880, 2886, 2895, 2900, 2900, 2901, 2902, 2910, 2919, 2923, 2934, 2937, 2938, 2939, 2948, 2951, 2956, 2958, 2959, 2960, 2962, 2962, 2964, 2964, 2967, 2971, 2971, 2973, 2980, 2987, 3000, 3011, 3012, 3014, 3020, 3023, 3024, 3026, 3028, 3029, 3030, 3049, 3051, 3052, 3053, 3060, 3063, 3064, 3066, 3067, 3068, 3086, 3087, 3090, 3092, 3098, 3099, 3106, 3106,

3107, 3108, 3109, 3111,
3121, 3125, 3131, 3133,
3135, 3137, 3142, 3143,
3146, 3147, 3148, 3157,
3160, 3163, 3165, 3166,
3169, 3171, 3173, 3177,
3178, 3179, 3182, 3183,
3186, 3187, 3194, 3196,
3200, 3203, 3207, 3215,
3215, 3217, 3218, 3225,
3248, 3251, 3254, 3260,
3262, 3263, 3266, 3269,
3271, 3273, 3274, 3275,
3280, 3287, 3298, 3300,
3304, 3311, 3319, 3325,
3327, 3334, 3338, 3341,
3351, 3353, 3374, 3381,
3384, 3385, 3386, 3388,
3404, 3406, 3408, 3409,
3409, 3410, 3412, 3418,
3418, 3420, 3422, 3422,
3423, 3426, 3440, 3442,
3448, 3457, 3459, 3460,
3473, 3476, 3478, 3479,
3496, 3499, 3501, 3504,
3512, 3514, 3520, 3522,
3523, 3529, 3531, 3531,
3555, 3556, 3563, 3564,
3566, 3586, 3588, 3616,
3617, 3622, 3623, 3628,
3648, 3649, 3651, 3657,
3661, 3684, 3685, 3688,
3699, 3705, 3722, 3734,
3750, 3798, 3804, 3814,
3817, 3825, 3834, 3836,
3839, 3840, 3840, 3841,
3843, 3844, 3870, 3871,
3876, 3877, 3878, 3880,
3888, 3890, 3891, 3892,
3896, 3899, 3899, 3900,
3902, 3902, 3907, 3912,
3914, 3918, 3920, 3921,
3931, 3932, 3933, 3936,
3941, 3942, 3945, 3952,
3969, 3969, 4026, 4057,
4060, 4069, 4076, 4077,
4078, 4094, 4105, 4106,
4108, 4130, 4131, 4133,
4136, 4138, 4145, 4149,
4152, 4152, 4158, 4165,
4198, 4206, 4209, 4213,
4216, 4229, 4230, 4244,
4244, 4247, 4248, 4254,
4265, 4267, 4269, 4279,
4279, 4283, 4287, 4288,
4307, 4325, 4326, 4330,
4330, 4332, 4358, 4360,
4368, 4369, 4381, 4395,
4397, 4398, 4411, 4417,
4418, 4422, 4423, 4427,
4435, 4436, 4440, 4455,
4481, 4502, 4569, 4575,
4580, 4583, 4590, 4673

***d.-digüm* (1):** 2909

***d.-diler* (86):** 2366, 2403, 2407, 2410, 2410, 2422, 2462, 2525, 2527, 2565, 2565, 2604, 2654, 2659, 2702, 2705, 2711, 2714, 2717, 2733, 2738, 2739, 2770, 2771, 2825, 2842, 2863, 2865, 2892, 2897, 2907, 2911, 2920, 2921, 2927, 2942, 3018, 3022, 3031, 3034, 3063, 3172, 3195, 3223, 3227, 3302, 3316, 3344, 3358, 3390, 3413, 3435, 3446, 3516, 3518, 3582, 3633, 3675, 3678, 3694, 3697, 3731, 3776, 4072, 4073, 4086, 4091, 4095, 4099, 4120, 4141, 4142, 4194, 4201, 4223, 4230, 4240, 4244, 4246, 4248, 4296, 4333, 4339, 4375, 4378, 4379

d.-dügi **(4):** 2630, 2737, 4256, 4541
d.-dügim **(1):** 2933
d.-dügüm **(1):** 3475
d.-dügin **(1):** 4266
d.-düginden **(1):** 3466
d.-dügüŋ **(1):** 2386
d.-dügüŋüz **(1):** 3702
d.-dük **(2):** 3976, 4430
d.-dükleri **(2):** 3700
d.-düklerin **(1):** 4264
d.-düm **(4):** 3821, 3824, 3910, 3913
d.-düŋ **(1):** 2551
d.-gil **(6):** 2377, 2399, 2650, 2651, 2934, 3120
d.-mege **(1):** 4264
d.-mek **(1):** 3877
d.-mekçe **(5):** 2888, 2904, 3140, 3692, 4030
d.-mekdür **(1):** 3878
d.-mekle **(5):** 2537, 2949, 3577, 4226, 4362
d.-miş **(1):** 4705
d.-mişdi **(2):** 3336, 4019
d.-mişler **(2):** 2942, 2943
d.-r **(2):** 4497, 4653
d.-rdi **(5):** 2418, 3129, 3236, 3464, 4387
d.-rler **(17):** 2582, 2641, 2742, 2861, 2861, 2881, 3309, 3521, 3579, 3630, 3630, 3813, 3829, 3888, 3891, 4321, 4382
d.-rleridi **(3):** 2685, 3490, 3848
d.-rse **(2):** 2423, 3319
d.-rsin **(1):** 2786
d.-rsiz **(1):** 2704
d.-rüm **(1):** 2796
d.-se **(1):** 2783
d.-sün **(2):** 3131, 3137
d.-ye **(1):** 4575
d.-yelüm **(2):** 2919, 4618
d.+yen **(1) :** 3940
d.+yenlere **(1):** 3820
d.-yeyin **(1):** 4656
d.-yicek **(6):** 2912, 3092, 3098, 3381, 3449, 3520
d.-yince **(1):** 3763
d.-yü **(42):** 2458, 2522, 2548, 2551, 2560, 2570, 2621, 2647, 2703, 2719, 2727, 2729, 2751, 2757, 2768, 2861, 2862, 2871, 2872, 2914, 2930, 3018, 3035, 3172, 3213, 3329, 3447, 3463, 3474, 3575, 3624, 3715, 3729, 3755, 3796, 3882, 3930, 3970, 3974, 4021, 4054, 4228
d.-yüben **(1):**2567
d.-yüŋ **(1):** 4493
d.-yüp **(32):** 2524, 2819, 2842, 2870, 2939, 3006, 3008, 3074, 3107, 3123, 3199, 3374, 3527, 3837, 3906, 3917, 4220, 4335, 4391, 4436, 4500, 4523, 4582, 4588, 4600, 4605, 4608, 4653, 4662, 4683, 4731, 4734

dème- söylememek, anlatmamak.
d.-di **(1):** 3881
d.-düm **(1):** 2923
d.-düŋ **(2):** 3972, 4266
d.-seŋ **(1):** 3869
d.-z **(1):** 4708
d.-zem **(1):** 2782

dèn- denmek, söylenmek.
d.-mesine **(1):** 4362

dèr- toplamak, bir araya getirmek. √ ET *tèr-* (ED 529a

d.-üp **(1):** 4599
dėril- toplanmak, bir araya getirilmek. √ *tėr-il-* krş. ET *teril-* (ED 547b)
d.-üp **(1):** 3627
dėrivėr- toplayıvermek.
d.-di **(1):** 2386
dėvşür- derlemek, toplamak, bir araya getirmek.
d.-di **(1):** 3904
d.-dük **(1):** 4199
d.-üp **(2):** 3242, 4344
dėyüvėr- deyivermek, söyleyivermek.
d.-üŋ **(1):** 3459
dınma- ses çıkarmamak, söylememek. √ ET *tın-* (ED 514b)
d.-yıcaḳ **(1):** 3624
dımışḳī < Ar. *s.* Şam'da yapılmış olan.
d. **(4):** 2787, 2790, 2792, 2846
dırāz < Far. *s.* uzun.
d. **(1):** 4494
dip(b) kök. √ ET *tü:b* (ED 434b)
d.+inde **(7):** 2830, 2876, 3293, 3505, 3646, 4402, 4698
d.+inden **(2):** 2810, 2847
d.+ine **(4):** 3505, 4309, 4372, 4376
dīḏār < Far. *i.* yüz, çehre.
d. **(4):** 3483, 2983, 3070, 4207
d.+ı **(3):** 2477, 3047, 4407
d.+ın **(1):** 4634
d.+larına **(1):** 2492
d.+uŋla **(1):** 3804
diger-gūn < Far. *b. i.* değişmiş.
d. **(1):** 4339
dik- dikmek. √ ET *tik-* (ED 476b)
d.-di **(5):** 3634, 3719, 3720, 3928, 4001
d.-diler **(1):** 3721
d.-**digüm (1):** 2634
d.-dügi **(1):** 2635
d.-e **(3):** 2453, 2613, 2619
d.-mege **(1):** 2389
d.-mek **(1):** 4650
d.-üp **(2):** 3427, 3996
dil < Far. *i.* gönül
d.+den **(1):** 4521
dil dil. √ ET *tıl* (ED 489b)
d.+e **(8):** 3011, 3085, 3177, 3182, 3215, 3351, 3353, 3648
d.+i **(1):** 2890
d.+ile **(3):** 3506, 4038, 4400
d.+ler **(1):** 4112
d.+üŋde **(2):** 2533, 3655
dile- istemek. √ *dil+e-* krş. ET *tile-* (ED 492a)
d.-di **(15):** 2472, 2496, 2505, 2633, 2772, 2788, 2839, 3388, 3540, 3640, 3642, 3948, 4042, 4583, 4583
d.-diler **(3):** 3297, 3494, 4221
d.-dügi **(1):** 2616
d.-dügim **(1):** 3194
d.-dügin **(1):** 3200
d.-dügini **(1):** 3201
d.-dügüŋ **(1):** 4151
d.-mege **(1):** 3192
d.-r **(5):** 4374, 4498, 4646, 4650, 4703
d.-rler **(2):** 3300, 4324
d.-rlerse **(1):** 2932
d.-rseŋ **(2):** 4480, 4480
d.-rüm **(1):** 3194
d.-rüz **(3):** 3554, 4200, 4208
dil-güşā <Far. *b.i.* iç açıcı, ferah.
d. **(1):** 4030
dilek istek. √ *dile-k* krş. ET *tilek* (ED 498a)
d. **(11):** 3253, 3258, 3261, 3318, 3324, 3334, 3376, 4137, 4141, 4409, 4678
d.-i **(2):** 4143, 4144

d.-ince **(1):** 4630

dīn < Ar. *i.* Allah'a inanma ve bağlanma.

d. **(5):** 3677, 3697, 3740, 3749, 3772

d.+e **(1):** 4381

d.+ine **(1):** 4091

dīn-i muḥammedī < Ar. *t.* Hz. Muhammed'in dini, İslam.

d. **(1):** 3739

dīnār < Ar. *i.* eski bir para birimi.

d.+ıla **(1):** 4645

dindiken özel ad, yer adı.

d. **(3):** 3848, 3851, 3855

d.+e **(1):** 3858

diŋ- sona ermek, bitmek, dinmek. √ ET *tın-* (ED 514a)

d.-diler **(1):** 2590

diŋle- kulak vermek, dinlemek. √ ET *tıŋ+la-* (ED 522a)

d..! **(7):** 2796, 4450, 4450, 4455, 4626, 4648, 4711

d.-ŋ **(1):** 2588

d.-ye **(3):** 4627, 4627, 4656

d.-yelüm **(1):** 2589

diri canlı. √ ET *tirig* (ED 543b)

d. **(3):** 3450, 4368, 4623

dirīġ < Far. *i.* men etme.

d. **(1):** 2612

diril- canlanmak, yaşamak. √ *dir-il-* krş. ET *tiril-* (ED 547b)

d.-di **(1):** 4437

d.-miş **(3):** 3306, 3313, 3572

d.-sün **(1):** 3311

dirilt- canlandırmak. √ *diril-t-* ET *tirilt-* (ED 548b)

d.-dügin **(1):** 3290

dirlik(g) yaşayış, sağlık. √ *dir(i)+lik* krş. ET *tiriglik* (ED 546a)

d. **(3):** 4508, 4592, 4602

d.+inde **(1):** 4622

d.+ümüŋ **(1):** 4674

diş diş. √ ET *tı:ş* (ED 557b)

d.+üŋ **(1):** 3013

dişi dişi, kadın. √ ET *tişi* (ED 560b)

d. **(2):** 3103, 3104

dişilik dişilik.

d. **(3):** 4337, 4342, 4343

ditre- titremek. √ ET *titre-* (ED 460a)

d.-mege **(1):** 2773

d.-meler **(1):** 3421

dīvān < Far. *i.* büyük meclis.

d. **(1):** 3113

d.+da **(1):** 4573

dīvān-ḫāne < Far. *b.i.* büyük oda.

d.+sine **(1):** 3334

divār < Far. *i.* duvar.

d. **(1):** 3949

diyār < Far. *i.* memleket, ülke.

d.+da **(2):** 2499, 4320

d.+ı **(1):** 4103

d.+ında **(1):** 2415

d.+ları **(1):** 3778

d.+uŋ **(2):** 4112, 4400

diyet < Ar. *i.* kan bedeli, can pahası.

d. **(1):** 3374

d.+inden **(1):** 3373

diz diz. √ ET *ti:z* (ED 570b)

d.+in **(2):** 3735, 4668

d.+ine **(2):** 2399, 2402

doḳunma- dokunmamak.

d.-mış **(1):** 3139

dolaş- dolaşmak. √ ET *tolgaş-* (ED 497b)

d.-ursın **(1):** 3248

don elbise, kılık, kıyafet. √ ET *to:n* (ED 512a)

d.+ına **(1):** 4080

d.+umuzı **(1):** 2879

dost < Far. *i.* arkadaş.

d.+a **(3):** 4208, 4208, 4208

d.+dan **(1):** 3869
d.+ı **(2):** 3869, 4011
d.+ına **(3):** 4653

dög- 1.dövmek 2. ezmek. √ ET *tö:g-* (ED 477a)
d.-di **(1):** 4568
d.-diler **(1):** 3432

dök- dökmek. √ *tök-* (ED 477a)
d..! **(1):** 3157
d.-di **(1):** 4589
d.-diler **(1):** 3502
d.-dilerdi **(1):** 3507
d.-eler **(1):** 3494
d.-erin **(2):** 3159
d.-mek **(1):** 4592
d.-sün **(1):** 3501
d.-sünler **(1):** 3403
d-üp **(3):** 2597, 2608, 3713

dökül- dökülmek. √ *dök-ül-* krş. ET *tökül-* (ED 481a)
d.-diler **(1):** 3574
d. **(1):** 2961

dön- 1. vazgeçmek, feragat etmek. √ ET *tön-* (ED 515a)
d.-di **(10):** 2755, 3662, 3665, 3812, 4214, 4252, 4267, 4305, 4702, 4714
d.-diler **(4):** 2408, 2455, 2770, 3752
d.-düler **(1):** 2441
d.-e **(1):** 2379, 2549, 3622
d.-ecek **(1):** 3279
d.-elüm **(1):** 2399
d.-em **(1):** 2601
d .-en **(1):** 2528
d.-er **(1):** 4247
d.-evüz **(1):** 4247
d.-sün **(1):** 4266
d.-üŋ **(2):** 2396, 2408
d.-üp **(17):** 2749, 2797, 2933, 2938, 3134, 3150, 3222, 3409, 3429, 3430, 3906, 4191, 4240, 4338, 4371, 4683, 4684

döndür- 1. değiştirmek, başka şekle çevirmek 2.bozmak. 3.çevirmek. √ *dön-dür-* krş. ET *tönder-* (ED 518b)
d..! **(2):** 2394, 3279
d.-di **(1):** 3524
d.-diler **(1):** 4347
d.-düm **(1):** 4329
d.-mege **(1):** 2368
d.-üp **(1):** 3427

dörder dörder.
d. **(2):** 3345, 3348

dördinci dördüncü. √ *dört+inci* krş. ET *törtünç* (ED 535b)
d. **(1):** 4354

dört sayı, dört. √ ET *tört* (ED 534a)
d. **(13):** 2685, 2688, 2728, 2738, 2854, 3292, 3344, 3348, 4314, 4367, 4368, 4368, 4369

döşek yere serilen yatak, döşek. √ *döşe-k* krş. ET *töşe:k* (ED 563b)
d.+ler **(2) :** 3509

döşe- döşemek, sermek. √ ET *töşe-* (ED 561b)
d.-mişler **(1) :** 3509

dü < Far. *i. sayı,* iki.
d. **(1) :** 4460

duʿā < Ar. *i.* Tanrı'ya yalvarma, yakarış.
d. **(23) :** 2692, 2832, 2984, 3055, 3060, 3127, 3128, 3305, 3312, 3395, 3436, 3487, 3570, 3660, 3715, 3751, 4242, 4337, 4341, 4604, 4607, 4607, 4750
d.+dan **(1) :** 4741
d.+lar **(2) :** 4328, 4702

d.+ların (3) :3482, 3535, 3850
d.+ŋuz (1) : 3649
d.+sı (1) : 4328
d.+sın (4) : 3149, 3643, 3662, 4442
d.+ya (1) : 4453
d.+yı (1) : 4453, 4735
dur- ayağa kalkmak. Bak. tur- √ ET *tur-* (ED 456b)
d. (1): 4502
d.-dılar (1): 4540
d.-ıp (1): 4156
d.-ur (5): 2700, 2881, 2986, 4507, 4690
d.-urıdı (1): 3715
d.-urken (1):2723
d.-urlar (1): 3632
d.-urlardı (1): 2372
d.-uraḳ (1): 2809
d.-uruz (1): 2958
dut- tutmak, sabit kılmak. √ ET *tut-* (ED 451a)
d..! (2): 2813, 4711
d.-dı (7): 2503, 2661, 3421, 3911, 4383, 4524, 4564
d-dılar (1): 3745
d.-duġı (1): 2505
d.-duġum (1): 3793
d.-ıcaḳ (2): 4716
d.-maz (1): 4215
d.-um (1): 4457
d.-up (6): 2518, 2809, 3008, 3299, 3636, 4340
dutama- tutamamak.
d.-amayalar (1): 3741
dutul- 1.yakalanmak, ele geçirilmek. 2. ay tutulması. √ *dut-ul-* krş. ET *tutul-* (ED 456b)
d.-a (1): 4078
d.-dı (2): 2890, 4431
d.-up (1): 2816
duyma- işitmemek.
d.-sun (1): 3930
duyur- duyurmak.
d.-maġa (1): 2628
dügün düğün. √ ET *tügün* (ED 484a)
d. (1): 3201
d.+durur (1): 4456
dükeli hep, hepsi. √ *dükel+i* krş. ET *tükel* (ED 480b)
d. (2): 4276, 4280
dükenme- bitmemek.
d.-ye (1): 2829
dükkān < Ar. *i.* dükkan, satış yapılan yer.
d.+da (1): 3916
d.+dan (2): 2419, 3897
d.+ın (1): 3904
dülbend < Far. *i.* tülbent.
d.+in (2): 2940, 3734
d.+üŋi (1): 3733
dün gece. √ ET *tün* (ED 513a)
d. (2): 2565, 3958
d.+le (3): 2745, 3025, 3027
dünyā < Ar. *i.* dünya.
d. (3): 2654, 4523, 4628
d.+da (6): 3148, 4477, 4497, 4592, 4688, 4691
d.+dan (4): 4450, 4497, 4687, 4695
d.+yı (1): 4397
dünye < Ar. *i.* Bak. dünyā
d.+den (1): 4628, 4713
dünyelik < *Ar. dünye* + *T. +lik.* Servet, mal, mülk, para.
d. (1): 3862
d.+e (1): 2655
düre- Bak. Türemek
d.+yüpdururıdı (1): 4156
dürlü türlü, çeşitli. √ *dür+lü* krş. ET *törlüg* (ED 546b)

d. **(18):** 2371,2694, 2730, 2730, 2991, 3615, 3627, 3638, 3905, 3987, 3988, 3991, 3992, 3993, 3993, 4034, 4101, 4101

dürr-i güher < Far. *t.* inci tanesi.

d. **(1):** 4498

düş rüya. √ ET *tü:ş* (ED 559a)

d.+ünde **(1):** 2549

düş- 1.yere yıkılmak.2. elini, ayağını öpmek için eğilmek. √ ET *tüş-* (ED 560a)

d..! **(1):** 3677

d.-di **(23):** 2385, 2493, 2495, 2501, 2572, 2643, 2727, 2889, 2890, 2980, 3241, 3250, 3424, 3450, 3479, 3650, 3803, 3823, 3895, 3896, 3967, 4134, 4286

d.-diler **(5):** 3297, 3331, 3356, 4346, 4441

d.-dügi **(1):** 2857

d.-düm **(1):** 2736

d.-düŋ **(1):** 2732

d.-en **(1):** 2815

d.-üp **(4):** 2513, 3109, 4066, 4273

düşmān < Far. *i.* yagı, düşman.

d.+ları **(2):** 3749, 3772

düşmen Bak. düşmān.

d.+lerine **(2):** 3740

düz- 1. dizmek 2. hazırlamak 3. düzenlemek. √ ET *tüz-* (ED 572a)

d.-di **(2):** 4078, 4547

d.-diler **(1):** 4699

d.-dügümüzi **(1):** 3714

d.-üŋ **(1):** 4680

d.-üp **(2):** 2380, 4467

düzil- düzülmek. √*düz-il-* ET krş. *tüzül-* (ED 575b)

d.-en **(1):** 4510

ecel < Ar. 1.ecel 2. sebep.

e. **(2):** 4671, 4692

e.+den **(3):** 2823

e.+içün **(1):** 2780

edā < Ar. *i.* yerine getirme.

e. **(1):** 3395

edirne özel ad, yer adı.

e.+yi **(1):** 4629

efendi < Yun. *i.* saygıdeğer kişi.

e.+müze **(2):** 4743, 4748

efgān < Far. *i.* ıztırab ile haykırma, bağırıp çağırma,inleme.

e. **(5):** 3244, 3430, 4496, 4539, 4590

e.+lar **(1):** 4537

eger < Far. *e.* şayet anlamında şart edatı.

e. **(15):** 2609, 2618, 2618, 2864, 2931, 2933, 3364, 3364, 3387, 3624, 4034, 4077, 4077, 4351, 4396

egin omuz, arka, sırt. √ *eg-in* krş. ET *egin* (ED 109a)

e.+inde **(1):** 3118

e.+inden **(2):** 2675, 3265

eglen- vakit geçirmek, oyalanmak, beklemek. √ *egle-n-* krş. ET *ilin-* (ED 148b)

e. **(1):** 4168

e.-di **(2) :** 3796, 3861

e.-diŋüz **(1):** 3327

e.-ecek **(1):** 2716

e.-ürdi **(1):** 2716

eglenme- oyalanmamak, beklememek.

e.-yüp **(1):** 2568

ehil ~ ehl < Ar. *s.* 1.sahip 2.maharetli.

e.+leri **(1):** 3631

e.+i **(2):** 4168, 4393

e.+idür **(2):** 2762, 3471

e.+inden **(1):** 2686

ehl-i 'ilm < Ar. *t.* alim, ilim sahibi.

e. **(1):** 2685
ejderhā < Far. *i.* ejderha
e. **(7):** 4156, 4293, 4297, 4299, 4301, 4308, 4311
e.+nuŋ **(3):** 4298, 4310, 4314
e.+ya **(3):** 4302, 4303, 4303
e.+yı **(2):** 3604, 4157
ek- tohum atmak, ekmek. √ ek- (ED 100a)
e..! **(1):** 2612
e.-di **(1):** 2615
e.-erdi **(1):** 2619
ekinci çiftçi.
e. **(1):** 2898
ekl < Ar. *i.* bir şey yeme.
e. **(1):** 2832
ekmel < Ar. *i.* mükemmel, eksiği olmayan.
e.+e **(1):** 4594
ekrem < Ar. *s.* cömert, eli açık.
e.+e **(1):** 4732
e.+üŋ **(1):** 4740
ekşer < Ar. *s.*.daha ziyade, en çok.
e. **(3):** 2861, 4050, 4385
eksilme- azalmamak, eksilmemek.
e.-z **(1):** 4490
eksük eksik, noksan. √ ET *egsük* (ED 116b)
e. **(3):** 3145, 3146, 4426
eksüklük kusur. √ *eksük+lük* krş. ET *egsüklük* (ED 117b)
e. **(2):** 2523, 4220
e.+in **(2):** 3148, 4141
e.+ümüze **(1):** 2523
e.+üŋ **(1):** 4498
el el. √ ET *elig* (ED 140a)
e. **(37):** 2392, 2819, 2820, 2844, 3061, 3135, 3139, 3140, 3176, 3181, 3199, 3214, 3305, 3305, 3312, 3312, 3349, 3352, 3368, 3570, 3570, 3647, 3767, 3896, 3916, 3938, 3949, 4204, 4209, 4227, 4336, 4337, 4341, 4453, 4577, 4606, 4669
e.+de **(1):** 4542
e.+den **(1):** 4584
e.+e **(1):** 3690
e.+i **(4):** 2722, 2735, 3861, 4252
e.+in **(29):** 2477, 2482, 2516, 2523, 2563, 2723, 2724, 2724, 2728, 2734, 2748, 2845, 3141, 3144, 3168, 3443, 3481, 3498, 3523, 3574, 3650, 3967, 4066, 4084, 4089, 4121, 4285, 4285, 4346
e.+inde **(6):** 3608, 4147, 4651, 4657, 4658, 4664
e.+inden **(9):** 2645, 2812, 2844, 2850, 3005, 3420, 3632, 4108, 4614
e.+indeki **(1):** 3865
e.+ine **(15):** 2632, 2788, 2794, 2809, 3001, 3250, 3272, 3356, 3503, 3736, 3738, 4436, 4437, 4441, 4709
e.+ini **(1):** 2722
e.+iyle **(12):** 2448, 3008, 3229, 3240, 3442, 3457, 3720, 3911, 4018, 4280, 4318, 4559
e.+leri **(2):** 2453, 3719
e.+lerin **(12):** 2392, 2561, 2789, 2953, 3153, 3331, 3469, 3534,

3658, 3866, 3883, 3964
e.+ümden **(2):** 3299
e.+üme **(2):** 3051, 3067
e.+üŋ **(2):** 3051, 3067
e.+üŋdeki **(1):** 4056
e.+üŋle **(1):** 4581
e.+üŋüz **(1):** 3727
el-ʿacel < Ar. *z.* acele, tez.
e. **(1):** 4671
elbette < Ar. *z.* muhakkak, kesinlikle.
e. **(4):** 2851, 2852, 3320, 3344
elçi elçi, haberci, ulak.
e. **(3):** 3614, 3682, 3685
elem < Ar. *i.* dert maddi ve manevi ıztırab.
e. **(1):** 4513
el-firāḳ < Ar. *i.* ayrılık.
e. **(1):** 4448
el-ḥācı memīş aġa özel ad, kişi adı.
e. **(1):** 4746
elif < Ar. *i.* arap alfabesinin ilkharfi. Bak. ḳubbe-yi elif tāc
e. **(5):** 2675, 2676, 3712, 3713, 4206
elli sayı, elli.
e. **(1):** 4473
emānet < Ar. *i.* bir kişiye bırakılan nesne ya da kimse.
e. **(2):** 4058, 4119
e.+e **(1):** 2665
emīn < Ar. *i.* güvenilir, emin.
e. **(1):** 3627
emīr < Ar. *i.* bir şehrin veya bir kavmin başı olan kimse.
e. **(2):** 4632
emir cem özel ad, kişi adı.
e. **(10):** 3828, 3829, 3832, 3833, 3836, 3837, 3840, 3841, 3842, 3843
e.-i **(2):** 4027, 4060
emiş- emmek.
e.-diler **(2):** 3572
e.-ecek **(1):** 3571
emr < Ar. *i.* buyruk, iş buyurma.
e. **(25):** 2479, 2485, 2497, 2526, 2567, 2638, 2648, 2989, 3035, 3036, 3037, 3040, 3041, 3042, 3512, 3536, 3543, 3570, 3725, 3776, 3852, 3980, 4275, 4367, 4368
e.+i **(3):** 3068, 3708, 4436
e.+iyle **(2):** 4159, 4508
e.+üme **(1):** 3687
emrėt(d)- < *Ar. emr* + *T. ėt-* buyurmak, emir vermek.
e.-di **(1):** 2872
emvāl < Ar. *ç.i.* mallar.
e.+ini **(1):** 4670
endīşe < Far. *i.* korku, merak, kuruntu.
e. **(1):** 2663
envāʿ < Ar.*ç.i.* türler, çeşitler.
e. **(2):** 3509, 3905
epsem sessiz, susan.
e. **(1):** 2507
er kişi, adam, erkek. √ ET *er* (ED 192a)
e. **(70):** 2573, 2581, 2751, 2796, 2971, 3074, 3205, 3252, 3253, 3299, 3300, 3301, 3379, 3435, 3498, 3498, 3510, 3639, 3646, 3648, 3651, 3657, 3659, 3661, 3663, 3668, 3784, 3829, 3833, 3836, 3875, 4108, 4126, 4286, 4326, 4328, 4341, 4355, 4405, 4448, 4458, 4505, 4516, 4517, 4529, 4534, 4541, 4549, 4549,

4552, 4577, 4589, 4591, 4592, 4596, 4601, 4603, 4604, 4621, 4622, 4634, 4648, 4653, 4666, 4670, 4673, 4675, 4686, 2757, 2757

***e.+den* (2):** 4583, 4654

***e.+durur* (1):** 4578

***e.+dür* (7):** 2751, 4062, 4221, 4493, 4580, 4609, 4708

***e.+e* (17):** 4475, 4638, 4653, 4663, 4665, 4676, 4676

***e.+idür* (1):** 2428

***e.+ile* (1):** 3257

***e.+ler* (1):** 4544

***e.+üŋ* (21):** 2546, 2785, 2796, 2798, 2909, 2909, 2970, 3980, 4040, 4308, 4337, 4437, 4490, 4531, 4532, 4560, 4564, 4641, 4644, 4679, 4709

erbaʿîn < Ar. *i.* dervişlerin çile çıkarmak için hücreye kapandıkları kırk günlük süre.

***e.* (2):** 3033, 3034

eren evliya, ermiş, Allah dostu. √ *er+en* krş. ET *eren* (ED 232b)

***e.* (1):** 4518

***e.+ler* (140):** 2439, 2446, 2450, 2481, 2495, 2507, 2524, 2525, 2534, 2535, 2551, 2576, 2577, 2591, 2615, 2618, 2630, 2636, 2638, 2652, 2665, 2812, 2821, 2858, 2937, 2950, 2963, 3024, 3025, 3030, 3054, 3065, 3066, 3068, 3069, 3070, 3110, 3116, 3120, 3138, 3168, 3190, 3191, 3195, 3199, 3216, 3221, 3224, 3236, 3240, 3259, 3271, 3316, 3325, 3353, 3446, 3458, 3459, 3482, 3484, 3500, 3503, 3513, 3514, 3530, 3537, 3538, 3552, 3553, 3553, 3558, 3563, 3648, 3663, 3665, 3707, 3714, 3716, 3718, 3720, 3756, 3769, 3782, 3783, 3791, 3795, 3796, 3813, 3852, 3853, 3857, 3857, 3861, 3864, 3871, 3873, 3875, 3878, 3910, 3919, 3969, 3969, 3974, 3980, 3989, 3995, 3995, 4002, 4020, 4020, 4027, 4036, 4053, 4060, 4104, 4114, 4128, 4132, 4141, 4146, 4148, 4152, 4219, 4228, 4256, 4261, 4266, 4348, 4357, 4418, 4422, 4452, 4533, 4536, 4557, 4559, 4569, 4571, 4603, 4727

***e.+lerden* (26):** 2507, 2554, 2564, 2660, 2661, 2926, 3258, 3264, 3275, 3448, 3486, 3586, 3751, 3795, 3812, 3870, 3881, 3997, 4003, 4028, 4061, 4137, 4259, 4287, 4408, 4733

***e.+lere* (23):** 2565, 3164, 3191, 3195, 3434, 3552, 3558, 3558, 3564, 3714, 3751, 3875, 3918, 3955, 4012, 4022, 4054, 4113, 4264, 4358, 4422, 4545, 4561

e.+leri **(30):** 2534, 2566, 2801, 3059, 3117, 3211, 3220, 3235, 3244, 3441, 3447, 3455, 3461, 3480, 3551, 3582, 3644, 3725, 3745, 3850, 3855, 3858, 3859, 3956, 3957, 4187, 4196, 4347, 4428, 4443
e.+leridür **(1):**3217
*e.+lerinden***(3):** 3465, 4051, 4175
e.+lerindendür **(1):** 2748
e.+lerine **(3):** 3137, 3909, 4154
e.+lerinüŋ **(4):** 2563, 3580, 3652, 4234
e.+lerle **(1):** 4558
e.+lerüŋ **(77):** 2496,2516, 2535, 2586, 2592, 2802, 2806, 2865, 2866, 2923, 3067, 3116, 3132, 3149, 3150, 3154, 3164, 3167, 3170, 3187, 3188, 3196, 3209, 3261, 3266, 3267, 3268, 3270, 3272, 3272, 3273, 3274, 3288, 3319, 3392, 3412, 3413, 3458, 3462, 3478, 3520, 3554, 3641, 3726, 3750, 3789, 3795, 3866, 3882, 3883, 3884, 3918, 3922, 3964, 3965, 3967, 3989, 3990, 3994, 4005, 4011, 4035, 4047, 4052, 4117, 4121, 4126, 4223, 4245, 4262, 4263, 4345, 4348, 4354, 4355, 4404, 4419
e.+lerüŋdür **(1):** 2899

erkān < Ar. *ç.i.* esaslar.
e. **(2):** 2497, 2525
e.+ca **(1):** 3093
e.+dur **(1):** 3084
e.+ı **(2):** 2526, 2990
e.+ın **(1):** 4003

erkek cins, erkek. √ *erk+ek* krş. ET *ėrkek* (ED 223b)
e. **(1):** 3103
e.+i **(1):** 3104

erlik erkeklik, kahramanlık, yiğitlik. √ *er+lik* krş. ET *erlik* (ED 229a)
e. **(4):** 3564, 4338, 4342, 4343, 4481

ermeni < özel ad, millet adı.
e. **(1):** 3672
e.+yi **(1):** 3780

ervāh < Ar. *ç.i.* ruhlar.
e.+ın **(1):** 3746

ertuġrul özel ad, kişi adı.
e. **(2):** 3670, 3673
e.+uŋ **(1):** 3670

erzānī < Far. *i.* ucuz.
e. **(1):** 4498

es- esmek √ ET *es-* (ED 240b)
e.-er **(1):** 4651

esbāb < Ar. *ç.i.* sebebler, araçlar, vasıtalar.
e.+ı **(2):** 2494, 3973
e.+ını **(1):** 3525

esen 1. sağlıklı, sıhhatli. (rüzgar). √ ET *esen* (ED 248a)
e. **(1):** 4662

esenle- esenlik dileyerek ayrılmak. √ *esen+le-* krş. ET *esenle-* (ED 249a)
e.-yüp **(1):** 2538

esenleş- 1. selamlaşmak 2. birden çok kişi için birbirine esenlik dileyerek ayrılmak. √ *esenle-ş-* krş. ET *esenleş-* (ED 250a)
e.-diler **(1):** 2471

eşer < Ar. *i.* iz, belirti, işaret.
e.+i **(2):** 3812,3816

esīr < Ar. *i.* tutsak.
e.+di **(1):** 2493
eskiḥiṣār özel ad, yer adı.
e.+da **(1):** 4163
esleme- dinlememek, aldırış etmemek.
e.-diler **(4):** 2397, 2400, 2404, 2510
e.-yüp **(2):** 3236, 4334
esnā < Ar. *i.* vakit, saat.
e.+da **(3):** 3671, 3722, 4364
e.+sında **(3):** 2446, 2478, 281
e.+yı kelāmda **(1):** 2693
e.-yı ṣoḥbetde **(1):** 2877
esrār < Ar. *ç.i.* gizler, sırlar.
e. **(1):** 3044
e.+ı **(2):** 4048, 4580
e.+ın **(1):** 3377
e.+ından **(2):** 3076, 3090
es-selām < Ar. *c.* selamlar, hayırlar, dualar olsun.
e. **(1):** 3587
es-selāmu 'aleyküm < Ar. *c.* Allah'ın selamı üzerinize olsun.
e. **(1):** 3586
estaġfuru'llāh < Ar. *c.* Allah kusurumu bağışlasın anlamına gelen söz.
e. **(1):** 2987
eş- kazmak. √ ET *eş-* (ED 255b)
e.-di **(1):** 2449
eşek eşek. √ ET *eşgek* (ED 260a)
e. **(2):** 3103, 4301
e.+e **(1):** 3104
e.+i **(1):** 3104
e.+üŋ **(1):** 4306
etek etek. √ ET *etek* (ED 50a)
e.+i **(1):** 4709
e.+in **(2):** 3143, 3313
e.+ine **(3):** 3060, 3061, 3066
e.+üŋ **(1):** 3143
e.+leri **(1):** 4272
et et √ ET *et* (ED 33b)
e.+le **(2):** 4489, 4624
eṭrāf < Ar. *ç.i.* çevre, etraf.
e.+da **(1):** 4045
e.+ına **(2):** 3680
e.+ında **(1):** 4317
e.+uŋ **(2):** 3712, 3713
eṭrāf-ı 'ālem < Far. *t.* her yer.
e.+e **(1):** 2542
e.+de **(1):** 3988
eṭrāf-ı rūm < Far. *t.* Anadolu ve çevresi.
e.+a **(1):** 3774
ev ev, hane. √ ET *e:v* (ED 3b)
e. **(4):** 2463, 3158, 3455, 4325
e.+den **(1):** 3286
e.+e **(1):** 4332
e.+i **(1):** 4272
e.+idür **(1):** 4477
e.+in **(1):** 4420
e.+inde **(2):** 2740, 3550
e.+ine **(15):** 2459, 2670, 2740, 3150, 3332, 3339, 3391, 3549, 3550, 3558, 3904, 3987, 4347, 4420, 4432
e.+inüŋ **(1):** 4270
e.+iŋ **(1):** 3368
e.+iŋe **(1):** 3147
e.+leri **(1):** 3293
e.+üŋ **(1):** 3111
evḳāt < Ar. *ç.i.* zamanlar, vakitler.
e.+da **(1):** 2861
evlād < Ar. *ç.i.* çocuklar.
e.+ına **(1):** 3577
e.+ından **(1):** 4160
e.+ıŋuŋ **(1):** 3653
evlendür- evlendirmek. √ *evlen-dür-* krş. ET *evlen-* (ED 11a)
e.-mek **(1):** 3190
evliyā < Ar. *ç.i* erenler, keramet sahibi olanlar.

e. **(9):** 3256, 3321, 3382, 3598, 3845, 3850, 4445, 4505, 4515

e.+ı **(1):** 4729

e.+ları **(1):** 3455

e.+ya **(1):** 2762

evliyāu'llah < Ar. *t.*. erenler, Allah dostları.

e.+dan **(1):** 2763

e.+dandur **(1):** 2764

evrād < Ar. *ç.i.*. sık sık ve devamlı okunan dualar.

e.+ını **(1):** 4452

evrān özel ad, Ahi Evran.

e. **(56):** 2384, 2386, 2388, 2393, 2394, 2397, 2398, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2407, 2408, 2410, 2413, 2415, 2416, 2429, 2429, 2430, 2432, 2433, 2435, 2436, 2438, 2441, 2442, 2443, 2444, 2446, 2448, 2450, 2452, 2459, 2460, 2467, 2468, 2470, 2472, 2475, 2480, 2515, 2537, 2538, 2555, 2557, 2561, 2583, 2861, 2875, 2877, 2880, 2882, 2928, 2929

evren < Far. *i.* ejderha, büyük yılan.

e. **(13):** 2425, 2880, 2882, 2887, 2893, 2898, 2899, 2903, 2916, 2917, 2921, 4064, 4300

e.+e **(2):** 2920,2921

e.+i **(1):** 2903

e.+üŋ **(1):** 2922

evsāf-ı ḥamīde < Ar. *t.* övünülen, beğenilen nitelikler.

e.+lerin **(1):** 2431

e.+sin **(1)** 3641

evvel < Ar. *s.* ilk, önce, birinci.

e. **(7):** 2551, 3003, 3621, 3659, 4007, 4189, 4392

e.+inde **(1):** 3314

e.+ki **(6):** 2633, 2690, 2754, 2756, 2772, 3859

ey ünlem, seslenme.

e. **(23):** 2398, 2588, 2664, 2841, 3094, 3301, 3352, 3651, 4104, 4207, 4448, 4449, 4449, 4572, 4602, 4604, 4611, 4618, 4619, 4664, 4678, 4711, 4713

eyer eyer. √ ET *eḏer* (ED 63b)

e. **(1):** 2378

eyi Bak. : eyü

e. **(1):** 2488

eyle öyle.

e. **(81):** 2463, 2473, 2474, 2495, 2506, 2506, 2509, 2567, 2610, 2713, 2764, 2769, 2774, 2786, 2850, 2864, 2865, 2904, 2907, 2912, 3020, 3026, 3052, 3066, 3085, 3092, 3094, 3095, 3096, 3098, 3104, 3109, 3129, 3160, 3174, 3185, 3203, 3215, 3236, 3236, 3237, 3251, 3251, 3263, 3263, 3282, 3300, 3317, 3318, 3337, 3353, 3381, 3434, 3449, 3458, 3471, 3498, 3520, 3564, 3648, 3650, 3772, 3785, 3935, 3960, 3997, 4069, 4073, 4108, 4136, 4144, 4158, 4158, 4162, 4289, 4367, 4415, 4585, 4604, 4613, 4660

e.+dür **(1):** 3825

e.+ydi **(1):** 3128
eyle- yapmak. √ ET *edle-* (ED 57a)
e.-di **(71):** 2985, 2986, 2988, 3010, 3031, 3044, 3122, 3132, 3134, 3149, 3243, 3251, 3254, 3258, 3312, 3313, 3326, 3442, 3451, 3512, 3513, 3523, 3543, 3544, 3553, 3600, 3603, 3622, 3623, 3636, 3639, 3660, 3680, 3681, 3849, 3859, 3898, 3905, 3954, 3988, 4034, 4067, 4068, 4091, 4102, 4110, 4112, 4171, 4172, 4250, 4318, 4381, 4383, 4400, 4401, 4432, 4443, 4495, 4523, 4526, 4526, 4560, 4582, 4582, 4607, 4608, 4670, 4683, 4684, 4686, 4687
e.-diler **(5):** 2649, 3550, 3617, 3779, 4221
e-dük **(1):** 4732
e-düm **(3):** 4677, 4677, 4739
e-düŋ **(1):** 3565
e.-gil **(2):** 4593, 4594
e.-mek **(1):** 4750
e.-mişdür **(1):** 2614
e.-ŋ **(1):** 3019
e.-ŋüz **(1):** 3435
e.-r **(2):** 4515, 4691
e.-sün **(1):** 4725
e.-ye **(5):** 4026, 4475, 4476, 4642, 4642
e.-yeler **(2):** 3026, 4287
e.-yüben **(1):** 4495
e.-yüp **(2):** 3613, 4636
eylen- beklemek, oyalanmak. √ *eyle-*n- krş. ET *edlen-* (ED 58b)
e.-di **(1):** 3792
eylenme- beklememek, oyalanmamak.
e.-yüp **(1):** 3326
eyt(d)- söylemek. √ ET *ayıt- / ayt* (ED 268b)
e. **(2):** 2931, 3130
e.-di **(266):** 2368, 2378, 2385, 2387, 2388, 2393, 2398, 2403, 2411, 2446, 2450, 2473, 2484, 2486, 2487, 2488, 2506, 2517, 2550, 2559, 2572, 2574, 2588, 2624, 2626, 2626, 2627, 2629, 2630, 2630, 2634, 2644, 2658, 2662, 2664, 2678, 2693, 2695, 2695, 2706, 2711, 2717, 2733, 2746, 2782, 2784, 2795, 2801, 2807, 2813, 2826, 2840, 2841, 2843, 2853, 2860, 2863, 2869, 2877, 2885, 2893, 2898, 2900, 2907, 2912, 2922, 2931, 2939, 2942, 2950, 2955, 2956, 2957, 2963, 2966, 2969, 2979, 3000, 3003, 3011, 3018, 3023, 3024, 3028, 3029, 3030, 3033, 3035, 3050, 3062, 3064, 3066, 3086, 3088, 3099, 3105, 3106, 3106, 3110, 3122, 3130, 3132, 3143, 3145, 3157, 3163, 3164, 3165, 3178, 3182, 3183, 3184, 3186, 3193, 3195, 3202, 3207, 3214, 3216, 3217, 3223, 3246, 3251, 3259, 3261, 3268, 3272, 3273, 3274, 3278, 3280, 3286, 3310, 3322, 3333, 3337, 3339, 3355, 3372, 3374, 3379, 3383, 3385, 3386, 3386, 3401, 3408, 3409, 3410, 3411, 3417, 3418, 3418, 3422, 3424, 3440, 3446, 3455, 3458,

3459, 3471, 3475, 3478, 3483, 3496, 3498, 3499, 3512, 3513, 3519, 3521, 3529, 3531, 3562, 3563, 3564, 3616, 3647, 3648, 3699, 3702, 3732, 3739, 3757, 3813, 3814, 3818, 3833, 3835, 3837, 3838, 3840, 3841, 3842, 3843, 3875, 3876, 3877, 3879, 3880, 3886, 3889, 3890, 3898, 3899, 3899, 3900, 3901, 3906, 3913, 3918, 3919, 3920, 3931, 3936, 3944, 3952, 3968, 3969, 3969, 4023, 4055, 4057, 4068, 4073, 4093, 4095, 4104, 4106, 4129, 4150, 4157, 4164, 4202, 4202, 4207, 4212, 4214, 4243, 4245, 4247, 4248, 4252, 4255, 4265, 4266, 4268, 4278, 4282, 4286, 4288, 4289, 4324, 4325, 4332, 4339, 4358, 4379, 4393, 4396, 4398, 4406, 4413, 4425, 4435, 4438

e.-diler **(37):** 2399, 2402, 2409, 2420, 2532, 2565, 2710, 2729, 2767, 2821, 2862, 2910, 3021, 3063, 3212, 3222, 3225, 3301, 3341, 3389, 3412, 3434, 3514, 3553, 3628, 3693, 3694, 3727, 4084, 4094, 4118, 4192, 4199, 4222, 4295, 4333, 4374

e.-düm **(2):** 3912, 3914

e.-düŋ **(1):** 3748

e.-ür **(5):** 2915, 3309, 3784, 3800, 4708

e.-ürler **(1):** 2739

eyü iyi. √ ET *ed+gü* (ED 51b)

e. **(5):** 2460, 2462, 2464, 3099, 4478

ezā < Ar *i.* üzme, sıkıntı verme.

e. **(1):** 2529

ezān < Ar. *i.* ezan.

e. **(1):** 2366

ezel < Ar. *i.* başlangıcı belli olmayan zaman.

e.+den **(1):** 3675

ezelī < Ar. *s.* başlangıcı olmayan, öncesiz.

e. **(1):** 3091

ėdersiz değersiz.

ė. **(1):** 2841

ėdici yapıcı, edici, yapan, eden.

ė. **(1):** 2529

ė.+sin **(1):** 3822

ėdin- edinmek √ *ėt-in-* krş. ET *ėtin-* ~ *ėdin-* (ED 61b)

ė.-di **(2):** 3005, 4429

ė.-elüm **(1):** 4423

ė.-üp **(1):** 4415

ė.-üridi **(1):** 4050

ė.-ürlerdi **(1):** 3999

ėdivėr- yapıvermek, edivermek.

ė.-üŋ **(1):** 3878

ėl il, memleket, ülke, yurt. √ ET *ėl* (ED 121b)

ė. **(2):** 2744, 2898

ė.+de **(1):** 3619

ė.+i **(1):** 3561

ė.+inde **(2):** 4062, 4117

ė.+ine **(1):** 4038

ė.+lerden **(1):** 2602

ė.+üm **(2):** 3587, 3684

ėlet- götürmek, ulaştırmak, nakletmek. √ *elet-* krş. *ėlet-* (ED 132a)

ė..! **(4):** 2650, 3125, 3136, 3265

ė.-di **(2):** 3127, 3533

ė.-dük **(1):** 3977

ė.-düm **(1):** 3843
ė.-ebilsem **(1):** 2546
ė.-ebilsevüz **(1):** 2551
ė.-em **(1):** 3268
ė.-eyin **(1):** 3269
ė.-eyüm **(2):** 3503, 3837
ė.-üp **(2):** 3126, 3532

ėn- inmek, konmak. √ ET *ėn-* (ED 168a)
ė.. ! **(2):** 2980, 3013
ė.-di **(8):** 2872, 2983, 4030, 4063, 4210, 4300, 4318, 4546
ė.-diler **(1):** 3791
ė.-e **(2):** 3620, 4193
ė .- erken **(1):** 3008
ė .- eriken **(1):** 4652
ė.-ince **(1):** 2382
ė .- mişidi **(1):** 2373
ė-üben **(1):** 4463
ė-üp **(5):** 2936, 4080, 4283, 4375, 4464

ėneṭur- inedurmak.
ė .-urdı **(1):** 3809

ėndür- indirmek √ *ėn-dür-* krş. ET *ėndür-* (ED 180b)
ė.-diler **(1):** 2659
ė.-üŋ **(1):** 3440
ė.-üp **(1):** 2545
ė.-ürdi **(1):** 2616

ėnme- inmemek, konmamak.
ė.-yüp **(1):** 3227

ėr erken.
ė.+den **(1):** 2436

ėr- erişmek, varmak, ulaşmak. √ ET *ėr-*(ED 194a)
ė..! **(2):** 3740, 4518
ė.-di **(4):** 3270, 4617, 4674, 4677
ė.-diler **(2):** 2868, 4189
ė.-dük **(2):** 3975, 4229
ė.-düklerin **(1):** 4012
ė.-e **(2):** 4475, 4731
ė.-ebilürüz **(1):** 2410
ė.-em **(1):** 4588
ė.-en**(1):** 4519
ė.-er **(1):** 4659
ė.-esin **(1):** 3919
ė.-gil **(1):** 3824
ė.-mek **(1):** 4611
ė.-miş **(3):** 2642
ė.-üben **(2):** 4556
ė.-üŋ **(1):** 2409
ė.-üp **(4):** 4544, 4563, 4625, 4671

ėrgür- ulaştırmak, eriştirmek. √ *ėr-gür-* krş. ET *ėrgür-* (ED 227a)
ė. **(2):** 2394, 3251
ė.-ür **(1):** 4710

ėriş- ulaşmak, yetişmek. √ *ėr-iş-* krş. ET *ėriş-* (ED 239b)
ė.-di **(17):** 2381, 2545, 2557, 2723, 2724, 2735, 3257, 3270, 3457, 3525, 3619, 3799, 3806, 3826, 4164, 4259, 4628
ė.-diler **(4):** 3557, 3981, 4270, 4322
ė.-düm **(1):** 3902
ė.-eydüm **(1):** 4397
ė.-icek **(1):** 3190
ė.-miş **(1):** 4405
ė.-üŋ **(1):** 2377
ė. -üp **(3):** 4198, 4271, 4346
ė. -ür **(1):** 3279
ė. -ürin **(1):** 3324

ėrişdür- eriştirmek, iletmek, ulaştırmak. √ *ėriş-dür-* krş. ET *ėrişdür-* (ED 239b)
ė.-di **(3):** 2391, 3458, 3559
ė.-diler **(1):** 2498

ėrişici ulaştırıcı.
ė.+dür **(1):** 3820
ė.+sin **(1):** 3822

ėrişigel- ulaşmak, yetişmek.

***ė.-di* (2):** 3278, 3797
***ė.-diler* (1):** 2562

ėrken erken √ ET *ėrken* (ED 224b)
***ė.* (2):** 2371

ėrme- erişmemek, varmamak, ulaşmamak.
***ė.-di* (1):** 4519
***ė.-din* (1):** 4692
***ė.-dük* (1):** 2490
***ė.-mişdi* (1):** 4049

ėrte ertesi, gelecek sabah, yarın. √ ET *ėrte* (ED 202b)
***ė.* (2):** 4193, 4201
***ė.+si* (3):** 2743, 4267, 4290
***ė.+ye*(1):** 3393

ėşit(d) - işitmek, duymak. √ ET *ėşit-* (ED 257a)
***ė.. !* (1):** 4502
***ė.-di* (15):** 2374, 2491, 2706, 2897, 3079, 3280, 3286, 3473, 3641, 3644, 3835, 3870, 3891, 3955, 4087
***ė.-diler* (3):** 2512, 2896, 4315
***ė.-düginleyin* (1):** 3882
***ė.-düm* (2):** 3072, 3887
***ė.-elüm* (6):** 2705, 3085, 3182, 3215, 3351, 3877
***ė.-en* (2):** 3769, 3989
***ė.-icek* (8):** 2826, 2843, 3385, 3449, 3622, 3698, 3903, 3942
***ė.-üp* (4):** 2519, 3188, 4345, 4501
***ė.-ür* (1):** 4601
***ė.-ürlerse* (1):** 2509

ėşik eşik. √ ET *ėşik* (ED 260a)
***ė.* (1):** 4698
***ė.+de* (2):** 4473, 4697
***ė.+e* (1):** 4700
***ė.+i* (3):** 4561, 4679, 4680
***ė.+in* (1):** 4633
***ė.+ine* (3):** 4655, 4668, 4699
***ė.+ini* (1):** 4637

ėt(d)- etmek, yerine getirmek. √ ET *ėt-* (ED 60a)
***ė.* (19):** 2384, 2971, 3023, 3023, 3145, 3302, 3336, 3373, 3413, 3688, 4108, 4158, 4222, 4393, 4478, 4519, 4569, 4586, 4588
***ė.-di* (168):** 2376, 2415, 2429, 2433, 2435, 2436, 2444, 2459, 2469, 2491, 2492, 2497, 2501, 2526, 2544, 2549, 2567, 2570, 2578, 2607, 2638, 2638, 2648, 2655, 2659, 2668, 2678, 2754, 2759, 2775, 2787, 2836, 2915, 2968, 2916, 2989, 2989, 3026, 3035, 3036, 3037, 3040, 3041, 3042, 3044, 3052, 3059, 3064, 3072, 3083, 3093, 3117, 3158, 3160, 3160, 3203, 3244, 3264, 3296, 3369, 3455, 3485, 3491, 3536, 3545, 3559, 3561, 3570, 3576, 3602, 3609, 3620, 3622, 3635, 3640, 3669, 3678, 3679, 3680, 3682, 3686, 3689, 3690, 3725, 3755, 3776, 3791, 3791, 3843, 3852, 3868, 3886, 3892, 3903, 3906, 3930, 3948, 3950, 3956, 3960, 3966, 3974, 3978, 3980, 3987, 4027, 4029, 4035, 4038, 4044, 4060, 4061, 4062, 4087, 4097, 4100, 4129, 4131, 4131, 4143, 4148, 4154, 4160, 4178, 4178, 4186, 4216, 4223, 4224, 4227, 4229, 4233, 4234, 4242, 4259, 4260, 4264, 4275, 4286,

4290, 4357, 4367, 4368, 4389, 4421, 4424, 4428, 4440, 4451, 4452, 4453, 4453, 4496, 4501, 4557, 4570, 4628, 4638, 4640, 4643, 4663, 4666, 4674, 4684, 4695, 4702, 4721, 4723

***ė.-digüm* (1):** 3388

***ė.-digümüze* (1):** 3434

***ė.- diler* (87):** 2406, 2428, 2431, 2432, 2440, 2454, 2497, 2524, 2536, 2539, 2564, 2568, 2639, 2639, 2713, 2716, 2765, 2765, 2768, 2817, 2832, 2990, 2990, 2992, 3020, 3202, 3206, 3208, 3208, 3220, 3257, 3361, 3376, 3376, 3393, 3395, 3395, 3431, 3432, 3437, 3451, 3485, 3536, 3541, 3580, 3582, 3596, 3607, 3725, 3751, 3752, 3756, 3771, 3772, 3772, 3778, 3780, 3833, 3853, 3945, 3957, 3963, 3989, 4039, 4043, 4098, 4112, 4115, 4141, 4171, 4176, 4181, 4183, 4184, 4188, 4191, 4229, 4291, 4318, 4348, 4349, 4367, 4431, 4545, 4555, 4647, 4649

***ė-dügi* (36):** 2434, 2470, 2535, 2647, 2649, 2652, 2755, 3016, 3061, 3065, 3089, 3438, 3467, 3526, 3564, 3657, 3663, 3665, 3708, 3756, 3781, 3782, 3783, 3872, 4015, 4022, 4032, 4037, 4114, 4137, 4141, 4144, 4150, 4153, 4447, 4578

***ė.-dügidür* (1):** 3973

***ė.-dügin* (5):** 2667, 2901, 3458, 3485, 4478

***ė.-düginden* (5):** 3595, 3830, 4361

***ė.-dügini* (4):** 3489, 3598, 4124

***ė.-düginüzleyin* (1):** 2917

***ė.-dügüm* (2):** 2609, 2850

***ė.-dügüme* (1):** 4586

***ė.-dügümüz* (4):** 2763, 2781, 3703, 3851

***ė.-dügüŋ* (5):** 2573, 2706, 2860, 3034, 4573

***ė.-dügüŋdür* (1):** 3971

***ė.-dügüŋüz* (4):** 2908, 3379, 3840, 4074

***ė.-dük* (11):** 2523, 3683, 3838, 3839, 3975, 3977, 4144, 4200, 4220, 4438, 4439

***ė.-dükleri* (5):** 2461, 3773, 4114, 4143, 4261

***ė.-düm* (7):** 2388, 3096, 4327, 4329, 4460, 4620, 4676

***ė.-düŋ* (2):** 3565, 4574

***ė.-düŋüz* (1):** 3840

***ė.-e* (31):** 2480, 2634, 2646, 3610, 3620, 3640, 3643, 3694, 3803, 3859, 4088, 4271, 4466, 4467, 4479, 4480, 4486, 4507, 4508, 4517, 4592, 4593, 4595, 4610, 4610, 4643, 4695, 4728, 4730, 4734, 4735

***ė.-ebile* (1):** 3638

***ė.-ebilmesevüz* (1):** 2487

***ė.-ebilür* (1):** 2486

***ė.-ebilürmişsiz* (1):** 2489

***ė.-ebilürseŋ* (2):** 2786, 2971

***ė.-ecegin* (2):** 2599, 2601

***ė.-ecegüm* (1):** 3688

ė.-eler **(11):** 2698, 2709, 2830, 2858, 3156, 3555, 3931, 3936, 4059, 4192, 4325
ė.-eliden berü **(1):** 3706
ė.-elüm **(14):**2956, 2971, 3302, 3324, 3334, 3677, 3705, 3800, 3802, 3821, 3823, 4013, 4193, 4269
ė.-em **(4):** 2610, 3160, 3253, 3624
ė.-emedi **(1):**3671
ė.-emedük **(1):** 2489
ė.-emez **(1):** 4581
ė.-emezlerdi **(1):** 2487
ė.-en **(4):** 3302, 3354, 4448, 4449
ė.-enine **(1):** 2629
ė.-er **(46):** 2354, 2442, 2467, 2541, 2580, 2606, 2683, 2753, 2835, 2970, 2994, 3046, 3071, 3101, 3114, 3152, 3211, 3230, 3249, 3282, 3290, 3344, 3363, 3439, 3489, 3598, 3625, 3708, 3787, 3795, 3828, 3873, 3982, 4015, 4100, 4125, 4353, 4447, 4529, 4597, 4601, 4615, 4696, 4704, 4722, 4722
ė.-erdi **(17):** 3154, 3232, 3235, 3236, 3237, 3707, 3708, 3894, 3997, 4016, 4017, 4174, 4175, 4258, 4317, 4630, 4633
ė.-erdüm **(3):** 2600, 3159, 3282
ė.-erdür **(1):** 4596
ė.-erek **(2):** 2750, 4269
ė.-erem **(5):** 2908, 3261, 3338, 4287, 4486
ė.-eridi **(1):** 4629
ė.-erin **(1):** 3688
ė.-erken **(5):** 2584, 3549, 4103, 4164, 4670
ė.-erler **(6):** 2509, 2703, 3704, 3998, 4021, 4053
ė.-erleridi **(10):** 2456, 2515, 2556, 2558, 2876, 2929, 3224, 3612, 4016, 4384
ė.-erlerken **(1):** 3047
ė.-erlerse **(1):** 3730
ė.-erse **(3):** 2609, 3205, 4740
ė.-erseŋüz **(1):** 3087
ė.-ersevüz **(3):** 4006, 4012, 4351
ė.-ersin **(2):** 3801, 3868
ė.-ersiz **(3):** 3340, 4204, 4206
ė.-erüz **(6):** 3685, 3847, 3873, 4409, 4459, 4733
ė.-esin **(2):** 3696, 3920
ė.-esüŋüz **(1):** 2824
ė.-evüz **(2):** 3617, 3730
ė.-eydüm **(1):** 4397
ė.-eyin **(4):** 2458, 3268, 3380, 4649
ė.-eyüm **(1):** 4712
ė.-icek **(5):** 2432, 3116, 3759, 4509, 4716
ė.-ince **(3):** 4005, 4056, 4570
ė.-incegüz **(1):** 4527
ė.-iser **(1):** 4470
ė.-iserdür **(1):** 4468
ė.-mege **(17):**2445, 2447, 2629, 2687, 2743, 2760, 2766, 3252, 3441, 3540, 3614, 3769, 4017, 4085, 4185, 4245, 4603
ė.-mek **(10):** 2711, 2712, 2780, 2844, 2850, 3092, 3639, 3781, 4075, 4611
ė.-mekçün **(6):** 2479, 2485, 3320, 3452, 3545, 3818
ė.-mekden **(1):** 3443
ė.-melü **(3):** 3454, 3613, 4446

ė.-miş **(4):** 3208, 3378, 4128, 4553
ė.-mişem **(2):** 4585, 4605
ė.-mişidi **(2):** 2438, 3611
ė.-mişleridi **(2):** 3611, 3831
ė.-mişsiz **(1):** 4422
ė.-se **(3):** 2783, 3855, 4168
ė.-seler **(1):** 3153
ė.-sem **(1):** 4169
ė.-seŋüz **(1):** 2703
ė.-sün **(5):** 2368, 2525, 3616, 4482, 4493
ė.-sünler **(3):** 2659, 3024, 3704
ė.-üben **(5):** 4465, 4468, 4612, 4627, 4680
ė.-üŋ **(15):** 2716, 2717, 2776, 2786, 3340, 3459, 3514, 3514, 3519, 3910, 4137, 4138, 4141, 4268, 4426
ė.-üp **(102):** 2434, 2449, 2454, 2472, 2473, 2494, 2498, 2526, 2530, 2534, 2567, 2576, 2577, 2577, 2591, 2597, 2604, 2605, 2607, 2661, 2681, 2764, 2768, 2776, 2793, 2824, 2839, 2839, 2840, 2871, 2982, 3006, 3070, 3100, 3109, 3201, 3292, 3335, 3343, 3396, 3430, 3436, 3487, 3547, 3550, 3559, 3559, 3576, 3607, 3609, 3618, 3644, 3662, 3684, 3714, 3715, 3726, 3752, 3759, 3769, 3770, 3773, 3807, 3831, 3839, 3871, 3956, 3980, 3995, 4028, 4088, 4154, 4187, 4194, 4217, 4313, 4347, 4352, 4413, 4419, 4433, 4491, 4496, 4524, 4530, 4559, 4596, 4608, 4620, 4624, 4645, 4646, 4668, 4670, 4676, 4682, 4693, 4701, 4707, 4720, 4744, 4747

ėtdür- yaptırmak. √ *ėt-dür-* krş. ET *ėttür-* (ED 67a)
e.-e **(1):** 3860
e.-üp **(1):** 3005
e.-üridi **(1):** 3857

ėtme- yapmamak.
e..! **(5):** 2612, 3109, 3236, 4393, 4458
ė.-di **(5):** 3837, 3840, 3976, 3979, 4528
ė.-diler **(2):** 2721, 2742
ė.-dügüŋüz **(1):** 3842
ė.-düm **(1):** 2389
ė.-düŋ **(2):** 2460, 2462
ė.-mişem **(1):** 3917
ė-ŋ **(2):** 2506, 3344
ė.-sem **(2):** 3094, 3095
ė.-sün **(1):** 4484
ė.-ye **(2):** 4694, 4695
ė.-yeler **(2):** 3627, 4741
ė.-yelüm **(2):** 2406, 4494
ė.-yen **(5):** 4520, 4521, 4521, 4521, 4613
ė.-yesin **(1):** 4130
ė.-yesiz **(1):** 3615
ė.-yevüz **(1):** 3566
ė.- yince **(2):** 4516, 4591
ė-yüp **(5):** 2571, 3160, 3338, 3615, 3615
ė.-z **(2):** 4602, 4616

ėtmeklik etme, yapma.
ė.-e **(1):** 2689

fāḫir < Ar. *i.* gösterişli, parlak.
f. **(2):** 2945, 3140

faḫr-i silk < Ar. *t.* şerefli soy.
f.+ine **(1):** 3994

faḳı < Ar. *i.* bilgili, okumuş, eğitim görmüş kişi, fakih.
f.+ları **(1):** 2702
faḳīr < Ar. *i.* zengin olmayan, yoksul.
f. **(2):** 2526, 4619
f.+e **(6):** 2495, 3513, 3519, 4020, 4053, 4357
f.+i **(1):** 4422
f.+lere **(1):** 2525
f.+üŋ **(2):** 3294, 3295
faḳr < Ar. *i.* ihtiyaç, yoksulluk, muhtaçlık.
f. **(1):** 2990
f.+ı **(1):** 2989
fānī < Ar. *i.* ölümlü, gelip geçici.
f. **(7):** 4458, 4515, 4519, 4520, 4521, 4687, 4694
f.+durur **(1):** 4504
fāriġ < Ar. *s.* boş, , işini bitirmiş, rahat.
f. **(2):** 2677, 2678
farḳ < Ar. *i.* fark, ayrım.
f. **(2):** 4566, 4567
farż < Ar. *i.* farz.
f. **(1):** 4554
f.+a **(1):** 3054
f.+ına **(1):** 2972
faṭıma özel ad.kadın adı.
f. **(2):** 4472, 4533
fātiḥā < Ar. *i.* Kur'an'ın ilk suresi.
f. **(1):** 4735
fāżıl < Ar. *i.* fazilet sahibi, erdemli, üstün.
f. **(1):** 2684
fer' < Ar. *i.* şube, kol
f.+i **(1):** 2838
ferāmūş < Far. *i.* unutma, hatırdan çıkarma.
f. **(1):** 4741
fermān < Far. *i.* emir, buyruk.
f. **(2):** 4059
f.+a **(1):** 4119
f.+ı **(3):** 4058, 4114, 4121
fersaḫ < Ar. *i.* yaklaşık beşkilometrelik bir uzaklık ölçüsü.
f. **(1):** 4563
ferseng Bak. fersaḫ
f. **(1):** 4567
feryādçı < *Far. feryād* + *T. +çı* çağırıcı, tellal.
f. **(2):** 3624, 3681
fesād < Ar. *i.* bozukluk, fenalık, kötülük.
f. **(3):** 2628, 4634, 4695
f.+a **(1):** 3168
feṭḥ < Ar. *i.* fetih.
f. **(10):** 2641, 3603, 3607, 3608, 3609, 3620, 3623, 3666, 3778, 3780
f.+ine **(1):** 3614
feṭḥ-i bāb < Ar. *t.* kapı açmak.
f. **(1):** 3862
feṭḥ-i nuṣret < Ar. *t.* zafer
f. **(1):** 3742
fetvā < Ar. *i.* fetva.
f.+sı **(1):** 2684
fevka'l-ḥadd < Ar. *t.* sınırsız.
f. **(1):** 2432
fevt < Ar. *i.* ölüm.
f. **(3):** 2409, 2413, 4674
figān < Far. *i.* acı ile bağırıp çağırma.
f. **(2):** 3431, 4458
fikr < Ar. *i.* düşünce.
f. **(7):** 2549, 2750, 2901, 3059, 3158, 3930, 4582
f.+de **(2):** 3495, 3796
f.+desin **(1):** 3496
f.+deyüz **(1):** 2489
f.+i **(1):** 2838
f.+im **(1):** 3876

f.+inde **(1):** 3277
f.+inden **(7):** 2545, 2644, 2784, 2898, 3793, 4021, 4054
f.+ine **(1):** 4702

fi'l-ʿālemin < Ar. *t.* alemlerde.
f. **(1):** 3984

fi'l-cümle < Ar. *z.* sonunda.
f. **(1):** 3330

fi'l-hāl < Ar. *z.* bu anda, hemen, şimdi.
f. **(18):** 2453, 2493, 2815, 2831, 2833, 2889, 2954, 3066, 3205, 3219, 3306, 3430, 3480, 4041, 4195, 4278, 4288, 4339

fiʿl < Ar. *i.* iş, amel.
f.+i **(1):** 3002

fi'l-vāḳiʿ < Ar. *t.* mevcut durumda, bu halde.
f. **(1):** 2714

firengistān < Far. *b.i.* kafir memleketi, Avrupa.
f.+a **(3):** 3229, 3267, 3270
f.+da **(3):** 3241, 3254, 3283

fuḳarā < Ar. *ç.i.* fakirler, yoksullar.
f. **(6):** 2373, 3047, 3070, 3078, 3719, 3919
f.+dan **(1):** 3860

fulān < Ar. *i.* Söyenmesi istenmeyen veya gerekli görülmeyen bir özel adın yerini tutar.
f. **(6):** 2386, 2650, 2650, 2665, 2827, 4072

furṣat < Ar. *i.* uygun durum veya şart.
f.+ını **(1):** 4674

futa < Far. *i.* peştemal, havlu.
f. **(1):** 2939
f.+yı **(1):** 2941

ġāfil < Ar. *s.* ileriyi iyi düşünmeyen, dikkatsiz, dalgın, gafil.
ġ. **(1):** 3689
ġ.+lerdür **(1):** 4238

ġāh < Far. *e.* zaman bildiren edat.
ġ. **(23):** 2715, 2715, 2998, 2998, 2998, 3145, 3152, 3231, 3231, 3234, 3234, 3234, 3234, 3236, 3281, 3612, 3612, 3850, 3855, 4383, 4384, 4630, 4630

ġā'ib < Ar. *s.* görünmeyen alem.
ġ. **(9):** 2732, 2849, 2921, 3056, 3059, 3061, 3211, 3220, 4609

ġalebe < Ar. *i.* kalabalık, çokluk.
ġ. **(4):** 2839, 4087, 4318, 4389

ġālib < Ar. *s.* üstün gelen, yenen.
ġ. **(2):** 3262, 3858

ġam < Ar. *i.* keder, tasa, kaygı.
ġ. **(2):** 2553, 3499

ġammāz < Ar. *i.* gammaz.
ġ.+ı **(1):** 2632
ġ.+lar **(1):** 2420

ġammāzlıḳ < *Ar. ġammāz* + *T. +lıḳ.* söz getirip götürme fitnecilik.
ġ. **(1):** 2629

ġanī < Ar. *z.* bol bol, çok.
ġ. **(1):** 3048
ġ.+dür **(1):** 3195

ġarāyib < Ar. *i.* Bak. ġarā'ib.
ġ. **(3):** 2699, 3998, 4379

ġarbī < Ar. *s.* batı yönünde olan.
ġ. **(1):** 3399

gāret < Far. *i.* yağmacılık, yağma etme.
ġ. **(6):** 2985, 3615, 3621, 3680, 3684, 4594

ġarḳ < Ar. *i.* suya batma.
ġ. **(1):** 3909
ġ.+a **(3):** 3447, 3820, 3973

ġayb < Ar. *i.* gizli olan, göze görünmeyen şey, kayıp.

Bak. ġā'ib.

ġ. **(12):** 2379, 2380, 2548, 2833, 2916, 3049, 3217, 3460, 3816, 3817, 3862, 4231

ġāyet < Ar. *z.* çok, fazla, son derece.

ġ. **(18):** 2447, 2643, 2661, 3115, 3630, 3667, 3802, 3803, 3823, 3824, 3831, 4037, 4126, 4344, 4374, 4407, 4639, 4648

ġayrı < Ar. *s.* başka, özge.

ġ. **(6):** 2814, 3044, 3373, 3632, 3997, 4550

ġ.+dan **(1):** 2808

ġazā < Ar. *i.* din uğruna savaş.

ġ. **(6):** 3614, 3677, 3680, 3749, 3769, 3781

ġ.+dan **(1):** 3774

ġ.+lar **(2):** 3773, 3773

ġażab < Ar. *i.* hiddet, öfke.

ġ. **(1):** 3686

ġ.+a **(2):** 3240, 4275

ġ.+ıla **(1):** 2404

ġāzī < Ar. *i.* gaza eden, gazi.

ġ. **(5):** 3545, 4164, 4170, 4629, 4634

ġ.+den **(1):** 3576

ġ.+leri **(1):** 4171

ġ.+nüŋ **(14):** 3540, 3541, 3546, 3578, 3579, 3585, 3590, 4160, 4161, 4163, 4180, 4185, 4199, 4274

ġ.+ye **(2):** 3601, 4164

geç- 1. gitmek, geçip gitmek. 2. uğramak.√ ET *keç-* (ED 693)

g.+di **(20):** 2396, 2545, 2550, 2619, 3031, 3040, 3049, 3083, 3093, 3402, 3673, 3793, 4021, 4052, 4054, 4132, 4239, 4326, 4556, 4713

g.-diler **(6):** 2526, 2923, 3074, 4043, 4210, 4295

g.-din **(1):** 4560

g.-dügi **(2):** 2784, 3050

g.-e **(2):** 4193, 4201

g.-elüm **(1):** 4209

g.-emediler **(1):** 4191

g.-emedük **(1):** 4200

g.-emezler **(1):** 4197

g.-emezsiz **(1):** 4204

g.-en **(4):** 2751, 3285, 3446, 3828

g.-ende **(1):** 3475

g.-er **(4):** 2600, 2602, 4503, 4691

g.-erdi **(1):** 2585

g.-erken **(1):** 2698

g.-ersiz **(1):** 4203

g.-esine **(1):** 3015

g.-evüz **(1):** 4201

g.-mege **(1):** 4040

g.-mek **(1):** 4041

g.-mesine **(1):** 3491

g.-miş **(1):** 3208

g.-sün **(1):** 4499

g-üp **(14):** 2691, 2721, 2776, 2969, 2970, 3100, 3300, 3470, 3894, 4193, 4217, 4243, 4300, 4306

geçe taraf, yan.

g. +sinde **(1):** 2544

geçkin etkili, kuvvetli.

g. **(1):** 3205

geçkinlik etkililik, kuvvetlilik.

g.+inden **(1):** 3206

geçit(d) geçit. √ *geç-it* krş. ET *keçüt* (ED 696a)

g.+inde **(1):** 4197

g.+ine **(1):** 4196

geçme- geçmemek.

g.-den **(1):** 2394

g.-yince **(1):** 4515
geçür- geçirmek. √ *geç-ür-* krş. ET *keçür-* (ED 698b)
g.-di **(1):** 4027
g.-diler **(5):** 3839, 4060, 4210, 4263, 4392
g.-dügi **(1):** 2663
g.-eler **(1):** 3920
g.-sünler **(2):** 3121, 3125
g.-ürlerdi **(1):** 4388
gel- gelmek. √ ET *kel-* (ED 715b)
g. **(23):** 2384, 2552, 2783, 3013, 3051, 3120, 3143, 3177, 3182, 3215, 3353, 3407, 3409, 3412, 3503, 3648, 3684, 3733, 3880, 3896, 3902, 4307, 4387
g.-di **(125):** 2459, 2493, 2494, 2499, 2528, 2553, 2557, 2572, 2615, 2635, 2637, 2639, 2670, 2671, 2672, 2681, 2692, 2694, 2720, 2728, 2749, 2751, 2756, 2771, 2817, 2836, 2882, 2927, 2982, 3093, 3119, 3169, 3246, 3264, 3278, 3329, 3346, 3352, 3407, 3430, 3474, 3476, 3486, 3513, 3528, 3529, 3564, 3587, 3602, 3621, 3624, 3635, 3644, 3646, 3651, 3663, 3664, 3665, 3666, 3735, 3759, 3763, 3763, 3764, 3767, 3781, 3783, 3790, 3795, 3797, 3798, 3805, 3842, 3849, 3852, 3865, 3904, 3944, 3951, 3960, 3987, 4072, 4075, 4077, 4088, 4089, 4104, 4106, 4122, 4131, 4136, 4144, 4154, 4177, 4207, 4213, 4239, 4240, 4256, 4256, 4263, 4264, 4275, 4285, 4308, 4322, 4324, 4330, 4335, 4338, 4371, 4372, 4383, 4421, 4430, 4478, 4533, 4535, 4535, 4536, 4537, 4547, 4549, 4562, 4639
g.-dikçe **(1):** 4218
g.-diler **(51):** 2428, 2502, 2514, 2516, 2562, 2576, 2671, 2770, 2925, 2930, 2952, 3020, 3172, 3217, 3222, 3301, 3331, 3349, 3356, 3391, 3417, 3431, 3578, 3583, 3590, 3595, 3723, 3851, 3963, 3989, 4079, 4081, 4083, 4084, 4118, 4191, 4226, 4226, 4292, 4292, 4298, 4311, 4312, 4315, 4327, 4350, 4377, 4382, 4539, 4559, 4645
g.-diŋüz **(2):** 2484, 3327
g.-diyse **(1):** 4077
g.-dügi **(4):** 2933, 3281, 3413, 3528
g.-dügin **(2):** 3982, 4235
g.-dügini **(1):** 3244
g.-dügümüz **(2):** 2846, 3333
g.-dügünden **(1):** 2549
g.-dügünleyin **(1):** 2917
g.-dük **(10):** 2766, 2874, 2970, 3225, 3333, 3414, 3451, 3710, 4240, 4340
g.-dükçe **(2):** 3234, 3236
g.-düklerin **(1):** 3724
g.-düklerinde **(1):** 3808
g.-dükleyin **(1):** 2935
g.-düm **(8):** 2485, 2609, 3300, 3410, 3623, 3649, 3798, 3902

g.-düŋ **(11):** 2559, 3137, 3514, 3580, 3651, 3733, 3747, 4090, 4094, 4265, 4377
g.-düŋüz **(4):** 3129, 3131,3142, 3223
g-e **(15):** 3166, 3172, 3253, 3260, 3262, 3351, 3609, 3656, 3743, 4026, 4252, 4253, 4254, 4255, 4465
g.-eler **(3):** 2704, 2709, 3386
g.-eli **(1):** 2424
g.-lelüm **(3):** 2781, 4172, 4263
g.-en **(22):** 2385, 2653, 2660, 2927, 3117, 3120, 3120, 3125, 3127, 3129, 3204, 3220, 3249, 3261, 3299, 3531, 3750, 3776, 3962, 4411, 4503, 4700
g-ene **(4):** 2612, 2620, 2622, 3116
g.-enler **(1):** 3776
g.-enlere **(1):** 2828
g.-enüŋ **(1):** 2616
g.-esin **(2):** 3145, 3742
g.-eyorur **(3):**2719, 2771, 3021
g.-eyorurlar **(1):** 2931
g..-icek **(4):** 2379, 2740, 2949, 4029
g.-ince **(2):** 2372, 4079
g.-iser **(1):** 4462
g.-iserdür **(1):** 3783
g.-medür **(1):** 3223
g.-mege **(1):** 3859
g.-mek **(1):** 2932
g.-mekde **(2):** 3710, 3977
g.-meklügüŋ **(3):** 3581, 4090, 4377
g.-miş **(7):** 3186, 3186, 3187, 4085, 4193, 4200, 4309
g.-mişem **(1):** 4661
g.-mişidi **(3):**3239, 3571, 3818
g-se **(7):** 2417, 2760, 3128, 3448, 3855, 4167, 4699
g.-sün **(5):** 2943, 2951, 3130, 3136, 3148
g.-sünler **(1):**2394
g.-üŋ **(5):** 2376, 2506, 2717, 2737, 2918
g.-üp **(70):** 2420, 2421, 2424, 2429, 2445, 2476, 2482, 2514, 2539, 2555, 2561, 2562, 2604, 2606, 2719, 2732, 2827, 2834, 2892, 2950, 2972, 3027, 3052, 3058, 3065, 3108, 3128, 3141, 3143, 3150, 3175, 3176, 3180, 3191, 3195, 3206, 3214, 3240, 3316, 3351, 3361, 3372, 3436, 3454, 3481, 3498, 3533, 3571, 3573, 3649, 3724, 3768, 3787, 3829, 3830, 3858, 3964, 3966, 4070, 4072, 4089, 4160, 4172, 4173, 4217, 4260, 4319, 4323, 4441, 4691
g.-ür **(17):** 2501, 2529, 2746, 2822, 2840, 2844, 2851, 2926, 2926, 2947, 2947, 3252, 3477, 3530, 3722, 4570, 4571
g.-üridi **(2):** 2715, 4630
g.-ürken **(2):**2501, 3641
g.-ürse **(1):** 3997

geleci söz,laf, lakırdı.
g. **(2):** 2692, 2741
g.+si **(1):** 3664

gelibolı özel ad, yer adı.
g. **(1):** 4038

gelin gelin. √ *gel-in* krş. ET *kelin* (ED 719a)

g. **(1):** 3659
g.+i **(2):** 3202, 3204
geliş geliş. √ *gel-iş* krş. ET *keliş* (ED 720a)
gelme- gelmemek.
g.-di **(1):** 2464
g-yince **(1):** 3979
g.-z **(2):** 2462, 2791
g.-zden **(1):** 2560
gemi gemi. √ ET *kemi* (ED 721b)
g. **(14):** 3447, 3490, 3491, 3493, 3494, 3502, 3507, 3517, 3524, 3802, 3820, 3823, 3973, 403
g.+deki **(1):** 3525
g.+den **(2):** 3461, 3525
g.+lerine **(2):** 4042, 4043
g.+müz **(1):** 3908
g.+nüŋ **(1):** 3495
g.+sin **(3):** 3469, 3484, 3975
g.+sine **(1):** 3523
g.+sinüŋ **(1):** 3524
g.+ye **(1):** 3452
g.+yi **(8):** 3438, 3447, 3454, 3457, 3488, 3491, 3911, 4042
gemici gemici.
g.+ler **(1):** 4039
gemü Bak. gemi.
g.+sine **(1):** 3453
gemüci Bak. gemici.
g.+ler **(1):** 4041
genc genç
g. **(1):** 3676
gene yine, tekrar.
g. **(39):** 2377, 2390, 2401, 2404, 2454, 2465, 2549, 2572, 2634, 2656, 2670, 2679, 2680, 2755, 2998, 3024, 3037, 3040, 3042, 3072, 3236, 3248, 3253, 3282, 3409, 3805, 3834, 3842, 3860, 3863, 3923, 4142, 4231, 4375, 4376, 4397, 4440, 4747, 4749
g. **(1):** 4690
ger < Far. *bağ.* eğer, şayet.
g. **(4):** 2826, 4499, 4618, 4661
gerçek esas, asıl, doğru.
g. **(11):** 2546, 2763, 3298, 3301, 3379, 3455, 4127, 4492, 4518, 4661, 4708
g.+üm **(3):** 3435, 3498, 3785
gerçeklü doğru, dürüst, hakiki.
g. **(1):** 4286
gerçi her ne kadar, olsa da.
g. **(3):** 4514, 4528, 4639
gerek lazım, mutlaka. √ ET *kerge-k* (ED 742a)
g. **(13):** 2368, 2760, 4059, 4478, 4478, 4517, 4518, 4592, 4595, 4603, 4611, 4616, 4623
g.+dür **(17):** 2600, 2796, 2910, 3448, 3626, 3915, 3940, 4076, 4076, 4099, 4165, 4167, 4168, 4169, 4170, 4339, 4381
g.+se **(1):** 3302
g.+sin **(2):** 3034, 3252
gerekme- işe yaramamak.
g.-z **(2):** 2530, 3374
germiyān özel ad.
g. **(8):** 3605, 4154, 4155, 4159, 4202, 4234, 4255, 4291
g.+da **(1):** 2596
g.+dan **(1):** 2607
geştī < Far. *i.* gezen, dolaşan kişi.
g. **(1):** 3591
getür- getirmek. √ ET *keltür-* (ED

706a)
g. **(8):** 2885, 2959, 3085, 3406, 3476, 3529, 4481, 4491
g.-di **(23):** 2390, 2832, 2927, 2960, 2973, 2988, 3138, 3161, 3175, 3183, 3204, 3370, 3476, 3532, 3558, 3690, 3716, 3837, 3838, 3864, 3993, 4067, 4171
g.-diler **(13):** 2787, 3035, 3043, 3284, 3304, 3432, 3440, 3700, 3714, 3946, 3964, 4348, 4555
g.-dügi **(1):** 2965
g.-dügini **(1):** 3230
g.-dük **(4):** 2552, 2560, 3323, 3978
g.-dükden **(1):** 3172
g.-dükleri **(1):** 2963
g.-düm **(1):** 3512
g.-düŋ **(10):** 2559, 2666, 3011, 3515, 3581, 3651,3733, 4090, 4265, 4377
g.-ebildügi **(1):** 2618
g.-em **(1):** 4662
g.-en **(2):** 3354, 3478
g-eyin **(3):** 2625
g-eyüm **(1):** 3940
g.-mesin **(1):** 3274
g.-miş **(1):** 3178
g.-mişidi **(1):** 2805
g.-mişleridi **(1):** 2905
g.-sün **(1):** 3403
g.-sünler **(1):** 3705
g.-üŋ **(4):** 2942, 3304, 3440, 3699
g.-üp **(13):** 2524, 2540, 2617, 2804, 3007, 3104, 3276, 3370, 3517, 3717, 4113, 4347, 4707
g.-ür **(5):** 4529, 4530, 4655, 4665, 4686
g.-üridi **(1):** 3857
g.-ürseŋ **üz (1):** 2761

getürme- getirmemek.
g.-düŋ **(1):** 3273
g.-sin **(1):** 3661
g.-ye **(1):** 3743

getürt(d)- getirtmek. √ *getür-t-* krş. ET *keltürt-* (ED 720b)
g.-di **(2):** 3032, 3155

geyik geyik √ ET *keyik* (ED 765a)
g. **(3):** 4366, 4371, 4374

gez- dolaşmak, etrafı dolanmak. √ ET *kez-* (ED 757a)
g.-erek **(3):** 3235, 3893, 3894

gėç geç, erken olmayan. √ kė:ç (ED 692b)
g. **(2):** 3327, 4599

gėce gece. √ ET *kėçe* (ED 694b)
g. **(18):** 2365, 2866, 2869, 3024, 3031, 3220, 3392, 3928, 4065, 4192, 4193, 4200, 4322, 4324, 4331, 4333, 4361, 4457
g. **+*dür* (4):** 3224, 3226, 3933, 3937
g. **+*si* (2):** 4169
g. **+*ye* (1):** 2865

gėcik- gecikmek.
g.-di **(1):** 4331

gėder- gidermek. √ *geter-* krş. ET keder- (ED 705b)
g.-di **(2):** 2669, 4577
g.-diler **(1):** 3037
g.-**üp (1):** 2553

gėdereme- ortadan kaldırmamak, gidermemek.
g.-düm **(1):** 3013

gėrü yine, tekrar. √ ET *kėrü* (ED 736b)

g. **(82):** 2368, 2390, 2393, 2396, 2400, 2401, 2403, 2404, 2406, 2407, 2411, 2498, 2514, 2532, 2549, 2555, 2568, 2569, 2578, 2610, 2633, 2637, 2755, 2756, 2757, 2767, 2772, 2780, 2812, 2814, 2816, 2839, 2840, 2868, 2889, 2899, 2902, 2909, 2949, 2951, 3026, 3040, 3069, 3079, 3099, 3110, 3222, 3229, 3264, 3307, 3339, 3432, 3436, 3487, 3518, 3567, 3568, 3589, 3592, 3622, 3635, 3656, 3662, 3666, 3719, 3737, 3752, 3812, 3854, 3858, 3858, 3991, 4080, 4171, 4212, 4240, 4247, 4247, 4263, 4291, 4338, 4350

g.+de **(1):** 4297

g.+sine **(3):** 3428, 3430, 4370

g.+ye **(2):** 4216, 4309

gėt(d)- gitmek. √ ET *kėt-* (ED 701a)

g..! **(3):** 3013, 3516, 4213

g.-di **(20):** 2669, 2727, 2732, 2846, 2906, 2938, 3404, 3413, 3474, 3824, 3884, 3950, 4066, 4087, 4338, 4455, 4531, 4563, 4567, 4713

g.-diler **(10):** 2539, 2859, 2866, 2993, 3221, 3225, 3308, 3314, 3325, 4545

g.-dügi **(2):** 2653, 3462

g.-dügüŋüz **(1):** 3226

g.-dügüŋi **(1):** 3163

g.-dük **(1):** 2565

g.-dükden **(1):** 2828

g.-düŋ **(1):** 3286

g.-düŋüz **(1):** 2564

g.-e **(5):** 2549, 2633, 3894, 4497, 4683

g.-ecekler **(1):** 2855

g.-elüm **(1):** 3408

g.-en **(12):** 2508, 2520, 2656, 2717, 2766, 2826, 2957, 2969, 3322, 3383, 3813, 4230

g.-ene **(4):** 2612, 2620, 2622, 3116

g.-enüŋ **(1):** 2616

g.-er **(8):** 2624, 2852, 2855, 3553, 4231, 4366, 4511, 4622

g.-erdi **(4):** 2689, 3452, 3463, 3858

g.-erek **(4):** 2925, 3245,3267, 3893

g.-erem **(1):** 2628

g.-in **(5):** 2840, 2853, 2854, 2854, 3614

g.-erken **(5):** 2698, 2743, 3453, 3908, 3924

g.-erler **(3):** 3017, 3017, 4243

g.-ermişsin **(1):** 2629

g-ersin **(1):** 4208

g.-ersüz **(2):** 4243

g.-erüz **(4):** 2385, 3018, 4244, 4459

g.-esin **(1):** 2625

g.-evüz **(2):** 3426

g.-eyin **(3):** 2635, 3060, 3972

g-icek **(1):** 4486

g-inceye **(1):** 4153

g-iser **(1):** 4471

g.-mege **(7):** 2396, 2627, 2855, 3259, 4208, 4208, 4604

g.-mek **(1):** 3948

g.-mekde **(1):** 3977

g.-melü **(1):** 4050
g.-miş **(2):** 2737, 4342
g.-mişidi **(1):** 3929
g.-mişler **(1):** 2365
g.-se **(1):** 4478
g.-sün **(1):** 3311
g.-sünler **(1):** 2933
g.-üŋ **(1):** 3019
g-üp **(2):** 3958, 4343

gėdivėrmek- gidivermek.
g.-ürüz **(1):** 2507

gėtme- gitmemek, kalmak.
g..! **(2):** 2624, 3921
g.-di **(2):** 3537, 4033
g.-z **(2):** 3934, 4484
g.-zdi **(1):** 2838
g.-zin **(1):** 3259

gėy- giymek. √ ET *ke:d-* (ED 700a)
g..! **(1):** 2879
g.-di **(9):** 2273, 2676, 2680, 2952, 3141, 3767, 3883, 4632, 4722
g.-diler **(3):** 3775, 3777, 3778
g-eler **(1):** 3714
g-enler **(1):** 4449
g-eridi **(2):** 3379
g-mege **(1):** 3718
g-mekle **(1):** 2945
g.-se **(1):** 4482
g.-sün **(1):** 3136
g.-sünler **(1):** 2886
g.-üben **(1):** 4587
g.-üp **(4):** 2577, 2676, 2923, 2951

gėydür- giydirmek.
g.-di **(1):** 3770

gėyme- giymemek
g-mek **(1):** 2945

gėyesi giysi ,kıyafet, elbise.
g.+den **(1):** 2944
g.+ler **(2):** 2945, 3139
g.+lerin **(3):** 2923, 2940, 2951
g.+im **(1):** 3133
g.+yi **(1):** 3136

gėyesü Bak. gėyesi.
g.+lerin **(2):** 2873, 2886
g.+müzi **(1):** 2993

gėyür- giydirmek. √ *gey-ür-* krş. ET *kėdür-* (ED 705b)
g.-diler **(1):** 2639
g.-ürleridi **(2):**3712
g.-üp **(1):** 4349

gibi edat, benzer şekilde.
g. **(79):** 2366, 2426, 2449, 2450, 2534, 2535, 2592, 2615, 2630, 2633, 2663, 2665, 2699, 2712, 2737, 2781, 2798, 2803, 2810, 2816, 2816, 2848, 2886, 2894, 2903, 2908, 2933, 3009, 3042, 3059, 3061, 3066, 3079, 3247, 3247, 3255, 3273, 3282, 3375, 3379, 3414, 3416, 3485, 3497, 3515, 3525, 3570, 3572, 3632, 3663, 3666, 3693, 3695, 3701, 3702, 3721, 3749, 3770, 3781, 3782, 3815, 3833, 3836, 3859, 3940, 4003, 4037, 4146, 4153, 4183, 4238, 4250, 4256, 4261, 4277, 4319, 4366, 4483, 4542

giŋ geniş.
g. **(4):** 3236, 4248, 4249, 4366

gir- bir yerden içeri geçmek. √ ET *kir-* (ED 735b)
g.. ! **(2) :** 3035, 4278
g.-di **(14):** 3082, 3398, 3399, 3792, 3796, 3812, 3865, 3947, 4080, 4272, 4280, 4336, 4432, 4549

g.-diler **(6):** 2392, 2674, 2874, 3508, 3754, 4043
g.-e **(2):** 4499, 4500
g.-er **(1):** 4678
g.-eyin **(3):** 2869, 2870, 2873
g.-iser **(1):** 4522
g.-mege **(1):** 2870
g.-meli **(1):** 2871
g.-miş **(1):** 4085
g.-üp **(4):** 2878, 3123, 3724, 4464
girdāb < Far. *i.* girdap.
g.+a **(2):** 3802, 3823
g.+dan **(1):** 3456
girdāp Bak. girdāb
g.+dan **(2):** 3484, 3975
girme- girmemek.
g.-di **(1):** 4550
g.-mek **(1):** 4042
gizlü gizli
g. **(1):** 2762
guft (u) gū < Far. *b.i.* dedikodu
g. **(1):** 4612
göç göç. √. ET *köç* (ED 692b)
g.+ine **(1):** 2396
g.+üŋ **(1):** 2396
göç- yurt değiştirmek, göçmek. √. ET *köç-* (ED 693a)
g.-er **(1):** 4504
gök gökyüzü. √ ET *kö:k* (ED 708)
g.+e **(1):** 4434
g.+de **(1):** 4500
g.+den **(1):** 4283
gögercin güvercin. √ *gögercin* krş. ET *kögürçgün* (ED 713b)
g. **(2):** 4372, 4374
gögüs bağır, sine. √ ET *kögüz* (ED 714a)
g.+inden **(1):** 3950
göl göl. √ ET *kö:l* (ED 715)
g.+de **(1):** 4600
gölge gölge. √ ET *kö:lige* (ED 718a)
g.+si **(1):** 2830
gölgeli gölgeli. √ *gölge+li* krş. ET *köliklig* (ED 718b)
g. **(2):** 2451, 2457
gölgelik gölgelik.
g. **(1):** 2451
g.+e **(1):** 2473
göm- gömmek. √ ET *köm-* (ED 721)
g.-di **(1):** 4689
gömlek gömlek √ ET *köŋlek* (ED 732a)
g. **(1):** 3123
gömül- batmak. √ *göm-ül-* krş. ET *kömül-* (ED 722b)
g.-di **(2):** 3009, 3009
g.-ür **(1):** 3009
gönder sırık.
g.+e **(1):** 4547
g.+i **(1):** 4543
g.+in **(1):** 4546
g.+inüŋ **(1):** 4562
göndür- yollamak. √ ET *köndür-* (ED 730b)
g..! **(2):** 3687, 4024
g.-di **(22):** 2367, 2422, 2498, 2651, 2658, 2681, 2708, 3119, 3271, 3410, 3415, 3614, 3687, 3690, 3729, 3761, 3953, 4232, 4323, 4406, 4412, 4422
g.-diler **(5):** 2532, 2568, 3500, 3710, 3728
g.-dügi **(1):** 2665
g.-dügin **(1):** 4237
g.-dük **(1):** 3972
g.-dükden **(1):** 4241
g.-dükleri **(2):** 4263, 4749
g.-e **(1):** 2646
g.-ecegüm **(1):** 3976
g.-ecegüŋ **(1):** 3914
g.-eler **(2):** 4107, 4409
g.-em **(2):** 3260, 3914
g.-enüŋ **(1):** 3906

g.-esiz **(1):** 3262
g-mek **(1):** 4238
g-mekdür **(1):** 4239
g-mişidi **(1):** 2928
g.-seŋüz **(1):** 2704
g.-üŋ **(1):** 3703
g.-üp **(4):** 2757, 2929, 4644, 4748
g.-üridi **(2):** 3996, 4006

gönlek Bak. gömlek.
g. **(1):** 3118
g.+i **(2):** 3124, 3126
g.+in **(2):** 2885, 3124

göŋül kalp, fikir. √ ET *köŋül* (ED 731b)
g. **(1):** 3926
g.+den **(2):** 3288, 4707
g.+dekin **(1):** 3350
g.+ler **(1):** 3784
g.+i **(4):** 2932, 2945, 4564, 4709
g.+in **(2):** 3107, 3880
g.+inde **(2):** 4448, 4567
g.+inden **(4):** 2630, 2782, 3048, 4132
g.+ine **(2):** 4659
g.+iyle **(1):** 2943
g.+ümde **(1):** 3875
g.+ümdekin **(1):** 3011
g.+üme **(1):** 2608
g.+ünden **(1):** 2553
g.+üŋde **(1):** 3654
g.+üŋdeki **(1):** 3353
g.+üŋdekin **(5):** 3085, 3177, 3182, 3215, 3654
g+üŋden **(1):** 2550

göŋüllen- gönül sahibi olmak.
g.-mek **(1):** 2946
g.-sünler **(1):** 2932
g.-üp **(1):** 2943

gör- görmek. √ ET *kör-* (ED 736a)
g. **(10):** 2808, 3409, 3411, 3412, 3803, 3932, 4460, 4460, 4609, 4609
g.-di **(79):** 2481, 2547, 2557, 2623, 2635, 2662, 2667, 2723, 2745, 2747, 2777, 2781, 2793, 2870, 2870, 2886, 2889, 2936, 2936, 2961, 2974, 2975, 2976, 2983, 3010, 3017, 3053, 3058, 3069, 3242, 3243, 3246, 3249, 3267, 3272, 3277, 3278, 3326, 3416, 3429, 3468, 3470, 3477, 3480, 3496, 3505, 3508, 3508, 3530, 3543, 3700, 3716, 3753, 3798, 3809, 3885, 3886, 3894, 3896, 3925, 3926, 3928, 3955, 3961, 4031, 4062, 4089, 4131, 4275, 4299, 4306, 4308, 4309, 4342, 4433, 4540, 4654, 4663, 4696
g.-digüm **(1):** 3794
g.-dikleri **(1):** 2428
g.-diler **(44):** 2424, 2425, 2502, 2654, 2719, 2737, 2771, 2819, 2852, 2891, 2921, 2926, 2927, 2992, 3041, 3208, 3297, 3306, 3313, 3355, 3368, 3431, 3485, 3495, 3572, 3573, 3653, 3691, 3959, 4041, 4081, 4220, 4228, 4231, 4231, 4242, 4242, 4261, 4311, 4344, 4366, 4373, 4441, 4645
g.-digüm **(1):** 3794
g.-dikleri **(1):** 2428
g.-diler **(44):** 2424, 2425, 2502, 2654, 2719, 2737, 2771, 2819, 2852, 2891, 2921, 2926, 2927, 2992, 3041,

3208, 3297, 3306, 3313, 3355, 3368, 3431, 3485, 3495, 3572, 3573, 3653, 3691, 3959, 4041, 4081, 4220, 4228, 4231, 4231, 4242, 4242, 4261, 4311, 4344, 4366, 4373, 4441, 4645
g.-dügi **(3):** 2838, 3543, 4369
g.-dügim **(1):** 2751
g-dügüm **(3):** 2840, 3814, 3887
g.-dügümleyin **(1):** 3059
g.-dügümüz **(1):** 4073
g.-dügüŋ **(2):** 3938, 4415
g.-dügüŋüz **(1):** 3063
g.-dük **(2):** 2733, 4379
g.-dükçe **(2):** 3235, 3237
g.-dükden **(1):** 3003
g.-dükleri **(1):** 4003
g.-dükleyin **(1):** 2903
g.-düm **(5):** 2736, 2843, 3814, 3816, 3916
g.-düŋ **(2):** 2731, 3814
g.-düŋüz **(1):** 2846
g.-e **(6):** 3357, 3705, 3708, 3730, 3936, 4499
g.-edurursın **(1):** 3132
g.-egeldiler **(1):** 3217
g.-egelen **(1):** 3117
g.-eler **(2):** 3388, 3741
g.-eleridi **(2):** 3359, 3360
g.-elüm **(4):** 2737, 2914, 2926, 3704
g-em **(2):** 4570, 4575
g-en **(1):** 2900
g-enler **(1):** 3988
g.-esi **(2):** 3855, 3858
g.-esin **(3):** 2462, 3386, 3868
g.-eṭurursın **(2):** 3122, 3132
g.-evüz **(1):** 4580
g.-eydüŋüz **(1):** 2704
g.-eyin **(3):** 2635, 2902, 3699
g.-ince **(1):** 3619
g.-mege **(5):** 2434, 2470, 2543, 2840, 3850
g.-mekle **(2):** 3979
g.-meklüge **(6):** 2436, 2438, 2444, 2469, 3956, 3957
g.-miş **(2):** 4207, 4409
g.-mişidi **(1):** 2757
g.-mişdür **(1):** 2848
g.-mişler **(1):** 3216
g.-se **(1):** 4029
g.-sem **(1):** 3796
g.-ünce **(2):** 3896, 4565
g.-üŋ **(5):** 2738, 3207, 3419, 3423, 4492
g.-üŋüz **(1):** 4374
g.-üp **(23):** 2426, 2435, 2503, 2506, 2513, 2559, 2811, 2856, 2869, 3433, 3458, 3533, 3943, 3950, 3963, 3990, 3992, 4113, 4135, 4376, 4382, 4505, 4589
g.-ür **(1):** 4552
g.-ürlerse **(1):** 4415
g.-ürseŋüz **(1):** 4423
görme- görmemek.
g.-di **(2):** 2729, 4634
g.-diler **(1):** 4238

g.-dük **(2):** 2971, 4230
g.-düm **(1):** 3274
g-sün **(1):** 4483
g.-miş **(1):** 3139
g.-ye **(1):** 4499
g.-yeler **(1):** 3169
g.-yem **(1):** 4497
g.-yesin **(1):** 3148

görün- görünmek. √. *gör-ün-* krş. ET *körün-* (ED 746a)
g.-di **(2):** 3245, 3811
g.-eler **(1):** 3772

görünme- görünmemek.
g.-di **(1):** 3037
g.-z **(2):** 2425

görüş- görüşmek. √ *gör-üş-* krş. ET *körüş-* (ED 748a)
g.-di **(5):** 2383, 2657, 2937, 3257, 3897
g.-diler **(5):** 2439, 3307, 3314, 3963, 4220

göster- göstermek.
g. **(1):** 4415
g.-di **(13):** 2522, 2661, 2742, 3536, 3551, 3551, 3667, 3904, 3943, 3945, 4344, 4428, 4627
g.-digi **(1):** 4400
g.-diler **(15):** 2475, 2482, 2562, 2654, 2953, 2541, 2683, 3071, 3101, 3114, 3362, 3502, 3873, 4034, 4427
g.-e **(2):** 3668, 4053
g.-evüz **(1):** 3655
g.-eydük **(1):** 4410
g.-se **(1):** 4621
g.-sün **(1):** 2763
g.-üpdür **(1):** 4675
g.-ür **(4):** 4020, 4621, 4648, 4649
g.-ürdi **(1):** 3320

göstert (d)- göstertmek.
g.-evüz **(1):** 2533

gösterme- göstermemek.
g.-diler **(1):** 2720

götür- götürmek. √ ET *kötrül-* (ED 706b)
g.-di **(7):** 2904, 3240, 3282, 3305, 3312, 3420, 4438
g.-diler **(2):** 3039, 3041
g.-üp **(5):** 3570, 4453, 4606, 4685, 4745
g.-ür **(2):** 4655, 4665
g.-ürdi **(1):** 4132

götürül- götürülmek.
g.-di **(5):** 2692, 2832, 2974, 3127, 3652

gövde gövde. √. ET *ködöŋ* (ED 688a)
g.+müŋ **(1):** 3385
g.+si **(2):** 3430, 4304
g.+sine **(3):** 2890, 3421, 3424
g.+ye **(1):** 3383

göz göz. √ ET *köz* (ED 756b)
g. **(1):** 4540
g.+i **(3):** 3924, 4372, 4589
g.+in **(4):** 3068, 3927, 4525, 4659
g.+inden **(1):** 2973
g.+ine **(1):** 2549
g.+ini **(1):** 3933
g.+iyle **(1):** 3955
g.+ler **(2):** 3139, 4573
g.+leri **(4):** 2426, 2620, 2887, 2894
g.+lerim **(1):** 2986
g.+lerin **(2):** 2411, 3068
g.+lerinden **(2):** 2837, 4568
g.+lerüŋ **(1):** 4591
g.+üm **(2):** 2983, 4503

g.+üŋ **(5):** 3051, 3052, 3067, 3068, 4598
g.+üŋüz **(1):** 2411
gözci gözetleyici, nöbetçi.
g.+ya **(1):** 2548
g.+yı **(1):** 2553
gözde gözde, beğenilen.
g. **(1):** 2377
gözelce ḳal'a özel ad, yer adı.
g.+ce **(1):** 3632
gözle- gözlemek. √ *göz+le-* krş. ET *közle-* (ED 760b)
g.-rdüm **(1):** 3287
gözlü gözlü.
g. **(1):** 2411
gözük- görünmek, ortaya çıkmak.
g.-di **(1):** 4065
g.-en **(1):** 4084
g.-ür **(1):** 2437
güç(c) kuvvet. √ ET *kü:ç* (ED 693a)
g.+i **(1):** 3771
g.+üm **(1):** 4107
güher < Far. *i.* cevher, mücevher, değerli taş.
g. **(1):** 4498
gülbıŋar özel ad, yer adı.
g. **(3):** 2515, 2537, 2556
g.+a **(1):** 2516
g.+uŋ **(1):** 2558
güllāb < Far. *b.i.* gül suyu.
g. **(1):** 2728
gülüş- gülüşmek. √ ET *külüş-* (ED 720b)
g.-diler **(1):** 2513
gün gün. √ ET *kün* (ED 725a)
g. **(78):** 2419,2421, 2468, 2473, 2493, 2623, 2644, 2660, 2765, 2838, 2978, 2980, 2996, 2998, 3017, 3017, 3038, 3040, 3041, 3046, 3065, 3065, 3102, 3118, 3154, 3212, 3224, 3226, 3237, 3286, 3290, 3332, 3339, 3365, 3439, 3475, 3483, 3550, 3551, 3618, 3645, 3715, 3744, 3744, 3762, 3808, 3811, 3815, 3832, 3834, 3861, 3875, 3884, 3884, 3884, 3884, 3901, 3905, 3916, 3928, 3932, 3937, 4020, 4051, 4103, 4128, 4147, 4312, 4316, 4322, 4356, 4365, 4390, 4405, 4431, 4451, 4500, 4542
g.+den **(4):** 2494, 2979, 3036, 3930
g.+dür **(2):** 3226, 3902
g.+e **(1):** 2592
g.+i **(5):** 3332, 4205, 4456, 4497, 4677
g.+inde **(2):** 3668
g.+lerde **(1):** 2451
günāh < Far. *i.* dini suç, günah.
g. **(4):** 3034, 4529, 4585, 468
g.+larından **(1):** 2526
g.+larumı **(3):** 2599, 2601, 2609
g.+laruŋ ı **(1):** 2614
g.+um **(1):** 4727
g.+uŋ **(1):** 4608
gündüz sabah ile akşam arası. √ ET *kündüz* (ED 729b)
g. **(4):** 3630, 3670, 3687, 3688
güneş güneş. √ ET *küneş* (ED 734a)
g.+de **(1):** 3847
günlük o gün için. √ *gün+lük* krş. ET *künlük* (ED 732a)
g. **(2):** 2423, 4382
gür gür, sık, çok. √ ET *gür* (ED 735a)
g. **(4):** 3148, 3656, 3743, 3781

gürbüz sağlam, güçlü, iyigelişmiş.
***g.* (1):** 4355
güt(d)- kollamak, takip etmek. √ ET *kü:d-* (ED 701a)
***g.-di* (1):** 3255
***g.-düm* (1):** 3283
***g.-er* (1):** 3233
***g.-erek* (2):** 3234, 3239
***g.-mege* (1):** 3288
güvenç(c) 1. sevinç 2. Özel ad, kişi adı √ *güven-ç* krş. ET *küvenç* (ED 689b)
***g.* (25):** 3872, 3874, 3877, 3879, 3880, 3881, 3883, 3886, 3891, 3896, 3899, 3900, 3904, 3921, 3924, 3925, 3941, 3946, 3950, 3952, 3959, 3964, 3968, 3969, 3980
***g.+den* (1):** 3955
***g.+e* (4):** 3897, 3904, 3936, 3951
***g.+i* (4):** 3905, 3946, 3949, 3963
***g.+ile* (1):** 3957
***g.+üŋ* (2):** 3924, 3951
güzer < Far. *i.* geçiş, geçme.
***g.* (4):** 4509, 4597, 4628, 4696
güzīde-i evliyā < Far. *t.* velilerin en seçkini.
***g.* (1):** 4445
ḫaber < Ar. *i.* haber.
***ḫ.* (30):** 2528, 2570, 2713, 2749, 2861, 2926, 3021, 3138, 3173, 3175, 3180, 3187, 3191, 3196, 3199, 3213, 3216, 3285, 3328, 3621, 3890, 3976, 4135, 4330, 4344, 4345, 4412, 4470, 4471, 4628
***ḫ.+i* (11):** 2490, 2825, 2897, 3384, 3430, 3622, 3646, 3942, 3955, 3989, 4330
***ḫ.+in* (10):** 2938, 3087, 3111, 3132, 3194, 3198, 3280, 3285, 4117, 4122
***ḫ.+riŋüz* (1):** 2608
***ḫ.+üm* (1):** 3282
***ḫ.+rüŋ* (1):** 2491
ḫaber-dār < Ar. Far. *b.i.* haberli, bilgili.
***ḫ.* (2):** 3249, 3497
ḫabīb özel ad, kişi adı.
***ḫ.* (11):** 3174, 3189, 3209, 4027, 4060, 4175, 4187, 4196, 4202, 4219, 4313
***ḫ.+e* (1):** 3203
***ḫ.+i* (1):** 3190
***ḫ.+üm* (1):** 3171
***ḫ.+ümdür* (1):** 3173
ḫabīr < Ar. *s.* haberli, bilgili, haberdar.
***ḫ.* (1):** 4619
ḫācāt < Ar. *ç.i.* ihtiyaçlar.
***ḫ.* (2):** 2605, 4526
ḫaccār < Ar. *i.* taş işçisi, taşçı.
***ḫ.* (1):** 4548
ḫ^{v}ācegī < Far. *i.* ticaretle uğraşan kişi, tüccar.
***ḫ.* (2):** 3929, 3939
ḫācet < Ar. *i.* ihtiyaç, lüzum.
***ḫ.* (2):** 4119, 4238
***ḫ.+in* (1):** 4528
***ḫ.+ümüz* (1):** 4247
***ḫ.+üŋ* (2):** 3581, 4605
***ḫ.+üŋüz* (1):** 4247
ḫācı < Ar. *i.* 1. hacca giden, Kabeyi ziyaret eden kimse. 2. Hacı Bektaş Velī.

ḥ **(141):** 2442, 2443, 2460, 2466, 2468, 2483, 2527, 2540, 2541, 2554, 2578, 2580, 2587, 2589, 2605, 2648, 2658, 2682, 2752, 2777, 2806, 2834, 2875, 2950, 2957, 2968, 2978, 2993, 2995, 3032, 3045, 3071, 3084, 3100, 3102, 3113, 3142, 3151, 3155, 3161, 3184, 3210, 3218, 3229, 3231, 3256, 3289, 3290, 3303, 3321, 3328, 3346, 3362, 3382, 3390, 3437, 3439, 3443, 3459, 3472, 3488, 3521, 3539, 3544, 3547, 3569, 3584, 3594, 3597, 3702, 3711, 3730, 3731, 3758, 3781, 3785, 3786, 3817, 3827, 3834, 3842, 3845, 3848, 3866, 3872, 3900, 3903, 3912, 3952, 3968, 3981, 3983, 4000, 4014, 4023, 4055, 4093, 4115, 4123, 4166, 4177, 4178, 4178, 4182, 4187, 4196, 4219, 4313, 4379, 4402, 4406, 4445, 4449, 4451, 4452, 4501, 4501, 4523, 4527, 4578, 4579, 4600, 4606, 4609, 4618, 4619, 4626, 4631, 4635, 4660, 4682, 4699, 4704, 4708, 4719, 4722, 4729, 4738, 4742

ḥ.+lar **(1):** 4185

ḥ.+ya **(1):** 4202

ḥ.+um **(75):** 4008, 4124, 4125, 4136, 4140, 4145, 4147, 4149, 4151, 4159, 4161, 4167, 4172, 4173, 4174, 4176, 4195, 4198, 4202, 4212, 4214, 4219, 4223, 4227, 4228, 4230, 4232, 4234, 4237, 4240, 4241, 4243, 4246, 4248, 4249, 4251, 4258, 4260, 4264, 4265, 4268, 4269, 4271, 4274, 4275, 4278, 4281, 4285, 4288, 4290, 4295, 4296, 4297, 4299, 4301, 4305, 4311, 4313, 4314, 4316, 4318, 4320, 4321, 4324, 4330, 4332, 4333, 4335, 4338, 4346, 4349, 4350, 4351, 4352, 4536

ḥ.+umuŋ **(2):** 4141, 4144

ḫadem ü ḫaşem < Ar. *t.* hizmetçiler ve refakatçiler, maiyet.

ḫ.+ile **(1):** 3398

ḫadsüz < *Ar. ḫad* + *T. +süz* sayısız, sayılamayacak kadar çok.

ḫ. **(2):** 3588, 3590

ḫāk < Far. *i.* toprak.

ḫ. **(2):** 4507, 4610

ḫ.+e **(1):** 4688

ḫaḳīḳāt < Ar. *i.* asıl, esas, gerçek.

ḫ. **(1):** 4515

ḫ.+den **(1):** 4619

ḫaḳḳ < Ar. *i.* 1. Allah. 2. doğruluk.

ḫ. **(31):** 2520, 2598, 2599, 2600, 2602, 2609, 2613, 2717, 2826, 2957, 2970, 3116, 3322, 3383, 3800, 3801, 3819, 3821, 3861, 4108, 4204, 4246, 4520, 4599, 4604, 4605, 4607, 4653, 4705, 4706, 4733

h.+a **(33):** 2520, 2717, 2826, 2957, 2969, 3322, 3383, 4439, 4452, 4460, 4475, 4476, 4516, 4517, 4519, 4520, 4521, 4525, 4528,

4531, 4591, 4611, 4625, 4665, 4670, 4676, 4683, 4686, 4687, 4692, 4707, 4710, 4725

***ḥ.+dan* (2):** 4598, 4610

***ḥ.+dur* (1):** 4504

***ḥ.+ı* (8):** 4571, 4573, 4573, 4574, 4574, 4614, 4614, 4705

***ḥ.+ımuzda* (1):** 3936

***ḥ.+ına* (5):** 4469, 4487, 4559, 4699, 4701

***ḥ.+ında* (6):** 2704, 3188, 3698, 3704, 3729, 4143

***ḥ.+ından* (1) :** 3684

***ḥ.+ıyçün* (7):** 2520, 2717, 2826, 2958, 2970, 3322, 3383

***ḥ.+uŋ* (3):** 4511, 4522, 4598

hāk-pāy < Far. *t.* ayağın tozu, ayağın toprağı.

***ḥ.+ına* (1):** 3433

ḥāl < Ar. *i.* durum.

***ḥ.* (18):** 2696, 2892, 2907, 3043, 3075, 3090, 3112, 3122, 3162, 3243, 3264, 3266, 3273, 3471, 3813, 4228, 4333, 4339

***ḥ.+de* (3):** 2823, 2992, 3243

***ḥ.+den* (1):** 4138

***ḥ.+dür* (9):** 2897, 2902, 2937, 2941, 3023, 3446, 3755, 3952, 4339

***ḥ. +e* (1):** 3493

***ḥ. +i* (28):** 2365, 2367, 2428, 2638, 2695, 2700, 3228, 3249, 3375, 3431, 3433, 3707, 3728, 3757, 3776, 3823, 3825, 3935, 3950, 3953, 4026, 4135, 4228, 4274, 4376, 4420, 4421, 4476

***ḥ+ile* (1):** 4258

***ḥ.+imüz* (1):** 2948

***ḥ.+in* (8):** 2500, 2604, 2607, 3064, 3483, 3928, 4127, 4343

***ḥ.+inden* (3):** 3249, 3497, 4259

***ḥ.+ine* (1):** 3414

***ḥ.+le* (2):** 2727, 4142

***ḥ.+ler* (1):** 4379

***ḥ.+leri* (3):** 2694, 3803, 3993

***ḥ.+lerine* (2):** 3589, 3592

***ḥ.+üm* (5):** 3283, 3299, 3355, 3484, 3648

***ḥ.+ümden* (2):** 2599, 2601

***ḥ.+üŋ* (1):** 4106

***ḥ.+üŋi* (2):** 3353, 3939

ḫalāṣ < Ar. *i.* kurtulma, kurtuluş.

***ḫ.* (15):** 2647, 2696, 2910, 3344, 3438, 3485, 3488, 3524, 3801, 3910, 3911, 3975, 4108, 4138, 4206

***ḫ.+a* (1):** 3457

***ḫ.+ına* (1):** 3340

***ḫ.+ından* (2):** 3318, 3819

***ḫ.+um* (1):** 4615

ḫālet < Ar. *ç.i.* durum, hal.

***ḫ.* (5):** 2492, 2976, 2990, 3699, 4227

***ḫ. +den* (1):** 2493

***ḫ. +e* (1):** 3992

ḫalıça küçük halı.

***ḫ.* (1):** 4203

ḫalīfe < Ar. *i.* birinin yerine geçen kimse.

***ḫ.* (6):** 3077, 3996, 4001, 4005, 4139, 4354

***ḫ.+den* (1):** 4007

***ḫ.+ler* (19):** 2557, 2567, 2989, 3020, 3069,

3079, 3080, 3191, 3203, 3222, 3225, 3446, 3449, 3723, 3963, 4016, 4139, 4144, 4539
ḫ.+lerden **(4):** 3191, 3797, 4015, 4134
ḫ.+lerdi **(1):** 4002
ḫ.+lere **(5):** 2526, 2638, 3439, 3536, 4137
ḫ.+leri **(2):** 4125, 4354
ḫ.+lerin **(1):** 4409
ḫ.+lerinden **(4):** 3360, 4046, 4048, 4167
ḫ. +lerindenüm **(1):** 4380
ḫ.+lerüŋ **(2):** 2799, 4143
ḫ.+m **(1):** 4492
ḫ.+msin **(2):** 4455, 4503
ḫ.+si **(2):** 4046, 4403
ḫ.+ye **(1):** 2497

ḫalḳ < Ar. *i.* insanlar, topluluk.
ḫ. **(9):** 3053, 3573, 3930, 4582, 4600, 4680, 4681, 4699, 4701
ḫ.+ı **(14):** 2698, 3097, 3329, 3432, 3447, 3776, 3778, 4184, 4441, 4488, 4543, 4595, 4597, 4702
ḫ.+ın **(7):** 2759, 3999, 4035, 4112, 4233, 4383, 4400
ḫ.+na **(4):** 2476, 2820, 2849, 4628
ḫ.+ından **(6):** 2500, 2693, 2708, 2823, 4102, 4349
ḫ.+ıyla **(1):** 3768
ḫ.+uŋ **(1):** 3167

ḫallāc < Ar. *i.* pamuk atan.
ḫ. **(2):** 3715, 3717
ḫ.+ları **(1):** 3713

ḫalvet < Ar. *i.* tenha yer, yalnız kalma.
ḫ. **(4):** 3025, 3961, 4454, 4547
ḫ. +de **(1):** 2584
ḫ. +den **(2):** 3791, 4561
ḫ. +e **(2):** 3808, 4549
ḫ. +ine **(1):** 4454
ḫ. +ümde **(1):** 4461
ḫ. +üŋ **(2):** 3798, 4532

ḫamır < Ar. *i.* hamur.
ḫ.+a **(1):** 3009

ḫamīd özel ad, yer adı.
ḫ. **(1):** 3605

ḫamīde < Ar. *i.* Bak. evsaf-ı hamide
ḫ.+leri **(1):** 3319
ḫ.+lerin **(1):** 2431
ḫ.+sin **(1):** 3641

ḫāmil < Ar. *i.* taşıyan, götüren.
ḫ. **(1):** 4203

ḫāmile < Ar. *s.* gebe kadın.
ḫ. **(3):** 3171, 3174, 3179

ḫān < Far. *i.* hükümdar, padişah.
ḫ. **(6):** 3599, 3610, 3611, 3611, 3616, 4715
ḫ.+ı **(3):** 3601, 3705, 4714
ḫ.+ları **(1):** 3622
ḫ. +uŋ **(1):** 3614

ḫ^{v}ānçe < Far. *i.* küçük tepsi.
ḫ. **(1):** 2761

ḫāndān < Far. *s.* gülen.
ḫ. **(1):** 4672

ḫāne < Far. *i.* ev
ḫ. +ye **(1):** 2426

ḫanefī < Far. *s.* İmam-ı azam Ebu Hanife'nin mezhebinden olan
ḫ. **(1):** 3985

ḫānḳāh < Far. *i.* konaklanan yer, han.
ḫ. **(1):** 4717

ḫapis < Ar. *i.* hapis, tutsaklık.
ḫ.+dan **(2):** 3338, 3434

ḫarāb < Ar. *s.* yıkık, viran.
ḫ. **(3):** 3625, 3684, 4217
ḫ.+a **(1):** 4157
ḫarāmī < Ar. *i.* haydut, hırsız.
ḫ. **(4):** 2596, 2604, 2606, 4257
ḫarāmīlıḳ < Ar. *i.* haydutluk, hırsızlık.
ḫ. **(1):** 2634
ḫ.+lar **(2):** 2596, 2607
ḫarc < Ar. *i.* gider, bir iş için kullanılan madde.
ḫ. **(6):** 3117, 3145, 3201, 4645, 4666, 4669
ḫ.+ı **(1):** 4490
ḫarca- harcamak, kullanmak.
ḫ.-n **(1):** 3921
ḫareket < Ar. *i.* hareket.
ḫ. **(2):** 3615, 3668
ḫarputḳ özel ad, yer adı.
ḫ. **(1):** 4745
ḫās < Ar. *i.* iyi, güzel.
ḫ. **(5):** 3330, 4047, 4455, 4489, 4503
ḫasan < Ar. *ö.i* özel ad, erkek adı.
ḫ. **(2):** 4284, 4290
ḫ.+a **(1):** 4289
ḫ.+dan **(1):** 4289
ḫased < Ar. *i.* kıskançlık, çekememezlik.
ḫ. **(3):** 4484, 4484, 4615
ḫāṣıl < Ar. *i.* ortaya çıkma, meydana gelme.
ḫ. **(4):** 2644, 3152, 3993, 4726
ḫaşm < Ar. *i.* düşman.
ḫ.+ın **(1):** 4299
ḫasret < Ar. *i.*özlem, hasret.
ḫ. **(3):** 4471, 4492, 4636
ḫāşā < Ar. *ünl.* bir durumun veya davranışın kesinlikle kabul edilmediğini anlatır.
ḫ. **(1):** 3616
ḫaşmetlü *Ar. ḫaşmet + T. +lü* görkemli.
ḫ. **(1):** 3794
ḫaṭā < Ar. *i.* yanlış, hata.
ḫ. **(3):** 3299, 3917, 4584
ḫ.+dan **(1):** 4705
ḫ.+sına **(1):** 2987
ḫāṭır < Ar. *i.* 1. zihin, fikir. 2. keyif, hal.
ḫ.+ında **(1):** 3462
ḫ.+ından **(5):** 4022, 4052, 4148, 4149, 4357
ḫ.+larından **(1):** 2647
ḫaṭib < Ar. *i.* hatip.
ḫ. **(1):** 2363
ḫattā < Ar. *bağ.* bundan başka, üstelik.
ḫ. **(4):** 2838, 3113, 3832, 4103
ḫātūn < Far. *i.* kadın.
ḫ. **(1):** 4243
ḫ.+ı **(1):** 4433
ḫ.+ına **(1):** 4420
ḫ.+lar **(2):** 3190, 4248
ḫavāle < Ar. *i.* bir işi veya bir şeyi başka birisine bırakma.
ḫ. **(4):** 3683, 3740, 3749, 3760
ḫavālet < Ar. *i.* bir işi veya bir şeyi başka birisine bırakma.
ḫ. **(6):** 2578, 3087, 3748, 3876, 4061, 4419
ḫ.+dür **(1):** 3876
ḫ.+ile **(1):** 4028
ḫ.+iyle **(3):** 2395, 3982, 3986
ḫ.+süz **(1):** 4130
ḫavf < Ar. *i.* korku.
ḫ.+ından **(1):** 3635
ḫavlı < Yun. *i.* avlu, bahçe.
ḫ. **(1):** 3507
ḫ.+nuŋ **(1):** 3507
ḫ.+sında **(1):** 4274
ḫayal < Ar. *i.* hayal.
ḫ.+leri **(1):** 2837

ḥayāt < Ar. *i.* yaşam, hayat.
***ḥ.* (2):** 4440, 4499
***ḥ.+da* (1):** 3987
ḥayf < Ar. *ünl.* yazık ki, heyhat, vah.
***ḥ.+dur* (2):** 3693, 3694
ḥayfā < Ar. *ünl.* yazık ki, heyhat, vah.
***ḥ.* (1):** 4583
ḥayḳır- haykırmak, bağırmak.
***ḥ.-dı* (1):** 2427
ḫayli < Far. *s.* çok, epeyce.
***ḫ.* (6):** 2586, 2694, 3335, 3558, 3875, 4176
ḫayr < Ar. *i.* iyilik, fayda, yardım.
***ḫ.* (20):** 2460, 2462, 2464, 3149, 3325, 3482, 3487, 3535, 3643, 3649, 3660, 3661, 3751, 3850, 4442, 4604, 4607, 4702, 4702, 4750
***ḫ.+a* (2):** 4478, 4595
***ḫ.+ı* (1):** 4213
***ḫ.+ıla* (1):** 4735
ḫayrlı < *Ar. ḫayr +T. +lı* hayırlı, faydalı.
***ḫ.+sı* (1):** 3159
ḫayrlıḳ(ġ) *Ar. ḫayr +T. +lıḳ* hayır,fayda, yardım.
***ḫ.+ı* (1):** 4734
ḫayrān. < Ar. *s.* hayran.
***ḫ.* (3):** 2522, 3574, 3937
ḫayret < Ar. *i.* şaşkınlık, şaşırma.
***ḥ. +de* (2):** 2490, 2491
ḥayy ü'l-beḳā < Ar. *t.* Allah'ın sıfatlarından. Ölümsüz varlık.
***ḥ.* (1):** 4504
ḥaẕer < Ar. *i.* korunma, çekinme, kaçınma.
***ḥ.* (1):** 4469
ḥāżır[56] < Ar. *i.* huzurda bulunan, gözönünde olan.
***ḥ.* (16):** 3073, 3074, 3585, 3628, 3678, 3790, 3868, 4139, 4213, 4237, 4457, 4466, 4514, 4549, 4552, 4730
ḫazīne < Ar. *i.* hazine.
***ḫ.+sinden* (1):** 3862
ḥażret < Ar. *i.* saygı duyulan büyüklere verilen ünvan.
***ḥ.* (8):** 2567, 4523, 4526, 4551, 4600, 4609, 4660, 4729
***ḥ. +e* (1):** 4524
***ḥ.+i* (324):** 2440, 2441, 2443, 2445, 2448, 2452, 2460, 2466, 2468, 2469, 2471, 2471, 2472, 2474, 2483, 2488, 2497, 2527, 2539, 2540, 2541, 2550, 2554, 2557, 2559, 2561, 2563, 2563, 2564, 2583, 2587, 2589, 2594, 2595, 2602, 2605, 2610, 2642, 2645, 2650, 2682, 2709, 2713, 2714, 2717, 2719, 2721, 2726, 2729, 2740, 2741, 2742, 2752, 2756, 2758, 2758, 2766, 2769, 2771, 2773, 2775, 2776, 2777, 2778, 2781, 2788, 2789, 2794, 2795, 2798, 2799, 2804, 2804, 2806, 2809, 2817, 2820, 2825, 2834, 2837, 2839, 2856, 2859, 2874, 2877, 2906, 2928, 2938, 2942, 2949, 2952, 2955, 2955, 2956, 2961, 2964, 2967, 2968, 2974, 2975, 2976, 2978, 2988, 2995, 2997, 2999, 3002, 3007, 3016, 3027, 3029, 3031, 3033, 3036, 3037,

[56] Metinde ḫāẓır şeklinde de yazılmıştır.

3038, 3039, 3041, 3042, 3043, 3045, 3046, 3049, 3050, 3056, 3058, 3061, 3071, 3080, 3082, 3084, 3098, 3102, 3104, 3105, 3106, 3108, 3113, 3115, 3119, 3130, 3131, 3134, 3134, 3141, 3142, 3143, 3151, 3152, 3154, 3165, 3171, 3173, 3176, 3176, 3181, 3182, 3184, 3198, 3202, 3206, 3210, 3213, 3217, 3218, 3221, 3225, 3227, 3228, 3231, 3234, 3235, 3237, 3239, 3255, 3262, 3289, 3290, 3298, 3302, 3305, 3308, 3309, 3316, 3320, 3327, 3328, 3330, 3330, 3333, 3342, 3345, 3346, 3350, 3351, 3359, 3361, 3362, 3375, 3377, 3378, 3381, 3384, 3388, 3390, 3396, 3399, 3400, 3407, 3411, 3414, 3433, 3435, 3437, 3439, 3443, 3446, 3457, 3463, 3475, 3482, 3488, 3528, 3532, 3534, 3535, 3539, 3544, 3545, 3569, 3573, 3575, 3578, 3583, 3584, 3587, 3588, 3588, 3590, 3592, 3593, 3593, 3594, 3596, 3597, 3641, 3706, 3707, 3710, 3711, 3724, 3731, 3780, 3786, 3788, 3792, 3798, 3800, 3809, 3812, 3814, 3817, 3827, 3830, 3837, 3841, 3845, 3866, 3872, 3874, 3876, 3878, 3880, 3913, 3967, 3983, 4000, 4004, 4014, 4015, 4017, 4022, 4028, 4046, 4047, 4049, 4055, 4085, 4123, 4135, 4135, 4147, 4150, 4153, 4160, 4162, 4166, 4171, 4176, 4176, 4182, 4183, 4184, 4188, 4199, 4222, 4224, 4225, 4226, 4229, 4236, 4402, 4403, 4445, 4527, 4547, 4557, 4565, 4578, 4579, 4720, 4740, 4743, 4747

***ḥ.+in* (3):** 4449, 4565, 4644

***ḥ.+ine* (3):** 4264, 4469, 4633

***ḥ.+iyle* (1):** 4672

***ḥ.+leri* (14):** 2693, 2852, 4109, 4356, 4360, 4386, 4390, 4391, 4399, 4406, 4412, 4424, 4427, 4446

***ḥ.+leridür* (2):** 4009, 4354

***ḥ.+lerine* (7):** 2367, 2370, 2605, 2628, 3455, 4388, 4389,

***ḥ.+lerinüŋ* (12):** 2370, 2395, 2416, 2973, 2993, 3469, 3723, 3819, 3828, 4083, 4235, 4738

***ḥ.+leriyle* (2):** 2835, 2853

***ḥ.+üm* (3):** 4461, 4487, 4570

***ḥ.+üŋ* (3):** 4497, 4570, 4580

***ḥ.+üŋde* (1):** 4585

***ḥ.+üŋden* (1):** 3649

***ḥ.+üŋüzi* (1):** 2768

ḥaẓẓ < Ar. *i.* hoşlanma, zevk.

***ḥ.* (1):** 2451

hegbe < Ar.*i.* heybe.

***h.* (3):** 2857, 2905, 2906

helāk < Ar. *i.* mahvolma, ölme.

***h.* (13):** 2509, 2519, 2519, 3454, 3493, 3694, 3696, 3909, 4158, 4267, 4308, 4310, 4311

h.+dan **(3):** 3456, 3484, 3910
h.+ın **(1):** 3006
hele hele.
h. **(4):** 2634, 3916, 4075, 4329
ḥelvā < Ar. *i.* helva.
ḥ. **(1):** 4489
hem < Far. *e.* hem.
h. **(56):** 2416, 2462, 2764, 2765, 2799, 2822, 3115, 3160, 3172, 3179, 3203, 3248, 3504, 3516, 3566, 3680, 3681, 3705, 3772, 3824, 3869, 3935, 3978, 4019, 4026, 4047, 4049, 4049, 4050, 4051, 4167, 4239, 4363, 4364, 4367, 4404, 4425, 4469, 4489, 4490, 4513, 4532, 4535, 4535, 4535, 4547, 4548, 4551, 4627, 4663, 4664, 4669, 4706, 4708, 4712, 4716
hemān < Far. *z.* hemen, derhal, o anda.
h. **(66):** 2394, 2453, 2552, 2571, 2587, 2589, 2701, 2721, 2810, 2810, 2833, 2920, 2950, 2973, 2980, 3118, 3123, 3170, 3209, 3239, 3295, 3308, 3323, 3416, 3428, 3457, 3460, 3462, 3607, 3804, 3868, 3878, 3882, 3896, 3909, 3910, 3915, 3917, 3925, 3927, 3946, 3948, 3972, 4022, 4033, 4039, 4120, 4135, 4136, 4145, 4218, 4249, 4269, 4271, 4283, 4326, 4338, 4375, 4412, 4419, 4458, 4500, 4512, 4546, 4552, 4707
hemāndem < Far. *z.* hemen çabucak, o anda.
h. **(2):** 4216, 4231
hem-çü < Far. *z.* bunun gibi.
h. **(4):** 4482, 4589, 4600, 4690
hem-çün < Far. *z.* böylece, bunun gibi.
h. **(1):** 4485
hem-çünān < Far. *z.* böylece.
h. **(1):** 3834
hemi öyle mi.
h. **(2):** 2629, 2969
hemīn < Far. *i.* 1. ta kendisi, aynısı.
h. **(4):** 2731, 2736, 2736, 4466
hem-rāh Far. *b.i.* yol arkadaşı, yoldaş.
h. **(2):** 2862, 4050
hem-rāz < Far. *b.i.* sırdaş.
h.+ı **(1):** 3931
hemyān < Far. *i.* kese, torba, çanta.
h. **(3):** 3199, 3517, 3917
h.+a **(1):** 3922
h.+ı **(1):** 3526
h.+la **(1):** 3534
henüz < Far. *z.* şu ana dek, henüz.
h. **(2):** 3107, 3226
hep sürekli, daima.
h. **(11):** 2411, 2823, 2871, 2873, 3756, 4092, 4457, 4534, 4558, 4608, 4700
her < Far. *e.* bütün.
h. **(65):** 2412, 2419, 2419, 2419, 2421, 2566, 2613, 2619, 2655, 2685, 2687, 2703, 2830, 2838, 2896, 3049, 3063, 3128, 3145, 3152, 3205, 3236, 3281, 3319, 3359, 3403, 3425,

3501, 3567, 3607, 3652, 3666, 3707, 3707, 3713, 3713, 3745, 3774, 3850, 3850, 3855, 3989, 4005, 4006, 4012, 4094, 4122, 4169, 4218, 4327, 4414, 4477, 4481, 4498, 4508, 4514, 4610, 4610, 4622, 4666, 4690, 4700, 4711, 4740, 4747

hergiz < Far. *z.* asla, katiyyen.
h. **(2):** 2829, 3014

ḥesāb < Ar. *i.* hesap.
ḥ. **(2):** 3073, 3485

hey ünlem, sesleniş.
h. **(10):** 2727, 2738, 2891, 2912, 3014, 3014, 3247, 3278, 3408, 3936

heybet < Ar. *i.* heybet.
h.+i **(1):** 2889
h.+inden **(1):** 3627

heybetlü < *Ar. heybet* + *T. +lü* gösterişli.
h. **(5):** 2888, 2895, 3772, 4037, 4082

hezār < Far. *i.* sayı, bin.
h. **(1):** 3984

ḥırfet < Ar. *i.* geçim kaynağı olan iş, sanat
ḥ.+den **(1):** 2419

ḫırḳa < Ar. *i.*hırka.
ḫ. **(8):** 2707, 3211, 3212, 3216, 3219, 3312, 3644, 3645
ḫ.+dan **(1):** 3645
ḫ.+ları **(1):** 3305
ḫ.+ların **(1):** 3306
ḫ.+larına **(1):** 3444
ḫ.+ŋ **(1):** 3310

ḫırş < Ar. *i.* aşırı tutku, hırs.
ḥ.+ı **(1):** 4694

ḫışm < Far. *i.* kızgınlık, öfke.
ḥ. +ıla **(2):** 3398

ḫıyānet < Ar. *i.* hainlik, ihanet.
ḫ. **(1):** 2665

ḫıżır[57] < Ar. *ö.i.* Hızır Peygamber.
ḥ. **(12):** 3522, 3786, 3804, 3805, 3806, 3807, 3808, 3809, 3818, 3826, 4543, 4566
ḥ.+ı **(1):** 4565
ḥ. +ım **(2):** 3800, 3821
ḥ.+uŋ **(3):** 3806, 3807, 3811

ḫıżır beg özel ad, kişi adı.
ḥ. **(1):** 3606

ḫıżır lāle özel ad, kişi adı.
ḥ. **(8):** 3185, 3189, 3209, 4472, 4644, 4671, 4678, 4696
ḥ.+m **(2):** 3186, 3186

ḫıżır şāmet özel ad, kişi adı.
ḥ **(1):** 4011

ḥicāb < Ar. *i.* utanma, çekinme, hicap.
ḥ. **(1):** 4264

hiç < Far. *z.* hiç.
h. **(24):** 2489, 2529, 2698, 2700, 2720, 2823, 2907, 2912, 2913, 2916, 2922, 2939, 2963, 3062, 3117, 3139, 3168, 3242, 3322, 3350, 3793, 3887, 3968, 4048, 4157, 4183, 4368, 4639
h.+e **(1):** 2590

hiçbir hiç kimse.
h. **(4):** 2366, 2520, 2718, 3005

ḥikāyet < Ar. *i.* anlatma.
ḥ. **(3):** 4627, 4656, 4712

ḥikmet < Ar. *i.* gizli sebep.
ḥ. **(1):** 3968

[57] Metinde 8 kez ḫıżır şeklinde yazılmıştır.

ḫil'at < Ar. *i.* padişahların gönül almak, ödüllendirmek için birine giydirdikleri değerli kumaş veya kürkten yapılmış kaftan.
ḫ. **(1):** 3767

himmet < Ar. *i.* gayret, emek, çabalama, çalışma.
h. **(17):** 2495, 2525, 2530, 2824, 3342, 3486, 3498, 3514, 3515, 3759, 3995, 4085, 4221, 4290, 4480, 4586, 4588
h.+i **(2):** 4660, 4730
h.+in **(12):** 2478, 2507, 2544, 3661, 3990, 4126, 4355, 4404, 4442, 4632, 4644, 4723
h.+üŋ **(1):** 3785
h.+üŋdür **(1):** 4398

hindustān Hindistan.
h. **(4):** 3890, 3892, 3907, 3960

ḥiṣārcuḳ özel ad, yer adı.
ḥ. **(2):** 4382, 4385
ḥ.+da **(3):** 4383, 4385, 4387

hizen evin damını kapatmada kullanılan ağaç.
h. **(2):** 2458, 2459

ḫizmet < Ar. *i.* iş görme, vazife.
ḫ. **(13):** 2661, 3551, 3551, 4384, 4408, 4475, 4475, 4574, 4578, 4584, 4668, 4670, 4676
ḫ.+de **(2):** 2473, 3252
ḫ.+e **(5):** 3333, 3800, 3821, 3953, 3971
ḫ.+i **(3):** 3512, 4047, 4482
ḫ.+in **(3):** 3922, 4174, 4560
ḫ.+inde **(10):** 2413, 2995, 3537, 3853, 3874, 3899, 3900, 3995, 4004, 4224, 4315
ḫ.+ine **(1):** 3150
ḫ.+lerinde **(1):** 3857
ḫ.+üm **(1):** 4468
ḫ.+ümi **(1):** 4470
ḫ.+ümüz **(1):** 4408
ḫ.+üŋ **(2):** 4587, 4605
ḫ.+üŋde **(1):** 4585
ḫ.+üŋüze **(2):** 2409, 4422

ḫizmetlü < *Ar. ḫizmet* + *T. +lü* hizmet eden kimse, hizmetçi.
ḫ. **(2):** 2408, 2413

ḫizmetlen- *Ar. ḫizmet* + *T. +len-* istihdam etmek, işe kullanmak.
ḫ.-mege **(1):** 2447

ḫoca < Far. *i.* efendi, öğretmen, sahip, müderris.
ḫ. **(3):** 2841, 3982, 3985

ḫod < Far. *zm.* kendi.
ḫ. **(6):** 2746, 2782, 3162, 4099, 4296, 4438

ḫor geçür- < Far. T *.b.f.* yemek.
ḫ. **(6).** 3121, 3125, 3839, 3920, 4388, 4392

ḫorasān özel ad, yer adı.
ḫ. **(4):** 2563, 2566, 3118, 3137
ḫ.+dan **(3):** 2564, 2827, 3986

ḫorasānī Hacı bektaş-ı veli. Bektaş-el Horasanī.
ḫ. **(13):** 2466, 2579, 2807, 2957, 3346, 3539, 3594, 3731, 3817, 3867, 4000, 4446, 4742

ḫoş < Far. *s.* güzel, iyi, tatlı.
ḫ. **(17):** 2661, 2987, 2990, 3043, 3112, 3564, 3664, 3788, 4013, 4067, 4146, 4450, 4482, 4511,

4530, 4553, 4631

ḫu < Ar. *i.* derviş selamı.

ḫ. **(2):** 4618, 4731

ḫūb < Far. *s.* iyi, güzel, hoş.

ḫ. **(3):** 2674, 4082, 4227

ḫulle < Ar. *i.* cennet elbisesi.

ḫ. **(3):** 4465, 4552, 4554

ḫuṣūṣ < Ar. *i.* iş, konu.

ḫ. **(1):** 3366

ḫ.+ında **(1):** 4116

ḫuṭūr < Ar. *i.*akla gelme.

ḫ. **(5):** 2647, 4022, 4148, 4150, 4357

ḫużūr < Ar. *i.* 1. hazır bulunma. 2.hürmet edilmesi gereken kişinin yanında olmak.

ḫ. **(1):** 4325

ḫ.+ına **(4):** 3468, 3724, 3753, 3857

ḫ.+ında **(2):** 2431, 4052

ḫużūr-ı ʿālī < Far. *t.* yüce makam.

ḫ.+üŋüze **(1):** 3728

ḫużūr-ı şerīf < Far. *t.* şerefli huzur.

ḫ.+lerinde **(1):** 4356

ḫudā < Far. *i.* Tanrı, Allah.

ḫ. **(3):** 3072, 4011, 4486

ḫükm < Ar. *i.* karar.

ḫ.+i **(6):** 3406, 3420, 3423, 3425, 3652, 4554

ḫ.+idür **(1):** 3419

ḫ.+inde **(1):** 4364

ḫ.+ine **(1):** 3421

ḫükūm < Ar. *i.* Bak. ḫükm.

ḫ. **(1):** 3687

hümām < Ar. *s.* bir işe sımsıkı sarılıp o işi bitiren, civanmert.

h. **(7):** 4454, 4544, 4551, 4561, 4572, 4609, 4612

hüner < Far. *i.* beceri, hüner.

h. **(1):** 4622

h.+im **(1):** 3004

ḫünkār < Far. *i.* sultan, padişah, hükümdar. Hacı bektaş-ı Veli'nin lakabı.

ḫ. **(319):** 2431, 2433, 2434, 2434, 2436, 2437, 2438, 2441, 2442, 2443, 2448, 2452, 2460, 2466, 2468, 2469, 2471, 2474, 2476, 2482, 2483, 2486, 2488, 2490, 2492, 2492, 2494, 2497, 2499, 2501, 2514, 2517, 2523, 2527, 2537, 2539, 2540, 2541, 2543, 2550, 2554, 2557, 2559, 2564, 2583, 2587, 2589, 2594, 2595, 2605, 2606, 2610, 2637, 2645, 2648, 2651, 2658, 2679, 2682, 2713, 2715, 2717, 2719, 2720, 2721, 2724, 2726, 2740, 2741, 2742, 2752, 2769, 2771, 2776, 2777, 2781, 2784, 2789, 2795, 2806, 2813, 2817, 2820, 2825, 2834, 2875, 2877, 2881, 2906, 2914, 2919, 2920, 2921, 2928, 2938, 2949, 2952, 2955, 2956, 2964, 2966, 2968, 2974, 2975, 2976, 2978, 2989, 2995, 2997, 2999, 3006, 3007, 3007, 3027, 3029, 3032, 3033, 3034, 3036, 3037, 3038, 3040, 3041, 3042, 3045, 3046, 3049, 3050, 3052, 3056, 3058, 3061, 3071, 3076, 3080, 3082, 3084, 3099, 3102, 3105, 3106, 3109, 3113, 3116, 3119, 3130, 3142, 3144, 3151, 3152, 3154, 3156, 3161, 3161, 3165, 3169, 3171,

3173, 3173, 3177, 3182, 3184, 3198, 3202, 3206, 3207, 3210, 3214, 3217, 3218, 3221, 3225, 3229, 3231, 3234, 3235, 3237, 3237, 3255, 3257, 3263, 3289, 3290, 3302, 3304, 3305, 3308, 3309, 3312, 3316, 3321, 3327, 3328, 3333, 3346, 3347, 3349, 3350, 3357, 3359, 3361, 3362, 3375, 3381, 3385, 3390, 3396, 3399, 3400, 3408, 3411, 3428, 3435, 3437, 3439, 3443, 3446, 3450, 3457, 3459, 3462, 3463, 3466, 3466, 3470, 3475, 3479, 3481, 3488, 3521, 3533, 3536, 3539, 3544, 3546, 3548, 3562, 3578, 3580, 3583, 3584, 3586, 3588, 3591, 3593, 3594, 3642, 3645, 3646, 3647, 3650, 3657, 3661, 3705, 3709, 3711, 3716, 3720, 3731, 3734, 3735, 3758, 3780, 3785, 3786, 3788, 3800, 3814, 3817, 3827, 3830, 3831, 3833, 3835, 3838, 3838, 3841, 3843, 3845, 3849, 3852, 3866, 3876, 3879, 3880, 3900, 3913, 3963, 3967, 3983, 4000, 4005, 4014, 4015, 4022, 4032, 4055, 4123, 4140, 4142, 4153, 4153, 4166, 4177, 4179, 4182, 4184, 4356, 4360, 4402, 4406, 4412, 4445, 4452, 4496, 4527, 4626

***ḥ.+a* (24):** 2471, 2472, 2563, 2839, 2856, 2956, 2961, 3016, 3104, 3134, 3298, 3330, 3342, 3346, 3407, 3528, 3703, 3706, 3707, 3837, 3839, 3843, 4135, 4704

***ḥ+dan* (2):** 3384, 3473

***ḥ.+dur* (3):** 3472, 3912, 3952

***ḥ.+durur* (1):** 4579

***ḥ.+ı* (13):** 2603, 2709, 2729, 2758, 2758, 2766, 2775, 2859, 3239, 3359, 3388, 3414, 3467

***ḥ.+ım* (2):** 2448, 3076

***ḥ+ile* (1):** 2445

***ḥ.+uŋ* (64):** 2561, 2563, 2642, 2756, 2773, 2778, 2788, 2794, 2799, 2799, 2804, 2804, 2809, 2837, 2942, 2967, 2988, 3002, 3043, 3090, 3094, 3097, 3108, 3134, 3141, 3176, 3181, 3213, 3330, 3351, 3356, 3377, 3378, 3433, 3468, 3482, 3533, 3534, 3535, 3574, 3596, 3641, 3650, 3710, 3724, 3792, 3798, 3812, 3874, 3903, 4004, 4017, 4046, 4047, 4049, 4093, 4115, 4135, 4147, 4150, 4380, 4403, 4406, 4720

ḥünkārlıḳ(ġ) < *Far. ḥünkār T. +lıḳ* sultanlık, padişahlık.

***ḥ.+ı* (2):** 3094, 3097

***ḥ.+um* (1):** 3743

ḥürmet < Ar. *i.*saygı.

***ḥ.* (2):** 4574, 4732

***ḥ.+i* (2):** 4443, 4622

ḥüsn < Ar. *i.* güzellik.

***ḥ.+leri* (1):** 2542

ıbrıḳ(ġ) < Ar. *i.* ibrik.
ı.+ın **(2):** 2959, 2967
ı.+ıla **(1):** 2963
ı.+umuzı **(1):** 2966
ıbrıḳ-dār < Ar. Far. *b.i.* leğen, ibrik gibi eşyalardan sorumlu olan kimse.
ı.+ı **(2):** 2799, 4049
ıraḳ uzak √ *ıra-ḳ* krş. ET *ıraḳ* (ED 214a)
ı. **(1):** 2822
ırmaḳ(ġ) nehir, akarsu.
ı. **(2):** 2585, 4209
ı.+a **(3):** 4192, 4193, 4216
ı.+ı **(3):** 2923, 4191, 4201
ı.+ına **(2):** 4200, 4211
ı.+uŋ **(3):** 2585, 2593, 3015
ışır- ısırmak. √ ET *ısır-* (ED 251b)
ı.-dı **(1):** 3593
ışlāḥ Ar. *i.* düzeltme, iyileştirme.
ı. **(1):** 3014
ı.+a **(1):** 2948
ışmarla- 1. sipariş etmek 2. emanet etmek.
ı.-dı **(2):** 3526, 4531
ı.-yınca **(1):** 4461
ı.-yup **(1):** 3415
ısı ısı, sıcaklık. √ ET *isig* (ED 246b)
ı. **(1):** 2451
ıṭlāḳ < Ar. *i.* salıverme, koyuverme.
ı. **(1):** 3338
i- ek fiil. √ ET *er-* (ED 194b)
i.-di **(82):** 2384, 2419, 2447, 2462, 2516, 2547, 2598, 2620, 2646, 2646, 2653, 2662, 2663, 2716, 2744, 2750, 2779, 2780, 2798, 2798, 2799, 2799, 2800, 2800, 2838, 2928, 3048, 3115, 3226, 3275, 3308, 3309, 3319, 3332, 3402, 3415, 3518, 3547, 3658, 3671, 3795, 3808, 3860, 3875, 3929, 3998, 4004, 4036, 4043, 4049, 4051, 4051, 4100, 4125, 4126, 4126, 4128, 4157, 4161, 4163, 4189, 4190, 4214, 4255, 4270, 4290, 4296, 4322, 4323, 4355, 4355, 4364, 4364, 4365, 4385, 4404, 4405, 4409, 4438, 4629, 4641, 4672
i.-dügin **(1):** 3091
i.-miş **(3):** 3702, 4085, 4743
i.-mişse **(1):** 2917
ibn < Ar. *i.* oğul.
i. **(3):** 3464, 3604, 4166
ibrāhīm < Ar. *ö.i.* özel ad, erkek adı.
i. **(4):** 4236, 4274, 4286, 4289
i.+e **(2):** 4282, 4283
i.+üŋ **(2):** 4284, 4284
icābet < Ar. *i.* kabul etme, uyma.
i. **(1):** 2475
i.+dür **(1):** 2717
icāzet < Ar. *i.* izin.
i. **(5):** 2414, 2531, 3995, 4002, 4116
icmālen <Ar. *z.* kısaca, toplu olarak.
i. **(1):** 4013
icrā < Ar. *i.* yapma, yerine getirme, yürütme.
i. **(1):** 3078
iç iç taraf, iç. √ ET *iç* (ED 17a)
i.+inde **(22):** 2675, 2829, 2882, 2892, 2961, 3036, 3037, 3098, 3233, 3402, 3507, 3589, 3591, 3607, 3782, 3885, 3893, 3923, 4000, 4277, 4281, 4564
i.+indeki **(1):** 3136
i.+inden **(9):** 2672, 2673, 2725, 3042, 3124, 3135, 3139, 3246, 4709
i.+indeyüm **(1):** 3133

i.+ine **(18):** 2656, 2666, 2766, 2857, 2889, 3035, 3123, 3156, 3158, 3245, 3305, 3310, 3312, 3420, 3508, 3509, 3568, 3722
i.+ini **(1):** 3511
i.+inin **(1):** 3892
i.+lerinden **(1):** 2853
i.+me **(1):** 3392
i.+ümüzde **(1):** 3628

iç- içmek. √ ET *iç-* (ED 19a)
i.-diler **(3):** 2878, 3356, 4320
i.-dügüŋüzden **(1):** 2913
i.-düŋ **(1):** 3163
i.-er **(1):** 4692
i.-mege **(1):** 2447
i.-mişüzdür **(1):** 2911

içerü iç yan, iç bölüm. √ ET *içgerü* (ED 25b)
i. **(6):** 2392, 2425, 2670, 3082, 3865, 4336

içil- içilmek. √ *iç-il-* krş. ET *içil-* (ED 26b)
i.-di **(1):** 3127

içme- içmemek.
i.-z **(1):** 3933

içre içeriye.
i. **(3):** 4487, 4522, 4555

içün amacıyla, maksadıyla √ ET *üçün* (ED 28b)
i. **(11):** 2929, 3116, 3337, 4098, 4140, 4439, 4645, 4731, 4749, 4750, 4732

içür- içirmek. √ *iç-ür-* krş. ET *içür-* (ED 30a)
i.-di **(1):** 4233

idrāk < Ar. *i.* anlama yeteneği, akıl erdirme, anlayış.
i. **(3):** 4466

iḥsān < Ar. *i.* iyilik etme.
i. **(2):** 3555, 4608

iḫtilām < Ar. *i.* uyurken cenabet olmak.
i. **(3):** 2867, 2869, 28

iḫtiyāc < Ar. *i.* muhtaçlık, gereklilik.
i.+dan **(1):** 3275

iḫtiyār < Ar. *i.* yaşlı.
i. **(9):** 2578, 2989, 2992, 3070, 4097, 4098, 4384, 4423, 4611
i.+lar **(1):** 3047

iḫyā < Ar. *i.* diriltme, canlandırma.
i. **(4):** 2371, 3561, 4186, 4258
i.+yı **(1):** 4185

iḳāmet < Ar. *i.* oturma
i. **(2):** 2972

iken esnasında, -dığı zaman.
i. **(16):** 2491, 2546, 2550, 2751, 2882, 3076, 3089, 3090, 3277, 3495, 3722, 3797, 3974, 4052, 4688, 4710

iki sayı, iki √ ET *ėkki* (ED 160b)
i. **(26):** 2377, 2437, 2894, 3082, 3166, 3207, 3213, 3216, 3363, 3510, 3569, 3637, 3658, 3884, 4076, 4078, 4096, 4104, 4134, 4134, 4209, 4219, 4243, 4250, 4382, 4503
i.+si **(4):** 2390, 3099, 3504, 4430
i.+sin **(1):** 4435
i.+sinde **(1):** 4384
i.+sinden **(1):** 4550
i.+sinüŋ **(2):** 3170, 3365

ikinci ikinci.
i. **(5):** 2762, 3810, 3815, 4045

i.+si **(1):** 2750
ikindi Bak. ikindü
i. **(1):** 3226
ikindü ikindi vakti, ikindi namazı. √ ET *ėkkinti* (ED 111b)
i. **(4):** 3212, 3788, 3808, 4270
iklim < Yun. *i.* diyar, ülke.
i. **(2):** 2898, 4196
i.+e **(1):** 3634
ikrāh < Ar. *i.* tiksinme, iğrenme.
i. **(1):** 3160
iḳrām < Ar. *i.* ağırlama, hürmet, saygı gösterme.
i. **(6):** 2721, 3331, 3583, 3905, 4016, 4424
iḳrār < Ar. *i.* dil ile söyleme, tasdik.
i. **(1):** 4663
iḳtidā < Ar. *i.* uymak, tabi olmak.
i. **(1):** 2971
ilāh < Ar. *i.* Tanrı, Allah.
i. **(2):** 4529, 4682
ilāhī < Ar. *i.* Allah'la ilgili.
i. **(4):** 3393, 4435
iʿlām < Ar. *i.* bildirme, anlatma.
i. **(11):** 2428, 2607, 2638, 3064, 3122, 3132, 3134, 3724, 3756, 4318, 4421
ile ile.
i. **(108):** 2365, 2383, 2401, 2427, 2453, 2460, 2515, 2547, 2548, 2579, 2688, 2701, 2703, 2741, 2753, 2787, 2790, 2792, 2801, 2804, 2808, 2866, 2876, 2920, 2928, 2932, 2935, 2945, 2951, 2953, 2959, 2960, 3013, 3045, 3047, 3095, 3166, 3170, 3203, 3203, 3209, 3211, 3220, 3222, 3224, 3262, 3287, 3294, 3318, 3331, 3368, 3398, 3399, 3401, 3406, 3436, 3447, 3483, 3508, 3511, 3556, 3583, 3592, 3595, 3623, 3666, 3703, 3719, 3723, 3737, 3738, 3738, 3738, 3742, 3761, 3776, 3795, 3802, 3811, 3815, 3828, 3943, 3965, 4035, 4036, 4047, 4101, 4115, 4180, 4243, 4252, 4291, 4297, 4314, 4322, 4368, 4436, 4437, 4549, 4617, 4690, 4697, 4702, 4716, 4716, 4719, 4734, 4750
ilerü ileri. √ ET *ilgerü* (ED 144a)
i. **(34):** 2482, 2560, 2561, 2562, 2715, 2746, 2748, 2927, 2969, 2972, 3028, 3051, 3052, 3108, 3143, 3143, 3469, 3477, 3481, 3498, 3511, 3513, 3533, 3649, 3724, 3733, 3888, 3897, 3960, 4083, 4089, 4207, 4307, 4377
ilhām < Ar. *i.* ilham.
i. **(1):** 4659
iligüm bir hitap şekli.
i. **(9):** 2484, 2769, 3085, 3179, 3215, 3263, 3411, 3471, 3648
illā < Ar. *z.* ille.
i. **(7):** 2520, 2718, 3323, 3325, 3802, 3823, 3870
ʿillet < Ar. *i.* hastalık, bozukluk.
ʿi. **(1):** 4145
ʿilm < Ar. *i.* ilim, bilgi.
ʿi. **(2):** 2686, 2730
ʿi.+i **(1):** 2531

ʿi.+üm **(1):** 3004

ʿilme'l-yaḳīn < Ar. *i.* kesin bilgi, kesin olarak bilme.

ʿi. **(1):** 4493

imām < Ar. *i.* imam.

i. **(2):** 4558, 4572

i.+ı **(2):** 4165, 4642

imām-ı heştum < Ar.Far. *t.* sekizinci imam.ʿalī ibn-i mūsāyü'r-rıżā.

i. **(1):** 4166

imām-ı heştumīn < Ar. Far. *t.* sekizinci imam.

i.+üŋ **(1):** 4642

imāmlıḳ *Ar. imām* + *T. +lıḳ* imam olma durumu, imamlık.

i. **(1):** 4557

īmān < Ar. *i.* inanma, inanç.

ī. **(6):** 4529, 4655, 4662, 4665, 4707, 4734

ī.+a **(2):** 4382, 4686

ʿimāret < Ar. *i.* hayır için fakirlere yiyecek verilen yer.

ʿi. **(2):** 4593, 4717

imdi şimdi √ krş. ET *am+tı* (ED 156b)

i. **(24):** 2703, 2760, 2763, 2769, 2789, 2851, 2909, 2918, 2943, 3067, 3702, 3739, 3739, 3938, 3940, 4006, 4075, 4076, 4248, 4287, 4408, 4450, 4626, 4711

imtiḥān < Ar. *i.* deneme, sınama.

i. **(2):** 3091, 4705

imtiṣāl < Ar. *i.* bir örneğe göre davranma, uyma, benzemeye çalışma.

i. **(1):** 3688

inābet < Ar. *i.* günahlara tövbe edip, hak yoluna dönme.

i. **(4):** 2414, 2531, 3996, 4002

ʿinād < Ar. *i.* bir konuda direnme, ayak direme.

ʿi. **(2):** 2406, 4694

inʿām < Ar. *i.* nimet verme, iyilik etmek.

i. **(2):** 4721, 4723

inan- tanrıya inanmak, iman. √ ET *ınan-* (ED 188a)

i..! **(1):** 4724

i.-avuz **(1):** 2764

i.-up **(1):** 4665

inanma- inanmamak.

i.-z **(1):** 2913

incidici incitici, kırıcı.

i. **(1):** 2530

incīl <Ar. *i.* Hz. İsa'ya indirildiğine inanılan kutsal kitap, İncil.

i. **(1):** 4064

incin- üzülmek, gücenmek, kırılmak.

i.-di **(2):** 3385

i.-diler **(1):** 2587

i.-dükleri **(1):** 4042

i.-me **(1):** 2644

i.-memüzi **(1):** 2645

i.-miş **(1):** 3282

incit(d)- birini kırmak, üzmek.

i.-düginden **(1):** 3244

i.-eler **(1):** 3939

i.-ürdi **(1):** 3235

inegöl özel ad, yer adı.

i. **(3):** 3608, 3679, 3780

inkār < Ar. *i.* inkar.

i.+ınuŋ **(1):** 4286

inṣāf < Ar. *i.* insaf.

i. **(2):** 2598, 2608

insān < Ar. *i.* insan

i. **(1):** 4506

inşā' < Ar. *i.* kaleme alma, yazıya dökme.

i. **(1):** 2982

inşā'allah < Ar. *c.* Allah isterse, Allah

nasib etti ise.
i. **(1):** 3803
intiḳāl < Ar. *i.* bir yerden başka bir yere geçme, göçme.
i. **(14):** 3208, 3600, 4005, 4027, 4044, 4056, 4060, 4114, 4169, 4259, 4361, 4401, 4443, 4446
irādet < Ar. *i.* bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücü.
i. **(4):** 3535, 3551, 3558, 4113
irādet-i cüz'ī < Far. *t.* insanın bir şeye karar verme yetisi. Sınırlı irade.
i.+sin **(2):** 2496, 3994
irādet-i küllī < Far. *t.* Allah'ın her şeyi kapsayan iradesi. Sınırsız irade.
i.+sin **(2):** 2496, 3994
irsāl < Ar. *i.* gönderme, yollama.
i. **(1):** 2487
irşād < Ar. *i.* doğru yolu gösterme, uyarma.
i. **(1):** 4204
ʿisā özel ad, kişi adı.Hz. İsa
ʿi. **(1):** 4085
ʿisā ṣüretī baba özel ad, kişi adı.
ʿi. **(1):** 4536
ʿisā-yı mücerred özel ad, kişi adı.
ʿi. **(1):** 2583
ise ise.
i. **(17):** 2464, 2474, 2621, 2763, 2765, 2768, 3052, 3341, 3379, 3501, 3504, 3666, 4078, 4122, 4273, 4560, 4747
i.+ŋüz **(1):** 2913
islām < Ar. *i.* İslam dini.
i. **(2):** 2641, 4091
ismāʿīl < özel ad, erkek adı.Bak. ṣarı(u) ismāʿīl
i. **(105):** 2797, 2798, 2801, 2803, 2805, 2812, 2927, 2930, 2934, 2936, 2937, 2949, 2966, 3020, 3022, 3024, 3028, 3030, 3081, 3086, 3088, 3092, 3119, 3121, 3124, 3126, 3130, 3131, 3133, 3136, 3137, 3175, 3175, 3177, 3180, 3181, 3183, 3212, 3213, 3215, 3219, 3221, 3222, 3223, 3227, 3309, 3309, 3311, 3313, 3475, 3477, 3528, 3529, 3531, 3532, 3790, 3792, 3799, 3805, 3806, 3807, 3809, 3825, 4008, 4046, 4052, 4061, 4065, 4067, 4068, 4069, 4080, 4083, 4089, 4091, 4092, 4095, 4105, 4105, 4109, 4110, 4111, 4118, 4118, 4120, 4138, 4447, 4454, 4455, 4479, 4495, 4496, 4500, 4502, 4513, 4531, 4540, 4549, 4550, 4562, 4575, 4577, 4589, 4601, 4606
i.+e **(2):** 4523, 4601
i.+üm **(14):** 2966, 3085, 3122, 3130, 3132, 3177, 3182, 3214, 3475, 3529, 3818, 3825, 4055, 4057
i.+üŋ **(1):** 4589
ism < Ar. *i.* ad.
i.+i **(1):** 4667
i.+leri **(1):** 4007
i.+in **(1):** 3462
i.+iyle **(1):** 3466
issi sahip.
i. **(8):** 2385, 2387, 2389, 3692, 3695, 3701, 3722, 4325
i.+leri **(1):** 3301

i.+müŋ **(1):** 4106
i.+nden **(1):** 4109
i.+ne **(1):** 2384
i.+si **(1):** 3674
isiz sahipsiz.
i. **(3):** 2744, 2899, 4155
iste- istek duymak, arzulamak. √ ET *iste-* (ED 243a)
i..! **(1):** 3342
i.-di **(4):** 4155, 4481, 4637, 4638
i.-digi **(1):** 3197
i-diler **(6):** 2758, 3190, 3197, 3449, 3745, 4597
i.-dügi **(1):** 2623
i-dügüŋ **(2):** 2603, 3471
i-dükleri **(1):**4413
i-düm **(1):** 4327
i-melü **(1):** 3519
i.-r **(3):** 3409, 4611, 4624
i.-riseŋ **(2):** 3522, 4611
i.-rse **(1):** 2417
i.-rsin **(1):** 2969
i-rüz **(3):** 2785, 4245, 4729
i-se **(1):** 2417
i-sünler **(1):** 3196
i.-yelüm **(2):** 2914, 3520
i.-yen **(1):** 2430
i.-yenüŋ **(1):** 3373
i.-yesin **(1):** 3145
i.-yü **(1):** 3461
i.-yübilürlerse **(1):** 3195
i.-yüp **(1):** 4598
istiʿānet < Ar. *i.* dua, yardım istemek.
i. **(3):** 2909, 3486, 4583
istifsār < Ar. *i.* sorma, sorulma.
i. **(1):** 3755
istiḳbāl < Ar. *i.* 1.gelecek. 2. karşılama.
i. **(5):** 3580, 3582, 3963, 4227, 4229
iş iş. √ ET *iş* (ED 253b)
i. **(8):** 2899, 3248, 3337, 3627, 3668, 3730, 4130, 4305
i.+e **(3):** 3016, 3638, 4137
i.+i **(4):** 2610, 2841, 3201, 4591
i.+ine **(1):** 3935
i.+iŋe **(1):** 3518
i.+lerin **(1):** 4188
i.+üm **(2):** 2626, 2628
i.+üŋ **(2):** 2627, 3941
işāret < Ar. *i.* işaret.
i. **(12):** 2449, 2787, 2812, 2824, 2831, 3313, 3442, 3451, 3523, 3726, 4017, 4422
i.+i **(1):** 2804
i.+le **(1):** 4544
işbu bu.
i. **(20):** 2446, 2546, 2624, 2632, 2658, 2899, 3006, 3157, 3284, 3284, 3286, 3316, 3625, 3728, 4425, 4519, 4520, 4614, 4726, 4727
işçi işçi. √ *iş+çi* ET *i:şçi:* (ED 257a)
i.+leri **(1):** 2421
işle- çalışmak, yapmak. √ *iş+le-* ET *işle-* (ED 262b)
i.-di **(1):** 2628
i.-r **(1):** 2424
işleme- yapmamak.
i.-yem **(1):** 2610
işlet(d)- işletmek, iş yaptırmak.
i.-ürdi **(1):** 3490
iştiyāḳ < Ar. *i.* 1. özleme 2. güçlü istek, arzu.
i.+a **(1):** 3262
i.+ı **(1):** 3858
i.+um **(1):** 3823
i.+umuz **(2):** 3802, 4407

it köpek. √ ET *it* (ED 34a)
i.+e **(1):** 3147
i.+in **(1):** 4483

iṭāʿat boyun eğme, dinleme, alınan emre göre davranma.
i. **(1):** 3320

iʿtiḳād (t) < Ar. *i.* inanma, inanç.
i. **(2):** 2757, 2764
i.+ım **(1):** 2915
i.+um **(1):** 4675

iʿtimād < Ar. *i.* güven, emniyet.
i. **(4):** 2649, 3526, 3703, 3708

ittifāḳ < Ar. *i.* birleşme, uyuşma, sözleşme.
i. **(11):** 2365, 2687, 2689, 2713, 2866, 3118, 3154, 3453, 3956, 4646, 4697

iv- acele etmek, çabuk davranmak.
i.-ersin **(1):** 2627

iz belirti, iz. √ ET *i:z* (ED 277a)
i. **(1):** 3010

iẓhār < Ar. *i.* gösterme, meydana çıkarma.
i. **(13):** 2430, 2700, 2780, 3044, 3096, 3112, 3378, 3849, 3988, 3998, 4034, 4102, 4111

izn < Ar. *i.* izin, müsaade.
i.+iyle **(1):** 3985

iznik özel ad, yer adı.
i. **(3):** 3608, 3680, 3780

ʿizzet < Ar. *i.* değer, kıymet, yücelik, ululuk.
ʿi. **(5):** 3550, 3790, 4016, 4475, 4574
ʿi.+i **(1):** 4443

ʿizzet-i ikrām < Ar. *t.* 1. ağırlama, konuklama 2. saygı gösterme.
ʿi. **(5):** 2661, 2711, 2712, 2742, 3898

ʿizzet ü ikrām < Ar. *t.* Bak. ʿizzet-i ikrām.
ʿi. **(6):** 2721, 3583, 3905, 4016, 4424, 4465

ḳaba ḳuşluḳ öğleden bir iki saat önceki zaman.
ḳ. **(1):** 2409

kaʿbe < Ar.ö.i. Kabe.
k.+de **(2):** 3045
k.+yedek **(1):** 2974

kaʿbetu'llāh Bak. kaʿbe.
k.+a **(1):** 3259
k.+da **(1):** 3053

ḳābil < Ar. *s.* mümkün.
ḳ. **(8):** 2811, 2895, 3078, 3394, 3506, 3718, 3847, 3885

ḳābder ʿānī özel ad.
ḳ. **(1):** 3651

ḳabūl < Ar. *i.* razı olma.
ḳ. **(25):** 2636, 2659, 3024, 3026, 3030, 3380, 3413, 3581, 3678, 3837, 3838, 3840, 3840, 3840, 3842, 3843, 3948, 4131, 4143, 4144, 4223, 4419, 4440, 4515, 4640
ḳ.+dür **(1):** 4604

ḳabża < Ar. *i.* tutacak yer, sap.
ḳ.+sında **(2):** 3653, 3746

ḳaçan ne zaman , ne zaman ki. √ ET *kaçan* (ED 592b)
ḳ. **(2):**2613, 4514

ḳaç- firar etmek, kaçmak √ ET *ḳaç-* (ED 589b).
ḳ.-an **(2):** 4254, 4255
ḳ.-araḳ **(1):** 2428
ḳ.-dı **(2):** 3298, 4251
ḳ.-dılar **(3):** 2504, 2512, 4340
ḳ.-maḳ **(1):** 4339
ḳ.-mışdur **(2):** 4074, 4075
ḳ.-up **(3):** 2889, 4077, 4077

ḳaça ḳaça kaçarak, kaça kaça.

ḳ (1): 2519

ḳadar < Ar. *e.* derecesinde, ölçüsünde.

ḳ. **(25):** 2373, 2417, 2421, 2423, 2474, 2618, 2623, 2651, 2658, 2666, 2768, 2796, 2819, 3117, 3295, 3500, 3553, 4218, 4281, 4351, 4488, 4490, 4494, 4666, 4732

ḳ.+ın **(1):** 2666

ḳadd ü ḳāmet < Far. *t.* boy bos

ḳ. **(4):** 3674, 3692, 3695, 3701

ḳaddes < Ar. söz. kutlu ve mutlu olsun.

ḳ. **(6):** 2466, 2752, 2834, 3113, 3346, 3443

ḳaddesallahu sırrehü'l-ʿazīz < Ar. *c.* Allah, onun aziz sırrını mukaddes ve mübarek eylesin.

ḳ. **(72):** 2443, 2468, 2483, 2527, 2540, 2555, 2579, 2587, 2605, 2682, 2715, 2777, 2807, 2875, 2957, 2968, 2979, 3032, 3084, 3102, 3142, 3155, 3162, 3184, 3210, 3231, 3256, 3289, 3303, 3321, 3328, 3362, 3382, 3391, 3438, 3459, 3539, 3544, 3569, 3584, 3594, 3598, 3703, 3711, 3730, 3731, 3758, 3781, 3785, 3786, 3817, 3827, 3846, 3867, 3900, 3903, 3968, 3981, 3983, 4000, 4014, 4023, 4055, 4115, 4124, 4166, 4177, 4179, 4182, 4402, 4446, 4742

ḳadem < Far. *i.* ayak.

ḳ. **(12):** 2559, 3515, 3581, 3651, 3733, 4090, 4265, 4377, 4586, 4625, 4663, 4706

ḳ.+de **(2):** 3810, 3810

ḳ.+i **(1):** 3547

ḳ.+in **(1):** 3815

ḳ.+inde **(2):** 3815, 3874

ḳ.+ine **(1):** 4207

ḳ.+leri **(1):** 4040

ḳ+.üŋde **(3):** 4324

ḳāḍı < Ar. *i.* hakim.

ḳ. **(6):** 2480, 2484, 2487, 2490, 2498, 4009

ḳ.+sına **(1):** 2479

ḳ.+ya **(4):** 2483, 2486, 2497, 2530

ḳāḍılıḳ(ġ) < *Ar. ḳāḍı + T. +lıḳ* hakimlik.

ḳ.+ı **(1):** 2494

ḳ.+dan **(1):** 2528

ḳ.+ından **(1):** 2506

ḳadıncuḳ Kadıncık Ana, Hacı Bektaş'ın Sulucakarahöyük'e geldiğinde evinde kaldığı kimse.

ḳ. **(24):** 3114, 3122, 3129, 3132, 3138, 3143, 3143, 3145, 3146, 3147, 3148, 3157, 3158, 3163, 3163, 3165, 3171, 3174, 3178, 3179, 3183, 3187, 3987, 4273

ḳ.+a **(10):** 3115, 3120, 3121, 3130, 3132, 3136, 3138, 3151, 3157, 3187

ḳ.+ıŋ **(2):** 3169, 3172

ḳ.+uŋ **(2):** 3153, 3162

ḳadīmī mescidi < Ar. *t.* özel ad, yer adı.

ḳ. **(1):** 2996

ḳādir < Ar. *s.* güçlü, gücü yeten.
ḳ. **(1):** 4732
ḳafes < Ar. *i.* kafes.
ḳ. **(2):** 4451, 4512
ḳ.+de **(1):** 4512
ḳ.+dür **(1):** 4512
kāfir < Ar. *s.* Allah'ın varlığına ve birliğine inanmayan, kafir.
k. **(15):** 3608, 3627, 3632, 3693, 4071, 4074, 4076, 4079, 4363, 4365, 4485, 4653, 4657, 4659, 4660
k.+den **(1):** 4077
k.+e **(7):** 3614, 3677, 3677, 3760, 3769, 3773, 4078
k.+idi **(2):** 4640, 4667
k.+iken **(2):** 4669, 4703
k.+in **(1):** 3779
k.+ler **(1):** 3741
k.+lere **(4):** 3697, 3740, 3749, 3772
k.+üŋ **(5):** 3625, 3638, 3667, 3680, 3696
kāfirlıḳ(ġ) < *Ar. kāfir + T. +lıḳ.* kafirlik.
k.+umca **(1):** 4661
ḳāhire özel ad, yer adı.
ḳ.+ye **(1):** 4744
ḳahr < Ar. *i.* çok kederlenme, çok üzüntü duyma.
ḳ. **(1):** 4477
ḳaḥṭ < Ar. *i.* kıtlık.
ḳ. **(2):** 2645, 3859
ḳaḥṭlıḳ < *Ar. ḳaḥṭ + T. +lıḳ* kıtlık.
ḳ. **(2):** 2643, 2653
ḳ.+dan **(1):** 2643
ḳaḳ- 1. çalmak, vurmak, itmek, tepmek. 2.çakmak, saplamak. √ ET *ḳaḳ-* (ED 609a).
ḳ.-ar **(1):** 4651
ḳ.-dı **(1):** 3950
ḳal- kalmak. √ ET *ḳal-* (ED 615b).
ḳ.-a **(1):** 4473
ḳ.-dı **(23):** 2437, 2536, 2984, 2995, 3036, 3057, 3057, 3059, 3118, 3123, 3170, 3209, 3462, 3493, 3596, 3608, 3908, 3928, 4041, 4179, 4219, 4258, 4314
ḳ.-dılar **(5):** 2522, 3574, 4297, 4332, 4334
ḳ.-duḳ **(1):** 2490
ḳ.-duŋ **(1):** 4600
ḳ.-mış **(1):** 4745
ḳ.-ur **(1):** 4112
ḳ.-urıdı **(1):** 3995
ḳ.-uruz **(1):** 4352
kal'a < Ar. *i.* kale, hisar.
ḳ. **(1):** 3885
ḳ.+sına **(1):** 3370
ḳ.+yı **(1):** 3632
ḳal'acuḳ özel ad, yer adı.
ḳ. **(2):** 2479, 2543
ḳalan artan, mütebaki.
ḳ. **(4):** 2504, 2891, 2924, 4216
ḳalb < Ar. *i.* yürek, gönül.
ḳ.+i **(2):** 4582, 4594
ḳ.+ine **(5):** 2598, 3002, 3320, 3642, 3698
ḳ.+lerine **(1):** 2837
ḳ.+üŋi **(1):** 4593
ḳaldur- kaldırmak. √ *ḳal-dur-* krş. ET *ḳaltur-* (ED 619b).
ḳ..! **(1):** 2379
ḳ.-alum **(1):** 4359
ḳ.-dı **(3):** 2673, 2903, 3313
ḳ.-dılar **(1):** 3445
ḳ.-up **(5):** 2725, 3761, 3767, 4502, 4740
ḳaldurma- kaldırmamak.
ḳ.-sun **(1):** 4483
ḳal'ecik özel ad, yer adı. Bak. ḳal'acuḳ

ḳ.+de **(1):** 2499

ḳal'ecük özel ad, yer adı. Bak. ḳal'acuḳ

ḳ. **(1):** 2536

ḳalem-tıräş < Ar. Far. *b.i.* kamış kalemleri açmak için kullanılan, uzun sapşı küçük bıçak.

ḳ. **(4):** 2787, 2788, 2790, 2792

ḳ.+ı **(1):** 2794

ḳalender < Far. *i.* Kalenderî tarikatından olan kişi ve bu tarikat.

ḳ. **(1):** 3119

ḳalḳ- kalkmak.

ḳ- **(4):** 3676, 3879, 4436

ḳ.-am **(1):** 3253

ḳ.-dı **(7):** 2606, 2955, 3258, 3314, 3804, 3951, 3986

ḳ.-duġınlayın **(1):** 3805

ḳ.-dılar **(3):** 2538, 2867, 3394

ḳ.-duŋ **(1):** 2955

ḳ.-sun **(1):** 3310

ḳ.-uŋ **(1):** 3333

ḳ.-up **(19):** 2371, 2534, 2668, 2688, 2853, 2930, 2959, 3263, 3306, 3334, 3361, 3391, 3436, 3556, 3982, 4140, 4291, 4419, 4437

ḳalma- kalmamak.

ḳ..! **(3):** 2523, 3435, 4586

ḳ.-dı **(9):** 2912, 3118, 3123, 3133, 3668, 3927, 4107, 4184, 4331

ḳ.-sun **(1):** 4142

ḳ.-ya **(2):** 3098, 4613

ḳ.-yup **(1):** 3548

ḳ.-z **(4):** 2762, 3784, 4623, 4691

ḳämet < Ar. *i.* namaz kılmak için okunan ezan, namaza başlama işareti.

ḳ. **(2):** 2982, 3054

käm-kän < Far. *b.i.* mutluluk kaynağı *ḳ.* **(2):** 4527, 4611

kämil < Ar. *s.* olgun, eksiksiz, kusursuz

k. **(2):** 2684, 4597

kämil-i ekmel < Far. *t.* mükemmellerin en mükemmeli, en olgun.

k. **(1):** 4594

ḳamu hep bütün. √ ET *ḳamuġ* (ED 627a).

ḳ **(1):** 3097

käm-yäb < Far. *i.* mutlu, bahtiyar.

k. **(1):** 4563

ḳan kan. √ ET *ḳan* (ED 629).

ḳ. **(20):** 2726, 2736, 2737, 2738, 2811, 2816, 2846, 2848, 2848, 2961, 2963, 2965, 3156, 3301, 3302, 3354, 3373, 4190, 4301, 4307

ḳ +lar **(2):** 2597, 2608

ḳ.+uŋ **(1):** 2814

kän < Far. *i.* bir şeyin kaynağı, kaynak.

k.+sın **(1):** 3317

k.+dur **(1):** 3342

ḳanber < Ar. *i.* Hz. Ali'nin kölesinin adı.

ḳ.+e **(1):** 4481

ḳancaru nereye.

ḳ. **(1):** 3049

ḳanda nerede. √ ET ḳanu ~ ḳanda (ED 632b)

ḳ **(3):** 2410, 2709, 3742

ḳ.+dur **(3):** 2706, 3474, 3527

ḳ.+ġı **(2):** 3892, 3892

ḳ.+n **(2):** 3247, 3247

ḳandïl < Ar. *i.* aydınlatma aracı.

ḳ. **(2):** 2747
***ḳ.+üŋ* (1):** 2748

ḳanı hani √ ET *ḳanı* (ED 632b).
***ḳ.* (4):** 2729, 2730, 2801, 3157

ḳankı hangi.
***ḳ.* (3) :** 3880, 3881, 4272
***ḳ.+ŋuz* (2):** 2840, 2850

ḳanlu 1. kanlı 2. kan davasında taraf olan. √ *ḳan+lu* krş. ET *ḳanlıġ* (ED 638b).
***ḳ.* (1):** 4569
***ḳ. +mı* (1):** 3335

ḳapla- kaplamak. √ *ḳap+la-* krş. ET *ka:bla-* (ED 584b)
***ḳ.-dı* (1):** 2883
***ḳ.-yup* (1):** 2887

ḳapluca kaplıca, ılıca.
***ḳ.* (1):** 4640

ḳapu kapı. √ ET *ḳapıġ* (ED 583a).
***ḳ.* (3):** 4336, 4532, 4546
***ḳ.+da* (1):** 4549
***ḳ.+mı* (1):** 4461
***ḳ.+sı* (4):** 2382, 2424, 3777, 4335
***ḳ.+sın* (2):** 2382, 2672
***ḳ.+sına* (5):** 3245, 3429, 3790, 4544, 4547
***ḳ.+sında* (1):**3593
***ḳ.+sından* (4):** 3397, 3399, 3405, 4444
***ḳ.+sını* (1):** 4532
***ḳ.+ya* (3):** 3416, 3416, 4335
***ḳ.+yı* (4):** 2425, 3569, 3570, 3571

ḳara siyah √ ET *ḳara* (ED 643b).
ḳ (35): 2502, 2503, 2504, 2505, 2508, 2511, 2517, 2518, 2706, 2997, 3011, 3255, 3283, 3490, 3517, 3520, 3525, 3528, 3531, 3531, 3532, 3533, 3536, 3537, 3537, 3538, 3538, 4106, 4274, 4283, 4284, 4289, 4678, 4681, 4691
***ḳ.+sın* (1):** 3013
***ḳ.+sıyla* (1):** 4282

ḳaraca aḥmed özel ad, kişi adı.
***ḳ* (2):** 4535, 4550

ḳaradeŋiz karadeniz
***ḳ+de* (6):** 3446, 3452, 3490, 3802, 3820, 3823

ḳaralıḳ(ġ) karalık, siyahlık.
***ḳ.+ından* (1):** 3978

ḳaraöyük özel ad, yer adı, Sulucakarahöyük, bugünkü Hacıbektaş ilçesi.
***ḳ.* (1):** 3473
***ḳ.+de* (3):** 3521, 3711, 4177

ḳarar- kararmak √ *ḳara+ar-* krş. ET *ḳarar-* (ED 664a).
***ḳ.-ur* (1):** 1518

ḳarār < Ar. *i.* karar, yargı
***ḳ* (28):** 2415, 2429, 2539, 2836, 3116, 3150, 3254, 3361, 3437, 3596, 3607, 3611, 3618, 3635, 3712, 3830, 3979, 3987, 4057, 4069, 4158, 4160, 4168, 4172, 4178, 4283, 4303, 4415
***ḳ.+ı* (1):** 3927

ḳaraşi özel ad, beylik adı.
***ḳ.* (2):** 3606, 4493

ḳaravaş cariye, hizmetçi. √ ET *ḳarabaş* (ED 647b).
***ḳ.* (1):** 3939

ḳardaş kardeş. √ ET *ḳarındaş* (ED 662a).
***ḳ.* (7):** 2624, 3281, 3286, 3629, 3665, 3889, 4734

ḳ.+ı **(4):** 3278, 3285, 3669, 4163
ḳ.+ıla **(1):** 4728
ḳ.+ına **(1):** 3285
ḳ.+ınuŋ **(2):** 3280, 3640
ḳ.+umuz **(1):**3471
ḳ.+uŋ **(2):** 3655, 3687

kārgīr < Far. *i.* taş veya harçla yapılmış olan.
k. **(1):** 4211

ḳarıcuḳ yaşlı kadın.
ḳ. **(1):** 3856

ḳarın karın. √ ET *ḳarın* (ED 661a).
ḳ.+larına **(1):** 2406

ḳarındaş kardeş. Bak. ḳardaş.
ḳ.+um **(1):** 3185
ḳ.+umuzdur **(1):** 3818

ḳarış baş parmak ve serçe parmak arasındaki mesafe. √ **ḳar-ış* krş. ET *ḳarış* (ED 663b).
ḳ. **(1):** 4364

ḳarış- (insanlar için) kaynaşmak. √ *ḳar-ış-* krş. ET *ḳarış-* (ED 664b).
ḳ.-up **(1):** 2700

ḳarışdurma- karıştırmamak, ayrı tutmak.
ḳ.-dılar **(1):** 3567

ḳarpuz < Far. *i.* karpuz.
ḳ.+dan **(1):** 2618
ḳ.+ından **(3):** 2617, 2622, 2625

kār u sāz < Far.*t* işleyen, becerikli. Bak. ḳār-sāz
k. **(1):** 4528

ḳarşu karşı. √ ET *ḳarşı* (ED 663b).
ḳ. **(25):** 2471, 2677, 2903, 2920, 2921, 2983, 3016, 3022, 3104, 3257, 3330, 3360, 3741, 3790, 3897, 3927, 3932, 4066, 4133, 4302, 4524, 4543, 4545, 4548, 4556
ḳ.+da **(2):** 3816, 3894
ḳ.+dan **(5):** 2926, 3245, 3416, 3480, 3811
ḳ.+larına **(2):** 3349, 3647
ḳ.+larında **(3):** 3047, 3103, 3470
ḳ.+larından **(2):** 2312, 3103
ḳ.+muzdur **(1):** 4425
ḳ.+sına **(5):** 1684, 3176, 3214, 3352, 3726
ḳ.+sında **(4):**2731, 2914, 2974, 3799
ḳ.+sındaġı **(7):** 2741

ḳarşulama- karşılamamak.
ḳ.-ya **(1):** 3358

ḳarşuluḳ(ġ) karşı taraf.
ḳ.+ında **(1):** 3232

kārubān-sarāy < Far. *b.i.* kervansaray
k. **(1):** 4718

ḳarye < Far. *i.* köy.
ḳ **(4):** 2533, 2693, 2820, 2821
ḳ.+nüŋ **(2):** 2690, 2759
ḳ.+sine **(1):** 2756

ḳaṣd < Ar. *i.* niyet, bile bile yapma.
ḳ. **(11):** 2433, 2434, 3006, 3617, 3620, 3622, 3640, 3859, 3956, 4200, 4633
ḳ.+ına **(1):** 4643
ḳ.+um **(1):** 3259

ḳaṣr < Ar. *i. s*aray, köşk.
ḳ. **(1):** 3506
ḳ.+uŋ **(1):** 3506

ḳaşan- işemek (büyükbaş hayvanlar için). √ ET *ḳaşan-* (ED 673b).
ḳ.-dı **(1):** 4301
ḳ.-mış **(1):** 4307

ḳat 1. huzur. 2. tabaka. √ ET *ḳat* (ED

595a).
ḳ. **(1):** 4557
ḳ.+ına **(10):** 2374, 2670, 2710, 2731, 2735, 3307, 3675, 3679, 3775, 4562
ḳ. +ında **(9):** 2599, 2600, 2602, 2945, 3347, 3349, 3766, 3796, 4605
ḳ.+ından **(1):** 3410
ḳ.+uma **(1):** 3699
ḳ.+umda **(1):** 3185
ḳ.+umuza **(1):** 2931
ḳ.+uŋa **(1):** 4491

ḳat- katmak, eklemek. √ ET *ḳat-* (ED 594b)
ḳ.–dı **(2):** 2576, 2656
ḳ.–up **(3):** 2666, 2832, 4340

ḳatı sert, katı. √ *ḳat-ı* krş. ET *ḳatıġ* (ED 598b).
ḳ. **(4):** 2404, 3492, 4127, 4646

ḳatır katır.
ḳ. **(6):** 2377, 2381, 2390, 2391, 2900, 2906
ḳ.+a **(4):** 2856, 2858, 4132, 4133
ḳ.+da **(1):** 4133
ḳ.+dan **(3):** 2382, 2872, 2936
ḳ.+ı **(5):** 2872, 2900, 2901, 2917, 2924
ḳ. +ın **(2):** 2381, 2399
ḳ. +ına **(1):** 2377
ḳ. +uma **(1):** 2375
ḳ. +uŋ **(2):** 2905, 4134

kātib < Ar. *i.* yazıcı
k.+ler **(1):** 3750
k.+leri **(1):** 3723

ḳātil < Ar. *i.* katil, katleden.
ḳ.+üŋ **(1):** 3372

ḳatl < Ar. *i.* öldürme, katletme.
ḳ. **(2):** 3335, 3636

ḳatre < Ar. *i.* damla.
ḳ. **(1):** 4710
ḳ. +sinden **(1):** 3847

ḳavāʿid-i fuḳarā < Ar. *t.* yoksulluk kuralları.
ḳ. **(1):** 3077

ḳavaḳ kavak ağacı.
ḳ. **(2):** 2453, 2457

ḳavl < Ar. *i.* söz.
ḳ. **(3):** 2388, 2389, 3369
ḳ.+imüz **(1):** 3401

ḳavm < Ar. *ç.i.* insan topluluğu, kavim.
ḳ **(1):** 3299
ḳ.+i **(2):** 2821, 4092
ḳ.+in **(1):** 4344
ḳ.+inden **(1):** 2817
ḳ.+inüŋ **(1):** 4088
ḳ.+iyle **(1):** 4092

ḳavşur- kavuşturmak, birleştirmek. √ *ḳav-(ı)ş-ur* krş. ET *ḳavşur-* (ED 588b).
el ḳ.+up **(6):** 3176, 3181, 3214, 3349, 3352, 3647

ḳavun kavun.
ḳ.+dan **(1):** 2618
ḳ.+ından **(3):** 2617, 2622, 2625

kāvus ḫān özel ad, kişi adı.
k. **(5):** 3610, 3611, 3614, 3616, 3705

ḳaya taş, kaya. √ ET *ḳaya* (ED 674a).
ḳ **(1):** 4305

ḳaya özel ad, boy adı.
ḳ. oġlanlarından **(1):** 3629
ḳ. cemāʿatiyle **(1):** 3631
ḳ. cemāʿatinüŋ **(1):** 3674
ḳ. yigidleri **(1):** 3679

ḳaya beg özel ad, kişi adı.
k. **(1):** 3728

ḳaya tekyesi özel ad. Bak. tekyekaya.
k. **(1):** 2582

ḳayıḳ ufak tekne.
ḳ. **(1):** 3589

ḳayırma- 1. çekinmemek 2. önem vermemek. √ *ḳayır-ma-* krş. ET *ḳadır-* (ED 615b).
***ḳ.-z* (3):** 3411, 3412, 3563
ḳaynat(d)- kaynatmak. √ *ḳayna-t-* krş. ET *ḳaynat-* (ED 678b).
***ḳ.-up* (1):** 4548
ḳayṣeri özel ad, yer adı, Kayseri.
***ḳ.* (11):** 2422, 2743, 3334, 3336, 3369, 3370, 3372, 3384, 3392, 3398, 3401
***ḳ.+de* (4):** 2686, 2688, 3317, 3371
***ḳ.+den* (2):** 3326, 3436
***ḳ.+nüŋ* (2):** 3396, 3397
***ḳ.+ye* (4):** 2754, 3326, 3343, 3362
***ḳ.+yi* (1):** 3602
ḳayṣeriyye özel ad, yer adı. Bak. ḳayṣeri.
***ḳ.* (1):** 2415
***ḳ.+nüŋ* (1):** 2420
***ḳ.+ye* (2):** 3318, 3328
ḳayu kaygı, endişe, tasa.
***ḳ.+sı* (1):** 3281
ḳayusı bir meyve, kayısı.
***ḳ.* (1):** 2626
ḳaz- kazmak. √ ET *kaz-* (ED 680b)
***ḳ.-a* (1):** 4463
***ḳ.-dı* (1):** 4319
***ḳ.-dılar* (2):** 4697, 4698
***ḳ.-uŋ* (2):** 2828, 4679
***ḳ.-up* (2):** 2453, 2831
ḳażā < Ar. *i.* olacağı ezelden Allah tarafından takdir olunan olayların gerçekleşmesi.
***ḳ* (2):** 3367
***ḳ. +sıyla* (1):** 4282
ḳazan özel ad. kişi adı.
***ḳ* (1):** 3600
ḳazan kazan.
***ḳ.+la* (1):** 4549
***ḳ.+lar* (1):** 2372
ḳazan- kazanmak. √ ET *ḳazga:n-* (ED 682a).
***ḳ..!* (1):** 4416
ḳażiyye < Ar. *i.* iş, husus, mesele, dava.
***ḳ.* (3):** 2478, 2484, 3953
***ḳ.+m* (2):** 3484, 3907
***ḳ.+ye* (1):** 2487
***ḳ.+yi* (5):** 2479, 2485, 2570, 3756, 3966
kebūter-ḫāne < Far. *b.i.* güvercin yuvası.
***k.+dür* (1):** 4503
keçe keçe, kaba kumaş. √ ET *keçe* (ED 694b)
***k.+sin* (1):** 3777
keçi keçi. √ ET *eçkü* (ED 24b)
***k.* (1):** 2918
kefāf < Ar. *i.* yaşayacak kadar rızık.
***k.* (2):** 2651, 2659
kefāret < Ar. *i.* kefaret.
***k.* (4):** 2987, 3012, 4417, 4583
kefen < Ar. *i.* kefen.
***k.* (4):** 3208, 4465, 4552, 4698
***k.+e* (1):** 4555
kefenle- *Ar. kefen + T. +le-* kefenlemek, kefene sarmak.
***k.-yüp* (1):** 3432
kefīl < Ar. *i.* kefil.
***k.+e* (1):** 3389
kej < Far. *s.* çarpık, eğri.
***k.* (1):** 4144
kekükli kekikli.
***k.* (1):** 3959
kelām < Ar. *i.* söz.
***k.* (6):** 2705, 2843, 2896, 2985, 3704, 4727
***k.+a* (1):** 3799
***k.+da* (1):** 2693
***k.+ı* (3):** 3449, 3473, 4086

k.+ın **(2):** 3187, 3196
k.+ların **(1):** 3698
kelāmu'llah < Ar. *t.* Kur'an.
k. **(1):** 2678
kemāl < *Ar. i.* olgunluk.
k. **(2):** 3784, 4631
k.+e **(1):** 3190
k.+i **(7):** 2474, 3261, 3317, 3554, 3664, 4142, 4184
k.+in **(1):** 2622
kemer < Far. *i.* kemer.
k.+dür **(1):** 3755
k.+leri **(1):** 3596
k.+lerin **(2):** 3555, 3737
kemik kemik.
k.+in **(1):** 3567
keŋ boş yer, sürülmemiş, işlenmemiş arazi. √ ET ke:ŋ (ED 724b)
k. **(1):** 4690
kenār < Far. *i.* kıyı, çevre.
k.+ına **(8):** 2613, 2634, 2725, 2868, 3524, 3911, 4189, 4191
k.+ında **(5):** 2556, 2558, 2876, 3242, 3327
kend < Soğd. *i.* kent, şehir.
k. **(1):** 2898, 2917
kendöz kendi + öz. kendisi.
k.+i **(1):** 4541
k.+in **(4):** 3053, 3242, 3243, 4341
k.+ini **(1):** 4483
k.+üŋ **(1):** 4599
kendü kendi. √ ET *kendü* (ED 728b).
k. **(35):** 2389, 2509, 2701, 2702, 2775, 3003, 3186, 3277, 3308, 3404, 3415, 3635, 3680, 3718, 3719, 3720, 3768, 3770, 3775, 3777, 3886, 3891, 4114, 4341, 4343, 4432, 4456, 4530, 4559, 4580, 4592, 4610, 4677, 4693, 4710
k.+den **(4):** 4342, 4343
k.+ler **(6):** 2470, 2651, 2658, 3749, 4103, 4297
k.+lerde **(1):** 2510
k.+lerden **(1):** 2417
k.+lere **(2):** 2933, 3162
k.+leri **(1):** 2433
k.+lerin **(5):** 2402, 2412, 2469, 2509, 3552
k.+lerine **(1):** 4150
k.+lerüŋ **(2):** 4410, 4411
k.+nüŋ **(2):** 2667, 3497
k.+ŋe **(1):** 4416
k.+ŋüzi **(1):** 4519
k.+si **(4):** 2775, 3123, 4031, 4232
k.+sin **(2):** 4361, 4592
k.+sinde **(1):** 3901
k.+ye **(24):** 2491, 2494, 3003, 3005, 3287, 3602, 3636, 3719, 3769, 3820, 3886, 3891, 3954, 3993, 3999, 4032, 4035, 4087, 4097, 4112, 4383, 4400, 4429, 4530
k.+yi **(3):** 2905, 3069, 4508
kerāmāt < Ar. *ç.i.* kerametler.
k.+ı **(1):** 4124
kerāmet < Ar. *i.* velilerin gerektiğinde gösterdikleri olağanüstü hal.
k. **(9):** 2780, 2850, 3378, 3465, 4051, 4101, 4128, 4405, 4649
k.+i **(2):** 2430, 4041

k.+in **(4):** 2500, 3003, 3641, 4351
k.+ini **(1):** 3438
k.+ler **(9):** 2699, 3095, 3988, 3998, 4034, 4102, 4111, 4399, 4428
k.+leri **(3):** 2542, 4035, 4037
k.+lerin **(1):** 2432
k.+lerinden **(1):** 3846

kerem < Ar. *i.* cömertlik, el açıklığı, bağış.
k. **(7):** 2776, 3519, 4393, 4569, 4575, 4585, 4586
k.+inden **(5):** 3261, 3554, 4142, 4184, 4439
k.+iŋ üzden **(1):** 3317

kerre <Ar. *i.* defa, kez.
k. **(33):** 2404, 2405, 2426, 2506, 2687, 2716, 2730, 2794, 2801, 2822, 2839, 2920, 3012, 3059, 3060, 3062, 3159, 3232, 3252, 3282, 3493, 3494, 3624, 3819, 3973, 4017, 4018, 4107, 4110, 4200, 4252, 4258, 4302

kes- kesmek. √ ET *kes-* (ED 748b).
k..! **(1):** 2789
k.-di **(4):** 2459, 2464, 2810, 2847
k.-diler **(1):** 3672
k.-dügüŋ **(1):** 2814
k.-düŋ **(1):** 2462
k.-e **(2):** 2789, 3742
k.-ebile **(1):** 2785
k.-elüm **(1):** 2783
k.-ebilürseŋ **(1):** 2789
k.-er **(1):** 2802
k.-eridi **(1):** 2617
k.-erse **(1):** 2802
k.-mege **(2):** 2795, 2796
k-üp **(2):** 2608, 3427

kesdüreme- kestirememek.
k.-zsin **(1):** 2797

keseme- kesememek.
k.-di **(1):** 2793, 2795

kese kese.
k. **(2):** 3943, 3965
k.+yle **(2):** 3482, 3944

keser keser.
k. **(1):** 4651

kesil- kesilmek. √ *kes-il-* krş. ET *kesil-* (ED 750a).
k.-mesine **(1):** 2794
k.-mişem **(1):** 2608
k.-üp **(1):** 4294

kesilme- kesilmemek.
k.-dük **(1):** 2816

keskin keskin, kesici.
k. **(1):** 3656

kesme- kesmemek.
k.-di **(2):** 2810, 2847
k.-ye **(1):** 3742

keş < Far. *i.* çeken, katlanan.
k. **(1):** 4455

keşf-i kerāmet Far. *t.* kerametlerin bilinmesi.
k. **(2):** 4128

keşīş < Far. *i.* papaz, rahip.
k. **(14):** 2641, 2643, 2662, 2667, 2680, 3246, 3246, 3250, 3250, 3251, 3257, 3261, 3271, 4064
k.+e **(3):** 2650, 2664, 3265
k.+i **(1):** 2657
k.+üŋ **(4):** 2668, 3254, 3271, 3283

keşkek < Far. *i.* et ve buğdayla yapılan bir yemek.
k. **(1):** 4239

keṯudā < Far. *i.* kethüda.
k. **(2):** 2740, 2740

***k.+sı* (2):** 2690, 2759
kevşer Ar. *i.* cennette bir havuzun adı.
***k.+e* (1):** 4554
key-ḫüsrev özel ad, Selçuklu padişahı.
***k.* (3):** 3464, 3604, 3609
***k+üŋ* (1):** 3606
kez kere, sefer.
***k.* (2):** 2608, 2987
***k.+in* (1):** 4686
ḳıble < Ar. *i.* kıble.
***ḳ.* (1):** 3833
***ḳ.+ye* (6):** 2677, 2983, 4524, 4548, 4556, 4684
ḳıġır- davet etmek. √ ET *ḳıḳır-* (ED 612a).
***ḳ.-dı* (1):** 4454
ḳıjġır- haykırmak, gürlemek.
***ḳ.-dı* (1):** 4299
ḳıl kıl, tüy. √ ET *ḳıl* (ED 614b)
***ḳ.* (3):** 2810, 2810, 2816
***ḳ.+dan* (1):** 2848
***ḳ.+ı* (2):** 2814, 2815
***ḳ.+ın* (1):** 2847
ḳıl – yapmak, etmek √ ET *ḳıl-* (ED 616a)
***ḳ.* (7):** 3411, 4469, 4488, 4488, 4569, 4586, 4605
***ḳ.-a* (3):** 4491, 4537, 4692
***ḳ.-alum* (1):** 3677
***ḳ.-am* (2):** 2601, 2665
***ḳ.-an* (1):** 3062
***ḳ.-anlara* (1):** 3062
***ḳ.-ar* (1):** 2701
***ḳ.-asın* (1):** 4457
***ḳ.-avuz* (1):** 2410, 3760
***ḳ.-dı* (19):** 3150, 3305, 3551, 3558, 3570, 3570, 3604, 3618, 3660, 3684, 3883, 4039, 4233, 4337, 4450, 4454, 4526, 4528, 4673
***ḳ.-dılar* (12):** 2413, 2477, 2671, 2677, 3054, 3055, 3058, 3773, 4123, 4539, 4549, 4558
***ḳ.-dıġından* (1):** 2703
***ḳ.-dıġını* (1):** 4341
***ḳ.-dıġumlayın* (1):** 3060
***ḳ.-dıġumuz* (1):** 3748
***ḳ-dıġuŋ* (1):** 4572
***ḳ-.duḳ* (3):** 3740, 4199, 4351
***ḳ.-dum* (2):** 4584, 4620
***ḳ-.duŋ* (2):** 4574, 4581
***ḳ.-ġıl* (1):** 4612
***ḳ.-caḳ* (1):** 4509
***ḳ.-maġa* (1):** 3053
***ḳ.-mış* (1):** 3511
***ḳ.-mışamdur* (1):** 4587
***ḳ.-mışıdı* (1):** 4666
***ḳ.-mışsız* (1):** 3683
***ḳ.-sun* (3):** 3749, 3749, 4494
***ḳ.-sunlar* (1):** 2651
***ḳ.-uban* (1):** 4461
***ḳ-uŋ* (2):** 2847, 3402
***ḳ-up* (12):** 3065, 3151, 3208, 3288, 3547, 4168, 4572, 4590, 4597, 4604, 4673, 4734
***ḳ.-ur* (5):** 2747, 3063, 4452, 4508, 4509
***ḳ.-uram* (1):** 4566
ḳıldur– yaptırmak, ettirmek. √ *ḳıl-dur-* krş. ET *ḳıltur-* (ED 619b)
***ḳ.-dılar* (1):** 4269
ḳılıç(c) kılıç. √ ET *ḳılıç* (ED 618a)
***ḳ* (8):** 3207, 3366, 3634, 3664, 3677, 3697, 3750, 3778

***ḳ.+a* (1):** 3605
***ḳ.+dur* (1):** 3389
***ḳ.+ı* (4):** 3637, 3742, 4133, 4133
***ḳ.+ın* (2):** 3659, 4129
***ḳ.+ını* (1):** 3426
***ḳ.+ların* (1):** 3741
***ḳ.+uŋ* (2):** 3656, 3741

ḳılıçarslan Selçuklu Hakanı.
***ḳ* (2):** 3464, 3603

ḳılın- kılınmak √ *ḳıl-ın-* krş. ET *ḳılın-* (ED 623a)
***ḳ.-dı* (3):** 2972, 3400, 3402
***ḳ.-sun* (1):** 2409
***ḳ.-up* (1):** 3060

ḳılma- yapmamak.
***ḳ.-dum* (2):** 4567, 4584
***ḳ.-yup* (1):** 2702
***ḳ.-z* (2):** 2701, 4592

ḳın bıçak, kılıç gibi kesici araçların kabı. √ ET *ḳı:n* (ED 630b)
***ḳ.+da* (1):** 3207

ḳır- kırmak. √ ET *ḳır-* (ED 643a)
***ḳ.-dılar* (1):** 3779

ḳıraḳ kenar, kıyı.
***ḳ.-ında* (1):** 3230

ḳırḳ sayı, kırk. √ ET *ḳırḳ* (ED 651a)
ḳ. (14): 2381, 2390, 2980, 3017, 3017, 3036, 3038, 3040, 3040, 3065, 3065, 3416, 4474, 4686
***ḳ. +ıma* (1):** 4490

ḳırşehri özel ad, yer adı, Kırşehir.
***ḳ.* (1):** 3521
***ḳ.+n* (2):** 2480
***ḳ.+nde* (7):** 2429, 2458, 2478, 2480, 2581, 2594, 2860
***ḳ.+nden* (3):** 2435, 2469, 2555
***ḳ.+ine* (10):** 2429, 2435, 2437, 2441, 2444, 2470, 2514, 2514, 2539, 2580
***ḳ.+nüŋ* (1):** 2476

ḳışāş Ar. *i.* kısas.
***ḳ.* (1):** 3335

ḳış kış. √ ET *ḳış* (ED 670a)
ḳ. (1): 3619

ḳışla kışı geçirecek yer.
ḳ. (1): 3233
***ḳ.+nuŋ* (1):** 3233
***ḳ.+sından* (1):**3278

ḳışla- kışı geçirmek. √ *ḳış+la-* krş. ET *ḳışla-* (ED 673a)
***ḳ.+yup* (1):** 3620

ḳışlat- kışı geçirmesini sağlamak. √ *ḳışla-t-* krş. ET *ḳışlat-* (ED 673a)
***ḳ.+dı* (1):** 3619

ḳıyām Ar. *i.* ayağa kalkma, ayakta durma.
***ḳ.+da* (2):** 2978, 2979

ḳıyāmet Ar. *i.* kıyamet.
***ḳ.* (2):** 4205, 4725
***ḳ.+dek* (1):** 2829

ḳıyma- kıymamak, acımak, esirgemek.
***ḳ.+ya* (1):** 4287

ḳıymet Ar. *i.* değer, bedel.
***ḳ.+i* (1):** 3504
***ḳ.+in* (2):** 3501, 3516

ḳız kız çocuğu. √ ET *ḳız* (ED 679b)
ḳ. (14): 3196, 3198, 3925, 3928, 3929, 3946, 3947, 3950, 3951, 3954, 3966, 3978, 4163, 4341
***ḳ.+a* (1):** 3944
***ḳ.+dan* (2):** 4337, 4347
***ḳ.+ı* (5):** 3191, 3192, 3926, 3929, 3980
***ḳ.+ıdur* (1):** 3939
***ḳ.+ım* (1):** 4326
***ḳ. +ın* (2):** 3191, 3198
***ḳ.+uŋ* (1):** 4336

ḳız- ısınmak. √ ET *ḳız-* (ED 681a)

ḳ.-dı **(1):** 4277
ḳ.-mış **(1):** 4279
ḳızaġıl özel ad, yer adı.
ḳ. **(1):** 3232
ḳ.+ı **(1):** 3278
ḳ.+ında **(1):** 3238
ḳızdur- ısıtmak.
ḳ.-alar **(1):** 4276
ḳ.-dılar **(1):** 4276
ḳızıl kızıl, kırmızı. √ *ḳız-ıl* krş. ET *ḳızıl* (ED 683b)
ḳ. **(3):** 3014, 3379, 3777
ḳ.+a **(1):** 3777
ḳızılca ḫalvet özel ad, yer adı.
ḳ. **(2):** 3024, 3960
ḳ.+den **(1):** 3791
ḳ.+e **(1):** 3808
ḳ.+üŋ **(1):** 3798
ḳızılcaöz özel ad, yer adı.
ḳ.+den **(1):** 3962
ḳızılırmaḳ(ġ) özel ad. Kızılırmak.
ḳ. **(1):** 2697
ḳ.+ıŋ **(1):** 2544
ḳ.+uŋ **(2):** 2697, 2868
ḳızlıḳ kızlık.
ḳ. **(1):** 2643
ḳ.+dan **(1):** 2645
ki < Far. *bağ.* bağlaç.
k. **(191):** 2410, 2437, 2463, 2505, 2578, 2662, 2682, 2683, 2697, 2713, 2735, 2736, 2743, 2745, 2747, 2750, 2752, 2763, 2797, 2805, 2826, 2833, 2835, 2843, 2844, 2870, 2870, 2880, 2908, 2913, 2915, 2916, 2922, 2929, 2941, 2942, 2944, 2950, 2977, 2993, 2996, 3017, 3025, 3045, 3071, 3075, 3075, 3078, 3081, 3088, 3089, 3096, 3100, 3113, 3140, 3151, 3171, 3210, 3227, 3228, 3259, 3261, 3268, 3289, 3291, 3297, 3316, 3341, 3346, 3357, 3359, 3362, 3423, 3425, 3439, 3485, 3489, 3493, 3494, 3495, 3496, 3498, 3500, 3506, 3507, 3539, 3554, 3565, 3586, 3597, 3609, 3623, 3624, 3638, 3640, 3642, 3668, 3693, 3714, 3717, 3786, 3795, 3795, 3795, 3795, 3809, 3814, 3833, 3844, 3845, 3846, 3847, 3872, 3873, 3886, 3888, 3888, 3930, 3933, 3934, 3941, 3971, 3971, 3977, 3978, 3981, 3983, 4013, 4020, 4021, 4026, 4030, 4038, 4041, 4048, 4053, 4072, 4107, 4123, 4141, 4148, 4148, 4162, 4162, 4163, 4177, 4191, 4193, 4221, 4261, 4281, 4287, 4287, 4290, 4306, 4324, 4333, 4353, 4357, 4357, 4362, 4363, 4367, 4378, 4378, 4386, 4409, 4414, 4422, 4429, 4433, 4447, 4457, 4458, 4477, 4486, 4506, 4536, 4588, 4595, 4610, 4616, 4637, 4639, 4648, 4703, 4708, 4709, 4718, 4729, 4733
kibr < Ar. *i.* büyüklük taslama.
k. **(4):** 4484, 4596, 4694, 4709
k.+ile **(1):** 4484
kibriyā < Ar. *i.* büyüklük. Allah'ın büyüklüğü.
k. **(1):** 4597
kiçi küçük. √ ET *kiçig* (ED 696a)

k. **(1):** 3330
k.+si **(1):** 3296
k.+sine **(1):** 3630
kifāyet Ar. *i.* yetecek kadar olma.
k. **(1):** 4100
ḳīl u ḳāl < Far. *t.* dedikodu, boş söz.
ḳ. **(1):** 3091
kilise < Far. *i.* Hristiyan ibadethanesi
k. **(3):** 3245, 4364, 4380
k.+de **(1):** 4064
k.+nüŋ **(9):** 2672, 2673, 3245, 3246, 4063, 4372, 4373, 4375, 4376
k.+ye **(2):** 2672, 4067
k.+yi **(1):** 4067
kim 1. bağlaç. 2. Soru zarfı. √ ET *kēm / kim* (ED 720b)
k. **(278):** 2391, 2419, 2424, 2425, 2427, 2427, 2428, 2438, 2456, 2463, 2479, 2480, 2481, 2500, 2501, 2502, 2513, 2516, 2518, 2534, 2544, 2545, 2547, 2548, 2549, 2550, 2556, 2557, 2564, 2586, 2599, 2602, 2613, 2613, 2619, 2627, 2633, 2635, 2636, 2646, 2650, 2657, 2667, 2704, 2719, 2724, 2724, 2726, 2734, 2737, 2739, 2748, 2750, 2764, 2771, 2781, 2785, 2788, 2791, 2791, 2793, 2801, 2811, 2819, 2837, 2839, 2846, 2847, 2848, 2852, 2854, 2859, 2863, 2865, 2865, 2868, 2873, 2878, 2886, 2888, 2893, 2895, 2904, 2905, 2910, 2911, 2920, 2921, 2926, 2928, 2934, 2946, 2948, 2952, 2958, 2961, 3009, 3014, 3015, 3020, 3025, 3031, 3038, 3040, 3041, 3048, 3049, 3049, 3053, 3053, 3058, 3059, 3064, 3094, 3117, 3128, 3139, 3152, 3153, 3155, 3156, 3158, 3159, 3197, 3215, 3237, 3242, 3243, 3247, 3249, 3249, 3255, 3262, 3263, 3263, 3267, 3269, 3272, 3277, 3278, 3287, 3298, 3306, 3319, 3319, 3326, 3352, 3357, 3388, 3394, 3395, 3400, 3405, 3416, 3429, 3443, 3457, 3468, 3474, 3477, 3493, 3502, 3505, 3505, 3508, 3515, 3524, 3527, 3530, 3540, 3542, 3548, 3568, 3572, 3587, 3620, 3621, 3622, 3623, 3651, 3662, 3673, 3683, 3691, 3692, 3694, 3700, 3701, 3707, 3716, 3720, 3740, 3747, 3752, 3753, 3759, 3768, 3771, 3773, 3775, 3793, 3795, 3798, 3799, 3808, 3813, 3841, 3854, 3860, 3885, 3885, 3907, 3908, 3916, 3925, 3925, 3926, 3946, 3951, 3957, 3960, 3979, 4029, 4029, 4031, 4032, 4037, 4052, 4058, 4060, 4062, 4065, 4081, 4089, 4115, 4128, 4132, 4136, 4144, 4182, 4189, 4200, 4225, 4245, 4270, 4296, 4308, 4309, 4315, 4357, 4368, 4389, 4395, 4396, 4430, 4456, 4460, 4481, 4484, 4489, 4497, 4498, 4498, 4499, 4508, 4517, 4534, 4565, 4566, 4581,

4604, 4610, 4625, 4625, 4638, 4666, 4716, 4740
k.+de **(1):** 4602
k.+den **(1):** 4221
k.+digin **(1):** 2668
k.+dür **(4):** 3028, 3463, 4477, 4565
k.+e **(1):** 3972
k.+i **(6):** 3783, 3783, 4181, 4181, 4539, 4539
k.+isi **(2):** 2519, 2519
k.+sin **(2):** 4378, 4575
k.+üŋ **(1):** 3899

kimesne kimse, kişi.
k. **(35):** 2458, 2463, 2529, 2625, 2627, 2628, 2652, 2655, 2663, 2667, 2747, 3193, 3233, 3234, 3243, 3247, 3260, 3261, 3280, 3468, 3557, 3560, 3660, 3789, 3794, 3837, 3839, 3875, 3890, 3913, 3914, 3935, 3938, 4048, 4273
k.+dür **(4):** 3793, 3881, 3882, 3934
k.+ler **(3):** 2770, 3206, 3703
k.+nüŋ **(1):** 3940
k.+ye **(4):** 2459, 2842, 3275, 4236
k.+yi **(2):** 3258, 3266

kimse kimse, kişi.
k. **(31):** 2369, 2416, 2425, 2574, 2600, 2623, 2686, 2695, 2704, 2709, 2710, 2782, 2785, 3469, 3477, 3530, 3626, 3633, 3743, 3860, 3944, 4076, 4102, 4167, 4173, 4294, 4369, 4413, 4550, 4602, 4691
k.+de **(1):** 2823
k.+dür **(2):** 2376, 2573
k.+ler **(4):** 2766, 3017, 3915, 4242
k.+lerdin **(1):** 2379
k.+nüŋ **(5):** 2706, 2712, 3335, 4184, 4483
k.+si **(1):** 2800
k.+sin **(1):** 4378
k.+ye **(8):** 2385, 2540, 2696, 3526, 3889, 4331, 4484, 4550
k.+yi **(7):** 2689, 3276, 3338, 3653, 3683, 3745, 3745

kīn Far. *i.* gizli düşmanlık.
k. **(1):** 4485
k.+i **(2):** 4694, 4709

kirām Ar. *s.* soylu, ulu, şerefli.
k. **(1):** 4465

kiremüd < Yun. *i.* kiremit
k.+i **(1):** 4657

kirli kirli. √ *kir* +*lig* krş. ET *kirlig* (ED 745a)
k. **(2):** 3268, 3273

kisvet Ar. *i.* 1. elbise, kıyafet. 2. dış görünüş.
k. **(7):** 2498, 2577, 2639, 2990, 3559, 3853, 4349
k.+i **(1):** 4482
k.+in **(3):** 4449, 4632, 4723
k.+ümüz **(1):** 4513
k.+üŋ **(1):** 4587

kişi kimse, kişi. √ ET *kişi* (ED 752b)
k. **(12):** 2540, 2662, 3237, 3287, 3322, 3344, 3352, 3403, 3836, 3841, 3870, 4703
k.+nüŋ **(3):** 3194, 4335, 4690
k.+ydi **(1):** 3560
k.+yüm **(1):** 3193

kişne- kişnemek √ ET *kişne-* (ED 754a)

k.-yüp **(1):** 4250

kitāb Ar. *i.* kitap.

k. **(2):** 3709, 4726

k.+ı **(2):** 4739, 4742

k.+lar **(1):** 2857

k.+ları **(1):** 2906

ḳo- koymak, bırakmak. √ ET **ḳo-d-* (ED 595b)

ḳ..! **(6):** 2613, 2814, 3051, 3067, 3733, 4487

ḳ.-dı **(28):** 2380, 2453, 2619, 2680, 2804, 2806, 2883, 2940, 3008, 3010, 3082, 3083, 3271, 3482, 3517, 3518, 3527, 3535, 3716, 3739, 3865, 3871, 3947, 3966, 4559, 4559, 4560, 4568

ḳ.-dılar **(10):** 2788, 2872, 3537, 3568, 3756, 4110, 4147, 4261, 4274, 4698

ḳ.-dığı **(2):** 2816, 3717

ḳ.-dukları **(1):** 4280

ḳ.-dum **(1):** 3165

ḳ.-ġıl **(1):** 3696

ḳ.-maġa **(1):** 3633

ḳ.-mış **(2):** 2893, 3800

ḳ.-mışdur **(1):** 3821

ḳ.-r **(3):** 2918, 4510, 4510

ḳocal- yaşlanmak.

ḳ.-dum **(1):** 4107

ḳoç koç.

ḳ. **(1):** 3348

ḳ.+ı **(1):** 3345

ḳoḳu koku.

ḳ. +sı **(3):** 2529, 3275, 4553

ḳ. +sın **(1):** 4411

ḳol kol. √ ET *ko:l* (ED 614b)

ḳ.+ı **(1):** 4144

ḳ.+ları **(3):** 4136, 4142, 4146

ḳolı açuḳ ḫācum sulṭān özel ad, kişi adı.

ḳ. **(26):** 4125, 4140, 4143, 4147, 4149, 4159, 4167, 4172, 4198, 4202, 4206, 4212, 4214, 4223, 4230, 4232, 4234, 4241, 4246, 4249, 4251, 4258, 4271, 4305, 4352, 4536

ḳ.+a **(5):** 4124, 4173, 4195, 4240, 4285

ḳ.+dan **(3):** 4161, 4219, 4228

ḳ.+dur **(1):** 4008

ḳ.+uŋ **(1):** 4146, 4237

ḳolaḳ çolak.

ḳ. **(2):** 4136, 4136

ḳoma- bırakmamak, vazgeçmemek, izin vermemek.

ḳ.-dılar **(1):** 2766

ḳ.-mışsın **(1):** 3107

ḳ.-ŋ **(1):** 2761

ḳ.-yavuz **(1):** 3566

ḳon- konmak, yere inmek, yerleşmek. √ *ḳo-n-* krş. ET *ḳon-* (ED 632a)

ḳ.-acaḳ **(1):** 2690

ḳ.-an **(1):** 4504

ḳ.-dı **(8):** 2481, 2691, 2756, 4070, 4072, 4373, 4375, 4701

ḳ.-dılar **(1):** 3332

ḳ.-dığı **(7):** 2745, 2745, 3390, 4080, 4081, 4086, 4375

ḳ.-ıcaḳ **(1):** 2740

ḳ.-mış **(1):** 2674

ḳ.-mışıdı **(1):** 2744

ḳonaḳla- misafir etmek, ağırlamak. √ *ḳonaḳ+la-* krş. ET *ḳonaḳla-* (ED 638a)

ḳ.-dı **(1):** 2660

ḳondur- ağırlamak amacıyla bir yere yerleştirmek, misafir olarak kabul etmek. √ *ḳon-dur-* krş. ET *ḳontur-* (ED 636a)
ḳ.-alum **(1):** 4359
ḳ.-dı **(2):** 3550, 3558
ḳ.-dılar **(3):** 2660, 3725, 4347
ḳ.-dum **(1):** 4328

ḳondurma- misafir olarak kabul etmemek
ḳ.-mazam **(1):** 4329

ḳonevī şeyḫ sadre'd-dīn ḳonevī
ḳ. **(8):** 2367, 2370, 2374, 2378, 2414, 4405, 4412, 4421

ḳonma- konmamak, yere inmemek, yerleşmemek.
ḳ.-z **(1):** 3841

ḳonya özel ad, yer adı. Konya.
ḳ. **(4):** 2366, 4428, 4442, 4442
ḳ.+da **(8):** 2373, 2415, 3465, 3663, 4405, 4421, 4429, 4444
ḳ.+dan **(2):** 3662, 3752
ḳ.+nuŋ **(1):** 4440
ḳ.+ya **(4):** 3635, 3752, 4414, 4420
ḳ.+yı **(1):** 4416

ḳoŋşı komşu. √ *ḳoŋ-şı* krş. ET *ḳonşı* (ED 640b)
ḳ.+lar **(1):** 4069

ḳonul- konulmak.
ḳ.-mışdur **(1):** 3819

ḳop- kopmak √ ET *ḳop-* (ED 580a)
ḳ.-dı **(2):** 3674, 4037

ḳorḳ- korkmak. √ *ḳork-* krş. ET *ḳork-* (ED 651b)
ḳ.-aram **(1):** 2664
ḳ.-up **(1):** 2757

ḳorḳma- korkmamak.
ḳ **(1):** 4490

ḳorḳu korku. √ *kork-u* krş. ET korkug (ED 654b)
ḳ.+larından **(1):** 4310
ḳ.+sından **(7):** 2889, 2904, 4294, 3637, 4300, 4306, 4307

ḳorḳut ata özel ad, kişi adı.
ḳ **(1):** 3600

ḳoş- koşmak. √ ET *ḳoş-* (ED 670b)
ḳ.-alar **(1):** 2709
ḳ.-up **(1):** 3709

ḳotar- pişen yemeği başka kaba boşaltmak..
ḳ.-dılar **(1):** 4390
ḳ.-ursın **(1):** 4394

ḳotarul- pişen yemeğin başka kaba boşaltılması .
ḳ.-urken **(1):** 4395

ḳov- 1. kovmak., savmak 2. bir yerden sürüp çıkarmak, kovalamak. √ ET *ḳov-* (ED 580b)
ḳ.-araḳ **(1):** 3104

ḳovuḳ(ġ) kovuk. √ ET *ḳovuḳ* (ED 583b)
ḳ.-ından **(1):** 3013

ḳoy- **1.** koymak, yerleştirmek 2. bırakmak, vazgeçmek √ *ḳo-y-* krş. ET *ḳod-* (ED 595b)
ḳ..! **(1):** 2841
ḳ.-a **(1):** 4464
ḳ.-am **(1):** 3627
ḳ.-asın **(1):** 4466
ḳ.-dı **(4):** 2670, 3145, 3461, 3722
ḳ.-dılar **(4):** 2857, 3568, 3568, 4555
ḳ.-ısardur **(1):** 4468
ḳ.-maġa **(1):** 3164
ḳ.-u **(1):** 2977

ḳ.-uŋ **(1):** 4468
ḳ.-up **(12):** 2633, 2794, 2887, 2993, 3035, 3452, 3468, 3922, 4459, 4551, 4556, 4699
ḳ.-uban **(1):** 4555
ḳoyun göğüsle giysi arası, kollar arası, kucak.
ḳ.+ına **(3):** 3461, 3526, 3922
ḳ.+ından **(3):** 3942, 3944, 3947
ḳ.+una **(1):** 3468
ḳoyun geviş getiren bir hayvan, koyun. √ ET *ḳoñ* (ED 631b)
ḳ. **(8):** 2898, 2918, 3233, 3234, 3238, 3279, 3281, 3571
ḳ.+a **(1):** 3572
ḳ.+ı **(2):** 3277, 3560
ḳ.+ın **(2):** 3239, 3288
ḳ.+ından **(2):** 3344, 3364
ḳ.+la **(1):** 4487
ḳ.+uŋ **(1):** 3278
ḳoyuncuḳ koyuncuk
ḳ.+ları **(1):** 3566
ḳoyunlu koyun sahibi olan
ḳ. **(1):** 3560
ḳoyuvėr- koyuvermek, bırakmak, izin vermek.
ḳ..! **(1):** 3266
ḳ.-di **(1):** 3276
ḳoyuvėrme- bırakmamak, izin vermemek
ḳ.-di **(1):** 3551
ḳoz < Far. *i.* ceviz.
ḳ. **(2):** 3295, 4467
köpri köprü √ ET *köprüg* (ED 690b)
k. **(3):** 4211, 4215, 4718
k.+durur **(1):** 4503
k.+yi **(2):** 4217, 4217
k.+sinden **(2):**4205
köprücük köprücük kemiği.
k.+i **(1):** 4254
k.+inüŋ **(1):** 4262
kör kör, gözleri görmeyen.
k. **(1):** 4618
körlük körlük.
k. **(1):** 4286
köşe < Far. *i.* köşe.
k.+de **(2):** 3399, 3400
köşk < Far. *i.* köşk.
k.+üŋ **(3):** 3508, 3508, 3510
köy < Far. *i.* köy.
k. **(7):** 2707, 2744, 2756, 2823, 2898, 2917, 3848
k.+de **(3):** 2765, 3689, 3851
k.+den **(1):** 3530
k.+e **(4):** 2744, 4192, 4322, 4371
k.+inde **(5):** 2569, 2683, 2750, 2752, 3855
k.+ine **(2):** 2689, 2740
k.+ümüzde **(1):** 2627
k.+üŋ **(3):** 2702, 4323, 4331
köyli köylü, köyde yaşayan.
k. **(3):** 2708, 2817, 2849
k.+nüŋ **(1):** 2759
köylü köylü, köyde yaşayan
k. **(1):** 2700
ḳubbe < Ar. *i.* 1. yarım küre biçiminde olan ve yapıyı örten dam 2. kubbe biçiminde olan.
ḳ. **(3):** 4647, 4704, 4712
ḳ.+den **(2):** 4652, 4659
ḳ.+sin **(1):** 4063
ḳ.+sine **(1):** 4063
ḳ.+sini **(1):** 4642
ḳ.+ye **(3):** 4649, 4650, 4657
ḳ.+yi **(2):** 4643, 4646
ḳubbe-yi elif tāc < Ar. *t.* kubbe biçiminde başlık.
ḳ. **(3):** 2675, 3712, 3713
ḳ.+ı **(2):** 2676, 4206

ḳudret < Ar. *i.* güç, kuvvet.
ḳ. **(1):** 3367
ḳ.+i **(1):** 4437
ḳudüm < Ar. *i.* bir çeşit müzik aleti.
ḳ. **(1):** 4268
ḳ.+ler **(1):** 4269
ḳul bende, kul. √ ET *ḳul* (ED 615a)
ḳ. **(6):** 3005, 3406, 3413, 3428, 3939, 4625
ḳ.+a **(3):** 3409, 3412, 3414
ḳ.+lar **(1):** 2424
ḳ.+ları **(1):** 3777
ḳ.+larına **(1):** 3801, 3819
ḳ.+larından **(1):** 3770
ḳ.+larınuŋ **(1):** 3822
ḳ.+ına **(2):** 3405, 4728
ḳ.+uŋuzdur **(1):** 3029
ḳulaġuz rehber, yol gösterici. Bak. ḳulavuz.
ḳ. **(1):** 4295
ḳulaḳ(ġ) kulak √ ET *ḳulgaḳ* (ED 621a)
ḳ.+ına **(1):** 3762
ḳumaş < Ar. *i.*. kumaş, dokuma.
ḳ. **(1):** 3452
ḳupḳurı kupkuru, islak olmayan.
ḳ. **(1):** 4040
ḳurān < Ar. *i.* Kur'an-ı Kerim.
ḳ. **(1):** 4555
ḳurb < Ar. *i.* yakınlık, yakın.
ḳ.+ında **(1):** 3603
ḳ.+ındaki **(1):** 3851
ḳurb-ı ḥaḳḳ < Ar. *t.* Allah'a yakınlık. *ḳ.* **(1):** 4599
ḳ.+a **(2):** 4476, 4516
ḳurbaġa kurbağa. √ ET *ḳurbaḳa* (ED 646a)
ḳ.+ları **(1):** 2585
ḳurbaġacuḳ kurbağa
ḳ.+lar **(1):** 2588
ḳ.+ları **(3):** 2590, 2592, 2593
ḳurbān < Ar. *i.* kurban.
ḳ **(8):** 3354, 3565, 3836, 4176, 4187, 4199, 4327, 4350, 4488
ḳ.+ı **(3):** 3325, 3840, 3842
ḳ.+ın **(1):** 3348
ḳ.+ları **(1):** 4197
ḳ.+ların **(2):** 4188, 4210
ḳ.+uŋuz **(1):** 3838
ḳurbiyyet < Ar. *i.* yakınlık, yakın olma.
ḳ.+i **(1):** 4520
ḳurı kuru. √ ET *ḳuruġ* (ED 652b)
ḳ. **(4):** 2611, 2614, 3861, 3921
ḳurşun kurşun.
ḳ. **(1):** 4719
ḳ.+ını **(1):** 4723
ḳurt(d) kurt. √ ET *ḳurt* (ED 648a)
ḳ. **(2):** 4024, 4032
ḳurtar- kurtarmak. √ ET *ḳurtgar-* (ED 649b)
ḳ..! **(3):** 3499, 4108, 4660
ḳ.-an **(1):** 3469
ḳ.-dı **(1):** 3023
ḳ.-duḳ **(3):** 3448, 3975, 3978
ḳ.-ruŋ **(1):** 3456
ḳ.-up **(2):** 3484, 4205
ḳ.-ursaŋ **(2):** 4662, 4705
ḳurtarıvėr- kurtarıvermek.
ḳ..! **(1):** 3319
ḳurtul- kurtulmak. √ ET *ḳurtul-* (ED 650a)
ḳ.-alar **(1):** 3494
ḳ.-ayın **(1):** 3006
ḳ.-dı **(1):** 3525
ḳ.-dıġına **(1):** 3493
ḳurtulama- kurtulamamak.
ḳ.-zın **(1):** 3005
ḳuru kuru. Bak. ḳurı
ḳ. **(1):** 2620, 2636

***ḳ.+da* (1):** 3033

ḳuru- kurumak. √ ET *ḳurı-* (ED 646a)

***ḳ.-dı* (2):** 4212

***ḳ.-sın* (1):** 3106

ḳurut(d)- kurutmak. √ *kuru-t-* krş. ET *kurıt* (ED 649b)

***ḳ.-dı* (1):** 3269

***ḳ.-ayum* (1):** 3268

ḳuş kuş. √ ET *ḳuş* (E D 670b)

***ḳ.+ça* (1):** 4660

ḳuşaḳ(ġ) bele sarılan uzun ve enli kumaş.

***ḳ.* (1):** 3552

***ḳ.+ın* (1):** 4520

ḳuşat(d)- 1. etrafını çevirmek, kuşatmak. 2. bele sarılıp bağlanan şeyleri başkasının beline bağlamak.

***ḳ.-dı* (5):** 3552, 3634, 3659, 3664, 3737

ḳuşluḳ günün sabah ve öğlen arasındaki bölümü. Bak. ḳaba ḳuşluḳ.

***ḳ.* (1):** 2409

ḳuṭb- ı ʿālem < Far. *t.* Hacı Bektaş Velī.

***ḳ.* (2):** 4538, 4729

ḳuṭb-ı cihān < Far. *t.* Hacı Bektaş Velī.

***ḳ.* (7):** 3247, 3256, 3321, 3382, 3597, 3845, 4445

ḳuṭbü'l-aḳṭāb < Ar. *t.* ulların en ulusu.

***ḳ* (1):** 3984

ḳuvvet Ar. *i.* güç.

***ḳ* (6):** 2902, 3692, 3695, 3701, 4396, 4581

***ḳ..+i* (2):** 3674, 4622

***ḳ.+üm* (1):** 4107

ḳuvvetlü *Ar. kuvvet* + *T* +*lü.* güçlü.

***ḳ* (7):** 3626, 4037, 4126, 4221, 4257, 4355, 4405

ḳuyruḳ(ġ) kuyruk. √ ET *ḳudruḳ* (ED 604a)

***ḳ.+ı* (4):** 2883, 2887, 2893, 4304

***ḳ.+ına* (4):** 3019, 3021, 4300, 4306

***ḳ.+ından* (1):** 3022

***ḳ.+ların* (1):** 4203

ḳuzı kuzu. √ ET *ḳuzı* (ED 681a)

***ḳ.* (6):** 2898, 2918, 3563, 3563, 3565, 3572

ḳuzu kuzu. Bak. ḳuzı.

***ḳ.* (4):** 3566, 3575, 3575, 3577

***ḳ.+nuŋ* (2):** 3562, 3566

***ḳ.+sı* (2):** 3560, 4203

***ḳ.+ya* (1):** 3561

küçük < Far. *i.* küçük, büyük olmayan.

***k.* (2):** 3669, 3671

küffār < Ar. *i.* kafirler.

***k.+a* (1):** 3772

küfr < Ar. *i.* Allah'ı inkar etme.

***k.* (2):** 4669, 4707

kükre- kükremek, bağırmak. √ ET *kükre-* (ED 687a: *-ö-*)

***k.-di* (1):** 3454

kül kül. √ ET kül (ED 715a)

***k.* (2):** 4304, 4308

külḫān < Far. *i.* külhan.

***k.* (4):** 2426, 2888, 2894, 2894

küllī < Ar. *s.* bütüne ve genele ilişkin.

***k.* (2):** 2850, 3502

***k.+si* (2):** 2713, 3507

***k.+sin* (1):** 3562

***k.+sinüŋ* (1):** 2819

külliyen Ar. *z.* büsbütün, tamamiyle.

***k.* (4):** 3285, 3329, 3602, 4343

külünk Far. *i.* taşları, kayaları

parçalamakta kullanılan sivri kazma.
k.+i (1): 4689
künh < Ar. *i.* öz, kök, iç yüz.
k.+üne (1): 2490
lā < Ar. *e.* olumsuzluk edatı.
l. (1): 4708
lafẓ < Ar. *i.* söz.
l.+ın (2): 2866, 3031
l.+ından (1): 3650
l.+ıla (1): 3422
laḥẓa < Ar. *i.* göz ucu ile bakıncaya kadar geçen zaman.
l. (7): 2731, 2837, 2892, 3408, 3444, 3792, 3818
l.+dan (1): 3445
lākin Far. *e.* ama, fakat, ancak.
l. (3): 4129, 4408, 4743
lāle < Far. *i.* lale. 2. Ayrıca Bak. : ḥızır lāle.
l. (8): 3185, 3189, 3209, 4472, 4644, 4672, 4678, 4696
l.+m (3): 3186, 3186, 3186
laʿnet < Ar. *i.* beddua, ilenç.
l.+i (1): 4739
lārende özel ad, yer adı.
l. (1): 4444
lā-teklif < Ar. *z.* teklifsiz, teklif etmeden.
l. (2): 3791, 3796
latīf < Ar. *s.* yumuşak, hoş, güzel, nazik.
l. (4): 3140, 3141, 3857, 4100
la-yaʿḳıl < Ar. *s.* Aklı başında olmayan.
l. (4): 2493, 2572, 2981, 3927
lāyıḳ Ar. *s.* yaraşır, yakışan.
l. (4): 4499, 4517, 4591, 4670
lāzım < Ar. *i.* gerek.
l. (2): 3562, 3759
legençe küçük leğen.
l. (3): 3035, 3155, 3156
l.+niŋ (3): 3039, 3041, 3042
l.+nüŋ (5): 3036, 3036, 3037, 3038, 3040
l.+yi (2): 3158, 3161
lerze < Far. *i.* titreme, titreyiş.
l. (2): 2890, 3424
leşker < Far. *i.* asker.
l. (2): 3613, 3623
l.+ile (1): 3602
l.+in (3): 3619, 3635, 3769
l.+inden (1): 3770
l.+üŋde (1): 3631
leṭāʾif < Ar. *ç.i.* şakalar, nükteler, alay.
l. (1): 3282
levn < Ar. *i.* renk, boya, tür, çeşit.
l.+i (2): 2890, 2896
leylen ve nehāran < Ar. *z.* Geceli gündüzlü, gece gündüz.
l. (1): 4004
libās < Ar. *i.* elbise.
l.+ın (1): 2952
l.+lar (1): 2674
l.+ları (3): 2675, 2679, 3141
l.+ların (2): 2680, 2883
liki < Far. *e.* ama, fakat.
l. (6): 4602, 4604, 4634, 4640, 4648, 4661
liyāḳat < Ar. *i.* layık olma, yaraşırlık, uygunluk.
l.+i (1): 3638
luṭf < Ar. *i.* iyilik, güzellik.
l. (18): 2473, 2646, 2703, 2716, 2768, 2775, 3251, 3301, 3317, 3434, 3459, 3519, 4107, 4137, 4222, 4393, 4569, 4608

l.+uŋdan **(3):** 2474, 3261, 4439
l.+uŋuzdan **(1):** 2824
lüle < Far. *i.* musluksuz su borusu.
l. **(2):** 2810, 2848
mā < Far. *i.* su.
m. **(1):** 4600
mā u men < Far. *zm.* ben ve biz.
m.+den **(2):** 4510 4599
mā-bākī < Ar. *i.* kalan, arta kalan, geride kalan.
m.+si **(2):** 2855, 3636
mācerā < Ar. *i.* meydana gelen, olup biten.
m.+yı **(1):** 4345
mādām < Ar. *bağ.* madem.
m. **(1):** 4378
maʿden < Ar. *i.* maden, kaynak.
m.+i **(4):** 2822, 2824, 2827, 2828
m.+in **(1):** 2849
māh < Far. *i.* ay.
m. **(1):** 4714
māh-ı rebīʿü'l-evvel < Far. Ar. *t.* hicri takvime göre yılın üçüncü ayı.
m. **(1):** 4737
maḥall < Ar. *i.* yer.
m. **(3):** 3633, 3653, 3878
m.+de **(5):** 2447, 2528, 2750, 3909, 4396
m.+dür **(2):** 2422, 3632
m.+e **(2):** 3571, 4414
m.+i **(6):** 2447, 2857, 3801, 3819, 4017, 4423
m.+inde **(2):** 3822, 3974
m.+idi **(2):** 2480, 3053
mā-ḥaṣal < Ar. *b.i.* netice, sonuç, meydana gelen şey.
m. **(4):** 2865, 2965, 4494, 4630
maḥbūb < Ar. s. sevgili, sevilmiş.
m. **(8):** 3692, 3693, 3695, 3701, 3788, 3794, 3856, 3925
m.+dur **(1):** 3140
maḥbūs < Ar. *i.* hapsolunmuş, bir yere kapatılmış.
m. **(2):** 3376, 3381
m.+dur **(1):** 3317
maḥlaṣ < Ar. *i.* şairlerin eserlerinde kullandıkları takma ad.
m.+ında **(2):**3075, 3089
mahmūd < Ar. özel ad, erkek adı.
m. **(2):** 3179, 3204
m.+dur **(1):** 3178
m.+uŋ **(1):** 3206
mahmūd-ı ḫayrānī < Far. *ö.i* bir derviş adı.
m. **(1):** 4535
maḥpūs < Ar. *i.* hapsolunmuş, bir yere kapatılmış. Bak. maḥbūs
m. **(2):** 3338, 3433
maḥrem < Ar. *s.* mahrem.
m. **(2):** 4594
maḥrūm < Ar. *s.* istediğini elde edemeyen.
m. **(1):** 4741
maḫṣūṣ < Ar. *s.* özgü, has.
m.+ıdı **(2):** 4047
maḥv < Ar. *i.* 1. yok olma, 2.bozulma.
m. **(3):** 3844, 4612, 4613
maḳālāt < Ar. *i.* özel ad, eser adı. Hacı Bektaş-ı Veli'nin eseri.
m.+ın **(1):** 3043
maḳām < Ar. *i.* makam, mevki.
m. **(15):** 2460, 2461, 2465, 2673, 2674, 4030, 4033, 4033, 4095, 4097, 4148, 4158, 4383, 4537, 4612
m.+a **(4):** 2674, 2756, 4160, 4225

m.+da **(5):** 2445, 2456, 2456, 3543, 4443
m.+ı **(3):** 2640, 3997, 4128
m.+dadur **(1):** 4402
m.+dur **(1):** 2461
m.+ına **(5):** 2412, 2455, 2499, 2671, 4405
m.+ında **(1):** 4401
m.+ından **(1):** 3487
m.+larına **(1):** 3221
m.+larından **(1):** 3217
m.+um **(1):** 3521
m.+uŋ **(2):** 4156, 4317

maḳāmlu < Ar. *maḳām* + *T. +lu.* makam sahibi.
m. **(1):** 2412

maḳarr < Ar. *i.* merkez, karar yeri, karargah.
m. **(1):** 4494

maḳbūl < Ar. *s.* kabul olunmuş, beğenilen.
m. **(1):** 4528

maḳṣūd < Ar. *s.* istenilen şey, dilek.
m. **(1):** 4214
m.+a **(2):** 3795, 4229
m.+dan **(1):** 4352
m.+ı **(1):** 2807
m.+ına **(1):** 3941
m.+ları **(1):** 4122
m.+larına **(1):** 3981
m.+umuz **(3):** 3274, 4244

maḳtūl < Ar. *s.* öldürülmüş, öldürülen.
m.+üŋ **(1):** 3374

mal < Ar. *i.* mal.
m. **(5):** 2423, 3115, 3117, 3881, 4666
m.+ı **(3):** 2422, 2988, 3115
m.+ın **(2):** 3680, 3965
m.+um **(1):** 4328

maʿlūm < Ar. *s.* bilinen, belli.
m. **(24):** 2434, 2444, 2470, 2476, 2645, 2648, 2664, 2762, 2784, 2962, 3050, 3094, 3095, 3098, 3163, 3164, 3471, 3528, 3594, 4002, 4022, 4054, 4150, 4195, 4265, 4358, 4388, 4392
m.+dur **(1):** 4007
m.+uŋuzdur **(1):** 3623

malya özel ad, yer adı.
m.+da **(4):** 3190, 3291, 3363, 3610
m.+ya **(1):** 3339

maʿmūr < Ar. *s.* bayındır.
m. **(1):** 3604

maʿnā < Ar. *i.* anlam.
m. **(3):** 3112, 4170, 4594
m.+sı **(1):** 3111
m.+sın **(1):** 4410
m.+yı **(1):** 4415

maʿnī < Ar. *i.* engel, özür.
m. **(3):** 4469, 4571, 4634

manṣūb < Ar. *i.* nasiplendirilmiş olan, memuriyete konulmuş olan.
m. **(4):** 3643, 3745, 3748, 3760
m.+a **(1):** 4588

maʿrifet < Ar. *i.* ustalık, hüner.
m. **(1):** 3393

maʿrūf < Ar. *i.* herkesçe bilinen, tanınan, meşhur.
m. **(1):** 2689
m.+dur **(2):** 2949, 3291

maṣara su kabı.
m.+sı **(1):** 4664
m.+ı **(1):** 4658

maṣḫara < Ar. *i.* 1. eğlendirici, komik şey 2. biriyle alay etmek (maskaraya almak.)
m.+ya **(3):** 2571, 2574, 3239

maṣlaḥat < Ar. *i.* önemli iş.
m.+a **(1):** 2484

maʿṣūm < Ar. *i.* suçsuz, kabahatsiz.
***m.+ı* (1):** 3303
maşrapa < Ar. *i.* sürahi.
***m.* (3):** 2959, 2960, 2961
maʿşūḳ < Ar. *i.* sevilen, aşık olunan.
***m.+ınuŋ* (1):** 3946
mat < Far. *i.* kötü duruma düşme, bozulma, yenik düşme.
***m.* (1):** 2984
mātem < Ar. *i.* yas.
***m.* (1):** 4539
mātem-i ḥüseyin < Far. *t.* Hz. Hüseyin'in öldürülmesi sebebiyle tutulan yas.
***m.+de* (1):** 4186
maṭlaʿ < Ar. *i.* kaside veya gazellerin ilk beyti.
***m.* (1):** 3072
maẓhār < Ar. *i.* şereflenme.
***m.+ısın* (1):** 4598
mecāl < Ar. *i.* derman, takat.
***m.* (1):** 4331
***m.+i* (1):** 3667
meclis < Ar. *i* toplanılan yer.
***m.* (5):** 2478, 2481, 3080, 3081, 3394
***m.+inde* (2):** 3832, 3834
mecmūʿ < Ar. *i.* toplanmış, bir araya getirilmiş.
***m.+ı* (6):** 2411, 2476, 2762 2883, 2886, 4184
***m.+ısı* (1):** 4001
***m.+ından* (1):** 4019
meded < Ar. *ünl.* aman.
***m.*(9):** 2368, 2914, 3023, 3066, 3803, 3820, 3820, 3822, 3824
***m.+ine* (1):** 3974
meger < Far. *bağ.* oysa ki, halbuki.
***m.* (50):** 2370, 2383, 2415, 2452, 2478, 2480, 2504, 2514, 2542, 2569, 2584, 2596, 2606, 2653, 2684, 2686, 2905, 2927, 2986, 3128, 3293, 3332, 3371, 3378, 3451, 3464, 3490, 3560, 3571, 3645, 3711, 3715, 3761, 3848, 3851, 3854, 3928, 3931, 4063, 4156, 4160, 4175, 4189, 4211, 4213, 4235, 4255, 4270, 4363, 4418
mehīb < Ar. *i.* heybetli, korkutucu.
***m.* (1):** 3754
mekān < Ar. *i.* yer, bulunulan yer.
***m.* (12):** 3610, 3830, 3831, 4053, 4068, 4304, 4357, 4359, 4410, 4415, 4423, 4426
***m.+dan* (1):** 3795
***m.+ı* (3):** 2706, 3064, 3463
***m.+ına* (1):** 2639
***m.+ından* (1):** 3855
***m.+larına* (2):** 4314, 4350
***m.+umuz* (1):** 3975
mekānlu < *Ar. mekān + T. +lu* mekanlı.
***m.* (1):** 4314
mekke özel ad, yer adı.
***m.+de* (3):** 3057, 3057, 3059
mektūb < Ar. *i.* mektup.
***m.* (1):** 3419
***m.+ı* (3):** 3421, 3422, 3424
melef < Ar. *i.* giysi parçası, paçavra,yama.
***m.+i* (2):** 3271, 3272
***m.+lerin* (5):** 3265, 3266, 3267, 3270, 3272
***m.+ümüzi* (1):** 3265
mele- melemek.
***m.-yi* (1):** 3566
meleş- meleşmek.
***m.-üp* (1):** 3572

melūl < Ar. *s.* usanmış, bıkmış, bezmiş.
***m.* (1):** 4476
melʿūn < Ar. *s.* Allah tarafından lanetlenmiş olan, lanetli.
***m.* (2):** 2632, 3693
memīş aġa özel ad, kişi adı.
***m.* (1):** 4746
memleket < Ar. *i.* ülke.
***m.* (2):** 3192, 3627
***m.+de* (3):** 2641, 2650, 3193
***m.+e* (1):** 3996
***m.+i* (3):** 3621, 3624, 3625
***m.+in* (1):** 3612
***m.+ine* (1):** 3616
***m.+lerine* (2):** 2615, 3991
***m.+üm* (1):** 3684
***m.+üŋ* (1):** 4092
***m.+üŋüze* (1):** 2828
memlūkī muḥammed sūzī özel ad, kişi adı.
***m.* (1):** 4746
menḳabāt-ı ḥüsn < Far. *t.* güzel hikayeler.
***m.+leri* (1):** 2542
menāzil < Ar. *ç.i.* duraklar, konak. yerleri.
***m.* (2):** 4127, 4127
menḳūl < Ar. *s.* nakladilen.
***m.+dür* (2):** 4162
menteşe özel ad, yer adı.
***m.* (3):** 4062, 4117, 4322
menzil < Ar. *i.* konak.
***m.+i* (1):** 2690
***m.+ine* (2):** 2591, 2660
menzilet < Ar. *i.* derece, rütbe, mertebe.
***m.+in* (1):** 4398
menzilli < *Ar. menzil* + *T. +li* konak sahibi, yer sahibi.
***m.* (1) :** 2591
merātib < Ar. *ç.i.* mertebeler.
***m.* (2) :** 3080, 4127
merd < Far. *i.* erkek, adam.
***m.* (2):** 4619, 4711
merdek < Far. *i.* adamcağız, adamcık.
***m.* (1):** 3014
merg < Far. *i.* ölüm.
***m.* (1):** 4518
merġūb < Ar. *i.* beğenilen, rağbet edilen.
***m.* (1):** 3794
merḥabālaş- < *Far. merḥabā* + *T. +laş-* merhabalaşmak, selamlaşmak.
***m.-dılar* (1):** 3582
merkeb < Ar. *i.* eşek.
***m.* (5):** 3021, 3022, 4024, 4028, 4307
***m.+e* (1):** 4174
***m.+in* (2):** 4031, 4032
***m.+inden* (3):** 4030, 4300, 4318
***m.+ine* (2):** 4195, 4297
***m.+leri* (1):** 4174
***m.+üŋ* (2):** 4024, 4300
***m.+üŋüz* (1):** 3019
mertebe < Ar. *i.* derece, rütbe.
***m.* (3):** 2775, 2791, 4588
***m.+sin* (1):** 2519
***m.+sine* (1):** 2642
***m.+ye* (1):** 4049
mescid < Ar. *i.* mescid, toplanma yeri.
***m.* (2):** 3001, 3010
***m.+i* (2):** 2996, 3000
***m.+lerine* (1):** 2701
***m.+üŋ* (1):** 2997
mesken < Ar. *i.* yaşanan yer.
***m.* (2):** 4097, 4158
***m.+in* (1):** 3911
***m.+ine* (1):** 2499
***m.+lerine* (1):** 3997
meskenet < Ar. *i.* miskinlik, tembellik
***m.* (1):** 4096

mest-i lā-yaʿḳıl < Far. Ar. *t.* kendinden geçme, kendini kaybetme.
m. **(1):** 2981
meṣṭūr < Ar. *s.* satırlanmış, yazılmış.
m. **(1):** 3315
meşġūl < Ar. *s.* meşgul.
m. **(3):** 2445, 3150, 4703
meşhed < Ar. *i.* şehit düşülen yer.
m.+in **(1):** 4698
meşhūr < Ar. *s.* şöhretli..
m+da. **(3):** 3193, 3389, 3538
m.+dur **(10):** 2537, 2582, 2595, 2977, 3577, 3594, 4101, 4226, 4321, 4362
m.+lardur **(1):** 4007
meşīḫat < Ar. *i.* şeyhlik.
m.+ın **(1):** 4236
meşk < Far. *i.* kırba, tulumdan yapılmış su kabı.
m. **(1):** 4132
meşveret < Ar. *i.* danışma, konuşup anlaşma.
m. **(1):** 3707
mevc < Ar. *i.* dalga.
m. **(2):** 3454, 3492
mevt < Ar. *i.* ölüm
m. **(2):** 4674, 4689
m.+üŋ **(1):** 4691
mevziʿ < Ar. *i.* bir şey konulacak yer.
m. **(1):** 4292
m.+de **(1):** 3291
m.+ye **(1):** 4292
meyān < Far. *i.* miyan, orta.
m.+ı **(1):** 2531
m.+ın **(2):** 2414, 3883
m.+larından **(1):** 3555
meydān < Ar. *i.* meydan.
m. **(3):** 3405, 3429, 4131
m.+a **(3):** 3403, 3406, 4536
m.+dan **(1):** 3415
m.+ından **(1):** 3074
m.+uŋ **(2):** 4129
meyyit < Ar. *i.* ölü, ölmüş.
m.+i **(1):** 4556
m.+in **(4):** 3304, 4506, 4560, 4610
m.+üm **(4):** 4461, 4469, 4487, 4679
m.+üŋ **(2):** 4497, 4581
mezār < Ar. *i.* kabir.
m. **(1):** 3543
m.+a **(1):** 4559
m.+ı **(8):** 2582, 2584, 3582, 3585, 3593, 4161, 4180, 4225
m.+ın **(1):** 4699
m.+ına **(1):** 3546
m.+ında **(1):** 4361
m.+ıŋız **(1):** 4165
m.+lardur **(1):** 4162
m.+uŋ **(2):** 4152, 4417
mezār-ı şerīf < Far. Ar. *t.* kutsal mezar.
m.+i **(2):** 3541, 3588
m.+in **(1):** 3540
m.+inden **(1):** 3587
m.+leri **(6):** 3590, 4044, 4120, 4183, 4224, 4444
m.+lerine **(3):** 3578, 3583, 4118
mezīd < Ar. *i.* çoğalma, artma.
m. **(1):** 4716
mezidle- *Ar. mezid* + *T. +le-* artırmak, çoğaltmak
m.-yüp **(1):** 2638
meẕkūr < Ar. *s.* söylenmiş, adı geçmiş.
m. **(16):** 2689, 2740, 2743, 2759, 2876, 2996, 3234, 3238, 3241, 3254, 3372, 3398, 3414, 3467, 3735, 4211
m.+durur **(1):** 2595

m.+ların **(1):** 3366
mı-mi soru eki.
m. **(16):** 2646, 2737, 2844, 2900, 2900, 2923, 2926, 3163, 3194, 3969, 4596, 4621
m.+dur **(5):** 2711, 2939, 3063, 3385, 4369
m.+dür **(3):** 2844, 2850, 3029
m.+sın **(1):** 3105
m.+sin **(4):** 2388, 2486, 3105, 3422
m.+siz **(5):** 3417, 3478, 3531, 4247, 2907
m.+ydı **(2):** 2917, 2918
mıḳrāṣ < Ar. *i.* makas.
m. **(10):** 2787, 2794, 2801, 2804, 2805, 2806, 2808, 2809, 2847, 2847
m.+ı **(2):** 2812, 2813
m.+ıydı **(1):** 2802
mıḳrāż < Ar. *i.* makas. Bak. mıḳrāṣ
m.+ın **(1):** 3552
mıṣr özel ad yer adı. Mısır.
m. **(2):** 4744, 4746
m.+dan **(1):** 4747
mıṣrāʿ < Ar. *i.* mısra.
m.+ında **(1):** 4289
mihmān < Far. *i.* misafir, konuk.
m. **(1):** 4488
m.+a **(1):** 4482
miḥrāb < Ar. *i.* camilerde imama ayrılmış olan, girintili yer.
m. **(1):** 2675
miḥrāp < Ar. *i.* camilerde imama ayrılmış olan, girintili yer. Bak. miḥrāb.
m.+da **(1):** 2677
mikdār < Ar. *i.* parça, kısım.
m. **(6):** 2655, 2656, 2761, 2765, 3195, 4275
m.+ı **(2):** 2590, 4382
mīl < Ar. *i.* türlü işlerde kullanılmak için yapılan ince ve uzun metal çubuk.
m. **(1):** 4651
m.+i **(1):** 4649, 4650
miʿmār < Ar. *i.* mimar.
m. **(6):** 4638, 4652, 4654, 4669, 4695, 4713
m.+ıla **(1):** 4645
m.+ını **(1):** 4640
minnet < Ar. *i.* minnet.
m. **(1):** 4725
mirās < Ar. *i.* miras.
m. **(1):** 3115
miṣāl < Ar. *i.* örnek.
m. **(1) :** 3039
m.+inde **(2):** 3589, 3713
miskīn < Ar. *s.* miskin.
m. **(3):** 3247, 3408, 3870
m.+lerüŋi **(1):**3499
miskīnlik < *Ar. miskīn* + *T. +lik* miskin olma durumu.
m. **(9):** 3083, 3093, 3100, 3149, 3511, 3513, 3870, 3903, 4131
miṣl < Ar. *i.* eş, benzer.
m.+i **(2):** 4588, 4602
monlā < Far. *i.* molla, büyük alim.
m. **(95):** 2685, 2687, 2688, 2690, 2693, 2694, 2695, 2705, 2708, 2710, 2710, 2711, 2722, 2723, 2726, 2733, 2740, 2752, 2754, 2760, 2767, 2770, 2772, 2773, 2776, 2780, 2781, 2682, 2783, 2786, 2788, 2790, 2807, 2809, 2815, 2818, 2820, 2832, 2833, 2836, 2842, 2852, 2853, 2856, 2858, 2862, 2873, 2897, 2897, 2900,

2901, 2902, 2904, 2907, 2912, 2919, 2922, 2924, 2936, 2939, 2940, 2942, 2952, 2953, 2954, 2956, 2960, 2962, 2969, 2972, 2973, 2977, 2989, 2995, 2999, 3000, 3010, 3018, 3021, 3023, 3026, 3045, 3072, 3083, 3088, 3092, 3101, 3103, 3106, 3465, 3467, 3468, 3469, 3470, 3473

m.+nıŋ **(1):** 3048

m.+nuŋ **(5):** 2787, 2885, 2924, 3002, 3027

m.+ya **(11):** 2727, 2739, 2903, 2938, 2950, 2979, 3022, 3071, 3086, 3105, 3112

m.+ya **(3):** 2862, 2936, 2992

muallaḳ < Ar. *i.* muallak.

m. **(2):** 2725, 2747

muʿaṭṭar < Ar. *s.* ıtırlı, güzel kokulu.

m. **(1):** 4553

muʿayyen < Ar. *i.* belirli.

m. **(6):** 3541, 3542, 3778, 4180, 4305, 4495

m.+dür **(1):** 2466

muʿaẓẓam < Ar. *i.* çok büyük.

m. **(1):** 3885

mūcib < Ar. *i.* icab eden lazım gelen şekilde

m.+ince **(1):** 3708

muḥabbet < Ar. *i.* sevme, aşk.

m. **(4):** 2838, 3558, 4048, 4087

m.+i **(2):** 2837, 3641

m.+in **(1):** 4448

m.+leri **(1):** 3832

muḥaḳḳaḳ < Ar. *s.* doğruluğu belli olan, kanıtlanmış.

m. **(1):** 2916

muḥaḳḳiḳāne < Ar. *z.* hakikati araştırana yakışacak şekilde.

m. **(3):** 2491, 2991, 3393

muḫālif < Ar. *s.* muhalefet eden, aykırılık gösteren.

m. **(3):** 3453, 3908, 3908

muḥammed özel ad, Hz. Muhammed.

m. **(3):** 4714, 4715, 4746

m.+*e* **(1):** 4735

m.+in **(1):** 4736

muḥammed-i muṣṭafā Hz Muhammed.

m. **(1):** 15

muḥaṣṣal < Ar. *i.* sonuç, netice.

m. **(1):** 4431

muḥaṣṣal-ı kelām < Far. *t.* sözün özü, sözün sonu.

m. **(2):** 3945, 3948

muḥibb < Ar. *i.* seven, dost.

m. **(15):** 2501, 2662, 2687, 2879, 3399, 3706, 3877, 3970, 3999, 4035, 4112, 4383, 4400, 4416, 4429

m.+e **(1):** 3557

m.+i **(3):** 3288, 4205, 4619

m.+iydi **(1):** 4631

m.+iyüz **(1):** 4407

m.+le **(2):** 3396, 4490

m.+ler **(1):** 4539

m.+leri **(5):** 3392, 3412, 3850, 3989, 4045

m.+leriŋe **(1):** 3117

m.+lerüŋ **(1):** 2461

m.+ümüz **(1):** 3529

m.+üŋ **(1):** 4581

muḥibblik < *Ar. muḥibb + T. +lik* sevme, dostluk.

m.+i **(2):** 3358, 3972

muḥkem < Ar. *i.* sağlam, kuvvetli.

m. **(8):** 2672, 3552,

3667, 3741, 4461, 4646, 4675, 4689
muḫtaṣar < Ar. *s.* kısaltılmış olan, kısa, özet.
***m.* (2):** 3288, 4351
muḫteşem < Ar. *s.* görkemli, gösterişli.
***m.* (1):** 3416
muḳābil < Ar. *s.* bir şeyin karşısında bulunan.
***m.* (1):** 4418
muḳaddem < Ar. *s.* önce gelen, önceki.
***m.* (1):** 3335
muḳarreb < Ar. *s.* yaklaşmış, yakın.
***m.* (1):** 2800
mūm Far. *i.* mum.
***m.* (1):** 4277
murād < Ar. *i.* arzu, istek.
***m.* (10):** 2526, 2617, 2623, 2755, 3023, 3938, 3980, 4289, 4629, 4634
***m.+ıŋuz* (1):** 4244
***m.+ları* (1):** 4296
***m.+larına* (1):** 3981
***m.+larınca* (2):** 2440, 2884
***m.+uŋ* (2):** 3655, 4095
murād-ı şerīf < Far. *t.* şerefli istek, arzu.
***m.+leri* (1):** 2780
murād-baḫş < Ar. Far. *b.s.* murat veren, dilekleri yerine getiren.
***m.* (1):** 2603
murād-baḫşlıḳ < Ar. Far. *b.i.* murād-baḫş+ *T.* *+lıḳ* murat verme, dilekleri yerine getirme.
***m.* (1):** 2526
murāḳabe < Ar. *i.* bakma, göz altında bulundurma.
***m.+den* (1):** 3445
***m.+ye* (1):** 3444
murġ < Far. *i.* kuş.
***m.* (1):** 4512
murġ-ı cān < Far. *t.* can kuşu.
***m.* (1):** 4512
murṭazā < Ar. *s.* Hz Ali'nin lakabı.
***m.* (1):** 4480
***m.+dan* (1):** 4481
musā özel ad, kişi adı.
***m.+leyin* (1):** 2986
musāyü'r-rıżā özel ad.
***m.* (1):** 4166
muṣāḥabet < Ar. *i.* konuşma, görüşme.
***m.* (1):** 2858
***m.+ümüz* (1):** 4426
musaḫḫar < Ar. *s.* fethedilmiş, ele geçirilmiş.
***m.* (1):** 3602
muṣāḥib < Ar. *i.* sohbete arkadaşlık eden kimse.
***m.* (1):** 4565
***m.+i* (1):** 2642
muṣallā < Ar. *i.* camilerde cenaze konulup önünde namaz kılınan yer.
***m.+ya* (1):** 4556
muṣḥaf-ı şerīf < Far. *t.* Kur'an
***m.* (1):** 2675
***m.+i* (1):** 2677
musluḳ < Ar. *i.* musluk.
***m.* (1):** 2713
muştucı < *Far. müjde* + *T.* *+cı* müjdeci.
***m.* (1):** 3763
muştula- < *Far. müjde* + *T.* *+la-* müjdelemek.
***m.-dı* (1):** 3763
mutavvel < Ar. *s.* uzatılmış.

m. (1): 4006

muʿteber < Ar. *s.* itibarlı.

m. (3): 2857, 3113, 4675

muʿteḳid < Ar. *s.* itikad eden, inanan.

m.+lere (1): 2774

m.+leri (1): 2691

muʿtekīf < Ar. *s.* bir ibadethaneye kapanıp, ibadetle meşgul olan.

m.+ler (1): 4596

muʿtemed < Ar. *s.* kendine inanılıp, güvenilen kimse.

m. (1): 3723

m.+leri (1): 3753

mutiʿ < Ar. *s.* itaat eden, uyan.

m. (3): 3422, 3636, 3636

m.+üm (1): 3422

muttaṣıl < Ar. *s.* 1. bitişik, yan yana olan 2. aralıksız, durmadan.

m. (2): 2685, 4004

muvāfaḳat < Ar. *i.* uygun görme, onama, kabul etme.

m. (2): 2871, 2871

muy < Far. *i.* kıl, saç teli.

m.+ımuzı (1): 3440

mużāyaḳa < Ar. *i.* sıkıntı, darlık, zorluk.

m. (2): 2644, 3497

m.+dan (1): 2647

m.+muzı (1): 2645

m.+sından (2): 3832, 3834

muʾzī < Ar. *s.* eziyet eden, inciten.

m. (2): 2530

mübālaġa < Ar. *i.* abartma.

m. (2): 3197, 3364

mübārek < Ar. *s.* kutlu, bereketli.

m.(36): 2448, 2477, 2482, 2721, 2772, 2778, 2789, 2794, 3009, 3027, 3141, 3144, 3188, 3331, 3442, 3444, 3450, 3451, 3581, 3650, 3658, 3727, 3736, 3784, 3911, 3965, 3989, 4018, 4040, 4090, 4120, 4143, 4148, 4302, 4308, 4378

m.+dür (2): 4090, 4378

mübtediʿ < Ar. *s.* bid'at uyduran, ehl-i bid'a.

m. (1): 2841

m.+ler (1): 2863

m.+üŋ (1): 2864

mücerred < Ar. *s.* soyut.

m. (1): 2583

mücevveze < Ar. *i.* eskiden başa giyilen resmi kavuk.

m.+eŋle (1): 3733

m.+siyle (1): 3734

müdām < Ar. *s.* sürekli, devam eden.

m. (1): 4004

müddet < Ar. *s.* süre, zaman.

m.+den (1): 4743

müderris < Ar. *s.* ders veren, okutan.

m. (1): 2684

müʾezzin < Ar. *s.* ezan okuyan.

m. (1): 2982

müferred < Ar. *s.* tek, yalnız.

m. (1): 4002

müflis < Ar. *s.* batan, iflas eden.

m. (1): 3934

müftī < Ar. *s.* fetva veren.

m. (1): 2684

müheyyā < Far. *s.* hazır, hazırlanmış.

m. (9): 2371, 3561, 4178, 4178, 4186, 4233, 4239, 4242, 4258

m.+sına (4): 4176, 4188, 4199, 4222

m.+ya (1): 3573

m.+yı (1): 4185

mühlet < Ar. *i.* mühlet, süre.

m. (2): 3387, 3408

mühmel < Ar. *s.* ihmal edilmiş, bırakılmış.

m. **(1):** 3696

mühr < Far. *i.* mühür, damga.

m.+in **(1):** 3420

mührlü < *Far. mühr* + *T. +lü* mühürlü.

m. **(1):** 3419

mükemmel < Ar. *s.* eksiksiz, kusursuz.

m. **(1):** 4203

mülāḳāt < Ar. *i.* kavuşma, birleşme, görüşme.

m. **(8):** 2579, 2753, 2835, 2861, 3046, 3211, 3592, 3787

mülḥid < Ar. *s.* Allah'a inanmayan

m. **(1):** 4485

mülk < Ar. *i.* 1. sahip olunan, gelir getiren mal. 2. ülke.

m. **(1):** 3455

m.+e **(2):** 2970, 4516

m.+i **(3):** 4629, 4715, 4717

m.+idür **(1):** 3890

m.+in **(1):** 2988

m.+inde **(2):** 4511, 4625

m.+ine **(3):** 4493, 4625, 4696

m.+inüŋ **(1):**3960

mü'min < Ar. *s.* iman eden, müslüman.

m. **(4):** 4616, 4669, 4675, 4734

mümkin < Ar. *s.* mümkün.

m. **(1):** 3140

münācāt < Ar. *i.* Allah'a yalvarma

m. **(4):** 2983, 2986, 4525, 4683

münādī < Ar. *s.* çığırtkan, tellal.

m. **(1):** 3402, 3404

münāsib < Ar. *s.* uygun, yerinde.

m. **(1):** 3486

münevver < Ar. *s.* nurlu, aydın.

m. **(1):** 3511

münkir < Ar. *s.* inkar eden.

m. **(6):** 3233, 3238, 3241, 3249, 3254, 4330

m.+i **(1):** 3240

münselik < Ar. *s.* bir yola girip orada giden, bir tarikata girmiş, bir meslek tutmuş olan.

m. **(1):** 3994

münteşir < Ar. *s.* yayılmış, yaygın.

m. **(2):** 2542, 3774

mürde < Far. *s.* ölü, ölmüş olan.

m. **(2):** 3310, 3311

mürekkeb < Ar. *i.* mürekkep.

m. **(1):** 3013

müretteb < Ar. *s.* düzenli.

m. **(1):** 3417

mürīd < Ar. *s.* bir şeyhe bağlı olan kimse

m. **(13):** 3399, 3877, 3970, 3999, 4113, 4205, 4416, 4429, 4481, 4491, 4494, 4587, 4618

mürīdlik < *Ar. mürīd* + *T. +lik* müritlik.

m. **(1):** 3971

mürsel özel ad, kişi adı.

m. **(1):** 4473

mürşīd < Ar. *s.* mürşit.

m. **(1):** 4710

mürtefiʿ < Ar. *s.* yükselen, açılan.

m. **(2):** 2974, 2976

mürüvvet < Ar. *i.* iyilikseverlik.

m. **(5):** 2474, 3019, 3317, 3342, 4479

m.+dendür **(1):** 2872

m.+inden **(1):** 4142

müseccel < Ar. *s.* tescilli, onaylanmış.

m. **(1):** 4473

müslimān < Ar. *s.* İslam dininden olan.

m. **(8):** 2663, 2664, 2665, 3706, 4068, 4076, 4078, 4092

m.+a **(1):** 4077
m.+dan **(1):** 4077
m.+lara **(1):** 3779

müslimānluḳ < *Ar.müslimān* + *T.+ luḳ.* Müslümanlık.
m. **(1):** 3779

müstecāb < Ar. *s.* kabul edilmiş.
m. **(1):** 4328

müstaġraḳ < Ar. *s.* batmış, dalmış.
m. **(1):** 3277

müstevlī < Ar. *s.* 1. istilacı, istila eden.
m. **(1):** 2837

müşāhede < Ar. *i.* bir şeyi gözle görme.
m. **(1):** 2477
m.+de **(1):** 3070
m.+sine **(3):** 2433, 3826, 4407
m.+sinde **(2):** 3047, 3483

müşerref < Ar. *s.* şerefli.
m. **(2):** 3804, 4672

müşkil < Ar. *s.* zor, güç, çetin
m. **(5):** 2696, 3075, 3090, 3934, 4333
m.+den **(2):** 2696, 3499
m.+ler **(1):** 3822
m.+lerin **(1):**3801

müteʿalliḳ < Ar. *s.* ilişkin, ilgili.
m. **(2):** 2991, 3769

müteġayyir < Ar. *s.* değişen, bir halden başka bir hale geçen.
m. **(2):** 2890, 2896

müteḥayyir < Ar. *s.* hayrette kalmış, şaşırmış.
m. **(4):** 2812, 2961, 2962, 3470

müyesser < Ar. *s.* kolaylıkla olan.
m. **(3):** 4215, 4247, 4734

müzd < Far. *i.* mükafat.
m.+ine **(1):** 4731

müzeyyen < Ar. *s.* süslü, süslenmiş.
m. **(1):** 3417

nā-bedīd < Far. *s.* belirsiz, görünmez olan.
n. **(1):** 2465

nā-çār < Far. *s.* çaresiz.
n. **(1):** 2408

nā-dān < Far. *s.* bilgisiz, cahil.
n.+lar **(1):** 2912

nāgāh < Far. *z.* ansızın.
n. **(13):** 2491, 2501, 2549, 2562, 3103, 3245, 3294, 3495, 3762, 3797, 3861, 3924, 4298

nāgehān < Far. *z.* ansızın.
n. **(1):** 4704

naḳīb < Ar. *i.* vekil.
n. **(6):** 2374, 2377, 2379, 2381, 2382, 2383
n.+e **(1):** 2378

naḳl < Ar. *i.* anlatma ,söyleme, hikaye etme.
n. **(4):** 4170, 4450, 4570, 4620
n.+dür **(6):** 2391, 3346, 3599, 3983, 4176, 4386

naʿl < Ar. *i.* hayvanların ayağına çakılan demir parçası, nal.
n.+ı **(1):** 3811

naʿlın < Ar. *i.* tahtadan yapılan bir tür takunya.
n.+ınuŋ **(1):** 3816

nāliş < Far. *i.* inleyiş.
n. **(1):** 4673

nām < Far. *i.* 1.ün. 2. ad.
n. **(26):** 2515, 2543, 2545, 2556, 2556, 2744, 2925, 2934, 3015, 3230, 3232, 3233, 3291, 3670, 3851, 3874, 4071, 4155, 4156, 4159, 4167, 4172, 4211, 4236, 4292, 4292, 4317,

4365, 4402, 4713
nām-ı şerīf < Far. *t.* şerefli isim.
***n.+in* (1):** 3903
nā-maʿlūm < Far. Ar. *s.* bilinmeyen.
***n.* (1):** 4161
namāz < Far. *i.* namaz.
***n.* (14):** 2677, 2701, 2702, 2747, 2954, 2956, 3049, 3062, 3062, 3063, 3065, 3570, 4453, 4572
***n.+a* (2):** 3400, 3400
***n.+dan* (1):** 2677
***n.+ı* (7):** 3048, 3055, 3058, 3060, 3060, 3400, 4558
***n.+ın* (5):** 2413, 3054, 3208, 3394, 4572
***n.+um* (1):** 2985
***n.+uŋ* (1):** 2972
namāzlıḳ < *Far. namāz + T. +lıḳ.* imamlık.
***n.* (2):** 2969, 2970
nān < Far. *i.* ekmek.
***n.* (1):** 4679
naʿra < Ar. *i.* yüksek sele bağırma.
***n.* (1):** 4302
naṣīb < Ar. *i.* nasip.
***n.* (2):** 3782, 3996
***n.+i* (3):** 3091, 3166, 4147
***n.+in* (2):** 4051, 4355
***n.+leri* (1):** 3739
***n.+üŋ* (2):** 3747, 3747
naṣīblü < *Ar. naṣīb + T. +lü.* nasipli.
***n.* (1):** 3851
naṣīḥat < Ar. *i.* öğüt.
***n.* (4):** 3738, 3935, 4491, 4711
***n.+in* (1):** 3149
***n.+üm* (1):** 4486
nāz < Far. *i.* naz.
***n.+ı* (3):** 2600, 2602, 3445
nāzük < Far. *i.* nazik, zarif, ince.
***n.* (1):** 2674
naẓar < Ar. *i.* bakma, göz atma.
***n.* (35):** 2425, 2492, 2525, 2530, 2568, 3151, 3300, 3420, 3423, 3435, 3514, 3515, 3553, 3559, 3598, 3660, 3732, 3751, 3759, 3867, 3868, 3924, 3926, 3995, 4050, 4062, 4100, 4124, 4128, 4221, 4287, 4289, 4290, 4598, 4604
***n.+a* (15):** 2524, 2552, 2552, 2560, 3303, 3476, 3512, 3515, 3529, 3865, 3869, 3979, 4386, 4390, 4394
***n.+ı* (3):** 3895, 3895, 4017
***n.+ımuza* (1):** 3733
***n.+ımuzdan* (1):** 3921
***n.+ın* (12):** 2507, 2544, 3149, 3642, 3649, 3661, 3785, 3990, 3990, 4126, 4355, 4404
***n.+ına* (33):** 2477, 2546, 2551, 2566, 2576, 2760, 2988, 3181, 3304, 3349, 3480, 3482, 3503, 3517, 3533, 3535, 3663, 3700, 3716, 3717, 3735, 3753, 3755, 3852, 3861, 3864, 3919, 3946, 3946, 3964, 3966, 4348, 4421
***n.+ında* (17):** 2497, 2577, 2685, 2801, 2804, 2858, 3077, 3082, 3110, 3353, 3538, 4020, 4147, 4315, 4403, 4418, 4443
***n.+ından* (1):** 2492
***n.+ların* (2):** 3503,

3850
n.+larında **(4) :** 2558, 2806, 3737, 4409
n.+larından **(1) :** 3738
naẓar-kerde < Ar. Far. *b.i.* bakış, bakma.
n.+lerinden **(1):** 4166
ne soru zamiri ne. √ ET *ne* (ED 774a)
n. **(120):** 2373, 2417, 2421, 2474, 2484, 2564, 2573, 2621, 2626, 2631, 2695, 2704, 2731, 2731, 2761, 2765, 2768, 2791, 2796, 2819, 2843, 2892, 2893, 2897, 2898, 2902, 2926, 2937, 2937, 2941, 2984, 2984, 2984, 3017, 3023, 3023, 3023, 3164, 3195, 3223, 3268, 3278, 3281, 3302, 3319, 3327, 3337, 3340, 3340, 3388, 3418, 3446, 3463, 3484, 3496, 3500, 3501, 3504, 3520, 3562, 3563, 3666, 3676, 3704, 3704, 3707, 3707, 3730, 3730, 3755, 3763, 3793, 3795, 3795, 3795, 3814, 3833, 3836, 3868, 3878, 3882, 3882, 3887, 3888, 3888, 3888, 3889, 3889, 3898, 3914, 3952, 4012, 4020, 4021, 4053, 4053, 4094, 4122, 4148, 4198, 4218, 4238, 4239, 4243, 4275, 4339, 4357, 4378, 4414, 4423, 4460, 4490, 4494, 4522, 4522, 4538, 4553, 4553, 4560, 4581, 4581, 4609, 4649, 4666
n.+dür **(26):** 2627, 2892, 2907, 2937, 2962, 3085, 3177, 3214, 3446, 3459, 3683, 3755, 3878, 3882, 3951, 3970, 3970, 3970, 3970, 4106, 4228, 4230, 4244, 4339, 4580, 4656
n.+ye **(1):** 3205
n.+yki **(1):** 2746
n.+yse **(3):** 2671, 2681, 4457
nebī < Ar. *i.* peygamber.
n. **(8):** 3786, 3804, 3805, 3806, 3807, 3808, 3809, 3826
n.+dür **(1):** 3522
n.+yi **(1):** 4705
neccār < Ar. *i.* marangoz.
n. **(1):** 4547
neden neden (soru zarfı).
n. **(2):** 3094, 3096
n.+dür **(1):** 3092
ne'dügin ne+ idügin
n. **(1):** 3969
nefes < Ar. *i.* 1.soluk. 2. okuyup, üfleme.
n. **(13):** 2982, 3072, 3109, 3205, 3657, 3997, 4288, 4517, 4531, 4576, 4606, 4655, 4711
n.+i **(8):** 2896, 3170, 3205, 3206, 3389, 3784, 3788, 4263
n.+imüz **(1):** 3411
n.+in **(4):** 3188, 3413, 3882, 4419
n.+inden **(3):** 4135, 4144, 4302
n.+iyle **(4):** 2592, 2806, 3209, 3326
n.+ler **(2):** 2991, 3044
n.+lerin **(1):** 4223
n.+üŋ **(1):** 3089
nefīs < Ar. *s.* çok hoşa giden, çok güzel.
n. **(5):** 2676, 3856,

3863, 4319, 4593

nefs < Ar. *i.* insanın biyolojik ihtiyaçları, nefis.
***n.* (1):** 4612
***n.+e* (1):** 4614
***n.+i* (3):** 4517, 4518, 4615
***n.+in* (1):** 4693
***n+üm* (1):** 4677
***n.+üŋ* (1):** 4614

nefsü'l-emr < Ar. *t.* aslında, gerçekte.
***n.+de* (1):** 4363

nemek < Far. *i.* tuz.
***n.* (1):** 4679

nem-gīn < Far. *b.s.* nemli.
***n.* (1):** 4554

nere soru zamiri.
***n.+de* (1):** 3425
***n.+dedür* (1):** 2387
***n.+den* (1):** 4747
***n.+ye* (3):** 2569, 3972, 4329

neseb < Ar. *i.* soy, nesil.
***n.* (1):** 4012

nesl < Ar. *i.* nesil, soy.
***n.+i*: (2):** 2640, 3170
***n.+ine* (1):** 2536

nesl-i muḥammedī < Far. *t.* Hz. Muhammed'in soyundan olan.
***n.* (1):** 3985

nesl-i resūl < Far. *t.* Hz. Muhammed'in soyundan olan.
***n.* (2):** 3729, 3758

nesne nesne.
***n.* (18):** 2733, 2762, 2784, 2888, 2961, 3146, 3148, 3194, 3195, 3197, 3322, 3387, 3844, 4022, 4054, 4083, 4358, 4706
***n.+dür* (2):** 2895, 3563
***n.+lerden* (1):** 2803
***n.+leri* (1):** 4194
***n.+m* (2):** 3123, 3133
***n.+si* (2):** 3118, 3364
***n.+ye* (2):** 3553, 3841
***n.+yi* (4):** 3194, 3197, 3333, 3353

neṣr Ar *i.* nesir.
***n.* (1):** 2982

n'ėt(d)- ne + ėtmek.
***n.-di* (1):** 2517
***n.-em* (1):** 4584
***n.-ersün* (1):** 2729

netīce < Ar. *i.* netice, sonuç.
***n.+si* (1):** 2491

nev' < Far. *i.* çeşit, tür.
***n.* (3):** 2663, 2976, 4412

nevāḥī < Ar. *ç.i.* yanlar, taraflar.
***n.+sinde* (1):** 3610

nevbet < Ar. *i.* sıra ile görülen iş, nöbet.
***n.* (1):** 4474
***n.+i* (2):** 3765, 4475

nevednuh < Far. *i.* doksan dokuz.
***n.* (1):** 3984

neyle- < ne + eyle- neylemek.
***n.-r* (1):** 2842
***n.-rise* (1):** 4571

neẓr < Ar. *i.* adak.
***n.* (4):** 3448, 3467, 3965, 3974
***n.+idür* (1):** 3918
***n.+im* (2):** 3456, 3910
***n.+imüz* (3):** 3879, 3880, 3901
***n.+imüzi* (2):** 3476, 3976
***n.+in* (1):** 3478
***n.+iŋüz* (1):** 3881
***n.+iŋüzi* (1):** 3913
***n.+üme* (1):** 3906

nice 1.nasıl. 2. çok, bir çok. 3. ne kadar, ne derece. √ *ne+ce* krş. ET *neçe* (ED 775a)
***n.* (21):** 2387, 3052,

3800, 3802, 3821, 3823, 3913, 3953, 3991, 3997, 4101, 4205, 4221, 4450, 4451, 4506, 4577, 4580, 4581, 4626, 4648

***n.+sine* (1):** 4239

niçe 1.nasıl. 2. çok, bir çok. 3. ne kadar, ne derece. Bak.: nice

***n.* (51):** 2389, 2458, 2596, 2607, 2608, 2619, 2630, 2648, 2660, 2699, 2910, 2914, 2979, 3003, 3017, 3044, 3095, 3144, 3223, 3223, 3225, 3398, 3398, 3399, 3483, 3517, 3551, 3605, 3618, 3666, 3668, 3673, 3680, 3703, 3992, 4017, 4018, 4033, 4113, 4242, 4257, 4312, 4328, 4328, 4389, 4389, 4399, 4428, 4431, 4715, 4718

***n.+ler* (1):** 4113

***n.+lerin* (1):** 4429

***n.+sin* (1):** 2500

niçün < ne + içün. niçin.

***n.* (4):** 2841, 2955, 3272, 3868

nīk < Far. *s.* iyi, güzel, hoş.

***n.* (1):** 4713

niḳāb < Ar. *i.* yüz örtüsü, peçe.

***n.* (4):** 4463, 4543, 4558, 4577

***n.+uŋ* (1):** 4569

nil < Ar. *i.* 1. Nil, akarsu. 2. çivit mavisi.

***n.* (2):** 4096, 4589

niʿmet < Ar. *i.* nimet.

***n.* (2):** 2372, 2817

***n.+in* (1):** 2818

***n.+ler* (2):** 2372, 4233

nişār < Ar. *i.* saçmak, dağıtmak.

***n.* (1):** 3564

nişān < Far. *i.* iz, belirti.

***n.* (2):** 3449, 4215

nişīn < Far. *s.* oturan, oturmuş.

***n.* (1):** 3653

niteki < Far. *bağ.* nite + ki. nasıl ki.

***n.* (1):** 3084

nitekim < Far. *bağ.* nite + kim. nasıl ki.

***n.* (1):** 3986

niyāz < Far. *i.* yalvarma, yakarma.

***n.* (13):** 2472, 2524, 2567, 3343, 3455, 4043, 4088, 4346, 4439, 4453, 4528, 4573, 4684

***n.+ı* (3):** 2600, 2602, 3445

***n.+ın* (1):** 4526

***n.+umuzı* (1):** 4439

niye neden.

***n.* (1):** 3159

niyyet < Ar. *i.* niyet.

***n.* (6):** 2972, 3541, 3609, 4191, 4595, 4638

***n.+i* (1):** 4194

***n.+in* (2):** 4565, 4567

***n.+üm* (1):** 3260

nizāʿ < Ar. *i.* çekişme, kavga.

***n.* (1):** 4538

nola ne + ola.

***n.* (7):** 2448, 2452, 2508, 2662, 2703, 2786, 2971

***n.+ydı* (2):** 2446, 3108

***n.+dı* (3):** 2727, 3755, 3942

***n.+duğın* (1):** 2850

***n.+duŋ* (1):** 4106

nöker < Far. *i.* hizmetçi.

***n.+i* (1):** 3398

***n.+lerinden* (1):** 3549

nūr < Ar. *i.* 1. aydınlık. 2. ışık.

n.+ı **(2):** 3510, 4507

nūrānī < Ar. *s.* nurlu, ışıklı.

n. **(1):** 3793

nuṣret < Ar. *i.* zafer.

n. **(2):** 3666, 3742

nūş < Far. *i.* içme.

n. **(4):** 3154, 3159, 3160, 3160

nuṭḳ < Ar. *i.* söz, konuşma.

n.+a **(1):** 4104

n.+ı **(1):** 2896

nüzūl < Ar. *i.* inme, iniş.

n. **(1):** 4451

o 1.işaret sıfatı, 2. işaret ve kişi zamiri. o.

o. **(3):** 2493, 2540, 3718

o.+dur **(1):** 4492

o.+nda **(2):** 4417, 4495

o.+lar **(1):** 4047

oba oba. √. ET *oba* (ED 5b)

o.+nuŋ **(1):** 3296

o.+sı **(1):** 3368

ocaḳ(ġ) ocak.

o.+ı **(1):** 2894

od ateş. √ ET *o:t* (ED 34b)

o. **(3):** 2792, 2793, 4303

o.+a **(1):** 3404

o.+ıla **(1):** 4282

o.+ın **(2):** 4281, 4636

o.+ına **(2):** 4471, 4492

odun odun. √ krş. *od+un* ET *otuŋ* (ED 60b)

o. **(2):** 2254, 3403

oġlan erkek çocuk. √ *oġ(u)l+an* krş. ET *oġlan* (ED 84b)

o. **(17):** 2932, 2932, 2943, 2943, 2944, 2945, 2945, 2946, 3039, 3178, 3180, 3183, 3188, 3298, 4246, 4256, 4327

o.+ı **(3):** 3290, 3297, 3302

o.+larından **(1):** 3629

o.+umuz **(1):** 4252

o.+uŋ **(4):** 3189, 3204, 3301, 4262

oġlancuḳ erkek çocuk.

o. **(5):** 3306, 3307, 3310, 3313, 4437

o.+a **(1):** 4440

o.+ı **(2):** 4418, 4430

o.+ıma **(1):** 4287

o.+ların **(1):** 4420

o.+cuġuŋ **(1):** 4434

oġlanlıḳ(ġ) erkek çocuk. √ *oġlan+lıḳ* ET oğlanlık (ED 87a)

o. **(2):** 2944, 2946

oġ(u)l erkek çocuk. √ ET oğul (ED 83b)

o. **(3):** 4151, 4253, 4436

o.+ı **(24):** 3167, 3169, 3172, 3209, 3294, 3294, 3295, 3316, 3603, 3611, 3616, 3670, 3674, 3675, 3687, 3728, 4036, 4163, 4260, 4284, 4289, 4472, 4473, 4474

o.+ına **(1):** 3614

o.+ını **(1):** 3294

o.+ınuŋ **(2):** 4285, 4436

o.+ları **(18):** 2459, 2537, 2641, 3365, 3366, 3577, 3766, 4326

o.+larınuŋ **(1):** 4115

o.+larıyla **(1):** 4116

o.+um **(1):** 4326

o.+umı **(2):** 3318, 3372

o.+umuŋ **(2):** 3317, 3340

o.+umuz **(4):** 3166, 3747, 4026, 4245

o.+uŋı **(2):** 3324,

3344
***o.+uŋuz* (1):** 3727
oğuz oğuz boyu.
***o.* (2):** 3599, 3601
***o.+dan* (1):** 3628
***o.+uŋ* (2):** 3599, 3600
oḫşa- okşamak. √ ET *oḫşa-* (ED 97a)
***o.+yup* (1):** 3186
oḳ ok. √ ET ok (ED 76a)
***o.* (5):** 1014, 1486, 2084, 2147, 2148
***o.+ına* (1):** 26
***o.+larıyla* (1):** 324
oḳu- 1. çağırmak, davet etmek 2. demek, söylemek, okumak. √ ET *oḳı-* (ED 34b)
***o.-dı* (4):** 2374, 2678, 3561, 4453
***o.-dukça* (1):** 4749
***o.-mışam* (2):** 3076, 3090
***o.-r* (3):** 2768, 3407, 4452
***o.-rıdı* (1):** 4064
***o.-ya* (1):** 4464
***o.-yanı* (1):** 4742
***o.-yup* (5):** 3329, 4530, 4533, 4555, 4741
oḳut(d)- çağırtmak. √ *oku-t-* krş. ET *okıt-* (ED 81b)
***o.-up* (1):** 3032
ol 1. işaret sıfatı, o. 2. işaret ve kişi zamiri. 3. olmak fiili emir çekimi. √ ET *ol* (ED 123a)
***o.* (635):** 2369, 2372, 2379, 2380, 2382, 2386, 2389, 2391, 2392, 2393, 2402, 2418, 2419, 2423, 2423, 2424, 2427, 2432, 2438, 2445, 2453, 2454, 2455, 2456, 2456, 2456, 2457, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2463, 2463, 2463, 2465, 2465, 2466, 2472, 2479, 2480, 2480, 2485, 2487, 2489, 2499, 2500, 2504, 2508, 2510, 2510, 2511, 2514, 2516, 2517, 2518, 2518, 2520, 2521, 2522, 2528, 2532, 2533, 2535, 2535, 2546, 2554, 2565, 2565, 2570, 2572, 2574, 2581, 2581, 2585, 2585, 2589, 2592, 2594, 2603, 2603, 2604, 2606, 2612, 2612, 2614, 2614, 2619, 2620, 2621, 2625, 2627, 2630, 2631, 2634, 2635, 2636, 2651, 2652, 2653, 2655, 2656, 2657, 2657, 2659, 2660, 2666, 2670, 2674, 2675, 2676, 2679, 2680, 2686, 2688, 2695, 2696, 2705, 2706, 2706, 2712, 2714, 2715, 2715, 2716, 2722, 2727, 2738, 2744, 2748, 2750, 2754, 2756, 2765, 2765, 2770, 2779, 2784, 2790, 2792, 2798, 2802, 2805, 2806, 2807, 2814, 2815, 2818, 2820, 2821, 2823, 2826, 2831, 2832, 2838, 2843, 2846, 2847, 2853, 2858, 2858, 2860, 2860, 2863, 2864, 2866, 2873, 2874, 2877, 2879, 2879, 2881, 2900, 2906, 2906, 2908, 2908, 2909, 2915, 2926, 2928, 2929, 2931, 2938, 2944, 2947, 2949, 2953, 2958, 2981, 2992, 2996, 2997, 2999,

3008, 3009, 3031, 3050,
3076, 3079, 3096, 3096,
3125, 3127, 3129, 3131,
3135, 3140, 3141, 3154,
3158, 3165, 3179, 3185,
3187, 3188, 3191, 3192,
3193, 3194, 3197, 3198,
3198, 3200, 3201, 3201,
3203, 3220, 3232, 3233,
3237, 3238, 3240, 3241,
3249, 3249, 3251, 3252,
3253, 3254, 3258, 3265,
3265, 3266, 3270, 3273,
3274, 3276, 3280, 3287,
3291, 3293, 3294, 3301,
3302, 3303, 3304, 3306,
3307, 3310, 3311, 3315,
3325, 3332, 3333, 3338,
3343, 3344, 3346, 3347,
3348, 3351, 3352, 3353,
3354, 3354, 3355, 3367,
3367, 3369, 3370, 3371,
3378, 3379, 3380, 3392,
3401, 3404, 3404, 3405,
3406, 3409, 3410, 3420,
3421, 3422, 3433, 3449,
3454, 3457, 3460, 3464,
3467, 3469, 3475, 3476,
3479, 3481, 3486, 3486,
3490, 3502, 3502, 3507,
3507, 3508, 3510, 3514,
3515, 3520, 3534, 3541,
3557, 3560, 3561, 3561,
3563, 3566, 3566, 3571,
3572, 3573, 3573, 3574,
3577, 3579, 3589, 3591,
3591, 3597, 3604, 3611,
3628, 3634, 3645, 3657,
3659, 3666, 3666, 3667,
3673, 3699, 3712, 3713,
3716, 3717, 3718, 3719,
3721, 3736, 3740, 3750,
3757, 3762, 3771, 3775,
3778, 3798, 3837, 3839,
3841, 3842, 3844, 3845,
3852, 3860, 3864, 3867,
3870, 3878, 3880, 3881,
3890, 3894, 3906, 3908,
3909, 3914, 3916, 3922,
3924, 3925, 3926, 3938,
3938, 3938, 3941, 3956,
3965, 3966, 3972, 3978,
3978, 3988, 3989, 3998,
3999, 4003, 4032, 4033,
4033, 4035, 4045, 4049,
4058, 4059, 4060, 4064,
4065, 4071, 4071, 4073,
4079, 4081, 4081, 4084,
4086, 4088, 4097, 4097,
4099, 4100, 4101, 4101,
4102, 4103, 4104, 4106,
4109, 4110, 4111, 4112,
4119, 4121, 4122, 4131,
4133, 4134, 4142, 4145,
4146, 4156, 4156, 4158,
4161, 4170, 4171, 4172,
4174, 4174, 4175, 4175,
4178, 4186, 4187, 4191,
4192, 4209, 4212, 4212,
4214, 4215, 4216, 4217,
4217, 4219, 4228, 4231,
4232, 4233, 4235, 4236,
4245, 4248, 4251, 4254,
4254, 4255, 4255, 4256,
4258, 4258, 4259, 4261,
4262, 4271, 4277, 4277,
4277, 4278, 4279, 4279,
4281, 4292, 4293, 4294,
4295, 4302, 4303, 4317,
4317, 4319, 4319, 4320,
4320, 4320, 4323, 4323,
4324, 4325, 4331, 4332,
4332, 4335, 4336, 4337,
4340, 4347, 4347, 4348,
4349, 4359, 4362, 4363,
4364, 4364, 4364, 4371,

4371, 4374, 4388, 4396, 4398, 4399, 4400, 4411, 4413, 4423, 4432, 4433, 4437, 4443, 4445, 4449, 4451, 4454, 4466, 4468, 4469, 4470, 4470, 4474, 4475, 4476, 4488, 4493, 4497, 4506, 4509, 4509, 4511, 4511, 4516, 4522, 4524, 4524, 4532, 4533, 4538, 4542, 4544, 4546, 4551, 4556, 4556, 4557, 4559, 4559, 4560, 4560, 4567, 4570, 4571, 4571, 4572, 4573, 4573, 4576, 4576, 4593, 4607, 4607, 4623, 4623, 4624, 4628, 4631, 4640, 4641, 4641, 4642, 4653, 4654, 4656, 4663, 4667, 4672, 4673, 4673, 4675, 4676, 4685, 4685, 4687, 4688, 4688, 4689, 4692, 4693, 4694, 4695, 4705, 4717, 4720, 4722

ol- olmak. √ ET *bol-* (ED 331a)

***o.-a* (34):** 2519, 2520, 2548, 2602, 2663, 2830, 2830, 3025, 3034, 3097, 3111, 3145, 3167, 3262, 3493, 3627, 3628, 3656, 3714, 3888, 3909, 3930, 4013, 4058, 4059, 4077, 4253, 4254, 4333, 4499, 4618, 4623, 4726, 4730

***o.-acaḳ* (2):** 2898, 4247

***o.-alum* (2):** 2473, 4069

***o.-am* (3):** 2665, 4514, 4514

***o.-an* (37):** 2497, 2510, 2529, 2831, 2929, 3238, 3281, 3310, 3311, 3315, 3335, 3375, 3434, 3573, 3579, 3585, 3628, 3678, 3756, 3757, 3782, 3881, 3966, 3999, 4119, 4139, 4145, 4185, 4237, 4276, 4345, 4348, 4510, 4573, 4616, 4619, 4741

***o.-andur* (1):** 3315

***o.-anından* (2):** 4529

***o.-anlar* (4):** 3377, 3770, 3774, 4295

***o.-avuz* (4):** 3804, 3909, 4194, 4201

***o.-aydı* (4):** 2447, 2934, 4396, 4410

***o.-dı* (225):** 2378, 2381, 2395, 2410, 2427, 2434, 2437, 2444, 2449, 2450, 2457, 2463, 2465, 2470, 2476, 2484, 2485, 2493, 2554, 2556, 2578, 2636, 2644, 2648, 2653, 2657, 2664, 2692, 2733, 2784, 2811, 2816, 2816, 2824, 2832, 2833, 2848, 2849, 2855, 2867, 2890, 2891, 2896, 2913, 2922, 2941, 2951, 2952, 2954, 2954, 2956, 2961, 2962, 2965, 2974, 2976, 2988, 2998, 3016, 3031, 3038, 3048, 3050, 3056, 3056, 3057, 3057, 3059, 3062, 3065, 3081, 3095, 3113, 3127, 3150, 3151, 3156, 3171, 3172, 3174, 3180, 3189, 3205, 3205, 3248, 3255, 3263, 3267, 3279, 3284, 3288, 3299, 3328, 3355, 3359, 3394, 3394, 3443, 3454, 3457, 3460, 3462, 3470, 3471, 3483, 3484,

3487, 3492, 3492, 3497, 3502, 3515, 3524, 3527, 3528, 3537, 3548, 3557, 3558, 3568, 3588, 3590, 3591, 3603, 3613, 3621, 3637, 3645, 3649, 3662, 3673, 3726, 3729, 3747, 3766, 3768, 3774, 3782, 3808, 3816, 3817, 3820, 3827, 3854, 3858, 3865, 3884, 3892, 3907, 3916, 3923, 3924, 3926, 3927, 3934, 3955, 3961, 3979, 4022, 4026, 4029, 4036, 4041, 4054, 4103, 4119, 4134, 4136, 4137, 4146, 4146, 4150, 4173, 4179, 4180, 4186, 4195, 4209, 4215, 4217, 4231, 4242, 4242, 4257, 4257, 4260, 4261, 4265, 4267, 4268, 4277, 4291, 4295, 4304, 4305, 4316, 4319, 4331, 4333, 4334, 4338, 4339, 4350, 4353, 4358, 4371, 4376, 4392, 4443, 4541, 4542, 4558, 4607, 4609, 4635, 4647, 4667, 4669, 4713, 4714, 4715, 4716, 4718, 4726, 4731

***o.-dılar* (29):** 2390, 2413, 2446, 2513, 2534, 2567, 2591, 2856, 2867, 2868, 2885, 2925, 2948, 3392, 3428, 3494, 3592, 3636, 3675, 3775, 3778, 3981, 3987, 4092, 4113, 4313, 4344, 4345, 4703

***o.-dıysa* (1):** 3953

***o.-du* (1):** 2646

***o.-duġı* (6):** 2455, 2533, 2866, 3058, 3255, 3258

***o.-duġın* (4):** 2579, 2835, 4311, 4343

***o.-duġını* (7):** 2617, 2753, 3046, 3152, 3211, 3244, 3787

***o.-duġumuz* (2):** 4408, 4732

***o.-duġınlayın* (1):** 3441

***o.-duḳ* (2):** 2862, 3146

***o.-dum* (7):** 2869, 2870, 3282, 4330, 4395, 4587, 4675

***o.-duŋ* (5):** 2892, 2962, 3030, 3972, 4572

***o.-dur* (10):** 2628, 2944, 2946, 3423, 3425, 3538, 3542, 3565, 4507, 4537

***o.-ġıl* (1):** 4024

***o.-ıcaḳ* (7):** 2677, 3168, 3519, 3553, 3620, 4447, 4717

***o.-maġa* (2):** 3653, 4638

***o.-maġın* (2):** 3676, 4634

***o.-maḳ* (6):** 2496, 2530, 2600, 3252, 4178, 4595

***o.-masına* (1):** 3542

***o.-mış* (15):** 2426, 2481, 2481, 2548, 2961, 2963, 3039, 3042, 3506, 3508, 3959, 4127, 4308, 4311, 4342

***o.-mışam* (1):** 4566

***o.-mışamdur* (1):** 4585

***o.-mışdur* (4):** 2694, 2695, 3389, 4389

***o.-mışıdı* (11):** 2373, 2478, 2479, 2687, 2837, 3077, 3163, 3612, 3706, 4017, 4418

***o.-mışlar* (1):** 2871

***o.-mışlarıdı* (1):** 3048

***o.-mışsın* (2):** 3286,

3937
o.-sa **(15):** 2451, 2696, 2711, 2783, 3105, 3129, 3129, 3174, 3707, 3915, 4050, 4165, 4170, 4381, 4500
o.-saŋ **(2):** 2958, 3108
o.-savuz **(1):** 2825
o.-sun **(34):** 2533, 2567, 2631, 2769, 2864, 2893, 3011, 3185, 3263, 3269, 3358, 3456, 3556, 3564, 3581, 3581, 3910, 3935, 4058, 4091, 4136, 4145, 4145, 4152, 4158, 4215, 4359, 4378, 4417, 4417, 4472, 4732, 4739, 4741
o.-uban **(1):** 4508
o.-unca **(1):** 3765
o.-uŋ **(1):** 2507
o.-up **(29):** 2441, 2459, 2512, 2542, 2678, 2697, 2700, 2812, 2829, 2857, 3055, 3068, 3080, 3098, 3112, 3253, 3607, 3617, 3676, 3993, 3995, 4190, 4270, 4308, 4325, 4373, 4374, 4473, 4748
o.-updur **(1):**2430
o.-ur **(17):** 2707, 2707, 2708, 2763, 2808, 2861, 2899, 2916, 3248, 3844, 3912, 3953, 4006, 4045, 4444, 4485, 4625
o.-uram **(1):** 4169
o.-urdum **(2):** 2664, 3901
o.-urduŋ **(1):** 3900
o.-urıdı **(9):** 3094, 3096, 3869, 4384, 4384, 4385, 4386, 4386, 4388
o.-urlar **(2):** 3049, 3472
o.-urısa **(6):** 2421, 2631, 2808, 3388, 3876, 4498
o.-ısam **(1):** 3625
o.-uruz **(1):** 3522
olma- olmamak.
o..! **(3):** 4469, 4476, 4571
o.-dı **(6):** 2413, 2464, 2631, 3638, 3783, 4326
o.-dın **(1):** 4694
o.-duġı **(1):** 4439
o.-duġıŋ uz **(1):** 2851
o.-duḳ **(2):** 2641, 3554
o.-sa **(1):** 4484
o.-sun **(6):** 2409, 2551, 2560, 2862, 3012, 4395
o.-ya **(3):** 2830, 2964, 4595
o.-yacaḳ **(1):**3387
o.-yan **(1):** 4594
o.-yanın **(1):**3636
o.-yanuŋ **(1):** 2844
o.-yısardur **(1):** 3783
o.-yup **(1):** 4706
o-z **(14):** 2460, 2841, 2964, 3146, 3701, 3784, 3938, 3941, 4038, 4099, 4245, 4400, 4426, 4517
o-zlar **(1):** 2699
o-zlarısa **(1):**2933
o.-zsın **(1):** 3014
oluḳ oluk. √ ET *oluḳ* (ED 136b)
o. **(1):** 3146
olun- olunmak.
o.-a **(1):** 3847
o.-an **(17):** 2592, 2688, 2742, 2756, 2798, 2903, 3079, 3414, 3485, 3512, 3607, 3610, 3721, 3849, 4011, 4182, 4214

o.-dı **(3):** 2972, 2973, 3054
o.-masına **(1):**2758
o.-mışdur **(3):** 2996, 3986, 4750
o.-up **(2):** 3847, 3060
o.-ur **(18):** 2541, 2683, 2753, 2994, 3046, 3100, 3045, 3211, 3439, 3489, 3598, 3720, 3786, 3873, 3982, 4123, 4353, 4448
o.-urıdı **(2):** 2451, 3078

olunma- olunmamak.
o.-dı **(1):** 3608
o.-dum **(1):** 2718
o.-z **(1):** 2369

omuz omuz.
*o.***(1):** 3204
o.+um **(3):** 3171, 3173, 3202

on on (sayı adı).
*o.***(8):** 2995, 3336, 3336, 3336, 3373, 3373, 3373, 4273

oŋat doğru, uygun, mükemmel.
*o.***(3):** 2486, 2487, 2488

ora < *o* + *ara.* o yer.
o.+da **(3):** 2516, 3062, 4426
o.+dan **(8):** 2394, 2465, 2948, 3263, 3391, 3557, 3643, 3809
o.+yı **(1):** 3720

orta orta. √ ET *ortu* (ED 203b)
o. **(1):** 3492
o.+sından **(2):** 3453, 3719
o.+sından **(2):** 3718, 4134
o.+ya **(2):** 2887, 2893

ortanca ortanca.
o.+sına **(1):** 3629

ʿoṣmān kişi adı. Osman Gazi.
ʿo. **(32):** 3670, 3674, 3675, 3678, 3681, 3682, 3686, 3691, 3698, 3700, 3709, 3722, 3728, 3732, 3732, 3734, 3736, 3737, 3754, 3760, 3762, 3763, 3766, 3766, 3773, 3774, 3776, 3782, 4252, 4256, 4632, 4722
ʿo.+ı **(3):** 3687, 3688, 3689
ʿo.+um **(1):** 3733

ʿoṣmāncıḳ(ġ) kişi adı. Osman Gazi.
ʿo.+a **(1):** 3598

oş şu, işte, şimdi. √ ET *oş* (ED 254b)
o (1): 2609
o.+da **(19):** 2409, 2462, 2630, 2666, 2718, 2719, 2769, 2771, 2878, 3021, 3122, 3132, 3224, 3402, 3512, 3747, 3797, 4075, 4296

oşdaha < oşda + aha işte, işte bu
o. **(1):** 2521

otla- (hayvanlar için) otlamak. √ *ot+la-* krş. ET *otla-* (ED 57b)
o.-maġa **(1):** 2545
o.-r **(2):** 3277, 4366

otlu otlu. √ *ot+lu* krş. ET *ot+luġ* (ED 55b)
o. **(1):** 2502

otur- oturmak. √ ET *olur-* (ED 150a)
o.-an **(3):** 3514, 3520, 4561
o.-avuz **(1):** 3655
o.-dı **(11):** 2482, 2562, 2721, 2734, 2775, 2777, 3300, 3496, 3951, 4080, 4376
o.-dılar **(9):** 2440, 2691, 2954, 3100, 3220, 3292, 3375, 3726, 3905

o.-duġı **(4):** 2571, 2734, 2741, 3375
o.-duḳları **(1):** 2722
o.-maḳ **(2):** 2472, 2772
o.-mış **(2):** 3327, 3799
o.-mışıdı **(1):** 3080
o.-mışlar **(1):** 3069
o.-sun **(1):** 3390
o.-ṭuġı **(1):** 2844
o.-ṭuġınlayın **(1):** 3949
o.-ṭuġum **(1):** 2575
o-up **(8):** 2445, 2461, 2533, 2584, 2677, 2876, 3047, 4539
o.-ur **(6):** 3510, 3895, 4082, 4086, 4089
o.-urıdı **(9):** 2741, 2998, 3081, 3102, 3347, 3646, 3762, 4019, 4064
o.-urken **(7):** 2849, 3293, 3916, 4020, 4148, 4356, 4635
o-ursın **(1):** 3676
o-ursız **(1):** 4203

oturma- oturmamak.
o.-dı **(1):** 3765

otuz otuz (sayı adı) √ ET *ottuz* (ED 74a)
o. **(13):** 2855, 2858, 2871, 2873, 2935, 2953, 3987, 3999, 4001, 4001, 4475, 4578, 4587
o.+ı **(3):** 2865, 2867, 2965

ov- ovmak.
o.-dılar **(1):** 2728

oyan- uyanmak. √. ET *oḍun-* (ED 62a)
o.-dı **(3):** 2547, 4031, 4341
o.-dılar **(1):** 3958
o.-ı **(2):** 2553

oyna- oynamak. √ *oyun+a-* krş. ET *oyna-* (ED 275a)
o.+maġa **(2):** 3308, 3314
o.+rlarıdı **(2):** 3294

oynat(d)- oynatmak. √ *oyna-t-* krş. ET *oynat-* ED 275a)
o..! **(3):** 4152, 4360, 4416
o.-a **(1):** 4254
o.-asın **(1):** 4025
o.-avuz **(4):** 4021, 4054, 4149, 4358
o.-dı **(3):** 3287, 4114, 4316
o.-sun **(1):** 3697

oyun oyun.
o. **(1):** 3287

öküz boğa, öküz. √ ET *öküz* (ED 120a)
ö. **(5):** 3836, 4106, 4106, 4110, 4350
ö.+i **(2):** 3838, 4109
ö.+üŋ **(1):** 4104

öl- ölmek. √ ET *öl-* (ED 125b)
ö.-di **(7):** 2463, 3169, 3205, 3600, 3600, 4431, 4505
ö.-dügi **(1):** 3671
ö.-dügin **(1):** 4315
ö.-düginden **(3):** 1375, 4621, 4635
ö.-dügüme **(1):** 4458
ö.-dügünden **(1):** 4626
ö.-en **(3):** 3289, 3303, 3367
ö.-endurur **(1):** 4616
ö.-elüm **(1):** 3677
ö.-icek **(4):** 4507, 4622
ö.-mek **(3):** 4518, 4616
ö.-ünce **(1):** 3537
ö.-ür **(2):** 4506,

4506
ö.-ürem **(1):** 4456
ö.-ürüz **(1):** 4513
öldür- öldürmek. √ *öl-dür-* krş. ET *öl-tür-* (ED 133b)
ö..! **(1):** 4518
ö.-di **(2):** 2633, 3367
ö.-e **(1):** 4693
ö.-en **(3):** 3297, 3338, 3370
ö.-enüŋ **(1):** 3368
ö.-eyin **(1):** 2632
ö.-mek **(1):** 3299
ö.-üp **(1):** 2597
ölme- ölmemek.
ö.-din **(5):** 4518, 4518, 4616, 4616, 4693
ö.-ye **(1):** 3324
ö.-yince **(2):** 4615, 4616
ö.-z **(5):** 4458, 4505, 4506, 4515, 4623
ö.-zem **(1):** 2852
ʿömr < Ar. *i.* yaşam, ömür.
ʿö.+i **(1):** 4724
ʿö.+üm **(1):** 4325
ʿö.+ümüŋ **(1):** 4677
öŋ ön. √ ET *öŋ* (ED 167b)
ö.+in **(3):** 3147, 3279, 3615
ö.+ince **(4):** 2924, 4545, 4563, 4563
ö.+inde **(12):** 2382, 2412, 2788, 2952, 2997, 3025, 3083, 3271, 3739, 4372, 4533, 4546
ö.+ iŋde **(1):** 3697
ö.+ine **(14):** 2396, 2576, 2616, 2616, 2678, 2970, 3161, 3479, 3618, 3798, 3893, 3947, 4066, 4335
ö.+lerince **(1):** 4538
ö.+lerinde **(1):** 2921
ö.+lerine **(2):** 2501, 4340
ö.+ümüze **(1):** 3677
ö.+ üŋde **(1):** 3677
ö.+ üŋden **(4):** 3147, 3656, 3742, 3781
öŋce önce.
ö. **(4):** 4296, 4298, 4567, 4651
öp- öpmek. √ ET *öp-* (ED 5a)
ö.-di **(18):** 2392, 2482, 2561, 2748, 3141, 3470, 3481, 3498, 3534, 3650, 3767, 3807, 3866, 3883, 3967, 4066, 4568, 4579
ö.-diler **(6):** 2477, 2517, 2563, 2953, 3727, 4084
ö.-e **(1):** 4637
ö.-eler **(1):** 3168
ö.-üp **(9):** 2523, 3331, 3574, 3964, 4089, 4285, 4346, 4561, 4633
öpüş- öpüşmek. √ *öp-üş-* krş. ET *öpüş-* (ED 16b)
ö.-üp **(1):** 3307
öri dik, ayakta. √ ET *örü* (ED 197b)
ö. **(3):** 3765, 4539, 4541
ört- örtmek. √ ET *ört-* (ED 202b)
ö.-di **(2):** 4532, 4719
ö.-diler **(2):** 3038, 3040
ö.-en **(1):** 4724
ö.-übeni **(1):** 4461
örtü örtü. √ *ört-ü* krş. ET *örtüg* (ED 205b)
ö.+sin **(3):** 3037, 3038, 3039
ö.+yi **(1):** 3041
örtüli örtülü. √ *örtü+li* krş. ET *örtüglüg* (ED 211b)
ö. **(1):** 2418
örü dik, ayakta. Bak. öri.

***ö.* (1):** 4249

öt- 1. ötmek. 2. geçmek, aşmak. √ ET *öt-* (ED 39a)

***ö.-dügi* (1):** 2586

***ö.-erler* (1):** 2593

***ö.-mege* (1):** 2585

öte **1.** ileri, öbür taraf. 2. diğer, sonraki.

***ö.* (8):** 2906, 2935, 3452, 3816, 4030, 4041, 4201, 4460

***ö.+den* (1):** 2438

***ö.+ye* (1):** 3225

ötme- 1. ötmemek.

***ö.-diler* (2):** 2590, 2593

***ö.-zler* (1):** 2594

ötüri dolayı, sebebiyle. √ *öt-ür-i* krş. ET *ötürü* (ED 69b)

***ö.* (6):** 2371, 2915, 3096, 3318, 3696, 3819

öyle o şekilde.

***ö.* (2):** 2844, 4393

***ö.+ydi* (1):** 3153

***ö.+yse* (1):** 2629

öyle öğle vakti. √ ET *öd+le* (ED 35a)

***ö.* (3):** 3048, 3332, 3402,

***ö.+yedek* (3):** 3387, 3387, 3401

öyük(g) höyük. √ ET *öyük* (ED 271b)

***ö.* (3):** 3291, 3292, 3293

***ö.+de* (1):** 2707

***ö.+e* (2):** 3292, 3298

***ö.+i* (1):** 3368

***ö.+inde* (1):** 3315

***ö.+inden* (1):** 3361

***ö.+üŋ* (1):** 2439

öz kendi. √ *öz* krş. ET *öz* (ED 278a)

***ö.+in* (2):** 4454, 4610

***ö.+ine* (1):** 4701

***ö.+üm* (1):** 4681

***ö.+üŋ* (1):** 4456

ʿözr < Ar. *i.* özür, kusur.

***ʿö.* (2):** 2406, 4221

pā-bürehne < Far. *b.i.* yalın ayak.

***p.* (2):** 2941, 2947

pādişāh < Far. *i.* hükümdar, hakan.

***p.* (108):** 2372, 2384, 2386, 2388, 2394, 2395, 2398, 2400, 2401, 2403, 2404, 2407, 2408, 2410, 2416, 2429, 2432, 2436, 2438, 2446, 2448, 2450, 2467, 2472, 2515, 2538, 2583, 2797, 2798, 2804, 2805, 2875, 2882, 2927, 2928, 2929, 2934, 2937, 2949, 3022, 3024, 3028, 3030, 3081, 3086, 3088, 3092, 3121, 3126, 3131, 3133, 3137, 3176, 3178, 3181, 3183, 3213, 3215, 3222, 3223, 3227, 3309, 3311, 3313, 3337, 3419, 3421, 3477, 3530, 3531, 3532, 3603, 3676, 3693, 3708, 3727, 3753, 3757, 3790, 3799, 3805, 3806, 3807, 3809, 3825, 4036, 4039, 4061, 4067, 4068, 4069, 4080, 4083, 4089, 4091, 4092, 4095, 4105, 4105, 4109, 4110, 4111, 4119, 4139, 4635, 4717, 4720, 4721

***p.+a* (26):** 2393, 2402, 2444, 2470, 2812, 2877, 2880, 2931, 2966, 3020, 3124, 3130, 3136, 3175, 3180, 3212, 3222, 3310, 3337, 3475, 3528, 3748, 3756, 3767, 4066, 4447

***p.+dan* (2):** 2479, 2485

***p.+dur* (2):** 4008, 4046

***p+ı* (8)** 2435, 2443,

2460, 2469, 2936, 3119, 3219, 3599
p.+ına **(2):** 3643, 3654
p.+ından **(2):** 4074, 4074
p.+ıŋ **(5):** 2452, 2475, 2481, 2561, 3792
p.+ıla **(4):** 2442, 2537, 2555, 2557
p.+um **(5):** 3029, 3086, 3088, 3178, 3694
p.+uŋ **(13):** 2369, 2374, 2397, 2413, 2415, 2430, 2430, 2433, 3423, 3616, 4052, 4118, 4120

pāk < Far. *i.* saf, temiz, kutsal, mübarek
p. **(9):** 3158, 3268, 4467, 4508, 4581, 4593, 4593, 4610, 4698

pāklik < *Far. pāk* + *T. +lik.* saflık, temizlik.
p. **(1):** 3154

paluı özel ad, Palu kasabasından olan.
p. **(1):** 4746

pāre < Far. *i.* parça.
p. **(4):** 2894, 2894, 4134, 4209
p.+si **(1):** 2611
p.+sin **(1):** 2614

pārele- *Far pāre* + *T. +le-* parçalamak.
p.-miş **(1):** 4032

pas pas, leke.
p.+ını **(1):** 3785

pek pek, çok.
p. **(1):** 4016

pencere < Far. *i.* pencere.
p. **(1):** 3721
p.+den **(1):** 3735
p.+sinden **(1):**3925
p.+sine **(2):** 3927, 3932
p.+ye **(2):** 3933, 3937

pencşenbe < Far. *i.* perşembe günü.
p. **(1):** 4456

pend < Far. *i.* nasihat, öğüt.
p. **(2):** 3149, 3738

perākende < Far. *s.* dağınık, ayrı ayrı, perişan.
p. **(1):** 2512

perde < Far. *i.* perde.
p **(3):** 2974, 2974, 2976

pervā < Far. *i.* çekinme, sakınma, korku.
p.+sı **(1):** 2944

pervāz < Far. *i.* 1. uçma, uçuş. 2. semiz.
p. **(3):** 3127, 3128, 4451
p.+ın **(1):** 3883

pervāzī < Far. *s.* semiz, toplu.
p. **(2):** 3120, 3125

perver < Far. *s.* eğitim görmüş, terbiye edilmiş.
p. **(1):** 4508

pes < Far. *i.* sonra, sonuç olarak.
p. **(29):** 2431, 2432, 2659, 3018, 3200, 3548, 3591, 3638, 3643, 3708, 3712, 3720, 3759, 3760, 4078, 4170, 4219, 4451, 4454, 4504, 4530, 4558, 4576, 4606, 4607, 4654, 4672, 4696, 4711
p.+dür **(1):** 3442

peşīmān < Far. *s.* pişmān.
p. **(2):** 3016, 4137

peş-rev < Far. *b.s.* önde giden.
p. **(12):** 4232, 4234, 4237, 4238, 4238, 4239, 4240, 4241, 4264, 4323, 4323, 4330
p.+e **(2):** 4265, 4266
p.+üŋ **(1):** 4267

peydā < Far. *i.* meydanda, açıkta.
p. (3): 4338, 4342, 4343
peydāh < Far. *i.* meydanda, açıkta. Bak. peydā.
p. (1): 3497
peyġāmber < Far. *b.i.* peygamber.
p.+e (1): 4618
peymānçe < sözleşme, söz alma yeri.
p. (4): 2524, 3033, 3083, 3093
p.+ye (1): 3017
pilāv < Far. *i.* pilav.
p. (1): 4489
pīr < Far. *s.* 1. tarikat kurucusu. 2. yaşlı.
p. (7): 4395, 4508, 4544, 4619, 4690, 4743, 4748
p. +üm (1): 3785
pīr-āb sulṭān özel ad, kişi adı.
p. (3): 4139, 4418, 4427
p. +a (1): 4424
p. +dan (2): 4412, 4441
p. +dur (2): 4009, 4403
p. +ile (1): 4424
p. +uŋ (2): 4430, 4442
pīrān-ı türkistān < Far. *t.* Türkistan pirleri.
p. (1): 3984
pīrlik < *Far. pīr* + *T. +lik.* yaşlılık.
p. (2): 4389, 4509
piş- pişmek. √ ET *bış-* (ED 376b)
p.-di (1): 2765
p.-erken (1): 4394
p.-üp (2): 2372, 3567
pīş-keş < Far. *b.i.* hediye.
p.+lerin (1): 2576
pişür- pişirmek. √ *piş-ür-* krş. ET *bışur-* (ED 383b)
p..! (2): 4489, 4490
p.-di (1): 4390
p.-mege (1): 3325
p.-üp (5): 2372, 3110, 3714, 4233, 4666
p.-ürsin (1): 4393
pişürt- pişirtmek.
p.-di (1): 3864
piyāde < Far. *i.* yaya.
p. (2): 2859, 2925
puḫte < Far. *s.* pişmiş, pişkin.
p. (1): 3839
pulād < Far. *i.* çelik.
p. (1): 2847
pūşīdelü < *Far. pūşīde* + *T. +lü.* gizli, örtülmüş, örtülü.
p. (1): 3098
pür-nūr Far. *b.i.* nur içinde, nur dolu.
p. (1): 3511
rabbü'l- ᵃālemīn < Ar. *t.* alemlerin yaratıcısı
r. (1): 4736
rabb-i celīl < Ar. *t.* Aziz yaratıcı.
r. (1): 4479
rabbü'l-enām < Ar. *t.* nimet veren yaratıcı.
r. (2): 4728, 4730
rāḥat < Ar. *i.* rahat.
r. (3): 2825, 4324, 4718
rāhib Ar. *i.* evlenmez papaz.
r. (4): 2668, 3249, 3274, 4065
r.+e (1): 4068
r.+i (1): 4068
r.+üŋ (1): 3250
raḥle Ar. *i.* rahle, masa.
r.+yle (2): 2675, 2677
rahmet < Ar. *i.* rahmet.
r. (7): 3013, 4479, 4486, 4610, 4617, 4728, 4730
r.+ine (2): 4352, 4522
r.+üŋle (1): 4742
raḥmeten vāsiʿaten < Ar. *c.* Allah ona bol bol rahmet eylesin.
r. (2): 2753, 3871

raḥmetullāh-i ʿaleyh < Ar. *c.* Allah'ın rahmeti onun üzerine olsun.
r. **(7):** 2876, 3209, 3437, 3844, 3871, 4044, 4444
raḥmetu'llāhü'l- vāsiʿa < Ar. *c.* Allah ona bol bol rahmet eylesin.
r. **(1):** 3787
raḫt < Far. *i.* döşeme.
r. **(2):** 2494
r.+ı **(1):** 3973
rast < Far. *i.* doğru, sağ, uygun.
r. **(5):** 3077, 3486, 4064, 4266, 4664
ravża < Ar. *i.* bahçe.
r.+sın **(1):** 4638
rāżı < Ar. *s.* rıza gösteren, kabul eden.
r. **(2):** 3494, 3554
receb özel ad, kişi adı.
r. **(1):** 4009, 4139
refᵃ < Ar. *i.* kalkındırma, yüceltme.
r. **(1):** 4744
reh-nümālıḳ(ġ) < *Ar. reh-nümā* + *T. +lıḳ.* rehberlik.
r.+ı **(1):** 2783
reʾis < Ar. *i.* kaptan.
r. **(13):** 3489, 3490, 3496, 3496, 3500, 3505, 3508, 3513, 3520, 3525, 3531, 3533, 3537
r.+e **(1):** 3496
r.+i **(4):** 3512, 3531, 3532, 3536
r.+üm **(2):** 3499, 3503
r.+üŋ **(4):** 3503, 3517, 3523, 3528
rekᵃat < Ar. *i.* rekat.
r. **(1):** 3570
r.+da **(1):** 2978
remz < Ar. *i.* işaret.
r. **(24):** 2541, 2652, 2913, 2929, 2944, 3249, 3663, 3665, 3704, 3707, 3730, 3781, 3782, 3783, 3979, 4021, 4032, 4037, 4053, 4114, 4152, 4178, 4186, 4261
r.+dür **(1):** 3228
r.+i **(9):** 2866, 3071, 3101, 3756, 4035, 4121
r.+idür **(1):** 2942
r.+in **(4):** 2840, 3595, 3769, 4117
r.+inden **(1):**3228
r.+lerin **(1):** 3750
r.+ümüz **(1):** 2951
renc-i ʿanā < Far. Ar. *t.* ağrı, sızı, zorluk, sıkıntı.
r. **(1):** 4477
rencīde < Far. *s.* incinmiş, kırılmış.
r. **(1):** 3547
renkli < *Far. renk* + *T. +li.* renkli.
r. **(1):** 3509
resm < Ar. *i.* plan, taslak.
r.+e **(5):** 2843, 3473, 3592, 3698, 4750
resūl < Ar. *i.* kendisine kitap gönderilmiş olan peygamber.
r. **(1):** 4706
r.+üm **(1):** 4358
resūl baba özel ad, kişi adı. Bak. Baba Resūl
r. **(6):** 4354, 4387, 4387, 4391, 4392, 4399
r.+nuŋ **(1):** 4353
r.+ya **(1):** 4391
resūl-i ekrem < Far. *t.* Hz. Muhammed.
r.+e **(1):** 4732
r.+üŋ **(1):** 4740
revā < Far. *s.* yakışır, uygun, yerinde.
r. **(5):** 2509, 2963, 3274, 4238,

4607
r.+dur **(2):** 2958, 3268
revān < Far. *s.* yürüyen, giden.
r. **(50):** 2378, 2381, 2390, 2395, 2436, 2441, 2449, 2513, 2534, 2553, 2567, 2578, 2591, 2653, 2656, 2811, 2848, 2856, 2868, 2925, 2948, 2952, 3150, 3263, 3267, 3428, 3461, 3487, 3524, 3527, 3557, 3645, 3662, 3768, 3808, 3884, 3892, 3923, 3935, 3972, 4024, 4029, 4194, 4201, 4217, 4295, 4319, 4334, 4371, 4708
rıḥlet < Ar. *i.* göç etmek, ölmek.
r. **(1):** 3669
rıżā < Ar. *i.* hoşnutluk, memnunluk.
r. **(1):** 2855
rıżā-yı ḥaḳḳ < Far. *i.* Allah'ın rızası.
r. **(1):** 3116
rızḳ < Ar. *i.* Allah'ın herkese bahşettiği nimet.
r.+um **(1):** 4328
riʿāyet < Ar. *i.* riayet.
r. **(1):** 3320
ricā < Ar. *i.* rica.
r. **(1):** 4733
rikāb < Ar. *i.* üzengi.
r. **(1):** 4563
r.+ın **(1):** 3807
riḳḳat < Ar. *i.* acıma, yufka yüreklilik.
r. **(1):** 4433
rivāyet < Ar. *i.* rivayet.
r. **(8):** 3045, 3100, 3314, 3786, 4123, 4353, 4526, 4656
r.+çe **(1):** 3308
r.+dür **(55):** 2441, 2456, 2466, 2540, 2554, 2568, 2578, 2591, 2596, 2604, 2641, 2682, 2714, 2743, 2752, 2797, 2833, 2874, 2880, 2977, 2993, 3071, 3113, 3114, 3151, 3171, 3189, 3210, 3228, 3241, 3289, 3351, 3362, 3363, 3397, 3437, 3474, 3488, 3489, 3539, 3584, 3586, 3597, 3657, 3827, 3829, 3845, 3872, 3874, 3981, 4013, 4273, 4321, 4360, 4429
riyā < Ar. *i.* riya, iki yüzlülük.
r. **(1):** 4597
riyāż-ı cennet < Ar. *t.* cennet bahçeleri.
r. **(1):** 4522
rūḥ < Ar. *i.* ruh.
r. **(1):** 4506
r.+ını **(1):** 4722
r.+ların **(1):** 3653
r.+umuzla **(1):** 4459
rūḥ-ı insān < Far. *t.* insan ruhu.
r. **(1):** 4506
rūḥu'l-ʿazīz < Ar. *t.* aziz ruh.
r. **(1):** 3985
rūḥu'llāh < Ar. *t.* Allah'ın ruhu.
r. **(1):** 3985
rūm < Ar. *i.* Anadolu.
r. **(9):** 3447, 3455, 3652, 3658, 3745, 3892, 3899, 3952, 4038
r.+a **(6):** 3602, 3774, 3913, 3982, 4177, 4717
r.+da **(7):** 3899, 3900, 3912, 4165, 4169, 4534, 4629
r.+dadur **(1):** 3064
r.+dan **(2):** 3524, 3658
rumūz < Ar. *ç.i.* işaretler.
r. **(3):** 3846, 4048, 4580

r.+ı **(6):** 2683, 2763, 3114, 3363, 3657, 4015
r.+ına **(1):** 3710
r.+lar **(1):** 3992
r.+ları **(1):** 3873
r.+ların **(2):** 3828, 4353

rū-siyāh < Far *t.* kara yüz, yüz karalığı.
r. **(1):** 4586

rūşen < Far. *i.* aydınlık, parlak.
r. **(1):** 4030

rūzgār < Far. *i.* yel, rüzgar.
r. **(7):** 2458, 3492, 3605, 3832, 3834, 3859, 3908

rūzī < Far. *i.* rızık, nasip.
r. **(1):** 4734

rücūʿ < Ar. *i.* geri dönme, cayma.
r. **(2):** 4260

rükūʿ < Ar. *i.* namazda eğilme.
r.+a **(1):** 2980

rüʾyā < Ar. *i.* düş, rüya.
r. **(1):** 4180
r.+da **(1):** 3542

sāʿat < Ar. *i.* saat, vakit.
s. **(9):** 3284, 3296, 3428, 3910, 4013, 4032, 4136, 4145, 4685

ṣabāḥ < Ar. *i.* sabah vakti.
ṣ **(5):** 2867, 3031, 3394, 3959, 4361
ṣ.+a **(1):** 2365

sābıḳ < Ar. *s.* eski, önceki.
üslūb-ı ṣ. **(1):** 2754

sābıḳan < Ar. *z.* önceki gibi.
ṣ. **(1):** 2767

ṣabr < Ar. *i.* sabır.
ṣ. **(2):** 4193, 4438
ṣ.+ı **(1):** 3927
ṣ.+uŋ **(1):** 4438

ṣaç- saçmak, dağıtmak. √ ET *saç-* (ED 794b)
ṣ.-dı **(1):** 4576
ṣ.-dılar **(1):** 2728

ṣaçlu saçlı. √ *ṣaç+lu* krş. ET *saçlıġ* (ED 797a)
ṣ. **(1):** 3789

saʿd özel ad, kişi adı. Bak. monlā saʿd-eʾd-dīn
ṣ. **(6):** 2897, 2942, 2951, 2960, 3064, 3106
ṣ.+e **(1):** 2976
ṣ.+üm **(1):** 2962

saʿd-eʾd-dīn özel ad, kişi adı.
monlā s. **(53):** 2682, 2685, 2687, 2688, 2694, 2705, 2708, 2710, 2723, 2726, 2733, 2739, 2740, 2752, 2754, 2760, 2767, 2772, 2774, 2781, 2783, 2786, 2788, 2790, 2815, 2818, 2820, 2834, 2836, 2842, 2852, 2856, 2858, 2862, 2873, 2901, 2902, 2904, 2919, 2940, 2952, 2955, 2962, 2973, 2977, 2980, 2994, 2995, 3001, 3045, 3092, 3103, 3105
ṣ.+e **(9):** 2693, 2695, 2710, 2722, 2770, 2780, 2907, 2999, 3101
ṣ.+i **(2):** 2924, 2989
ṣ.+üŋ **(5):** 2690, 2776, 2833, 2897, 2912

ṣadıḳ < Ar. *s.* özel ad.
ṣ **(10):** 4667, 4684, 4701

ṣad hezār < Far. *i.* yüz bin.
ṣ **(1):** 4614

saʿdī özel ad, kişi adı. Bak. monlā saʿd-eʾd-dīn.
ṣ.+ye **(1):** 3088

ṣadr < Ar. *i.* 1. yürek 2. meclisin önü, reisin oturduğu yer..
ṣ.+da **(1):** 2741
ṣ.+ında **(2):** 3081, 3510

sadreʾd-dīn-i ḳonevī özel ad, kişi adı.
ṣ. **(12):** 2367, 2370, 2370,

2373, 2378, 2414, 4405, 4412, 4414, 4421, 4423, 4427

ṣāf < Ar. *s.* saf, temiz.

ṣ. (4): 2918, 2920, 4557, 4557

ṣafā < Ar. *i.* gönül şenliği, neşe.

ṣ (44): 2477, 2507, 2525, 2530, 2559, 2568, 3129, 3131, 3137, 3142, 3149, 3393, 3435, 3503, 3513, 3514, 3514, 3515, 3553, 3559, 3580, 3642, 3649, 3651, 3659, 3661, 3732, 3751, 3759, 3785, 3850, 3990, 3990, 4090, 4094, 4126, 4221, 4234, 4265, 4287, 4290, 4355, 4377, 4404

***ṣ.+ları* (1):** 2455

***ṣ.+sı* (1):** 3774

ṣāfī < Ar. *s.* duru, temiz.

ṣ. (1): 4594

ṣağ 1. sağ taraf 2. sağ, canlı. √ ET *sağ* (ED 803a)

ṣ (6): 3525, 4650, 4653, 4658, 4662, 4663

***ṣ.+ına* (1):** 2975

***ṣ.+ında* (1):** 4651

ṣağıl- sağılmak. √ *ṣağ-ıl-* krş. ET *sağıl-* (ED 809a)

***ṣ.-mışıdı* (1):** 3571

ṣağlıḳ sağlık, sağ olma, hayat. √ *sağ+lıḳ* krş. ET *sağlıḳ* (ED 809a)

***ṣ.+ında* (1):** 4609

ṣāḥib < Ar. *i.* sahip.

***ṣ.+i* (1):** 3630

ṣāhib-i kemāl < Far. *t.* olgunluk sahibi.

ṣ. (1): 3784

ṣāḥib-i ṣecāʿat < Far. *t.* yiğitlik sahibi.

ṣ. (1): 3626

ṣāḥib-i velāyet < Far. *t.* velayet sahibi.

ṣ (2): 3377, 4623

***ṣ.+dür* (1):** 3342

ṣaḥiḥ < Ar. *i.* gerçek, doğru.

ṣ. (1):2901

saḫtiyān Far. *i.* boyanmış, cilalanmış deri.

***s.* (3):** 2417, 2417, 2421

***s.+dan* (1):** 2418

***s.+ı* (1):** 2416

saʿīd özel ad, kişi adı. Monlā Saʿd-eʾd-dīn.

***s.* (32):** 2795, 2809, 2811, 2813, 2967, 2988, 2990, 3011, 3028, 3033, 3033, 3035, 3035, 3037, 3039, 3042, 3051, 3052, 3055, 3056, 3057, 3058, 3059, 3066, 3068, 3075, 3075, 3079, 3089, 3099, 3107, 3108

***ṣ.+e* (6):** 2807, 2813, 2966, 2969, 3024, 3043

***ṣ.+i* (3):** 3014, 3032, 3042

***ṣ.+üm* (6):** 2785, 2790, 2807, 2964, 2969, 2979

***ṣ.+ümüz* (1):** 3029

***ṣ.+üŋ* (2):** 3050, 3056

ṣaḳal sakal. √ *ṣaḳa-l* krş. ET *saḳal* (ED 808b)

***ṣ.+ın* (2):** 3021, 3022

***ṣ.+um* (1):** 3019

ṣaḳın yapmaktan uzak dur anlamında ünlem. √ *sakın-* (ED 812b)

ṣ. (1):4457

sākin < Ar. *i.* bir yerde oturan.

***s.* (2):** 3156, 4470

ṣaḳḳa < Ar. *s.* sucu, su dağıtan kişi.

***ṣ.+sın* (1):** 4131

ṣaḳla- saklamak. √ *ṣaḳ+la-* krş. ET *saḳla-* (ED 810a)

***ṣ.-dı* (3):** 2813, 2906, 3667

***ṣ.-yup* (2):** 3654, 3746

***ṣ.-yınca* (1):** 4706

sāl < Far. *i.* yıl, sene.

***s.* (1):** 4714

ṣal- salmak, yol vermek. √ ET *sal-* (ED 824b)

***ṣ.-ayum* (1):** 3337

***ṣ.-dı* (13):** 2378, 2545, 3420, 3423, 3682, 3732, 3867, 3896, 3922, 3924, 3926, 4030, 4133

***ṣ.-dılar* (4):** 2425, 2759, 2760, 3192

***ṣ.-dum* (1):** 3916

***ṣ.-up* (2):** 3190, 3658

ṣalā < Ar. *i.* namaza davet için çağırma.

***ṣ.* (1):** 2817

***ṣ.+sın* (1):** 3395

ṣalābet < Ar. *i.* sağlamlık, dayanıklılık.

***ṣ.* (3):** 3674, 3692, 3695

ṣalābetlü < *Ar. ṣalābet* + *T. +lü* sağlam, dayanıklı.

***ṣ.* (3):** 3772, 3794, 4082

ṣalavāt < Ar. *i.* Hz. Muhammed'e okunan dua.

***ṣ* (3):** 4530, 4617, 4735

ṣalıḳ(ġ) salık. √ *sal-ık* krş. ET *salıġ* (ED 826a)

***ṣ.* (1):** 3915

***ṣ.+ın* (1):** 2516

ṣalın- salınmak. √ *sal-ın-* krş. ET *salın-* (ED 828a)

***ṣ.+urdı* (1):** 4387

ṣalıvėr- salıvermek, bırakmak.

***ṣ..!* (2):** 2403, 2407

***ṣ.-di* (5):** 2400, 2404, 2407, 2573, 2849

***ṣ.-diler* (4):** 2511, 2603, 3284, 3467

***ṣ.-e* (1):** 2505

***ṣ.-esiz* (1):** 2518

***ṣ.-eyüm* (1):** 3381

***ṣ.-sün* (2):** 2400, 2403

ṣāliḥ < Ar. *s.* iyi.

***ṣ.* (5):** 2579, 2581, 2581, 2584, 4693

ṣallāllahu ʿaleyhi ve sellem salat ve selam onun üzerine olsun.

***ṣ.* (1):**3739

ṣalḳım salkım. √ ET *salḳım* (ED 826a)

***ṣ* (1):** 2390

saltanat < Ar. *i.* sultanlık.

***s.* (3):** 3601, 3605, 3652

ṣālus < Far. *i.* ikiyüzlü, riyakar.

***ṣ.+ı* (1):** 3404

ṣaman saman. √ ET *saman* (ED 829b)

***ṣ.* (1):** 2656

***ṣ.+dan* (1):** 2666

***ṣ.+ın* (1):** 2669

ṣamṣam özel ad, kişi adı.

***ṣ.* (3):** 3291, 3315, 3361

ṣan- sanmak. √ ET *san-* (ED 833a)

***ṣ.-asın* (2):** 2922, 3139

***ṣ.-dı* (1):** 4543

saŋa sen kişi adılının yönelme hali.

***s.* (42):** 2460, 2462, 2551, 2560, 2732, 2796, 3030, 3248, 3300, 3336, 3387, 3388, 3499, 3515, 3688, 3743, 3803, 3824, 3938, 3971, 3977, 4025, 4057, 4059, 4085, 4129, 4130, 4151, 4151, 4214, 4215, 4286, 4359, 4396, 4416, 4464, 4479, 4486, 4498, 4607, 4660, 4662

sancaḳ(ġ) alay bayrağı, sancak.

ṣ. (6): 3371, 3664, 3761, 3763, 3764, 3767
ṣ.+da (1): 3666
ṣ.+ı (3): 2420, 3626, 3656
ṣ.+ın (3): 3634, 3669, 3761
ṣ.+ına (1): 3768
ṣ.+ında (2): 3637, 4745
ṣ.+ıŋı (1): 3676

ṣanç- saplamak. √ ET *sanç-* (ED 835b)
ṣ.+dı (1): 4546

ṣanki sanki.
ṣ. (1): 2888

ṣankim sanki.
ṣ. (1): 2894

ṣanma- sanmamak.
ṣ..! (3): 4512, 4514, 4625
ṣ.+ŋuz (1): 4505

ṣar- sarmak. √ ET sa :r- (ED 843a)
ṣ.-up (1): 4698

ṣarar- sararmak. √ *ṣarıġ+ar-* krş. ET *sarıgar-* (ED 794b)
ṣ.-dı (1): 3421
ṣ.-up (1): 3424

sarāy < Far. *i.* saray.
s.+a (1): 3430
s.+ına (1): 3432

ṣarı sarı. √ ET *sarıġ* (ED 848a)
ṣ. (75): 2812, 2927, 2934, 2936, 2949, 2965, 3028, 3030, 3081, 3087, 3092, 3121, 3126, 3130, 3133, 3135, 3175, 3175, 3180, 3180, 3213, 3219, 3221, 3222, 3309, 3309, 3311, 3475, 3476, 3528, 3529, 3531, 3532, 3799, 3805, 3807, 3809, 4008, 4046, 4052, 4060, 4065, 4067, 4069, 4070, 4079, 4083, 4089, 4091, 4092, 4095, 4104, 4105, 4108, 4110, 4111, 4118, 4120, 4138, 4447, 4454, 4455, 4479, 4496, 4500, 4502, 4531, 4540, 4562, 4575, 4589, 4601, 4606

ṣarrāf Ar. *i.* sarraf.
ṣ. (5): 3895, 3897, 3899, 3903, 3973
ṣ.+a (1): 3895
ṣ.+da (1): 3879
ṣ.+ı (1): 3907
ṣ.+ıla (1): 3923
ṣ.+uŋ (1): 3895, 3901

ṣaru sarı. √ ET *sarıġ* (ED 848a)
ṣ. (26): 2797, 2798, 2803, 2805, 2930, 2937, 3020, 3022, 3024, 3086, 3119, 3124, 3131, 3177, 3183, 3212, 3223, 3227, 3312, 3790, 3792, 3806, 3825, 4009, 4072, 4118

ṣaruşın sarışın.
ṣ. (1): 4082

ṣat- satmak. √ ET *sat-* (ED 798b)
ṣ..! (1): 3125
ṣ.-ar (1): 2422
ṣ.-arlarsa (1): 3500
ṣ.-dı (2): 2655, 3126
ṣ.-duŋ (1): 2666
ṣ.-ġıl (1): 2654

ṣataş- rastlamak. √ ET *satġaş-* (ED 800b)
ṣ.-dılar (1): 3557

ṣatun satın alma.
ṣ. (1): 4109

ṣav- savmak, yollamak. √ ET sav- (ED 788b)
ṣ.-dı (1): 2671

ṣavur- savurmak. √ *ṣav-ur-* krş. ET *savur-* (ED 791a)
ṣ -dı (1): 2669

ṣay- saymak. √ ET sa:- (ED 781b)
ṣ -dı (3): 3917, 3919, 3920

saybe < Ar. *i.* bir deve türü.
ş. **(1):** 3364
şayd < Ar. *i.* av.
ş. **(1):**4596
ş.+a **(1):** 3940
sazlu sazlı.
s. **(1):** 2502
sebeb(p) neden.
s. **(3):** 3542, 4163, 4363
s.+i **(1):** 4748
s.+üm **(1):** 3095
secāʿ < Ar. *i.* kuş cıvıltısı gibi olan ses.
s. **(1):** 4538
seccāde < Ar. *i.* üzerinde namaz kılınan küçük halı.
s. **(1):** 3146
s.+leri **(1):** 3144
s.+ye **(3):** 3652, 4027, 4060
secde < Ar. *i.* secde.
s.+ye **(4):** 2977, 2980, 2981, 2983
secde-gāh < Ar. Far. *b.i.* kıble.
s.+um **(1):** 2985
seçme- seçmemek. √ *seç-me-* krş. ET *seç-* (ED 794b)
s.-ye **(1):** 4614
sefer < Ar. *i.* yolculuk.
s. **(8):** 2385, 4028, 4061, 4154, 4493, 4510, 4516, 4695
segirt(d)- hızlıca koşma, hareket etme √ *segir-t-* krş. ET *sėkrit-* (ED 791a)
s.-di **(3):** 2513, 3307, 3680
s.-diler **(1):** 2739
s.-mekden **(1):** 2509
s.-üp **(3):** 1535, 1563, 2046
segirdi segirdi koşa koşa, hızlı hızlı.
s. **(2):** 3357, 3360
segirdim hızlıca koşma, hareket etme işi.
s. **(1):** 4250
segirtme- koşmama, hareket etmeme.
s.-z **(1):** 3673
sehl < Ar. *s.* kolay.
s. **(2):** 3170, 4041
sehv < Ar. *i.* hata, kusur.
s.+ümi **(1):** 4585
seki seki, yükseklik. √ ET *sekü* (ED 819a)
s. **(10):** 2724, 2725, 2726, 2727, 2731, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738
s.+nüŋ **(3):** 2721, 2722, 2741
sekiz sekiz. √ ET *sekkiz* (ED 823b)
s. **(5):** 2995, 4474, 4552, 4642, 4647
selām < Ar. *i.* selam, esenleme.
s. **(12):** 2716, 2720, 2767, 2771, 2984, 3477, 3897, 4198, 4464, 4545, 4561, 4731
s.+ın **(8):** 2383, 2535, 2563, 2711, 2712, 2720, 4093, 4235
s.+umuz **(1):**2532
s.+umuzı **(1):** 2376
selāmet < Ar. *i.* selamet.
s. **(3):** 3460, 3525, 4663
selçük özel ad. Selçuklu.
s.+den **(2):** 3601, 3652
selīk < Ar. *i.* yaratılış, tabiat, huy.
s.+inde **(1):** 2642
selim ẖān özel ad.
s. **(3):** 3601
semaʿ < Ar. *i.* sema, dönme.
ş. **(6):**3393, 4234, 4268, 4269, 4269, 4271
s.+a **(1):** 4271
sen sen. √ ET *sen* (ED 831b)
s. **(25):** 2462, 2552, 2559, 2786, 2958, 2971, 2971, 3247,

3323, 3343, 3564, 3921, 3970, 3971, 3976, 4069, 4207, 4295, 4465, 4466, 4479, 4490, 4519, 4520, 4724
s.+de **(2):** 4058, 4613
s.+deki **(1):** 4396
s.+den **(11):** 2528, 2529, 2551, 3066, 3111, 3166, 4025, 4252, 4378, 4514, 4678
s.+i **(22):** 2574, 3012, 3253, 3286, 3407, 3425, 3503, 3566, 3655, 3740, 3742, 3800, 3821, 3906, 3916, 3939, 3971, 3976, 3977, 3978, 4359, 4499
s.+iŋçün **(1):** 4414
s.+sin **(1):** 4413
s.+üŋ **(19):** 2613, 2664, 3012, 3247, 3324, 3471, 3653, 3660, 3660, 3696, 3741, 3743, 3744, 3746, 3915, 3939, 4158, 4398, 4438
s.+üŋçün **(1):** 4094
s.+üŋle **(6):** 2730, 3324, 3343, 3343, 3682, 4069
senā < Ar. *i.* övme, övüş.
s. **(7):** 2692, 2832, 3056, 3127, 3129, 3395, 4242
sene < Ar. *i.* sene, yıl.
s. **(2):** 4737, 4751
sened < Ar. *i.* senet.
s.+ümüz **(1):** 3758
ser < Far. *i.* baş.
s. **(4):** 2947, 3255, 3442, 3442
serāsime < Far. *s.* sersem, afallamış.
s. **(2):** 2427, 2891
ser-çeşme < Far. *b.i.* pir, şeyh.
s.+si **(6):** 3321, 3382, 3597, 3845, 3984, 4445
ser-firāz < Far. *b.s.* benzerlerinden üstün olan.
s. **(1):** 4685
ser-güzeşt < Far. *b.i.* macera.
s..+in **(2):** 3285, 3954
s.+inüŋ **(1):** 3277
sersem < Far. *s.* sersem
s.+i **(1):** 3932
ser-ver < Far. *i.* baş, reis.
s. **(3):** 3841, 4573, 4673
s.+durur **(1):** 4578
s.+e **(1):** 4676
s.+i **(1):** 4559
s.+idi **(1):** 4127
s.+üŋ **(3):** 4564, 4620, 4641
ses ses.
s. **(1):** 3950
sevāb < Ar. *i.* sevap.
s. **(3):** 4214, 4558, 4726
sev- sevmek. √ ET *sev-* (ED 784b)
s.-di **(1):** 4703
s.-ene **(1):** 4730
s.-enler **(1):** 4449
s.-enlere **(1):** 2830
s.-eridi **(1):** 4016
s.-seŋ **(2):** 4604, 4618
sevici sevici.
s.+lerine **(1):** 3117
sevinç sevinç. √ *sev-inç* krş. ET *sevinç* (ED 790a)
s.+ile **(1):** 3763
sevin- sevinmek. √ *sev-in-* krş. ET *sevin-* (ED 790a)
s.-düginden **(1):** 4087
seyl < Ar. *i.* sel.
s. **(5):** 4192, 4193, 4200, 4201, 4218
seyr < Ar. *i.* yürüme, yürüyüş, gezme.
s. **(4):** 3232, 4103, 4175, 4317

seyrān < Ar. *i.* gezinme.
s. **(1):** 3252
s.+a **(3):** 3234, 3238, 4322
seyyid < Ar. *i.* seyyit.
s. **(39):** 2581, 2581, 2584, 3576, 3578, 3579, 3585, 3590, 3592, 4014, 4018, 4019, 4028, 4034, 4036, 4044, 4116, 4138, 4160, 4162, 4164, 4171, 4180, 4185, 4199, 4232, 4236, 4244, 4268, 4270, 4272, 4274, 4385, 4386, 4390, 4391, 4393, 4396, 4535
s.+dür **(1):** 4008
s.+ümüz **(1):** 3729
s.+üŋ **(14):** 3583, 3587, 3588, 3593, 4021, 4026, 4176, 4183, 4188, 4222, 4224, 4225, 4226, 4229
sez- sezmek. √ ET *sez-* (ED 860b)
s.-düm **(1):** 3916
seyyid-i ġāzī özel ad, kişi adı.
s. **(1):** 3545
s.+nüŋ **(3):** 3540, 3541, 3546
seyyidinā < Ar. *c.* efendimiz anlamına gelen söz.
s. **(1):** 4736
şı- kırmak. √ ET *sı-* (ED 782a)
ş.-dı **(2):** 3621, 3624
şıçrat- sıçratmak √ *şıçra-t-* krş. ET *saçrat-* (ED 798a)
ş.-dı **(2):** 3810, 3815
ş.-duġı **(1):** 3810
şıdḳ < Ar. *i.* doğruluk, gerçeklik.
ş.+ıla **(6):** 4449, 4525, 4527, 4529, 4655, 4684
ş.+ların **(1):** 2060
şıfatlu < *Ar. ṣıfat* + *T. +lu.* suretli, şekilli
ş. **(1):** 3794
şıġa- sıvazlamak. √ ET *sıḳa-* (ED 806a)
ş.-dı **(1):** 4337
sığın yabani geyik ve sığır.
ş. **(4):** 4231, 4366, 4369, 4370
şığın- sığınmak. √ *şıġ-ın-* krş. ET *sıġın-* (ED 813b)
ş.+dı **(1):** 3298
ş.-ı **(1):** 3300
şığır sığır. √ ET *sıġır* (ED 814b)
ş. **(1):**4488
ş.+ından **(1):**3364
şığma- sığmamak
ş.+z **(1):** 3207
şıḳ- sıkmak. √ ET *sıḳ-* (ED 804a)
ş.-dı **(3):** 2726, 2736, 2845
şıma- kırmamak.
ş.-ya **(1):** 4678
ş.-yup **(2):** 4223, 4606
şın- kırmak √ *şı-n-* krş. ET *sın-* (ED 833b)
ş.-sa **(1):** 4512
şına- sınamak. √ ET *sına-* (ED 835a)
ş.-duŋuz **(1):** 4282
ş.-yalum **(1):**4283
ş.-yayum **(1):** 4133
şınur < Yun. *i.* sınır.
ş. **(1):** 3672
sırr < Ar. *i.* 1. sır, gizem. 2. Allah'ın akıl ermeyen hikmeti.
s. **(2):** 2584, 4581
s.+ı **(3):** 3250, 4048, 4580
şırāṭ < Ar. *i.* yol, sırat köprüsü.
ş. **(1):** 4205
sırrehü'l-ʿazīz < Ar. *c.* Allah onun aziz sırrını mübarek ve mukaddes eylesin anlamına gelen cümle.
ḳaddesallahu s. **(75):** 2443, 2467, 2468, 2483, 2527, 2540, 2555, 2579, 2587, 2605, 2682, 2715, 2753,

2807, 2835, 2875, 2957, 2968, 2979, 3032, 3084, 3102, 3114, 3142, 3155, 3162, 3184, 3210, 3231, 3256, 3289, 3303, 3322, 3329, 3347, 3362, 3383, 3391, 3438, 3444, 3459, 3539, 3544, 3569, 3584, 3594, 3598, 3703, 3711, 3828, 3730, 3731, 3758, 3781, 3785, 3786, 3817, 3867, 3900, 3903, 3968, 3981, 3983, 4000, 4014, 4023, 4055, 4115, 4124, 4166, 4177, 4179, 4182, 4446, 4742

***s.+üŋ* (3):** 2778, 3846, 4403

sırr-dār < Ar. Far. *b.i.* sırdaş.

***s.* (1):** 2800

sırrṭaş < *Ar. sırr* + *T. +ṭaş* sırdaş.

***s.* (1):** 2800

ṣıyır- sıyırmak, çıkarmak. √ ET *sıd̲ır-* (ED 802b)

***ṣ.-up* (2):** 3367, 3426

sil- silmek. √ ET *sil-* (ED 824b)

***s.-di* (1):** 3305, 3312, 4337

***s.-dükleri* (1):** 3570

silin- silinmek.

***s.-düginleyin* (1):** 3061

silk Ar.*i.* yol, sıra, dizi.

***s.+ine* (1):** 3994

silkivėr- silkivermek.

***s.-di* (1):** 3450

silme- silmemek.

***s.-z* (1):** 3785

sin mezar.

***s.* (1):** 4697

***s.+ine* (1):** 4699

***s.+üm* (1):** 4679

***s.+ümde* (1):** 4681

***s.+üŋ* (2):** 3012, 4417

siŋ- sinmek. √ ET *siŋ-* (ED 833b)

***s.-di* (1):** 2802

***s.-miş* (1):** 4552

sipāhī < Far. *i.* asker. Bak. sipāh.

***s.* (3):** 2569, 2570, 2573

sipāhīlıḳ(ġ) < *Far. sipāhī* + *T. +lıḳ* askerlik.

***s.+ı* (1):** 2575

sīretlü < *Ar. sīret T. +lü* huylu, ahlaklı.

***s.* (1):** 3788

sivri ucu keskin.

***s.* (1):** 3717

siyāset < Ar. *i.* siyaset.

***s.* (1):** 3074

sivriḥisār özel ad, yer adı.

***s.+ uŋ* (1):** 4116

siz siz.

***s.* (19):** 2488, 2588, 2588, 2704, 2718, 2769, 2843, 2908, 2916, 3478, 3531, 3840, 3842, 4282, 4330, 4426, 4462, 4603, 4733

***s.+de* (2):** 2939, 4119

***s.+den* (5):** 2851, 3553, 4168, 4329, 4680

***s.+e* (11):** 2397, 2517, 2609, 2651, 2658, 2828, 2922, 3271, 3273, 3556, 4169

***s.+i* (3):** 2376, 3519, 4282

***s.+iŋ* (1):** 4165

***s.+lere* (2):** 2950, 3729

***s.+ üŋ le* (2):** 2872, 4170

ṣoffa < Ar. *i.* evlerde oda kapılarının açıldığı genişçe yer.

***ṣ.* (1):** 3509

***ṣ.+nuŋ* (1):** 3510

ṣofra < Ar. *i.* sofra.

***ṣ.* (17):** 2391, 2531, 2692, 2692, 2817, 2832, 3120, 3125, 3127, 3127, 3128,

4387, 4390, 4394, 4480, 4480, 4481
ş.+dur **(1):** 3754
ş.+sın **(1):** 2380
ş.+yı **(1):** 3739
şoḫbet < Ar. *i.* görüşüp konuşma.
ş **(21):** 2440, 2445, 2446, 2454, 2456, 2461, 2478, 2515, 2556, 2558, 2816, 2876, 2929, 2954, 3047, 3220, 3224, 3257, 3795, 3818, 4242
ş.+de **(1):** 2877
ş.+i **(1):** 2591
ş.+in **(2):** 2584, 2586
ş+lerin **(1):** 3393
ş+lerine **(1):** 4407
ş+ümüz **(1):** 4170
ş+üŋ **(1):** 3314
ş+üŋe **(2):** 3802, 3822
şoḳ- sokmak, yerleştirmek. √ ET *soḳ-* (ED 805a)
ş.-dı **(3):** 2723, 2845, 3144
ş.-up **(2):** 2724, 2735
şoḳaḳ-ber-şoḳaḳ < Ar. Far. *z.* sokak sokak.
ş. **(1):** 3893
şol sol. √ ET *sol* (ED 824a)
ş **(4):** 4254, 4262, 4651, 4657
şolma- solmamak.
ş.-dan **(1):** 2550
ş.-dın **(1):** 2546
şoŋ son. √ ET *soŋ* (ED 832b)
ş.+ıŋ **(1):** 3147
ş.+uŋ **(3):** 3148, 3656, 3742
şoŋra sonra.
ş **(43):** 2428, 2455, 2464, 2494, 2598, 2692, 2728, 2750, 2828, 2981, 3003, 3036, 3111, 3112, 3153, 3170, 3172, 3174, 3179, 3358, 3445, 3595, 3638, 3668, 3830, 3854, 3930, 3991, 4056, 4111, 4168, 4217, 4241, 4259, 4361, 4394, 4399, 4621, 4626, 4686, 4715, 4743, 4745
şor- sormak. √ ET *so :r-* (ED 843b)
ş.-a **(1):** 4565
ş.-an **(1):** 3449
ş.-arıdı **(1):** 3463
ş.-ayduḳ **(1):** 2730
ş.-dı **(7):** 2602, 2729, 3018, 3813, 3889, 3951, 3975
ş.-dılar **(2):** 2859, 3483
ş.-dum **(1):** 3912
ş.-duŋ **(2):** 2731, 3970
şora şora sora sora.
ş. **(3):** 2657, 3463, 3474
şorma- sormamak.
ş.-dı **(1):** 3882
şoru soru. √ *sor-u* krş. ET *soruġ* (ED 848b)
ş. **(1):** 3073
şoy- soymak. √ ET *soy-* (ED 858b)
ş.-up **(1):** 2497
şoyun- soyunmak.
ş.-dı **(1):** 3036
ş.-dılar **(1):** 2873
ş.-ı **(1):** 2870
sökül- sökülmek. √ *sök-ül-* krş. ET *sökül-* (ED 821a)
s.-miş **(1):** 4553
söndür- söndürmek. √ *sön-dür-* krş. ET *söndür-* (ED 837a)
s.-di **(1):** 4281
söyle- söylemek. √ *söz+le-* krş. ET *sözle-* (ED 863a)
s. **(8):** 2402, 3085, 3177, 3182, 3215, 3654, 3876,

4288
s.-di **(6):** 2982, 3079, 3099, 3112, 4289, 4495
s.-düm **(1):** 4711
s.-gil **(1):** 3648
s.-mege **(2):** 2500, 3087
s.-rin **(1):** 3087
s.-ye **(2):** 3215, 3351
s.-yen **(1):** 2201
s.-yevüz **(2):** 2533, 3655
s.-yeydüŋ **(1):** 3110
s.-yeyin **(1):** 3110
s.-yeyüm **(1):** 3876

söyleme- söylememek.
s.-di **(1):** 2668
s.-ŋ **(1):** 4469

söylen- söylenmek.
s.-di **(1):** 2692
s.-e **(1):** 3097
s.-en **(1):** 3538
s.-üridi **(1):** 3466

söyleş- söyleşmek. √ *söz+leş-* krş. ET *sözleş-* (ED 864a)
s.-diler **(2):** 3835, 4117
s.-elüm **(1):** 2588
s.-üŋ **(1):** 2588

söylet(d)- söyletmek. √ *sözle-t-* krş. ET *sözlet-* (ED 863b)
s.-en **(1):** 4110

söz söz. √ ET *sö:z* (ED 860b)
s. **(6):** 2668, 2692, 2741, 3335, 3930, 4710
s.+den **(1):** 4726
s.+i **(7):** 3288, 3664, 3870, 3891, 4279, 4494, 4496
s.+idür **(1):** 4727
s.+in **(11):** 2369, 2374, 2397, 2510, 3678, 4334, 4501, 4523, 4531, 4576, 4601
s.+inden **(1):** 3696
s.+ine **(1):** 3320
s.+iyle **(1):** 3693
s.+leri **(1):** 2987
s.+lerin **(2):** 3380, 3835
s.+üm **(4):** 3088, 4455, 4502, 4679
s.+üŋ **(3):** 2403, 2406, 3110
s.+ümüze **(3):** 2781, 4171, 4263

şu su. √ ET *su :v* (ED 783a)
ş **(26):** 2882, 2889, 2892, 2959, 2960, 2963, 3035, 4040, 4098, 4099, 4099, 4100, 4101, 4132, 4207, 4209, 4210, 4210, 4212, 4216, 4217, 4319, 4548, 4624, 4658, 4697
ş.+da **(1):** 3034
ş.+dan **(7):** 2880, 2885, 2886, 2902, 2906, 4204, 4320
ş.+ya **(14):** 2869, 2870, 2870, 2871, 2873, 2874, 2878, 2884, 2905, 2906, 2935, 3035, 4207, 4212
ş.+yı **(6):** 2869, 2960, 3013, 4193, 4197, 4554
ş.+yın **(4):** 3154, 3159, 4295, 4551
ş. +yına **(2):** 4246, 4682
ş.+yınuŋ **(7):** 2395, 4189, 4190, 4190, 4196, 4197, 4293
ş. +yu **(1):** 4664
ş. +yum **(1):** 3586
ş. +yumı **(1):** 4466

su'āl < Ar. *i.* soru, sual.
ş. **(5):** 2564, 2570, 2730, 3731, 4228
ş.+i **(1):** 3872

ṣubḥ < Ar. *i.* sabah vakti.
ṣ. **(1):** 3394

sulṭān < Ar. *i.* padişah, hükümdar.
s. **(123):** 2366, 2580, 3256, 3321, 3371, 3382, 3425, 3464, 3540, 3541, 3542, 3545, 3597, 3601, 3604, 3606, 3608, 3612, 3613, 3617, 3618, 3619, 3622, 3633, 3640, 3642, 3663, 3669, 3671, 3682, 3685, 3686, 3690, 3691, 3694, 3697, 3700, 3701, 3706, 3723, 3727, 3748, 3752, 3753, 3766, 3828, 3829, 3832, 3833, 3843, 3872, 3900, 3985, 4010, 4011, 4028, 4125, 4136, 4138, 4139, 4140, 4143, 4147, 4149, 4159, 4172, 4174, 4179, 4197, 4198, 4202, 4206, 4212, 4214, 4219, 4223, 4230, 4232, 4235, 4241, 4243, 4246, 4248, 4249, 4251, 4259, 4260, 4265, 4268, 4269, 4271, 4275, 4278, 4282, 4288, 4290, 4295, 4297, 4299, 4301, 4305, 4313, 4314, 4316, 4321, 4321, 4324, 4332, 4333, 4335, 4338, 4352, 4386, 4396, 4418, 4427, 4445, 4527, 4538, 4627, 4715, 4724, 4738
s.+a **(14):** 3842, 4014, 4124, 4173, 4195, 4227, 4240, 4285, 4313, 4318, 4330, 4349, 4393, 4424
s.+dan **(6):** 4162, 4220, 4228, 4274, 4412, 4441
s.+dur **(4):** 2603, 4008, 4009, 4403
s.+ı **(1):** 4297
s.+ıla **(1):** 4424
s.+um **(1):** 3109
s.+uŋ **(12):** 3227, 4018, 4034, 4036, 4146, 4237, 4312, 4346, 4350, 4351, 4430, 4442

sultānü'l-ʿārifīn < Ar. *t.* ariflerin sultanı.
s. **(1):** 3984

sulṭānöŋi özel ad, yer adı.
s. **(4):** 3634, 3637, 3669, 3760
s.+nde **(1):** 3768
s.+nden **(1):** 3620
s.+ne **(2):** 3665, 3768

ṣulucaḳaraöyük özel ad, yer adı, bugünkü Hacıbektaş İlçesi.
ṣ. **(1):** 3473
ṣ.+de **(3):** 3521, 3711, 4177
ṣ.+e **(1):** 2637

ṣun- sunmak, ikram etmek. √ ET *sun-* (ED 834a)
ṣ.-an **(3):** 3421, 3422, 3424
ṣ.-dı **(4):** 2724, 3556, 3738, 4129
ṣ.-dılar **(2):** 2531, 2819
ṣ.-duġı **(1):** 4132
ṣ.-duḳ **(1):** 4129
ṣ.-up **(2):** 2881, 3996
ṣ.-uvėrdi **(3):** 3124, 3419, 4121
ṣ.uvėrdiler **(1):** 2939

ṣunma- sunmamak.
ṣ.-dın **(1):** 2392

ṣunul- sunulmak.
ṣ.-an **(1):** 4574
ṣ.-mış **(1):** 4002

ṣüret < Ar. *i.* yüz, şekil, kılık.
ṣ. **(4):** 2643, 4458, 4515, 4566
ṣ.+den **(1):** 4516
ṣ.+i **(2):** 4519, 4520
ṣ.+ile **(1):** 4519

***ş.+in* (3):** 3859, 4505, 4521
***ş.+iyle* (3):** 2932, 2943, 2946
***ş.+üŋ* (1):** 3915

şüretlen- < *Ar. şüret* + *T. +len-* suretlenmek.
***ş.-mesi* (1):** 2946
***ş.-sünler* (1):** 2932
***ş.-üp* (1):** 2943

şüretlü < *Ar. şüret* + *T. +lü* suretli, şekilli.
***ş.* (4):** 2375, 2574, 3788, 4082

şusa- susamak. √ *su+sa-* krş. ET *suvsa-* (ED 793a)
***ş.-dı* (1):** 3015

şusuz 1. susuz. 2. özel ad, yer adı. √ *su +suz* krş. ET *suvsız* (ED 792b)
***ş.* (7):** 4155, 4156, 4159, 4172, 4292, 4292, 4317
***ş.+a* (2):** 4171, 4312
***ş.+dan* (1):** 4293

şusuzluk susuzluk.
***ş.* (1):** 4318

şübūt < Ar. *i.* sabit olma.
***ş.* (1):** 3548

sükūt < Ar. *i.* sükut, konuşmama.
***s.+a* (2):** 3228, 3826

süleymān özel ad, kişi adı.
***s.* (1):** 2583

sülūk < Ar. *i.* bir yolu takip etme.
***s.* (2):** 4003, 4409

sünnet < Ar. *i.* 1. Hz. Muhammed'in sözleri ve yaptıkları. 2. sünnet.
***s.* (4):** 2972, 3053, 3054, 4554

sürʿat < Ar. *i.* hız.
***s.+ile* (1):** 2624

sür- 1.dokunmak. 2. önüne katıp götürmek. √ ET *sür-* (ED 844a)
***s.-di* (11):** 2637, 3481, 3534, 3838, 3866, 3943, 3965, 3967, 4066, 4154, 4579
***s.-diler* (10):** 2953, 3014, 3015, 3070, 3433, 4090, 4312, 4346, 4371, 4377
***s.-e* (1):** 4474
***s.-er* (1):** 4602
***s.-erim* (1):** 4107
***s.-üben* (1):** 4709
***s.-übeni* (1):** 4525
***s.-üp* (29):** 2429, 2614, 2635, 2639, 2653, 2670, 3121, 3602, 3644, 3646, 3774, 3842, 3852, 3962, 4075, 4079, 4081, 4088, 4105, 4189, 4285, 4312, 4335, 4340, 4350, 4392, 4655, 4665, 4668

sürç- sürçmek, takılmak. √ ET *sürç-* (ED 844a)
***s.-übeni* (1):** 4652
***s.-üp* (1):** 4657

sürdür- önüne katıp götürtmek. √ *sür-dür-* krş. ET *sürtür-* (ED 847b)
***s.-üp* (2):** 3345, 3348

süri sürü. √ *süri* krş. ET *sürüg* (ED 850a)
***s.* (7):** 3254, 3560, 3560, 3561, 3565, 3566, 3572

süri- sürümek.
***s.-yü* (1):** 2604

süvār < Far. *i.* atlı.
***s.* (1):** 2857

şād < Far. *s.* mutlu.
***ş.* (1):** 3981

şād < Far. *s.* mutlu. Bak. şād.
***ş.* (5):** 3189, 3827, 4344, 4345, 4722

şāh < Far. *i.* hükümdar, hakan.
***ş.* (16):** 4449, 4527, 4550, 4628, 4632,

4636, 4636, 4637, 4637, 4638, 4639, 4641, 4643, 4715, 4719, 4724
ş.+a **(1):** 4618
ş.+ı **(29):** 2444, 2446, 2450, 2495, 2524, 2821, 2950, 2963, 3065, 3216, 3271, 3316, 3446, 3458, 3513, 3553, 3563, 3648, 3813, 3871, 3875, 3878, 3969, 4104, 4141, 4452, 4569, 4571, 4639
ş.+uŋ **(2):** 2414, 4622

şāhid < Far. *i.* tanık.
ş **(1):** 4723

şāhin < Far. *i.* şahin.
ş.+dür **(1):** 3841

şaḫṣ < Ar. *i.* kişi.
ş. **(8):** 2543, 2556, 2706, 2860, 3325, 3348, 3351, 4571
ş.+a **(1):** 2859
ş.+dan **(1):** 2705

şākird < Far. *i.* öğrenci.
ş.+leri **(1):** 2421

şarāb < Ar. *i.* şarap.
ş.+ını **(1):** 4692

şarḳī < Far. *i.* doğuya ait.
ş. **(1):** 3397

şaş- şaşmak.
ş.-ar **(1):** 4652

şāyed < Far. *i.* eğer, ola ki.
ş. **(4):** 3935, 3939, 4193, 4333

şecāʿat < Ar. *i.* yiğitlik, yüreklilik.
ş. **(6):** 3626, 3630, 3631, 3667, 3695, 3701

şecāʿatlu < *Ar. şecāʿat* + *T. +lu.* cesur.
ş. **(1):** 4257

şefāʿat < Ar. *i.* şefaat.
ş. **(1):** 4605
ş.+inden **(1):** 4740

şehā < Far. *ünl.* ey şah!
ş. **(1):** 2473

şehādet < Ar. *i.* 1. şehitlik, şehit olma. 2. tanıklık.
ş. **(3):** 4529, 4685, 4686

şehr < Far. *i.* şehir, kent.
ş. **(9) :** 2412, 3402, 3432, 3888, 3888, 3888, 3889, 3892, 3923
ş.+de **(1):** 2366
ş.+dedür **(1):**3881
ş.+den **(2):** 2365, 3957
ş.+e **(10):** 2368, 2408, 2410, 2424, 3323, 3331, 3404, 3884, 3890, 3902
ş.+dür **(2):** 3885, 3889
ş.+i **(5):** 3327, 3679, 3886, 3891, 4493
ş.+im **(1):** 3587
ş.+imüze **(1):** 3435
ş.+inde **(4):** 2684, 2743, 4094, 4442
ş.+inüŋ **(1):** 3392
ş.+üŋ **(5):** 3329, 3417, 3893, 4071, 4096

şehristān < Far. *b.i.* şehir.
ş. **(1):** 3887

şekk < Ar. *i.* şüphe.
ş. **(5):** 2912, 2913, 2916, 3344, 3548
ş.+i **(1):** 4184

şekksüz *Ar. şekk* + *T. +süz.* şüphesiz.
ş. **(2):** 2764, 3783
ş.+in **(1):** 4477

şekl < Ar. *i.* şekil, biçim.
ş.+i **(1):** 3794
ş.+ile **(1):** 4227
ş.+in **(1):** 4070

***ş.+inde* (2):** 4084, 4086
***ş.+üŋ* (1):** 3915
şeklli < *Ar. şekl* + *T. +li.* şekilli.
***ş.* (1):** 2662
şekllü < *Ar. şekl* + *T. +lü.* şekilli.
***ş.* (3):** 2375, 2573, 3914
şemʿ < Ar. *i.* mum.
***ş.* (1):** 4632
şemāʾil < Ar. *i.* dış görünüş.
***ş.+üŋ* (1):** 3915
şemāʾillü < *Ar. şemāʾil* + *T. +lü.* şekilli.
***ş.* (1):** 3914
şems < Ar. *i.* güneş.
***ş.* (1):** 4631
şerḥ < Ar. *i.* açma, ayırma, açıklama.
***ş.* (5):** 4038, 4400, 4627, 4649, 4712
***ş.+inde* (1):** 4112
şerīf < Ar. *i.* şerefli, mübarek, kutsal.
***ş.+leri* (4):** 2780, 3047, 4224, 4407
***ş.+lerin* (2):** 2477, 4447
***ş.+lerinde* (2):**2349, 4356
***ş.+lerine* (3):** 3585, 4180, 4739
şevḳ < Ar. *i.* şevk.
***ş.* (2):** 3855, 4259
***ş.+e* (1):** 2991
***ş.+ile* (1):** 3561
şeyḫ < Ar. *i.* tekkede reislik eden kimse.
***ş.* (21):** 2367, 2369, 2370, 2373, 2376, 2378, 2393, 2395, 2414, 2537, 2583, 3877, 3970, 4405, 4411, 4414, 4421, 4423, 4427, 4480, 4570
***ş.+i* (2):** 2743, 4274
***ş.+leri* (1):** 4203
***ş.+ümüz* (4):**3702, 3729, 3758, 3952
***ş.+üŋ* (5):** 2377, 2381, 2383, 2391, 2392
şeyḫlıḳ(ġ) *Ar. şeyḫ* + *T. +lıḳ* şeyhlik.
***ş.+ı* (1):** 3977
şeyṭān < Ar. *i.* şeytan.
***ş.* (3):** 3002, 3948, 4483
şiddet < Ar. *i.* şiddet.
***ş.* (1):** 3822
***ş.+den* (3):** 2910, 3801, 3819
şikār < Far. *i.* av.
***ş.+a* (1):** 4365
şikāyet < Ar. *i.* yakınma.
***ş.* (3):** 3206, 3369, 3682
şikestlik < *Far. şikest* + *T. +lik.* kırılma.
***ş.* (1):** 3782
şimāl < Ar. *i.* kuzey.
***ş.+imüzde* (1):** 3836
şimālī < Ar. *i.* kuzeyle ilgili.
***ş.* (1):** 3829
şimdengėrü bundan sonra.
***ş.* (2):** 2610, 3110
şimdi şimdi, şu an.
***ş.* (18):** 2465, 2508, 2536, 2629, 2640, 3184, 3259, 3410, 3410, 3576, 3596, 3628, 3719, 4044, 4304, 4320, 4401, 4677
***ş.+ki* (2):** 2822, 4361
***ş.+yedek* (1):**3593
şirk < Ar. *i.* Allah'a ortak koşma.
***ş.+den* (1):** 4669
***ş.+i* (1):** 4707
şīvān < Far. *i.* ağlama, inleme, yas.
***ş.* (1):** 3431
şol < *oş* + *ol* şu.
***ş.* (20):** 2385, 2775, 2791, 2792, 2841, 2982, 2985, 3009, 3053, 3078, 3117, 3140, 3380, 3799, 3932, 3948, 4151, 4230, 4248, 4422

şöhret < Ar. *i.* şöhret, ün.
ş. **(2):** 3078, 3849
şöyle şöyle.
ş. **(25):** 2427, 2586, 2679, 2696, 2724, 2726, 2734, 2791, 2811, 2888, 2894, 3009, 3235, 3283, 3299, 3484, 3493, 3560, 3648, 3907, 3926, 4026, 4037, 4398, 4580
şu işaret zamiri ve sıfatı. şu. √ ET *oş* (ED 254b)
ş. **(13):** 2375, 2375, 2423, 2894, 2959, 3000, 3004, 3062, 3279, 3339, 3355, 3793, 3953
ş.+nda **(2):** 3281, 3341
ş.+ndan **(1):** 2774
şuʿāʿ < Ar. *i.* ışık, parıltı.
ş.+ın **(2):** 3811, 3816
şuʿlelendür- < *Ar. şuʿle + T. +len -dür-* ışıklandırmak.
ş.-üp **(1):** 3738
şübhe< Ar. *i.* kuşku.
ş. **(1):** 3548
ş.+si **(1):** 2912
şükr < Ar. *i.* görülen iyiliğe karşı gösterilen minnettarlık.
ş. **(1):** 3070
tā < Far. *e.* değin, kadar.
t **(98):** 2406, 2410, 2438, 2500, 2501, 2513, 2518, 2534, 2544, 2619, 2646, 2657, 2704, 2709, 2735, 2763, 2785, 2829, 2845, 2846, 2847, 2854, 2857, 2859, 2865, 2865, 2868, 2873, 2878, 2905, 2910, 2948, 2952, 3014, 3015, 3020, 3031, 3034, 3038, 3040, 3048, 3064, 3075, 3155, 3156, 3237, 3252, 3262, 3263, 3269, 3393, 3395, 3400, 3474, 3502, 3505, 3524, 3527, 3537, 3548, 3568, 3662, 3673, 3752, 3768, 3771, 3773, 3775, 3808, 3860, 3941, 3951, 3957, 3979, 4005, 4029, 4038, 4041, 4054, 4065, 4115, 4128, 4149, 4182, 4189, 4218, 4225, 4245, 4270, 4315, 4357, 4389, 4395, 4479, 4519, 4569, 4709, 4725
taʿaccüb < Ar. *i.* şaşakalma.
t. **(3):** 3886, 3891, 3959
taʿallül < Ar. *i.* bahaneler öne sürerek bir işten kaçınma
t. **(1):** 3976
ṭaʿām < Ar. *i.* yemek, öğün.
ṭ. **(12):** 2765, 2817, 2819, 3125, 3126, 3128, 4386, 4390, 4392, 4393, 4481, 4489
ṭ.+a **(3):** 2392, 2817, 2819
ṭ.+dan **(1):** 3153
ṭ.+ı **(3):** 2379, 2392, 4388
ṭ.+lara **(2):** 2761, 2832
ṭ.+lardan **(1):** 2380
ṭ.+ları **(1) :** 2823
ṭ.+larıla **(1):** 3905
ṭ.+laruŋ **(1):** 2821
ṭāʿat < Ar. *i.* ibadetler.
ṭ. **(5):** 2984, 4452, 4475, 4676, 4692
ṭ. +ın **(1):** 4521
ṭ.+um **(1):** 2984
ṭabança tokat, şamar.
ṭ **(1):** 2574
ṭabbāḫ-ḫāne < Ar. Far. *b.i.* derinin kullanılır duruma getişrildiği yer.

ṭ.+nüŋ **(1):** 2424
ṭ.+ye **(1):** 2425
ṭabīb < Ar. *i.* tabip.
ṭ. **(1):** 4207
taʿbīr < Ar. *i.* ifade etme, anlatma
ṭ **(2):** 3140, 3701
ṭabl-ḫāne < Ar. Far. *b.i.* büyük davul.
ṭ. **(5):** 3761, 3762, 3764, 3764, 3765
tābūt < Ar. *i.* tabut.
ṭ. **(2):** 4555, 4689
ṭ.+a **(1):** 4468
ṭ.+umı **(1):** 4467
ṭ.+unı **(1):** 4547
tāc < Ar. *i.* hükümdarların giydiği başlık.
ṭ. **(8):** 2675, 3712, 3713, 3714, 3715, 3717, 3770, 3853
ṭ.+a **(1):** 3718
ṭ.+dan **(1):** 3775
ṭ.+dur **(1):** 3754
ṭ.+ı **(13):** 2498, 2577, 2639, 2676, 2680, 2990, 3559, 3718, 3721, 3735, 3736, 4206, 4349
ṭ.+umuza **(1):** 3741
ṭ.+umuzı **(1):** 3740
ṭ..+uŋ **(1):** 3771
tāʿcīl < Ar. *i.* hızlandırma, çabuklaştırma.
ṭ. **(1):** 3208
ṭ.+e **(1):** 2626
tafṣīl < Ar. *i.* ayrıntılarıyla anlatma.
t. **(1):** 4006
tafṣīlen < Ar. *z.* ayrıntılı olarak.
t. **(1):** 3966
taġ dağ. √ ET *taġ* (ED 463a)
ṭ.+a **(1):** 4365
ṭ.+da **(1):** 4258
ṭ.+ı **(6):** 2707, 2986, 3603, 3962, 4462, 4541
ṭ.+ında **(3):** 3211, 3644, 3645
ṭ.+ından **(1):** 4540
ṭ.+ınuŋ **(3):** 3212, 3216, 3219
ṭ.+lara **(1):** 4192
ṭağıl- dağılmak. √ ET *taḳıl-* (ED 463a)
ṭ.-dı **(1):** 2984
ṭağıt- dağıtmak.
ṭ.-dı **(1):** 2637
ṭağla- dağlamak. √ *taġ+la-* krş. ET *taġla-* (ED 469b)
ṭ.-dı **(1):** 4636
ṭağlama- dağlamamak.
ṭ.-sun **(1):** 4492
ṭağlaşma- dağlaşmamak.
ṭ.-sun **(1):** 4472
ṭāhir < Ar. *i.* temiz, pak.
ṭ. **(1):** 4207
taḥḳīḳ < Ar. *i.* doğrulama.
ṭ. **(2):** 2613, 4661
taḥrīr < Ar. *i.* yazma, kitabet.
ṭ. **(3):** 3847, 4732, 4750
taḥrīren < Ar. *z.* yazılmış olarak.
ṭ. **(1):** 4736
taḥsīn < Ar. *i.* beğenip alkışlama, güzelleştirme.
ṭ. **(1):** 4702
taḫt < Far. *i.* taht
ṭ.+ı **(1):** 4716
ṭ.+ında **(1):** 3635
taḫt-ı gāh < Far. *t.* başkent.
ṭ.+ı **(1):** 4629
taḫta < Far. *i.* tahta.
ṭ.+sı **(1):** 4432, 4433
ṭāʾife < Ar. *i.* bölük, takım, topluluk.
ṭ.+sin **(1):** 2368
ṭ.+siyle **(1):** 3610
ṭ.+ye **(1):** 4330
ṭaḳ- takmak. √ ET *taḳ-* (ED 464b)
ṭ.-a **(1):** 2505
ṭ.-dılar **(1):** 2511
ṭ.-duġuŋ **(1):** 2521
ṭ.-duġuŋuz **(1):** 2522

ṭ.-dukları **(1):** 2511
ṭ.-up **(1):** 2518
ṭāḳat < Ar. *i.* güç, kuvvet.
ṭ.+i **(1):** 3860
ṭ.+ümüz **(1):** 4603
taḳdīr < Ar. *i.* beğenme, değer verme.
ṭ.+ce **(1):** 2851
taḳrīr < Ar. *i.* sağlamlaştırma.
ṭ. **(1):** 3954
taḳvā < Ar. *i.* Allah'tan korkma.
ṭ. **(1):** 4603
ṭal- dalmak.
ṭ.-dılar **(1):** 3504
ṭalāḳ < Ar. *i.* erkeğin kadını boşaması.
ṭ. **(3):** 2864, 2866, 2878
ṭ.+a **(1):** 2911
ṭalcınma- çabalamamak, yorulmamak.
ṭ.-dı **(1):** 3074
ṭaleb < Ar. *i.* istek.
ṭ. **(7):** 3487, 3639, 3640, 3643, 4039, 4059, 4327
ṭalep < Ar. *i.* istek. Bak. : ṭaleb.
ṭ. **(1):** 3671
ṭalġa dalga.
ṭ. **(1):** 3492
ṭālib < Ar. *s.* isteyen, istekli.
ṭ. **(1):** 4741
ṭ.+leri **(1):** 4204
ṭ.+lerine **(1):** 3712
talḳın < Ar. *i.* telkin.
ṭ. **(1):** 3738
ṭam dam, oda. √ ET *tam* (ED 502b)
ṭ.+ı **(1):** 3010
ṭ.+uŋ **(1):** 3568
ṭam- damlamak. √ ET *tam-* (ED 503a)
ṭ.-dı **(1):** 2736
ṭamaʿ < Ar. *i.* aç gözlülük, hırs.
ṭ. **(2):** 2655, 3945
tamām < Ar. *i.* tamam.
ṭ. **(32):** 2489, 2591, 2951, 2965, 2978, 2981, 3038, 3055, 3058, 3065, 3065, 3077, 3253, 3254, 3255, 3283, 3441, 3491, 3502, 3568, 3764, 3976, 4051, 4123, 4242, 4305, 4453, 4551, 4560, 4648, 4713, 4731
ṭamla damla. √ *tam-la* krş. ET *tamızım* (ED 510a)
ṭ. **(4):** 2726, 2736, 2738, 2846
ṭamla- damlamak. √ ET *tam-* (ED 503a)
ṭ.-dı **(2):** 2726, 2846
ṭamlama- damlamamak.
ṭ.-sun **(1):** 3000
ṭaʿn < Ar. *i.* ayıplama, kötüleme.
ṭ. **(1):** 2703
taŋlacak sabahleyin, sabah olur olmaz.
ṭ. **(1):** 2565
taŋla- hayret etmek, şaşırmak. √ *taŋ+la-* krş. ET *taŋla-* (ED 521A)
ṭ.-dı **(1):** 2871
taŋrı tanrı. √ ET *teŋri* (ED 523b)
ṭ. **(1):** 3073
ṭapanca tokat, şamar. Bak. ṭabança.
ṭ.+sın **(1):** 2773
ṭapşur- 1. emanet etmek 2. ulaştırmak √ *tap(ı)ş-ur* krş. ET *tapışur-* (ED 447a)
ṭ.-asın **(1):** 4059
ṭ.-dı **(2):** 3552, 3977
ṭ.-ġıl **(2):** 3918, 4119
ṭ.-up **(1):** 3994
ṭaraf < Ar. *i.* yön.
ṭ.+a **(4):** 2831, 3326, 3413, 4050
ṭ.+dan **(3):** 3774, 3850, 3989
ṭ.+ına **(4):** 3679, 3679, 3679, 4385

ṭ.+ında **(2):** 3833, 4116
ṭ.+ından **(4):** 3118, 3372, 3829, 3986

ṭarḥ < Ar. *i.* atma, kovma, bırakma.
ṭ. **(1):** 3548

tārīḫ < Ar. *i.* tarih.
t. **(2):** 4548, 4714
t.+e **(1):** 3486

ṭarīḳ < Ar. *i.* yol, tarz, usül.
ṭ. **(4):** 3086, 4003, 4117, 4122

ṭarlıḳ darlık.
ṭ.+dur **(1):** 3824

taṣdīḳ < Ar. *i.* onaylama.
ṭ. **(5):** 2570, 2686, 3546, 4181, 4184

ṭaş taş. √ ET *ta:ş* (ED 557a)
ṭ. **(8):** 2673, 2994, 2997, 3295, 4045, 4255, 4256, 4582
ṭ.+a **(3):** 2791, 3009, 4548
ṭ.+ı **(4):** 3008, 3010, 3440, 3593
ṭ.+ıŋ **(2):** 2997, 2999

ṭaş- taşmak. √ ET *taş-* (ED 559b)
ṭ.-duġı **(2):** 2697, 4190

ṭaşġun taşkın.
ṭ. **(1):** 4191

ṭaşra dış, dışarı. √ *ṭaş+ra* krş. ET *taşra* (ED 565b)
ṭ **(21):** 2669, 2681, 2745, 2902, 3025, 3027, 3042, 3081, 3401, 3403, 3406, 3477, 3506, 3529, 3530, 3764, 3805, 4131, 4280, 4433, 4462
ṭ.+da **(2):** 3813, 4444
ṭ.+nuŋ **(1):** 2670
ṭ.+sında **(1):** 4332

tatar özel ad, kavim adı.
t. **(10):** 3293, 3315, 3354, 3356, 3363, 3610, 3621, 3624, 3625, 3635
t.+uŋ **(4):** 3294, 3358, 3615, 3635

ṭāʿūn < Ar. *i.* veba hastalığı.
ṭ. **(1):** 4430
ṭ.+dan **(1):** 4431

ṭavāf < Ar. *i.* tavaf.
ṭ. **(1):** 3264

ṭavar davar, koyun. √ ET *tavar* (ED 442b)
ṭ.+ın **(1):** 2545
ṭ.+ına **(1):** 2656
ṭ.+ların **(1):** 2405, 2649, 2652, 4340

ṭavaz özel ad, yer adı.
ṭ. **(1):** 4094
ṭ.+da **(4):** 4063, 4068, 4070, 4117

tayaḳ(ġ) dayanılacak şey, mesnet. √ *taya-ḳ* krş. ET *taya:k* (ED 568a)
ṭ.+um **(1):** 4381

tażarruʿ < Ar. *i.* kendini alçaltarak yalvarma.
t. **(3):** 4346

tāze < Far. *i.* taze, yeni.
t. **(2):** 2546, 2550

taʿẓīm < Ar. *i.* büyükleme, ululama, saygı gösterme.
t. **(7):** 3331, 3720, 4016, 4017, 4545, 4676, 4686

teʿālā < Ar. *c.* 'yüksek olsun' anlamında bir sözdür ve Allah adıyla birlikte kullanılır.
t. **(30):** 2540, 2598, 2599, 2600, 2602, 2605, 2609, 2613, 3362, 3455, 3459, 3703, 3730, 3758, 3781, 3785, 3786, 3800, 3819,

3821, 3861, 3900, 3903, 3981, 4115, 4166, 4179, 4246, 4706, 4733

t.+nuŋ **(1):** 3801

tebeyyün < Ar. *i.* belli olma, ortaya çıkma.

t. **(1):** 2432

tebdīl < Ar. *i.* değiştirme.

t. **(1):** 4521

teberrük < Ar. *i.* bereketli sayma, uğurlu sayma.

t. **(3):** 2681, 3271, 3554

t.+den **(1):** 3274

t.+idür **(1):** 3268

t.+in **(1):** 3273

t.+iŋüz **(1):** 3262

t.+ümüz **(1):** 2829

teberrüken < Ar. *z.* uğur sayarak.

t. **(2):** 3154, 3159

tecessüs < Ar. *i.* merakını gidermeye çalışma.

t. **(1):** 3689

tecrübe < Ar. *i.* tecrübe.

t. **(1):** 3091

tedārük < Ar. *i.* tedarik.

t. **(2):** 3619, 3705

t.+i **(1):** 2371

t.+in **(1):** 4028

tedbīr < Ar. *i.* tedbir.

t. **(3):** 3340, 3619, 4645

te'essüf < Ar. *i.* teessüf.

t. **(1):** 4636

teferrüclen- < *Ar. teferrüc* + *T. +len-* ferahlamak

t.-üp **(1):** 3232

tefrīḳa < Ar. *i.* ayrılık, ikilik.

t. **(2):** 3599, 3601

teftīş < Ar. *i.* denetleme.

t. **(7):** 2479, 2480, 2485, 2486, 2488, 2489, 2494

tehī < Far. *s.* boş.

t. **(1):** 3944

te'ḫīr < Ar. *i.* erteleme.

t. **(1):** 4039

tek tek. √ ET *tek* (ED 475a)

t. **(1):** 3242

t.+den **(1):** 2416

t.+e **(2):** 3014, 3023

tekbīr < Ar. *i.* tekbir.

t. **(6):** 2801, 2973, 3737, 3738, 4530, 4555

t.+i **(1):** 2802

t.+le **(1):** 3736

tekellüf < Ar. *i.* zahmetli bir iş yapma.

t.+ledür **(1):** 3868

tekin boş. Bak. dekin.

t. **(1):** 3250

tekke < Ar. *i.* tekke. Bak. tekye.

t.+si **(1):** 2640

teklīf < Ar. *i.* teklif.

t. **(4):** 2775, 2968

tekrār < Ar. *i.* tekrar.

t. **(15):** 2442, 2467, 2530, 2752, 2755, 2758, 2839, 2846, 3071, 3101, 3151, 3488, 4126, 4126, 4220

tekvur < Erm. *i.* tekfur.

t. **(1):** 3682

t.+ına **(1):** 3681

t.+ıyla **(1):** 3672

tekye < Ar. *i.* tekke. Bak. tekke.

t. **(5):** 2582, 2948, 3046, 4487, 4544

t.+si **(1):** 2582

t.+ye **(1):** 4545

tekye-dār < Ar. Far. *b.i.* tekke şeyhi.

t. **(1):** 4472

t.+ı **(1):** 4671

tekyeḳaya özel ad, yer adı.

t. **(4):** 2949, 3069, 3347, 3349

t.+da **(1):** 3046

t.+dan **(1):** 3352

tekye-ṭār < Ar. Far. *b.i.* tekke şeyhi.

Bak. tekye-dār.
t. (1): 4473

tekẕīb < Ar. *i.* yalanlama.
t. (2): 3547, 4181

telef < Ar. *i.* yok etme, öldürme.
t. (1): 4328

temāşā < Far. *i.* bakma, seyretme.
t. (3): 3292, 3894, 4367

temellük < Ar. *i.* kendine mal etme.
t. (1): 4582

temennā < Ar. *i.* istek, dilek.
t. (2): 4287

temennāsuz < *Ar. temennā* + *T. +suz.* isteksiz, istemeden.
t. (1): 4584

ten < Far. *i.* insan vücudunun dış yüzü.
t. (2): 4484, 4511

ten-ḥişār < Far. Ar. *b.i.* (ruhun) etrafını saran ten.
t. (1): 4615

teneşir < Far. *i.* ölü yıkanan salacak.
t. (2): 4432, 4433

tenhā < Far. *s.* yalnız, ıssız, boş.
t. (9): 2703, 2745, 2746, 3014, 3016, 3242, 3347, 3544, 3958

tennūr < Ar. *i.* tandır, ocak.
t. (4): 3123, 3124, 3133, 4276
t.+a (2): 4277, 4280
t.+dan (2): 3138, 4280
t.+ı (1): 4276
t.+uŋ (1): 4277, 4281

terbiyye < Ar. *i.* terbiye.
t.+sin (1): 3875

terceme tercüme.
t. (2): 3043, 4395

terek kubbe.
t. (3): 4642, 4642, 4647

terk terk. √ET *terk* (ED 542b)
t. (1): 4518

terk ėt- : terk etmek
t. (1): 4519
t.-en (1): 4448
t.-e (1): 4695
t.-er (1): 4598
t.-üben (1): 4612
t.-üp (7): 2494, 2575, 4596, 4624, 4707

terk ėtdür- terk ettirmek.
t.-üp (1): 3004

terk ėtme- terk etmemek.
t.-yen (1): 4520
t.-z (1): 4615

terk-i cemāʿat < Far. *t.* cemaatle namaz kılmama.
t. (1): 2710
t.+dür (1): 2703

terkīb < Ar. *i.* birleşim, birleştirme.
t.+i (1): 4510

ters ters. √ET *ters.* (ED 553a)
t. (1): 3427

tertemiz tertemiz.
t. (1): 3269

tertīb < Ar. *i.* tertip, düzen.
t.+i (1): 4510

tesbīḥ < Ar. *i.* tespih, Allah'ı zikretme.
t. (2): 2985, 3395

teselli < Ar. *i.* teselli.
t.+sin (1): 4564

teʾsīr < Ar. *i.* tesir, etki.
t. (1): 2491

teslim Ar. *i.* teslim.
t. (6): 2495, 3296, 3558, 3920, 4677, 4687

teslīm-i irādet < Far. *t.* iradesini teslim etme.
t. (1): 3535

tevābiʿ < Ar. *ç.i.* 1. tabi olanlar, maiyet. 2. bir merkeze bağlı olan yerler.
t.+inde (5): 2640, 4045, 4155, 4159, 4362

t.+ine **(1):** 4029
t.+iyle **(3):** 3609, 4366, 4373
t.+leriyle **(1):** 3608
tevażżu' Ar. *i.* bir şeyin bir yere konması.
t. **(3):** 4096, 4221, 4582
tevbe < Ar. *i.* tövbe.
t. **(3):** 2599, 2601, 2610
t.+si **(1):** 2636
teveccüh yönelmek.
t. **(11):** 2434, 3326, 3545, 3549, 3576, 3752, 3791, 4216, 4224, 4268, 4413
t.+leri **(1):** 3658
tėz tez, çabuk.
t. **(19):** 2745, 2745, 2374, 2379, 2384, 2393, 2648, 2675, 2755, 2813, 2831, 3125, 3223, 3223, 3803, 3824, 3879, 4087, 4342
tezkere < Ar. *i.* tezkere.
t. **(2):** 3704, 3751
t.+ye **(1):** 3757
t.+yi **(1):** 3755
ṭıfl < Ar. *i.* çocuk.
t. **(1):** 3039
ṭ.+ı **(2):** 3310, 3311
ṭ.+uŋ **(1):** 3304
ṭımışḳī < Ar. *s.* Şam işi. Bak. dımışḳī.
t. **(1):** 2787
ṭınma- ses çıkarmamak, konuşmamak.
ṭ.-yup **(1):** 3350
tırāş < Far. *i.* tıraş.
t. **(15):** 2497, 2568, 2577, 2638, 2990, 3441, 3441, 3442, 3442, 3443, 3451, 3536, 3559, 3853, 4348
ṭırnaḳ(ġ) tırnak. √ ET *tırŋak* (ED 551b)
ṭ.+a **(1):** 2791
ṭ.+ın **(2):** 2785, 2793
ṭ.+ları **(3):** 2778, 2779, 2782
ṭ.+larımuz **(1):** 2789
ṭ.+ların **(1):** 2789
ṭ.+uŋ **(2):** 2783, 2792
ticāret < Ar. *i.* ticaret.
t. **(1):** 3452
t.+e **(2):** 3908, 3929
tidreş- titreşmek. √ *titre-ş-* krş. ET *titreş-* (ED 460b)
t.-üp **(2):** 4310, 4334
tīġ < Far. *i.* kılıç.
t.+ı **(3):** 3440, 3440, 3659
tilāvet-i ḳur'an < Far. *t.* Kur'an okuma.
t. **(1):** 2678
timār ağaç bakımı
t. **(1):** 2384
ṭoġ- doğmak. √ ET *tuġ-* (ED 465a)
ṭ.-dı **(9):** 3639, 3646, 3648, 3651, 3657, 3659, 3661, 3663, 3668
ṭ.-an **(1):** 3188
ṭoġan avcı bir kuş, doğan. √ ET *ṭoġan* (ED 470b)
ṭ. **(9):** 4070, 4072, 4073, 4074, 4081, 4082, 4084, 4085, 4086
ṭ.+ı **(1):** 4079
ṭoġı doğu.
ṭ.+sından **(1):** 3744
ṭoġrı doğru. √ *toġur-ı* krş. ET *toġru* (ED 473a)
ṭ. **(6):** 3259, 3332, 3405, 3415, 4062, 4421
ṭoġru doğru. Bak. *toġrı*
ṭ **(1):** 4370
ṭoġrul- yönelmek.
ṭ.-up **(1):** 2475
toḫum < Far. *i.* tohum.
t.+uŋ **(1):** 3106
ṭoḳun- dokunmak. √ ET *toḳın-* (ED

472a)
ṭ.-dı **(5):** 3295, 4063, 4272, 4283, 4303
ṭ.-ur **(2):** 2934, 4130

ṭol- dolmak. √ ET *tol-* (ED 491a)
ṭ.-dı **(1):** 3642
ṭ.-mış **(1):** 3511

ṭola- dolamak. √ ET *tolġa-* (ED 497a)
ṭ.+yu **(2):** 4042, 4042

ṭolab dolab.
ṭ. **(1):** 3134
ṭ.+a **(1):** 3199
ṭ.+ı **(1):** 3135

ṭolan- dolanmak. √ *ṭola-n-* krş. ET *tolġan-* (ED 497a)
ṭ .-dı **(2):** 3811, 3816

ṭolaş- dolaşmak. √ *ṭola-ş-* krş. ET *tolgaş-* (ED 497b)
ṭ.-up **(1):** 4650

ṭolu dolu. √ *tol-u* krş. ET *tolu* (ED 491b)
ṭ. **(1):** 4664

ṭomur- kanamak. √ krş. ET *tomur-* (ED 509a)
ṭ.-dı **(1):** 3156

ṭon 1 giysi. 2. şekil. √ ET *ton* (ED 512b)
ṭ.+dan **(1):** 2944
ṭ.+ı **(2):** 4463, 4542
ṭ.+ın **(2):** 2881, 2882
ṭ.+ına **(1):** 4085
ṭ.+ında **(6):** 2662, 4065, 4076, 4076, 4078, 4079
ṭ.+ından **(3):** 4465, 4552, 4554

ṭonlu giysili. √ *ṭon+lu* krş. ET *tonlıġ* (ED 520a)
ṭ. **(1):** 3789

ṭopraḳ(ġ) toprak. √ *ṭopra-ḳ* krş. ET *topra :ḳ* (ED 503a)
ṭ.+a **(1):** 4525
ṭ. +ın **(1):** 2669
ṭ. +uŋ **(2):** 3012, 4417

ṭopṭolu dopdolu.
ṭ. **(4):** 2426, 2975, 2975, 2976

ṭoy- doymak. √ ET *to:d-* (ED 451a)
ṭ.-a **(1):** 4489

ṭoyum eyle- zengin etmek.
ṭ.-di **(1):** 3681

toz toz. √ ET *to:z* (ED 570b)
ṭ. **(1):** 2656
ṭ.+dan **(1):** 2666
ṭ.+ın **(1):** 2669

tökelcik özel ad, yer adı.
ṭ.+de **(5):** 4044, 4045, 4385, 4386, 4390
ṭ.+den **(1):** 4385

tuc tunç.
ṭ. **(1):** 4650

ṭūfān < Ar. *i.* tufan, fırtına.
ṭ. **(2):** 3168, 4651
ṭ.+dan **(3):** 3438, 3488, 3820

tuḥaf < Ar. *ç.i.* tuhaf, alışılmamış.
ṭ. **(1):** 4369

tuḥfe < Ar. *i.* tuhaf, alışılmamış.
ṭ. **(2):** 2888

ṭūr özel ad, Tur dağı.
ṭ. **(1):** 2986
ṭ.-a **(1):** 2986

ṭur- 1.durmak. 2. ayağa kalkmak, dikilmek. √ ET *tur-* (ED 529b)
ṭ..! **(8):** 2374, 2552, 2774, 2879, 3323, 3407, 3797, 4056
ṭ.-an **(6):** 2921, 3074, 3932, 4251, 4256, 4561
ṭ.-dı **(26):** 2415, 2884, 2978, 3017, 3033, 3104, 3176, 3181, 3214, 3400, 3400, 3470, 3605, 3647, 3765, 3854, 3854, 3904, 4115, 4179, 4249, 4250, 4309, 4454, 4540, 4557

ṭ.-dılar **(6):** 2457, 2524, 2920, 3054, 3350, 4249
ṭ.-dığı **(2):** 3240, 4304
ṭ.-dum **(1):** 2609
ṭ.-ıcaḳ **(1):** 3352
ṭ.-ıgeldi **(1):** 3093
ṭ.-maḳ **(1):** 3765
ṭ.-mışlarıdı **(1):** 3054
ṭ.-sun **(1):** 4058
ṭ.-ṭuğı **(1):** 4303
ṭ.-u **(1):** 4087
ṭ.-uŋ **(1):** 4248
ṭ.-up **(9):** 2382, 2747, 3054, 3055, 3725, 4590, 4696, 4703, 4723
ṭ.-ur **(15):** 2421, 2558, 2827, 2900, 2901, 3000, 3011, 3227, 3242, 3596, 3925, 3933, 4153, 4305, 4577
ṭ.-urıdı **(7):** 2930, 3103, 3491, 3809, 3858, 4157, 4294
ṭ.-urın **(2):** 3654, 3746
ṭ.-urken **(3):** 2833, 3056, 3894
ṭ.-urlar **(4):** 3070, 3547, 4197, 4310
ṭ.-urlarıdı **(2):** 4194, 4271
ṭ.-ursın **(3):** 2980, 3122, 3278
ṭ.-ursız **(2):** 2842, 4198

ṭurma- durmamak.
ṭ..! **(1):** 3803
ṭ.-yup **(1):** 4691

ṭuş ol- rastlamak, karşılaşmak.
ṭ.-dı **(1):** 3924

ṭut- tutmak. √ ET *tut-* (ED 451a)
ṭ...! **(9):** 2398, 2401, 2405, 3684, 3687, 3797, 4460, 4486, 4652
ṭ.-alar **(1):** 3297
ṭ.-alum **(2):** 2403, 2406
ṭ.-ar **(4):** 4463, 4511, 4534, 4658
ṭ.-arsaŋ **(1):** 4450
ṭ.-avuz **(1):** 4368
ṭ.-dı **(13):** 3370, 3690, 3791, 3805, 3849, 4304, 4434, 4502, 4533, 4563, 4576, 4687, 4709
ṭ.-dılar **(1):** 2924
ṭ.-dığı **(1):** 4057
ṭ.-duḳları **(1):** 2510
ṭ.-ıcaḳ **(1):** 3712
ṭ.-ısarın **(1):** 4068
ṭ.-maġa **(2):** 4075, 4079
ṭ.-mışıdı **(2):** 3830, 3831
ṭ.-uban **(1):** 4531, 4557
ṭ.-up **(7):** 3610, 4284, 4482, 4485, 4539, 4567, 4651

ṭutma- tutmamak.
ṭ..! **(1):** 4456
ṭ.-dı **(1):** 4218
ṭ.-ya **(1):** 4694

ṭutul- tutulmak. √ *ṭut-ul-* krş. ET *tutul-* (ED 456b)
ṭ.-a **(1):** 4077
ṭ.-dı **(1):** 2896
ṭ.-masına **(1):** 2814

ṭuy- duymak. √ ET *tuy-* (ED 567b)
ṭ.-alar **(1):** 3939
ṭ.-mış **(1):** 4127
ṭ.-up **(1):** 4534

ṭuz tuz. √ ET *tu:z* (ED 571a)
ṭ. **(10):** 2755, 2761, 2766, 2822, 2823, 2824, 2827, 2828, 2831, 2848
ṭ.+ı **(2):** 2819, 2821
ṭ.+umuz **(1):** 2822

ṭuz köyi özel ad, yer adı.
ṭ.+nde **(3):** 2683, 2750, 2752

ṭ.+ne **(2):** 2689, 2740
ṭuzsuz tuzsuz.
ṭ. **(2):** 2765, 2823
ṭuzsuzluḳ tuzsuzluk.
ṭ.+dan **(1):** 2761
tüccār < Ar. *ç.i.* tüccar.
t.+larından **(1):** 4746
tükenle- aramak, araştırmak, denetlemek.
t.-di **(1):** 4341
tün gece. √ ET *tün* (ED 513a)
t. **(1):** 2631
türbe < Ar. *i.* türbe.
t.+sini **(3):** 4637, 4719, 4720
t.+ye **(1):** 4671
t.+yi **(1):** 4649
türbe-i şerīf < Far. *t.* şerefli türbe.
t.+lerine **(1):** 4738
türe- türemek. √ Et *törü-* (ED 533a)
t.-yüpdururıdı **(1):** 4293
türk Türk.
t. **(1):** 4074
türkī Türkçe.
t.+ye **(1):** 3043
türkistān yer adı, Türkistan.
t. **(3):** 2801, 3984, 3986
tüz- dizmek, sıralamak. √ ET *tüz-* (ED 572b)
t.-di **(1):** 4548
u < Far. *bağ.* ve.
u. **(17):** 2408, 2855, 3091, 3288, 3697, 3778, 4098, 4492, 4510, 4521, 4528, 4582, 4599, 4600, 4612, 4634, 4668
uç(c) uç. √ ET *u:ç* (ED 17b)
u.+ı **(1):** 3773
u.+ına **(2):** 3949, 4551
u.+ında **(2):** 4096, 4466
u.+lar **(1):** 3672
uç- uçmak. √ *uç-* (ED 19b)
u.-ar **(2):** 4512, 4659
u.-dı **(3):** 2890, 4373, 4374
u.-unca **(4):** 4704
uġra- uğramak, yolu düşmek. √ ET *ugra:-* (ED 91a)
u.-dı **(4):** 2689, 2991, 3894, 4104
u.-dılar **(1):** 2859
uġraḳ çok uğranılan yer. √ *uġra-k* krş. ET *uġraġ* (ED 90b)
u.+ı **(1):** 4096
uġrama- uğramamak.
u.-zıdı **(1):** 4294
uġur yol, yön. √ ET *uġur* (ED 89a)
u.+dan **(5):** 2918, 2919, 2921, 3355, 3573
u.+um **(7):** 2520, 2717, 2826, 2957, 2970, 3322, 3383
uġurlayın gizlice, sessizce.
u. **(1):** 2862
ʿuḳbe < Ar. *i.* ceza.
ʿu.+lerden **(1):** 4205
ula- 1. ulamak, eklemek 2. etrafını sarmak. √ ET *ula-* (ED 126b)
u.-dılar **(1):** 4367
u.-maḳ **(1):** 4368
u.-ŋ **(1):** 4368
ulaḳ ulak, haberci. √ *ula-ḳ* krş. ET *ula:ġ* (ED 136a)
u. **(1):** 3337
ulaşdur- ulaştırmak. √ *ulaş-dur-* krş. ET *ulaş-* (ED 154a)
u.-am **(1):** 3913
ʿulemā < Ar. *ç.i.* alimler, bilginler.
ʿu. **(1):** 2368
ʿu.+nuŋ **(1):** 2396
ulu yüce, ulu. √ ET *uluġ* (ED 136b)
u. **(40):** 2420, 2611, 2615, 3242, 3294, 3330, 3393, 3397, 3397, 3407, 3505, 3573, 3606, 3609, 3613, 3622, 3625, 3628, 3751,

3754, 3759, 3887, 3917, 3929, 3929, 3939, 3940, 4041, 4045, 4046, 4125, 4202, 4203, 4220, 4321, 4354, 4354, 4403, 4429, 4573

u.+lar **(1):** 3376

u.+ları **(3):** 3315, 3329, 3392

u.+ların **(1):** 4088

u.+larından **(1):** 3192

u.+larınuŋ **(1):** 3293

u.+nuŋ **(1):** 3191

u.+sı **(2):** 2799, 3296

u.+sına **(1):** 3629

uluġ yüce, ulu. √ ET *uluġ* (ED 136b)

u.+ına **(1):** 3647

u.+ınuŋ **(1):** 3650

ululuġı yüce, ulu kişi.

hünkār u. **(52):** 2434, 2437, 2452, 2486, 2514, 2517, 2537, 2539, 2610, 2713, 2724, 2813, 2881, 2966, 2989, 3007, 3035, 3038, 3052, 3058, 3076, 3099, 3109, 3152, 3157, 3202, 3207, 3214, 3221, 3312, 3386, 3408, 3450, 3536, 3546, 3549, 3562, 3586, 3645, 3647, 3657, 3705, 3721, 3735, 3835, 3843, 4005, 4032, 4143, 4153, 4360, 4412

hünkār u.+n **(7):** 2436, 2438, 2543, 3237, 3533, 3580, 3583

hünkār u.+na **(18):** 2434, 2501, 2606, 2637, 2645, 2784, 3050, 3173, 3198, 3206, 3316, 3359, 3428, 3642, 3709, 3716, 3838, 4406

hünkār u.+ndan **(2):** 2490, 4140

hünkār u.+nı **(1):** 3357

hünkār u.+nuŋ **(28):** 2431, 2433, 2476, 2482, 2492, 2495, 2499, 2523, 2594, 2595, 2679, 2720, 2782, 2938, 3006, 3007, 3077, 3161, 3304, 3347, 3349, 3480, 3481, 3661, 3734, 3852, 3964, 4356

hünkār u.+yla **(3):** 3225, 3257, 3831

um- ummak, ümit etmek.

u.-duġuŋ **(2):** 3165, 3938

u.-maḳ **(1):** 2909

ʿummān < Ar. *i.* okyanus.

ʿu.+a **(1):** 4710

umūr özel ad, kişi adı.

u .+umla **(1):** 4537

un un. √ ET *un* (ED 166b)

u. **(1):** 3862

u.+a **(1):** 3860

u.+ından **(2):** 3856, 3863

ʿunṣur < Ar. *i.* öge, unsur.

ʿu.+dan **(1):** 4510

unut- unutmak.

u.-dı **(1):** 3462

ur- vurmak. √ ET *ur-* (ED 194b)

u.-alum **(1):** 3678

u.-dı **(15):** 2574, 2667, 2904, 3135, 3199, 3736, 4252, 4272, 4281, 4299, 4302, 4309, 4336, 4341, 4451

u.-dılar **(4):** 3371, 3779, 4540, 4646

u.-duġından **(1):** 4301

u.-sun **(2):** 3697, 3750

u.-up **(7):** 2427, 2597, 2656, 3454, 3853, 4132, 4577

u.-urken **(1):** 4688

u.-urlarıdı **(1):** 3613

urun- bürünmek. √ *ur-un-* krş. ET *urun-* (ED 235a)
***u.-dı* (1):** 4070
***u.-up* (1):** 2872
uş akıl, us.
***u.+ı* (2):** 2727, 3950
***u.+um* (2):** 2737, 2846
***u.+uŋ* (2):** 2732
ʿuşşāḳ özel ad, yer adı.
***u.* (2):** 4155, 4159
uy- uymak. √ ET *ud-* (ED 38a)
***u.-an* (1):** 4614
uydur- uydurmak. √ *uy-dur* krş. ET *odgur-* (ED 48a)
***u.-dı* (2):** 3219, 4195
uyḳu uyku. √ *uyu-ḳu* krş. ET *uḏık* (ED 46b)
***u.* (1):** 2549
***u.+dan* (1):** 2553
uyu- uyumak. √ krş. ET *udı-* (ED 42b)
***u.-dı* (2):** 2547, 4031
***u.-duŋ* (1):** 2552
***u.-rken* (1):** 2548
uyuma- uyumamak.
***u.-z* (1):** 3933
uza- uzamak. √ ET *uza-* (ED 281a)
***u.-mış* (2):** 2778, 2782
uzat(d)- uzatmak.
***u.-dı* (2):** 2734, 2789
***u.-duḳları* (1):** 2779
***u.-maḳ* (1):** 2779
***u.-duḳları* (1):** 2779
***u.-up* (2):** 2722, 2845
ʿuzlet < Ar. *i.* inzivaya çekilme.
***ʿu.+i* (1):** 4611
uzun uzun. √ *uza-(u)n* krş. ET *uzun* (ED 288b)
***u.* (2):** 3715, 3717
ü < Far. *bağ.* ve. Bak. u
ü (22): 2721, 2947, 3398, 3583, 3621, 3674, 3683, 3692, 3692, 3695, 3695, 3701, 3701, 3905, 4016, 4424, 4484, 4485, 4544, 4596, 4694, 4709
üç üç (sayı adı). √ ET *üç* (ED 18b)
***ü.* (39):** 2395, 2493, 2494, 2562, 2726, 2736, 2738, 2846, 3034, 3169, 3220, 3223, 3224, 3226, 3226, 3450, 3629, 3884, 3902, 3905, 3922, 3928, 3928, 3930, 3932, 3933, 3937, 3937, 3942, 3944, 3945, 3947, 3956, 4004, 4007, 4418, 4430, 4578, 4587
üçüncü üçüncü.
***ü.* (2):** 3884, 4125
üç yüz altmış sayı, üç yüz altmış.
***ü.* (1):** 3077
ümīd< Far. *i.* umut, umma.
***ü.+in* (1):** 4612
***ü.+üm* (2):** 4726, 4727
ümīḏ < Far. *i.* umut, umma. Bak. ümīd.
***ü.+dür* (2):** 2947, 3025
***ü.+üm* (1):** 4681
ümmet-i muḥammed < Far. *t.* Hz. Muhammed'in ümmeti olanlar, müslümanlar.
***ü.* (1):** 4728
ün 1. ses 2. şöhret, şan. √ ET *ün* (ED 167a)
***ü.* (1):** 3072
***ü.+inden* (1):** 3073
ürk- ürkmek. √ ET *ürk-* (ED 221a)
***ü.-di* (1):** 4370
***ü.-e* (1):** 2519
***ü.-üp* (2):** 2504, 2512
üründile- iyisini seçmek.
***ü.-yüp* (2):** 3345, 3709
üsküf bir çeşit başlık, şapka.
***ü.* (1):** 3771
ʿüryan < Ar. *s.* çıplak.

ʿ*ü.* **(3):** 2941, 3495, 3497
üslūb-ı ṣābıḳ < Far. *t.* önceki tarz, eski yol.
ü. **(1):** 2754
üst üst. √ ET *üst* (ED 242a)
ü. **(1):** 4365
ü.+i **(2):** 2418, 4099
ü.+inde **(2):** 2905, 3010
ü.+inden **(2):** 3292, 4704
ü.+ine **(8):** 2395, 2615, 2680, 2721, 2734, 3051, 3765, 4714
ü.+üm **(1):** 4680
ü.+üme **(1):** 4464
ü.+ün **(1):** 3689
ü.+ünde **(1):** 2674
ü.+ündeki **(1):** 3105
ü.+ündekiyüm **(1):** 3106
ü.+ünden **(1):** 2538
ü.+üne **(12):** 3007, 3008, 3067, 3495, 3509, 3771, 3810, 3811, 3815, 4336, 4425, 4654
ü.+üni **(2):** 4642, 4647
üstād < Ar. *i.* öğretmen, usta.
ü. **(1):** 4688
ü.+ıdı **(1):** 4640
üstāẕ-ı ṭabbāḳ < Far. *t.* deri ustası.
ü. **(1):** 2420
üş- üşüşmek.
ü.-diler **(1):** 2728
üzengü üzengi
ü.+sin **(1):** 3806
üzere üzere. √ ET *üze* (ED 280b)
ü. **(19):** 2571, 2743, 2754, 2883, 2887, 3068, 3080, 3168, 3239, 3296, 3749, 4006, 4088, 4095, 4140, 4419, 4434, 4437, 4554
üzeri üst, üzeri.
ü.+müze **(2):** 3683, 4186
ü.+n **(1):** 3040
ü.+nde **(9):** 2691, 2707, 2747, 2997, 3212, 3216, 3366, 4185, 4305
ü.+nden **(2):** 3039, 3041
ü.+ne **(26):** 2439, 2619, 2893, 2954, 2955, 2999, 3001, 3016, 3219, 3258, 3297, 3530, 3543, 3792, 3796, 3812, 4065, 4181, 4203, 4250, 4298, 4373, 4375, 4432, 4434, 4739
ü.+ŋe **(1):** 3026
ü.+lerinde **(1):** 4185
üzül- kopmak, kırılmak, kesilmek. √ *üz-ül-* krş. ET *üzül-* (ED 287a)
ü.-di **(1):** 4134
üzüm üzüm.
ü. **(2):** 2386, 2390
vācib < Ar. *s.* yapılması gerekli olan.
v. **(1):** 4186
vaʿde < Ar. *i.* süre, ecel.
v. **(1):** 4671
vāfir < Ar. *s.* çok, bol.
v. **(1):** 4489
vaḳf < Ar. *i.* vakıf.
v. **(4):** 2533, 2536, 4739, 4743
v.+ını **(1):** 4721
v.+ıŋ **(1):** 4748
vāḳıf < Ar. *s.* bir işten haberi olan kişi.
v. **(1):** 3377
vāḳiʿ < Ar. *s.* vuku bulan, meydana gelen.
v. **(6):** 2484, 2696, 2864, 3757, 3783, 4017
vaḳ(i)t < Ar. *i.* zaman.
v. **(47):** 2514, 2554,

2564, 2580, 2581, 2621, 2643, 2744, 2754, 2779, 2836, 2846, 2881, 2969, 2970, 2985, 3057, 3057, 3063, 3279, 3346, 3359, 3371, 3378, 3464, 3515, 3571, 3608, 3657, 3673, 3788, 3859, 3907, 4013, 4038, 4058, 4059, 4060, 4175, 4190, 4236, 4270, 4321, 4322, 4331, 4333, 4429

v.+de **(1):** 3490

v.+den **(1):** 2715

v.+dür **(2):** 2387, 4239

v.+e **(2):** 3076, 3611

v.+i **(5):** 2394, 2954, 2956, 3048, 3226

v.+in **(14):** 2455, 2620, 2698, 2857, 2874, 2928, 3258, 3281, 3540, 3541, 3546, 3585, 3740, 4114

v.+inde **(3):** 3049, 3212, 3333

v.+ine **(1):** 3395

v.+ler **(1):** 4745

vaḳtā kim < Ar. *e.* ne vakit ki, olduğu vakit.

v. **(3):** 2713, 2810, 3919

vālide < Ar. *i.* anne.

v.+si **(1) :** 3542

vallāh < Ar. *c.* Allah'a yemin olsun anlamına gelen söz.

v. **(1):** 4662

var var. √ ET *bar* (ED 353a)

v. **(26):** 2375, 2421, 2582, 2626, 2700, 2711, 2737, 2738, 2899, 2939, 3023, 3063, 3230, 3317, 3876, 3941, 4073, 4262, 4369, 4408, 4547, 4566, 4622, 4681, 4726, 4727

v.+dur **(22):** 2708, 2827, 2860, 2939, 3230, 3250, 3260, 3448, 3579, 3629, 3722, 3802, 3833, 3834, 3836, 3836, 3880, 3901, 4244, 4326, 4382, 4407

v.-ıdı **(47):** 2371, 2416, 2416, 2453, 2569, 2581, 2596, 2642, 2684, 2685, 2686, 2690, 2707, 2905, 2996, 2997, 3004, 3134, 3185, 3233, 3233, 3293, 3363, 3365, 3365, 3371, 3489, 3560, 3561, 3670, 3721, 3823, 3829, 3832, 3851, 3874, 3931, 4005, 4048, 4071, 4161, 4174, 4225, 4284, 4363, 4419, 4430

v.+ımış **(1):** 2505

v.+ısa **(7):** 2373, 2819, 2899, 4276, 4490, 4494

var- varmak, erişmek. √ ET *bar-* (ED 354a)

v..! **(28):** 2375, 2393, 2532, 2603, 2879, 2930, 2931, 2959, 3120, 3130, 3145, 3323, 3342, 3405, 3409, 3411, 3412, 3473, 3476, 3518, 3654, 3739, 3879, 3902, 3906, 3934, 4157, 4414

v.-a **(7):** 2480, 2839, 2948, 3640, 3642, 3643, 3861

v.-acaḳ **(1):** 4331

v.-acaḳları **(1):** 3500

v.-adı **(1):** 4633

v.-alar **(3):** 2709, 4059, 4192

v.-alum **(7):** 2473, 2908, 2914, 2947, 3318, 3324, 4222

v.-amadı **(1):**3861
v.-an **(3):** 2770, 3275, 3428
v.-anlara **(1):** 3192
v.-asın **(2):** 3254, 4025
v.-ayın **(2):** 2634, 3972
v.-ayum **(2):** 3202, 3837
v.-dı **(60):** 2384, 2437, 2471, 2535, 2598, 2610, 2624, 2633, 2657, 2661, 2673, 2746, 2960, 2977, 3015, 3022, 3122, 3158, 3203, 3228, 3326, 3339, 3416, 3447, 3548, 3618, 3633, 3666, 3674, 3678, 3681, 3686, 3826, 3848, 3854, 3856, 3862, 3863, 3865, 3888, 3897, 3936, 4031, 4038, 4039, 4040, 4097, 4196, 4234, 4302, 4322, 4336, 4420, 4421, 4425, 4434, 4454, 4543, 4552, 4658
v.-dılar **(21):**2412, 2475, 2749, 2849, 3196, 3207, 3334, 3397, 3445, 3572, 3574, 3592, 3694, 3700, 3725, 3991, 4117, 4176, 4183, 4249, 4314
v.-dıŋuz **(1):** 3223
v.-duġı **(1):** 3416
v.-duġınlayın **(2):** 2981, 3976
v.-duġumlayın **(1):** 3260
v.-duḳ **(5):** 2718, 2769, 3447, 3974, 4296
v.-duḳda **(2):**2439, 3362
v.-dum **(2):** 2718, 2735
v.-duŋ **(1):** 2570
v.-ıcaḳ **(2):** 2569, 3343
v.-ınca **(2):** 2406, 3246
v.-maġa **(1):** 4200
v.-maḳ **(1):** 3974
v.-malu **(1):** 3820
v.-mışıdı **(1):**3238
v.-mışlarıdı **(2):** 2515, 2580
v.-savuz **(1):** 3218
v.-sun **(4):** 3311, 3389, 3703, 3935
v.-sunlar **(1):**4329
v.-ṭuġı **(1):** 3546
v.-uban **(1):** 4641
v.-uŋ **(9):** 2423, 2718, 2769, 2827, 3200, 3207, 3699, 3747, 4248
v.-up **(37):** 2376, 2389, 2503, 2616, 2701, 2714, 2748, 2831, 2863, 3028, 3083, 3129, 3131, 3134, 3168, 3181, 3200, 3291, 3307, 3341, 3357, 3369, 3433, 3434, 3468, 3469, 3477, 3511, 3671, 3752, 3790, 3897, 3934, 3998, 4122, 4545, 4637
v.-ur **(3):** 3343, 4370, 4710
v.-uram **(2):** 2851, 4332
v.-urıdı **(1):** 2687
v.-urısa **(1):** 4329
v.-urlar **(1):** 3049
v.-urlarıdı **(1):** 3360
v.-ursaŋ **(1):**3742

varma- varmamak, erişmemek.
v.-dın **(2):** 3642, 4700
v.-yınca **(1):** 2851

varıl- varılmak. √ *var-ıl-* krş. ET *barıl-* (ED 365b)
v.-maḳ **(1):** 4099

varılma- varılmamak.
v.-yınca **(1):** 4099

varlıḳ(ġ) varlık, mal mülk.
v.+ını **(3):** 4448, 4460, 4511

varvïn < Far. *s.* zengin.

v. **(1):** 4642
vaṣf < Ar. *i.* nitelik.
v. **(8):** 2811, 2895, 3078, 3394, 3506, 3885, 3988, 4073
*v.+**a*** **(1):** 2791
vāṣıl < Ar. *s.* erişen, ulaşan, kavuşan.
v. **(1):** 4353
vāṣıla < Ar. *s.* 1. erişen, ulaşan, kavuşan 2. hatıra.
*v.+**lar*** **(1):** 3556
*v.+**sından*** **(1):** 3554
vaṣl < Ar. *i.* ulaşma, erişme, hatıra.
*v.+**ları*** **(1):** 3739
*v.+**ların*** **(1):** 4279
vaṣiyyet < Ar. *i.* vasiyet.
v. **(5):** 4460, 4485, 4570, 4672, 4683
*v.+**i*** **(3):** 4447, 4523, 4601
vaṭan < Ar. *i.* yurt.
v. **(3):** 3831, 4168, 4511
*v.+**ına*** **(1):** 2578
*v.+**uma*** **(1):** 3251
*v.+**uŋa*** **(1):** 3253
ve < Far. *bağ.* ve.
v. **(327):** 2371, 2371, 2383, 2405, 2405, 2419, 2421, 2430, 2432, 2444, 2447, 2447, 2463, 2496, 2500, 2500, 2507, 2517, 2519, 2523, 2530, 2541, 2542, 2542, 2544, 2544, 2553, 2557, 2561, 2577, 2580, 2583, 2583, 2583, 2593, 2595, 2611, 2612, 2617, 2617, 2618, 2618, 2621, 2622, 2623, 2625, 2640, 2640, 2643, 2644, 2645, 2649, 2653, 2656, 2666, 2680, 2683, 2692, 2697, 2699, 2699, 2708, 2764, 2778, 2779, 2780, 2782, 2783, 2785, 2796, 2799, 2799, 2817, 2818, 2820, 2822, 2828, 2828, 2829, 2830, 2832, 2835, 2838, 2848, 2849, 2850, 2873, 2875, 2919, 2940, 2943, 2944, 2990, 2994, 2998, 3003, 3004, 3046, 3069, 3083, 3091, 3091, 3095, 3115, 3117, 3127, 3129, 3139, 3140, 3140, 3149, 3149, 3149, 3153, 3179, 3192, 3203, 3205, 3211, 3226, 3230, 3234, 3250, 3261, 3265, 3290, 3296, 3315, 3329, 3329, 3330, 3331, 3336, 3356, 3357, 3360, 3364, 3364, 3364, 3367, 3373, 3373, 3377, 3378, 3395, 3395, 3398, 3398, 3399, 3399, 3400, 3426, 3439, 3456, 3463, 3465, 3487, 3489, 3506, 3509, 3516, 3525, 3536, 3560, 3561, 3567, 3573, 3582, 3594, 3596, 3596, 3600, 3606, 3606, 3608, 3610, 3626, 3630, 3641, 3641, 3643, 3649, 3650, 3653, 3660, 3661, 3664, 3664, 3667, 3667, 3679, 3680, 3681, 3695, 3704, 3704, 3723, 3730, 3739, 3746, 3751, 3754, 3758, 3758, 3770, 3772, 3780, 3780, 3781, 3783, 3796, 3826, 3846, 3850, 3867, 3869, 3874, 3877, 3877, 3878, 3881, 3882, 3883, 3887, 3888, 3889, 3890, 3902,

3954, 3955, 3961, 3961, 3977, 3978, 3978, 3981, 3988, 3990, 3991, 3993, 3997, 3998, 3999, 4001, 4004, 4012, 4012, 4016, 4016, 4017, 4019, 4020, 4034, 4035, 4037, 4037, 4043, 4049, 4051, 4051, 4076, 4077, 4079, 4082, 4092, 4100, 4101, 4102, 4111, 4124, 4127, 4128, 4139, 4139, 4139, 4139, 4160, 4175, 4181, 4187, 4197, 4202, 4205, 4205, 4219, 4221, 4225, 4237, 4239, 4239, 4242, 4254, 4277, 4313, 4315, 4317, 4328, 4342, 4351, 4355, 4355, 4378, 4379, 4384, 4399, 4404, 4404, 4404, 4405, 4407, 4425, 4428, 4429, 4431, 4437, 4439, 4442, 4443, 4537, 4623, 4702, 4718, 4732, 4736, 4740, 4746

vech < Ar. *i.* sebep, vesile.

v.+ile. **(27):** 2432, 2695, 2784, 2792, 2793, 2895, 2896, 2947, 3005, 3050, 3140, 3187, 3196, 3355, 3404, 3484, 3686, 3717, 3728, 3759, 3835, 3946, 3953, 4012, 4078, 4149, 4422

vedāʿ < Ar. *i.* ayrılma, ayrılış.

v. **(9):** 2454, 2681, 3576, 3662, 3751, 3807, 4028, 4154, 4313

vedāʿlaş- < *Ar. vedāʿ* + *T. +laş-* vedalaşmak.

v.-up **(3):** 2440, 3221, 3923

vefāt < Ar. *i.* vefat, ölüm.

v. **(4):** 3611, 3639, 4352, 4432

v.+ın **(1):** 4620

vefāt-nāme Ar. Far. *b.i.* ölümün anlatıldığı eser.

v. **(1):** 4617

velāyet < Ar. *i.* velilik, ermişlik.

v. **(39):** 2428, 2430, 2642, 2722, 2724, 2748, 2762, 2780, 2842, 2843, 2844, 2850, 3228, 3229, 3240, 3287, 3377, 3457, 3465, 3470, 3579, 3653, 3746, 3909, 3979, 4051, 4053, 4101, 4167, 4404, 4581, 4620, 4621, 4623, 4625, 4627, 4648, 4654, 4674

v.+dür **(1):** 3342

v.+e **(4):** 3574, 4128, 4586, 4588

v.+i **(11):** 2589, 2594, 2742, 3355, 3389, 3573, 3955, 4220, 4381, 4437, 4441

v.+idür **(2):** 2909, 2923

v.+in **(6):** 2499, 2757, 3003, 3641, 4113, 4351

v.+indendür **(1):** 2805

v.+iyle **(5):** 3884, 3980, 3992, 4040, 4337

v.+le **(2):** 3263, 3706

v.+ler **(11):** 2699, 3095, 3096, 3097, 3988, 3998, 4034, 4102, 4111, 4399, 4428

v.+leri **(8):** 2542, 2595, 3846, 3849, 3988, 4035, 4037, 4315

v.+lerin **(3):** 2431, 4125, 4351

v.+lerüŋ **(1):** 2838

v.+ümüz **(1):** 4215

velāyetnāme < Ar. Far *b.i.* bir evliyanın kerametlerinin

anlatıldığı eser.
v. **(2):** 4731, 4743
veled < Ar. *i.* çocuk.
v.+i **(1):** 3152
ve'l-ḥāṣıl < Ar. *bağ.* sözün kısası, kısacası.
v. **(1):** 2493
velī < Ar. *i.* eren.
ḥācı bekṭaş-ı v. **(57):** 2442, 2443, 2461, 2580, 2589, 2602, 2605, 2662, 2842, 2844, 2915, 2957, 2993, 2995, 3045, 3071, 3101, 3102, 3113, 3151, 3169, 3219, 3229, 3289, 3291, 3321, 3328, 3346, 3362, 3390, 3439, 3443, 3488, 3547, 3584, 3597, 3730, 3731, 3781, 3827, 3834, 3845, 3867, 3981, 4013, 4014, 4055, 4402, 4446, 4524, 4524, 4554, 4566, 4669, 4708, 4738, 4742
v.+den **(1):** 2950
v.+dür **(1):** 4538
v.+nüŋ **(1):** 2542
v.+ye **(4):** 2540, 3247, 3786, 3872
ve's-selām < Ar. *ünl.* işte o kadar, son söz budur.
v. **(1):** 2993
veyā < Far. *bağ.* yahud.
v. **(1):** 3668
vezīr < Ar. *i.* vezir.
v.+ler **(2):** 3692, 3708
v.+leri **(1):** 3691
v.+lerinden **(1):** 3698
v.+lerine **(1):** 3702
vėr- vermek. √ ET *bėr-* (ED 354b)
v..! **(8):** 2612, 2966, 3051, 3067, 3302, 4209, 4471, 4617
v.-di **(45):** 2414, 2496, 2570, 2586, 2611, 2649, 2681, 2720, 2749, 2772, 2861, 2959, 2991, 3094, 3136, 3138, 3265, 3276, 3450, 3478, 3634, 3664, 3665, 3670, 3676, 3797, 3897, 3915, 4094, 4155, 4198, 4227, 4261, 4273, 4273, 4298, 4331, 4344, 4345, 4440, 4544, 4561, 4644, 4644, 4721
v.-diler **(27):** 2566, 2940, 3021, 3173, 3174, 3175, 3179, 3180, 3187, 3189, 3191, 3196, 3199, 3201, 3204, 3213, 3216, 3276, 3285, 3396, 3575, 3709, 3779, 3980, 4098, 4135, 4257
v.-dügi **(4):** 2618, 2636, 3273, 4146
v.-dük **(5):** 3971, 4025, 4057, 4151, 4416
v.-düm **(1):** 4327
v.-e **(2):** 4053, 4246
v.-ecek **(1):** 4464
v.-eler **(1):** 3389
v.-elüm **(2):** 3501, 3501
v.-em **(1):** 3626
v-esiz **(2):** 3260, 3914
v-eyin **(2):** 3336, 3374
v.-gil **(4):** 4731
v.-mege **(1):** 4564
v.-mişdür **(1):** 4380
v.-mişidi **(1):** 4236
v.-sün **(4):** 2423, 2424, 3120, 3748
v.-sünler **(2):** 3380, 3516
v.-übilürler **(1):** 3194
v.-üŋ **(11):** 3200, 3890,

2767, 3018, 3518, 3521, 3760, 3761, 3976, 3996, 4157
v.-üridi **(2):** 2618, 2623
v.-ürler **(2):** 4148, 4357
v.-ürsiz **(1):** 4204

vėrici verici.
v.+lerden **(1):** 3108

vėril- verilmek. √ *vėr-il-* krş. ET *vėril-* (ED 365b)
v.-en **(2):** 2802, 4033

vėrilme- verilmemek.
v.-di **(1):** 2366

vėrme- vermemek.
v..! **(1):** 2880
v.-di **(1):** 4550
v.-diler **(2):** 2855, 3368
v.-ye **(1):** 3198
v.-yeler **(1):** 3197
v.-yüp **(1):** 3426
v.-z **(2):** 3938, 4470
v.-züz **(1):** 3384

vilāyet < Ar. *i.* 1.bir şeyi kudretle elde etme. 2. il, vilayet.
v. **(1):** 3889, 3890, 4102
v.+e **(4):** 2652, 2657, 3997, 4005
v.+de **(5):** 3579, 4110, 4111, 4175, 4399
v.+dür **(1):** 3889
v.+i **(1):** 4156
v.+inde **(5):** 2596, 2607, 3576, 3603, 3953
v.+inden **(2):** 3658, 4255
v.+indenüm **(1):** 3899
v.+ine **(3):** 3557, 4292, 4322
v.+inüŋ **(1):** 4202
v.+lerde **(3):** 2641, 3998, 4003
v.+leri **(2):** 3604, 3779
v.+lerinde **(1):** 2643
v.+üme **(1):** 3615
v.+ümüzde **(1):** 3887
v.+üŋ **(9):** 2500, 2698, 3673, 3999, 4035, 4175, 4187, 4233, 4349

vīrān < Far. *i.* yıkık, yıkılmış.
v. **(1):** 3625

vuṣla < Ar. *i.* ek.
v.+sını **(1):** 2796

vuṣūl < Ar. *i.* ulaşma, varma.
v. **(1):** 4476

vücūd < Ar. *i.* 1. var olma, varlık. 2. insan bedeni.
v.+a **(1):** 3204
v.+ı **(1):** 2922

yā < Far. *bağ.* ya.
y. **(11):** 2588, 2588, 2863, 2917, 3360, 3360, 3684, 4074, 4230, 4394, 4503

yā < Ar. *ünl.* ey, hey anlamında ünlem.
y. **(14):** 2401, 2403, 2405, 2407, 2813, 2914, 2919, 2920, 2921, 3008, 3785, 4118, 4652, 4658

yaban dışarı.
y.+a **(1):** 2512
y.+dan **(2):** 3776, 3776

yād < Far. *i.* hatırlama.
y. **(3):** 3935, 4735, 4750

yād-gār < Far. *b.i.* andaç, yadigar.
y. **(4):** 2829, 2830, 3111, 4474
y.+ların **(1):** 3554
y.+umuz **(1):**3556

yaġ yağ. √ ET *yaġ* (ED 895a)
y.+ıla **(1):** 3856

yaġ- yağmak. √ ET *yaġ-* (ED 896a)
y.-mış **(1):** 4192
y.-up **(2):** 2998, 3000

yaġılıḳ düşmanlık. √ *yaġı+lıḳ* krş. ET *yaġılıḳ* (ED 903b)
y. **(2):** 3612, 3685
yaġlı yağlı. √ *yaġ+lı* krş. ET *yaġlıġ* (ED 901b)
y. **(1):** 3863
yaġmur yağmur. √ *yaġ-mur* krş. ET *yaġmur* (ED 903b)
y. **(3):** 2998, 3000, 4192
yaġrın sırt. √ ET *yaġrın ~ yarın* (ED 970a)
y.+ı **(1):** 3168
yāḫūḏ < Far. *e.* veya, isterseniz.
y. **(3):** 3357, 4074, 4394
yaḫyā paşa özel ad, erkek adı.
y. **(1):** 4010
yaḳ- yakmak. √ ET *yaḳ-* (ED 897a)
y.-an **(1):** 4534
y.-ayum **(1):** 3404
y.-dı **(2):** 4284, 4304
y.-up **(1):** 4632
yaḳa yaka. √ ET *yaḳa* (ED 898a)
y.+ma **(1):** 2575
y.+sından **(1):**3835
yaḳın yakın. √ *yaḳ-ın* krş. ET *yakın* (ED 904a)
y. **(15):** 2437, 2925, 2930, 3048, 3323, 3326, 3474, 3527, 3538, 3578, 4165, 4169, 4235, 4292, 4323
y.+ında **(8):** 2582, 2707, 2948, 3521, 3848, 4156, 4225, 4293
y.+ındaġı **(1):** 3376
y.+umuzdadur **(1):** 2697
y.+umuzdur **(1):** 4425
yaḳīn < Ar. *i.* sağlam, kesin bilgi.
y. **(1):** 4492
yāl (ü) bāl < Far. *t.* boybos düzgünlüğü.
y. **(1):** 3 695
yalan yalan. √ ET *yalġan* (ED 926b)
y. **(1):** 3784
yalbar alev
y. **(1):** 2888
yalın çıplak, açık, yalın. √ ET *yalıŋ* (ED 926b)
y. **(1):** 2947
yaluŋuz yalnız. √ *yaluŋuz* krş. ET *yalŋus* (ED 930b)
y. **(3):** 2862, 3308, 3365
y.+ın **(1):** 3340
yalvar- yalvarmak. √ ET *yalvar-* (ED 920b)
y..! **(1):** 3342
y.-dı **(1):** 4137
y.-dılar **(1):** 4043
y.-dum **(1):** 4327
y.-ıcaḳ **(1):** 3343
y.-maḳdan **(1):** 3341
y.-sın **(1):** 2369
y.-up **(2):** 4439, 4673
yan yan, taraf. √ ET *yan* (ED 940a)
y.+ın **(6):** 3277, 3292, 4367, 4368, 4368, 4370
y.+ına **(7):** 2440, 3300, 3452, 3496, 3898, 4104, 4105
y.+ında **(16):**2686, 2714, 2745, 2833, 2945, 3055, 3056, 3069, 3134, 3445, 3721, 3962, 3962, 4082, 4099, 4428
y.+ındaġı**(7):** 2526, 2691, 2774, 2935, 3412, 3681, 4365
y.+ından **(1):** 3719
y.+ınuŋ **(1):** 2593, 2593
y.+larında **(1):** 4197
y.+larındaġı **(1):** 3735
y.+umda **(1):** 3062
y.+umuzda **(1):** 2849

yan- yanmak. √ ET *yan-* (ED 941b)
y.-a **(1):** 3744
y.-an **(1):** 3737
y.-ar **(4):** 2426, 2747, 2894, 3216
y.-arıdı **(1):** 796
y.-asıdur **(1):** 1673
y.-dı **(4):** 604, 2043, 2045, 3213

yaŋa yan, taraf. √ ET *yaŋa* (ED 943b)
y. **(39):** 2378, 2380, 2469, 2549, 2554, 2710, 2729, 2738, 2766, 2874, 2884, 2925, 2938, 3259, 3405, 3414, 3415, 3451, 3487, 3524, 3576, 3636, 3645, 3658, 3658, 3662, 3710, 3710, 3752, 3791, 3894, 3894, 4134, 4241, 4278, 4340, 4359, 4413, 4540
y.+da **(2):** 3829, 4192
y.+dan **(2):** 3428, 4314
y.+sında **(1):** 4293

yaʿnī < Ar. *e.* sözün kısası.
y. **(4):** 3197, 3354, 3855, 4564

yanḳu mādyān özel ad, kişi adı.
y. **(3):** 4641, 4654, 4667

yap- yapmak. √ ET *yap-* (ED 870b)
y.-a **(1):** 4637
y.-dı **(4):** 3659, 4703, 4717, 4718
y.-dılar **(1):** 3569
y.-dılarsa **(1):** 4218
y.-duġun **(1):** 4380
y.-maġa **(1):** 4638
y.-maḳ **(1):** 4098
y.-up **(1):** 4018
y.-uvėrdiler **(1):** 4097
y.-uvėrelüm **(1):** 4095

yapdur- yaptırmak. √ *yap-dur-* krş. ET *yaptur-* (ED 872b)
y.-dı **(1):** 4211
y.-mış **(1):** 4364

yapıl- yapılmak. √ *yap-ıl-* krş. ET *yapıl-* (ED 878a)
y.-an **(1):** 4372
y.-up **(1):** 4713

yapış- yapışmak. √ ET *yapış-*(ED 880b)
y.-ayum **(1):** 3060
y.-dı **(4):** 3066, 3503, 4301, 4436
y.-maḳ **(1):** 3061
y.-mış **(1):** 4307
y.-up **(1):** 2575

yapraḳ(ġ) *yaprak.* √ ET *yapurga:k* (ED 879b)
y. **(1):** 3082

yapu yapı, bina. √ *yap-u* krş. ET *yapıġ* (ED 873a)
y.+sı **(1):** 4647

yapuḳ yapılmış, örtülü. √ ET *yapıġ* (ED 873a)
y. **(1):** 2425

yaradulmış yaratılmış, canlı.
y.+a **(1):** 2529

yaraḳ(ġ) teçhizat, silah. √ ET *yara:ġ* (ED 962a)
y. **(3):** 2855, 4646, 4696
y.+ın **(1):** 2632
y.+um **(1):** 4457

yarama- fayda sağlamamak.
y.-z **(2):** 3615, 3627

yārān < Far. *ç.i.* dostlar, arkadaşlar.
y.+larına **(1):** 3339

yāren < Far. *i.* dost, arkadaş.
y.+leri **(1):** 4160
y.+lerine **(1):** 2939

yarḥiṣār özel ad, yer adı.
y. **(2):** 3679, 3780

yarıl- yarılmak. √ *yar-ıl-* krş. ET *yarıl-*(ED 967b)
y.-dı **(2):** 3949, 4120

yarın yarın. √ ET *yarun* (ED 970a)

y. **(4):** 3386, 3386, 3387, 4204

yarındası ertesi gün.

y. **(1):** 3031

yarlığa- bağışlamak, affetmek. √ *yarlık+(ḳ)a* krş. ET *yarlıḳa-* (ED 18b)

y.+ġıl **(1):** 4742

y.+ġaya **(1):** 4682

yaru yarı. √ ET *yaru* (ED 955b)

y.+sındaḳ **(2):** 3441, 3958

yas yas, matem.

y. **(2):** 4456, 4533

y.+ı **(1):** 4534

yaşa- düzenlemek, kurmak.

y.-dı **(1):** 4181

yāsīn < Ar. *i.* Yasin suresi.

y. **(3):** 4464, 4530, 4534

yaş 1. gözyaşı. 2. taze. 3. ıslak.

y. **(3):** 2699, 4569, 4589

y.+ı **(1):** 4592

y.+ın **(1):** 4590

y.+ıyla **(1):** 4591

yaşar yaşayan, canlı, insan.

y.+ı **(1):** 3167

y.+ınuŋ **(1):** 3167

yaşar- yeşillenmek, yeşermek. √ *yaş+ar-* krş. ET *yaşar-* (ED 979b)

y.-mış **(1):** 2636

yat- yatmak. √ ET *yat-* (ED 884a)

y. **(1):** 3025

y.-alar **(1):** 3168

y.-alum **(1):** 4193

y.-dı **(6):** 2547, 2572, 2981, 2999, 4361, 4431

y.-dılar **(2):** 2866, 3958

y.-duġı **(1):** 4336

y.-duḳları **(2):** 3959, 3961

y.-malarına **(1):** 4163

y.-mışlar **(1):** 3962

y.-savuz **(1):** 4201

y.-up **(3):** 2552, 2892, 4685

y.-ur **(7):** 2426, 2502, 2887, 2894, 3430, 4308, 4483

y.-urdı **(1):** 2998

y.-urken **(1):** 3689

yataḳ yatak. √ *yat-aḳ* krş. ET *yatga:ḳ* (ED 888a)

y.+ına **(1):** 3279

yatlu kötü, uğursuz, adi, fena.

y. **(3):** 2599, 2601, 4259

yatma- yatmamak.

y.+z **(1):** 3933

yat u yaraḳ hazırlık.

y. **(1):** 2855

yavşanlı yavşan otu yetişen yer.

y. **(1):** 3959

yavuz kötü, fena. √ ET *yabız* (ED 881b)

y. **(3):** 3616, 3908, 4478

yaya yaya. √ ET *yadaġ* (ED 887a)

y.+sın **(1):** 2399

yayaḳ krş. yaya.

y. **(1):** 4535

yayıl- yayılmak. √ *yay-ıl-* krş. ET *yayıl-* (ED 981b)

y.-an **(1):** 3739

y.-dı **(2):** 2817, 4391

y.-duḳdan **(1):** 4394

y.-ı **(2):** 3279, 3279

y.-up **(1):** 2392

yayḳan- yıkanmak. √ *yayka-n* krş. ET *yaykan-* (ED 981b)

y.- dılar **(1):** 2884

yayla yazı geçirmek için çıkılan yüksek yer. √ *yay+la* krş. ET *yaylaġ* (ED 981b)

y.+da **(1):** 2751

yayla- yaylada yaz mevsimini geçirmek. √ *yay+la-* krş.

ET *yayla-* (ED 982a)
y.-mışıdı **(1):** 2744
yaz yaz mevsimi. √ ET *ya:z* (ED 984a)
y. **(1):** 3620
yaz- yazmak. √ ET *yaz-* (ED 984a)
y.-anı **(1):** 4742
y.-dı **(1):** 4548
y.-dılar **(1):** 3750
y.-sunlar **(1):** 3704
y.-up **(1):** 4732
yazı ova. √ *yaz-ı* krş. ET *yazı* (ED 984b)
y.+da **(1):** 4231
y.+ya **(2):** 2512, 4230
yegāne < Far. *s.* biricik, tek.
y. **(1):** 4127
yehūd < Ar. *i.* Yahudi.
y. **(1):** 4485
yehuẕ yavuz, kötü, fena.
y. **(1):** 4253
yekşenbe < Far. *i.* pazar günü.
y. **(1):** 3332
yek-tā < Far. *b.s.* tek eşsiz, benzersiz.
y.+ya **(1):** 4
yene yine √ ET *yana* (ED 943a)
y. **(22):** 2621, 2690, 2743, 2807, 2829, 3040, 3041, 3058, 3059, 3059, 3061, 3065, 3170, 3174, 3179, 3239, 3411, 3451, 3738, 3804, 3826, 4212
yeŋi yeni. √ ET *yaŋı* (ED 943b)
y. **(1):** 4372
yesevī Ahmet Yesevī
y. **(2):** 3982, 3985
yeşer- yeşilleşmek, yeşermek. √ *yeşer-* krş. ET *yaş+ar-* (ED 979b)
y.-e **(1):** 2621
y.-ebilsün **(1):** 2613
y.-üp **(1):** 2454
yeşerme- yeşilleşmemek, yeşermemek.
y.-di **(2):** 2621, 2631
yeşil renk, yeşil. √ *yeşil* krş. ET *yaş+ıl* (ED 978b)
y. **(10):** 3082, 3789, 4058, 4059, 4114, 4119, 4121, 4463, 4542, 4543
yevm'ül-ḳışṭ < Ar. *t.* Eskiden dükkanlardan alınan günlük vergi.
y. **(2):** 2419, 2422
y.+ı **(1):** 2423
yezīd özel ad, kişi adı.
y. **(2):** 4619, 4744
yė- yemek. √ ET *yė-* (ED 869b)
y.-diler **(3):** 2390, 2393, 2692
y.-dügi **(1):** 4024
y.-me **(1):** 3392
y.-miş **(1):** 3875
y.-mişidi **(1):** 2773
y.-mişüz **(1):** 4679
y.-rsin **(1):** 3147
y.-rsiz **(1):** 4204
y.-sün **(1):** 2386
y.-yüp **(1):** 2625
yėdi yedi (sayı adı). √ ET *yėtti* (ED 886a)
y. **(10):** 2416, 2978, 2979, 3167, 3652, 3745, 4161, 4164, 4170, 4273
y.+me **(1):** 4489
y.+şer **(1):** 2566
yėdinci yedinci. √ *yeti+nç* krş. ET *yėtinç*(ED 892a)
y.+nci **(1):** 3017
yėdür- yedirmek. √ *yė-dür-* krş. ET *yėdür-* (ED 892b)
y.-üridi **(1):** 2617, 2620, 2623
y.-ürsin **(1):** 3147
y.-üp **(1):** 4233
yėg daha iyi, daha üstün. √ ET *yėg*

(ED 990b)
y. **(2):** 2546, 3164
yėgrek daha iyi, daha üstün.
y.+i **(1):** 3565
yėl rüzgar, yel. √ ET *yėl* (ED 916b)
y. **(2):** 3453, 3908
y.+ler **(1):** 4651
yėl- koşmak, acele yürümek. √ ET *yėl-* (ED918a)
y.-üp **(1):** 2624
yėme- yememek.
y..! **(1):** 3499
y.-z **(1):** 3933
y.-zsin **(1):** 2627
yėmek aş, yemek.
y. **(2):** 2380, 2692
y.+den **(2):** 2692, 2820
yėmiş ağacın meyvesi.
y. **(1):** 2627
y.+üŋ **(1):** 2626
yėn- (yemek için) yenmek. √ *yė-n-* krş. ET *yėŋ-* (ED 942b)
y.-di **(1):** 4239
y.-en **(1):** 3567
y.-se **(1):** 3128
yėnil- (yemek için) yenilmek.
y.-di **(1):** 3127
yėŋ elbise kolunun el üzerine gelen kısmı. √ ET *yėŋ* (ED 939a)
y.+lerin **(1):** 3450
yėr yer, mekan. √ ET *yėr* (ED 954a)
y. **(36):** 2398, 2398, 2400, 2401, 2401, 2403, 2404, 2405, 2405, 2407, 2407, 2482, 2562, 2674, 2708, 2720, 2762, 2774, 2826, 2953, 3164, 3280, 3720, 3888, 3888, 3904, 3959, 3961, 4020, 4155, 4158, 4362, 4364, 4382, 4425, 4691
y.+de **(43):** 2366, 2466, 2520, 2665, 2767, 2772, 2824, 2866, 2899, 2929, 3016, 3102, 3220, 3224, 3269, 3323, 3390, 3500, 3515, 3520, 3784, 3958, 4033, 4070, 4072, 4101, 4148, 4165, 4169, 4172, 4193, 4201, 4248, 4249, 4253, 4303, 4336, 4363, 4366, 4408, 4457, 4507, 4647
y.+dedür **(2):** 3464, 3882
y.+den **(14):** 2571, 2575, 2734, 2745, 2745, 2822, 2844, 3240, 3595, 3810, 3898, 4053, 4366, 4375
y.+densin **(1):** 3898
y.+dür **(3):** 2898, 3959, 4033
y.+e **(40):** 2399, 2437, 2545, 2693, 2718, 2759, 2874, 2925, 2933, 2953, 3008, 3010, 3015, 3017, 3070, 3157, 3159, 3502, 3518, 3660, 3666, 3743, 3871, 4081, 4089, 4097, 4100, 4243, 4364, 4375, 4425, 4427, 4499, 4499, 4500, 4546, 4652, 4663, 4678, 4706
y.+i **(21):** 2449, 2453, 2536, 2828, 3960, 4021, 4024, 4057, 4094, 4096, 4097, 4098, 4151, 4319, 4357, 4380, 4381, 4414, 4423, 4423, 4553
y.+imüzde **(1):** 2822
y.+in **(3):** 3640, 3665, 3671

y.+inde **(1):** 3080
y.+indeki **(1):** 2584
y.+inden **(2):**2725, 4087
y.+ine **(25):** 2524, 2691, 2749, 2774, 2775, 2777, 2814, 2815, 2942, 3033, 3083, 3093, 3100, 3295, 3323, 3460, 3492, 3568, 3611, 3639, 4121, 4122, 4213, 4263, 4698
y.+ler **(1):** 2683
y.+lerde **(1):** 3462
y.+leri **(2):** 2716, 3607
y.+lerin **(3):** 2182, 2532, 4495
y.+lerine **(3):** 2568, 2569, 3854
y.+üme **(1):** 4574
y.+üŋ **(8):** 2532, 2535, 2935, 4080, 4081, 4086, 4099, 4425
y.+üŋden **(2):** 2879, 3879

yèrlü yerli, yer sahibi. Bak. yèrli.
y. **(3):** 2691, 3080, 3100

yèt- yetmek. √ ET *yèt-* (ED 884b)
y.-di **(1):** 4671
y.-diler **(2):** 3753, 4556
y.-er **(2):** 2828, 3562

yètici (gücü) yeten, kuvvet sahibi.
y.+leri **(1):** 3771

yètiş- varmak, peşinden yetişmek. √ *yèt-iş-* krş. ET *yètiş-* (ED 894a)
y.. ! **(2):** 4387, 4391
y.-di **(8):** 2396, 3429, 3498, 3885, 3893, 3911, 4065, 4392
y.-diler **(6):** 3219, 3493, 3505, 3549, 3549, 3992
y.-dügi **(1):** 3585
y.-düŋ **(1):** 3516
y.-icek **(1):** 3492
y.-mege **(1):** 2433
y.-miş **(1):** 4128
y.-seŋ **(1):** 3869
y.-üridi **(1):** 4388

yètişdür- getirmek, iletmek
y.. ! **(1):** 2527
y.-di **(2):** 3480
y.-sün **(1):** 2525

yètme- yetmemek.
y.-zidi **(1):** 3860

yètmiş yetmiş (sayı adı). √ ET *yètmiş* (ED 891b)
y. **(3):** 3012, 3167, 4557

yètür- yitirmek, kaybetmek. √ *yèt-ür-* krş. ET *yètür-* (ED 893a)
y.-diler **(2):** 4042, 4122
y.-düm **(1):** 3512
y.-eler **(1):** 2710
y.-üp **(1):** 4251

yèynil- hafiflemek.
y.-e **(1):** 3494

yığ- yığmak, üst üste koymak. √ ET *yığ-* (ED 897a)
y.-dılar **(1):** 2874

yıḳ- yıkmak. √ ET *yıḳ-* (ED 897b)
y.-ar **(1):** 4657
y.-dı **(2):** 4217, 4218
y.-up **(2):** 4067, 4689

yıḳıl- yıkılmak. √ *yıḳ-ıl-* krş. ET *yıḳıl-* (ED 902a)
y.-dı **(4):** 2463, 2725, 3296, 3950
y.-up **(1):** 2571

yıl sene, yıl. √ ET *yıl* (ED 917a)
y. **(24):** 2619, 2621, 2687, 2688, 2743, 2751, 2754, 2995, 3252, 3253, 3254, 3255, 3283, 3637, 3666, 3987, 4218, 4258, 4473, 4474, 4475, 4578, 4587, 4668

y.+da **(2):** 3252, 4258
y.+dan **(2):** 3668, 3746
y.+dur **(4):** 2631, 3652, 4106, 4676
y.+uŋ **(1):** 4000
yıldırum yıldırım.
y. **(1):** 4283
yigirmi yirmi. √ ET *yegermi* (ED 915b)
y. **(1):** 4106
yigit(d) yiğit, genç, delikanlı. √ ET *yigit* (ED 911b)
y. **(4):** 3365, 3674, 3728, 4257
y.+dür **(3):** 3691, 3692, 3701
y.+i **(10):** 3338, 3370, 3376, 3381, 3434, 3693, 3696, 3699, 4348, 4348
y.+ler **(1):** 3417
y.+lerdür **(1):**3630
y.+leri **(2):** 3675, 3681
y.+lerin **(1):** 3679
y.+üŋ **(5):** 3339, 3354, 3367, 3369, 3867
yigitlik yiğitlik. √ *yigit+lik* krş. ET *yigitlik* (ED 912a)
y. **(1):** 4253
yoḫsa yok ise.
y. **(11):** 2808, 2863, 2900, 2933, 3105, 3275, 3685, 3688, 3941, 4130, 4600
yoḫsul yoksul, fakir.
y. **(1):** 4718
y.+ı **(1):** 4694
yoḳ(ġ) yok, olmayan. √ ET *yo:k* (ED 895b)
y. **(12):** 2794, 2800, 2819, 3133, 3243, 3282, 3385, 3429, 3887, 4083, 4553, 4615
y.+ıdı **(1):** 2922
y.+ımış **(1):** 3073
y.+dur **(22):** 2397, 2423, 2712, 2803, 2808, 2815, 2821, 2822, 2853, 2913, 2916, 2944, 3111, 3631, 3631, 3633, 3794, 4013, 4073, 4098, 4208, 4603
y.+sa **(1):** 2803
yoḳarı yukarı. √ ET *yügerü* (ED 915a)
y. **(4):** 2590, 2593, 2739, 2745
yoḳaru yukarı. Bak. *yokarı*
y. **(5):** 2975, 3010, 3025, 3407, 4019
y.+dan **(1):** 4209
yoḳla- yoklamak, kontrol etmek. √ *yok+la-* krş. ET *yokla-* (ED 902b)
y.-dı **(1):** 4031
yoḳuş yokuş.
y.+da **(1):** 4293
y.+dur **(1):** 3280
y.+uŋ **(1):** 4309
yol yol √ ET *yol* (ED 917a)
y. **(11):** 2397, 2880, 3530, 3941, 4026, 4208, 4209, 4294, 4382, 4550, 4568
y.+a **(6):** 2656, 3923, 4061, 4253, 4294, 4295
y.+da **(5):** 2501, 2859, 3267, 3269, 3640
y.+dan **(1):** 2624
y.+ı **(1):** 2689
y.+ına **(4):** 3948, 4204, 4603, 4670
y.+lar **(4):** 2597, 2597, 2607, 2653
y.+larına **(2):** 2498, 2868
y.+um **(1):** 4591
y.+umuza **(2):**4194, 4201

y.+una **(1):** 2624
y.+uŋ **(4):** 2611, 2615, 3327, 3962
y.+uŋa **(3):** 3564, 3937, 4213
yoldaş arkadaş, yoldaş.
y. **(2):** 2851, 3785
y.-ları **(1):** 2749
y.-larına **(1):** 2749
y.-larından **(1):** 3526
y.-larıyla **(1):** 3690
yorul- armak, yorulmak.
y.-up **(1):** 3958
yöri- ~ yörü- yürümek. √ ET *yorı-* (ED 957a)
y..! **(6):** 3236, 3323, 3654, 4213, 4296, 4414
y.-di **(8):** 3245, 3405, 3415, 3589, 3591, 4042, 4218, 4563
y.-diler **(2):** 2401, 4189
y.-r **(1):** 2684
y.-rdi **(1):** 3490
y.-ye **(1):** 4253
y.-yi **(3):** 4039, 4216, 4298
y.-yüp **(1):** 4366
yörin- ~ yörün- yürünmek.
y.-di **(8):** 2492, 2549, 2608, 2976, 3002, 3043, 3112, 3699
yörindür- yürütmek.
y.-di **(1):** 2598
yörit- yürütmek. √ *yöri-t-* krş. ET *yorıt-* (ED 960b)
y.-ürler **(1):** 4003
yöriyiş yürüyüş.
y.+i **(1):** 3825
yu- yıkamak. √ ET *yu-* (ED 870a)
y.-dı **(2):** 3269, 4551
y.-dılar **(2):** 4554, 4697
y.-dum **(1):** 3013
y.-maġa **(1):** 4434
y.-salar **(1):** 3153
y.-ya **(1):** 4467
y.-yavuz **(1):** 4497
y.-yayın **(1):** 3268
y.-yuban **(1):**4572
y.-yup **(3):** 4508, 4593, 4610
yum uğur, kadem.
y. **(7):** 4021, 4054, 4113, 4149, 4316, 4357, 4358
y.+uŋ **(4):** 4025, 4152, 4360, 4416
yum- yummak. √ ET *yum-* (ED 934a)
y..! **(2):** 3051, 3067
y.-dı **(1):** 3068
y.-dılar **(1):** 2411
y.+uŋuz **(1):** 2411
yun- yıkanmak. √ *yu-n-* krş. ET yun- (ED 942b)
y.-dılar **(1):** 2884
y.-ıyorurlar **(1):** 2878
y.-mış **(1):** 3272
yunt kısrak sürüsü. √ ET *yunt* (ED 946a)
y.+dan **(1):** 3364
yurt yurt. √ ET *yurt* (ED 958a)
y. **(12):** 3209, 4020, 4025, 4033, 4053, 4057, 4093, 4148, 4151, 4155, 4380, 4416
y.+umuz **(1):** 3167
yūsuf bālī özel ad, kişi adı.
y.+ye **(1):** 4474
yut - yutmak. √ ET *yut-* (ED 885b)
y.-dı **(3):** 2399, 2402, 2406
y.-mış **(1):** 2900
yutma- yutmamak.
y.-mış **(1):** 2901
y.-z **(1):** 2917
yuvaġ toprağı sıkıştırıp, pekiştirmekte kullanılan taş, silindir.
y.+ı **(1):** 3001, 3006, 3007

yuvaġla- yuvaklamak, toprağı sıkıştırmak.
y..! **(1):** 3000
y.-maġa **(1):** 3001
yüce ulu, yüce.
y. **(5):** 2457, 2920, 3506, 3754, 3885
yügrük hızlı koşan. √ *yüg(ü)r-ük* krş. ET *yügrük* (ED 914a)
y. **(1):** 3656
yük ağırlık, yük. √ ET *yük* (ED 910b)
y. **(5):** 2540, 2543, 2548, 2648, 2658
y.+den **(1):** 2655
y.+i **(2):** 2547, 3403
y.+le **(1):** 2558
y.+lerin **(3):** 2654, 2659, 4339
yüklet(d)- yükletmek. √ *yükle-t-* krş. ET *yüklet-* (ED 912b)
y..! **(1):** 2650
y.-di **(1):** 2649
y.-diler **(1):** 4339
y.-üp **(2):** 2652, 3491
yüksek yüksek. √ *yükse-k* krş. ET *yüksek* (ED 915b)
y. **(1):** 4658
y.+di **(1):** 4648
yüŋ yün. √ ET *yüŋ* (ED 941b)
y.+den **(1):** 3713
yürek yürek, kalp. √ ET *yürek* (ED 965a)
y.+i **(2):** 2757, 2773
y.+in **(1):** 2726
y.+üm **(2):** 2736, 2845
yüz 1. sayı, yüz. 2. surat. √ ET *yüz* (ED 983a)
y. **(38):** 2417, 2533, 2604, 2685, 2688, 2854, 2953, 3061, 3070, 3305, 3312, 3344, 3348, 3448, 3454, 3456, 3461, 3481, 3518, 3570, 3866, 3871, 3965, 3978, 4004, 4007, 4066, 4309, 4312, 4329, 4337, 4377, 4487, 4579, 4655, 4664, 4668, 4683
y.+de **(2):** 4543, 4566
y.+e **(1):** 4558
y.+i **(4):** 4088, 4246, 4267, 4682
y.+in **(12):** 3481, 3534, 3967, 4434, 4502, 4507, 4525, 4525, 4532, 4602, 4687, 4688
y.+inde **(1):** 3973
y.+inden **(2):**2730, 4577
y.+ine **(12):** 2667, 2728, 2772, 2897, 3027, 3162, 3350, 3427, 3732, 3867, 4463, 4700
y.+ini **(2) :** 2977, 4524
y.+ler **(3):** 3433, 4090, 4346
y.+lerinüŋ **(1):** 3510
y.+üm **(2):** 2983, 4682
y.+üme **(1):** 2574
y.+üŋ **(4):** 3011, 3025, 4266, 4575
yüz- yüzmek. √ ET yüz- (ED 984a-984b)
y.-di **(2):** 3589, 3591
yüzlü yüzlü. √ *yüz+lü* krş. ET *yüz+lüg* (ED 987a)
y. **(1):** 3655
żabṭ ėt(d)- idare altına almak.
ż. **(2):** 3616, 4716
ẓafer < Ar. *i.* düşmanı yenme,üstün gelme.
ẓ. **(1):** 4157

zaʿferān < Ar. *i.* güzel kokulu bir çiçek.
z.+ile **(1):** 3856
zaʿferānlı < *Ar. zaʿferān + T. +lı* zaferanlı.
z. **(1):** 3863
ẕāhid < Ar. *s.* sofu.
ẕ. **(1):** 2987
ẓāhir < Ar. *s.* görünen, açık, belli.
ẓ. **(9)** 2694, 2695, 3002, 3097, 3582, 3643, 3654, 4541, 4542
ẓ.+den **(1):** 3991
ẓ.+i **(1):** 3993
zaḫm < Far. *i.* yara
*z.***(1)** 4164
zaḥmet < Ar. *i.* sıkıntı, eziyet.
z. **(5):** 2474, 2551, 2560, 2768, 3168
zaʿīf < Ar. *s.* zayıf, güçsüz.
z.+lere **(1):** 2824
ẕaʾil < Ar. *s.* geçici.
ẕ. **(1):** 4145
żamīr < Ar. *i.* 1. iç, içyüz. 2. gönülde gizli olan.
ż.+inden **(1):** 2663, 3050
ẓann < Ar. *i.* sanma, sanı.
ẓ. **(2):**2908, 2916
zārī < Far. *i.* ağlayıp sızlama.
z. **(2):** 4537, 4590
zārlıḳ < *Far. zār + T. +lıḳ.* ağlayıp inleme hali.
z. **(2):** 3109, 3251
ẕāt < Ar. *i.* saygıya değer kimse.
ẕ. **(1):** 4613
ẕāviye < Ar. *i.* köşe.
z. **(1):** 2948
żāyiʿ < Ar. *i.* kayıp, yitik.
ż. **(1):** 4740
zebūn< Far. *s.* zayıf, güçsüz.
z. **(1):** 3676
ẕelīl < Ar. *s.* aşağılanan.
ẕ. **(1):** 3934
zemān < Far. *i.* zaman, vakit.
z. **(16):** 2415, 2619, 2954, 3591, 3853, 3857, 4113, 4173, 4179, 4235, 4331, 4473, 4546, 4590, 4667, 4672
z.+a **(1):** 4161
z.+da **(6):** 2419, 2463, 2686, 3671, 4071, 4628
z.+dan **(6):** 2464, 2598, 3174, 3179, 3638, 3854
z.+dur **(2):** 2489, 4325
z.+ında **(4):** 3497, 3668, 3788, 4180
z.+lar **(1):** 2457
zemīt < Ar. *i.* başlık, şapka.
z. **(1)** 3379
z.+i **(4)** 3380, 3384, 3555, 3596
zepūn özel ad, kişi adı.
z. **(5):** 4071, 4073, 4084, 4086, 4092
zerde < Far. *i.* bir tür tatlı.
z. **(1):** 2371
zerre < Ar. *i.* çok küçük parça.
z. **(1):** 4528
z.+sinden **(2):** 3847
zımmī < Ar. *i.* İslam Devleti tebaasından olan ve haraç veren Hristiyanlar.
z.+leri **(1):** 2670
zikr < Ar. *i.* söyleme, anma.
z **(49):**2431, 2541, 2592, 2683, 2688, 2698, 2706, 2742, 2753, 2756, 2781, 2798, 2835, 2850, 2860, 2903, 2994, 2996, 3046, 3079, 3211, 3379, 3395, 3414, 3439, 3485, 3485, 3489, 3598, 3607, 3610, 3721, 3828, 3833, 3847, 3849, 3851, 3873, 3966, 3982,

3986, 3999, 4006, 4011, 4012, 4013, 4182, 4351, 4448
z.+in **(1):** 2573
z.+ine **(1):** 4703
zindān < Far. *i.* zindan.
z. **(1):** 2623
zinde < Far. *s.* diri, dinç, canlı.
z. **(1):** 3411
zinhār < Far. *ünl.* sakın ! anlamında ünlem.
z. **(1):** 3614
zīrā < Far. *bağ.* çünkü, şundan dolayı ki.
z. **(6):** 2916, 2942, 3960, 4395, 4517, 4623
żiyā< Ar. *i.* ışık.
ż. **(1):**3511
ziyāde < Ar. *i.* 1.artma, çoğalma 2. fazla, artan
z. **(8):** 2421, 2654, 3359, 3550, 3720, 4433, 4443, 4725
żiyāfet < Ar. *i.* ziyafet.
ż. **(2):**3550, 3905
ziyān< Far. *i.* zarar, kayıp.
z.+um **(2):** 2933, 4130
ziyānlu < *Far. ziyān* + *T. +lu. ziyanlı*
z. **(1):** 3566
ziyāret < Ar. *i.* ziyaret.
z. **(14):** 2534, 2687, 2689, 2743, 3012, 3540, 3545, 3595, 3859, 4183, 4245, 4417, 4633, 4720
z.+e **(5):** 3546, 3548, 3549, 3725, 3787
z.+ine **(5):** 2507, 3530, 4183, 4222, 4224
z.+üŋ **(1):** 3581
ziyāret-gāh < Ar. *Far. b.i.* ziyaret yeri.
z.+ı **(1):** 2461
ziyāretleş- < *Far. ziyāret*+ *T. +leş-* ziyāretleşmek
z-üp(1): 2755
ẓuhūr < Ar. *i.* görünme, meydana çıkma.
ẓ.+a **(5):** 3172, 3175, 3178, 3180, 3183
ẕürriyyet < Ar. *i.* nesil, kuşak, soy.
ẕ. +lerüŋ **(1):** 3746
ẕ. +üŋ **(3):** 3660, 3743, 3744

TIPKIBASIM

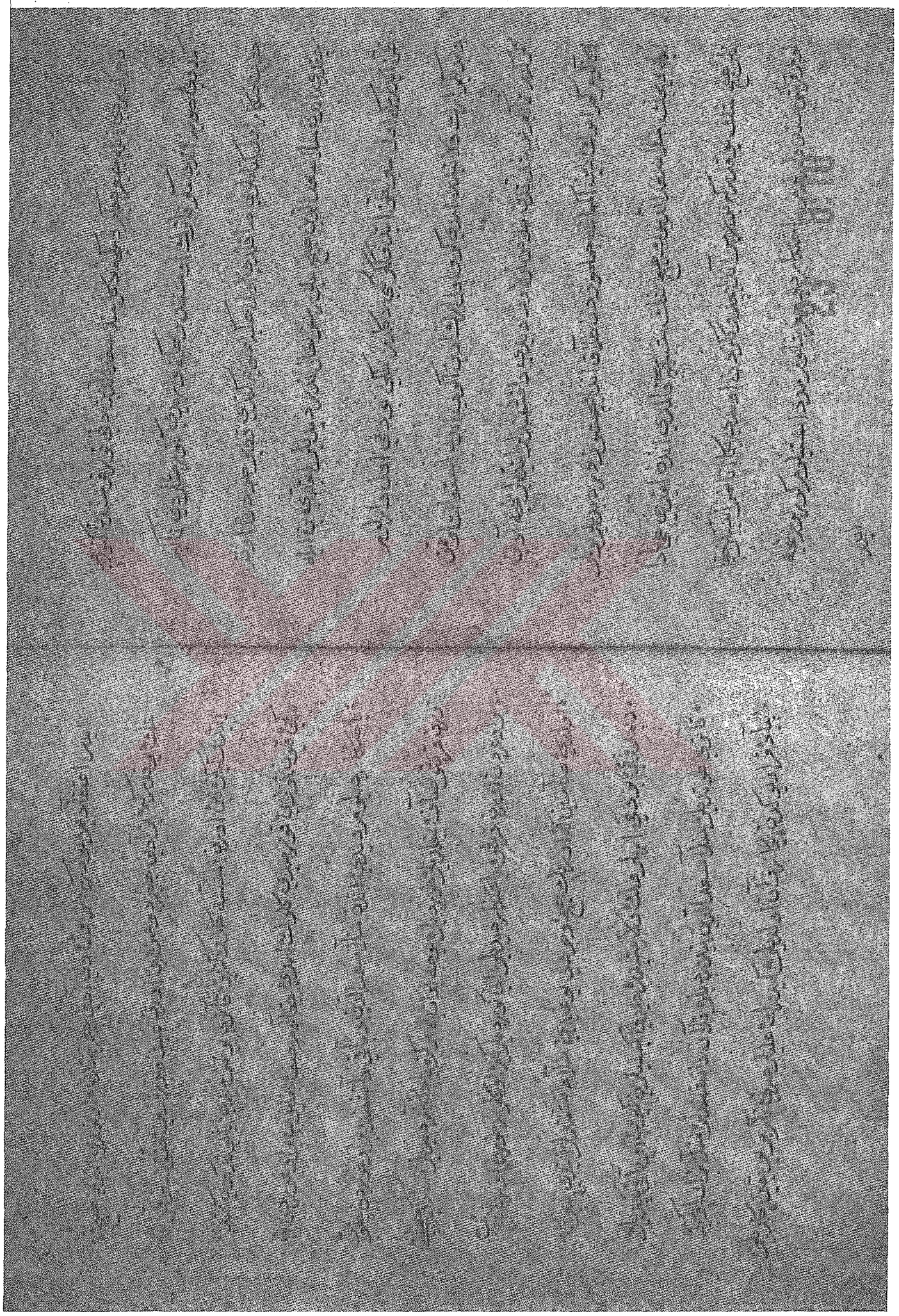

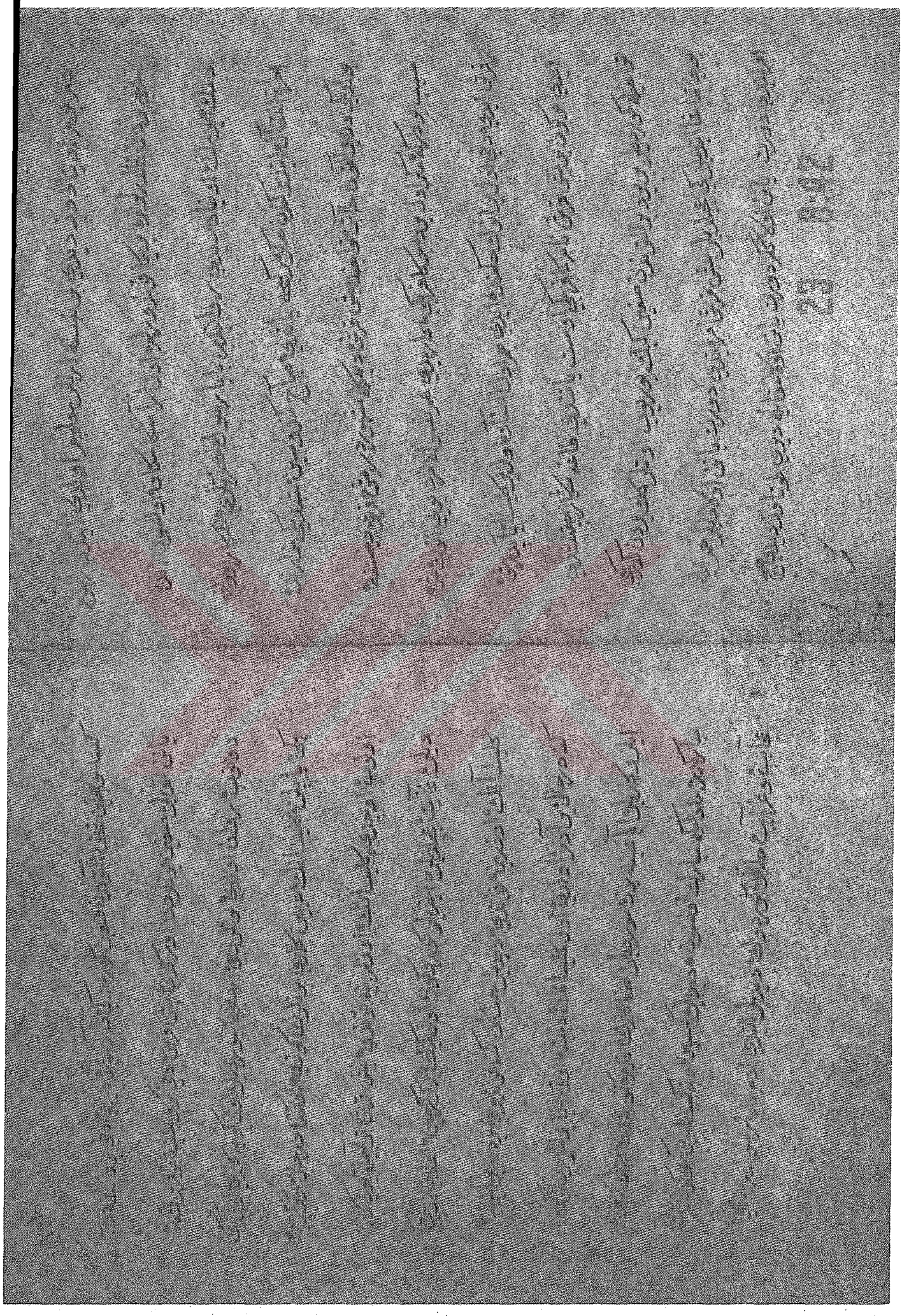

يوسه دالدك براق كلدى حضرتلرى بويله ديوب حاجى بكطاش حضرتلرى
صاري اسماعيل ايدرلر وحتى چوكه اسماعيل اشيك ايسوزين آتك
اياغنه سوريه يوزيني بر تك مثلي دبرلك كبي اي عزيز كسه آتي كي
ايلرو داجي سنك طاقوني بر قدر اني آتكه آركدك تقوي بوليسه
كفايت ايكي الله سوريلك اي حق اين ايله خير دعا قيلوب نظر كرملرى
حق سبحانه حاجتك قبل شفاعت استه مرچوق حضرتلرى بويله ديوب
صاري اسماعيل بيس حاجي بكطاش حضرتلرى آن نفسي الكي كوريوب
ايلري خير دعا اول دعا اولوي بس اول دمده سوداجي سكاير
لطف احسان ايلري تصب كناهك عفو ايروجب باغشايرز بويله ديوب
غائب اولدي همان كوزدن كوريوب حاجي بكطاش حضرتلرى باغلادي
هركه اوزين ايلي ايتي ميرزي كفو بيوجب پاك ايدر هركه حقني

اسر كاهكان ترلنه ايلك كوك اغيلي حضرتلرى ايسر باشلادي
همان كفن كوبي ترلنه كوك همان تسبيح اوجيوب حق ذكرلي
اداه دائم قلماسون بشر بشير آثار صفات حق بيان ايلر حضرتلرى
حق سبحانه اوداق سوچه اولوي اشيق عشقنك حراره
بوي سلامي ايليوبه تن حصاري نفس جانسز جانسز حضرتلرى
اشق ايليوبه باحسن اولين ايلك ايله حق اوكه اولوي ايله
دوريه دعوت بوكه بوداشه نامن ايروي آشق ديرصلرى حضرتلرى
سيوب كرسوريلك حاجي بكطاش اي حريف سوز ديلوب سلامي ايله
بيلدي اي حقيقتين خبير اولان دعوي ايلي بلدي اي عزيز حق بيله
حق دعاني سوريلك اولوم ديلدي حق نفل ايروب حضرتلرى
جان جانه جان بكيب كي مدت دوسيب اي اولوي اولوي حضرتلرى